NOVICE IZ MORAVŠKE DOLINE

(NMD)

2003

NMD	stran (PDF)	NMD	stran (PDF)
1/2007	2	6/2007	114
2/2007	26	7/2007	138
3/2007	50	8/2007	162
4/2007	74	9/2007	178
5/2007	90	10/2007	202

NOVICE IZ Moravške doline

OBČINA MORAVČE

Januar 2003, Letnik IV, Številka 1

Janez Vettorazz

Detajel stebra (Jakob Vettorazz)

Kamnoseško orodje

Peški kamnolom - odkriti skladi

Ornamentalna dekoracija peški "marmor"

Piramide na Ljubelju, izdelane iz peškega marmorja

OBČINA MORAVČE

Kulturni dom Moravče

- *četrtek, 23. januarja, ob 9.uri avla KD, predavanje o uničevanju plevelov in zeli na travinjih*
- četrtek, 6.februarja, ob 9.uri otroški gledališki abonma
- *petek, 7. februarja, ob 19. uri otvoritev razstave »Strokovne zasnove za varstvo kulturne dediščine na območju občine Moravče«.*
- petek, 7. februarja, ob 19.30 osrednja občinska prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku
- *nedelja, 9. februarja, ob 11.15 nedeljska matineja, predstava za otroke » Lev in miš« Nastopa odlična gledališka skupina iz Doba*
- torek, 11.februarja, ob 9.uri, predstava za Vrtec Moravče
- *v času šolskih počitnic v torek, 25. in četrtek, 27. februarja ob 10.uri filmska matineja za vse, ki želijo preživeti počitnice malo drugač (filmski predstavi otrokom poklanja Občina Moravče, zato je vstop prost)*

OBČINA MORAVČE

Kulturni dom Moravče

vabi

vse občanke in občane na osrednjo prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku.

Ob 19.uri bo v avli KD otvoritev razstave »***Strokovne zasnove za varstvo kulturne dediščine na območju občine Moravče***«. Na razstavi bo strokovna predstavitev konservatorjev Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, območne enote Kranj.

Po otvoritvi bo v dvorani KD kulturna prireditev. V programu bodo sodelovali :

- prvak slovenske opere basist Franc Javornik
- pianistka prof. Ana Marija Javornik
- Pihalna godba Moravče
- Komorni zbor Limbar
- učenci osnovne in glasbene šole Moravče

Ob prazniku bo spregovoril predsednik KD »Tine Kos« Moravče Milan Brodar.

VPIS V PRVI RAZRED 9-LETNE OSNOVNE ŠOLE ZA ŠOLSKO LETO 2003/2004

Osnovna šola Jurija Vege Moravče vabi k vpisu v prvi razred devetletne osnovne šole vse otroke, rojene med 1. 1. 1997 in 31. 12. 1997.

Vpis bo potekal v prostorih OŠ Jurija Vege, Vegova 38, in sicer v

PETEK, 31. 01. 2003, od 08. – 14. ure

SOBOTO, 01. 02. 2003, od 8. - 12. ure

Zaželeno je, da otroka pripeljete s seboj.

V petek, 31. 1. 2003 IMATE STARŠI IN OTROCI možnost ogleda in poteka dela v prvem razredu devetletke, saj bodo imeli DAN ODPRTIH VRAT. Prav tako si lahko OGLEDATE KNJIŽNICO v II. nadstropju šole.

informacijo pripravila Nika Cerar

OBČINSKA PRIZNANJA OBČINE MORAVČE

POVABILO K SODELOVANJU

Na podlagi 17. člena Statuta Občine Moravče in 10. člena Pravilnika o priznanjih Občine Moravče vabimo vse občane Moravče, društva, podjetja, zavode, da **do vključno petka, 14. februarja 2003, do 12. ure** pošljete Občini Moravče, Trg svobode 4, 1251 Moravče svoje **predloge za dodelitev občinskih priznanj:**

- za častnega občana
- plaketo občine
- priznanje občine

Naziv častnega občana občine se podeli posamezniku, ki doseže pomembnejše trajne uspehe na gospodarskem, znanstvenem, umetniškem, kulturnem, športnem, vzgojno-izobraževalnem in humanitarnem področju.

Plaketo občine se podeli posameznikom, organizacijam in skupnostim v občini, prijateljskim mestom in podjetjem, organizacijam in posameznikom iz tujine, ki s posebnimi prizadevanji in uspehi na področju gospodarstva, družbenih dejavnosti in drugih področjih dela pomembno prispevajo h gospodarskemu in političnemu razvoju občine in k razvijanju družbenih dejavnosti ter medsebojnih prijateljskih odnosov.

Priznanja lahko dobijo posamezniki, skupine, organizacije in skupnosti, podjetja, društva, zavodi in druge pravne osebe, kakor tudi posamezniki, ki niso občani Moravč, so pa bili rojeni na območju občine, ali so živeli določen čas v občini in so s svojim delovanjem in dosežki bistveno prispevali k ugledu kraja.

Predlogi za podelitev priznanj morajo vsebovati naslednje podatke:

1. podatke o predlagatelju,
2. vrsto predlaganega priznanja občine,
3. podatke o predlaganem prejemniku priznanja,
4. obrazložitev k predlogu,
5. dokumente, ki potrjujejo dejstva v obrazložitvi.

Priznanja bodo predvidoma podeljena ob občinskem prazniku. Morebitna dodatna pojasnila lahko dobite pri Sonji Vraz, direktorici občinske uprave, po tel. 723 –12-29.

Občinska uprava Občine Moravče

24. februarja bo v Moravčah Matijev sejem. Povabljeni, da se prepričate, ali bo sv. Matija led razbil ali šele naredil.

Četrto leto bomo desetkrat prinesli preko Novic iz Moravške doline novic in obvestil med bralce. Glasilo se je dobro »prijelo« in nam je v veselje. V četrtem letniku bodo naslovnice znova tematsko urejene **v rdeči** obrobi kot še četrti barvi moravškega grba.. Njihova tema je obrt v povezavi s stavbno dediščino in varstvom narave. **Naslovnico** in članke s skupnim nadnaslovom Moja dolina na dlani **bodo pripravljali strokovnjaki z Zavoda** za varovanje narave in Zavoda za varovanje kulturne dediščine iz Kranja. Čeprav živimo na tem koščku zemlje, se pogostokrat ne zavedamo njenih lepot, jih ne opazimo v naglici življenja in jih niti ne znamo ustrezno zavarovati, jim vdihniti duše novega namena. Z željo, da bi ti prispevki pomagali pri osveščenosti domačinov in priseljencev, smo se lotili še enega enoletnega projekta. Prav tako bomo še **iskali najstarejše fotografije** na Moravškem in vabim vas k sodelovanju. Na novo pa boste našli rubriko **Nekoč in danes**, v kateri bosta Marijan Gril in Rado Kokalj popisala delček preteklosti in jo primerjala s sedanjostjo. Sicer pa ostajamo v okviru sedanjih smernic. Naj vas na tem mestu **povabim k sooblikovanju, obveščanju o dogodkih in pisanju,** saj bomo le na tak način ohranili sedanji utrip življenja bodočim generacijam.

V tej številki še posebej **vabim k branju** županjinega govora ob dnevu samostojnosti. Z učiteljskim občutenjem je spregovorila **o materinščini** kot zanesljivem sredstvu v boju s sodobnimi globalizacijskimi tokovi. Zelo upravičeno se je vprašala, če bodo naši otroci in vnuki svojo materinščino še poznali, jo uporabljali in v njej odkrili toliko sporočilnosti kot mnogi besedni umetniki do sedaj. Velikokrat, ko doživljam udarce poslanstvu učitelja materinščine, se spomnim njenega razmišljanja, in me neštetokrat zaboli, ko slišim glasno, poltiho ali mrmrajoče: brez veze, do konca se mi je zagnusila ta slovenščina, ni bolj bedaste snovi, sovražim jo.... To ni le moja bolečina, je tudi bojazen, da takšne izjave ugasnejo plamenčke prirojene vedoželjnosti, ustvarjalnosti in volje do raziskovanja tistega, s čimer lahko izrazimo svoje občutenje, mnenje, stališče. Strinjam se, da je učenje nečesa, kar večina misli, da zna, včasih naporno, toda nič ne pride samo po sebi, za vse je treba vložiti nekaj truda, ki pa se prav pri jeziku večkratno obrestuje. Mladini tega zavedanja močno primanjkuje, saj se zdi, kot bi jim izobilje vsega moralo biti položeno v zibel.

Pred nami je kulturni praznik, praznik, ki ga veliko narodov ne praznuje. Še je upanje na svetlo prihodnost materinščine, a potrebno je napeti vse sile, da osmislimo nje pomen, da ga zakoreninimo v bit posameznika, da bo zmogla vrhove dvigovati visoko v nebo velikih jezikov in jim pokazati svojo pravo vrednost. Ohranimo svoj jezik in ohranili bomo svoj narod.

Uživajte vsako prosto minutko v idili zimskega objema,

BERNARDA MAL

Pohodi v organizaciji PD Moravče

- sobota, 8.februar – SV.TROJICA - GRMAČE – lahka pot, vodita L.Lavrič (041 433 254) in Marijan Gril (01 7231 737)
- sobota, 22.februar – ŠTEFANJA GORA - lahka pot, vodita Urša Jamšek (031 574 744) in Vida Vidergar Žučko (041 270 606)

Vse dodatne informacije dobite pri vodnikih, ki vodijo pohod.

V tej številki preberite

Razpis za predloge za občinska priznanja....2

Županjin uvodnik 4

Poročilo s seje OS....6

Javni razpis za kadrovsko stanovanje....7

Kmetijstvo v Podjetni regiji....9

Spremembe v obveznem zdravstvenem zavarovanju....10

Maks Merela Prešernov nagrajenec....16

DU, program izletov....17

Branje in bralna sposobnost....19

Petnajstič na najvišji stopnički....20

Moja dolina na dlani....21

Mozaik preteklosti in sedanjosti....22

Naslednja številka bo predvidoma izšla 21. februarja. Vaše prispevke pričakujemo do 5. februarja.
Oddate jih lahko na sedežu Občine Moravče osebno, pošljete po pošti ali elektronski pošti. Naslovi so navedeni spodaj v modrem okvirčku.

Novice iz Moravške doline

24. januar 2003, Letnik IV, Številka 1

Fotografije na naslovnici: Tadeja Šubic, Maja Gerčar

Novice iz Moravške doline je informativno glasilo Občine Moravče, ki je tudi izdajateljica. • Izhaja predvidoma enkrat mesečno in ga prejemajo vsa gospodinjstva v občini brezplačno. • Sedež izdajatelja in naslov uredništva: Občina Moravče, Trg svobode 4, 1251 Moravče, telefon 7231-229. • Izdajateljski svet: Milka Novak, Janez Cerar, Roman Cerar, Ivanka Kocjančič, Stanislav Ravnikar. • Odgovorna urednica: Bernarda Mal, E-pošta moravske.novice@email.si, tel. 031 452 022. • Uredniški odbor: Bojana Dorič, Nevenka Marolt, Aleš Vozel, France Ravnikar. • Lektoriranje: Bernarda Mal. • Oblikovanje in priprava za tisk: Andrej Lombar. • Tisk: Tiskarna Januš. • Naklada 1450 izvodov.

Vsi prispevki, ki jih pošiljate za objavo, morajo biti lastnoročno podpisani, imeti morajo datum in kraj pisanja, naslov prispevka, zapis avtorja besedila in fotografij. Če pišete v imenu društva, politične stranke, skupine ljudi, opremite dopis z žigom in podpisom odgovorne osebe. Poleg prispevka, če imate le možnost, oddajte tudi zapis na disketi ali ga pošljite po E- pošti. Prispevki naj ne presegajo 1800 znakov vključno s presledki. V nasprotnem primeru bomo prisiljeni prispevek zavrniti ali krajšati. Rokopisov ne sprejemamo! Slikovnega in pisnega gradiva ne vračamo!

Spoštovani občani in občanke!

Kljub temu, da so prazniki z vsemi prijetnimi in napornimi dolžnostmi za nekaj časa za nami, se še enkrat ozrimo na lepe trenutke, ki smo jih skupaj preživeli na različnih prireditvah.

Praznična okrasitev, upam, da vam je bila v Moravčah všeč, nam je povsod naznanjala prihajajoči božič in vse njemu sledeče praznike. Na božičnem koncertu KZ Limbar pri sv. Andreju smo se spominjali tudi enega izmed največjih trenutkov slovenske zgodovine, dneva slovenske samostojnosti. Čeprav je od tega dejanja minilo dobrih dvanajst let, postaja z združevanjem Evrope naša samostojnost znova ogrožena, tokrat na drugačen način. Z modernim izrazom ga imenujemo globalizacija. V preteklosti smo slovenski jezik z velikimi težavami poenotili, ohranjali in branili pred vladajočimi narodi. Ali bomo znali ohranjati bogastvo slovenskega jezika in ga naprej razvijati v pisni in govorni obliki tudi v združeni Evropi, ko bo komunikacija potekala v bolj uveljavljenih svetovnih jezikih?

Vedno znova se moramo spominjati dneva samostojnosti in ga obnavljati, kot iz leta v leto, iz roda v rod praznujemo božič in se ga, kljub različnosti, vedno znova vsak po svoje veselimo.

Dneva samostojnosti smo se spominjali tudi **na novoletnem koncertu na Vrhpolju,** kjer sta nas v praznične melodije popeljala tamburaški orkester in mladinski pevski zbor Veritas, nato pa še narodno zabavni ansambel. **Novoletni koncert je potekal tekoče in v prijetnem vzdušju**, za kar je skrbel s svojim uglajenim in neprisiljenim nastopom Jure Sešek. Domači zbori in godba pa so vsak v svojem stilu izvajali program raznovrstne glasbe. **Vedno sem vesela, ko vidim, da so se ljudje združili in skupaj naredili nekaj dobrega in lepega v splošno zadovoljstvo.** Veseli in ponosni pa smo lahko tudi na bogato kulturno tradicijo in bogato praznično ponudbo v občini Moravče. Prav tako slovesno je bilo pri sv. Štefanu, ko so tudi konji dobili nekaj »žegna« od praznične pogače. **Novemu letu** smo letos v še večjem številu nazdravili sredi Moravč v soju prazničnega ognjemeta, ki se je zgrinjal z vseh koncev občine.

Hvala vsem pripravljavcem različnih prireditev, s katerimi ste nam vsem olepšali praznike.

Čeprav smo si želeli, da bi med prazniki sneg pokril moravške poljane, se nam je ta želja uresničila šele takrat, ko je bilo treba ponovno v službo, po očiščeni ali zasneženi cesti. **Večina občanov se zaveda, da so to posebne razmere, ki se jim je treba prilagoditi.** Ob tem je bilo tudi nekaj slabe volje, saj izvajalci zimske službe niso mogli očistiti vseh poti naenkrat, že očiščene pa je vedno znova prekril novi sneg. **V takih primerih moramo vsi skupaj nekoliko potrpeti in poskrbeti za primerno opremo avtomobila.**

V prejšnjem letu smo uspešno izvedli veliko del iz občinskega proračuna. V večini primerov smo bili zadovoljni z izvajalci, nezadovoljni pa smo z izvajalci del na strehi občinske stavbe. Pooblaščeni gradbeni nadzorni nam svetuje, da ni vedno najbolje izbrati najcenejšega ponudnika, če pri tem ni zagotovljena tudi kvaliteta. Sama se s to ugotovitvijo strinjam, vendar je pri javnih financah velikokrat ob najnižji cenovni ponudbi težko izbrati tudi kvalitetnega izvajalca.

V sredo, 15. januarja, je bila 2. seja Občinskega sveta v tej sestavi. Po pričakovanju se je s svojimi nastopi znova »izkazal« Roman Cerar, ki je v znanem teatralnem stilu lanskega leta skušal vse predlagano čim bolj zakomplicirati in speljati na svoj mlin. Le da tokrat ni dobil večinske podpore za svoje namene. Z dnevnega reda je najprej želel odstraniti točko soglasje k imenovanju direktorja ZD Domžale, čeprav je dve seji nazaj, ko smo obravnavali isto točko, ves čas protestiral, zakaj kandidat ni bil vabljen na OS, da bi predstavil svoj program in bi se svetniki lažje odločili. Sedaj pa, ko smo ga povabili, je bil proti njegovi predstavitvi. Župan lahko vedno predlaga ponovno uvrstitev točke na dnevni red, rok za soglasje pa še tudi ni potekel. Po tem je bila točka z veliko večino le uvrščena na dnevni red in dr. Svoljšak je predstavil program del pri nadaljnji obnovi Zdravstvene postaje Moravče. Pojasnil pa je tudi, da po številu pacientov, ki jih ima dr. Dežman, nismo upravičeni do še enega zdravnika, le organizacija dela v splošni ambulanti se mora izboljšati. **OS je tokrat dal soglasje k imenovanju dr. Svoljška za novega direktorja ZD Domžale.**

Žal se tudi v tem mandatu ves čas srečujem z **nerešenimi problemi iz preteklosti**. Tako smo obravnavali tudi dve tožbi. Ena izhaja še iz časa skupne občine Domžale, zato mora svoj delež (pribl. 2,5 milijona sit) v tej pravdi, ki jo je občina Domžale vodila v imenu vseh občin nekdanje skupne občine, po delitveni bilanci poravnati tudi občina Moravče, saj je sodba v korist nasprotne stranke dokončna.

V drugem primeru gre **za tožbo Razvojnega zavoda Domžale iz leta 1999** zaradi neporavnanih finančnih obveznosti občine Moravče. **Na to točko je bil vabljen tudi g. Kočar, vendar se je pisno opravičil, hkrati pa v pismu navedel neresnična dejstva, kar je potrdil tudi naš odvetnik v tej pravdi, g. Kovač.** Ker je izid te pravde negotov, tožitelj pa nam je ponudil izvensodno poravnavo, so se svetniki po daljši razpravi odločili za izvensodno poravnavo, saj bi bil v primeru izgubljene tožbe lahko znesek večmilijonski.

Veliko zapletov je bilo tudi pri točki o določitvi izhodiščne vrednosti točke za nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča in gradbene cene za leto 2003. Lansko leto ta cena ni bila povišana, zato je bilo letos predlagano povišanje za stopnjo inflacije v dveh letih. Izglasovano je bilo 10 % povišanje. **Zavedati se moramo, da občina mora imeti tudi prihodke, da lahko potem pokriva tudi čedalje večje izdatke in uresničuje številne želje in potrebe občanov.**

Ker boste poročilo s seje OS lahko prebrali na drugem mestu, morda samo še eno pojasnilo. Prejšnji OS je sprejel sklep o reviziji za osemletno obdobje delovanja občine Moravče. Svetnik Roman Cerar zahteva, da moram ta sklep čim prej realizirati. Sklep je bil res objavljen v Uradnem vestniku občine Moravče, vendar ga moram tako dolgo zadržati, dokler ga znova ne potrdi novi OS in zanj zagotovi tudi denar v letošnjem proračunu. Seveda bo to občino stalo nadaljnjih nekaj deset milijonov, tako da bo za nove investicije ostalo bolj malo denarja. Ker pa bo svetnik Roman Cerar glede tega »siten«, kot se je sam izrazil, sem prepričana, da bo revizija odkrila tudi marsikakšno njegovo nezakonito svetniško pobudo, ko je izvajalcem del zaradi »nesposobne« uprave kar sam naročal dela brez občin-

Svetniki z liste Nove Slovenije (4) so skupaj z županjo predlagali vsem strankam in neodvisnim svetnikom, da podajo predloge za sestavo občinskih odborov in komisij.

Želimo namreč, da bi bili odbori sestavljeni iz vseh strank enakopravno glede na volilni rezultat in čim bolj strokovno in ne politično. Saj bodo le tako sestavljeni odbori lahko uspešno delovali.

Večina strank je ta predlog sprejela z odobravanjem in tudi predlagala svoje člane v odbore in komisije. Izjema je bila sprva stranka SDS, ki pa je na sami seji Komisije za volitve in imenovanja podala svoj predlog. Svetnik z liste N.Si Anton Stenko, sedaj tudi predsednik te komisije, je pripravil predlog za komisijo, ki je z nekaterimi spremembami sestavo odborov in komisij v celoti potrdila. Le predsednica SLS je na sami seji OS podala spremenjen predlog svoje stranke. OS je soglasno potrdil sestavo odborov in komisij, razen v enem primeru.

Svetniki in člani N.Si si bomo prizadevali za dobro sodelovanje z vsemi strankami in svetniki, ki želijo delati kar najbolje za vso občino in ne nasedajo negativnim pozivom že znanih vsevedneževv.

OO Nove Slovenije Moravče

Spoštovane članice, člani in simpatizerji

Pozdravljamo vas po novem letu, ker smo kot uvidevna stranka, prepustili prednost ostalim.

Volilno obdobje je za nami. Zahvaljujemo se vsem, ki ste nas podprli.Vemo,da imamo močno zaledje, ki ga bomo v bodoče izkoristili bolje kot doslej.

Tudi v bodoče bomo zastopali naše interese pri vseh oblastnih strukturah in se zavzemali za pravice, ki nam pripadajo. Starejše generacije bi družba najraje postavila na stranski tir življenja,vendar tega ne bomo dopustili. Zato se bomo številčno še okrepili in skušali v skladu z našim statutom zastopati vse sloje prebivalstva, ki je kakorkoli ogroženo.

V letu 2003 Vam želimo obilo zdravja in osebne sreče, saj le zdrav in srečen človek lahko pomaga tudi sočloveku. Življenje nam dokazuje,da nam ravno tega najbolj primanjkuje.

OO DeSUS Moravče

skega proračuna. Ker pa na nobenem dokumentu ni njegovega podpisa, misli, da mu ne more nihče ničesar dokazati. V takem primeru pa se upoštevajo izjave prič, ki bodo lahko potrdile, da je marsikakšno zmoto iz preteklosti, kot podžupan in tesen sodelavec bivšega župana, pomagal tudi on zakuhati.

Še vedno pa mislim, da želi velika večina novih svetnikov delovati v korist občine in občanov, zato upam, da se bo tehtnica v novem OS nagibala v pozitivno smer.

LJUDMILA NOVAK, županja

SLS.

Slovenska ljudska stranka

Občinski odbor Moravče

Občinski odbor SLS v Moravčah je svojo energijo usmeril v reševanje odprtih zadev iz preteklosti in v bodoče delo Občinskega sveta Občine Moravče. V času združevanja SLS in SKD je prišlo do neurejenega članstva v naši stranki, kar povzroča velike težave v našem delovanju. Sprejeti so sklepi, da se nujno uredijo razmere, ker nekateri ne plačujejo članarine oziroma so vpisani člani SLS istočasno člani drugih političnih strank. Zahteva Občinskega odbora SLS v Moravčah je tudi, da organi stranke v Ljubljani takoj rešijo odprto zadevo glede strankarske nedisciplne članov. Odbor je potrdil možne člane za delo v občinskih odborih in dal navodila za delo naših svetnikov na 2.seji Občinskega sveta.

Ker seje Občinskega sveta predvidevajo tudi morebitna vprašanja, pobude in predloge, vabimo vse, da nam jih zaupate in naši svetniki jih bodo posredovali na naslednjih zasedanjih Občinskega sveta.

SDS

Na drug seji Občinskega sveta smo svetniki soglasno potrdili člane novih delovnih teles Občinskega sveta. Občinski odbor SDS je zastopan v Odboru za kmetijstvo z dvema članoma in eno članico v Odboru za turizem. Vse člane je Občinski svet potrdil soglasno, saj smo se o članstvu politične stranke že predhodno uskladile.

Vse bolj pa postaja očitno, da županja Ljudmila Novak nadaljuje s »svojimi razlagami« o nezakonitosti sklepov Občinskega sveta. Na zadnji seji je ocenila sklep Občinskega sveta o reviziji poslovanja občine Moravče kot nezakonit. Smešno pri vsem tem pa je, da je ta sklep izšel v Uradnem listu Občine Moravče z njenim podpisom. Na seji se je sprenevedala, da o tem ne ve nič, še več, izjavila je, da je izšel po pomoti. Zanimivo je, da se je v preteklosti prav njena stranka zavzemala za pregled poslovanja Občine Moravče, seveda pa je bil takrat župan iz druge stranke.

Stranki Nsi in SDS na državni ravni sodelujeta v Koaliciji Slovenija. Zavzemata se tudi za spoštovanje zakonov in zakonitosti postopkov, zato je našemu OO SDS ravnanje županje Ljudmile Novak nerazumljivo. Vladne stranke (OBLAST) javnosti to zavzemanje običajno prikažejo kot sitnarjenje in nagajanje. Ali bo v Moravčah enako? Skrajni čas je, da se revizija poslovanja izpelje in se javnost seznani z rezultati.

Občinski odbor SDS

Poročilo z 2. seje Občinskega sveta občine Moravče

Ko udari preteklost

Občinski svet se je v sredo, 15. 1., drugič zbral v novi sestavi in v dobrih štirih urah obravnaval 11 točk dnevnega reda. Med drugim je soglašal z imenovanjem Janeza Svoljšaka za direktorja Javnega zavoda Zdravstvenega doma Domžale, potrdil je na novo oblikovane odbore in komisije občinskega sveta ter sprejel sklep o povišanju izhodiščne vrednosti točke za izračun nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za leto 2003. Takšen sklep je sprejel tudi za gradbeno ceno kvadratnega metra stanovanjske površine v občini v letošnjem letu.

Prva konstitutativna seja občinskega sveta, 18.decembra, je poleg formalnih točk dnevnega reda tudi dokončno potrdila svetniško sestavo za obdobje 2002-2006. Boljkova grafika petelinjega boja in skulptura kozoroga simbolno pomenita boj, kar je delu v OS pravzaprav nujen sestavni del, naj pa bo strpen z dobrimi izidi za občane.

(od leve proti desni) sedijo: ***Renata Vidergar, Martin Rebolj, županja Milka Novak, Franc Capuder, Franc Majdič****, stojijo:* ***Jože Ribič, Ivanka Kocjančič, Alojz Cerar, Janez Prašnikar, Milan Kunavar,*** *stojijo zadaj:* ***Roman Cerar, Anton Stenko, Stanislav Ravnikar, Branka Bizjan, Danijel Cerar***

MAL, foto: Franci Kos

Bodoči direktor ZD Domžale Janez Svoljšak je bil prisoten tudi na seji. Predstavil je načrte v zvezi z Zdravstveno postajo Moravče, po katerih se bo že začeta prenova nadaljevala tudi v letošnjem in v naslednjih letih. V letu 2002 je bilo v zdravstveno postajo Moravče za obnovo zobnih ambulant, čakalnic, sanitarij investiranih 17 milijonov tolarjev, približno 20 milijonov pa je še predvidenih za nadaljnjo obnovo. V letošnjem letu naj bi se tako zamenjala oprema splošne ambulante s čakalnico, prenovile naj bi se tudi sanitarije, hodnik in stopnišče. **O dolgih čakalnih dobah pri zdravniku v Moravčah pa je dejal, da zdravnik Dežman dela kvalitetno, posledica tega pa je tudi daljše čakanje. Za zmanjšanje tega je predlagal drugačno organizacijo dela – naročanje pacientov, urejanje določenih stvari (napotnic, receptov) preko telefona.** Pojasnil je tudi, da je Dežman končal s specializacijo, tako da bo odslej njegovih odsotnosti manj. Popolnoma brez njih pa tudi v bodoče ne bo šlo, saj je na območju ZD Domžale prišlo do menjave generacij, tako da je večina zdravnikov mladih. Ti pa se specializirajo in jih je treba nadomeščati.

K naslednji točki dnevnega reda je bil kot zastopnik tožene stranke – občine Moravče povabljen odvetnik Primož Kovač. Občina Moravče je namreč leta 1995 podpisala pogodbi z Razvojnim zavodom Domžale za izdelavo sprememb prostorskega plana občine Moravče. Leto kasneje je za isto stvar podpisala pogodbo še z družbo PA Prostor Ljubljana, ki je delo leta 1998 tudi končala. RZ Domžale je občini Moravče po pogodbah izstavil račun za 3.075.000 tolarjev, ki pa ga je občina zavrnila, saj ni prišlo do primopredaje pogodbene dokumentacije z drugo omenjeno družbo. Zato je leta 1999 RZ Domžale na Okrajnem sodišču v Ljubljani vložil tožbo proti občini v višini omenjene vsote. Kot je dejal Kovač, je v nasprotju s trditvami tedanjega župana Matjaža Kočarja, ki kljub vabilu ni prišel na sejo, pogodba s prvim podjetjem bila podpisana, neka dela so tudi bila opravljena, vendar se ne ve v kakšnem obsegu. Ker je vsebina, na katero se nanaša tožba, težko razumljiva in zapletena, je tudi izid sodbe težko predvideti. Če pa bi občina izgubila sodbo (naslednja obravnava bo 5. 2.) , bi morala skupaj z obrestmi plačati nekajkratno vsoto glavnice. Zato je Kovač svetnikom predlagal izvensodno poravnavo, ki jo je v dogovoru s tožečo stranko dosegel. Po njej bi občina plačala omenjeni družbi polovico glavnice in stroške sodnega postopka. Svetniki so se s tem strinjali, hkrati pa pooblastili odbor za urejanje prostora in komunalnih zadev, da se skupaj z županjo in odvetnikom še enkrat sestane s predstavniki omenjene družbe ter skuša doseči še ugodnejši izid.

Tudi naslednja zadeva je bila pravne narave, a svetniki niso imeli možnosti, da bi vplivali nanjo. **Občina Domžale je leta 1994 prodala zemljišče, ki je bilo v denacionalizacijskem postopku.** Lastnica zemljišča je tožila občino in tožbo dobila, tako da ji je ta morala plačati odškodnino. Ker pa je bila v občini Domžale takrat tudi moravška občina, del finančnih obveznosti – približno 2.320.000 tolarjev – pade tudi nanjo.

V nadaljevanju seje je predsednik komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja Anton Stenko predstavil **novoustanovljene odbore in komisije**, ki jih je skupaj s strankami oblikoval. Dejal je, da je pri sestavljanju skušal upoštevati rezultat na volitvah, enakomerno krajevno zastopanost, kar pa je bilo **tako kot strokovnost posameznega kandidata za določen odbor in komisijo težje uresničljivo.**

Odbore tako sestavljajo: **Dušan Grošelj**, Boštjan Šmuc, Tadej Jemec, Miran Cerar, Vito Cerar in Janez Dragar **(Nadzorni odbor)**; **Danijel Cerar**, Viktor Homar, Ivanka Kocjančič, Franc Tič in Stane Ravnikar **(Gospodarski odbor); Franc Capuder**, Anton Stenko, Ivanka Kocjančič, Vinko Ravnikar, Pavel Barlič, Martin Rebolj in Metod Vidergar **(Odbor za urejanje prostora in komunalnih zadev); Jože Ribič,** Roman Novak, Marjan Cerar, Franc Majdič, Roman Cerar, Franc Lajevec in Martin Rebolj **(Odbor za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano); Renata Vidergar**, Milan Kunavar, Ivan Lebar, Jože Ribič, Alojz Cerar, Marija Ravnikar in Franc Majdič **(Odbor za otroško varstvo, izobraževanje in raziskovanje); Ravnikar Stane**, Janez Prašnikar, Alojz Štefan, Janez Učakar, Romana Cerar, Franc Majdič in Martin Rebolj **(Odbor za zdravstveno in socialno dejavnost); Milan Kunavar**, Branka Bizjan, Danijel Cerar, Rajko Vavpetič in Natalija Brodar **(Odbor za kulturo); Janez Prašnikar,** Anton Stenko, Alojz Cerar, Drago Klopčič in Slavka Kokalj **(Odbor za šport in rekreacijo); Branka Bizjan,** Franc Capuder, Srečo Vidergar, Alojz Cerar, Jože Kudeljnjak, Marija Peterka in Renata Vidergar **(Odbor za turistično dejavnost).**

V dveh komisijah pa so: Anton Stenko, Ivanka Kocjančič, Stane Ravnikar, Franc Majdič, Roman Cerar, Martin Rebolj in Renata Vidergar (Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja), Martin Rebolj, Franc Capuder, Ivanka Kocjančič, Stane Ravnikar, Danijel Cerar, Roman Cerar in Renata Vidergar (Komisija za poslovnik in statut). Prvonapisani pri posameznem odboru in komisiji so predsedniki le-teh.

Svetniki so v osmi točki obravnavali **povišanje izhodiščne vrednosti točke za izračun nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča** in ga tudi potrdili. Nova vrednost je deset odstotkov višja od prejšnje in znaša 0,33 tolarjev za leto 2003. Za isti odstotek se je povečala tudi gradbena cena kvadratnega metra koristne stanovanjske površine v občini in znaša 159,59 tolarjev. Omenjeni ceni se lansko leto glede na prejšnje nista povečali.

Občinski svet je soglašal s tem, da občina Moravče **še naprej sodeluje v projektu Po poteh dediščine, katerega nosilka je in v katerem sodelueje še 13 občin**. Cilj projekta je izboljšati življenjski standard podeželskega prebivalstva brez korenitih sprememb lokalne kulture.

Kot zadnjo točko so svetniki obravavanavali nedavno **poškodovanje avtobusov družbe Kam Bus Kamnik na parkirišču v Moravčah.** Strinjali so se, da je občina z asfaltiranjem in osvetlitvijo parkirišča storila vse, kar je v njeni moči. Za varovanje avtobusov pa naj poskrbi družba sama, saj so njena last. Izrazili so tudi nezadovoljstvo nad izjavami vodstva Kam Busa, ki je v medijih pretiravalo z oceno škode.

ALEŠ VOZELJ

Na podlagi Pravilnika o dodeljevanju kadrovsko-službenih stanovanj (Uradni vestnik občine Moravče, št. 2/96 in 7/98) objavlja Občina Moravče

JAVNI RAZPIS
za dodelitev kadrovsko-službenega stanovanja

1. **Predmet razpisa** je hišniško dvosobno stanovanje v objektu Hrib nad Ribčami 7 v velikosti 57,10 m^2.

2. **Upravičenci** za dodelitev kadrovsko-službenega stanovanja so:
- Nujno potrebni delavci v občinski upravi Občine Moravče.
- Delavci v javnih zavodih s področja družbenih dejavnosti z območja občine, katerih ustanovitelj je Občina Moravče.
- Izjema je upravičenec tudi občan, katerega znanstveni, strokovni, kulturno-umetniški in športni dosežki so izjemnega pomena za občino Moravče.

3. **Zahtevani podatki** v vlogi in potrebna dokumentacija:
- o ožjih družinskih članih, ki s prosilcem stalno živijo,
- o sedanjih stanovanjskih razmerah s priloženo kopijo najemne pogodbe,
- o delu oz. poklicu, ki ga prosilec trenutno opravlja,
- o smeri strokovne izobrazbe,
- o skupni delovni dobi in delovni dobi pri sedanji zaposlitvi,
- mnenje predstojnika prosilca o upravičenosti do pridobitve stanovanja,
- o drugih okoliščinah, pomembnih za dodelitev stanovanja.

4. **Razpisni rok**:
Vloge z vso zahtevano dokumentacijo je potrebno priporočeno poslati ali oddati osebno na Občino Moravče, Trg svobode 4, Moravče **do vključno petka,14. februarja, 2003**. Nepravočasno vloženih vlog ne bomo upoštevali.

Vloge bo obravnavala komisija za dodeljevanje kadrovskih stanovanj in stanovanjske zadeve, ki bo izdala sklep o dodelitvi stanovanja. Zoper sklep bo možen ugovor v roku 8 dni po prejemu sklepa, o katerem odloča župnja. Njena odločitev je dokončna.

Razpis bo objavljen v občinskem glasilu Novice iz Moravške doline, na oglasni deski Občine Moravče in posredovan upravičencem za dodelitev kadrovsko-službenih stanovanj. Morebitne **dodatne informacije** lahko dobite pri Sonji Vraz, dir. obč. uprave, **po tel. 72-31-229.**

Uprava Občine Moravče

Ob zaključku in novem začetku mandata so izjavili

ROMAN CERAR, SDS

V prejšnjem mandatu ste večkrat opozarjali na nepravilnosti in nezakonitost postopkov. Ali ste bili v svojem opozarjanju tudi uspešni ? Kaj je bilo po vašem mnenju največji spodrsljaj (napaka) občine Moravče ?

Res je, da sem še z nekaterimi posamezniki opozarjal na nespoštovanje in nezakonitost postopkov pri sprejemanju proračuna za leto 2002. Mislim, da so rezultati vidni. Približno 90 mil. tolarjev, je namesto prvotne rezervacije, koristno uporabljeno za asfaltiranje cest jeseni leta 2002 na Limbarski gori, Dole-Imenje, Gora pri Pečah, Ples, Dunaj, Drtija. Spodrsljaj, ali bolje rečeno napaka, pa je bila ne nakup nove Rašice s strani Občine Moravče.

Ste izkušen svetnik. Drugi mandat boste delovali v OS. Ali boste kot koalicijski partner županjini stranki (N.Si in SDS), kar vam je tudi onemogočilo kandidaturo, z njo konstruktivno sodelovali ? Ali ste v mandat vstopili s posebnimi načrti?

Mislim, da je sodelovanje z županjo odvisno predvsem od nje osebno. V kolikor bo upoštevala tudi naše predloge, ne vidim razloga, da ne bi sodelovali. Posebnih načrtov nimam, saj bom tudi v bodoče deloval kot sedaj. Z zanimanjem pa bom spremljal izvrševanje sklepa Občinskega sveta o reviziji poslovanja Občine Moravče za preteklo obdobje. Občutek imam, da nekateri želijo, da do revizije poslovanja ne bi prišlo. Seveda se bodo pričele pospešeno izvajati tudi aktivnosti za izgradnjo doma starejših občanov in pokazalo se bo ali je občinska oblast sposobna izpeljati tak projekt.

IVANKA KOCJANČIČ, SLS

V tem mandatu je stranka doživljala hude pretrese. Kako kot predsednica stranke to komentirate? Se stranki obetajo boljši časi?

Razvite demokracije imajo stranke, ki vsaka zastopa del volivcev s podobnimi političnimi prepričanji. Prevelika različnost pogledov članov na delo stranke v občinskem svetu nam je seveda škodovala. Razmere pa sama ne ocenjujem kot tako zelo hude. Med volitvami, kot predsednica SLS v Moravčah , nisem dovolila, da bi se ta čas izkoristil za notranje razprtije. Zagotovo pa bomo razmere v stranki temeljito prevetrili na občnem zboru in s tem omogočili stranki neobremenjeno delo v prihodnosti. Z zadnjimi volitvami smo jasno pokazali, da so boljši časi že tukaj in da imamo obilo razlogov za optimističen pogled v prihodnost.

Tretji mandat boste zastopali interese občanov. Imate kot najbolj izkušena svetnica pred seboj jasne in definirane cilje? Jih zaupate bralcem?

V času volitev je imela stranka svojega kandidata za župana. Po volitvah je vodenje občine pripadlo v roke Nsi in v skladu s pristojnostmi je županja ga.Ljudmila Novak prevzela polno odgovornost za rezultate v občini Moravče v prihodnjih štirih letih. Kot odgovorna stranka bomo podpirali kvalitetne predloge in seveda tudi opozarjali na pomanjkljivosti ali napake. Izkušnje pri delu svetnice so velike in z njimi moje delo v občinskem svetu zagotovo ne bo imelo le vloge statista. Zastopam program, ki ga je naša stranka predstavila na volitvah. Bralcem bi še rada sporočila, da smo odprta stranka za nove člane. Naš zgled so največje desnosredinske stranke v Evropi in tudi zato menimo, da bomo kot stranka še dolgo prisotni z našimi člani v Občinskem svetu Občine Moravče.

STANISLAV RAVNIKAR, LDS

Kot svetniik ste odprli kar nekaj perečih in prodornih vprašanj: Cesta v Vodice mimo Vrhovca, spomenik zamolčanim žrtvam, sestava svetovalnih teles, delo nadzornega sveta, finančna revizija,... Večina teh vprašanj ni dobila epiloga. Kaj vas je vodilo, da ste se ipostavili pred svetniki in javnostjo?

K temu me je vodilodejstvo, da se v delovanju Občine dogajajo nepravilnosti v vseh vaših naštetih vprašanjih. Večina mojih predlogov res ni dobila zaključka. Sedaj se razkrivajo nepravilnosti, na katere sem opozarjal. In mislim, da je tako tudi prav.

Volilci so Vas videli kot dobro izbiro na teh volitvah. Je pred vami kakšen točno določen cilj za to obdobje? Kaj pa vaša ocena delovanja novega OS, ki ima za seboj že dve seji?

Po dveh sejah ocenjujem, da bo delo boljše in predvsem v korist občanom. Že prva zelo pomembna in pravilna poteza županje je bila, da je v svetovalna telesa vključila vse stranke. V prejšnjem mandatu je bila polovica svetnikov in strank odrinjenih in ni imela možnosti soodločanja in svetovanja preko komisij. Ciljev, glede na možnosti proračuna in že začetih investicij (vrtec), si nisem koval v zvezde. Volivcev nisem pridobival na osnovi nerealnih obljub. Bom pa glasoval za vse dobre, premišljene in tehtne predloge v prid občanom.

MAL

Koledarju na pot

Vsako gospodinjstvo v občini že peto leto zapovrstjo v prazničnih dneh prejme na dom koledar, ki ga podari svojim občanom Občina. Koledar je poseben v tem, da so na njem fotografije pokrajine, stavb in predmetov iz naše sredine. In tudi letošnji koledar v tem ni izjema. Po naključju pa se že peto leto zapovrstjo mesečno srečujejo ljubitelji ljudskega izročila, ki so v številnih tematskih delavnicah poskusili ohraniti ročne spretnosti, ki so se nekdaj razvile iz potreb v vsakdanjem življenju. V delavnicah, izdelujejo pirhe, rože iz krep papirja, voščilnice, pletejo, vezejo, kvačkajo in izdelujejo predmete iz slame, lesa, gline in kovine. Slikajo tudi na svilo, steklo in papir in izdelujejo še mnogo drugih predmetov, ki so jih izdelovali včasih. V letošnjem koledarju je predstavljenih le nekaj njihovih izdelkov in ker svoje znanje z veseljem prenašajo na nove navdušence, upajo, da jih bo v njihovih spretnih rokah nastalo še veliko. Svoje izdelke v koledarju predstavljajo Branka Bizjan, Bojana in Nina Dorič, Francka Ravnikar, Karmen in Mirko Kržišnik, Jelka Borišek, Jože Klopčič, Franc Brate, Srečko Vidergar, Alojz Kokalj, Nataša Pirc in Leonida Kočar, katera je prispevala tudi risbo za naslovni del koledarja. Fotografije pokrajin sta posnela Marko Kapus in Maja Topole, slednja je napisala tudi besedila ob fotografijah. Oblikovanje in fotografije ročnih del je izdelal Tone Jarc iz Domžal. Tiskarna Kolenc iz Domžal, pa je poskrbela za tisk.

LGK

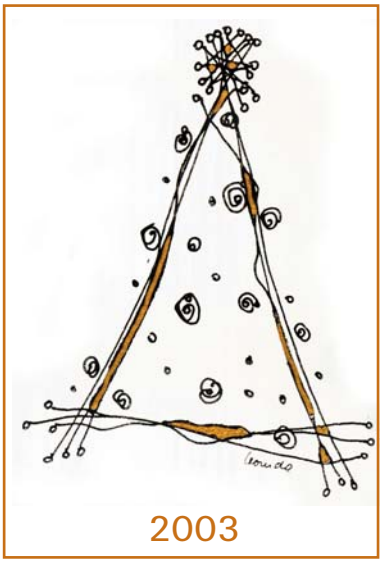

Izboljšanje usposobljenosti, ustreznosti in konkurenčnosti kmetijstva v Podjetni regiji

Izobraževalni projekt občin Kamnik, Moravče, Mengeš in Trzin, ki ga sofinancira Delegacija Evropske komisije v Ljubljani (v okviru Programa malih projektov PHARE)

Maja 2002 je Delegacija Evropske komisije v Ljubljani objavila razpis Programa malih projektov, namenjen sofinanciranju izobraževalnih projektov lokalnih skupnosti in nevladnih organizacij. Eno od prednostnih področij je bilo tudi **področje kmetijstva in razvoja podeželja, predvsem z vidika osveščanja o novostih**, ki jih prinaša vstop v Evropsko unijo. Na podlagi Skupnega razvojnega programa Podjetne Regije so **občine Kamnik, Moravče, Mengeš in Trzin skupaj oblikovale projekt izobraževanja kmetovalcev** z naslovom »Izboljšanje usposobljenosti, ustreznosti in konkurenčnosti kmetijstva v Podjetni Regiji« **in ga prijavile na razpis. Projekt je vreden dobrih šest milijonov tolarjev** in je eden od osmih, ki jih je med 56 prijavami Delegacija Evropske komisije izbrala za sofinanciranje, kar pomeni, da bo **prispevala 80% sredstev**. Predstavniki delegacije so projekt pohvalili, saj je edini med odobrenimi, ki so ga prijavile lokalne skupnosti (občine) in edinstven zato, ker je prvič prijavo uspešno pripravilo več občin skupaj, tako da je zgled medobčinskega sodelovanja.

S projektom nameravajo sodelujoče občine predvsem **spodbuditi kmetovalce k boljšemu načrtovanju razvoja kmetijskih gospodarstev**, k sodelovanju in trženju lokalnih kmetijskih proizvodov, pa tudi izboljšati njihovo usposobljenost za pridobivanje sredstev. Tako naj bi se povečala konkurenčnost kmetijstva v sodelujočih občinah tudi na nivoju Evropske Unije. Poleg tega bodo sodelujoče občine skozi ta projekt usmerile svoje delovanje v koristne podporne aktivnosti za kmetovalce in izboljšale sodelovanje z njimi in s strokovnimi organizacijami.

V okviru projekta bo organizirana serija osmih delavnic na štiri različne teme, ki se jih bodo udeležili zainteresirani kmetovalci iz sodelujočih občin. Na delavnicah bodo udeleženci s pomočjo strokovnjakov spoznavali naslednje **teme**:

- osnovno načrtovanje del in razvoja kmetije, spremljanje stroškov ter finančnih tokov,
- združevanje ponudnikov, prednosti skupnih dejavnosti na kmetijah in trženje proizvodov,
- možni viri financiranja kmetijstva, zahteve oz. pogoji za uspešno prijavo,
- programiranje in priprava projektov za razvoj kmetijskih gospodarstev in prijave za sofinanciranje.

Delavnice bodo organizirane tako, da bodo udeleženci z razpravo ob primerih do konca delavnic pripravili idejne osnutke projektov za strukturne spremembe in izdelavo ali izboljšanje načrtov razvoja njihovih kmetij. Novo znanje bo udeležencem olajšalo razvoj in financiranje njihove dejavnosti, hkrati pa bodo bolje pripravljeni na vstop v EU.

Poleg delavnic za kmetovalce bo organizirana tudi posebna delavnica za občinske službe in strokovne organizacije s področja kmetijstva, ki bo namenjena vzpostavljanju sodelovanja in oblikovanju lokalne kmetijske politike. V okviru projekta bo po izvedenih delavnicah pripravljen tudi študijski primer konkretnejše priprave projektov razvoja kmetijstva, da bi se dejansko na terenu preverilo učinek delavnic in jih integriralo v splošen razvoj nekega območja. **Študijski primer bo potekal na območju Velike planine, Male planine in Gojške planine,** vanj pa bodo vključene pašne skupnosti, lastniki zemljišč in turistični delavci. Območje je bilo izbrano **zaradi križanja interesov in pomena območja za zaščito vodnih virov in varovanje narave.**

Dodatne informacije o projektu in sodelovanju na delavnicah:

Občina Moravče:
Milan Brodar, tel. 01/723 10 98

Kmetijska svetovalna služba:
Janez Ocepek, tel. 01/723 236

Oikos d.o.o.:
Mojca Hrabar, Matjaž Harmel, tel. 01/7226 400

Zimska služba v Občini Moravče

Letošnja zima je kljub nenavadno toplim dnem pokazala svoje zobe.
V občini Moravče **izvajata zimsko službo samostojna podjetnika F. Avbelj in M. Zupančič s kooperanti.** Občina Moravče je v preteklem letu **dokupila deset dodatnih zabojev za pesek** in jih namestila na problematična mesta.
Že v začetku meseca decembra so nas obiskale tudi prve zimske nevšečnosti in kaj kmalu so **pričeli zvoniti telefoni na sedežu Občine Moravče**. Pripombe občanov smo vpisovali v poseben dnevnik, temu je sledilo obvestilo izvajalcema zimske službe.
Pripomniti je treba, da so **nekatere pripombe občanov umestne,** nekatere pa so tudi posledica subjektivnih ocen stanja na cestah ali slabe opremljenosti vozil za zimo.
Zavedati se moramo, da je **naša občina izredno razgibana**, da v nekaterih predelih sneži, v drugih dežuje, temu primerno pa je potrebno tudi ukrepanje izvajalcev zimske službe.
Ukrepi zimske službe v letu 2003 so bili deloma manj uspešni zaradi nizkih temperatur, ko sol ne deluje tako, kot bi sicer.
Občinska uprava bo skupaj z izvajalci zimske službe opravila analizo in pripravila predlog ukrepov za izboljšanje zimske službe. Že sedaj pa ugotavljamo, da bo potrebno narediti natančen načrt prioritet, saj naj bi bile najprej in bolj kvalitetno splužene in posipane glavne lokalne ceste, kjer se opravlja avtobusni prevoz in prevoz otrok v šolo, šele nato pa ostale ceste, ki povezujejo manjše število hiš. Potrebna bo tudi točna opredelitev glede obsega izvajanja zimske službe, ki je vsekakor **pogojen z razpoložljivimi finančnimi sredstvi občine.** Vsi si tudi želimo, da bi se trend rekonstrukcij občinskih cest nadaljeval, saj je izvajanje zimske službe odvisno tudi od kvalitete cest.
Predvsem pa pričakujemo s strani občanov tudi dobro mero strpnosti in razumevanja stanja, v katerem se v času zimskih neprilik nahajamo.

MILAN BRODAR

Informacija o spremembah v obveznem zdravstvenem zavarovanju s 1. 1. 2003

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije - povzetek sporočila za javnost

S 1. 1. 2003 stopijo v veljavo določbe zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, ki uvajajo korenite spremembe pri postopku uveljavljanju pravic iz obveznega zdravstvenega zavarovanja ter nov zakon o delovnih razmerjih, ki uvaja spremembe pri pravici do nadomestila plače za čas odsotnosti od dela zaradi bolezni ali poškodbe, ki ni povezana z delom. Omenjene spremembe se nanašajo na obvezno zdravstveno zavarovanje, katerega izvajalec je Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju Zavod).

Namen in temeljni cilji zakonskih sprememb so:

- **izboljšanje pravnega varstva** zavarovanih oseb v postopkih odločanja o pravicah iz obveznega zdravstvenega zavarovanja,
- **poenostavitev postopkov** odločanja o pravicah iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, povečati pomen strokovno-medicinskih indikacij pri odločanju o pravicah iz obveznega zdravstvenega zavarovanja
- ter **ukinjanje zdravstvenih komisij**.

To delo po novem opravljajo t. i. **imenovani zdravniki**, ki jih imenuje upravni odbor Zavoda in bodo po novem na prvi stopnji v postopkih za uveljavitev pravic iz obveznega zdravstvenega zavarovanja odločali o začasni nezmožnosti za delo iz bolezenskih razlogov za delo nad 30 dni in v primerih ko je izplačevalec nadomestila plače obvezno zdravstveno zavarovanje, razen če gre za nego, spremstvo ali izolacijo zavarovane osebe, o kateri odloča njen osebni zdravnik;odločali o zahtevi zavarovanca ali delodajalca za presojo ocene izbranega osebnega zdravnika o začasni nezmožnosti za delo do 30 dni,; odločali o napotitvi na zdraviliško zdravljenje,... **Imenovani zdravnik bo o svoji odločitvi izdal sklep, zoper katerega bo možna pritožba, ki pa ne bo zadržala njegove izvršitve.** Pritožbo bo obravnavala zdravstvena komisija, ki jo imenuje upravni odbor Zavoda, sestavljata pa jo dva zdravnika in en pravnik. Komisijski sklep bo dokončen, pritožba pa bo možna na Delovnem in socialnem sodišču v Ljubljani. **Osnovne informacije o postopku odločanja o pravicah iz obveznega zdravstvenega zavarovanja so zavarovancem dostopne tudi preko avtomatskega odzivnika Zavoda na tel. št. 01/3077300, v okviru poglavja 8 in 9.**

Spremembe pri pravici do nadomestila plače za čas odsotnosti od dela se kažejo v razširitvi pravice v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja in sicer po novem delodajalec izplačuje nadomestilo plače iz lastnih sredstev v primerih nezmožnosti za delo zaradi bolezni ali poškodbe, ki ni povezana z delom, do 30 delovnih dni za posamezno odsotnost z dela, vendar največ 120 delovnih dni v koledarskem letu. To pomeni, da se začasne nezmožnosti za delo do 30 dni seštevajo in ko dosežejo skupno 120 delovnih dni v koledarskem letu, preide obveza plačila nadomestila plače že za 121. delovni dan na obvezno zdravstveno zavarovanje. Delodajalec pa mora obvestiti svojega delavca, da mu je že izplačal v svoje breme nadomestilo plače za 120 delovnih dni v koledarskem letu zaradi bolezni ali poškodbe izven dela. Na ta način bo osebni zdravnik delavca seznanjen z datumom, ko preide nadomestilo v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja in bo delavca pravočasno napotil k pristojnemu imenovanemu zdravniku Zavoda. Zavod pa bo refundiral delodajalcu nadomestilo plače le, če bo imenovani zdravnik Zavoda ugotovil, da je začasna nezmožnost delavca za delo utemeljena. Nadalje zakon o delovnih razmerjih določa, da če gre za dve ali več zaporednih odsotnosti z dela zaradi iste bolezni ali poškodbe, ki ni povezana z delom, do 30 delovnih dni, pa prekinitev med dvema odsotnostma traja manj kot 10 delovnih dni, izplača delodajalec za čas nadaljnje odsotnosti od prekinitve dalje, nadomestilo plače v breme zdravstvenega zavarovanja. Skladno z zakonom je sedaj določeno, da znaša višina nadomestila plače delavca zaradi bolezni ali poškdbe izven dela, ki bremeni delodajalca, **80% plače delavca v preteklem mesecu za polni delovni čas**, izven dela do 30 dni in nad 30 dni in tudi znotraj 30 dni začasne nezmožnosti za delo. Pomembna je tudi novost, ki se tiče krvodajalcev. Zakon določa, da izplačilo nadomestila plače, **za dan ko delavec prostovoljno daruje kri**, v primeru odsotnosti z dela bremeni obvezno zdravstveno zavarovanje, in sicer **100% osnove za nadomestilo plače.**

Ker zakon o delovnih razmerjih ureja oz. velja le za delovna razmerja, ki se sklepajo s pogodbo o zaposlitvi med delavcem in delodajalcem, se navedene določbe o delovnih razmerjih uporabljajo le zanje. To pomeni, da ne veljajo za t. i. samozaposlene, torej za kmete, samostojne podjetnike,...

Osnovne informacije o pravici do nadomestila plače so zavarovancem dostopne tudi preko avtomatskega telefonskega odzivnika Zavoda na tel. št. 01/3077300, v okviru poglavja 5 in 6.

povzetek pripravila
NEVENKA MAROLT

Zdravje kot preventiva pri ženskih poklicih

Takšen naslov je imel seminar, ki ga je 12.decembra organizirala Občina Moravče v sodelovanju z Zavodom za razvoj družinskega in ženskega podjetništva »META« v avli Kulturnega doma. Cvetka Dragoš in Sašo Baričevič, oba priznana doktorja medicine, sta udeleženke seminarja seznanila s preventivo in katere bolezni lahko preprečimo. Prisotne so veliko izvedele o raku dojke, črevesa, rodil, bolezni srca in ožilja, osteoporozi, ki po štiridesetem letu pri ženskah že rada trka na vrata, precej novega pa so slišale tudi o ekonomskih vrednotah življenja.

Po začetni zadržanosti so udeleženke tudi spraševale to in ono o zdravju, za katerega, so ugotovile, premalo skrbijo. Zdravnika sta odgovarjala na vprašanja in na koncu je bila skupna ugotovitev, da so takšna znanja, ki so si jih ženske pridobile tokrat, za vsakdanje življenje še kako potrebna.

S.V.

Novoletni koncert

Kulturni dom Moravče in Občina Moravče sta se kot velava tradicija dobro pripravila na novoletni koncert. Obiskovalci, ki so popolnoma zasedli dvorano, so imeli kaj videti in slišati. Ninina scena jim je pričarala zimsko vzdušje, saj je bila narava zunaj prej pomladana kot zimska.

Moški zbor KD Tine Kos pod vodstvom zborovodja Mira Capudra je zapel več pesmi tujih in domačih avtorjev.

Ženska vokalna skupina ODA je z Miletom Kokaljem in instrumentalno skupino popestrila prireditev.

Krvodajalska akcija

V torek, 14. januarja 2003, je Zavod za krvodajalstvo Ljubljana organiziral krvodajalsko akcijo za občino Moravče.
Na območju delovanja Krajevne organizacije Rdečega križa Peče ima krvodajalstvo že kar dolgo tradicijo, saj od tu izhajajo krvodajalci, ki so kri darovali tudi že tridesetkrat, štiridesetkrat in celo petdesetkrat.
Tokrat je bilo krvodajalcev iz Peč enajst in upamo, da bo darovana kri komu pomagala do zdravja ali celo rešila življenje.

JELKA LALIČ

Gostujoča skupina kvartet Triobardur se je predstavila s tamburicami in kitaro. Radijski napovedovalec Jure Sešek je z duhovitimi ikricami »zabelil« v kratkih odmorih med menjavo nastopajočih na odru celotni novoletni koncert.

Pester izbor nastopajočih je vabil k poslušanju. Gostujoča skupina tabmurašev kvartet Triobardur je popestrila glasbeno dogajanje. Domači glasbeniki so prevladovali in pokazali zelo kvalitetne nastope.
Njihovi glasovi in ubrani zvoki glasbil so bili poslušalcem v dvorani zelo všeč in so jih nagrajevali z glasnimi aplavzi. Vsak po svoje se je potrudil. Tako moški zbor KD Tineta Kosa, ki se je pokazal kot enotna uglašena glasbena skupina, ženska glasbena skupina ODA s svojim vodjem Miletom Kokaljem in instrumentalno spremljavo so razgibali s svojimi nežnimi glasovi srca in dlani. Pihalna godba pod vodstvom Saše Vavpetiča se je dobro predstavila samostojno, s Komornim zborom Limbar in s solisti.

Pihalna godba z dirigentom Sašem Vavpetičem je spremljala mladega in uspešnega trobentača solista Tilna Marolta, ki se je uspešno predstavil s skladbo Polnočna pot.

Prisotne je pozdravila županja Milka Novak. Vsem prisotnim in vsem občanom je zaželela zdravja, miru, dovolj odprtega srca za sočloveka in še zlasti v teh dneh, ko se veselimo in mislimo, da so srečni vsi ljudje, namenimo toplo besedo za osamljene in bolne. Predvsem pa je želela, da bi v novem letu prevladovala sloga in prijateljstvo, kajti le tako bomo skupno lahko gradili in obnavljali, kar bomo načrtovali.
Nekajmesečne priprave so obrodile uspeh. Zadovoljni obiskovalci so ob zaključku koncerta lahko v avli Kulturnega doma še nazdravili s prijatelji in se nato bogati glasbenih vtisov vrnili v svoje tople domove.

B. DORIČ

Komorni zbor Limbar na dan samostojnosti prepeval pri Svetem Andreju

Tradicionalno, 7. po vrsti, so številni obiskovalci iz naše in sosednjih občin napolnili cerkev sv. Andreja in se prepustili pesmi, podoživljanju praznične vzvišenosti in občutenju materinščine, ki nas bo edina obvarovala asimilacijskih tokov, kot že mnogokdaj v zgodovini slovenstva, česar nas je v govoru, v katerem se je sprehodila po književni in z njo povezanimi dogodki zgodovine, spomnila županja Milka Novak.

Komorni zbor Limbar združuje dobre in izkušene pevce in pevke v ubrano celoto z zborovodkinjo Elizabeto Pirnat in organistom Tomažem Pirnatom. Z vsakim nastopom pritegnejo pozornost poslušalcev, na tradicionalnem božičnem koncertu pa v sožitje z njimi pritegnejo tudi občinstvo, ki se prepušča vznesenosti dogodka. Dan samostojnosti in hkrati dan po božiču je čas miru in čas iskanja novih načrtov. Izvajalci koncerta so z 12 božičnimi pesmimi znali vzpostaviti komunikacijo in nagovarjanje vsakega poslušalca posebej. Dobro izvedene pesmi so bile še lepše zaradi solističnega petja, petja s kora kot dvogovor med moškim in ženskim delom zbora ter orglske spremljave. Nastajajočo vezenino pesmi je s trdnimi vezmi veznega besedila povezala Ida Kušar. V koncertni program je bila smiselno vtkana tudi Ivpavčeva Slovenec sem, ki je napovedala županjin govor, posvečen dnevu samostojnosti z vodilno mislijo, da je slovenščina in njeno ohranjanje zagotovilo obstoja slovenstva. Nihče ne ljubi dežele zato, ker je velika, ampak zato ker je njegova. In končno: ne pozabi dežele, ki ti je popek zavezala, so bile iztočnjce njenega in poslušalčevih razmišljanj.

Sveta noč, ki je zaključila koncert pa je tudi dejansko postala sveta stvar med pevci in poslušalci, ki so jih, držeč se za roke, objeli v polkrogu in odpeli zadnje takte. Kosmačevi pa so korak odhajajočih poslušalcev upočasnili s toplim čajem, kuhanim vinom in žganjem. Marsikateri zdravici je sledil poleg voščila še prijazen klepet med znanci.

MAL, foto Roman Novak

Županjino praznično razmišljanje

Ruski pregovor o domovini je zelo nazoren in stvaren: »Ne pozabi dežele, kjer ti je bil popek zavezan.« Medtem ko je slovenski veliko bolj čustven in odraz naših razmer: »Nihče ne ljubi domovine, ker je velika, temveč ker je njegova.«

Zakaj se vsako leto na ta dan, ko v nas še odmeva božična skrivnost, spominjamo slovenske samostojnosti? Kaj lahko sploh še povemo novega in zanimivega o tej temi? Morda prav ničesar.

Tako kot vsako leto znova obujamo spomin na Jezusovo rojstvo in vsakič znova občutimo veselje nad tem praznikom, se ne smemo naveličati praznovanja slovenske samostojnosti. Vedno znova si moramo priklicati v spomin, kako velik in odločilen korak je pred dvanajstimi leti naredil slovenski narod, ko se je skoraj enoglasno odločil za samostojno pot. Kako pogumni so bili vsi takratni voditelji, ki se niso ustrašili groženj iz Beograda niti zahtev svetovne politike po ohranitvi skupne države. Sedaj jo imamo, samostojno Slovenijo, kjer se lahko svobodno izražamo v materinščini. Seveda nas ne morejo vsako leto znova preplavljati enako močna čustva vzhičenosti in veselja, ker je v enajstih letih slovenske države vse to postalo že samoumevno. Manj samoumevna je raba slovenščine za vse Slovence, ki so kot manjšina ali emigranti ostali zunaj slovenskih meja. Starejši Slovenci, ki jim materinščina veliko pomeni, se v sosednjih državah borijo za njeno priznanje in javno rabo kot Don Kihot z mlini na veter, medtem ko mlajše rodove v glavnem posrka vase večinski narod. Morda lahko z navezovanjem stikov tudi mi kaj storimo za ohranitev slovenščine na Koroškem, v Italiji, Porabju ali kje daleč stran od domovine.

Naša največja dolžnost in skrb pa je, da ohranimo svojo deželo, slovensko prepoznavnost in svoj jezik doma, na tem koščku zemlje, kjer je Bog kar razsipaval z lepoto, ko jo je ustvarjal. Z Evropsko skupnostjo se bo tudi k nam hitro širil val prilagajanja Evropi in učenje tujih jezikov bo potekalo še veliko bolj intenzivno kot sedaj. Kdor potuje po zahodni Evropi, ve, kako preprosto je sedaj prestopiti meje med državami, ko te samo napis spomni, da si prešel v drugo državo. Evropa postaja tudi mešanica različnih narodov in ras. Včasih se celo zdi, da v Evropi prevladujejo že Azijci in Afričani, če pogledamo barvo kože. V Evropi zaradi čedalje večje komodnosti in mode uživanja naglo pada število rojstev in se povečuje število starejših. Kako dolgo bo Evropa to še prenesla? Ali ima Evropa, kljub trdnemu povezovanju v evropsko skupnost, na ta način še sploh prihodnost? Ne da bi hotela biti nestrpna do drugih narodov in ras, pa vendar bi bilo prav, da vsak narod ohrani svoje značilnosti, posebnosti, jezik in kulturno bogastvo. Pri tem so veliki narodi zaradi svoje številčne in ekonomske premoči v prednosti, medtem ko majhnim grozi nevarnost prilagajanja večjim in izguba lastne identitete. Čeprav smo se komaj dobro zavedli svoje samostojnosti, smo že pred novo preizkušnjo vključevanja v Evropo. Kdo si bo prizadeval za ohranitev slovenskega jezika, če se za to ne bomo najprej trudili mi sami? Potrebno in vse bolj nujno je učenje tujih jezikov, še bolj potrebna pa bo naša zavest, da tujega jezika ne bomo uporabljali tam in takrat, ko to ne bo nujno, tako kot se nam je že pred leti dogajalo.

Lepa slovenska dežela je bila že mnogokrat plen tujih narodov, pa vendar smo uspeli ohraniti svoj jezik. Če ga ne bi ohranili, se kmalu sploh ne bi več zavedali, da smo nekoč bili narod in bi se sedaj pogovarjali po nemško, italijansko, srbsko, madžarsko, rusko ali pa kako drugače. Z jezikom bi počasi izginjali tudi stoletni slovenski običaji,

ki se sedaj še ohranjajo, čeprav mnogokrat le na podeželju. Tudi tukaj na Moravškem z ohranjanjem vere, krščanskih vrednot in tradicije pripomoremo k ohranjanju slovenske kulturne dediščine. Zaradi tega je naša občina bogata, ne z denarjem, ampak z bogato tradicijo, ki jo moramo iztrgati neusmiljenemu zobu časa in jo ohranjati, kjer se le da. Mesta s svojo arhitekturo pričajo o zgodovini, medtem ko ljudje izginjajo v množici, se mešajo in utapljajo v brezimnosti. Vas ima svoje veliko bogastvo prav v ljudeh in medčloveških odnosih. Na žalost so ti večkrat omadeževani s prepiri, nevoščljivostjo in tožbami. Pa vendar, skušajmo ohraniti tisto lepo, kar nas povezuje med seboj, in svojim otrokom in vnukom pripovedujmo v slovenskem jeziku o običajih preteklosti in o veri naših staršev.

Naša samostojnost, če hočemo priznati ali ne, se počasi preliva v evropsko skupnost različnih narodov. Preživeli bomo samo tako, da bomo ohranjali svoj jezik, delavnost povezali s podjetnostjo, poštenost s spoštovanjem drugače mislečih, narodni razkol s sodelovanjem in ljubezen do domovine z več rojstvi mladih državljanov. Star, sprt in utrujen narod se ne bo mogel kosati s prebrisanostjo sveta in neizprosno svetovno ekonomijo.

Sv. Andrej, 26. 12. 2002

LJUDMILA NOVAK, županja

Tamburaši v družbi P`rjatlov in prijateljev

Kulturno društvo je, 27. decembra 2002, ob 18.uri v gasilskem domu na Vrhpoljah organiziralo koncert za vse ljubitelje glasbe.

Po dolgih pripravah na že tradicionalni novoletni koncert se je ves trud poplačal z odličnim koncertom ter publiko, ki ni skrivala navdušenja. Poleg tamburašev so nastopali še: mešani pevski zbor Veritas ter ansambel Pr'jatli. Ta trenutek pa bi se opravičila še vsem, ki ste pričakovali duo Zrno na zrno, saj zaradi bolezni glasbenika nista mogla nastopiti na koncertu.

Koncert se je pričel z nastopom tamburašev in mešanega pevskega zbora Veritas, ki sta odigrala in zapela Sveto noč. Tamburaši so se v dvodelnem nastopu predstavili z 10 skladbami. Poleg že bolj poznanih skladb so zaigrali tudi nekatere novejše. Z zahtevnejšimi skladbami so pokazali velik napredek glede na leto poprej. Skladbe kot so: Koncertno kolo 1, 2, Stari splitski plesi, Boter Čmrlj (solist: Robi Avbelj)in Ero z onega sveta. Skupaj z Veritasom pa so se predstavili še z Uspavanko za Evo.

Mešani pevski zbor Veritas pod vodstvom Jelke Lebar je zapel pesmi: Mami za praznik, Neko noč, Noč božična in pesem Malo miru. S svojimi glasovi in ubranostjo so popestrili večer.

Po nastopu Veritasa je napovedovalka Bernarda Novak na oder povabila ansambel Pr'jatli. Spretno in veselo so vskočili Pr'jatli. Zaigrali so nekaj narodno-zabavnih skladb in napovedali odličen večer po končanem uradnem delu.

Sledil je govor županje Milke Novak, njenim željam pa sta se pridružila še mentor tamburašev Milan Kontarček ter predsednik Ivo Žuna. Po izrečenih željah so tamburaši in mešani pevski zbor Veritas zapeli še t.i. » bis« - pesem Jingle Bells.

S toplimi željami in veselo skladbico se je končal koncert. Sledil je zabavni del ob glasbi ansambla Pr'jatli, ki se je zavlekel v zgodnje jutranje ure.

NEVA PAČNIK

Kako smo vstopili v leto 2003

Zadnje dneve pred božičem se je tudi center Moravč zasvetil v praznični preobleki novoletnih lučk, ki so bile razporejene z okusom v zanimivih barvnih odtenkih in oblikovnih zamislih. Park obsijan z osvetlitvijo cerkve je ponujal idiličnost. Vse je bilo nared za praznike, le izpod neba se niso hotele spustiti težko pričakovane snežinke. Toda to nas je motilo mnogo manj, kot neupoštevanje zakona o uporabi pirotehničnih sredstev. Zlasti starejši, otroci in živali so bili v teh dneh zelo vznemirjeni, saj se je pokanje »vleklo« od poznega popoldneva do prvih ur naslednjega dne kar nekaj dni zapored. Pa smo se vdali v usodo in to »bombarijado« prestali. Prav zanimivo je, kako tak hrup doživljamo različni ljudje. Z nekoliko obzirnosti bi bili lahko praznični dnevi za vse, ljubitelje pokanja in neljubitelje tega početja, lepši. Ob obilici kulturnih dogodkov smo zares uživali praznike in proste dni, če le niste bili med tistimi nesrečneži, ki delajo tudi ob praznikih.

Vstop v novo leto je bil v Moravčah veličasten, saj je bil osrednji park prizorišče druženja, ognjemeta in županjinega osebnega voščila v prvih minutah leta. Podobni ognjemeti pa so razsvetljevali nebo domala v vsaki vasici naše občine, kjer so ljudje iz hišnih in vaških zabav prihajali na prosto, da so si izrekli voščila za leto 2003 in nazdravili. Posebej prisrčno je bilo v Pečah, kjer so tudi letos krenili na nočni silvestrski pohod z baklami in nazdravljali novemu letu v dvorani gasilskega doma.

Prazniki so minili in upočasnjeni čas je z bliskovito naglico ponovno začel teči in že bo prvi mesec leta v kraju.

MAL, foto Milan Kokalj

70 pohodnikov z baklami na Limbarsko goro

Preteklo je leto in znova smo se zbrali prijatelji in znanci, da se 25.decembra 2002 odpravimo že drugič na nočni pohod na Limbarsko goro z baklami. Ob prijetnem spoznavanju, stisku rok in prižiganju bakel smo se še malo podkrepili z medenim žganjem, kuhanim vinom, toplim čajem in pecivom. Ob soju bakel smo se napotili po dolini, kjer so se nam pridružili še pohodniki iz Soteske, Serjuč in Moravč. Nadaljevali smo pot skozi Serjuče do Vodic, kjer nas je znova pričakal Fortunetov gospodar s pecivom in medico. Malo utrujeni, vendar prešerno razpoloženi smo po slabih dveh urah prispeli na vrh, tam pa so se nam pridružili še pohodniki iz Blagovice. Po skupinskem fotografiranju smo se namestili v gostišču Urankar, kjer so nas dobro pogostili in se jim ob tej priliki še enkrat prav lepo zahvaljujem.

Po veselem druženju, ko smo že pozabili na utrujenost in se dobro upeli, smo se zadovoljni vračali v dolino. Bilo je prelepo, da se naslednje leto ne bi ponovno dobili in ponovili vzpona v nočni tihoti. Pridružite se nam.

VOJKO CERAR

26.december, dan osamosvojitve Republike Slovenije

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Domžale je skupaj z občino Domžale na obletnico dneva osamosvojitve Slovenije organiziralo slovesnost v dvorani komunalnega centra v Domžalah. Slavnostni govornik, predsednik združenja Dominik Grmek, je v svojem govoru poudaril, da se ljudje tega praznika premalo zavedajo, kar dokazujejo tudi s tem, da za tako pomemben praznik ne izobesijo državne zastave.

BRANKA BIZJAN, veteranka

Sv. Štefan privabil 17 konj in kočijo

Sv. Štefan zavetnik konj domuje tudi na oltarju cerkvice v Zgornjih Kosezah. Od nekdaj so ljudje na njegov oltar 26.decembra, ko goduje, prinašali sol k blagoslovu in jo kasneje razdelili živalim in ljudem na domačijah, da bi jih zavetnik varoval vse leto. Običaj blagoslova soli ni nikoli zamrl. Povojna leta pa so bila tista, ki so od blagoslova živali – konj odvrnile tudi najbolj vztrajne. V zadnjih dveh letih se običaj znova oživlja. Konjeniško društvo Jurija Vege iz Moravč vabi k blagoslovu tako konjenike kot ljubitelje konj. Vabilu se je letos odzvalo 17 konjenikov in ena vprega v kočijo, ki je še posebej pritegnila pozornost velikega števila udeležencev sv. maše, kateri je sledil slovesen blagoslov. Sodelovanje in pripravljenost domačega župnika Viktorja Primožiča z društvom prinaša dobre rezultate v korist širše skupnosti.

Kot kaže se bo običaj prijel, zakoreninil in vsako leto privabil novih udeležencev. In če navdušenje članov konjeniškega društva ne bo usahnilo, se bomo na sv. Štefana dan v Kosezah še srečevali.

MAL, foto Milan Kokalj

Za zaključek starega leta grče na Pohodu

Slovo od starega leta so sklenili starejši taborniki – grče zaključiti v naravi s pohodom na Zasavsko Sveto goro.

V hladnem sobotnem jutru so se z avtomobili odpeljali do Kandrš. Na avtobusni postaji so pustili avtomobile. Iz prelaza so se spustili v bližnjo dolinico in se po utrjeni gozdni poti povzpeli na Slemšek. Na 677m visokem Slemšku so imeli prvi postanek. Od samotne cerkvice jih je dobro označena planinska pot vodila mimo samotnih zaselkov po lepi zasneženi in razgibani pokrajini.

Kar prehitro so prišli na cilj. Na Zasavski gori na višini 852m jih je najprej pozdravila cerkev Marijinega rojstva, ki stoji na razglednem samotnem vrhu. Ogledali so si ostanke taborskega zidovja in spomenik padlim med 1. svetovno vojno, delo Franceta Kralja.

V planinskem domu jih je že čakala prijazna oskrbnica in jim postregla s pravo kmečko pojedino. Ob koncu poznega kosila so si nazdravili in si zaželeli še veliko zdravja ter podobnih srečanj v naravi.

V dolino so se spustili po cesti in bližnjici proti Vidrgi. V mraku so prispeli do svojih vozil.

Z zimskim vzponom na Sveto goro so starejši taborniki zaključi taborniško leto. V prihodnjem letu jih čakajo nove naloge, ki pa jih bodo s svojo pridnostjo in s pomočjo vestnih vodnikov kot doslej uspešno opravili.

B. DORIČ

Proteja v cerkvi sv. Štefana v Zgornjih Kosezah

V nedeljo, 12. januarja. 2003, je bil ob 16. uri v podružnični cerkvi sv. Štefana koncert božičnih pesmi cerkvenega mladinskega zbora Proteja, tokrat že tretje leto.
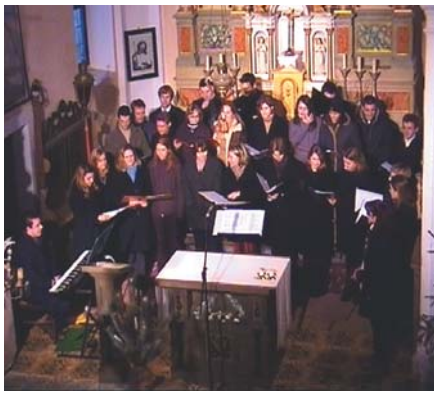
To nedeljsko popoldne je bilo zelo mrzlo, a se je vseeno koncerta udeležilo kar lepo število obiskovalcev. V majhni cerkvici je bil pritajeno osvetljen oltar, ob strani so bile postavljene jaslice z zeleno smrekico, odsekano nekje v bregu nad Kosezami...

V preprostosti in skromnosti malega podeželskega božjega hrama so božične pesmi dosegle svoj pravi pomen. Z lahkoto so izrazile sporočilo, katerega ob hitenju in prenasičenosti sodobnih prazničnih dni mnogokrat sploh ne uspemo doumeti: "Rojen je zveličar.", ter neskončno željo po miru.
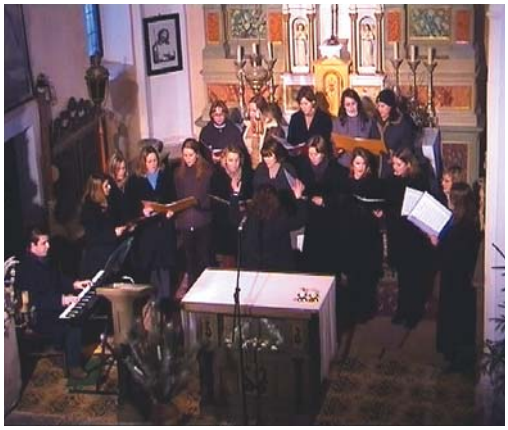
Zbor deklet je pod vodstvom Elizabete Pirnat in ob spremljavi Tomaža Pirnat na orglah zapel dvanajst božičnih pesmi različnih avtorjev. Že ob prvi pesmi je bilo čutiti ubranost mladih glasov, ki so se z neverjetno lahkotno mehkobo stapljali v čudovito sozvočje nežnih božičnih napevov.

Ob tem si lahko živo pred seboj videl, kako sredi hladne zime pastirji vabijo: "Le semkaj!" in vse stvarstvo poje božično uspavanko njemu, ki na zemljo prinaša mir v tej božični noči.

Pri zadnjih treh so se dekletom pridružili še fantje, kar je bila še dodatna popestritev...

Srca so se ogrela, čeprav je sicer marsikoga pošteno zeblo. Obiskovalci so enourni koncert nagradili z bučnim aplavzom in kljub mrazu bi z veseljem poslušali še kakšno pesem.

Po koncertu smo ob toplem čaju, ki sta ga kot vsako leto pripravila gospa Barbara in gospod Jože Brate, po stari navadi še postali in poklepetali pred cerkvijo, nato pa odšli po domovih...

Hvala zboru Proteja za lepo doživetje! Vsi si želimo in upamo, da nas bo socvetje mladih deklet tudi prihodnje leto razveselilo s koncertom v cerkvi sv. Štefana v Zg. Kosezah.

JELKA LALIČ,
foto Milan Kokalj

Nebesa na zemlji so Moravčanom všeč

V soboto, 11. januarja, je bila v Kulturnem domu Moravče gledališka predstava v izvedbi dramske skupine z Mlinš. Igra »Nebesa na zemlji« je situacijska komedija, katere dogajanje je postavljeno v elegantnem salonu v Ljubljani in posestvu na kmetih, ki se imenuje Lipovec. Zanimivi zapleti so dodobra ogreli številno občinstvo, ki si je kljub zelo hladnemu vremenu predstavo z zanimanjem ogledalo. Na začetku je članica dramske skupine predstavila delo ljubiteljske kulture na Mlinšah, kakšen namen ima njihovo delovanje in kje so že nastopali. Trenutno se skupina loteva bolj lahkotnih del, ker je predvsem želja ljudi zabavati. V bodoče pa ima skupina namen, da se loti tudi bolj zahtevnih gledaliških del.

M.K.

Poleg te komedije, smo v decembru spremljali tudi nastop gledališke skupine teater Balantin iz Kulturno prosvetnega društva Savlje – Kleče. Predstavljali so komedijo Hobson v škripcih. Vdovec in čevljar Hobson živi v lepem, idealnem okolju in razmerah vse do tedaj, ko se njegove odrasle hčere odločajo za poroke in ljubemu očku povzročijo nemalo težav, marsikateri sivi las in končno tudi odhod od doma, izzovejo toliko komičnih položajev, da so se gledalci lahko od srca nasmejali. Kar pa je bil tudi temeljni namen gostujočih igralcev, ki so na oder postavili Brighousovo delo prvič uprizorjeno leta 1916, saj danes hčere ne glede na očke in mame o svoji usodi, ki se nanaša na bodoče zakonsko, pravzaprav je moderno partnersko zvezo odločajo in odločijo same.

Oba gledališka dogodka sta v kulturni ponudbi kraja zaokrožala pred in po praznični čas.

MAL, foto Milan Kokalj

Maks Merela
Prešernov nagrajenec

Maks Merela je bil rojen 5. oktobra 1978 v Spodnji Javoršči 7. Osnovno šolo je do četrtega razreda obiskoval na OŠ Jurija Vege na podružnični šoli na Vrhpoljah, nato do osmega razreda na matični OŠ Jurij Vega Moravče. Že takrat ga je oče v svoji majhni mizarski delavnici navdušil za delo z lesom, čemur je sledil vpis na Srednjo lesarsko šolo v Ljubljani. V tem času si je pridobil tudi štipendijo v podjetju LIP Radomlje. Že od nekdaj so ga privlačile tudi lepote in skrivnosti podzemnega kraškega sveta. V času srednješolskega študija je kot dober športnik in odličen jamar opravil izpit za Jamarskega reševalca pri Jamarski Zvezi Slovenije in ima vse od leta 1996 status Operativnega jamarskega reševalca. Leta 1997 je uspešno opravil maturo in se vpisal v prvi letnik Biotehniške fakultete -

Oddelka za lesarstvo. Diplomo univerzitetnega študija lesarstva je izdelal na Katedri za tehnologijo lesa pod mentorstvom doc. dr. Primoža Ovna. Raziskava je potekala v okviru nacionalnega projekta »Kompartmentalizacija mehanskih poškodb pri drevesih v urbanem okolju«, ki ga je vodil doc. dr. Primož Oven. Dne, 5. julija 2002, je z odliko diplomiral na oddelku za lesarstvo. Za diplomsko nalogo z naslovom »Zgradba in radialna plinska permeabilnost reakcijskih con pri bukvi« mu je bila 2. decembra 2002 podeljena Prešernova nagrada študentom Univerze v Ljubljani.

S takšnim priznanjem se je poleg Maksa Merele lahko pohvalilo le še 11 študentov ljubljanske univerze. Jemljem si pravico, da Maksu v imenu vseh bralcev čestitam za uspeh in mu zaželim ustvarjalnosti in uspehov v nadalnjem poklicnem in zasebnem življenju.

urednica, foto Robert Merela

Prihod božička razveselil tabornike

Ob spremstvu vodnikov so se letos odpravili na **srečanje z božičkom najmlajši taborniki** (murni, medvedki in čebelice). Pot jih je vodila do bližnjih ribnikov, kjer imajo svojo malo leseno hiško,v kateri so jim nekoliko starejši (popotniki in popotnice) pripravili praznovanje, **t. i. čajanko**. Kljub črni temi jih ni bilo strah, saj so si svetili z baklami, pa tudi to je res, da taborniki strahu ne poznajo, **saj je njihov dom narava**.

Ko so se približevali hiški, so bili še kako presenečeni. Hišica je bila osvetljena z baklami in številnimi svečkami. Pred njo pa je stala starka Zima in jih vabila na topel čaj. Izmenjali so si pozdrave in vstopili v njen topel dom. Velika okrašena jelka je lepšala prostor, miza je bila obložena s sladkarijami in sadjem, iz velikega lonca se je močno kadilo in dišalo po čaju.

JOJ koliko nas je, saj vsi niti ne gremo na sliko.

Ko so si slekli topla oblačila in ogreli svoje mrzle nosove ob kaminu, so posedli za mizo in planili po dobrotah, ki jih je ponujala miza. Čez čas jim je starka zima povedala zgodbo iz njenih otroških let in otroci so jo z zanimanjem poslušali. Praznovanje se je nadaljevalo z različnimi tekmovalnimi igrami, petjem, pripovedovanjem vicev in plesom. Veselo rajanje je prekinilo trkanje na okno. Obiskal jih je božiček in jim prinesel

Uf, ali niso lepe te mlade »božičnice«, nove zvezde med nami.

darila. Bolj pridnim več, manj pridnim pa manj. A pozabil ni na nikogar.

Po odhodu božička so se tudi mladi taborniki počasi poslovili, se zahvalili starki Zimi za gostoljubje in ji obljubili, da bodo v prihajajočem letu **še bolj pridno hodili na taborniške urice in se učili taborniških veščin, orientacije, potnih znakov, vozlov,.... poslušali in ubogali vodnike, pa tudi svoje učitelje in starše.**

Kot stranska opazovalka lahko povem, da taborniki, ki so svojim mlajšim prijateljem pripravili tako prisrčen program, zaslužijo veliko pohvalo. Le tako naprej!

MILENA SMOLNIKAR

DU Moravče - leto 2002 uspešno zaključili

Človek ima včasih občutek, da vsako leto mine hitreje. Tako je znova tu čas, da se ozremo na prehojeno pot, precenimo, kaj se je v tem letu za nas naredilo pomembnega, dobrega ali slabega in se morebiti nad čem zamislimo. Mnogokrat starejši ljudje, upokojenci ne najdejo poti in ne znajo navezati toplih odnosov med ljudmi. Včasih jim to ne uspe niti v družini. Kadar se to zgodi, odigrajo posebno vlogo društva. V širšem smislu pa smo upokojenci še kako dejavni. Vse delo v društvih opravljamo prostovoljno, saj se zavedamo, da društvo v nasprotnem primeru ne bi moglo delovati. V našem društvu po svojih močeh skrbimo za zdravo in pestro življenje naših 390 članov. Ugodnosti so deležni le tisti, ki se dejavnosti aktivno udeležujejo. Še vedno pa je večina članov, žal, pasivnih. Iskrena želja aktivnih pa je, da bi nas bilo takih čim več. Na vsakoletnem občnem zboru, ki je najštevilčnejša oblika našega druženja, ponudimo veliko aktivnosti in oblikujemo program z namenom, da bi se vas čim več udeleževalo. Letos program aktivnosti v celoti objavljamo. Najbolje so obiskani izleti, tudi tisti v tujino.Ob koncu leta pripravimo skupno silvestrovanje. Vse česar se lotimo v društvu, je namenjeno enemu samemu cilju: obogatiti in osmisliti jesen življenja vsem našim članom.

Del upravnega odbora DU v društvenih prostorih.

Podatki o udeležbi iz leta 2002.

- Kolesarskih izletov se je udeležilo 50 članov.
- V pohodništvu je sodelovalo 18 članov.
- Planinskih pohodov se je lotilo 39 članov.
- Udeležili smo se 12 spominskih slovesnosti s 220 predstavniki.
- Na srečanjih med društvi je sodelovalo 91 članov.
- 306 članov se je udeležilo izletov.

Morda vas bodo prav ti podatki spodbudili, da se nam v letu 2003 pridružite še vi.
Kaj naj še napišem na koncu tega prispevka? Res, da je današnji čas za marsikoga izmed nas trd in neizprosen. V teh letih nastopijo bolezni in težave povezane z njimi, tudi duševne stiske, pomanjkanje sredstev za življenje. Ni lahko! Toda sam sem v šali mnogokrat rekel:«Kdor ne umre mlad, postane star.« To je dejstvo, ki ga moramo sprejeti. Pomagajmo si sami in smelo glejmo na življenje, ki je še pred nami. Naj nas ne strejo bremena, ki smo si jih na poti skozi življenje že nadeli. V stiski poiščimo prijatelja, soseda, ki mogoče tudi čaka na tvojo toplo besedo in stisk roke. Lažje nam bo. Kar je telesu prijetno je duši koristno.

Motto našega društva je: čim dlje ostati aktiven in še kaj narediti zase, za zdrav način življenja in tako ostati vzor mladim.

JOŽE NOVAK
predsednik za šport in rekreacijo pri DU

Program izletov DU v letu 2003

Vsako prvo soboto v mesecu so nakupi v tujini
8.3. Izlet v čast mamicam in ženam
12.4. Postojna (ogled jame), Rakov Škocjan in Cerkniško jezero
10.5. Posavje, Brežice – žganjekuha in ogled repnice
17.5. Kopanje v Izoli – kmečki turizem
__.6. Kozjansko, grad podsreda, Pištanj sejem ....
26.6 Srečanje upokojencev Slovenije
5.7. Nazarje, Topoljščica, Zavodnje, Kavčnikova domačija
12.7. Pokljuka, srečanje z borci pohodniki s Triglava
__.7. Trbiž, Višarje
2.8. Vožnja s splavom po Dravi
9.8. Tolmin, Kobarid, Bovec, Kranjska gora
__.9. Štanjel, jama Vilenica, paršutarna
4.9. Srečanje upokojencev Gorenjske
11.10. Ormož, Jeruzalem, Velika nedelja - trgatev
__.10 Vinica, Adlešiči
8.11. Martinovanje
13.12. Zaključek leta 2003

December v prazničnem mestu

Rokodelci Moravške doline so svoje niti razpredali na širše območje Slovenije. Tako so na povabilo Centra za razvoj Litija 20. in 21. decembra 2002 sodelovali na prireditvi December v prazničnem mestu, kjer so na stojnici predstavljali svoje izdelke in hkrati promovirali domačo občino. Kljub hladnemu vremenu jim je čas hitro minil, saj so se družili z ostalimi predstavljalci in prodajalci. Za sodelovanje so dobili zahvalo organizatorja in povabilo na prireditev v letu 2003.

BRANKA BIZJAN

NOVICE IN NOVIČKE IZ ŠOLSKIH HODNIKOV

Leto 2002 se je poslovilo in zakorakali smo v novo. Izrekli smo si veliko voščil v upanju, da se vsaj nekatere od njih izpolnijo.
Tudi v šoli se je **na vsakem koraku čutilo, da se leto poslavlja**. Prireditve so se kar vrstile in vse je bilo v znamenju božično novoletnega pričakovanja.

Malčki so plesali s plesno učiteljico Natašo iz Plesne šole Miki.

šli na »rekreativni oddih« v terme Snovik skupaj s starši,

izdelali okraske iz slanega testa,

iz testa kuharice Zlate so spekli, mmmm, okusne piškotke in pošteno si se moral »zagrebsti« preden jih je zmanjkalo,

in celo Martina Krpana so zaigrali, preden

jih je obiskal dedek Mraz in jih razveselil z darili. Dobrotnik pa ni pozabil na zaposlene, saj so se lahko sladkali z njegovimi bonbončki.

Mladi igralci dramskega krožka so celo jesen hiteli s pripravami na **prvi nastop**. Njihova mentorica Mija Zibelnik jih je pogumno spodbujala in pripravljala na prvi »ta pravi« nastop. Tako so mladi igralci 24. decembra stopili na oder v kulturnem domu in nam zaigrali igrico Kam bežijo meseci. Pred nastopom dramske skupine, pa so se zavrteli še plesalci plesne šole MIKI.

Čeprav so božično – novoletne počitnice minile bolj v spomladanski preobleki kot v zimski, se je pa začetek leta začel bolj zimsko. **Končno smo**

dočakali sneg. Odraslim je prinesel kar nekaj preglavic, otroci pa so se ga razveselili. Šolske klopi so za nekaj uric na dan zamenjale sanke in smučke, sosednji breg pa je napolni otroški živ - žav.
Sneg je navdušil celo damice iz osmih razredov, da so se prepustile ledenemu

objemu snežakov, ki sta zrasla na griču za šolo in gledata v zbornico, kaj se zapisuje v tiste ne preveč priljubljene roza knjižice.

Božično novoletni pozdrav in voščilo šole so v vse tri župnije naše občine ponesli pevci in pevke Mladinskega in Otroškega pevskega zbora. Zborovodkinja Mojca Malovrh je z občutkom izbirala božične pesmi med najstarejšimi slovenskimi ljudskimi pesmimi. Izbrala jih je devet in jih s pevci občuteno in prazničnemu času primerno vzneseno interpretirala zbranim v cerkvi. Sodelovanje z organisti Jožetom Vidergarjem, Marijo Klopčič in Alojzem Štefanom je bilo kot sol že tako okusni jedi. Koncerta v Pečah in na Vrhpoljah sta izzvenela na dan gospodovega razglašenja 6. januarja med popoldansko in večerno prazнično mašo. V Moravčah so prepevali 11. januarja med večerno sveto mašo. V imenu zborovodkinje se zahvaljujem vsem trem župnikom Janezu Zaletelu, Vinku Čampi in Viktorju Primožiču za pripravljenost, da nas že več kot deset let sprejemate v svojo sredino vernikov, ki pa vsakokrat pokažejo veliko pozornost in gostoljubnost, saj pevci vedno koncert zaključijo ob toplem čaju, pecivu in drugih priboljških.

Slika in beseda: ANDREJA VAVPETIČ, MAL, foto arhiv vrtca

Branje in bralna sposobnost

Branje je kompleksna in dinamična aktivnost, ki jo izgrajujemo vse življenje. Je glavno sredstvo za pridobivanje informacij in učenja in hkrati tudi sredstvo za oblikovanje osebnosti in odnosov med posamezniki in skupinami. Pri branju razvijamo semantične, percepcijske, povezovalne in druge sposobnosti. Brati pomeni hkrati tudi misliti. Razmišljamo pred, med in po branju nekega besedila in tako osvajamo novo znanje, ki je osnova za delo naprej. ***Branje mlademu bralcu omogoča uspešnejšo socializacijo in lažji vstop v kulturno okolje. Izgrajuje njegove vrednote in vrednostni sistem in pomembno vpliva na dojemanje samega sebe, hkrati pa mu pomaga reševati konfliktne situacije, v katerih se znajde v družbi.***

Branje je tudi osnova različnih vrst pismenosti – računalniške, znanstvene, literarne, družinske in drugih. ***Biti pismen pomeni osvojiti bralne in pisne spretnosti in sposobnost hitrega razumevanja.*** *Poslušanje, govorjenje, branje in pisanje so tiste temeljne sposobnosti, ki so potrebne za uspešno nadaljnje šolanje in tako izgradnjo določene stopnje kulturnega kapitala in kognitivne kompetence. Bolj kot je razvita bralna sposobnost, bolj izgrajujemo tudi druge sposobnosti – komunikacijske, informacijske, pisne, empatične in še celo vrsto drugih sposobnosti.*

Vendar branje ni le sprejemanje pisanega besedila, ampak tudi kritična presoja in razčlenitev prebranega. Bralno pismenost lahko opredelimo kot sposobnost razumeti in uporabiti tiste pisne jezikovne oblike, ki jih zahteva delovanje v družbi in so pomembne za posameznika. ***Razvoj bralca pa je v resnici odvisen od domačega okolja, v katerem odrašča.*** *Branje knjig ustvarja toplino in krepi čustvene vezi v družini. Otroku pomaga osmišljati svet in je čudovit način, da otrok preživi čas s starši. Literatura pomaga otroku, da bolje razume sebe, razvije ideal za svoj lastni jaz, dojame socialno okolje in se mu prilagodi.*

Redno branje in pisanje je pomembno *ne le za učenje novih spretnosti, temveč tudi za ohranjanje le teh, kar pomeni, če pisnih spretnosti ne uporabljamo redno, počasi usahnejo. Pomembno je, kaj beremo. Razširjenost branja strokovnih in znanstvenih knjig je eden od indikatorjev modernizacije sodobnih nacionalnih družb. Enostranskost pri poseganju po knjigah lahko rojeva tudi enostranski vpliv na človekovo duhovno rast. Večja enakomernost pri izbiranju branja ugodno vpliva na vsestransko duhovno-vedenjsko rast posameznikov in posledično celotnega prebivalstva.* ***Bralna sposobnost danes ni več razkošje in privilegij izobraženih posameznikov****, kot je bilo to v preteklosti. Branje je namreč nujno potrebno za človekovo smiselno preživetje.*

Dejstvo je, da je pri nas ***odstotek odraslih, ki redno berejo, vse manjši****. Po zadnjih podatkih imamo v Sloveniji kar 39% ne bralcev. Branje resne literature in poezije je omejeno zgolj na intelektualno elito. Za takšno stanje največkrat krivimo elektronske medije brez katerih si življenja ne znamo več predstavljati. Vendar se* ***odnos do knjige ni poslabšal zaradi elektronskih medijev, temveč zaradi vsesplošnega pomanjkanja časa in zaradi pomanjkanja časa, ki ga odrasli namenjajo svojim otrokom****. Starši bi morali svojega otroka v njegovem najzgodnejšem obdobju dodobra seznaniti s knjigo, s kulturno dobrino, ki ga bo spremljala skozi vse življenje in ki mu bo v veliki meri rezala vsakdanji kruh*

Trije dejavniki vzpodbujanja bralne kulture so še posebej pomembni pri vzgajanju bralca za vse življenje. To so v prvi vrsti starši, vzgojitelji in učitelji ter knjižnice in knjižničarji. Ti najprej s svojim zgledom, izobrazbo, znanjem in ljubeznijo do knjig vplivajo na bodoče mlade bralce.

NEKAJ PRIMERJALNIH PODATKOV

Podatki o branju drugod *nas opozarjajo, da še vedno nismo stopili v korak z bralci iz drugih, predvsem evropskih, držav. Poglejmo nekaj primerjav. Podatki o pogostosti branja med Evropejci[1] v letu 1991 kažejo, da je redno bralo knjige 50% vprašanih, 14% anketiranih pa knjig ni bralo (pri nas imamo po zadnji raziskavi iz leta 1998 kar 39% ne bralcev). Podatki raziskave iz leta 1995 kažejo deleže bralcev v posameznih razredih: v razredu od 15 do 24 let je bilo 70% bralcev; od 25 do 34 let 68%; od 35 do 44 let in od 45 do 54 po 71% bralcev in prav tako 71% v starostnem razredu nad 65 let.* ***Če te podatke primerjamo s slovenskimi bralci,*** *ni večjih odstopanj, odstopamo le v starostnem razredu največje delovne angažiranosti, to je v starostnih skupinah od 35 do 55 let, kjer* ***slovenski bralci berejo precej manj kot drugi evropski bralci****. Podobno kot pri nas se tudi v Evropi delež ne bralcev zmanjšuje in delež bralcev povečuje. Največ evropskih bralcev je v najvišjem socialnem razredu – 86% in najmanj v najnižjem socialnem razredu – 60%. To pa je še vedno precej več kot v našem najnižjem dohodkovnem razredu, kjer je bralcev le 39%. Pri tem pa moramo upoštevati še časovni razmak treh let med izvedbo tuje in domače raziskave. Imamo torej precej več ne bralcev in precej manj bralcev v skupini najnižjega dohodkovnega razreda kot ostali Evropejci. Če bi želeli to stanje spremeniti, bi morali v prvi vrsti* ***povečati cenovno dostopnost knjig****, ki bi omogočila, da bi bralci iz nižjega dohodkovnega razreda kupovali več knjig, po drugi strani pa bi morali tej skupini bralcev omogočiti tudi* ***brezplačno koriščenje knjižničnih uslug*** *v vseh splošno-izobraževalnih knjižnicah.*

V »Knjiga in bralci III« (leta 1984) je bilo zapisano, ***da slovenski bralci ne sledijo svetovnim trendom popularizacije strokovnih, poljudnoznanstvenih in znanstvenih knjig*** *in da še vedno najraje prebirajo leposlovne knjige. V primerjavi z bralci razvitih držav so podatki kazali, da neustrezna razširjenost branja teh knjižnih zvrsti kaže na prenizko stopnjo izobraževanja in usposabljanja na Slovenskem v primerjavi z bralci iz razvitih zahodnih držav in na ustaljenost tradicionalnih bralnih navad. Dolgoročna primerjava podatkov med leti 1973, 1984 in 1998 pa kaže povečanje zanimanja za znanstvene, strokovne in poljudnoznanstvene knjige pri nas. Iz tega lahko sklepamo, da se je v 90. letih začela vsebinska struktura bralnih navad Slovencev izboljševati v smeri pogostejšega branja tudi strokovnih in znanstvenih knjig. Zasluge za povečanje zanimanja za tovrstno literaturo gre pripisati bralcem iz najnižjih in najvišjih starostnih razredov. Zanimivo, da se je branje znanstvenih knjig najbolj povečalo v starostnem razredu nad 60 let: od 4% bralcev leta 1984 na 13% leta 1998. Bralci srednjih starostnih skupin pa še vedno premalo berejo tovrstne knjig. Da stari od 18 do 30 let pogosteje berejo znanstvene knjige, je delno mogoče pojasniti z večjim številom vpisanih na fakultete in višje šole in z zahtevnejšimi študijskimi programi, ki vključujejo branje te zvrsti knjig.* ***Med bralci strokovno-znanstvenih knjig je več (55%) moških kot žensk****.*

Koliko svojega časa namenimo branju*, je med drugim odvisno od socialno ekonomskega statusa in od duhovne sposobnosti posameznika, da si vzame čas zase. Poleg dohodka je stopnja izobrazbe tista socialna kategorija, ki najbolj vpliva na pogostost branja. Ne glede na vse povedano, pa velja brati, saj pomembnost branja, tako v posameznikovem osebnem kot poklicnem in družbenem življenju, močno narašča.*

MOJICEJA PODGORŠEK

(Footnotes)

[1] Vir: Focus, 1999, Munchen

ŠOLSKI KOLEDAR

27. 01. – Vesela šola – šolsko tekmovanje
31. 01. – Zgodovina – šolsko tekmovanje
31. 01. – 01. 02. – Vpis otrok v prvi razred
03. 02 – Kemija – šolsko tekmovanje
04., 05. 02 – Poskusno eksterno preverjanje znanja za 8. razred
06. 02 – Angleščina – državno tekmovanje
10. 02. – 15. 02. – Zimska šola v naravi 5. razred
11. 02. – šolsko tekmovanje iz slovenščine za Cankarjevo priznanje
13. 02. – Govorilne ure
24. - 28. 02. POČITNICE

Sneg pobelil griče v veselje rekreativcev

Smučarski skoki v Pečah

V Pečah je v nedeljo, 12. januarja 2003, potekalo tekmovanje v smučarskih skokih. Ob ugodnih snežnih in vremenskih razmerah ter seveda veliko dobre volje je članom Kulturno športnega društva Peče uspelo usposobiti staro skakalnico. Po obilici dela je bila skakalnica z doskočiščem varna in pripravljena za tekmovanje.

Prireditev je bila dobro obiskana, tekmovalcev je bilo kar štirinajst (iz vseh koncev občine Moravče). Starostne omejitve ni bilo, veljal je le pogum in znanje. Najmlajši udeleženec je tako štel 11 let, najstarejši pa 30 let. V treh serijah smo si ogledali veliko dobrih skokov, pa tudi nekaj ponesrečenih je bilo vmes. Prvo mesto je z 19 metrov dolgim skokom zasedel Jani Avbelj, sledila sta mu Klemen Brate na drugem in Stane Stegnar na tretjem mestu. Vsi trije so prejeli pokale in praktične nagrade. Praktični nagradi za drugo in tretje uvrščenega je prispeval Bar Travnar iz Moravč. Številni gledalci so se v mrzlem popoldnevu ob ogledu prireditve lahko pogreli z vročim čajem ali kuhanim vinom. Tekme so bili veseli ne samo mladi pač pa tudi starejši ljubitelji tega športa, saj se še spominjajo generacije, ki je pred več kot tridesetimi leti pričeli s skoki in gradnjo skakalnice v Pečah. Zato z veseljem sledimo tradiciji in smo naklonjeni temu vseslovenskemu športu.

Pohvala organizatorjem in izziv, da bi bilo takšnih prireditev še več.

JELKA LALIČ

Skokom se niso odrekli niti na zahodu občine

Sneg pa je razveseljeval tudi mladež po vseh koncih naše doline. Škoda , da je prišel s 14-dnevno zamudo. Veselje otrok so gotovo povečali dobri občutki, ker so se jim pri zimskih radostih priključili tudi odrasli in starši. Zaživele so stare snežne igre in tudi prave smučarske tekme so se odvijale. Fotografsko oko je presenetilo tekmovalce z Imenj, Ki so napovedali Primožu Peterki hudo konkurenco v kategoriji do 20 metrov. Borili so se kot pravi športniki in na zmagovalne stopničke posadili zmagovalca Matica Mihelčiča, ob levi in desni bok pa Ambroža Novaka in Nejca Mihelčiča. Dobri zgledi privlačijo in jih je vredno posnemati in za to bo še priložnosti, če se bo ljudska modrost: dan gor, sneg dol, letos izkazala za pravo.

MAL, foto: Roman Novak

Smučarski skoki 2002/03

Petnajstič na najvišji stopnički

15. zmaga Primoža Peterke in 6.mesto na Intersport novoletni turneji sta odlična izkupička izkušenega športnika. Vsi skupaj smo dobili na prvi dan v letu navdušujoče darilo, zmago v smučarskih skokih. Primož pa je s tem dobil potrditev, da se šampion med šampioni na najvišjo stopničko zavihti s trezno glavo in dobrimi skoki. Njegove uvrstitve na posameznih tekmah so: 7.mesto v Obersdorfu, 1.mesto v Garmischu, 15.mesto v Insbrucku in 5.mesto v Bischoschofnu. Zakopani, kraj njegove prve zmage leta 1996, pa je tokrat očitno »delal« za domačega skakalca Poljaka Adama Malysza, ki je obakrat stal na tretji stopnički, zadnjikrat za samo 0,4 točke pred Promožem.

Sezona, ki se letos končuje v Planici od 21.-23. marca, bo prinesla še 13 tekem. V drugi polovici februarja pa bo v Predazzu v Italiji potekalo svetovno prvenstvo, ki ga slovenski skakalci in športna javnost z zanimanjem pričakujejo.

MAL

Nenavaden dogodek presenetil izkušena planinca

Markacisti smo se sredi vročega poletja odločili premarkirati del Domžalske spominske poti iz Velike vasi proti Svetemu Križu in dalje proti Murovici. Za ta del poti skrbi PD Moravče.

Avto sem parkiral v Zagorici pri domu Jurija Vege in pričeli smo z delom. Po končanem delu smo na sedelcu, kjer se križajo planinske poti iz Zagorice na Murovico in od Sv. Miklavža na Murovico, posedli na podrto smreko ter pričeli malicati. Nahrbtnike smo položili na tla v podrast. Potem smo pobrali svojo kramo ter odšli do avtomobila. Prijatelja sem odpeljal na njegov dom v Ihan. Nahrbtnik je odložil na tla, jaz pa sem se odpeljal domov proti Moravčam. Prijatelj pa je hotel pobrati nahrbtnik s tal, pri tem pa prestrašen opazil, da se je iz njega izvila kar zajetna kača ter se odplazila v bližnjo živo mejo, še preden je lahko od presenečenja karkoli storil.

Ko mi je pri ponovnem srečanju pripovedoval o tem dogodku, so se mi mravljinci zapodili po hrbtu. Ne vem, kaj bi bilo, če bi kača med vožnjo pogledala iz nahrbtnika. Najbrž bi se kam zaleteli ali pa skotalili po strmem hribu navzdol.

MARIJAN GRIL

Tudi leto 2002 je postreglo s takšnimi in drugačnimi dogodivščinami. Zapomnili si ga bomo po tolikih podrobnostih. Toda zgornja novička je pa res tista, ki bo ljudi, ki so pogosto v naravi, navdala s kančkom strahu pred nepovabljenimi gosti in veliko mero strpnosti do vsega, kar nas obdaja. Delo markacistov, ki skrbijo za urejene, čiste in dobro označene poti v naši občini, je treba zelo pohvaliti, saj se ne zgodi, da bi naleteli na njihovo slabo opravljeno delo, ko se prepustimo užitkom hoje po urejenih planinskih poteh. Iskrena hvala in veliko volje za delo tudi v prihodnje!

urednica

MOJA DOLINA
skozi prizmo obrti, stavbne dediščine in varovanja narave

Spomin na kamnoseštvo

Kamen. Surovina, ki jo je ustvarila narava v pomoč in okras človeku. In v njegov spomin.

Uporabljal jo je tudi mojster kamnosek. Z občutkom in znanjem je izbiral trden, gost, dober kamen. To je človek, ki je sekal, klesal, tolkel in gladil ta kamen. Izdelku, ki ga je ustvarjal z velikim znanjem o kamnu in uporabi orodja, z natančnostjo dela, postopku izdelave in tehniki obdelave je vdihnil dušo. Da bo živel večno. Da bo lepota, s katero je oplemenitil hladen kamen, polepšala prostor njegovega bivanja, prebudila v ljudeh najtoplejša čustva in občutek za lepo. Tako so lahko nastale kamnoseške mojstrovine, ki jih danes občudujemo. Da je kamen zaživel v posebni lepoti, je bilo nekdaj potrebno nešteto ur ročnega dela z navadnimi kladivi in kladivi za štokanje in s 'špicami' raznih vrst. Ko je bil izdelek že izdelan, je sledilo brušenje in poliranje z različnimi brusilnimi in polirnimi kamni. In voda. Ta je bila pomemben element v delu kamnoseškega postopka. Ali veste, kako ročno zgladimo in spoliramo kroglo, tako, za na vrh stebriča lepe kamnite ograje? Veste, zelo pomembna je navadna lesena deska.

Na Moravškem so ***lomili peščenjak, kremenov konglomerat in apnenec iz Peč.*** *Rumenkast* ***peščenjak je bil krhek in porozen****, a za obdelavo zelo prikladen material. Iz njega so izdelovali* ***predvsem notranje cerkveno okrasje****, krogovičja in kropilnike nekako do 15. stoletja. Znana pa so tudi* ***znamenja in portali****. Izdelki, izpostavljeni vremenskim neprilikam, so hitro propadali. Pred propadanjem so jih zaščitili z barvnimi premazi. S tem pa so žal izničili lepoto kamna.*

Gost, temnosiv do črn apnenec iz Peč *pri Moravčah, 'peški marmor' so ga imenovali, pa je kamen, ki ima vse lastnosti dobrega kamna za obdelavo in je veliko bolj obstojen. Nad vasjo so, po pripovedovanju, nekdaj izkoriščali tri odkope. Z vozovi so velike bloke prevažali do kamnosekov v Ljubljani. Tu je* ***iz peškega kamna klesal tudi kamnosek Alojzij Bombasi,v drugi polovici 19. stoletja pa so kamen obdelovali v Pečah v kamnoseški delavnici Vettorazz.*** *To je bilo družinsko podjetje, ki je izdelovalo portale, okenske okvire, nagrobnike in spomenike, stebre in stebrišča, kropilnike in krstne kamne, bloke za mostne konstrukcije… .* ***Znanje so prinesli s seboj iz Italije, od koder izvira njihov rod*** *in katera slovi po mojstrih kamnosekih in umetnikih kiparjih.Tu so se naselili v drugi polovici 19. stoletja zaradi bližine kvalitetne surovine, izjemno lepega kamna, tu so videli svojo prihodnost … .*

Svoje obsežno znanje so prelili v izdelke, ki jih občudujemo na Moravškem in širom po Sloveniji. Tako kot danes so bili včasih kamnoseški izdelki dragoceni in dragi. ***Izkazovali so premoženjski status*** *gospodarja in domačije, gostilne, gosposke hiše ….* ***Portale so krasili z ornamentalno dekoracijo****. Najpogostejši so bili cvetlični motivi, vinska trta in ptice. Mojstri so vpletali naravo krog sebe v kamen, ki je podlaga vsemu, kar raste, leze, leta in gre. V sklepniku ali v zgornjih kotih portala je navadno vklesana letnica, ko so portal vzidali in iz nje razberemo tudi čas nastajanja izdelka. Natančno izdelani in zloščeni liki izstopajo iz motnega ozadja. Ali pa so vklesani v kamen in je zloščena površina ostalega kosa kamna. Kamen pokaže svojo pravo barvo, če je moker. Gost peški apnenec, dobro obdelan in zleščen, 'spoliran', daje vtis pravega marmorja in zato so ga tudi tako imenovali. Da je bilo kvalitetnega kamna veliko, pove podatek, da so iz njega izdelalovali stebre, visoke tudi dva metra in več.* ***Prava zanimivost je stebrišče Gregovih svinjakov v Pečah.*** *Stoji v bližini nekdanje gostilne v Pečah št. 3.* ***Iz 'peškega marmorja' je bil tudi portal v tukajšnjem župnišču, ki je izginil*** *neznanokam. Morda se bo nekoč pojavil kot najdenček pred vrati …. Eno velikih in* ***pomembnih del te delavnice*** *je bila rekonstrukcija* ***dveh velikih piramid na prelazu stare Ljubeljske ceste v zadnjem desetletju 19. stoletja. Izdelani sta bili že leta 1728 v Ljubljani, kamen zanje pa je bil pripeljan od tu.*** *Ena piramida je bila postavljena tudi* ***na Trojanah****. Posebno mesto v kamnoseški zgodovini pripada* ***kamnitemu mostu čez Savo v Pogoniku.*** *Tako pripoveduje upokojeni kamnosek gospod Janez Vettorazz iz Peč.*

Kamnolomi 'peškega marmorja' so bili izčrpani v času med obema svetovnima vojnama. ***Kamnolomi peščenjaka*** *so prav tako že davno opuščeni. Narava jih je skoraj zakrila očem, a vseeno* ***ostajajo del naše naravne dediščine …***

Kamnoseška kladiva so utihnila. Obdelani kamen pa živi kot kulturna dediščina v umetninah moravških kamnosekov. Samo spomin je premalo. Pomagajmo mu, da bo živel še naprej, da se bo ohranil v svoji podobi, krasil pročelja nekdanjih hiš ali prenesen v nove pričal o bogastvu in estetskih merilih premožnih prednikov, darov cerkvi in mojstrovinah kamnoseške obrti .

TADEJA ŠUBIC, svetovalka
Zavod RS za varstvo narave,
OE Kranj

INFORMATIVNI DAN NA SREDNJI ŠOLI DOMŽALE

V Srednji šoli v Domžalah, Cesta talcev 12, bomo v petek 14. februarja ob 9. in 15. uri ter v soboto 15. februarja 2003 ob 9. uri pripravili informativna dneva za osnovnošolce. Izbira poklica po osnovni šoli je včasih težka, zato bi vam radi predstavili smeri, na katere se lahko vpišete na Srednji šoli Domžale.

Izobražujemo za poklice v strojništvu in trgovini, v šolsko leto 2002/03 pa smo vpisali tudi prvo generacijo gimnazijcev (splošna gimnazija). Laboratoriji in učilnice so moderno opremljeni, tudi računalniške učilnice, telovadnico pa nameravamo zgraditi v najbližji prihodnosti.

Dijaki se dobro in varno počutijo. Na šoli poučujejo dobri in izkušeni učitelji.

Po končanem šolanju se boste lahko zaposlili v obrti in podjetjih ali pa nadaljevali šolanje v poklicno tehniškem izobraževanju, opravili mojstrske izpite ali nadaljevali študij na višji ali visoki šoli ali na univerzitetnem študiju. Dijaki v Srednjo šolo Domžale prihajajo tudi iz oddaljenejših delov Slovenije in stanujejo v ljubljanskih dijaških domovih, kar jim omogočajo dobre prometne povezave z Domžalami.

V Srednji šoli Domžale želimo v šolskem letu 2003/2004 vpisati dijake v programe:

Program nižjega izobraževanja (NPI):

STROJNIŠTVO: obdelovalec kovin: Izobraževanje traja 2,5 leta in se zaključi z zaključnim izpitom. Program je namenjen učencem z nedokončano osnovno šolo oz. učencem iz osnovnih šol s prilagojenim programom.

Program srednjega poklicnega izobraževanja (SPI):

STROJNIŠTVO: Skupni izobraževalni program: Izobraževanje traja 3 leta in se zaključi z zaključnim izpitom. Dijak/dijakinja, ima stalno učno mesto in sklenjeno učno pogodbo. V prvem letniku se približno 1/4, v drugem in tretjem pa 1/2 časa izobražuje pri obrtniku ali v podjetju. V času šolanja ima polovično zavarovalno dobo (delavska knjižica), prejema mesečno nagrado.

Šola je Ministrstvu za šolstvo znanost in šport poslala predlog razpisa za naslednje poklice:

avtomehanik, avtoklepar, inštalater strojnih inštalacij, klepar – krovec, oblikovalec kovin (strugar, frezalec, brusilec), finomehanik, strojni mehanik, konstrukcijski mehanik, orodjar.

Opozorilo: Tako širok program je predlog šole, vendar lahko v končni fazi Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport lahko omeji število poklicev.

TRGOVINA: Izobražujemo za poklic trgovec. Izobraževanje traja 3 leta in se zaključi z zaključnim izpitom. Dijaki/dijakinje imajo v drugem in tretjem letniku praktično usposabljanje v trgovinah po individualnih pogodbah med šolo in izvajalci praktičnega pouka.

Po uspešno končani poklicni šoli imajo dijaki/dijakinje možnost nadaljevati šolanje v poklicno tehniških izobraževalnih programih.

Poklicno-tehniških izobraževalni programi (PTI):

STROJNIŠTVO: strojni tehnik

EKONOMIJA: ekonomsko komercialni tehnik

Izobraževanje traja 2 leti in se konča s poklicno maturo. Prednost Strokovne in poklicne šole na Srednji šoli Domžale je da dijak pridobi v petih letih dva poklica na isti lokaciji.

Program splošne gimnazije(GIM):

GIMNAZIJA: Izobraževanje traja 4 leta in se zaključi s splošno maturo. Gimnazijski program je namenjen učencem, ki nameravajo svoje izobraževanje nadaljevati v univerzitetnih programih obeh univerz. V domžalski gimnaziji se še ne moremo pohvaliti z dolgoletno tradicijo. Ravno to nam omogoča, da še v večji meri prisluhnemo željam dijakov in njihovih staršev.

Za opisane poklice (razen za gimnazijo) izvajamo tudi izobraževanje odraslih.

Obiskovanje pouka in izobraževanje po opisanih programih je smo del aktivnosti s katerimi se srečujejo dijaki v Srednji šoli Domžale. Aktivno se vključujejo v dejavnosti šole (astronomski krožek, šolski radio, novinarski krožek, dramski krožek, pevski zbor, računalniški tečaji..., sodelujejo na regijskih in državnih tekmovanjih v znanju in športu, razstavljajo na sejmih, sodelujejo pri pripravi in izvedbi zaključnih plesov, se udeležujejo strokovnih ekskurzij (München, Bologna, Gradec, Benetke, slovenska podjetja...).

O dodatnih informacijah se lahko pozanimate na tel. številki: 724 06 30 (tajništvo) ali 724 22 47 (svetovalna služba).

Mag. Primož Škofic
v.d. ravnatelja gimnazije

Mag. Viktor Jemec
v. d. ravnatelja poklicne in strokovne šole

STARA FOTOGRAFIJA

Z zbiranjem starih fotografij bomo nadaljevali tudi v letu 2003, zato vas naprošam, da še brskate po starih skrinjah in nam pošljete kaj zanimivega za objavo. Vse stare fotografije po objavi vračam pošiljatelju, toraj je skrb, da bi se dragocena fotografija kar izgubila, odveč.

Mozaik preteklosti in sedanjosti

Moravška dolina v vodnikih po planinskih poteh

TAKO JE BILO NEKOČ...

košara (cekara) iz slamnatih kita. | **Ishodište** za *Limbarsku goru* 773 m.

14 km i. od Domžala (8 km od žp. Kresnice v. 123 nalazi se selo **Moravče** 380 m u mirnom, prijaznom kraju pokraj male ravnice medu brdima; ishodište za dva krasna razgledišta: *Limbarska gora* 773 m (ssi) i *Sv. Miklavž* 737 m (j). U okolici više dvoraca, u selu **Koséze** (ssi. 5 km), se je * slov. pesnik *Jovan Vesel-Koseski* (1798—1884).

Moravče kod Domžala 300 stk, ✉, ☎, 6 roš; ✕ **G:** „*Toman*“ (3 s).

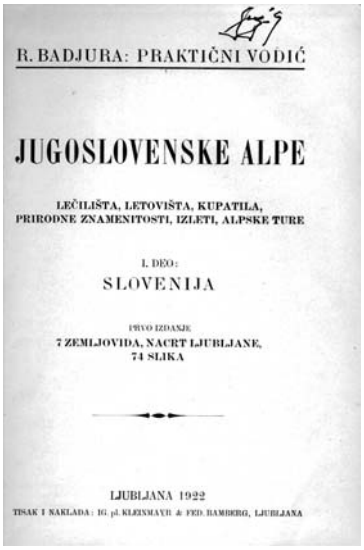
R. BADJURA: PRAKTIČNI VODIĆ

JUGOSLOVENSKE ALPE

LEČILIŠTA, LETOVIŠTA, KUPATILA, PRIRODNE ZNAMENITOSTI, IZLETI, ALPSKE TURE

I. DEO:
SLOVENIJA

PRVO IZDANJE
7 ZEMLJOVIDA, NACRT LJUBLJANE, 74 SLIKA

LJUBLJANA 1922
TISAK I NAKLADA: IG. pl. KLEINMAYR & FED. BAMBERG, LJUBLJANA

... IN DANES

Imamo popolno osnovno šolo, trgovine, gostišča z nekaj sobami, pošto, banko, razne servise. Dolina in obrobje je prepleteno s številnimi dobro označenimi planinskimi potmi. Ob teh poteh je kar nekaj dobro delujočih postojank razvijajočega kmečkega turizma. Gradovi, razen Tuštanja, so bili porušeni, potoka Drtijščica in Račas ne poganjata več veliko mlinov in žag.

Pohodniki radi prihajajo k nam iz Ljubljane, Zasavja na Svetega Miklavža, odnosno na Limbarsko goro z druge strani. Od tu pa se vračajo na izhodišča svojih poti. Srečujemo se in se pogovarjamo. Vsi so enotnega mnenja, da je pri nas lepo, zelo lepo. Moti pa jih, da ob nedeljah ni mogoče priti v Moravče z javnim prevozom, še manj pa oditi v popoldanskih urah iz Moravč v smeri Domžal ali proti Zagorju. Zato se vračajo v Kresnice, Jevnico ali Črni graben. Pripravljeni pa so pustiti kakšen tolarček tudi v Moravčah, če bi jim bil le omogočen primeren dovoz do Domžal, mogoče tudi v Zasavje. Želimo biti turistično razvit kraj, zato bomo moraliugrizniti v kislo jabolko in nekako le omogočiti javni prevoz tudi ob nedeljah in praznikih.

MARIJAN GRIL

POPRAVEK

Na naslovnici decembrske številke glasila, ki je predstavljala Krašce z okolico, je bil napačno objavljen podatek, da je mlin na fotografiji KLŽEV. Fotografija predstavlja VEHOVČEV mlin. Vsem prizadetim se opravičujem. Za opozorilo na napaka pa se zahvaljujem gospodu Tadeju Jemcu.

urednica

Tokratno fotografijo sem izbrala, ker je ob praznikih zbudila posebne občutke. Za objavo jo je posredovala Ivanka Cerar z Dol.
Je iz leta 1917 in prikazuje številno kmečko družino s šestimi otroki in teto, ki je bila včasih v hiši še kako dobrodošla pomoč ob vseh opravilih, ki jih je bilo potrebno vsak dan opraviti ročno brez pomoči gospodinjskih strojev. Takšne številne družine so slovenskemu človeku pomenile trdnost, zanesljivost in tudi sožitje med posameznimi člani družine in generacijami. Danes pa se v maloštevilnih družinah, razmetanih po službah in šolah, strpnosti in sodelovanja družinskih članov ni moč naučiti.
Takšne družine so si znale napraviti tudi praznovanja.

urednica

OBVESTILO

S sklepom Okrajnega sodišča v Domžalah z dne, 25.10.2000, je zemljišče, parcelna številka 715 k.o. Limbarska gora v lasti in posesti naše kmetije, zato je vsaka vožnja in prehod preko zgoraj navedenega zemljišča prepovedana.
Obvestilo velja za vse , tudi za Rudolfa Avblja, Limbarska Gora 14
Nespoštovanje prepovedi vožnje in prehoda preko zemljišča bom sodno preganjal.

Maksimiljan Kosmač, Limbarska Gora 8

Le delo, skrb, ljubezen in trpljenje izpolnjevalo tvoje je življenje.

V spomin

IVANU URBANIJI
Vrbanovemu atu iz Prikrnice

V začetku februarja bo minilo dvajset let, kosi nas za vedno zapustil.

Hvala vsem, ki se ga še vedno spominjate.

Le srce in duša ve, kako boli, ker več te ni....

V spomin

FRANC JERMAN

V tem mesecu mineva žalostno leto, odkar nas je za vedno in mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, ati in stari ata.

Prisrčna hvala vsem, ki ste ga ohranili v svojem spominu, obiskujete njegov prerani grob in mu prižigate svečke.

žena Marija, sinova Marjan z družino in Aleš z Judito

AVTOSERVIS
PLANINC d.o.o.

Vrhpolje 43, Moravče
Tel.: 01/723-13-38
GSM: 041/686-509

VULKANIZERSTVO
prodaja, premontaža, centriranje in hranjenje gum
Nudimo kompletno usluge na vseh tipih vozil.
Za čas popravila nudimo nadomestno vozilo.
Smo pogodbeni servis za vse slovenske zavarovalnice.
Odkup in prodaja celih in poškodovanih vozil.

Prilagajamo se potrebam potrošnikov, zato smo našo ponudbo **obogatili z vodilnimi in pogonskimi traktorskimi gumami,** ki vam jih nudimo po ugodnih cenah.

Za nakupe **zimskih gum** dajemo **20% popusta**.
S sodobnimi stroji vam pnevmatike strokovno, kvalitetno in po konkurenčni ceni tudi montiramo in centriramo.
Vsem strankam, ki bodo s seboj prinesli ta reklamni oglas, nudimo dodatni 10% popust za nakup gum in storitve.
V Avtoservisu Planinc že pred pomladjo mislimo na vas in vašo opremo vozila, zato imamo **na zalogi že letne pnevmatike** priznanih proizvajalcev po ugodnih cenah.

Delavni čas: od ponedeljka do petka 7.00 - 19.00
sobota 7.00 -13.00

PA BREZ ZAMERE

Dolina naša kolesarjem
nudi poti mnogotero.
Kar nekaj cest trop psov nadzira,
posebno direktorja z veseljem zasleduje
s čekani ostrimi
njega noge obdeluje.

Odlok in zima
so letos pokazali zobe,
kdo čisti pločnike,
se ve!
Osemdeset ur sneg gor in dol leti,
končno stroj Termita ga zdrobi.

Edino mraz ozdravil
mleka je bolezen.
Časopisi problema ne rinejo v strmine;
nanje se povzpel je direktor VURS-a
in padel je,
ker ni obvladal pravega kursa!
Če mraz bo trajal hud,
Do spomladi pade tudi But!

Prazniki in novo leto,
osvetljeni od ognja petard
ustvarili so podobo Meridiana,
kjer nahaja zemlja se Iraka.
Tam armada sodobnih helibard
na vsiljen napad čaka.

Če izbrali bi se radi,
zares najtežji delavnik,
za dan med božičem in novim letom
poštar postanite!

slikopleskarstvo PIRC
Matej Pirc s.p.
gsm 041·647·602
Stegne 11
1251 Moravče
www.slikopleskarstvo-pirc.com

ISCG
DOMŽALE
AVTOŠOLA
LONČAR d.o.o.
Cesta talcev 10, 1230 Domžale
Marko: 041/785-735
Janez: 041/697-971
Tečaj CPP
B kategorije
27.1.2003

2003

NOVICE IZ Moravške doline

OBČINA MORAVČE

Februar 2003, Letnik IV, Številka 2

Pletarski izdelki

Lupljenje srobota

Franc Logaj z Limbarske gore pri izdelovanju viter

OBČINA MORAVČE

Kulturni dom Moravče

- torek, 25. februarja, ob 10. uri - filmska matineja zabavni animirani film »Shrek«
- četrtek, 27.februarja, ob 10.uri - filmska matineja RUSH HOUR 2, uro in pol trajajoča akcijska komedija polna nepredvidljivih in komičnih situacij
  Ogled filmov je brezplačen. Počitniško darilo Občine Moravče
- torek, 4. marca, ob 17.uri - Pustni živ-žav za najmlajše in malo starejše. Zabavna igrica z nastopom klovnov. Izbor najlepših in najboljših mask ter podelitev sladkih nagrad. Zaželeno čim več mask. Vstop za maske in njihove spremljevalce brezplačen.
- nedelja, 9. marca, ob 11.15 uri nedeljska matineja - Mladinska gledališka predstava »Nov tipč'k«
  Hudomušna predstava z veliko plesa in glasbe.
  Gostuje skupina »Prepih« in KD Janko Kersnik iz Lukovice.
  Vstop prost! Prostovoljni prispevki.
- sreda, 19. marca, ob 17.30 otvoritev razstave učencev likovnega krožka OŠ Jurija Vege Moravče
- **petek, 21. marca, ob 19.30 uri**
  Akademija ob prazniku
  Občine Moravče s podelitvijo letošnjih občinskih priznanj.
  Bogat kulturni program domačih in gostujočih kulturnih skupin.
- sobota, 22. marca, ob 11. uri - spominska svečanost v Zagorici ob rojstnem dnevu Jurija Vege in občinskih praznikih občin Dol pri Ljubljani in Moravče
- torek, 25. marca, ob 16.30 uri - prireditev ob materinskem dnevu
- sobota, 29. marca - prireditev ob 10. obletnici Društev podeželske mladine Slovenije

Društvo krajanov Limbarska gora
in SK Termit Moravče

vabita

na tradicionalno prireditev

15. POHOD PO NAGELJ NA LIMBARSKO GORO,

ki bo 16. marca ob 10.uri.

Dogodki na območju občine Moravče od 1.1.- 31.1.2003

V času od 1.1.2003 do 31.1. 2003 so policisti PP Domžale na območju občine Moravče obravnavali **3 prometne nesreče**, v katerih je nastala le materialna škoda, ena oseba pa je bila lahko telesno poškodovana. Prav tako so obravnavali **eno kaznivo dejanje tatvine.** Glede **kršitve javnega reda in miru** pa so policisti posredovali oz. intervenirali **enkrat**. Zoper kršitelja bo podan predlog sodniku za prekrške. Policisti so v navedenem mesecu zasegli prepovedano drogo (marihuano), in sicer občinu Moravče, kateri je imel prepovedano drogo pri sebi. Kršitelja čaka srečanje s sodnikom za prekrške.

Policisti PP Domžale so bil obveščeni s strani občanke V.S. iz Detelove ulice, da naj bi na **Detelovi ulici v Moravčah prišlo do več poginov psov in mačk**. Vzrok za pogine mačk in psov naj bi bil strup za glodalce. Obstaja možnost, da so bili psi in mačke namerno zastrupljene s strani krutega brezvestnega krajana.

NEKAJ NASVETOV ZA VARNO VOŽNJO

Kot eden izmed najpogostejših vzrokov za prometne nesreče se v velikih primerih pojavlja prekratka varnostna razdalja, zato menim, da ne bo odveč nekaj nasvetov oz. opozoril.

Varnostna razdalja je zelo pomemben element varne vožnje. Lahko jo izračunamo, vendar je med vožnjo težko oceniti razdaljo do vozila pred nami. Najenostavnejša je določitev varnostne razdalje s pomočjo t.i. »sekundne metode«..

Sekundna metoda ali pravilo dveh sekund:
Ob robu vozišča si izberemo neki predmet oz. orientacijsko točko (na primer postavljen prometni znak, robni stebriček oz. cestni smernik). Ko pred nami vozeče vozilo z zadnjim delom vozila prevozi to točko, pričnemo šteti v sekundnem taktu: enaindvajset, dvaindvajset. Če isto mesto s sprednjim delom vozila prevozimo ob izteku štetja dveh sekund, imamo ustrezno varnostno razdaljo. Če ga prevozimo prej, je naša varnostna razdalja premajhna.

Trisekundno varnostno razdaljo uporabljamo
- pri hitrosti nad 100km /h,
- pri vožnji v megli,
- na mokrem vozišču,
- pri vleki priklopnika,
- pri vožnji za motornimi kolesi.

Z redno uporabo sekundne metode si voznik pridobi občutek za ustrezno varnostno razdaljo v odvisnosti od hitrosti.

MARKO KLADNIK, vodja policijskega okoliša

Kratki zimski dnevi se umikajo daljšim in dišečim pomladi. A sneg še iztrajno beli prostranstva, ki se zaman trudijo, da bi privabili na plano smučarje in sankače. Idilo zime smo se navadili opazovati skozi okna toplo ogretih prostorov, če imamo toliko časa, da se sploh zavemo čarobnosti zimske spokojnosti in jo užiti.

V mesecu kulture smo in veliko govora o kulturi smo imeli pozornost spremljati. Tudi pri nas v Moravčah se je o njej marsikaj spregovorilo, še več pa kulturnega dogajalo, saj smo prav vsak teden imeli na voljo prireditve, ki so privabljale ljudi v dvorano kulturnega doma. Zagotovo pa se je najbolj odmevno odprla razstava Strokovne zasnove za ohranjanje kulturne dediščine, katere pripravljalka je bila Mojca Tercelj Otorepec. Prav ona pa je tudi glavna akterka za vsakomesečno rubriko Moja dolina na dlani, ki smo jo v našem glasilu objavili že sedemnajstkrat. Gospe Mojci in vsem drugim avtorjem člankov iz rubrike Moja dolina na dlani se zares hvaležno zahvaljujem za njihov prispevek k večji osveščenosti prebivalcev lepega koščka slovenske zemlje.

Tudi ohranjanje dediščine kaže na človekov odnos do kulture in spoštovanje do dela naših prednikov. Z mnogo več truda in fizičnega dela so si uspeli postaviti domovanja, ki jih danes z lahkoto porušimo in pozabimo, da so sploh obstajala. Se v tem kaže človekova misel, da je vsemogočen? Ohranjati je težje kot graditi na novo je neizpodbitno dejstvo. Pa vendar ta dediščina govori svoje zgodbe, če jim le hočemo prisluhniti, in z njimi poučuje kot nevidni učitelj življenjskih modrosti.
Kadar v kulturi najdeš svoje mesto, čeprav najmanjše, najdeš delček sebe in svojih duhovnih potreb, ki se nikakor ne morejo enačiti z biološkimi in materialnimi, so pa nujen prispevek in enakovreden del zdrave osebnosti tako posameznika kot naroda.

BERNARDA MAL, urednica

Pohodi v organizaciji PD Moravče

- sobota, 22.februar – ŠTEFANJA GORA - lahka pot, vodita Urša Jamšek (031 574 744) in Vida Vidergar Žučko (041 270 606)
- sobota, 8.marec - KRANJSKA REBER – LEPENATKA, lahka pot, vodi Lidija Brnot (041 841 323)
- sobota, 22.marec, ČEMŠENIŠKA PLANINA, lahka pot, vodita Urša Jamšek (031 574 744) in Vida Vidergar Žučko (041 270 606)

Vse dodatne informacije dobite pri vodnikih, ki vodijo pohod.

V tej številki preberite

Razpis za predloge za občinska priznanja....2
Županjin uvodnik 4
Terminski plan prenove Zdravstvene postaje Moravče....6
Policija svetuje 7
Kulturni praznik 8
Premiera KID Limbar 10
Pogovor z Milanom Kokaljem 12
Društvo podeželske mladine 19
Občni zbor planinskega društva 15
Moja dolina na dlani....21
Pisma bralcev....22

Naslednja številka Novic iz Moravške doline bo predvidoma izšla 28. marca. Vaše prispevke pričakujemo do 12. marca.
Oddate jih lahko na sedežu Občine Moravče osebno, pošljete po pošti ali elektronski pošti. Naslovi so navedeni spodaj v modrem okvirčku.

Novice iz Moravške doline

21. februar 2003, Letnik IV, Številka 2
Fotografije na naslovnici: Mojca Tercelj Otorepec
Novice iz Moravške doline je informativno glasilo Občine Moravče, ki je tudi izdajateljica. • Izhaja predvidoma enkrat mesečno in ga prejemajo vsa gospodinjstva v občini brezplačno. • Sedež izdajatelja in naslov uredništva: Občina Moravče, Trg svobode 4, 1251 Moravče, telefon 7231-229. • Izdajateljski svet: Milka Novak, Janez Cerar, Roman Cerar, Ivanka Kocjančič, Stanislav Ravnikar. • Odgovorna urednica: Bernarda Mal, E-pošta moravske.novice@email.si, tel. 031 452 022. • Uredniški odbor: Bojana Dorič, Nevenka Marolt, Aleš Vozel, France Ravnikar. • Lektoriranje: Bernarda Mal. • Oblikovanje in priprava za tisk: Andrej Lombar. • Tisk: Tiskarna Januš. • Naklada 1450 izvodov.

Vsi prispevki, ki jih pošiljate za objavo, morajo biti lastnoročno podpisani, imeti morajo datum in kraj pisanja, naslov prispevka, zapis avtorja besedila in fotografij. Če pišete v imenu društva, politične stranke, skupine ljudi, opremite dopis z žigom in podpisom odgovorne osebe. Poleg prispevka, če imate le možnost, oddajte tudi zapis na disketi ali ga pošljite po E- pošti. Prispevki naj ne presegajo 1800 znakov vključno s presledki. V nasprotnem primeru bomo prisiljeni prispevek zavrniti ali krajšati. Rokopisov ne sprejemamo! Slikovnega in pisnega gradiva ne vračamo!

Spoštovani občani in občanke!

Komaj smo pospravili novoletne lučke, že se izteka najkrajši mesec v letu. Februar je tudi **mesec kulture**, saj Slovenci v tem mesecu praznujemo svoj kulturni praznik in smo med tistimi redkimi narodi, ki smo kulturni praznik razglasili tudi za državni praznik.

Čeprav se morda niti nismo zavedali, je imela **kultura, predvsem ljudska**, v preteklosti pomembno vlogo v življenju Slovencev. Koliko različnih šeg in običajev poznamo na Slovenskem. Vsaka pokrajina je bogata z različnimi ljudskimi plesi, pripovedkami. Koliko ljudskih pesmi se je nekoč prepevalo ob različnih kmečkih opravilih ali pa ob zimskih večerih, ko so si s petjem in pripovedkami krajšali čas. Mnoge od njih še živijo in upamo, da se bodo ohranile vsaj v folklornih skupinah in kulturnih društvih oziroma v knjigah o zgodovini Slovencev. Nekaj tega ljudskega izročila, ki je ohranjeno na Moravškem, sem želela obuditi tudi v igri Razkritja na gori Limbarski, ki jo je uprizorila dramska skupina KID Limbar. Različne pripovedke, ki so se spletale okoli gradov in usod graščakov porušenih gradov, se prepletajo z ljudsko pesmijo in običaji preteklosti, kot so bili na primer veliki romarski shodi na Limbarski gori. Snovi za nadaljnje raziskovanje preteklosti je še veliko in škoda bi bilo, da je ne bi poznali in ohranili zanamcem.

O razkriti preteklosti govori tudi **razstava v avli Kulturnega doma**, ki jo je pripravil Zavod za ohranjanje kulturne dediščine iz Kranja. Z njo nam želijo pokazati, kaj vse se skriva pod propadajočimi zidovi in zaraščenimi stavbami na eni strani in kako nekateri skrbijo za to dediščino in jo negujejo ter ohranjajo. Če je bilo v preteklosti moderno vse podreti in zazidati po novem, v današnjem času dobiva vse večjo veljavo tisto, kar izhaja od prednikov in je znak narodove identitete. Seveda pa je ohranjanje te dediščine zelo drago in zahtevno, zato le redkim ljubiteljem in poznavalcem uspeva to dediščino ohranjati in jo obnavljati.

Gostje **proslave ob slovenskem kulturnem prazniku** so bili pozitivno presenečeni nad prireditvijo, ki se je na predvečer praznika odvijala v dvorani našega hrama kulture. Domači zbor, godba, mladi recitatorji in pianisti so nam pripravili lep večer, ki ga je obogatil operni pevec Franc Javornik ob spremljavi hčerke Anamarije. Tudi slavnostni govor dolgoletnega kulturnega delavca nam je kulturo in ustvarjalnost domačih društev še bolj približal. Rečemo lahko, da smo po ustvarjalnosti in tudi po obisku različnih kulturnih prireditev med bolj kulturnimi občinami.

Veliko lažje mi je pisati o kulturi kot o težavah in problemih s področja komunale, s katerimi se srečujem kot županja. Zadnji **čas je bil zaznamovan s pripravo občinskega proračuna.** Nekateri odbori so se že pred tem sestali in podali svoje smernice in želje, drugi se bodo po sprejetju osnutka proračuna. Pregledala sem tudi zapisnike svetov krajevnih skupnosti in njihove predloge in želje. Tako kot vsako leto, tudi letos ne bo mogoče vseh upoštevati. Ko sem pri pripravi proračuna hotela vnesti samo najbolj nujne investicije v različnih krajevnih skupnostih, je bilo v proračunu takoj 200 milijonov minusa. Najtežje je potem tehtati in se odločati, kaj je bolj pomembno od drugega. Letošnji proračun namreč največ investicijskih sredstev namenja **izgradnji vrtca** (100 milijonov). V teh dneh smo dobili tudi sklep Ministrstva za šolstvo o sofinanciranju države v višini 40 milijonov, kar je s svojim sklepom v jeseni zagotovila vlada. Zaradi te investicije bo v letošnjem letu rekonstruiranih **manj cest**, čeprav so potrebe še vedno velike, predvsem v KS Velika vas in Dešen, v Gori pri Pečah, delno na Limbarski gori in še kje.

Tudi **na vodovodih je predvidenih nekaj investicij**, kot so menjava cevi od Drtije proti Češnjicam, v nadaljnjih letih pa še naprej proti Vrhpolju in Stegnam, kjer bomo prav tako letos skušali rešiti pereče vodovodne probleme.

Predvideva se začetek **gradnje kanalizacije v naselju Krašce**, za kar v naslednjih letih pričakujemo povrnitev sredstev iz taks za obremenjevanje voda.

V **Zdravstvenem domu se bo nadaljevala prenova**, občina naj bi zagotavljala le manjši del sredstev v istem obsegu kot v lanske letu. **Zaključena naj bi bila tudi mrliška vežica v Pečah.** Ustanovila sem tudi posebno komisijo strokovnjakov in predstavnikov krajevnih skupnosti in šole, ki si je ogledala podružnično **šolo na Vrhpolju** in stavbo **nekdanje šole v Pečah**, saj se bo potrebno odločiti, kako v bodoče pristopiti k prenovi in namembnosti teh stavb. Dokončne odločitve bomo sprejeli po raziskavah strokovnjakov.

Čedalje večji strošek proračuna so **prevozi otrok**, ki se bodo z uvedbo devetletke v višje razrede osnovne šole zaradi izbirnih predmetov gotovo še povečali. Še enkrat prosim vse starše, da bi se ob prošnjah za prevoze otrok skoraj do praga zavedali, da vsak kilometer kar nekaj stane in da nekaj hoje otrokom lahko samo koristi. Vedeti pa moramo tudi, da občinska vreča ni brez dna in s kakšno težavo velikokrat kaj vanjo prispevamo, z veliko lahkoto pa iz nje zahtevamo.

O proračunu bomo v prihodnosti najbrž še veliko govorili. Upam, da bo letos **več politične volje za čimprejšnje sprejetje proračuna,** saj bomo potem imeli dovolj časa za kvalitetno in cenovno najbolj ugodno rešitev.

V mesecu marcu vsem skupaj želim čim več lepih praznikov in prireditev, ki se bodo iz dvoran začele seliti na prosto. Pa ne pozabimo, da majhne pozornosti delajo velike čudeže, majhne spomladanske rožice pa mamam veliko veselja.

LJUDMILA NOVAK, županja

Dogajanja v svetu in doma kažejo na velike negotovosti za prihodnost. Ali bo prevladala moč denarja in nasilja ter svet pahnila v vojno ali bo svet našel rešitev v miru in spravi. V Sloveniji pa se bomo odločali o pridružitvi NATU in EU.Ali bomo znali ostati samostojni v skupnosti velikih?

V domačih logih pa se bo začel boj za letošnjo delitev proračunskih sredstev. Kako se bomo odločili, ali bomo poleg začetka gradnje vrtca, ki bo porabil večino investicijskih sredstev, naredili še kaj pomembnega? Kam vložiti čedalje manjši preostanek sredstev? Jih razdrobiti na vse strani in s tem nekako več ljudi zadovoljiti ali pa izvesti še nekaj večjih projektov v komunalno infrastrukturo? Pomembno bo tudi to, ali bomo znali občani pri teh investicijah tvorno sodelovati in s tem zmanjšati stroške investicij ali pa bomo postavljali samo zahteve in ovire.

V stranki Nova Slovenija si bomo prizadevali, da se bo iz teh sredstev občine in občanov čim več naredilo v dobro nas vseh.

OO N.Si Moravče

Sveti KS so se sestali

Po januarskem skupnem sestanku županje in sodelavcev občinske uprave z izvoljenimi člani svetov KS so se le-ti že v vseh petih krajevnih skupnostih konstituirali. Izvolili so predsednike svetov krajevnih skupnosti, obravnavali aktualne zadeve in pripravili predlog potreb za vključitev v občinski proračun.

Novi PREDSEDNIKI svetov krajevnih skupnosti so:

- **DEŠEN** - Miha Trdin,
- **MORAVČE** - Jože Kudeljnjak,
- **PEČE** - Franc Avbelj,
- **VRHPOLJE** - Franc Lebar,
- **VELIKA VAS** - Aleš Lavrič.

S.V.

Vsem ženam, materam in dekletom želimo, da bi bile z veseljem ženske in mater ter da bi svojo naravno danost in poslanstvo dobro izpolnjevale. Ob tem pa vsem želimo čim večjo podporo mož in fantov, da bomo potem vsi skupaj bolj zadovoljni in srečni.

Ljudmila Novak, županja,
Občinski svet in občinska uprava

ZDRUŽENA LISTA socialnih demokratov — Da se sliši tvoj glas!

23. marca referendum
o vstopu v EU in NATO bo.

Sprašujete se, kako glasovati. Pomislite! Zavedati se moramo, da živimo na stičišču različnih geopolitičnih interesov in celo teritorialnih apetitov. Vsaka skupnost ima dobre in slabe strani. Kljub majhnosti pa imaš v skupnosti določen vpliv, imaš glas, katerega noče slišati nihče, če si zunaj!

Ne dovolite, da drugi odločajo v imenu vas, zato se referenduma udeležite!

MARTIN REBOLJ, OO ZLSD Moravče

LDS LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE

Ponovno vabimo vse občanke in občane, da se s svojimi vprašanji, predlogi in pobudami obračate na poslanko DZ Stano Stopar, ki vsak drugi ponedeljek v mesecu od 17. ure dalje čaka na vas v veliki sejni sobi Občine Moravče na Vegovi 7 (nad trgovino Vele).

STANISLAV RAVNIKAR, OO LDS Moravče

PRODNIK

JAVNO KOMUNALNO PODJETJE, PRODNIK d.o.o.

Javno komunalno podjetje Prodnik d.o.o. obvešča, **da bo v aprilu,** in sicer 15., 17. in 18. 4. 2003 **opravilo spomladanski odvoz kosovnih odpadkov iz gospodinjstev.** Natančnejše obvestilo sledi v naslednji številki.

Oddelek za komunalo pri Občini Moravče naproša vse občane, da se v primeru vprašanj in pritožb v zvezi z odvozom smeti, ki je s strani občine oddan v koncesijo JKP Prodnik, obračate nanje in ne na delavce občinske uprave. Hvala za razumevanje!

Marec je mesec za oddajo napovedi za odmero dohodnine za leto 2002.

Ne čakajte na zadnji dan!

Terminski plan prenove Zdravstvene postaje Moravče

Kot je bilo že povedano in dogovorjeno na 2. seji Občinskega sveta Moravče, bomo v letošnjem letu nadaljevali s prenovo Zdravstvene postaje Moravče, ki je finančno ovrednotena na pribl. 14 mio. SIT.

Časovno naj bi potekala po sledečem planu:

- s prenovo prostorov splošne ambulante se prične 11.02.2003.
- **splošna ambulanta bo obratovala v prostorih otroške ambulante od 10.02.2003 dalje.**

Urnik ambulante bo sledeč:

- ponedeljek in torek od 7. do 13. ure,
- sreda in četrtek od 13. do 19. ure,
- ob petkih ambulanta **ne bo obratovala**, v nujnih primerih se pacienti obrnejo na otroškega zdravnika ali urgentno službo ZD Domžale (tel.: 724-52-11)

- planirana prenova za leto 2003 naj bi se zaključila konec meseca marca. V tem času bodo zamenjana okna, instalacije, talne obloge in pohištvo v zdravniški ordinaciji, sestrski sobi in čakalnici ter zgrajeni in opremljeni sanitarni prostori.

Delo splošne ambulante bo v tem času potekalo v prostorih otroške ambulante. Prenovo stopnišča bomo izvedli med vikendom. Terminal za potrjevanje zdravstvenih izkaznic bomo odklopili in ga prestavili v prostore diagnostičnega laboratorija, ter ga ponovno aktivirali takoj po končanih delih na stopnišču.
V letu 2004 se bo investicija nadaljevala s prenovo kletnih prostorov, vetrolova, vhoda, po dogovoru stopniščnega dvigala za invalide in končala z menjavo oken v otroški ambulanti ter fasado v letu 2005.

Problem imamo tudi s kadrovsko zasedbo, saj pričakujemo daljšo odsotnost zobozdravnice za odrasle. Opravili smo razpis za nadomeščanje, vendar za sedaj brezuspešno. Trenutno bomo uredili nadomeščanje le delno, zobozdravnik za odrasle bo delal vsak ponedeljek popoldne od 13.00 do 19.00 ure.

Janez Svoljšak, dr.med. spec. direktor

TRGOVCI, SAJ VESTE,

da je 10. februarja začela veljati odredba o določitvi obrazca za prijavo urnika obratovalnega časa prodajaln (Uradni list RS, 24. 1. 2003). Vsi trgovci prijavljajo sedaj obratovalni čas prodajaln na novih obrazcih na **Upravni enoti Domžale** in ne več na Občini Moravče. Obrazce z navodili je moč dobiti na upravni enoti ali na spletnih straneh www.sigov.si/mg.
Uredba je objavljena na podlagi 17. a člena Zakona o trgovini (Uradni list RS, št. 18/93, 36/00-ZPDZC, 62/01 - odl. US in 96/2). Vsi trgovci so dolžni prijaviti obratovalni čas prodajalne na novem obrazcu, in sicer **največ 45 in najmanj 15 dni pred začetkom ali kasnejšo spremembo obratovalnega časa.** Trgovci, ki so na dan 29. 11. 2002 že obratovali, morajo prijaviti obratovalni čas do 29. maja 2003. Do prijave lahko obratujejo v skladu z obratovalnim časom prodajalne, veljavnim na dan 29. 11. 2002.

S.V.

Malčki na varnem

Sto osemnajst moravških malčkov je letos vključenih v organizirano predšolsko varstvo. V moravškem vrtcu je 100 otrok, drugi obiskujejo vrtce v Ljubljani, Litiji, Zagorju, Dolu in Domžalah.
Cena programa predšolske vzgoje je v moravškem vrtcu v prvi starostni skupini (do treh let) 68.454 tolarjev, v drugi skupini pa 54.153 tolarjev.

V skladu z republiškim Pravilnikom o plačilih staršev za programe v vrtcih so starši razporejeni v osem dohodkovnih razredov glede na povprečno bruto plačo v preteklem letu (delež bruto mesečnega dohodka na družinskega člana v primerjavi s povprečno plačo v RS v preteklem koledarskem letu - 1. razred do 25%, 8. razred nad 110%).

Vsako leto, praviloma do 15. novembra, morajo starši oddati na Občino Moravče Vlogo za znižano plačilo vrtca in priložiti odločbe o odmerjeni dohodnini za preteklo leto oz. drugo ustrezno dokumentacijo. Prav tako so dolžni med letom sporočati vsako spremembo v zvezi z dohodkom na družinskega člana, ki bi bistveno vplivala na določitev plačilnega razreda. Sicer so v skladu z odločbo o določitvi višine plačila starši kot plačniki večinoma razporejeni v plačilne razrede tako, da za 87 otrok plačujejo prvi, drugi ali tretji razred. Plačnika za 8. razred ni nobenega. Občina **mesečno** povprečno plača za oskrbnino otrok v vrtcih okoli 7.700.000 tolarjev.

S.V.

POLICIJA SVETUJE

Z 06.01.2003 je pričel veljati **Zakon o javnih zbiranjih** (Ur. l. 59/2002), ki je na področju prijave javnih shodov in prireditev prinesel določene novosti.
Javni shod ali javna prireditev je vsako organizirano zbiranje ljudi na prostem ali v zaprtem prostoru, ki ima določenega organizatorja ter vnaprej določen program, udeležba pa je brezpogojno ali pod določenimi pogoji dovoljena vsakomur.

JAVNI SHOD se organizira z namenom izražanja mnenj in stališč o vprašanjih javnega ali skupnega pomena, **JAVNA PRIREDITEV** se organizira z namenom izvajanja kulturne, športne, zabavne, izobraževalne, verske ali druge aktivnosti.
Javni shod oz. javna prireditev mora organizator prijaviti pristojni policijski postaji (oddelku ali pisarni) na območju katere se organizira in sicer shod najmanj 3 dni pred dnevom shoda, prireditev pa najmanj 5 dni pred dnevom prireditve.
Če je za shod ali prireditev po zakonu potrebno dovoljenje, mora organizator oddati prošnjo na upravni enoti, na območju katere se organizira shod ali prireditev najmanj 7 dni pred dnevom shoda ali prireditve, če poseben zakon ne določa drugače (za prireditve na cesti je rok za vložitev prošnjo 30 dni, če je na območju dveh ali več upravnih enot dovoljenje izdaja ministrstvo za notranje zadeve).

SHODI IN PRIREDITVE, ZA KATERE JE POTREBNO DOVOLJENJE:
- shodi in prireditve, če je organizator tujec oz. tuja pravna oseba (razen za tujce, ki imajo stalno ali začasno prebivališče več kot eno leto; zanj veljajo isti pogoji, kot za drž. RS),
- shodi in prireditve na cesti (prireditveni prostor prometna površina, ki je določena kot cesta),
- prireditve, kjer obstaja nevarnost utopitve (prireditveni prostor na vodi, v vodi ali nad vodo, pa tudi ob vodi na vodnem in priobalnem zemljišču, razen na kopališčih med njegovim obratovanjem),
- prireditve z zbiranjem živali (razstave, priložnostni živalski vrtovi, ocenjevanje in tekmovanje živali, cirkusi...),
- mednarodne športne prireditve,
- vse mednarodne športne prireditve po Zakonu o športu (Ur.l. 22/98 in 27/02),
- mednarodna klubska tekmovanja, ki se odvijajo pod okriljem mednarodnih ali nacionalnih panožnih športnih zvez,
- športne prireditve v kolektivnih ali individualnih športnih panogah, na katerih sodeluje vsaj ena tuja državna reprezentanca na uradnih ali prijateljskih tekmovanjih in srečanjih,
- druge športne tekmovanje ali srečanja v kolektivnih ali individualnih športnih panogah na katerih sodelujeta vsaj dve tuji ekipi ali kluba,
- članska tekmovanje v prvi državni ligi v kolektivnih športih,
- prireditve na katerih se uporablja odprt ogenj,
- prireditve na katerih se uporabljajo predmeti, zaradi katerih je lahko ogroženo življenje ali zdravje ljudi ali premoženje (ognjemet..),
- prireditve na katerih se uporabljajo naprave, zaradi katerih je lahko ogroženo življenje ali zdravje ljudi oz. premoženje:
  - uporaba vozil in motornih sani,
  - uporaba zrakoplovov,
  - uporaba naprav za zabavo (zabaviščni parki),
  - uporaba drugih naprav kot so začasni objekti (odri, tribune, kulise, šotori) stroji, za prireditev posebej izdelane,
  - priprave, dvigala, vlečnice in druge naprave, ki obratujejo in lahko ob normalnem obratovanju oz. rabi ali ob prirejeni rabi ogrozijo življenje in zdravje ljudi oz. premoženje,
- prireditve, na katerih se pričakuje več kot 3.000 udeležencev.

SHODI IN PRIREDITVE, KI JIH NI POTREBNO PRIJAVITI
Shod oz. prireditev za katero ni potrebno dovoljenje je treba prijaviti.
Obveznost prijave ni če prireditev organizirajo:
- gospodarske družbe ali samostojni podjetniki v okviru opravljanje svoje registrirane dejavnosti v svojih poslovnih prostorih, ki so namenjeni za opravljanje te dejavnosti,
- državni organi, lokalne skupnosti, politične stranke, sindikati, verske skupnosti, društva in druge organizacije v zvezi z opravljanjem svoje dejavnosti, v svojih poslovnih prostorih, ki so namenjeni za opravljanje te dejavnosti,
- študenti, dijaki in učenci v mejah hišnega reda v šolskih prostorih.

DOLŽNOSTI ORGANIZATORJA:
- organizator mora shod ali prireditve organizirati tako, da ne bosta ogrožena življenje in zdravje udeležencev oz. drugih oseb oz. premoženje, da ne bo ogrožen javni promet in da ne bo nedopustno obremenjeno okolje,
- organizator mora določiti vodjo, ki je lahko oseba stara najmanj 18 let in ima ustrezne psihofizične sposobnosti za opravljanje nalog vodje,
- glede na značaj shoda ali prireditev in pričakovano število udeležencev mora organizator za zagotavljanje reda na prireditvenem prostoru zagotoviti rediteljsko službo,
- če poseben predpis za posamezne vrste prireditev postavlja tudi druge zahteve (zakon o varnosti cestnega prometa, zakon o varstvu pred utopitvami.,) mora organizator izpolniti tudi te zahteve, kar mora navesti v prijavi oz. prošnji, prošnji za dovoljenje pa tudi predložiti morebitna dokazila,
- če se na shodu ali prireditvi opravljajo dejavnosti, ki jih urejajo drugi predpisi, mora organizator izpolniti tudi pogoje, ki jih za opravljanje dejavnosti določajo ti predpisi.

Poleg navedenega mora organizator prijavi obvezno priložiti:
- dokazilo, da je o shodu ali prireditvi, ki jo pripravlja obveščena lokalna skupnost - občina (kopija dopisa, potrdilo o oddani pošiljki.,.)
- soglasje lastnika ali upravljavca prireditvenega prostora (kopija najemne ali druge pogodbe ali pisno soglasje)
- dovoljenje za čezmerno obremenitev okolja s hrupom, če bo uporabljal naprave, ki povzročajo čezmeren hrup, kot ga določa Uredba o hrupu v naravnem in življenjskem okolja (Ur. l. 45/95 in 66/96), če se naprave uporabljajo na odprtem prostora. Dovoljenje izdaja Agencija RS za okolje in prostor.

Prošnji za dovoljenje pa mora poleg zgoraj navedenih dokazil priložiti:
- dovoljenje za omejitev prometa ali zaporo ceste, kjer je zaradi shoda ali prireditve potrebno omejiti ali prepovedati javni promet,
- dokazilo o tehnični brezhibnosti naprav ali varni uporabi predmetov, če se bodo pri izvedbi uporabljale naprave ali predmeti, zaradi katerih je lahko ogroženo življenje ali zdravje udeležencev oz. premoženje,
- druga dokazila o varni izvedbi.

Pogoji za nekatere najpogostejše dejavnosti na shodih in prireditvah, ki jih mora izpolniti organizator, so dostopni na spletnem portalu e-uprave (http://euprava.gov.si).

MARKO KLADNIK, Vodja policijskega okoliša

Kulturni praznik

Spomin na Prešerna na GEOSS-u

Kot vsako leto na nedeljo pred slovenskim kulturnim praznikom se je tudi letos zbrala množica ljudi. Vse več jih prihaja tudi z Moravškega. Slavnostni govornik Franci Pivec, predsednik Zveze kulturnih organizacij Slovenije, je v svojem govoru poudaril, da Slovenci na tem prostoru prav gotovo nismo ostali zato, ker bi bili tako bojeviti, ampak je o tem odločala zlasti naša kulturna prepričljivost in s tem povezana želja, da obstanemo na tem najlepšem koščku zemlje pod soncem. Prav zdaj pred vstopom v Evropsko unijo, je pomembno negovati svojo kulturno dediščino, za katero skrbi 2500 kulturnih društev in še enkrat toliko ustvarjalnih skupin.

BRANKA BIZJAN

Kulturna dediščina na Moravškem

SKRB VSEH SKUPAJ

Pesem Kje so tiste stezice v izvedbi mešanega pevskega zbora DU Moravče je bila uvod v slovesno odprtje razstave »Strokovne zasnove za varstvo kulturne dediščine na območju občine Moravče«.

Županja Milka Novak, direktor Zavoda RS za varstvo kulturne dediščine Vladimir Knific in odgovorna konzervatorka za občino Moravče Mojca Tercelj Otorepec so v svojih nagovorih poudarili, da se domačini niti ne zavedajo, na kako lepem in neokrnjenem koščku Slovenije živijo. Predstavljena kulturna dediščina in spomeniki na Moravškem so osnova za vedenje in skrb vseh skupaj, da pripomorejo k ohranitvi in ustrezni prenovi dediščine in novih posegov v ta prostor za današnje in prihodnje rodove.

Županja se je pred odprtjem zahvalila vsem ustvarjalcem razstave in jim izročila priložnostni darili, Klara in Tina sta zaigrali na flavti, ob koncu pa je pevski zbor s pesmijo Tam dol se čuje z gaja povabil k ogledu razstave. S tem je bila razstava odprta. Prisotni so si z zanimanjem ogledovali razstavo.

Razstava je bila odprta na predvečer kulturnega praznika. Ogled pa bo možen še dva meseca ob prireditvah v Kulturnem domu. K ogledu ste povabljeni prav vsi, da obnovite ali se šele zaveste vedenj o svojem domačem kraju in se hkrati tvorno zavzamete za ohranjanje.

BRANKA BIZJAN

Kulturni praznik

Tako, kot vsako leto doslej so se na predvečer slovenskega kulturnega praznika zbrali mnogi občani na občinski prireditvi v Kulturnem domu.

Letošnji slavnostni govornik, predsednik Kulturnega društva »Tine Kos«, Milan Brodar je v svojem govoru poudaril: »Prešernova veličina se je v polni meri potrdila šele po njegovi smrti, predvsem tudi v časih ko je naš narod krvavel pod pritiski tujih gospodarjev. In kakor znamo pri Prešernu šele po smrti ceniti neprecenljiv zaklad, ki ga je zapustil našemu narodu, tako tudi za čas človeškega življenja naša sebičnost mnogokrat ne premore koraka ali stiska roke nekomu, ki se je v svojem kulturnem delovanju dokazoval skozi celo ustvarjalno pot njegovega življenja.«

Kultura je širok pojem, ki zajema vse od znanosti, tehnologije, ideologije, religije in umetnosti. Kultura je način življenja, odnosi med ljudmi in njihova duhovnost. V Moravški dolini že stoletja delujejo dramske, pevske in glasbene skupine. Kvaliteta le-teh pa iz leta v leto raste. Dogaja se tudi, da katero izmed društev nekaj časa stopica na mestu, nakar zaveje nov veter, zamenjajo se generacije in nov zagon je nova rast in nova kvaliteta. Moravški kulturni hram je v zadnjih letih dobil novo preobleko in s tem so tudi društva in ljubiteljski ustvarjalci dobili še več elana za delo. Zato bi morali delovanje ljubiteljske kulturne dejavnosti še bolj vzpodbujati z moralno in materialno podporo. Zelo pomembno bo, da bodo naša društva prenesla težo vplivov Evrope, da bomo znali obdržati naš jezik, naše pesmi, šege in običaje, ki so značilni za naš narod.

Kulturno delovanje je tudi skrb za ohranjanje naravne in kulturne dediščine. Grad Tuštanj dobiva nekdanji sijaj v senci stoletnih platan, Limbarska gora je spomenik državnega pomena, pripravljajo se »Učne poti ob Rači« in vse bolj se ljudje zavedajo, kaj jim pripovedujejo stoletni objekti in razvaline. Zato je potrebno smisel za lepoto in bogastvo preteklosti prikazovati že v vrtcih, doma in na vseh področjih življenja in dela. Pri svoji kulturni rasti moramo s spoštovanjem gledati tudi na druge, čeprav niso »na svet prinesli« toliko talentov, so pa prinesli željo, da doživljajo tisto, kar jim prinaša kultura.

Vse te misli slavnostnega govornika in želja, da bi postala kultura vsakodnevna potreba in sredstvo za osrečevanje drugih, so bile namenjene vsem, da bi se bolj zavedali, kaj vse kultura je.

Po slavnostnem govoru je sledil bogat kulturni program, ki so ga z izbrano vsebino oblikovali nastopajoči. S svojim nastopom je prvak slovenske opere basist Franc Javornik ustvaril pravo komorno vzdušje, kjer je s prepevanjem samospevov in ob klavirski spremljavi prof. Ane Marije Javornik navdušil številno občinstvo.

Svoj prispevek v mozaiku kulturnega praznika so dodali tudi učenci OŠ Jurija Vege Moravče pod mentorskim vodstvom Bernarde Mal in učenci Glasbene šole Domžale oddelek Moravče pod vodstvom Ane Marije Javornik. Na zanimiv in sodoben način so predstavili recital otroške poezije z glasbeno spremljavo. Številna igralska zasedba je z nastopi na povsem svojstven način ob glasbeni spremljavi pokazala svoje občutke in videnje kulture.
Simpatični dialogi so pokazali, da današnja mladina na zunaj ne kaže svojega odnosa do kulture, toda ob danih priložnostih zna še kako lepo podoživljati in interpretirati.

Pihalna godba je z nastopom le še potrdila, da se razvija v dober orkestrski sestav. Zanimiva je bila izvedba skladbe domačega avtorja Gvida Učakarja »Limbarska gora«. Tako je bilo poleg tradicionalnega programa zanimivo slišati prave koncertne skladbe, ki s svojo izvedbo kažejo na resen odnos do dela. Orkestralno izvajanje je bila dobrodošla osvežitev programske sheme.
V zadnjem delu se je še enkrat predstavil Komorni zbor Limbar, ki je prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku lepo zaokrožil s skladbami slovenskih avtorjev.

BRANKA BIZJAN, MILAN KOKALJ, foto Majhenič

KID Limbar uprizorilo šesto premiero

Zgodbe iz preteklosti za danes in jutri

15.februar je novi mejnik uspešnega delovanja KID Limbar, tako gledališke skupine kot pevcev. Novo dramsko besedilo, že drugo za odrasle, avtorice Milke Novak Razkritja na gori Limbarski vsebuje zanimiv preplet ljudske književne tvornosti, petja in ljubezenske zgodbe med vojakom in gostilničarkino hčerjo, ki pa ni mogla mimo ostrih osti zasnovanih v preteklosti, a perečih tudi v naši sedanjosti.

Zasnovo predstavljene zgodbe zaznamo v ljudski pesmi Mežnarski fant iz Moravč, ki se po sedmih letih vrne domov pogledat, če mu je Škafarjeva Micika z Limbarske gore zvesta, saj jo je že pred odhodom rad videval. Na poti na

goro sreča otroke (Jerco, Rozalo, Tilna in Nejca)ob vsakdanjih opravilih. Povpraša jih o tem in onem, a tistega, kar ga najbolj zanima, od otrok ne izve. Še preden nadaljuje pot

prisluhne ljudski pripovedi o turških upadih na Moravško. Odpravi se na goro, otroci pa domov. V drugem dejanju je prizorišče v gostilni pri vdovi Škafarci (Fani Capuder).

Možje radi posede pri njej, čeprav jim žene tega ne dovolijo. Pa kakšno zapojejo vmes, da jim ni dolgčas. Zlasti Milan Kunavar v vlogi Slavca odlično interpretira ljudsko o sv. Valentinu in Pelegrinu ter o Adamčkovem Francetu, ki se obesi. Vsakdanji ritem zmoti neprepoznani prišlek Radovoljc (Lojze Štefan), ki mu je do šale le do trenutka, ko izve, da je njegova ljuba porodila nezakonskega otroka. Njegovo namero po samomoru prepreči prihod razdražene Johanove (Franc Slapar) žene Štefe (Darja Lavrič) in miroljubne Simonove (Simon Kušar) žene Mete (Katja Cerar). Grobar Gustl (Avguštin Fale) je sicer takoj pripravljen poprijeti za lopata, a se vendar s kar okajeno družbo odpravi reševat nesrečnika. Dejanje se zaključi z vrnitvijo moških v Škafarjevo gostilno. Štefa in Škafarca čas čakanja zapolnita z zgodbami o rožeški Lizi. Ob koncu dejanja se v dramskem besedilu povzpnemo

na njegov vrh z vprašanjem, kdo je prava Radovoljčeva mati. Prizorišče tretjega dejanja je Limbarska gora na dan sv. Tilna, ko obhajajo žegnanje. Rezka (Cvetka Vesel) prodaja na štantu za vsakogar kaj. Berač Fikuž (Janez Cerar) z glasbo izvablja kak tolar v bogajme in budno spremlja dogajanje na žegnanju. V polni gostilni se začne zgodba razpletati in izvemo, da je Rezka po čudni usodi dala svojega desetega otroka, Radovoljca, neplodni mežnarci iz Moravč, ki vsako

leto hodi na goro prosit za spočetje; da je oče Mickinega (Nataša Majdič) otroka berač Fikuž, ki je Micko posilil. Dobrota, odpuščanje in ljubezen zaokrožijo zgodbo v srečen konec, poroko med Micko in Radovoljcem.

Pravilno, po dramskem trikotniku, grajeno zgodbo odlikuje duhovit jezik z dokajšno mero besedne komike. »Ti pa tiho

bodi, ko smo mi že tretjega brcali (korak), si ti šele prvega s temi dolgimi nogami,« Slavc podraži Simona. Gustel grozi Štefi, da bo nekoč vsa njegova – ko jo bo mrtvo zagrebel v zemljo,... V besedilo je avtorica sporočila vpletala s pregovori, ki so jih preizkušeni igralci znali tudi s pravo besedno interpretacijo poudariti in pustiti gledalcu čas za razmislek o povedanem. Drugi prizor zaključuje s statično držo igralcev do zagrnitve zastorja ob prej povedanem sporočilu, da nas ne boli, česar ne vemo. Zaključni prizor pa z nekoliko ironije, ko na Nejčevo vprašanje, kdo se ženi, odgovori Tilen, da on in Jerca letos še ne, omili pretresljivo Rezkino izpoved, da omogoči popolnost sreče ob koncu uro in pol trajajoči gledališki predstavi..

Predstavo poleg oživljenega zaprašenega in premalokrat poudarjenega ljudskega slovstva odlikuje tudi petje na odru in predvajanje s CD, kar pa le še dograjuje skromno sceno v poslikavi Blaža Slaparja z videoproekcijo slikovnega gradiva. Kostumi in maska v zamisli Nine Dorič pričara čas pred nekaj desetletji, k čemur vidno vlogo prispevajo statisti v narodnih nošah (družina Romane in Marjana Capudra).

Čas, preživet z igralci in pevci KID Limbar, ni bil zapravljen, temveč obogaten z zavedanjem korenin lastnega življa.

Vse čestitke avtorici in režiserki Milki Novak, vsakemu igralcu posebej in vsem, ki so k uspešni premieri, naštudirani v enem mesecu, prispevali najmanjši delček. Oceno zaključujem z besedami vodje kulturnega doma, ki je po premieri ražiserki izročil šopek, se ji zahvalil za delo, ki bo mnogim rodovom za nami kazalo na težko, usodno, pa vendar lepo življenje moravškega človeka.

MAL, foto Roman Novak

ZATROBI NA GLAS

Amaterska glasbena skupina »Leseni rogisti«, ki prihaja iz naših krajev, niza uspehe kot na tekočem traku. Avtor in izdelovalec lesenih rogov Jože Setničar živi v Kresnicah pri Litiji; glasbeno pa že več kot 10 let skupaj z bratom Stanetom sodeluje v moravški godbi. V njej igra tudi večina muzikantov, ki sodeluje v ekipi lesenih rogistov. To so: brata Jure in Milan Močilnikar, Milan Kosmač, Aleš Capuder, Tomaž Vavpetič, Grega Cerar, Ivo Groboljšek, Vojko Zajc; iz Litije pa prihajata poleg bratov Setničar še Žiga Toni in Tone Šega, iz Kresnic pa Sašo Jelnikar. Na nastopih se zbere od osem do deset članov, kolikor pač dopuščajo službe.

Pod naslovom ZATROBI NA GLAS je bila **v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani 19. 12. 2002 odprta razstava** približno 40 eksponatov različnih lesenih rogov, ki jih je izdelal Jože Setničar. Razstava je bila odprta do konca januarja 2003. Po besedah kustosa mag. Igorja Cvetka so se za takšen naslov odločili zato, ker skupina Leseni rogisti dejansko zatorbi zelo glasno in za razliko od ostalih etno skupin ne rabi nobenega ozvočenja. Razstava je bila zelo odmevna, saj so se na njeni otvoritvi zbrali znani strokovnjaki s področja glasbe in umetnosti. Ob tej priliki so kar deževale pohvale in ponudbe za nadaljnje sodelovanje, celo za glasbo pri filmu,...

Zakaj razstava v SEM? Odgovor je preprost. V muzeju namreč hranijo več kot 100 let star vejnati rog (sicer že malo razpada), ki je narejen tako, kot opisuje Janez Vajkard Valvasor v svoji Slavi Vojvodine Kranjske. To je dokaz, da so na lesene rogove igrali v slovenskih deželah že pred 400 leti in več, vendar o tem, kaj in kdo so igrali ali samo »tulili«, ni nobenih konkretnih zapisov.

Leseni vejnati rogovi so se torej naenkrat znašli v družbi zgodovinskega opisa, čeprav narejeni nekoliko drugače, principielno pa so si precej podobni, tako da muzikologi iz muzeja upravičeno uvrščajo Lesene rogiste ,na določen način, med člene pretrgane instrumentalne tradicije pri nas.

Jože Setničar je izdelal in podaril muzeju repliko roga, kot ga hrani SEM Ljubljana. Ta rog je izdelan iz češnjeve veje in je dolg 152 cm, ima lesen ustnik, ovit s češnjevim lubjem, uglašen je v G – duru.

Na tem mestu je potrebno tudi omeniti **reportažo z diapozitivi o lesenih rogovih**, s katerimi nastopajo Leseni rogisti in jo je pripravil muzikolog mag. Igor Cvetko za 15. svetovno

konferenco etnomuzikologov (ICTM) v Falunu na Švedskem. Strokovnjaki se niso mogli načuditi izvirnosti in pestrosti oblik lesenih rogov, ki so nastali izpod rok g. Jožeta.

Z vsakim dnem je bolj očitno, da so ti rogovi resnično edinstveni, prav tako način muziciranja omenjene skupine, ki v svetu ne promovira samo krajev, od koder so doma, pač pa tudi svojo domovino.

To so dokazali tudi v zadnjih dneh januarja, ko so gostovali na gala prireditvi v operni hiši v St. Poltnu v zgornji Avstriji. **Letni gala koncert lovskih rogistov zgornje Avstrije** je bil v dvorani, enaki kot je v Cankarjevem domu, vstopnice za to prireditev pa so bile razprodane že dva meseca prej.

Za svoj nastop so Leseni rogisti poželi gromke aplavze in čestitke strokovnjakov in sprejeli tudi mnoga povabila za nadaljnje nastope. Direktor prireditve dr. Franz Stattner, ki je fante povabil v goste na priporočilo dveh znanih glasbenikov, je mogočno poudaril, da so Leseni rogisti prvi Slovenci, ki stojijo na tem odru. Prav zaradi teh besed so se še bolj potrudili in po 4 zaigranih skladbah so morali dodati še dve skladbi, pa občinstvu še ni bilo dovolj.

Še enkrat se je pokazalo, da šele v tujini spoznamo vrednost nekega truda, kajti v domačih krajih se ni treba bati, da bi kaj preveč nastopali (zaradi tipične slovenske folklore –»fovšije«).

Če je po vsem povedanem še kdo v dvomu glede uspeha in dosežkov omenjene skupine, si lahko ogleda **oddajo o ljubiteljski kulturi na TV Slovenija**, kjer bo novinar Peter Kuhar predstavil njihovo delovanje, opremljeno s posnetki otvoritve razstave SEM in prizori s snemanja v godbenem domu v Moravčah in Limbarski gori s sredine januarja.

Oddaja bo predvidoma na sporedu 1. marca.

Po razgovoru z Jožetom Setničarjem povzela in zapisala
BOŽENA GROBOLJŠEK

Pogovor z Milanom Kokaljem, vodjem kulturnega doma

Življenje živi usodo

Tokrat smo se na sestanku uredniškega odbora dogovorili, da ob mesecu, ki je povezan s kulturo, namenimo nekaj časopisnega prostora spoznavanju človeka, ki je celih 35 let aktivno vključen v kulturnem življenju kraja, v zadnjih letih pa opravlja tudi delo vodje kulturnega doma. Marsikatero grenko na svoj račun je že slišal, a ga zdravo domoljubje do rodne doline žene v delo izpostavljeno kritičnim očem javnosti.

Kdaj si se zapisal kulturi?

Petnajst let mi je bilo, ko me je Miro Capuder povabil k moškemu zboru KUD »Tine Kos« Moravče, ker so potrebovali basista. Začel sem peti in ostal v zborovskem petju. Ob ustanovitvi godbe v Moravčah sem igral na malih bobnih. Meni so se zdele najbolj imenitne prvomajske budnice, saj ima v njih boben vidno vlogo. Tako sem se zapisal glasbi.

Dolgo je že, od kar vodiš žensko vokalno skupino. Kakšni so bili začetki, prvi nastopi? Najlepši spomini?

V Moravčah in okolici ni bilo ženskih zborov, zato smo želeli kulturno ponudbo obogatiti in v letu 1979, ko je bil izveden prvi novoletni koncert, je ob godbi in moškem zboru prvič javno nastopil tudi ženski zbor. Vsa leta zbor vodim sam, poskušam biti izviren in to pevke čutijo, zato ostajajo v zboru. Vsak koncert je doživetje zase, je najlepši spomin. Tudi snemanje v studiu in na televiziji je doživetje zase. Najbolj nepozabne pa so vse podoknice, ki jih pojemo dekletom iz zbora, ko se odločijo, da zapustijo samski stan.

Kitara je tvoja spremljevalka. Si samouk? Kako si se navdušil zanjo?

Ja, lahko tako rečem. Bil sem pevec v cerkvenem zboru. V letih ko sta Miro Šlibar in Lado Jaksetič študirala na teološki fakulteti, se je v cerkveni glasbi pojavila ritmična beat glasba. Če smo jo hoteli izvajati, je moral nekdo zaigrati na kitaro. Poskusil sem. Prve akorde mi je pokazal Miro Capuder in potem sem vadil, poslušal glasbo s plošč. Vadil sem tako vztrajno, da so bile blazinice na prstih ranjene, a prvi javni nastop, ki je bila akademija ob dnevu miru v moravški cerkvi, je bil uspešen.. Mladi so prav radi prihajali na kor, saj jim je bila takšna glasba všeč. Pravi poznavalec akordov zabavne glasbe in lastnik prve električne kitare na Moravškem, Franc Koller, me je veliko naučil, saj se je tudi on navadil igranja na služenju vojaškega roka. Tako sem se več ukvarjal s kitaro kot ženskami. Haha!

Videvamo te na nastopih z ansamblom Mihelič. In kako te je pot zanesla tja?

Tega je že 22 let. Njihov kitarist, ki je bil redno zaposlen, ni mogel z ansamblom na tritedensko turnejo po Švici. Franc Mihelič me je poklical in vprašal, če bi lahko pomagal. Priporočilo je dobil od mojega znanca iz Mengša. Izziv sem sprejel, tritedenska turneja je minila, jaz pa sem pri ansamblu ostal.

Tvoje ime podpisuje avtorstvo nekaterih sklad, ki jih izvaja ansambel Svetlin. So to skladbe po naročilu ali tiste prave, ki pridejo iz srca?

Moje osnovno vodilo je domoljubje. Rad sem Moravčan, tu sem srečen in košček te sreče lahko preko glasbe delim z vsemi. Ko so bratje Svetlin pokazali velik talent, so me zaprosili za mentorstvo. Dozoreli so za snemanje prvega CD in naredil sem nekaj skladb, da so lahko igrali svojo glasbo. Priredbe za zbor delam že od samega začetka.

V občini imaš vlogo »kulturnega ministra« kot ljudje radi poimenujejo tvoje delo vodje kulturnega doma. Lahko oceniš kulturno življenje iz svojega sodelovanja z društvi in poznavanja kulturnega življenja v občini?

Na ljubiteljski ravni je kultura zelo dobro razvita. Že stari zapisi kažejo veliko samozavest tukajšnih ljudi, ki so poleg komunale… imeli vedno smisel tudi za kulturo. Z ustanovitvijo nove občine so pogoji za kulturno udejstvovanje doživeli pravi razcvet. Sprva sem vložil veliko energije, da sem zapolnil vrzeli v domači kulturni ponudbi, danes pa moram odklanjati ponudbe za nastope. Pri nas radi nastopajo, ker je kulturni dom tehnično in tudi sicer dobro opremljen. Rad bi, da bi v bližnji prihodnosti uspel pridobiti sredstva, da bi vsaj enkrat v letu v Moravčah gostili profesionalne umetnike.

Kaj pa tvoje novinarske izkušnje pri ATV. Je novinarstvo zanimiv posel zate?

To je štorija. Po osnovni šoli sem si želel postati novinar, a sem zaradi mamine bolezni ostal doma pri očetu in mu pomagal v delavnici. Po tolikih letih imam novo priložnost. Od decembra 2001 sem pripravil približno 250 prispevkov in jih razporedil v 58 informativnih oddaj. Predvaja jih lokalna televizija ATV.

V marcu bomo začeli pripravljati samstojne informativne oddaje, ki bodo na sporedu vsako sredo ob 20.00 in ponovitev v četrtek ob 21.00. Vse občane vabim, da me o dejavnostih in zanimivostih obveščajo, saj bom le tako lahko uspešno poročal o vsem bogatem dogajanju. Novinarstvo je izziv, je dinamičen posel a problematičen,ker ne moreš biti ob istem času na večih mestih.

Je kultura in glasba način življenja tudi tvoje družine? Je sedaj, ko so ti otroci dobesedno zrasli čez glavo, lažje usklajevati boemsko življenje z družinskim?

Pravzaprav je. Veliko večerov in vikendov gre za kulturo in družina mi pri tem pomaga, kaj napišejo, posnamejo, pomagajo mi, ko se vsega preveč nabere. Ne bi mogel imeti boljših zaveznikov, kot so mi žena in otroci. Žena je tudi dobra opazovalka in svetovalka. Pogosto se izkaže, da je imela prav, čeprav sem v navalu ustvarjanja za njene besede večkrat gluh. Tudi takrat, ko me svari, da pretiravam z delom. Ko so bili otroci manjši sem jih nagovarjal, da bi hodili v glasbeno šolo, pa niso hoteli. V najstniških letih pa so začutili naravni talent in drug za drugim lezli v glasbo. Gašper skupaj z Jožetom Vidergarjem in Klemenom Mehletom igra narodno zabavno glasbo v Študentskem triu. Najmlajši Miha igra v pop skupini Anakronos. Dekleti Katja in Anka pojeta v zborih. In glasba jim je čudovit hobi in sopotnica v življenju.

Če bi lahko zavrtel kolo časa za 30 let nazaj, bi si želel, da se ponovno odvrti po enaki krožnici?

Ni mi žal za prehojenih 35 let, rad bi jih znova preživel. Toda, če bi vedel, da bo glasba rezala moj vsakdanji kruh, bi si želel, da bi se lahko izobraževal v glasbenih šolah. Včasih sem v dilemi, če bi bolje deloval z glasbeno izobrazbo. Besede Tomaža Lorenzza, da bi z glasbeno izobrazbo ne počel tega, kar sicer, ker bi naučena glasbena teorija nadvladala talent, me v iskanju odgovora pomaga najti oddaljeno zvezdo mojega bivanja..

Mile, hvala za prijetno urico klepeta ob skodelici Sonjinega čaja in še na mnoge uspešne prireditve.

MAL, foto: arhiv Mileta Kokalja

Prešernov dan obeležili tudi na Vrhpolju

Besede imajo moč, besede predstavljajo vrednote. To leto smo prireditev gradili na temi besede in knjige. Povedali smo, kaj so predstavljale besede nekoč in kaj danes in kako jih lahko kaj kmalu izgubimo pod navalom množičnih medijev. S tem smo hoteli poudariti, da to ni le Prešernov dan ampak tudi dan kulture. Dan slovenske kulture.

Zbrali smo se 8. februarja ob 18h v gasilskem domu Vrhpolje. Prireditev so začeli tamburaši s slovensko himno, tako kot se spodobi na tak dan. Nadaljevali pa so s Hitro polko in belokranjskim venčkom. Sledile so recitacije pesmi: Toneta Pavčka, Neže Maurer, Nika Grafenauerja in Franceta Prešerna. Prireditev pa so zopet zaključili tamburaši.

Vsa prireditev je potekala samo z eno idejo: da se spomnimo F. Prešerna in se vsaj na ta dela prost dan posvetimo kulturi. Še posebno se zahvaljujem tisti peščici ljudi, ki so se spomnili, kaj pomeni 8. februar- naš kulturni praznik in z nami delili veselje umetnosti.

NEVA PAČNIK

Obisk pri sestrah Klarisah

Bila je lepa sončna nedelja, 19. januarja 2003, ko smo se z našimi lučkami, prijatelji, starši in gospodom župnikom odpeljali na obisk k sestram klarisam v Nazarje.

Vsi smo bili polni pričakovanja, da bomo končno videli našo sestro Marijo Štefan, ki je vodila našo skupino »Vera in luč«. Ko nam je na srečanju povedal, da jo je Bog poklical in da odhaja k sestram klarisam smo bili žalostni in zaskrbljeni. Bolj kot lučkarji, starši in prijatelji smo bili zaskrbljeni mi: g. župnik, Tina, Milena, Martina, Mateja in jaz, ker smo se zavedali, da bomo morali vzeti stvari v svoje roke in da bomo Marijo zelo pogrešali. Prišla je nedelja, 13.oktober 2002, ko se je od nas poslovila. Ob slovesu nam je rekla: »Vedno bom v molitvi z vami!« in res moram priznati, da nam gredo stvari kar dobro do rok. Sestra Marija nam z molitvijo daje moč in se jo na vsakem srečanju v molitvi radi spominjamo.

In končno je prišla nedelja. Ob 13.30 smo se zbrali pred cerkvijo v Moravčah. Vsi smo komaj čakali, da bomo prispeli v Nazarje, pot se nam je zdela zelo dolga in napetost je rasla iz minute v minuto. In končno! Prišli smo. Vsakemu izmed nas so se zasvetile iskrice sreče, ko smo zagledali sestro Marijo. Vsi smo ji želeli veliko povedati. Bila nas je zelo vesela, pozdravila nas je s stiskom roke, jaz pa bi jo najraje objela. Sledila je sveta maša, ki jo je daroval naš župnik Viktor Primožič. V pridigi smo izvedeli, da nas »Jezus ljubi takšne, kakršni smo, potrebuje nas, saj smo njegovi ljubljeni otroci.« Po končani sveti maši nam je sestra Marija pokazala jaslice. Bile so nekaj posebnega, kar se ne da opisati. S seboj smo prinesli malo sladkih dobrot, ki smo si jih razdelili, sestre pa so nam skuhale čaj. Ogledali smo si diapozitive od prihoda sester klaris v Slovenijo in do prihoda naše sestre Marije. Bili so tako zanimivi, da smo sedeli čisto pri miru.

Sledilo je najtežje slovo, skupaj smo zapeli Angelčka in se poslovili. Ker pa imamo v Nazarjah tudi patra Jožeta Urbanijo iz Moravč, nas je tudi on lepo pozdravil in povabil, da si ogledamo jaslice v cerkvi Marijinega oznanjenja. Odpeljali smo se domov. Vso pot do Moravč se je čutilo, da je vsak z mislimi pri sestri Mariji. Srečni smo, ker smo videli, da je tudi Marija srečna.

BERNARDA PROSENC

Iz leta 2002 delavno in z velikimi načrti vstopili v leto 2003

Konec novembra, dan pred drugim krogom volitev v Republiki Sloveniji, smo imeli redni občni zbor. Na tem občnem zboru smo izvolili tudi novo vodstvo Društva podeželske mladine Moravče, saj je prejšnjemu potekel mandat. Zelo smo bili veseli tako zelo številnega obiska naših članic in članov ter še posebej vseh ostalih prisotnih, ki so nas počastili s svojim obiskom v Moravčah in zastopali svoja društva.

Tudi v lanskem letu smo se odločili, da bomo na Sv. Miklavžu pripravili miklavževanje. V začetku meseca decembra so se začele priprave. Nakupi knjižic, mandarin, bonbonov,... Najprej smo se zbrali pri Pergarjevih v Vinjah, kjer smo se lotili polnjenja in zavijanja daril za otroke., ki jih je Miklavž v snežnem nedeljskem dopoldnevu razdelil otrokom v cerkvi sv. Miklavža. Ostali smo med tem časom, ko je bil Miklavž polno zaposlen s svojim govorom in obdarovanjem otrok, pripravili za tiste malo mlajše topel čaj, za tiste malo starejše pa kuhano vino, nismo pa pozabili na domače piškote, katere so nam pomagale pripraviti članice Društva podeželskih žena Moravče. Slednjim se iskreno zahvaljujemo za njihovo pomoč in hkrati upamo, da bomo lahko še večkrat sodelovali.

Konec decembra, natančneje 21.12.2002 smo v Moravčah gostili Društvo podeželske mladine Mežiške doline, in sicer natančneje na gradu Tuštanj, kjer so si le-tega lahko ogledali, mi pa smo jim pripravili manjšo pogostitev na samem grajskem dvorišču.

DPM Mežiške doline zapustili Moravče z lepimi vtisi in spomini

Kako smo zakorakali v novo leto 2003?

Dejavno, saj se je naš predstavnik udeležil seminarja v Mariboru z naslovom: »Kako si lahko mladi zaslužijo plačo z dopolnilnimi dejavnostmi na kmetiji«, ki ga je organiziralo DPM Maribor

1.februarja je naša skupina sodelovala s TD Mlinše, ki nas je kot edino aktivno Društvo v Moravčah povabilo k sodelovanju v tekmovanju, in sicer na »4. Zimske igre- Vidrga 2003«, kjer smo dosegli 5.mesto, za katero smo prejeli tudi pokal.

Zimske radosti in naša ekipa

Naša maskota »Srečko« in zasluženi pokal

Istega dne so se predstavniki društva na povabilo DPM Maribor udeležili njihovega občnega zbora.

In kaj se bo v našem društvu dogajalo v letu 2003 ?

Sredini februarja bomo imeli športni dan. Naši člani se že pripravljajo na kviz »Mladi in kmetijstvo«, ki bo v mesecu marcu . V maju bomo praznovali 3.obletnico pobratenja z DPM Maribor. Udeležili se bomo regijskih in državnih kmečkih ter športnih iger, ogledali si bomo skoke v Planici, sodelovali bomo na prireditvah v okviru meseca ob občinskem prazniku, pripravili bomo dvodnevno strokovno ekskurzijo, razne seminarje, občni zbori, miklavževanje. Aktivno bomo sodelovali z drugimi društvi.

Pomembnejši dogodki leta 2003

ZSPM letos praznuje 10. obletnico, le- to pa bomo praznovali v Moravčah 29.marec 2003, in sicer z uradnim delom v kulturnem domu, družabni del pa nadaljevali v Gostilni Kavka. Tu bodo prisotni vsi predstavniki ZSPM, vsi predstavniki DPM-jev iz vse Slovenije, med povabljenimi so tudi predsednik države, nekateri ministri, predstavniki različnih ustanov,... ter vsi, ki na tak in drugačen način sodelujejo z ZSPM in DPM-ji. Tega dne se bo v Moravčah zbralo veliko ljudi, kar za nas pomeni tudi dobro promocijo našega kraja in potrditev, da znamo biti dobri gostitelji.

Naše najbolj pomembno delo pa bo storjeno 27.julija, ko bomo v Moravčah priredili že 25. kmečki praznik, kjer bo po nekaj letih ponovno zaživela povorka in bo obudila spomine na stare čase, naše dedke in babice,... in na kateri bo nastopilo veliko nastopajočih z vozovi in prikazom starih kmečkih običajev, narodne noše,... Članice in člani našega društva gradimo boljšo promocijo Moravč, saj bomo v Moravče povabili veliko ljudi iz Slovenije, ki jih veseli, da bi nedeljsko popoldne preživeli na podeželju v družbi prijetnih in prijaznih ljudi,...

Obujanje spominov na povorko iz začetkov ustanovitve našega društva

Ob tej priložnosti vabim posameznike, vasi ali društva, da nam pomagajo povorko narediti zanimivo, in sicer tako da doma na plan prinesejo stare predmete, ki jih spominjajo na tiste čase, ko še nismo poznali asfaltnih poti ali pa traktorjev. Prepričana sem, da se skrivajo takšni predmeti, ki še danes razkrivajo polpreteklo zgodovino. Vaša ustvarjalnost in pripravljenost naj jo oživi na povorki. Časa je še dovolj, torej vstopite v priprave že danes, da ne zamudite datuma določenega za prijavo, o katerem boste naknadno in še pravočasno obveščeni.

Ena vas, pa toliko različnih predstavnikov - vse je izvedljivo, če le hočete

NUŠA CAJHEN,
predsednica DPM Moravče

Na občnem zboru planinskega društva

Planinsko društvo Moravče je imelo v petek, 17. januarja 2003, 9. občni zbor v kulturnem domu. Za uvod in tudi sredi občnega zbora so pevke mladinskega pevskega zbora Proteja zapele nekaj pesmi.

Številne domače člane in nekaj gostov je pozdravil VD predsednika in podpredsednik Franc Peterc. Predlagal je delovno predsedstvo. Za delovnega predsednika je bil imenovan Brane Lavrič, ki je prebral dnevni red.

Med navzočimi v dvorani je bilo kar precej mladih in najmlajših šolarjev. Z nestrpnostjo so čakali, da jim njihovi mentorji podelijo priznanja in nagrade. Mentorji mladih planincev Marija Gotar, Nuška Kokalj in Ante Pajk so v svojem poročilu opisali številne izlete in dejavnosti.

Sledila so **poročila članov upravnega odbora**. Predsednik Franc Kmetič je hotel kot prvi poročevalec predstaviti kronološki presek dela in pojasniti začetek nastanka nekaterih nesoglasij, ki so nastala med člani upravnega odbora. Po nekaj minutah ga je delovni predsednik prekinil in želel, da poroča le o delu v treh mesecih. Ker je Kmetič želel svoje poročilo predstaviti izčrpno pred vsemi udeleženci, pa za to ni imel možnosti, je zapustil govorni prostor.

Poročilo je nato prebral predsednik **gradbenega odbora** Jurček Novak. Podrobno je pojasnil opravljena dela na planinskem domu in še posebno poudaril, da so nekateri posamezniki opravili veliko število prostovoljnih delovnih ur in številni sponzorji, donatorji in člani PD prispevali materialna in finančna sredstva za izgradnjo doma.

Tajnik PD Leon Lavrič je razčlenil leto z vidika članstva, števila sej, osvojitve pohodnih značk in spominskih znakov. Predstavil je novosti v zvezi s članarino in dodatnim zavarovanjem. Predstavil je tudi opravljene pohode in izlete v preteklem letu. Načrtovani plan pohodov je bil delno okrnjen zaradi dela pri planinskem domu in zaradi slabega vremena. Izčrpno blagajniško poročilo je prebral delovni predsednik.

Delo markacistov je predstavil Marijan Gril. Omenil je veliko število prostovoljno opravljenih ur pri ureditvi planinskih poti. Za svoje delo so delovne značke prejeli Lovro Poznič, Petra Pergar in Peter Cerar.

Poročilo nadzornega odbora je prebral Niko Capuder. Občnemu zboru je predlagal, naj javno potrdi in sprejme dva sklepa.

1. sklep: Zaključni račun za leto 2002 naj vsebuje tudi vrednotenje del na planinskem domu za pretekla leta, vrednost materiala in ocenitev ur ter vzpostavitev izven bilančne evidence.
2. sklep: V knjigovodstvo naj se izroči notarski zapis o vrednotenju nepremičnine zemljišča, ki se je pridobil za gradnjo doma.

V razpravi na dana poročila so na govorniški oder stopili nekateri posamezniki in skušali **s svojimi besedami pomiriti sprte člane upravnega odbora**. Županja Milka Novak je pohvalila delo članov in izrazila željo, naj bo vodilo članom veselje do narave, ne pa strankarska pripadnost. Tudi Janez Stanonik, predstavnik PZ Slovenije, je čestital PD Moravče ob njihovi 10.obletnici delovanja. Poudaril je, da je PD zelo pomembno za kraj, saj združuje veliko članov, ki so do sedaj pokazali veliko vnemo za delo ali za izpeljavo številnih pohodov in akcij.

Ker je prišlo v upravnem odboru do nesoglasij, so sklenili imenovati nov upravni odbor. Po sklepu upravnega odbora je delovni predsednik razpustil dosedanji upravni odbor in imenoval novega z javnim glasovanjem.

Sledile so javne volitve za vse funkcije PD Moravče. Vsi imenovani novi člani so bili soglasno izvoljeni. PD Moravče ima sedaj **novega predsednika Janeza Jesenška in podpredsednika Franca Peterca.**

Novo izvoljeni predsednik se je zahvalil za izkazano zaupanje in v nadaljevanju predstavil načrt dela za leto 2003.

Ob zaključku občnega zbora so **podelili značke in priznanja starejšim članom PD.**

Dobitniki priznanj so: Lovro Poznič (bronasti častni znak – priznanje PZ Slovenije), Anica Kokalj in Janez Jesenšek (srebrni častni znak – priznanje Mladinske komisije pri PZS), Marija Gotar in Peter Klemenc (zaslužni znak - priznanje Mladinske komisije pri PZS), Lojzka Kos, Slavko Cerar, Janez Vesel, Franc Capuder, Vinko Kos (plaketa PD) in Franc Kmetič, ki je plaketo zavrnil. Plaketa PD je bila posmrtno podeljena tudi Francu Žučku. Značko in plaketo MPP je prejel Silvo Grilj za dvajsetkrat prehojeno Moravško planinsko pot. Podeljene so bile še spominske značke v akciji Za deset let 4X10 vrhov.

Vsi prisotni so bili pogoščeni in ob prijetni glasbi domačih muzikantov so se lahko pomenkovali še pozno v noč.

B. DORIČ

Limbarska gora v letu 2002

Limbarska gora je v zadnjih letih postala zelo obiskana in priljubljena točka številnih obiskovalcev. Predvsem iz Moravške doline in Črnega grabna je čedalje več rednih pohodnikov in v letošnjem letu so mnogi še pomnožili svoje pohode. Če se nam je pred letom dni zdelo veliko 200 ali 300 obiskov, ni to sedaj čisto nič posebnega, saj je v letu 2002 Franci Andrejka dosegel rekord 735.
Pri najpogostejših obiskovalcih je poleg drugih vzrokov seveda prisotna precejšnja mera tekmovalnosti, vsem ostalim pa pohodi pomenijo koristno in zdravo porabljen prosti čas in sprostitev. Posebno v zimskem času, ko je dolina pogosto zavita v meglo, so občutki nepopisni, ko se iz sivega, mrzlega »morja« prebiješ na sončni gorski »otok«.
Pohodništvo je v zmernih mejah zelo koristno, ne samo za telesno, temveč tudi za duševno kondicijo. Žal pa čas mnogim take sprostitve ne dopušča.
Največ pohodov na Limbarsko goro v letu 2002 so opravili:

Franci Andrejka	735
Jože Vrtovšek	650
Franc Zakrajšek	522
Igor Tesovnik	409
Miha Šlibar	220
Franc Gotar	216
Anton Pajk	200
Bojan Drobne	191

F. TOMAN

Novi mentor mladim planincem se želi predstaviti, zato je o sebi zapisal naslednje: *Sem prekaljeni planinec. Zelo ljubim naravo, zlasti uživam v gorah. V zadnjih dveh letih sem opravil veliko planinskih pohodov s Planinskim društvom Moravče in Blagovica. Na Stol sem se odpravil s PD Zlatarne Celje. Povzpel sem se na 30 vrhov nad 2000 metrov. Med najlepšimi je bil Prisojnik, Mrzla gora, Ledine, Korošica, Ojstrica, Golica. Seveda ne smem pozabiti na očaka Triglava, Konjavec in sedmera jezera. Prav tako sem se s prijatelji iz šole povzpel na marsikatero goro Julijcev, Kamniških planin, Karavank in Savinjskih Alp.*
Udeležujem se redno vsako leto planinskih pohodov: planinski pohod na Kum (2.januar), Rokovnjaški pohod, prvomajski pohod po Moravški planinski poti in po Levstikovi poti od Litije do Čateža. Slednji mi je ostal v najlepšem spominu, saj sem v Moravčah pri Gabrovki pozdravil in nagovoril takratnega predsednika države Milana Kučana preko mikrofona in mu zapel planinsko Rastejo v strmi gori ob spremljavi harmonikarja. To je bilo najlepše doživetje. Z letošnjim šolskim letom sem postal mentor planinskega krožka na šoli. V preteklem letu sem si zastavil cilj in ga dosegel z 200 vzponi na Limbarsko goro v enem letu. To je moj osebni rekord.
Vsem planincem želim varen korak v planine.

ANTE PAJK

ZIMA, ZIMA BELA .....

Narava nas je letos bogato obdarila s snežno odejo kot že dolgo ne. Tega se posebno veselijo smučarji in tisti, ki imajo sneg radi in ga izkoristijo za zimske radosti na snegu. To so tudi moravški taborniki, saj je njihov program povezan tudi z zimsko naravo. Spoznavajo naravo pozimi, v snegu odkrivajo živalske sledi in jih prepoznavajo, krmijo živali in ptice, delajo krmišča in bivake v snegu, učijo se preživeti v izrednih razmerah.....
Največje veselje pa je na dan, ko se odpravijo na zimovanje, kjer že vrsto let preživijo nekaj nepozabnih dni v planinski koči na Mariborskem Pohorju. Ker je doma malo možnosti za smučanje, večino časa preživijo na smučiščih, kjer osvajajo smučarsko znanje. Taborniki organizirajo tudi smučarski tečaj za začetnike, pa tudi za tiste, ki bi si radi smučarsko znanje izboljšali.Večere preživljajo ob družabnih igrah, petju, raznih taborniških tekmovanjih ali pa se odpravijo na nočni pohod ali nočno smuko.

Takšnih, kot je planinec Silvo Grilj, ni prav veliko

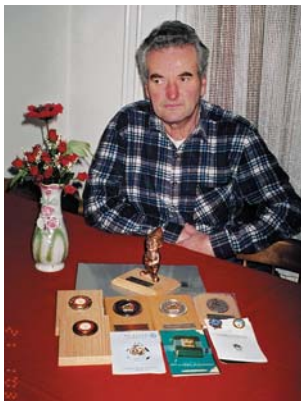

V SpodnjemPrekru ima svoj prijazen dom naš član Silvo Grilj, navdušen planinec – pohodnik. Je tudi naš član upokojenske sekcije PD Litija. S člani te sekcije, predvsem pa z nekaterimi prijatelji, je prehodil vse planinske vezne – krožne poti, stopil na vrh prenekatere gore. Dosti časa bi porabili, da bi si ogledali vsa priznanja, plakete in spominske značke, ki jih je prejel. Sedaj ko je upokojen, je svoj korak zastavil še bolj smelo.
Naštejmo le nekatere vidnejše poti, ki jih je prehodil. Nekatere celo večkrat:

- Slovensko planinsko pot – tudi razširjeno, trikrat,
- Najdaljšo vezno pot – Kurirsko (dolžina ca 1000 km) petkrat,
- Moravško planinsko pot - 21-krat (dolžina ca 52 km),
- Badjurovo krožno pot (ca 100 km), 32-krat,
- Zasavsko planinsko pot (ca 150 km), 24-krat
- Levstikovo pot od Litije do Čateža (23 km), 7-krat,
- Tudi na Andraško in Haloško pot ima lepe spomine.

Ob 40-letnici PD Polzela se je povzpel na 40 vrhov. V akciji PD Zlatarne Celje Gori, doli je stopil na številne vrhove. Ko smo razbirali podatke s kontrolnih žigov, je opravil skupne vzpone 100 000 višinskih metrov.
Domžalsko spominsko pot (128 km), je prehodil 10 krat. V akciji PD Moravče: Za 10 let društva, 40 vrhov je izpolnil štirikrat. Prelepe spomine hrani na štirikrat prehojeno Aljaževo pot po Julijcih. Pot ima ime Od doma do doma. Koliko ur je porabil za ta podvig, niti sam ne ve.
Dragi prijatelj Silvo, še veliko lepih trenutkov Ti želim preživeti v čudovitem gorskem svetu in še zlasti, da bi se vedno srečno vrnil v objem svojega prijaznega doma!

MARIJAN GRIL

Najboljšim v slalomu so bila podeljena priznanja. In čestitke!

Letos se je zimovanja udeležilo 37 tabornikov. Polni smučarskega znanja in lepih spominov so se vrnili domov. Odgovorni pa so si oddahnili, saj so znova uspešno nekaj » spravili pod streho.«

Udeleženci zimovanja na Žigartovem vrhu (1350 m) z razgledom na zasnežene avstrijske vrhove.

7. februarja so imeli taborniki še občni zbor in zasnovali zares dober načrt dejavnosti za leto 2003. Pogled nazaj v leto 2002 je hkrati zagotovilo, da se z veliko volje da napredovati in uspeti v zamislih, če je volja »ta prava« med člani, ki jih združuje enak interes – ljubezen do narave in mu ni kos niti dnevna politika malega kraja kot je Moravška dolina.

MILENA SMOLNIKAR

Smučarski skoki – Javoršica 2003

V Spodnji Javoršici je teden pred nedeljo 19. januarja 2003 minil hitreje kot običajno. Razlog za to je bila naporna priprava 35 metrske skakalnice. Mile in smučarjem nenaklonjene zime so v preteklih dveh letih preprečile tradicionalne skoke, ki so letos potekali tretjič. Zgodovina te skakalnice sega v sedemdeseta leta, ko je bila tudi registrirana in so na njej trenirali in tekmovali člani smučarko skakalnih klubov.

Zaradi pomanjkanja snega smo se morali močno potruditi, da smo skoke uspešno izpeljali do konca. Glavni pobudnik letošnjih skokov Jože Gorta je že v začetku tedna postavil okvirni načrt, ki nas je do nedelje pripeljal do senzacionalnih skokov. Na naši strani je bilo tudi lepo vreme, ki je v dolino Travnar privabilo veliko gledalcev, ki so uživali v lepih in dolgih skokih. Opogumilo se je kar 27 tekmovalcev, ki smo jih razvrstili v razrede do 14 let, od 14 do 30 in nad 30 let. Najmlajši skakalec je bil star 12, najstarejši pa 35 let. Izvedli smo poskusno serijo in dva skoka, ki sta štela za končni rezultat. V razredu do 14 let je z daljavo 21 metrov zmagal Kristjan Zaletel iz Moravč. V srednji kategoriji, kjer je tekmovalo 19 skakalcev, je zmagal Tomaž Kališnik iz Zagorice, ki je skočil 31 metrov. Med veterani javorških skokov je zmagal Franci Cerar iz Gradišč z daljavo 28 metrov. Za nagrade najboljšim se moramo zahvaliti vsem sponzorjem, ki

jih je bilo letos kar 39. Glavni pokrovitelj letošnjih skokov je bil Avtoservis Planinc d.o.o..

Poleg številnega obiska nas je razveselilo tudi to, da so skoki v Javorščici postali tako znani, da nas obiščejo tudi tekmovalci iz daljne okolice in tako še dodatno popestrijo tekmovanje. Želja vseh, ki smo se letos trudili je, da bi nam bilo vreme v prihodnje bolj naklonjeno. V kolikor bo vreme dopuščalo, bomo še letos priredili tudi nočno tekmo.

MAX

Skoki v Pečah že drugič v tej zimi

Športniki iz Peč so izziv iz prejšnje številke Novic iz Moravške doline, naj pripravijo še kakšno tekmo na peški skakalnici, očitno vzeli zares.
Obilne padavine, s katerimi letos radodarno razsipa zima, ter močna volja nekaj mladcev iz Peč je botrovala že drugi tekmi na peški skakalnici.

Nedelja, 9. februarja 2003, je bila mrzla in oblačna, za smučarske skoke pa kar pravšnja. Na pobudo organizatorjev se je v Pečah zbralo 35 tekmovalcev. Tekmovali so v dveh starostnih skupinah: mladinci (osnovnošolci) ter člani (ostali – vključno z veterani). Tekmovalci so prihajali iz občin Domžale, Lukovica, Litija, Zagorje in seveda Moravče.
Tekmovanje so sestavljale tri serije in številni gledalci so uživali pri športnem vzpodbujanju in se kljub mrazu izvrstno zabavali. Tekmo so budno spremljali merilci in strokovna žirija, za obveščenost pa je poskrbel komentator.
Po tekmi je žirija po primerjavi rezultatov določila zmagovalca. Pri članih je z najdaljšim skokom dneva (25 m) zmagal Dino Klemenčič, na drugem mestu je pristal Matjaž Podbevšek ter za njim zmagovalec prejšnje tekme Jani Avbelj.
Razveselili so tudi mladinci: prvo mesto je zasedel z 19 m Jure Mal, sledila sta mu Rok Stenko na drugem in Jan Konček na tretjem mestu. Najboljši trije v članski konkurenci so prejeli pokale, v mladinski pa plakete. Vsi so prejeli tudi praktične nagrade.
Ko je bila prireditev končana, so bili zadovoljni tako tekmovalci kot tudi gledalci. Verjetno pa so največje zadovoljstvo čutili prizadevni člani Kulturnega in športnega društva Peče. Uspelo jim je pripraviti športno prireditev, kjer ni bilo čutiti zagrizenega merjenja moči pač pa pravo športno vzdušje in duha!

JELKA LALIČ, foto Marjan Rokavec

Prag devetdesetih let so prestopili

V uredništvu smo se odločili, da v tem letu posebno pozornost namenimo najstarejšim prebivalcem naše doline. Če naši podatki, ki smo jih lep čas zbirali, ne lažejo, je v naši dolini 18 ljudi, ki nosi že deveti križ. Vsak mesec bomo poskušali z njihovimi svojci navezati stik in jih po predhodnem dogovoru tudi obiskati, da ostanejo trajno zapisani v zgodovino kraja. Prosimo vse svojce, da nam tak obisk omogočijo in nas morda celo sami povabijo, da jih obiščemo.

Tokrat smo se za obisk uspeli dogovoriti s

FRANCEM VEHOVCEM IZ DRTIJE

V Drtiji pri Moravčah je 1. 2. 2003 praznoval visok življenjski jubilej 90-letnico Franc Vehovec (po domače Vojskov)
Rodil se je v Straži pri Moravčah pri Vidergarju. Bil je tretji od štirih otrok. Z ženo Ivanko sta si uredila topel dom v Drtiji.

Rodil se jima je sin Franc.
»V življenju je bilo veliko lepega in tudi žalostnega. Kaj bi govoril ?« pravi Franc Vehovec. Spominja se let, ki jih je preživel kot borec Šlandrove brigade, dolga leta je bil delavec v peskokopu Termit, malo je kmetoval ter bil dolga leta zastavonoša Zveze borcev.
Danes preživlja dolge zimske večere ob televiziji, kjer najraje posluša narodnozabavne ansamble in rad prebira časopise. Še posebno rad prelista Novice iz Moravške doline, ki jih vsak mesec težko pričakuje.
V prihodnje si želi več toplih in sončnih dni, ki bi jih preživel pred svojo hišico v naravi.
Slavljencu v imenu glasila Novice iz Moravške doline in Občine Moravče iskreno čestitam in želim trdnega zdravja ter veliko lepih trenutkov, ki mu bodo utrdili voljo do življenja.

B. DORIČ

Delavni v društvu vojnih invalidov

DVI Domžale po potrebi skliče ožji krog s člani pododborov iz vseh novo nastalih občin in tudi iz Kamnika in Komende. V društvo je včlanjenih 181 članov, od tega jih je 16 iz naše občine. Zaradi boljše povezave s sedežem DVI so po občinah ustanovili pododbore. Redno se udeležujejo izletov, proslav, srečanj, obiskujejo svoje člane po domovih in jih ob okroglih življenjskih jubilejih obdarijo. Jože Brodar, predsednik, in Alojz Hrovat, blagajnik, sta obiskala župane in župnanji v občinah tega področja. Obiskala sta tudi moravško županjo, ji izročila praktično darilo in jo zaprosila za dobro sodelovanje ter ji izrekla čestitke ob ponovni izvolitvi. Članarina je po vseh občinah pobrana, katere pa so opravičeni člani, ki živijo po domovih. V moravškem pododboru sta delavna Jože Kveder in Francka Gostič, ki skrbita za člane in jih večkrat na leto obiščeta. Povsod sta lepo sprejeta, posebno še v domovih starejših občanov. Naša članica je tudi Terezija Kokalj iz Štance Laz, stara 86 let in živi v domu v Domžalah. 90 let življenja je praznoval Frančišek Vehovec iz Drtije, ki smo ga ob tej priložnosti obiskali, da bi mu zaželeli še veliko zdravja in zadovoljstva.

Blagajnik Lojze Hrovat, predsednik Jože Brodar in drugi člani UO na delavnem sestanku.
Delovna srečanja DVI Domžale so občasno v gostilni pri Gašperju na Prevojah. Uradne ure društva so vsak četrtek 9.-11.ure na Ljubljanski cesti 36 v Domžalah (skupaj z ZB NOB). Nadzorni odbor je zadolžen, da do 20. aprila pripravi predloge za nov upravni odbor in jih predloži na občnem zboru. Načrtujejo se kadrovske spremembe, kar je tudi nuja, saj se člani starajo in potrebujejo podmladek.

JOŽE NOVAK

Tradicionalni pohod članov kluba Natura

Klub Natura, ki deluje na področju čiščenja narave, se lahko vsako leto pohvali z večjim članstvom. Tudi letos smo se pod vodstvom predsednika Jožeta Rebolja odpravili na tradicionalni pohod na Sv. Miklavža.

V soboto, 25. januarja, smo se ob 9.00 zbrali v Zgornji Javošici in se nato skupaj odpravili proti Ciclju. Zbralo se nas je kar 21, tako da je ob pogovorih in lepi naravi hoja postala lahkotna in vsem v užitek. Približno ob enajstih smo se že okrepčali na vrhu Ciclja, kjer smo srečali še nekaj drugih pohodnikov, ki so prihajali iz vseh koncev moravške doline. Na poti do Sv. Miklavža smo si ogledali še kompleks skakalnic, ki pa je žal v zelo slabem stanju. Ker je bil že čas malice, smo se ustavili na kmečkem turizmu Pri Mežnarju, kjer smo se podkrepili z malico ter čajem in kuhanim vinom. Tu smo se srečali tudi s Francem Petercem, ki nas je nato vodil do novega planinskega doma. Ogledali smo si dom in se pogovarjali o njihovih načrtih za leto 2003. Pot nas je vodila dalje po zaledeneli cesti, ki povezuje Grmače in Javoršico, naš cilj pa je bil v Tuštanju na kmetiji Barlič.

Tu nas je čakala prijazna postrežba in obilno kosilo, ki smo ga pozno popoldne **zaključili z vpisom enajstih novih članov. Vse ljubitelje čiste narave in druženja vabimo, da se nam v prihodnje pridružite v naši dejavnosti. Skupaj lahko storimo več!!!**

Poleg druženja je **primarna dejavnost kluba Natura** predvsem **čiščenje in saniranje odpadkov**, ki jih brezvestni ljudje odlagajo na odmaknjenih področjih v naravi. Vsako leto dvakrat organiziramo čistilne akcije na najbolj kritičnih mestih. Obrobje ceste Grmače-Javorščica smo očistili že dvakrat, vendar smo sedaj ponovno opazili približno 5 m^3 odpadkov. Ob tej priložnosti bi radi ponovno **opozorili občane, naj odpadke odlagajo v za to namenjene zabojnike in ne v naravo, kamor zagotovo ne sodijo.** Za večje odpadke je vsako leto dvakrat organiziran odvoz kosovnih odpadkov, tako da vam ni

treba vsake gume, ki ni več uporabna, odvreči v gozd. **Največjo nevarnost za okolje pa povzročajo kemični odpadki** (olja, barve, strupi, pesticidi, ...), ki se nato z dežjem izpirajo v podtalnico in tako močno onesnažijo pitno vodo. **Zavedati se moramo, da je narava ranljiva in da ji z vsakim posegom ali onesnaženjem povzročimo rano, ki pa se na žalost celi zelo počasi (en deciliter olja onesnaži 10 000 litrov pitne vode).** Vredno premisleka, mar ne?

MAX

Jama ni nikoli raziskana do konca

V upanju, da stari jamarski rek še drži, smo se člani Društva za raziskovanje jam Simon Robič Domžale ponovno lotili opremljanja Majčevega brezna. To je kraška jama, ki se v stopnjah spusti na globino 140m in se nadaljuje po jamskem potoku do končne globine 153m. Kar je le 10m nad nivojem Rače. Trenutna dolžina rovov je 853m, kar v veliki meri odpade na novo odkrite rove zgornje etaže, ki so bili raziskani pozimi leta 97-98.

Najglobljo točko so jamarji dosegli v sedemdesetih letih. Takrat so uporabljali lojtrce in še danes jamarji s spoštovanjem govorimo o tistih časih in tistih pogumnih jamarjih, ki so ure in ure prezebali, da so dosegli dno Majčevega brezna. Med njimi je bilo veliko domačinov, prav iz Javoršice Zares me dostikrat navdahne pogum prvih jamarjev pri raziskavi domžalsko-moravškega krasa. Pogum se nikoli ne meri v absolutnem dosežku globine ali dolžine. Pogum se meri v možnosti rešitve ob najmanjši nesreči.

Na sliki Irena Stražar pri prehodu preko meandra ob vrvni ograji.

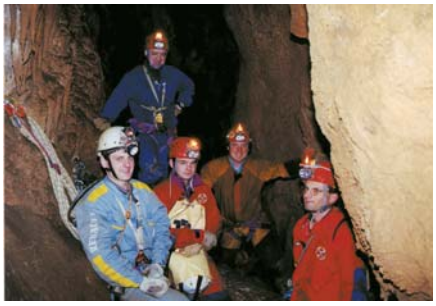

Na sliki so od leve proti desni sedijo: Lenart Girandon, Maks Merela, Matjaž Kofol, Tomaž dr. Klinar. Zadaj stoji Iztok Arnol.

S časoma se je raziskovalna tehnika spremenila in jamarji se hitreje in lažje spuščamo v brezna. Za plezanje iz jame uporabljamo prižeme, ki jih je možno premikati po vrvi samo navzgor. Sedaj praktično ne uporabljamo varovanja. Karbidovke se ostale sestavni del opreme jamarja, le električne luči so v zadnjih letih naredile velik napredek, saj gorijo že preko 120 ur.

Kljub vsemu napredku tehnike ni v jami nikoli moč raziskav opraviti do konca! Tako smo na načrtu zgornjih delov narisali nekaj vprašajev. Z vprašaji jamarji označimo možna nadaljevanja v jami, zato smo v soboto, 4.2.03, opremili zgornjo etažo.

Jamar se mora do prespektivnih novih delov spustiti na globino -90m in nato prečkati veliko brezno v alpinističnem stilu. Nato se 200m opira na stene meandra, približno 5-10m nad njegovim dnom. Na nekaterih mestih smo postavili vrvne ograje, a je jama še vedno težavna. Nadaljuje se skozi 30m dolgo ožino, ki nas pripelje v Kristalni rov. Po štirih urah opremljanja smo bili utrujeni in čakalo nas je vsaj še toliko ur trdega dela, predenj smo videli svetle zvezde.

Vhodna brezna smo razopremili, da ne bi naša vrv dala povoda za avanturističen obisk, ki se lahko konča neprimerno.

Že ob prvih spustih v jame na Moravškem so se domačini radi pridružili jamarjem. Jamarstvo je raziskovalna dejavnost, za katero nujno potrebujemo družbo. Zato smo domžalski jamarji zelo odprti in **v naše vrste vabimo vse, ki jih podzemlje vsaj malo zanima.** Od novih članov **ne pričakujemo predznanja jamarstva, tega boste deležni v društvu,** pričakujemo le voljo do raziskovanja neznanega.

Redna društvena srečanja imamo ob četrtkih ob 20.00 v Jamarskem domu na Gorjuši.

ALEŠ STRAŽAR

NOVICE IN NOVIČKE IZ ŠOLSKIH HODNIKOV

Pižama party v 1. razredu devetletke

Ali ste že kdaj prespali v šoli? Niste! Mi pa smo! Kako zanimivo postane, ko je šola namenjena samo nam. Oblečeni v pižame, smo se podali na pravi lov za zakladom.

Vsi s svetilkami v rokah smo pripravljeni, da raziščemo šolo in poiščemo tiste, ki so se izgubili. Skrivalnice! Hura!
Malce smo že utrujeni, kajti za nami je naporen dan in tudi naše svetilke počasi ugašajo. Čas bo, da se opravimo k zasluženemu počitku.
Želimo vam lahko noč in se kmalu vidimo na naslednjem žuru v pižamah.

Andreja Vavpetič
Foto: Betka in Marta

Z Rdečo kapico so se srečali vrtčevski otroci

Tudi najmlajši iz vrtca Moravče so redni obiskovalci Kulturnega doma. Abonma, katerega so jim pripravile njihove vzgojiteljice, je pester po programski vsebini in tako je tokrat nastopilo lutkovno gledališče FRU-FRU s pravljico o Rdeči kapici. Čeprav že znana in večkrat zaigrana pravljica, je tokrat s spremembami in delno priredbo naletela pri najmlajših na dober odziv. Igralska zasedba je s svojimi scenskimi in glasbenimi vložki dodobra motivirala mlade gledalce, tako da so s zanimanjem spremljali dogajanje na odru. Z načinom razvijanja pravljice so se najmlajši vključili v dogajanje in na kraju so bili enakovredni kreatorji priljubljene Rdeče kapice.

Lev in miš sta sodelavca le na odru

V mesecu kulture je bilo poskrbljeno tudi za najmlajše. Tako je bila v nedeljo matineja s predstavo za otroke z naslovom Lev in miš. Gostovalo je gledališče iz Doba pri Domžalah, ki je že večkrat nastopilo na moravškem odru. Izredno izdelana odrska igra in profesionalen nastop so ustvarili zelo dobro gledališko delo, katero je pri številnih obiskovalcih naletelo na ugoden odmev. Svoje je naredilo tudi poznavanje vsebine, saj so otroci to pravljico že večkrat prebrali, zato so z zanimanjem spremljali odrsko različico z vsemi elementi gledališke igre. Svoje sta naredila tudi luč in glasbena spremljava. Mladi igralci so se izkazali kot odlični pevci in so s svojimi glasbenimi vložki le še popestrili že tako živahno dogajanje na odru. Številna igralska zasedba je s kostumografijo poudarila znane knjižne junake, tako da so obiskovalci na zaključku predstave z aplavzom izkazali priznanje dobremu nastopu, predvsem pa po igralski in tehnični plati dali priznanje za celoten vtis. Gostujoče skupine vse več uporabljajo tehniko, ki jo nudi naša dvorana in tako je končni rezultat prireditve oplemeniten s sodobnimi dodatki le še dodatek k sami odrski igri.

MILE KOKALJ

Občina Moravče vabi počitnikarje na dopoldanski ogled filmov v Kulturni dom. Kaj in kdaj boš gledal poglej na stran 2.

ŠOLSKI KOLEDAR

24. 02. – 02. 03. – Zimske počitnice
04. 03. – Fizika – šolsko tekmovanje
06. 03. – Vesela šola – regijsko tekmovanje
08. 03. – Državno Cankarjevo tekmovanje
13. 03. – Govorilne ure
18. 03. – Angleška bralna značka
20. 03. – Bronasto Vegovo tekmovanje
21. 03. – Kviz o Juriju Vegi
25. 03. – Državno tekmovanje iz zgodovine
31. 03. – Zaključek 2. ocenjevalnega obdobja

Veliki bav-bav zaenkrat za nami, a vrne se znova že konec maja

Osmošolcem, kar 68 od 69, sta torkovo, 4.2, in sredino, 5.2., jutro pognala nekoliko več negotovosti in nestrpnosti po telesu kot običajno, saj jih je čakalo poskusno zunanje (eksterno) preverjanje znanja iz materinščine in matematike. To je pravzaprav tudi čas, ko si nalijejo čistega vina o svojem uporabnem in funkcionalnem znanju. Iluzorno je pričakovati, da se bodo s kampanjskim učenjem pred testi in neopravljanjem s Pravilnikom o učenčevih dolžnostih in pravicah določenih dolžnosti (pisanje domačih nalog, prinašanje šolskih potrebščin, nespremljanje pouka, namerno prekinjanje učne ure, oviranje sošolcev in učitelja pri napornem izobraževalnem delu,...), povzpeli v sam vrh znanja. Preizkusi preverjajo znanja pridobljena od 1. do 8. razreda osemletke in so, to lahko trdim, težki za vse učence, še zlasti pa tiste, ki imajo težave z branjem z razumevanjem, težave s koncentracijo, so površni pri branju navodil in niso dovolj vztrajni. Vsaka učna ura, ki jo učenec ne izkoristi, je izgubljena. Morda ne bo napak znova spomniti na letošnje geslo ob dnevu učiteljev, da ena učna ura preživeta z dobrim učiteljem, odtehta sto ur samostojnega učenja ob literaturi.

Rezultat, ki so ga učenci dosegli je zadovoljiv, vsekakor pa ne navdušujoč. Pri slovenščini so skupno dosegli 57,21 %, pri matematiki pa 51,08%. Povprečje v enem oddelku je bilo za 10 –13 % nižje kot v preostalih dveh, ki so se povzpeli nad 60 %. Tudi to je podatek, ki da misliti, saj tako matematiko kot slovenščino v vseh oddelkih poučujeva isti učiteljici.
Še dobra dva meseca priložnosti imajo, da nadoknadijo delček zamujenega, vsega se na žalost ne da, saj urica zamujena ne povrne se nobena. Možnosti za dodatno pripravo na eksterno preverjanje tudi imajo, če jih bodo le hoteli sprejeti. In vredno se je potruditi, ker vsaka manjkajoča točka za vpis v želeno šolo, povzroči kup problemov in duševnih stisk.
Doma in v šoli jih spodbujajmo, da bodo dosegli življenjski cilj, katerega začetek je prav gotovo premišljen izbor nadaljnjega šolanja, ki pa je, na žalost, odvisen tudi od rezultata na eksternem preverjanju.

MAL

MOJA DOLINA
skozi prizmo obrti, stavbne dediščine in varovanja narave

Spretnost iznajdljivih rok ali pletarstvo na Moravškem

Pletarstvo *je eno izmed zelo starih rokodelskih znanj. Znanje se je prenašalo iz roda v rod, pretežno od očeta na sina, redkeje so se teh del lotevale ženske. V zgodovini načina življenja ljudi in dela je predstavljalo nepogrešljivo sestavino kmečkega življenja, saj so si ljudje v vsaki vasi znali pomagati pri delu tudi tako, da so si z lastno iznajdljivostjo in ročnimi spretnostmi, izdelali marsikateri pripomoček za delo na kmetijah. Znanje pletarstva je tudi eno izmed njih.*

Na Moraškem *je ta spretnost* ***še danes živa****. Najpogostejši izdelki, ki jih danes še zasledimo so koši in košare za vsakdanjo rabo pri nošenju stelje in trave živini ter košare za spravilo pridelkov, včasih tudi drv. Moravški pletarji uporabljajo* ***za izdelavo koševin košar naravne materiale****, tiste, ki rastejo v bližini njihovih domov. Temeljna pletarska gradiva so: leska, hrast, lipa, kostanj, oreh, jesen, srobot in psihovina. Poleg gradiva ima vsak pletar različne tehnike in priprave. Ker je na Moravškem veliko lesk, je glavni material* ***za pripravo viter*** *prav* ***leska****. Nabirajo jo jeseni in pozimi, ko je les najbolj goden za obdelavo. Za izdelavo koša ali košare potrebujejo še les za* ***dno****, ki ga izdelujejo iz lipovega, hrastovega ali orehovega lesa.* ***Za izdelavo roča*** *pletarji največ uporabljajo jesenov ali kostanjev les, ker se lepo upogne in ne poči.* ***Koli (pokončno ogrodje koša ali košare****, ki je vpeto v dno od zgoraj navzdol) so izdelani iz hrastovine. Za pripravo kolov uporablja npr.* ***Franc Logaj z Limbarske gore posebno leseno napravo*** *– stol za kole delat. Prav tako si je v dolgoletni praksi izdelal tudi stol za vitre klat oz. delat. Vitre so pravzaprav polnilo med koli in dnom. Nekateri leskovo palico zarežejo z nožem na debelejšem koncu in jo upogibajo na kolenu toliko časa, da se po dolžini razkolje v dve polovici, tako dobijo vitre. Vitram je po-*

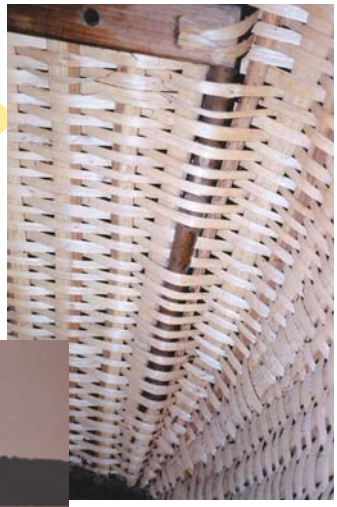

trebno odstraniti lubje – jih obeliti. Ko so vitre pripravljene, jih pletar spretno prepleta med kole in roč. Nekateri vpletajo v koše in košare izmenično obeljene in neobeljene vitre. ***Tehniko kombiniranega pletenja uporablja Mihevčev stric s Pretrža****. Tako popestri svoje izdelke z dvobarvnim vzorcem. Kole na vrhu koša zapognejo, enega navznoter, drugega navzven in tako zaključijo vrhnji del oboda. Na hrbtno stran pritrdijo* ***leseni deščici z luknjama****, skoznju pričvrstijo* ***naramnice*** *in koš je nared.*

Svojstveno tehniko prepletanja viter so imeli pri Korantovih na Pretržu*. Na sredini oboda koša ali košare so v roč napravili zarezo in skoznjo potegnili po dve vitri, zareze so na konceh pritrdili z žeblji. Tako so roč še bolj učvrstili v pletarsko mojstrovino. Tak koš je trdnejši in zdrži več časa.*

Manjše košare za različne priložnosti plete gospa Barbka Rotar z Dešna. Kot pletarsko gradivo ji služi psihovina, srobot in vitre. Psihovino nabira v bližnjem gozdu, srobot prav tako. Za ogrodje košare uporablja psihovino, roč na vrhu oboda pritrdi z rožo, izdelano

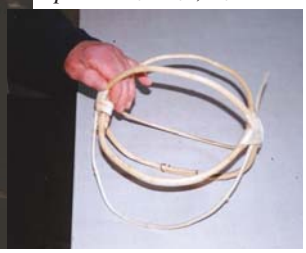

iz viter (poseben preplet viter, ki jih gospa Barbka imenuje roža). ***Glavno pletarsko gradivo je srobot****, ki mu najprej odstrani lubje oz. ovoj in ga nato tri ure kuha. Tako pripravljen srobot prepleta med ogrodjem iz psihovine, dokler ne nastane izpod njenih rok trebušasta košara. Tehnike se je naučila sama. Pravi: » Enkrat sem poskusila in eno košaro izdelala na skrivaj.« Od takrat naprej si zimske ure, ko zunaj ni toliko opravil, krajša s pletenjem košar. Taka košara zdrži tudi do deset let.*

Dediščina znanja pletarskih mojstrovin je tesno povezana z življenjem Moravčanov, pustimo ji, da bo kot taka ostala med nami še naprej in ji omogočimo tudi nadaljni razvoj v našem sodobnem življenju.

MOJCA TERCELJ OTOREPEC
konservatorka, ZVKDS, OE Kranj

PISMA BRALCEV

Pismo bralcev je tokrat prispelo zaradi nesoglasij v Planinskem društvu Moravče, ki letos praznuje deseto obletnico delovanja. Društvo z največ člani in z bogato izobraževalno, pohodniško, markacistično in turistično dejavnostjo se je znašlo na točki notranjih razprtij. Ob branju spodnjega pisma, poročila in drugih prispevkov v tej številki glasila, držite pesti, da bo PD delovalo še naslednjih nekaj desetletij s toliko elana kot prvo. Sicer pa tudi pregovor, da se nobena juha ne poje tako vroča, kot se skuha, obeta umerjanje strasti. Upam, da to velja tudi za drugo in tretje pismo.

urednica

P.D. Moravče je imela 17.1.2003 svoj 9. redni Občni zbor

Ker sem bil seznanjen, da bodo izredne volitve, sem pripravil analitično poročilo od prevzema dolžnosti predsednika PD Moravče 1998 in GO od septembra 1998 do marca 2002. Od tu dalje do 17.1.2003 pa je seje UO vodil z mojim pismenim pooblastilom Franc Peterc.
V poročilu sem predstavil članom PD in gostom ter predstavniku PZS in predstavnikom sosednjih PD vodenje UO in GO in vseh zapletov, ki so me spremljali med tem časom. Ko me je predsedujoči Brane Lavrič na OZ pozval, naj podam poročilo kot predsednik PD, me je med poročanjem prekinil in ni dovolil prebrati poročila do konca. Spoznal sem, da je uporabil visoko stopnjo demokracije. To je presedan v demokratični državi. Tudi v totalitarnih režimih se poročevalca ni prekinjalo. Je pa potem odgovarjal, če je žalil režim ali vidne osebnosti. Na OZ je bilo kar nekaj uglednih članov, ki se v svojih strankah zavzemajo za demokracijo, pa ni nihče opozoril predsedujočega na nedemokratični spodrsljaj. Na vprašanje člana bivšega GO, zakaj je prekinil predsednika, mu je predsedujoči odgovoril, da je bilo izglasovano, čeprav ni bilo nobenega tozadevnega glasovanja. K razpravi po poročilih sta se priglasila dva člana PD. Eden je bil Andrej Gregorič, ki je trdil, da je bilo vzdušje na mojih delavnih akcijah slabše kot sedaj. Trdim dokumentirano, da je to čista laž, kajti Gregoriča ni bilo na mojih delavnih akcijah nikoli. Torej on primerjave o vzdušju prej ali potem ne more predstaviti članom.
Očitno je bil naščuvan, da me pred članstvom diskreditira. Ozadje te njegove izjave je več kot očitno.

Kot bivši predsednik PD Moravče in predsednik GO sem dolžan seznaniti člane PD z vsebino poročila, ki ga niso smeli slišati.

NADALJEVANJE POROČILA:

Veliko knjižic »Vodnik po Moravški planinski poti« izpolnjenih je Leon Lavrič pošiljal po Sloveniji in jih namesto predsednika podpisoval on sam, čeprav za to ni imel nobenega pooblastila. Še več, v zadnjem času je pošiljal uradne listine na Občino Moravče brez podpisa odgovorne osebe, nekaj pa jih je podpisal sam, ne da bi za to imel moje pooblastilo. Njegovi izgovori so neresnični. Sodu pa je izbilo dno 6.2.2002, ko je po končani seji UO in je nekaj članov odbora zapustilo sejno sobo, Leon Lavrič izjavil: »Mi brez predsednika lahko naredimo vse«.Potem je Janez Jesenšek nadaljeval prekinjeno sejo. Sprejeli so sklep, ki pa z dejavnostjo PD nima nič skupnega. Taka dejanja so za pravni in civilizirani svet nesprejemljiva in sodijo na Balkan. Odborniki, ki so bili vnaprej pripravljeni na ta nezakonit sklep, pa so ostali v sobi.
Na naslednji seji sem vprašal Jesenška, s kakšnim pooblastilom je vodil sejo, so se vsi odborniki, ki so glasovali za nezakonit sklep, oglasili. Pred seboj so imeli list papirja s podčrtanim 38. člen Pravil, kjer piše, da seje sklicuje in vodi predsednik ali član UO, ki ga predsednik pooblasti. Žalostno je, da člani, ki so glasovali za ta sklep, ne preberejo stavek v celoti, temveč jim v sredini stavka zmanjka sape.
Seveda za tako nizkotna dejanja Pravila PD niso pomembna.
Tudi predsedniku NO Niku Capudru se ni zdelo potrebno vprašati Janeza Jesenška, s kakšnim pooblastilom je vodil uradno že zaključeno sejo v okrnjeni sestavi. Če je tako, potem člani nimajo moralnih vrednot za opravljanje vodstvenih zadolžitev v društvu, ker močno kvarijo ugled društva. Zanimivo pri tem je, da mojim navedbam ni oporekal nihče. Ne glede na primitivne diskreditacije, ki jih izvajajo prav taki člani, sem vseeno ponosen, da sem za bodoče rodove planincev napravil nekaj trajno dobrega. Na koncu OZ ko sem se poslovil od predstavnika PZS in drugih predstavnikov sosednjih PD in medobčinskega odbora Kamnik – Domžale so izrazili zgroženost nad tem, s kakšno metodo je predsedujoči občnega zbora prekinil moje poročanje.

Moravče 29.1.2003

FRANC KMETIČ, bivši predsednik PD Moravče in predsednik GO

Nestrpnost do živali

Moravče, Detelova: na uredništvo smo prejeli veterinarske izvide za poginule muce in psa kot dokaz, da je telefonsko obvestilo resnično. Obveščeni smo bili o namernem pobijanju in zastrupljanju domačih živali. Prizadeti so nad dejanji zgroženi in se sprašujejo, kakšen odprt račun imajo s storilcem, da se ne upa spregovoriti in dogovoriti, kot se za odrasle in odgovorne ljudi spodobi. Znašati se nad živaljo je kratko malo obsojanja vredno dejanje, ki ga raziskuje tudi policija. Ker živimo v demokratični in socializirani družbi, v kateri veljajo določena pravila, si takšnih dejanj res ne moremo privoščiti.

Kaj se je od septembra dogajalo na Detelovi ?

V septembru je pri hiši za posledicami pretepa poginil že tretji domači maček. Toda muce še vedno ne morejo uživati v mačjem življenju, saj je četrti hišni ljubljenec v januarju bil ranjen iz zračne puške v predel stegna. K sreči je bila hitra in učinkovita veterinarska pomoč uspešna. Ko se je prizadeta družina malo pomirila, se je 3. februarja znova zgrozila, saj je tokrat zaradi zastrupitve , ki je povzročila razpad jeter, poginil hišni pes. Za ta korak se je verjetno storilec odločil, ker je bil pred meseci neuspešen, ko je to isto žival pretepel, a se je z veterinarsko pomočjo izvlekla iz objema smrti. Človek se na žival naveže, morda v dobi materialistične miselnosti in egoizma še toliko bolj, saj trpi zaradi odtujenosti. Res je, da nihče ni kriv in odgovoren za dejanje, dokler mu sodišče krivde ne dokaže. So pa ti dogodki zagotovo priložnost, da se zamislimo in razmislimo, če je uničevanje lastnine in ugonobljanje življenja (čeprav pasjega ali mačjega) pravi način za komunikacijo med ljudmi. Mar se ne zavedamo nizkotnosti takšnega početja, ki lahko preraste v dvig roke nad človeka? Moder pregovor, da lepa beseda lepo mesto najde, je gotovo vreden preizkusa!

MAL - zapis po pripovedi prizadetih

V januarski številki Novic iz moravške doline je županja Milka Novak v svojem uvodniku ponovno zapisala nekaj laži povezanih z mojim imenom in me tako spodbudila, da odgovorim na njeno pisanje. V svojih prispevkih - ne le v tej izdaji časopisa, vztrajno išče vzroke in razloge, predvsem pa krivce za svoja dejanja in tako najde podlago, da na prefinjen način blati, kar ni v skladu z njeno politiko.

Moj odgovor na obtožbe, ki si jih je privoščila v zadnjih Novicah, pa je sledeč:

Konec lanskega leta je Občinski svet sprejel sklep, da se opravi revizija poslovanja Občine Moravče. Kar nekaj nepravilnosti iz preteklosti je pokazalo potrebo, da se revizija opravi. Obveščeni smo bili o posojilu, ki ga je Občina pred leti dala časopisu Brazde, kupili smo tudi rentgen za slikanje zob, ki ni bil in tudi ne bo nikoli uporabljen. Samo pri teh dveh poslih je nastalo za nekaj milijonov tolarjev škode. Sprenevedanja županje na seji, da je sklep o reviziji poslovanja nezakonit kaže, da si županja prizadeva, da do revizije ne bi prišlo. Objavljeni sklep je zakonit in županja bi ga morala spoštovati. Ob tej priliki dajem županji pobudo, da povabi na sejo Občinskega sveta predstavnike ministrstva pristojnega za lokalno samoupravo, da jim razloži nezakonitost sklepa. Njena ocena, da bi morala v proračunu za revizijo nameniti nekaj 10 milijonov sredstev, pa je še ena laž za zavajanje javnosti.

Občinski svet lansko leto ni dal soglasja k imenovanju direktorja Zdravstvenega doma Domžale. Pojasniti moram, zakaj sem bil poleg večine svetnikov, tudi sam proti imenovanju. Moje mnenje je, da zdravstvo v naši Občini ni dobro urejeno. Dolgo čakanje pri splošnem zdravniku je postalo že kar nekaj vsakdanjega, da o čakalni dobi pri zobozdravniku sploh ne govorim. V Moravčah je normalno tudi da prideš k zdravniku in te na vratih čaka obvestilo, da zdravnika dva, tri dni ne bo, ker nadomešča svojega kolega v drugem zdravstvenem domu, ali je na specializaciji in podobno. Krivec za tako stanje prav gotovo ni naš zdravnik, odgovornost je na direktorju Zdravstvenega doma Domžale, predvsem pa na občini Moravče, ki to dopušča. Očitno bomo še naprej tiščali glavo v pesek, saj je lažje tistega ki si prizadeva nekaj spremeniti na bolje, prikazati kot »minerca«. Županjini glasniki pa namesto, da bi opravljali svoje poklicno delo, širijo laži. Je to pošteno, moralno predvsem pa odgovorno do občanov ?

V prejšnjem mandatu sem bil podžupan in sodelavec bivšega župana, ravno tako kot županjin mož Roman Novak, ki je bil nekaj časa celo njegov strankarska kolega v SLS+SKD. Sodelavce si je župan izbiral sam, ali je sedaj drugače? Kar pa se kuharskih mojstrovin in teatralnosti tiče, se pa s takimi umetniki kot so sami nikakor ne morem primerjati. Če se bo pokazala potreba po opisu konkretnih primerov, mi tematike zagotovo ne bo zmanjkalo.

Gospo županjo prosim, da mi dokaže (pred pristojnimi organi) vse nezakonitosti, ki naj bi jih po njenih besedah počel. Z velikim zadovoljstvom bom odgovarjal za svoja dejanja. Ob tej priložnosti se ji zahvaljujem, da skrbi za mojo publiciteto in vedite, da me sploh ne moti, če me izrecno poimensko omenja v svojih uvodnikih.

Roman Cerar

Vera, upanje, ljubezen – to je moje geslo,
mati, domovina, bog – to je moje veslo.
(I. Lavrič)

ZAHVALA
ob odhodu v večni pokoj naše drage sestre,
tetike in svakinje

MIHAELE CAPUDER
Kopačeve Mihaele iz Soteske

Na god sv. Antona smo jo poslednjič pospremili v farno cerkev, kjer so sveto mašo zanjo darovali domači župnik g. Viktor Primožič, bolnišnični duhovnik g. Miro Šlibar in pater g. Jože Urbanija – vsem iskrena hvala. Zahvaljujemo se tudi vsem sorodnikom, vaščanom in nekdanjim sodelovcem. Iskrena hvala ga. Evi Karažija, nečaku Romanu in pevcem KZ Limbar za poslovilne besede in pesmi.
Hvala tudi praporščakoma PD Moravče in ZB Moravče.
Hvala vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti, zanjo molili, darovali za svete maše, cvetje in sveče. Bog vam poplačaj.

Kopačevi

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi upanja in trpljenja,
usoda je bila močnejša od življenja.
Sedaj odšel si tja, kjer ni več bolečin,
a nate večno bo ostal spomin.

ZAHVALA
V enainšestdesetem letu starosti nas
je zapustil dragi sin, oče, dedek, brat in stric

FRANC ROŽIČ
Z Vrhpolj pri Moravčah

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za ustna in pisna sožalja, podarjeno cvetje, sveče ter spremstvo na njegovi zadnji poti. Iskreno se zahvaljujemo gospodu župniku Vinku Čampi za opravljen pogrebni obred, pevcem, vsem gailcem, posebno še vrhpoljskim ter Juretu Močilnikarju za zaigrano Tišino.
Vsem, ki ste bili v dneh slovesa z nami in boste našega dragega očeta ohranili v lepem spominu, iskrena hvala.

Vsi njegovi

V SPOMIN

4.marca bo minilo 8 let, od kar nas je mnogo prezgodaj zapustil dragi mož, oče, dedek, tast in stric

ŠTEFAN PIRC
iz Podgorice pri Pečah

Hvala vsem, ki postojite ob njegovem grobu in se ga spominjate.

žena Elka, hčerki Boža in Mira z družinama

Solza, žalost, bolečina
te zbudila ni
a ostala je praznina,
ki močno boli.

ZAHVALA

V 61. letu starosti nas je nenadoma zapustil naš,
mož, ati, stari ata, brat in stric

ŠTEFAN KLOPČIČ
iz Moravč

Iz srca se zahvaljujemo vsem, ki so nam ob težkih, bolečih trenutkih stali ob strani in z nami žalovali. Hvala vsem, ki ste ga z nami pospremili na njegovo zadnjo pot.

Vsi domači

Kako je prazen dom, dvorišče,
naše oko zaman te išče,
ni več tvojega smehljaja,
le trud in delo tvojih rok
za vedno nam ostaja.

ZAHVALA
Mnogo prezgodaj nas je v 54. letu starosti zapustil naš
dragi mož, ati, dedi, brat, svak in tast

FRANC ŽUČKO, iz Češnjic

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, sveče, denarne darove in svete maše. Iskrena hvala dežurni ekipi ZD Domžale, gasilskemu in planinskemu društvu, pevcem KZ Limbar, godbenikom iz Moravč, g. Jožetu za zaigrano tišino. Hvala župniku g.Primožiču in g. Lavriču za opravljen pogrebni obred ter g. Grilu in g. Jakseticu za besede slovesa.
Hvala vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali in nam v teh težkih trenutkih stali ob strani. Hvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Domači

AVTOSERVIS
PLANINC d.o.o.

Vrhpolje 43, Moravče
Tel.: 01/723-13-38
GSM: 041/686-509

VULKANIZERSTVO
prodaja, premontaža, centriranje in hranjenje gum
Nudimo kompletno usluge na vseh tipih vozil.
Za čas popravila nudimo nadomestno vozilo.
Smo pogodbeni servis za vse slovenske zavarovalnice.
Odkup in prodaja celih in poškodovanih vozil.

Prilagajamo se potrebam potrošnikov, zato smo našo ponudbo **obogatili z vodilnimi in pogonskimi traktorskimi gumami,** ki vam jih nudimo po ugodnih cenah.

V Avtoservisu Planinc že pred pomladjo mislimo na vas in vašo opremo vozila, zato imamo **na zalogi že letne pnevmatike** priznanih proizvajalcev po ugodnih cenah.

S sodobnimi stroji vam pnevmatike strokovno, kvalitetno in po konkurenčni ceni tudi montiramo in centriramo.

Vsem strankam, ki bodo s seboj prinesli ta reklamni oglas, nudimo dodatni 10% popust za nakup gum in storitve.

Delavni čas: od ponedeljka do petka 7.00 - 19.00
sobota 7.00 -13.00

VITEZ LIELIENBERG govori:

Večnost, prostranstvo vam neznano,
pošilja duh moj med rojake.
Zadel v času svojem sem prenekatero rano,
vendar ne štejem sam se med junake.

Duh moj, poslan iz onostranstva
zaznal vijugasto je črno kačo,
ki z vznožja se na mojo goro vije.
Graditelj, naslednik mojega poslanstva
s krajcarji obteženo ni vihtel gorjačo.

Pametno odločil vaš občinski je SVET.
Čaka ga pot na zahod, od neviht izprana.
Za asfalt na njej SVET naj bo še bolj vnet,
razprtija na Rebri ni boleča rana.

Zaznal sem in se bal,
v občini vaši matriarhat
vodilni je postal;
v zgodovini že mnogokrat
le on vas je obvaroval !

Sem upal, da z lilijo
častili boste vi žene,
a nagelj vrh moje gore obvladuje.
Korenine lilij v podrasti, žejne,
čakajo na pravi dan, ko rodi se občan
ki ponese v širni svet srca junašk´ga
lepote lilije iz grba naš´ga.

Zapustimo rodno Limbarja zdaj goro.
Države vaše je mladost
ljudem zadala prenekatero moro,
kar šteje med politike norost.

Slovenke ! Z ljubeznijo redile ste,
vojake,delavce in admirale.
Prestiža v svetu niste ve dobile…
Ali morda ?…če rodite kardinale !

Od časov, ko odšel sem jaz
bili sosedov ste robot.
Odnesel jih je časa plaz,
še slišim tam vojska topot.

In ti, slovenski narod mali,
od strankarskih strasti razvnet.
Nevarno je, da bi se med seboj poklali
obvladoval bo tujec vaš čarobni svet.

Oblast v majhnost vpeta,
okamenela od lastnih prevar
čaru podlosti ni izvzeta,
vaš narod obdeluje kakor grob drvar !

Služili Evrope ste vladarjem,
seme politikov vaših že klije.
Skupaj služili boste sveta gospodarjem,
negotova pot se v bodočnost vije.

Kako naj bi obvar´val rod tlačanov;
kdor ima moč vas z leve in desne bije.
Zagret trop tiranov dosegel je,
da kmet že mleko v greznico izlije.

Vračam v moja se prostranstva.
Grb svoj dajem vam v uporabo.
Izpolnil del sem mojega poslanstva,
Naj grb vam moj ne služi v zlorabo !

sliko pleskarstvo PIRC
Matej Pirc s.p.
gsm 041·647·602
Stegne 11
1251 Moravče
www.slikopleskarstvo-pirc.com

ISCG DOMŽALE
AVTOŠOLA LONČAR d.o.o.
Cesta talcev 10, 1230 Domžale
Marko: 041/785-735
Janez: 041/697-971

Tečaj CPP
B kategorije
24.2. ob 18. uri
17.3. ob 18. uri

2003

NOVICE IZ Moravške doline

OBČINA MORAVČE

Marec 2003, Letnik IV, Številka 3

Kolar Janez Pergar iz Dol pri Kraščah

Zapravljivček v izdelavi

Zapravlivček

Kočija z nalitimi gumami

Koleselj

Sestavljeno kolo

JAVNO KOMUNALNO PODJETJE, **PRODNIK** d.o.o.

Odvoz kosovnih odpadkov iz gospodinjstev

Javno komunalno podjetje Prodnik d.o.o. bo opravilo spomladanski odvoz kosovnih odpadkov iz gospodinjstev v občini Moravče 15., 17. in 18. aprila 2003

Akcija je namenjena odstranjevanju kosovnih odpadkov iz gospodinjstev, ki morajo biti **na dan rednega odvoza do 5.ure zjutraj postavljeni poleg zabojnika**.

Med kosovne odpadke ne sodijo nevarni odpadki kot so: embalaže od škropiv, olj, barv, lakov in podobno. Tovrstne odpadke odstranjujemo v posebni akciji odvoza nevarnih odpadkov in sodov. Med kosovne odpadke ne sodijo deli avtomobilov in akumulatorji ter zavržen gradbeni material, odpadki od drevja in živih mej.

Stranke naprošamo, da z razumevanjem navodila upoštevajo in nam v obojestransko korist in zadovoljstvo omogočijo dobro opraviti delo.

DRUŠTVO KRAJANOV ZGORNJEGA IN SPODNJEGA TUŠTANJA

obvešča in vabi na deseto, jubilejno
PRVOMAJSKO SREČANJE NA GRADU TUŠTANJ.

Že sedaj, da se boste lahko pravočasno pripravili, vabi **ljubitelje, lastnike in uporabnike »oldtimerjev«,** da se tudi letos prijavite v čim večjem številu in se s svojimi lepotci popeljete po moravških cestah.

prijave Peter Svetlin (GSM 031 401 030)

Društvo izgnancev Domžale

Dediči upravičencev do odškodnine ne prezrite

Krajevna organizacija Društva izgnancev Slovenije Domžale posebno skrb namenja pomoči svojim članom in članicam pri uresničevanju njihovih pravic in zakonodaje s tega področja. Današnje obvestilo je namenjeno dedičem upravičencev do odškodnine po Zakonu o plačilu odškodnine žrtvam vojnega in povojnega nasilja (ZSPOZ). Ta namreč določa, da pripada odškodnina v primeru, ko je oseba s statusom (izdana je bila ustrezna odločba ali sklep), ki daje pravico do odškodnine po Zakonu o žrtvah vojnega nasilja, Zakon o popravi krivic in Zakonu o posebnih pravicah žrtev v vojni za Slovenijo 1991, umrla, njenim dedičem po predpisih, ki urejajo dedovanje. Odločbe o višini odškodnine izdaja Slovenska odškodninska družba, ki poziva vse dediče, da najkasneje do 20. maja 2003 priporočeno po pošti pošljejo naslednje podatke oziroma listine:

- točne osebne podatke pokojnega upravičenca, po katerem bodo dedovali odškodnino po ZSPOZ-u (ime in priimek, rojstni podatki, naslov zadnjega stalnega prebivališča);
- fotokopijo listine, s katero se izkazuje sorodstvena vez s pokojnim upravičencem (rojstni list ali poročni list), ali fotokopijo pravnomočnega sklepa o dedovanju po pokojnem upravičencu;
- fotokopijo osebnega dokumenta dediča (osebna izkaznica ali potni list);
- navedbo naslova dediča, kateremu se pošlje odločba o višini odškodnine.

V 30 dneh po prejemu popolne vloge bo Slovenska odškodninska družba dedičem po naslovu, ki ga bodo navedli, poslala odločbo o višini odškodnine in ustrezna navodila. Zahtevani podatki in listina se pošljejo na naslov: Slovenska odškodninska družba, d.d., p.p. 139, 1001 Ljubljana (tel. 300 91 40). Če potrebujete še kakšne informacije, se lahko obrnete na vodstvo naše organizacije v Domžalah, ki vas vabi, da se udeležite tradicionalnega obiska slovesnosti v koncentracijskem taborišču v Mauthausnu, ki bo prvo nedeljo v maju 2003. Prijave že sprejemamo!

Veliko prijetnih pomladnih dni!

JOŽE KVEDER, VERA VOJSKA

Slovesnosti ob dnevu zastave

HERALDIČNO GENEALOŠKO VEKSIKOLOŠKO — GRBOSLOVNO HODOSLOVNO ZASTAVOSLOVNO

Letošnja že tradicionalna prireditev ob dnevu Zastave bo 6. aprila v Spodnji Slivni pri Vačah v počastitev prvega izobešanja narodne zastave Slovenije, ki je bila 7. aprila 1848 v Wolfovi ulici v Ljubljani. Letos slavimo že 540 let narodne barve belo – modro – rdeče, ki so bile vzete iz grba dežele Kranjske. Prav tako vabimo vsa društva in vse druge družbeno-politične organizacije, ki imajo svoje prapore, na »Parado praporov«, ki bo istega dne ob 12. uri v GEOSSU. Posebna komisija bo ocenjevala prapore in prve najlepše tudi nagradila z zlato, srebrno in bronasto priponko na drogu praporja. Zaradi pomanjkanja denarnih sredstev tudi letos prosimo udeležence praporov za finančno pomoč v višini tri tisoč tolarjev. V kotizacijo je vračunana pogostitev. Za vse tiste občine, ki so nam že nakazale denarno pomoč, je kotizacija za občinsko zastavo že upoštevana.

OCENJEVANJE PRAPOROV:

- **Sprejem in prijava praporov ob 12. uri**
- **Navodila za potek praporov in občinskih zastav ob spremljanju državne zastave**
- **Podelitev priznanj**

KULTURNI PROGRAM:

- **Tone Kuntner: Jaz, bratje, pa vem za domovino.**
- **Bolj je daleč od domovine, bolj človek ve zanjo**
  Iz daljne Avstralije in Argentine bosta pesnika Bert Pribac in Zorko Simčič spregovorila o svojem čutenju do domovine.
- **Za kleno domoljubno pesem se bo zavzel gospod France Javornik, prvak ljubljanske Opere.**

Prosimo vse udeležence, da se čimprej in pravočasno prijavijo na naslov:

Jože Lajevec, Ribče 57, 1281 Kresnice.
Telefon 897 70 77, GSM 031 539 270
Elektronska pošta: joze.lajevec.Ribce@siol.net

Vljudno vabljeni !

Pripravljalni odbor

K pisanju uvodnih vrstic so me spodbudili pogovori z letošnjimi dobitniki občinskih plaket in priznanj. V pogovorih z njimi so se izkazali za skromne, preskromne, saj so videli okoli sebe še mnogo ljudi, ki bi si zaslužili priznanja kot oni. Kaj pa je sedaj to? Mar res drobcene mravljice ne opazijo svojega dela, svoje pridnosti in svojega truda. Verjamem jim, da so še ljudje, ki bi morali prejeti javna priznanja za svoje delo za skupno dobro. V prihodnosti bodo opaženi, bodo pohvaljeni, če jih bo kdo opazil in predlagal. In potem je še en velik vprašaj, če se bodo z njimi strinjali tudi člani komisije in svetniki. In če bodo njihovi predlagatelji dovolj vestni in ne bodo zamujali za dve uri razpisnega roka in če....

Pred leti je dobitnica Borštnikovega prstana Milena Zupančič zavzdihnila: »Joj , sem že jaz na vrsti.« Tudi naši nagrajenci so razmišljali o tem, če so sedaj svoje opravili in niso več za nobeno rabo. K sreči so le bežni prebliski našli pravo pot, da je človek potreben na svetu do svojih zadnjih vzdihljajev, morda še bolj, ko dozori v življenjski izkušenosti in modrosti.

Vsaj še neselična ljubezen je zaznamovala letošnjo podelitev nagrad. Ljubezen , tista prava plemenita, nekoristoljubna temveč preprosta, tista ki človeka krona, pa tudi križa. Pripomore pa k osebnostni rasti, ki jo je treba kdaj pa kdaj tudi oklestiti. Morda je prav priznanje Vidi Per priznanje vsem materam, ki se razdajajo in prav zaradi tega rastejo. Mnogim materam nihče ne reče hvala, pa vendar obstajajo, ljubijo, se razdajajo, dokler nenadoma vse zlate mamice ne postanejo staromodne, brezvezne, zatežene, težke kot železo in dokler ponovno železo ne preide v plemenite vezi družine.

Ob koncu uvodnih vrstic naj zaželim vsem verujočim doživeto praznovanje velike noči, drugim pa mirnega oddiha v aprilskih prostih dneh.

BERNARDA MAL, odgovorna urednica

14.aprila, na veliki ponedeljek, je v Moravčah sejem

Pohodi v organizaciji PD Moravče

- **sobota, 5.april, SORIŠKA PLANINA,** *lahka pot*, vodi Urša Jamšek (031 574 744)
- **sobota, 26.april, TRŠKA GORA**, *lahka pot*, vodita Jurček Novak (041770 798) in Marjan Kocjančič (041 874 139)

Vse dodatne informacije dobite pri vodnikih, ki vodijo pohod.

V tej številki preberite

Poročilo s 3. seje OS 4

Občinski praznik 6

Dobitniki priznanj in nagrad 8

Novosti na področju urejanja prostora in graditve objektov 10

Občina Moravče na sejmu Alpe Adria.....10

Po nagelj na Limbarsko goro 11

Občni zbor GZ Moravče 12

Društvo podeželskih žena 12

Kranjska Lilija.....13

Zbor veteranov vojne za Slovenijo.....15

Kolarstvo na Moravškem 21

Pisma bralcev.....22

Naslednja številka Novic iz Moravške doline bo predvidoma izšla 25. aprila. Vaše prispevke pričakujemo do 9. aprila.
Oddate jih lahko na sedežu Občine Moravče osebno, pošljete po pošti ali elektronski pošti. Naslovi so navedeni spodaj v modrem okvirčku.

Novice iz Moravške doline

28. marec 2003, Letnik IV, Številka 3

Fotografije na naslovnici: Mojca Tercelj Otorepec

Novice iz Moravške doline je informativno glasilo Občine Moravče, ki je tudi izdajateljica. • Izhaja predvidoma enkrat mesečno in ga prejemajo vsa gospodinjstva v občini brezplačno. • Sedež izdajatelja in naslov uredništva: Občina Moravče, Trg svobode 4, 1251 Moravče, telefon 7231-229. • Izdajateljski svet: Milka Novak, Janez Cerar, Roman Cerar, Ivanka Kocjančič, Stanislav Ravnikar. • Odgovorna urednica: Bernarda Mal, E-pošta moravske.novice@email.si, tel. 031 452 022. • Uredniški odbor: Bojana Dorič, Nevenka Marolt, Aleš Vozel, France Ravnikar. • Lektoriranje: Bernarda Mal. • Oblikovanje in priprava za tisk: Andrej Lombar. • Tisk: Tiskarna Januš. • Naklada 1500 izvodov.

Vsi prispevki, ki jih pošiljate za objavo, morajo biti lastnoročno podpisani, imeti morajo datum in kraj pisanja, naslov prispevka, zapis avtorja besedila in fotografij. Če pišete v imenu društva, politične stranke, skupine ljudi, opremite dopis z žigom in podpisom odgovorne osebe. Poleg prispevka, če imate le možnost, oddajte tudi zapis na disketi ali ga pošljite po E- pošti. Prispevki naj ne presegajo 1800 znakov vključno s presledki. V nasprotnem primeru bomo prisiljeni prispevek zavrniti ali krajšati. Rokopisov ne sprejemamo! Slikovnega in pisnega gradiva ne vračamo!

Poročilo s 3. seje Občinskega sveta Občine Moravče

Obdelali vseh deset točk dnevnega reda

Dne, 19. 2. 2003, je bila v sejni sobi Občine Moravče letošnja 3. seja občinskega sveta, katero je vodila županja Ljudmila Novak, prisotni pa so bili vsi svetniki. Obravnavali so vseh predvidenih 10 točk dnevnega reda in s sejo zaključili nekaj minut pred enajsto zvečer, saj so bile vse točke precej obsežne.

Najprej so obravnavali **Odlok o zazidalnem načrtu za območje Trzen v Moravčah**, katerega predlagateljici in poročevalki sta bili županja in Majda Bodlaj, udig.- Projektni atelje Prostor d. o. o. Gospa Bodlaj je na seji predstavila osnutek zazidave območja bivše Agroemone Domžale z rušenjem obstoječih kmetijskih objektov in gradnjo servisno prodajnega objekta ter stanovanjske hiše, komunalno ureditev, ureditev prometa in drugih posegih v prostor na tem območju. Svetnike je zanimala predvsem ureditev in postavitev križišča za dostop v to območje iz obeh strani (smer dostopa Lj. oz. smer Izlake), pogosta pa so bila še vprašanja glede postavitve pločnika in dostopa na obdelovalne površine, ki se nahajajo ob tem območju. Svetniki so po izčrpnem poročilu soglasno sprejeli predlog dloka o zazidalnem območju za območje Trzen v občini Moravče.
Tudi naslednji predlog je bil soglasno sprejet, in sicer se Občinski svet Občine Moravče strinja, da se **za predstavnika ustanovitelja v svet OŠ Roje imenuje Marto Lavrič**, specialno pedagoginjo za otroke s posebnimi potrebami, stanujočo v Lukovici. Marta Lavrič bo skupna predstavnica ustanovitelja, občin Lukovica, Mengeš, Moravče in Trzin.
V nadaljevanju so svetniki razpravljali o plačah občinskih funkcionarjev in o nagradah članov delovnih teles občinskega sveta ter članov drugih občinskih organov ter o povračilih stroškov. Po premlevanju treh pripravljenih predlogov se je pojavil še četrti, po katerem bi svetniki svoje delo opravljali brezplačno. Ker pa so se pojavile številne nejasnosti, kdo vse po tem zadnjem predlogu ne bi bil upravičen do plačila oz. nadomestila, so sklenili, da se o tem ponovno razpravlja na naslednji seji.

V 7. točki so svetniki z 12. glasovi za in 2. proti sprejeli predlog sklepa **o financiranju političnih strank v Občini Moravče**, v 8. točki dnevnega reda pa je bilo soglasno sprejeto **poročilo organizatorjev volilne kampanije** za člane občinskega sveta in župana v letu 2002.
V predzadnji točki so se svetniki odločali, komu bodo letos na slavnostni akademiji ob občinskem prazniku podelili plakete naše občine in priznanje občine. **Odločili** so se, da plaketo občine letos prejmejo Marija Brvar, stanujoča v Pečah, za dolgoletno aktivno delovanje v krajevni skupnosti in humanitarno delo v krajevnem odboru Rdečega križa; Vida Per iz Moravč, ki je že 30 let rejnica in je rejencem vedno nudila in jim še vedno nudi topel dom in materinsko ljubezen, poleg tega pa svoje bogate izkušnje rejenke, matere in rejnice preliva tudi v pesem; Franc Rotar iz Plesa za njegovo življensko delo na področju obrti, dela v KS Moravče in v občini Moravče; Janez Rožič iz Sp. Tuštanja za aktivno udejstvovanje v KS Vrhpolje in dolgoletno aktivno članstvo v gasilskem društvu; Elizabeta Pirnat roj. Kunavar iz Domžal, ki je ustanovna članica Kulturno izobraževalnega društva Limbar in ustanoviteljica Komornega zbora Limbar in dekliškega pevskega zbora Proteja, ki ju tudi vodi in s svojim delom sodi med pomembne ustvarjalce na kulturnem področju naše občine. Priznanje občine pa bodo letos prejeli Društvo upokojencev Moravče, ki je lani praznovalo 50 let uspešnega delovanja in Janez Boljka, ki že vrsto let v naši občini kipari in ustvarja **grafike**.
Kot zadnje pa je občinski svet sprejel sklep, da je **predlog proračuna Občine Moravče** za leto 2003 primerna osnova za nadaljnjo obravnavo, kar pomeni, da se bodo v prihodnje sestale razne komisije in pregledale predlagane postavke.

N. M.

Kdo je grobo kršil statut stranke SLS?

*V januarski številki Novic iz Moravške doline je bilo v rubriki SLS Občinski odbor Moravče med drugim objavljeno naslednje besedilo: **»Zahteva Občinskega odbora SLS v Moravčah je tudi, da organi stranke v Ljubljani takoj rešijo odprto zadevo glede strankarske nedisciplinе članov«**. Mi pa moramo najprej pojasniti, da je bila vsa zadeva šikanozno skonstruirana najprej z zavajanjem UO z vsemi dejstvi in nato s tem, da je predsednica OO SLS Moravče Ivanka Kocjančič podala predlog za izrek disciplinskih ukrepov (kar je bilo v nasprotju s sklepom UO) na Častno razsodišče SLS. Zaradi razjasnitve zadeve in za odpravo določenih nejasnosti in ugibanj, pa »nedisciplinirani člani stranke« objavljamo dobesedno in v celoti mnenje, ki ga je v postopku izdalo Častno razsodišče SLS v Ljubljani dne, 28.2.2003, skupaj z mnenjem, ki ga je ob sprejemanju proračuna podalo Ministrstvo za finance ob sprejemanju tako imenovanega »spornega proračuna« za nekatere svetnike:*
Mnenje Častnega razsodišča SLS v Ljubljani:
»Strankino razsodišče je na seji dne 28.02.2003 sprejelo naslednje mnenje:
- Predlog za uvedbo postopka z dne 25.7.2002 ne temelji na sklepu občinskega odbora SLS Moravče oz. njegovega Upravnega odbora;
- Postopek sprejemanja proračuna in postopek vlaganja in sprejemanja amandmajev k proračunu na občinskem svetu občine Moravče za leto 2002 je bil pravilen in zakonit;
- Ravnanje g. Jožeta Razpotnika, Franca Rotarja in Ivana Vidica nimajo znakov kršitve Statuta Slovenske ljudske stranke;
- Odločitev stranke o mirovanju funkcij članov (suspenz) g. Jožeta Razpotnika, Franca Rotarja in Ivana Vidica je bilo nedopustno in nezakonito.
Obrazložitev:
Iz zapisnikov občinskega odbora SLS Moravče z dne 27.06.2002 in z dne 12.07.2002, ki predstavljata osnovo za uvedbo postopka, ne izhaja, da bi občinski odbor sprejel sklep o uvedbi postopka zoper g. Jožeta Razpotnika, Franca Rotarja in Ivana Vidica zaradi kršitev Statuta stranke in o uvedbi postopka zaradi kršitev sklepov Upravnega odbora. Po citiranih sklepih predlaga občinski odbor Strankinemu občinskem svetu občine Moravče sta potrdili Ministrstvo za finance v svojem mnenju št. 401-80/01 z dne 11.06.2002 in Ministrstvo za notranje zadeve v odpisu št. 15 – 642/02 z dne 10.02.2002. Na osnovi predložene dokumentacije Strankino razsodišče ugotavlja, da so,

Kongres LDS

LDS
LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE

V petek, 14. februarja, smo se zbrali delegati iz vse Slovenije. OOLDS Moravče sta zastopala predsednik Stane Ravnikar in sekretar Alojz Cerar. Po sprejemu dnevnega reda, poslovnika kongresa in oblikovanju delavnih teles, je kongres otvoril predsednik sveta LDS Gregor Golobič. Za njim je na govorniški oder stopil Graham Watson, vodja poslanske skupine evropske liberalnodemokratske in reformistične stranke v evropskem parlamentu. Izrekel je precej pohvalnih besed LDS in izrazil prepričanje v uspeh referendumov za vstop v NATO in EU.

Delegat Zoran Thaler je predlagal resolucijo LDS za mir, katero so delegati soglasno podprli.Sledila je obravnava in sprejem sprememb in dopolnitev statuta. Med pomembnejšimi dopolnili je vsekakor člen o zastopanosti obeh spolov do ene tretjine v kolektivnih organih na ravni države. Po sprejemu sprememb statuta so sledile volitve za podpredsedniški mesti in mesto predsednika. Predsednik stranke je magister Anton Rop, podpredsednika pa poslanka Majda Širca in šolski minister dr. Slavko Gaber. Kongres je zaključil svoje delo s prepričanjem v pomembno poslanstvo in z obveznostjo, da liberalna demokracija Slovenije kot največja parlamentarna in vladna stranka še naprej prevzema največji del odgovornosti za nadaljnjo uspešno vodenje države in se zavezuje, da bo zaupanje volivcev v polni meri izpolnila.

STANE RAVNIKAR, predsednik OO LDS Moravče

ZDRUŽENA LISTA
socialnih demokratov

Da se sliši tvoj glas!

8. marec – mednarodni dan žensk

Po mojem mnenju je 8. marec v Moravčah minil tiho, preveč tiho.

Kot osnova za obeležitev 8. marca za mednarodni dan žensk obstaja več zgodovinskih razlag.

Prvi kot osnovo za ta dan navajajo ženske, ki jih je delodajalec zaprl v tovarno in žive zažgal, ker so stavkale za izboljšanje delovnih pogojev v New Yorku leta 1908. Druga možna razlaga je stavka 20.000 šivilj v istem mestu leta 1909, ki so se uprle proti nečloveškim delovnim pogojem v takratnem času. Naslednji verjetni povod za mednarodni dan žensk je leto 1910, ko so šle v boj za agitacijo ženskih volilnih pravic, politične enakosti in socialnih pravic nemške socialistke.

Neposredno pobudo za ta dan je dala Clara Zetkin na mednarodni socialistični ženski konferenci leta 1910 v Kopenhagnu.

Ženske so ostale še kako dejavne v času obeh vojn, le da je bilo logično manj političnega interesa ter veliko več humanitarnega dela. Ena od različic pa naj bi bil 8. marec prav v spomin na mirovne demonstracije žensk med vojno leta 1915.

Že v začetku 30 let so se ženske borile za uravnavanje rojstev v Nemčiji. Po vojni so se nadaljevali ženski boji, tokrat za spremembe v izobraževalnem sistemu in za enakost možnosti.

16. decembra 1977 je OZN osmi marec z Resolucijo Generalne skupščine proglasila za mednarodni dan žensk.

Zgodovino temu dnevu so določale trdožive ženske. Obudimo tradicijo mednarodnega dneva žensk kot pomembnega dneva, ki obuja žensko solidarnost, opozarja na probleme, ko so ženske kljub visoki izobraženosti nižje plačane kot moški, za politično zastopanost, za dostojno življenje, kljub vsem ideološkim in strankarskim spopadom ali prav zaradi njih.

VOJKA REBOLJ, članica ZLSD

g. Jože Razpotnik, Franc Rotar in Vidic Ivan ravnali v postopku sprejemanja proračuna in vlaganja ter sprejemanja amandmajev k proračunu, pravilno in zakonito. Njihovo ravnanje ni škodovalo ugledu stranke. Člani stranke g. Jože Razpotnik, Franc Rotar in Ivan Vidic so dne 16.12.2002 prejeli »obvestilo« o omejitvi članskih pravic. Tako obvestilo je v nasprotju z zakonom in Ustavo« .

Kaj je bila podlaga za tako glasovanje? Mnenje Ministrstva za finance, ki ima naslednji dobesedni zaključek:

»Iz dopisa občine Moravče je razvidno, da je po sprejetju amandmaja skupine svetnikov na predlog proračuna občine Moravče, županja ugotovila, da je sprejeti amandma nezakonit, saj ne upošteva usklajenega zmanjševanja oziroma povečevanja proračunskih postavk, zato je predlog proračuna postal neusklajen med prihodki in odhodki. Iz predhodno navedenih ugotovitev je razvidno, da so tudi amandmaji na predlog odloka o proračunu v nasprotju z veljavno sistemsko zakonodajo. Glede nato je bilo ravnanje županje, s tem ko je umaknila predlog proračuna z dnevnega reda, ustrezno, saj mora predlagatelj proračuna, ki je skladno s 33. členom ZLS župan, uskladiti predlog proračuna med posameznimi deli in med prihodki in odhodki ter zagotoviti zakonitost predlaganih aktov. In še: Mnenje je v okviru Vlade Republike Slovenije usklajeno z Ministrstvom za notranje zadeve in Uradom za lokalno samoupravo.«

Iz mnenja Ministrstva za finance in iz mnenja Častnega razsodišča SLS v Ljubljani jasno in nedvoumno izhaja, kako so dejansko dogodki, okrog sprejetja Proračuna, potekali. Neizpodbitno lahko vsak občan razbere, da mi tako imenovani »nedisciplinirani člani stranke« nismo delovali kakorkoli nezakonito ali proti Statutu stranke SLS, celo iz istega mnenja izhaja, da smo ravnali pravilno in zakonito ter naše ravnanje ni škodovalo ugledu stranke. Naš edini cilj je bil in je, delati v prid naših občank in občanov ter v skladu s pravili stranke. Ravno obratno pa mnenje Častnega razsodišča v Ljubljani potrjuje, da je predsednica SLS Občinskega odbora Moravče ga. Ivanka Kocjančič samovoljno, nedopustno in nezakonito delovala proti zakonu, Ustavi in s tem tudi Statutu stranke SLS.

Jože Razpotnik, Franc Rotar, in Ivan Vidic

23.marec – občinski praznik občine Moravče

Občinska priznanja in plakete pospremili s solzami

V petek, 21.marca, zvečer je kulturni dom Moravče odprl vrata obiskovalcem slavnostne akademije ob prazniku občine Moravče, na kateri so bila podeljena tudi letošnja občinska priznanja in plakete sedmim dobitnikom.

Ob pol osmi uri zvečer se je začela slavnostna akademija s slovensko himno v izvedbi moškega zbora. Sledil je slavnostni govor županje Milke Novak, v katerem je povzela napredek občine na različnih področjih in nakazala smernice nadaljnjemu razvoju. V kulturnem programu so sodelovali Moški zbor KUD Tine Kos Moravče, Tamburaški

orkester Vrhpolje in gostujoči instrumentalni trio klasične glasbe MA – RA – KLE, ki so se na odru zvrstili s po dvema nastopoma in ustvarjali slovesno komorno vzdušje. Vrhunec prireditve je pomenila podelitev priznanj in plaket, ki jih je podeljevala županja Milka Novak ob video predstavitvi vsakega posameznega dobitnika. Podeljevanje občinske plakete Vidi Per, rejnici, pa je privabila solze ganotja večini obiskovalcev, saj se je najlepše predstavila sama v osebnoizpovedni pesmi, ki jo je občuteno interpretirala njena nekdanja rejenka Andreja. Ob takšnih doživetjih se človek resnično lahko zave, kako pomembno je njegovo čustveno življenje, ki privede do tako globokih in nikoli pretrganih medčloveških vezi. In bistvo vsega našega bistva pomenijo medsebojne vezi, če to želimo priznati ali ne. Občinski praznik je gotovo priložnost, da se občani srečamo med seboj, prisluhnemo različnim mnenjem in interesom ter se iskreno poveselimo s tistimi, ki so za svojo opaženost v okolju, v katerem živijo, prejeli javno priznanje. Na letošnji akademiji nas je

bilo manj kot druga leta. S svojo prisotnostjo so nas počastili župan občine Trzin Tone Peršak, župan mengeške občine Tomaž Štebe in podžupan občine Domžale.

Spoštovane občanke in občani, dragi slavljenci in gostje!

Pred dobrimi dvajsetimi leti sem prvič slišala za Moravče in Moravško dolino. Sedaj pa lahko rečem, da se z vami iskreno veselim njenih lepot in posebnosti ter bogastva kulturne in naravne dediščine, ki se nam razkriva ob vsakem koraku. Bogata glasbena tradicija, ustno izročilo in številni običaji govorijo o dolgih rodovih, ki so skrbno obdelovali to zemljo in jo predajali iz roda v rod.

Od leta 1995 smo samostojna občina. Čeprav so mnogi še vedno pristaši večjih občin, sem sama prepričana, da se slovensko podeželje ne bi nikoli tako hitro razvijalo, če ne bi nastale nove manjše občine. Država res daje finančno izravnavo tistim, ki se same ne morejo financirati iz lastnih prihodkov. Hkrati pa je to za državo najbolje naložen denar, ki se ob sodelovanju občine in občanov pomnoži in oplemeniti. Tako se tudi naša občina v času samostojnosti razvija veliko hitreje, kot se je prej v sklopu večje in bogatejše občine. Tudi v preteklem letu smo naredili korak naprej v razvoju. Na Limbarsko goro, najlepšo turistično, rekreativno in romarsko točko naše občine, nas pripelje asfaltna cesta, ki jo je občina po dolgoletnih prizadevanjih krajanov uspela dokončati. Tudi stara cesta, ki povezuje dve sosednji občini, je končno postala vez in ne

luknjasta sramota, na kateri so se zgubljali tujci in s trkanjem na vrata spraševali, v kateri vasi se nahajajo. S postavitvijo krajevnih napisov in občinskih oznak smo rešili to zadrego v splošno zadovoljstvo domačinov in drugih uporabnikov te povezovalne ceste.

Še nekaj vasi čaka na boljšo cestno povezavo in s tem lažjo pot do doma. V preteklem letu smo asfaltirali nekaj težje prevoznih klancev (Ples, Gora pri Pečah, Dunaj, Belnek, Drtija, Dešen). Nekatera dela smo izvedli s sodelovanjem in s sofinanciranjem podjetja Termit, ki na ta način daje svojo odškodnino za obremenjevanje cest in degradacijo okolja. V lanskem letu smo poleg obnovljenih sanitarij v šoli sofinancirali še prenovo zdravstvenega doma, ki se bo v letošnjem letu še nadaljevala. Ker je pred nami največja investicija, to je prizidek k vrtcu, bodo druge, sicer prepotrebne stvari, morale še počakati. Zaradi premajhnih zmogljivosti in dotrajanih azbestnih cevi, smo zamenjali del vodovodne napeljave na Drtiji, uredili vodovod na Javoršici, v letošnjem letu pa načrtujemo nadaljevanje zamenjave cevi in izboljšanje vodooskrbe še v nekaterih drugih naseljih. Začeli pa bomo tudi z izgradnjo kanalizacije v naselju Krašce.

V teh dneh poteka v Ljubljani sejem turizma Alpe Adria, na katerem se je prav danes dopoldne (v petek, 21. 3.) v okviru Podjetne regije predstavila tudi občina Moravče. Ponudili smo dobrote s kmetij odprtih vrat, domače pecivo, delo čebel in čebelarjev, na ogled so bili izdelki spretnih rok rokodelcev, turistični krožek iz OŠ Jurija Vege in harmonikar pa so sodelovali v kulturnem programu. Z izdajo prospektov in karte občine Moravče skrbimo za turistično promocijo in za nadaljnji razvoj turizma na našem območju, za kar imamo veliko naravnih in kulturnih danosti. Z nekoliko več ambicioznosti in inovativnosti občanov pa bi v prihodnosti tudi na tem področju morali iztržiti še veliko več.

Včasih smo neučakani in godrnjamo nad občino, se primerjamo z bogatejšimi in zahtevamo hitrejši razvoj. Res je, nismo najbogatejši in še mnogo stvari moramo postoriti. Toda posoda, v katero počasi in redno kaplja, se zanesljivo napolni. Pa poglejmo nazaj, v kolikšni meri se je že izboljšala v naši občini kakovost življenja. Ceste so neprimerno boljše in bolje vzdrževane kot nekoč, zimska služba nam omogoča dokaj hitro prevoznost v zimskem času, ki pa v hribih vsekakor ne more biti enaka, kot je v nižinskih predelih. Imamo dobro organizirane šolske prevoze, seveda je treba nekaj poti prehoditi tudi peš, pa vendar zelo malo v primerjavi z bližnjo preteklostjo, da o časih našega šolanja niti ne govorimo. Še posebej pa se lahko veselimo bogate društvene dejavnosti v naši občini. Kdor koli se udejstvuje na katerem koli področju društvenega življenja, ki človeka spodbuja k ustvarjalnosti, druženju, sodelovanju, je veliko naredil zase in za družbo. In tudi tukaj naša občina s finančno podporo omogoča društvom in našim občanom boljšo kakovost življenja.

Vse materialne dobrine pa izgubijo svojo vrednost, če med nami ni razumevanja, spoštovanja in želje po boljšem sodelovanju. Nekateri mi očitajo naivnost, ko govorim o tem, da si moramo vsi prizadevati za dobro in boljše življenje v skupnosti. Vem, da smo ljudje različni, da tudi različno razmišljamo, čutimo in delamo. To je demokracija in pestrost življenja, ki nas bogati, ne sme pa nas ločevati. Ljudje imamo različne sposobnosti in pomembno je, v kolikšni meri jih bomo razvijali in v kolikšni meri obrnili v dober namen. V času, ki je ponovno zaznamovan z grozotami vojne, nas je strah negotove prihodnosti našega planeta, spreletavajo nas misli o različnih scenarijih nadaljevanja vojne, o grozodejstvih človeka, ki z razvojem tehnike še bolje in laže ruši in mori, o smislu in prihodnosti našega bivanja. Ob tem čutimo nemoč in odvisnost od svetovne politike in dogajanja v svetu. Mi pa živimo tukaj, na tem lepem koščku slovenske zemlje, v tej lepi Moravški dolini, skupaj z drugimi Slovenci in sokrajani. K svetovnemu miru lahko doprinesemo tako, da ga skušamo živeti tukaj, v naši občini, na naši slovenski zemlji. Še vedno je med nami preveč nevoščljivosti, preveč delitev, preveč prepirov, da bi lahko bili zadovoljni s seboj. Ali bomo Slovenci dosegli spravo in si končno priznali, da smo bili vsi skupaj žrtev tujcev, ki so nam vsilili vojno in tuje ideologije in nas za nekaj desetletij ločili po barvah? Upam, da je v našem narodu toliko razuma in moči, da bo enkrat presegel te delitve, stopil skupaj in kljub različnosti naredil korak k spravi in k skupnemu cilju.

***»Najsrečnejši je tisti, ki zna čutiti zasluge drugih in se uživanja drugih veseli kot svojega«** pravi največji nemški pesnik Goethe.*

Na današnji akademiji ob prazniku občine Moravče bomo podelili plakete in priznanja ljudem, ki so si v življenju prizadevali za povezovanje v skupnost, za boljše odnose med ljudmi, za ohranjanje kulturne dediščine ali pa so z ustvarjanjem umetniških del in s kulturnim udejstvovanjem pripomogli k duhovni rasti posameznikov in družbe. Živimo v času hlastanja za užitki in dobičkom, v času, ko se propagira lagodno življenje brez napora in žrtvovanja, ko velja za norega tisti, ki dela zastonj ali podarja brez pričakovanja plačila. Veseli in ponosni smo, da med nami živijo ljudje, ki še vedno najdejo čas za sočloveka v stiski, ki želijo s svojimi talenti bogatiti tudi druge, hkrati pa prinašati med ljudi dobro voljo in se veseliti drobnih uspehov in napredka. Samo želimo si lahko, da bi bili vsi današnji slavljenci zgled tudi mlajšim rodovom in da v naši občini ne bi zmanjkalo ljudi, ki si iskreno prizadevajo za naš lepši jutrišnji dan.Občinski praznik proslavljamo na rojstni dan Jurija Vege, ki se je s svojim znanstvenim delom za vedno zapisal v zgodovino slovenskega naroda in tudi v svetovno zgodovino. Pa vendar, tudi tisti človek, ki je v svojem življenju naredil veliko dobrega, je velik človek. Morda za to ni dobil niti zahvale, kaj šele priznanja ali nagrade. Mi pa se želimo vsaj s priznanji in plaketami zahvaliti današnjim slavljencem za vse tisto, kar so naredili v naši skupnosti dobrega, vsak na svoj način, vsak na svojem področju.

Vsem občanom in občankam čestitam ob občinskem prazniku. Vsem nam tudi želim, da bi se znali veseliti tega, kar že imamo, in po svojih najboljših močeh skupaj graditi tisto, kar še potrebujemo in kar nas bo še trdneje povezovalo. Jutri ob 11. uri pa je skupno praznovanje z občino Dol v Zagorici, na katerega vas prav tako lepo vabim.

Ljudmila Novak, županja

Dobitniki letošnjih plaket in priznanj

FRANC ROTAR s Plesa,
plaketa Občine Moravče
Predlagatelji Ivan Vidic, Jože Razpotnik in Roman Novak

so bili mnenja, da si nagrajenec zasluži plaketo Občine Moravče za ohranjanje obrti in prizadevanja za ohranitev zdrave pitne vode. France Rotar je bil vnet zagovornik samostojne občine, v kateri je sodeloval kot svetnik in član odbora za kmetijstvo.

Sem iskreno vesel in tudi presenečen. Najprej pa se moram zahvaliti svoji ženi. Kolikokrat sem pustil vse delo doma in svoja prizadevanja usmeril v delovanje za javno dobro. Pogostokrat so mi metali polena pod noge, pa sem si mislil, da vsakdo slej ko prej spregleda, kaj je prav. Sam svojega dela ne moreš ovrednotiti, zagotovo pa vem, da imam svojo dolino rad in sem nanjo ponosen, zato ji nočem prizadejati nič slabega. Javno priznanje je visoka motivacija, saj se zaveš, da delaš dobro za kraj in prebivalce in tako mislijo tudi drugi. Dokler mi bodo leta in zdravje dopuščalo bom z veseljem dejaven povsod tam, kjer me bodo potrebovali.

Društvo upokojencev Moravče,
France Novak, predsednik;
priznanje Občine Moravče
predlagateljica županja Ljudmila Novak

Za petdeset let uspešnega delovanja v Moravčah, predlagateljica županja Ljudmila Novak. Društvo ves čas svoje prisotnosti v kraju zavzeto deluje in skrbi za pestro in zanimivo dejavnost starejših prebivalcev naše doline. Uspešni so tako na področju zborovskega petja kot pohodništva, izletništva, druženja s sosednjimi društvi upokojencev...

V društvu smo bili kar malo presenečeni, vendar menimo, da so vsi letošnji nagrajenci pravilno in premišljeno izbrani. Za društvo je to priznanje, da delamo dobro in bomo tako tudi nadaljevali. Že na prvem sestanku bomo priznanje izobesili na vidno mesto v društvenem prostoru in se malo poveselili, saj bomo imeli dober razlog.

MARIJA BRVAR iz Peč,
plaketa Občine Moravče
predlagatelja Anton Stenko in Bogo Brvar

Mariji Brvar se plaketa podeljuje za nesebično delo v KS, pri KO Rdečega križa in v Župnijskem svetu. Marija Brvar pa je tudi pobudnica in glavna organizatorka Jernejeve nedelje v Pečah, ki postaja iz leta v leto bolje obiskana.

Predvsem sem presenečena, saj mislim, da ne delam nič takega, česar drugi ne bi. Zares sem bila presenečena, da so moji sokrajani drugačnega mnenja. Rada postorim, kar zmorem, vendar sedaj, ko je mož bolan in potrebuje veliko moje pozornosti in nege, malce težje. Mož me je vedno spodbujal in me še k humanitarnemu delu in prizadevanjih za kraj, župnijo. Od kar pomnim, živim s krajem in za kraj. To je moj način življenja.

ELIZABETA PIRNAT iz Domžal,
plaketa Občine Moravče
Predlagatelj UO KID Limbar

Elizabeti Pirnat, rojeni Kunavar, se podeljuje plaketa Občine Moravče za udejstvovanje na kulturnem področju občine, saj je pela v več zborih v občini in tudi izven nje. Je zborovodkinja Komornega zbora Limbar in mladinskega cerkvenega zbora Proteja. Za svoje delo je že prejemala različna priznanja v domovini in tujini.

Vsako nagrado je lepo sprejeti. Je dodatna motivacija za nadaljnje delo. Zagotovo pa ni merilo, saj se delo nadaljuje. Ta nagrada je priznanje za uspešno delo vsem članom zbora in celotnemu Limbarju, saj je napredek in uspeh odvisen predvsem od članov, njihove resnosti in prizadevnosti na vajah.

JANEZ BOLJKA, kipar in grafik,
priznanje Občine Moravče
predlagateljica županja Ljudmola Novak

Gospodu Boljki se priznanje podeljuje za umetniško delo, ki ga že vrsto let opravlja v ateljeju ob Rači, in za donacijo desetih grafik in dveh skulptur Občini Moravče.

Z veseljem to sprejemam in sem hvaležen vsem Moravčanom, še zlasti pa gospe županji. Rad sem v moravškem koncu, tukaj lahko in rad delam. Pozimi pridem manjkrat kot poleti. Včasih sem se iz Ljubljane pripeljal v dobrih tridesetih minutah. Zaradi gostote prometa se je oddaljenost povečala. Prihajal sem zgodaj in sem do enih, dveh že veliko postoril. V mojem poslu je tako, da v nekaj urah veliko narediš, če delaš zbrano in intenzivno. Potem pa se tudi počitek prileže. Prijetno presenečen sem tudi nad dvorano, Kulturnim domom in vsem, kar sem nocoj videl. Sposobno županjo in vodstvo imate.

JANEZ ROŽIČ
iz Tuštanja,
plaketa Občine Moravče
predlagatelj Karol Svetlin

Janezu Rožiču se podeljuje plaketa Občine Moravče za delo v KS, GD, za kulturno udejstvovanje v cerkvenem zboru in zboru DU ter gledališkem področju. Aktiven je v Društvu krajanov Zg. in Sp. Tuštanja.

Nagrado sprejemam z mešanimi občutki, ker okoli nas živi veliko ljudi, ki so zaslužnejši kot jaz, pa jih niče ne predlaga. Res sem bil vključen v veliko dejavnosti in prizadevno sem sodeloval, nikoli pa se nisem izkazal kot organizator ali gonilna sila. Veliko zaslužnejših je. Kljub temu da sem med dobitniki priznanj za življenjsko delo, bom še z veseljem poprijel za delo in se kulturno udejstvoval.

VIDA PER iz Moravč,
plaketa Občine Moravče
predlagatelj Center za socialno delo Domžale

Vida Per prejema plaketo za več kot trideset let rejništva. V tem času je poleg svojih otrok pod streho toplega doma sprejela še deset takšnih otrok, ki so ostali brez varne topline v svoji družini. Tudi Vida je kot otrok okusila breme razpadle družine in sprejetost nadomestne družine. Veselje in življenjski optimizem jo spremljata na poti srečnih in žalostnih trenutkov, ki jih zna ujeti v besedo, v pesem in jo preliti na papir. Nekaj njenih pesmi je bilo objavljenih v Rejniškem glasniku. Dan pa je lepši tudi takrat, če si zapoješ in Vida to rada stori.

Gospa Vida je s solzami v očeh po prireditvi, ko sem jo zaprosila za kratko izjavo, rekla, da ne more, naj jo obiščem ob kakšni priložnosti in mi bo več povedala. Prav res je bil to odkritosrčen dokaz ganjenosti, ki se je razlezel na vse nas. In prav res je plaketa prišla v prave roke, tiste roke, ki so znale pobožati, tiste, ki so znale potolažiti in tudi strogo zabičati, postaviti mejo med smeš in ne smeš, predvsem pa roke, ki so v mladosti sejale materinsko ljubezen in v starosti žanjejo najlepše – otroško ljubezen.

MAL, foto Fotostudio Majhenič

Skupno praznovanje dveh sosednjih občin

Občini Dol pri Ljubljani in Moravče sta si izbrali za svoj občinski praznik rojstni datum znamenitega rojaka Jurija Vege. Tako že vsa leta organizirata skupno proslavo v počastitev velikega znanstvenika in občinskih praznikov. Letos so kot slavnostni govorniki nastopili prof.dr. Tomaž Pisanski, predstavnik društva matematikov, fizikov in astronomov Slovenije, županja občine Moravče Ljudmila Novak in Primož Zupančič, župan občine Dol pri Ljubljani. V programu so sodelovali učenci OŠ Dol, Leseni rogisti iz Kresnic, Pihalna godba Moravče, vokalna skupina Fantje iz Dola. Program je povezoval Franci Grad. Obiskovalci so imeli še več možnosti za prijetno preživetje sobote,22.marca, saj jim je bil ponujen pohod, tek in zvečer še igra Razkritja na gori Limbarski KID Limbar v režiji Milke Novak izvedeni v kulturnem domu v Dolskem.

MAL

Novosti na področju urejanja prostora in graditve objektov

S 1.1.2003 sta pričela veljati dva zakona, ki urejata prostorsko načrtovanje in pogoje za graditev vseh objektov: Zakon o urejanju prostora in Zakon o graditvi objektov. Objavljena sta bila v Uradnem listu Republike Slovenije, številka 110/2002.

Za graditelje je vsekakor pomembna novost, da v bodoče ni več lokacijske dokumentacije, prejšnje odločbe o priglasitvi gradbenih del, ki jih je izdajala Upravna enota, pa nadomešča lokacijska informacija.

Lokacijsko informacijo izda občina, v kateri leži določeno zemljišče.

Prosilci zaprosijo za lokacijsko informacijo zaradi: prometa z zemljiščem, zaradi projektiranja objektov in zaradi namena gradnje enostavnega objekta.

Lokacijska informacija vsebuje: podatke o namenski rabi prostora, lokacijske in druge pogoje, ki jih določa občinski izvedbeni prostorski akt, podatke o prostorskih ukrepih, ki veljajo na določenem območju.

Za gradnjo enostavnih objektov je po novem potrebna torej le lokacijska informacija, ki jo izda pristojna občina. Pri tem pa je potrebno opozoriti, da občina v lokacijski informaciji navede le podatke iz prejšnjega odstavka in ne daje dovoljenja.

Investitor bo torej sam odgovoren, da objekt gradi v skladu z veljavno zakonodajo. Nadzor bo izvajala pristojna inšpekcija Inšpektorata RS za okolje in prostor, ki je o izdanih lokacijskih informacijah tudi obveščena.

V bodoče imajo pomembno vlogo projektantske organizacije, oziroma projektanti. Na podlagi 45. člena Zakona o graditvi objektov je odgovorni projektant lahko posameznik, ki je pri pristojni poklicni zbornici vpisan v ustrezen imenik.

54. člen ZGO določa, da **zahtevo za izdajo gradbenega dovoljenja vloži pri pristojnem upravnem organu za gradbene zadeve (Upravni enoti) investitor.** V zahtevi mora navesti podatke o parcelni številki in katastrski občini zemljišča ter podatke o vrsti objekta glede na namen. Zahtevi morata biti priložena najmanj dva izvoda projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja s predpisanimi sestavinami in druge listine, če to določa zakon.

Če se zahteva za izdajo gradbenega dovoljenja nanaša na rekonstrukcijo objekta, je treba navesti tudi številko in datum gradbenega dovoljenja, na podlagi katerega je bil objekt zgrajen, razen za objekte, ki so bili zgrajeni pred letom 1967.

Investitor mora zahtevi za izdajo gradbenega dovoljenja priložiti tudi dokazilo o pravici graditi, če ta pravica še ni vpisana v zemljiško knjigo.

Zaradi obsežne vsebine je težko na kratko strniti vsebino obeh zakonov, zato si bodo morali investitorji v bodoče tudi sami pridobiti ustrezne informacije, ko se bodo odločali za gradnjo, da bo pridobivanje dokumentacije potekalo hitro.

Kazni, ki jih je za kršitelje določil zakona določila država, so izredno visoke, zato bo vredno izvajati le legalno gradnjo.

M. BRODAR

Občina Moravče na sejmu Alpe Adria

Občina Moravče je v okviru »Podjetne regije« sodelovala na sejmu turizma Alpe Adria, ki je bil na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani od 20. do 23.3.2003.

Občine te regije, ki je nastala v času priprave regijskega razvojnega programa ljubljanske urbane regije, so izdale dva turistična prospekta, ki predstavljata gostinske objekte in turistične kmetije ter čebelarjenje.

V tem stilu se je Občina Moravče uspešno predstavila na sejmu v Ljubljani. Sodelovali sta turistični kmetiji »Lukati« z Imenj in »Pri Mežnarjevih« z vrha Sv. Miklavža in okrepčevalnica Detelca iz Moravč, ki so obiskovalce sejma pogostili z dobrotami, ki jih sicer nudijo.

Prostor so izvirno okrasili člani Društva rokodelcev iz Moravč in Čebelarsko društvo Moravče. Prisotne je na sejmu nagovorila županja Ljudmila Novak, na dan občinskega praznika pa so člani turističnega krožka Osnovne šole Jurija Vege Moravče z mentoricama Vando Urbanijo in Bernardo Mal predstavili življenje našega rojaka Jurija Vege in nakazali možnost razširitve turistične ponudbe kraja z Jurijevo pešpotjo in vseslovenskega kviza o Juriju Vegi.

Zaveselorazpoloženje in prijetno vzdušje je poskrbel harmonikar Marjan Koderman.

Sejemsko dopoldne v našem glavnem mestu je prehitro minilo. Kljub temu pa smo uspeli spoznati predstavitev turistične ponudbe v sosednjih občinah, občinah celotne Slovenije in tudi izven nje.

Skupno sodelovanje občin Podjetne regije je pokazalo, da si le na takšen način lahko privoščimo nastop na osrednjem slovenskem turističnem sejmu. Sejma se je udeležilo tudi nekaj svetnikov našega občinskega sveta, ki so pozitivno ocenili tovrstno promocijo občine.

Ob tej priložnosti gre vsekakor zahvala vsem sodelujočim, ki so si vzeli čas za priprave in izvedbo predstavitve, pohvaliti pa velja tudi lastnika turističnih kmetij in okrepčevalnice Detelca, ki so se vključili v naša prizadevanja za skupno promocijo gostinsko turistične ponudbe, ki bo zagotovo obrodila sadove.

MILAN BRODAR

Petnajstič po nagelj na Limbarsko goro

Tudi to leto sta se organizatorja marčevske nedelje žensk, Društvo krajanov Limbarske Gore in Smučarsko skakalni klub Termit, pošteno potrudila pri organizaciji množične prireditve. Prireditve, ki se je po vsej Sloveniji priljubila in jo njeni prebivalci radi obiščejo. Razveseljivo je dejstvo, da se tudi med letom radi povzpnejo na vrh gore, s katere se širi lep razgled in na kateri se še da vsaj za silo ubežati vsakodnevnemu vrvežu.
Gora je bila 16. marca obsijana s soncem, ki se je sramežljivo skrivalo za koprene oblakov, po slemenu pa je pihal leden veter, ki je marsikoga kmalu odpodil nazaj v dolino. Izmenjalo pa se je vsaj 10 tisoč obiskovalcev. Srečolov je zaposloval predvsem otroke, ko so jim odrasli namenili nekaj denarja, da so se v miru pozdravili z mnogimi znanci, ki so čakali na kulturni program. Kot že leta prej je povezovalne misli vpletal Milan Bitenc, v njem pa so nastopili otroci z moravške šole in vrtca, vrhpoljski tamburaši in moški pevski zbor. Udeležence je nagovorila tudi županja, ki je na goro prišla peš skupaj s svojo družino. Za veselje in pravo glasbo pa so skrbeli nepogrešljivi Gamsi, ki so pridno ogrevali obiskovalce, da so dlje vztrajali v vetrovnem vremenu na gori, saj je bilo tudi s kulinaričnega vidika za obiskovalce dobro poskrbljeno, kar pa je pomenilo tudi dober zaslužek. Izkupiček obe društvi namenjata svojim dejavnostim, zlasti Društvo krajanov pa si bo z njim prizadevalo svoj rojstni kraj še bolje komunalno urediti. Morda velja pohvaliti organizatorja tudi zato, ker se je držal prepovedi točenja alkohola pred 10. uro dopoldan in so se obiskovalci tudi zato vračajoč z gore prijetno utrujeni lahko ustavili v moravškem kulturnem domu ob ogledu igre Razkritja na gori Limbarski v režiji Milke Novak in izvedbi KID Limbar.
Med obiskovalci sem poiskala nedomačine, da bi strnili nekaj vtisov s prireditve.

Obiskovalci iz Idrije

Danes smo tukaj že četrtič, kar pomeni, da nam je všeč in se zato radi vračamo vsako leto. Vzdušje je lepo, vsa zahvala organizatorjem, da uspejo prireditev organizirati in jo tudi uspešno izvesti. Lepo je tukaj, še bomo prišli.

Andreja iz Komende

Letos sem prišla prvič. Peš sva šla iz Moravč. Pot je prijetna, lepo urejena in tudi tukaj je dobro organizirano. Ne vem, kaj bi še lahko izboljšali. Samo za pohvaliti in vztrajati naprej.

Ljuba Pinterič, društvo Vrtnica

Tukaj sem šestič zapored. Najprej sem prihajala sama, danes nas je preko trideset in prihajamo iz različnih krajev. Danes smo pripešačili iz Negastrna, prejšna leta smo prihajali iz Senožeč čez hrib in sem na Limbarsko goro. Tukaj je lepo, dobro organizirano, veselo, letos nas moti veter. Skratka še bomo prišli.

Tončka Burkeljca, 81 let, Domžale

Prišla sem peš iz Hrastnika. Sem pa že petnajstič na tej prireditvi, vsako leto pridem. Kar zanimivo je, vsakokrat malo drugače. Prejšnja leta sem prihajala iz doline. Tudi sicer z možem veliko hodiva. Včasih sva hodila s Trojan na Limbarsko in v Moravče ter se ob 15. uri z avtobusom odpeljala iz Moravč nazaj v Domžale, sedaj so pa avtobus ukinili. Škoda.

Tako so vtise z gore strnili naključni obiskovalci in organizatorjem vlili novega elana za prihodnje leto.

MAL

Organizatorja, Društvo Krajanov Limbarske Gore in SSK Termit, se zahvaljujeta vsem lastnikom zemljišč, da so na njih dovolili urediti parkirna mesta in smo lahko tako vzorno poskrbeli za varen promet in hojo.

Občni zbor GZ Moravče

V gasilstvu je letošnje leto volilno leto in leto XIV. kongresa. Tudi v okviru Gasilske zveze Moravče so po vseh naših PGD-jih, poleg rednih letnih občnih zborov, potekale volitve, ker je dosedanjim vodstvenim organom po PGD-jih potekel mandat. Tako so bile uspešno izvedene volitve in na zborih tudi delegirani novi člani za volitve v organe Gasilske zveze.

Redni letni občni zbor Gasilske zveze Moravče je bil izveden l4. marca 2003 v avli Kulturnega doma Moravče. Občnega zbora so se udeležili podpredsednik Gasilske zveze Slovenije g. Pance, županja Občine Moravče Ljudmila Novak, častni poveljnik GZ Moravče, člani predsedstva in poveljstva, predstavniki sosednjih GZ in delegati posameznih PGD. Na občnem zboru je bil sprejet finančni in delovni plan GZ Moravče za leto 2003 in potrjena poročila vseh organov GZ Moravče za leto 2002. Vsi vabljeni gostje pa so se pohvalno izrazili o delu GZ Moravče s posebnim poudarkom na izobraževanju in delu z mladimi.

Letos je tudi vsem organom GZ Moravče potekel 6-letni mandat, zato je bila najprej sprejeta razrešnica vsem organom ter nato opravljene ponovne volitve. Člani novih organov GZ

Moravče so:

- **predsednik:** Vidic Ivan-PGD Krašce;
- **poveljnik:** Šlibar Herman-PGD Moravče;
- **člani predsedstva:** Ivo Peterka-PGD Moravče, Marija Gotar-PGD Moravče, Brvar Bogomil-PGD Peče, Avbelj Janez-PGD Peče, Vidic Ivan -PGD Krašce, Klopčič Jože -PGD Krašce, Lebar Ivan-PGD Vrhpolje, Grošelj Tomaž-PGD Vrhpolje, Merela Stane -PGD Velika vas, Merela Maja-PGD Velika vas;
- **poveljstvo:** Herman Šlibar-PGD Moravče, Huber Boris-PGD Peče, Božjak Jure-PGD Krašce, Peterc Milan-PGD Moravče, Kveder Mitja-PGD Vrhpolje, Avbelj Darko-PGD Velika vas;
- **nadzorni odbor:** Učakar Janez-PGD Moravče, Stenko Stane-PGD Peče, Bizilj Franc-PGD Krašce, Klopčič Miha-PGD Vrhpolje, Lavrič Peter-PGD Velika vas;
- **častno razsodišče:** Šlibar Miha-PGD Moravče, Barlič Karla-PGD Peče, Limoni Franc-PGD Krašce, Lebar Anton-PGD Vrhpolje, Ocepek Magda-PGD Velika vas.

Naj zaključim. Volitve so prinesle spremembe, saj bo izkušenost starejših in zagnanost mlajših porok za dobro delo v celotni GZ Moravče, z upanjem na dobro sodelovanje z vsemi občani občine Moravče.

Na pomoč!

A. Vavpetič

Utrinki Društva podeželskih žena Moravče

»Res je lepo na deželi....«, se sliši iz pesmi. Nekako tako bi lahko tudi me, članice Društva podeželskih žena, zapele takrat, ko se udeležujemo aktivnosti, ki si jih zadamo. Morda se sliši pretirano, vendar lahko rečemo, da smo vse sodelovale z mnogo dobre volje. Vsakdanjik, ki je včasih zelo natrpan in naporen, lahko prekinemo s kuharskim tečajem ali pa s predavanjem o rožicah, ki ga organiziramo, in se skupaj v prijetni družbi tudi kaj koristnega naučimo.

V lanskem letu se je naše društvo povečalo za nekaj članic, kar smo sprejele z velikim veseljem. Zavedamo se, da smo lahko uspešne le, če k akciji pristopi več pridnih rok naših članic. Tako kot vsako leto smo tudi v lanskem organizirale kuharske tečaje in jih načrtujemo tudi za letos. Ti so še vedno najbolj obiskani in največ interesa je po tem znanju. Znanje pridobljeno na kuharskih tečajih je najbolj vnovčljivo doma. Vsaka je zadovoljna, če lahko domače razveseli z pridobljeno noviteto.

Izleti organizirani za razvedrilo, pa nas vsaj za en dan spravijo od štedilnika, da ne boste mislili, da smo obsedene s kuho. Lani smo spomladi obiskale Zdravilišče Dobrna, kjer smo si nabrale moči za naprej. Štajerska s Prekmurjem pa je bila naša jesenska sprostitev.

Sodelovale smo tako kot vsako leto na kmečkem prazniku. V avli Kulturnega doma smo vaščanom in obiskovalcem ponudile dobrote naših pridnih članic. V letošnjem letu pa bomo za kmečki praznik imele svoj razstavni prostor tudi v dvorani. Ker pa se zavedamo, da je to kar velik zalogaj, smo k sodelovanju povabile Klub rokodelcev. Skupaj bomo pripravile razstavo s temo »pogostitev nekoč in danes«.

Na občnem zboru društva, ki je potekal 22. februarja v gostilni Kavka, smo zadovoljno ugotovile, da je preteklo leto naše Društvo delovalo uspešno.Ne manjka nam vizij za naprej in upamo, da se bomo tudi letošnje leto lotevale vsake zadane naloge resno. Vesele smo bile, da so se na naše povabilo odzvale tudi županja Milka Novak, predsednica Društva podeželske mladine gdč. Nuša Cajhen in predstavnica kluba rokodelcev Branka Bizjan. Na občnem zboru smo se poslovile od dosedanje mentorice Lijane Lovše in pozdravile novo Sonjo Zidar Urbanija. Gospod in gospa Ribič pa sta nam s prijetno glasbo polepšala zaključek občnega zbora.

V s e m aktivnostim, ki jih bomo organizirale, se lahko pridružite tudi vse, ki niste naše članice. Vabila in program tečajev bo viden v kmetijski zadrugi na oglasni deski. Lahko pa sprejmete povabilo naših članic. Vsaka udeležba bo stala 500 SIT. Vsem strokovnjakom, ki jih povabimo, je potrebno plačati, zato upamo, da vas ta znesek ne bo odvrnil od želje, da z nami v prijetni družbi nabirate določena znanja.

DARJA GALIN

Medgeneracijsko društvo KRANJSKA LILIJA

DELAMO, DELUJEMO, SMO.....PRAZNOVALI SMO

Še smo tu in te dni smo praznovali že drugo obletnico našega delovanja in druženja. V teh dveh letih smo se srečali 75 krat. Udeležili smo se skupnih srečanj medgeneracijskega društva, izletov, svečane podelitve diplom voditeljicam in voditeljicam skupin, miklavževanja. Bili pa smo sami že marsikje...Skratka, prav lepo nam je.

Na naše predstavitveno praznovanje smo povabili kar nekaj ljudi, žal, pa se jih je udeležilo le nekaj od povabljenih, res pa je, da so bili nekateri zadržani, drugi so zboleli in se srečanja pač niso mogli udeležiti.

Zahvala torej gospem: županji Ljudmili Novak, direktorici občinske uprave Sonji Vraz, organizatorki lokalne mreže in vodji Medgeneracijskega društva Jesenski cvet Majdi

Hrovat in predsednici Društva podeželske mladine Nuši Cajhen ter predsednici Mešanega pevskega zbora DU Anici Korošec.

Zahvala pa tudi gospodom: občinskemu predstavniku za družbene in društvene dejavnosti Milanu Kokalju, predstavniku DU Ladu Omahnu, predstavniku Planinskega društva Marijanu Grilu, predsedniku OO ZB NOV Jožetu Kvedru in predsedniku Kulturnega društva Tine Kos Milanu Brodarju, in vsem, ki ste hoteli, pa niste mogli priti.

Lepa hvala pa tudi članicam skupine, ki so pripravile toliko raznih kulinaričnih dobrot, seveda so nam vsem prav teknile. No, pa tudi žejen ni nihče odšel domov.

V skupini smo za to praznovanje pripravili kulturni program, kjer smo sodelovali vsi in se ob poteku le-tega tudi sproti predstavljali, kdo smo, kaj delamo in kaj še bomo počeli. Sam pomen društva, skupine in dela je predstavila naša strokovna vodja Majda Hrovat, tako da so vsi prisotni dobili predstavo o tem, kaj takšna skupina je in kaj za nas, kakor tudi za vas, vse to pomeni. Nato smo se še pogovarjali in peli, čas pa je kar prehitro tekel....

Veliko presenečenje so nam pripravili v občinski upravi, ko so nam na koncu predstavitvenega programa prinesli oz. pripeljali krasno tortico z dvema, pa ne svečkama, ampak dvema pravima »vulkančkoma«, ki sta v zatemnjeni sobi naredila pravo, svečano vzdušje. To je bila pa prava pika na i tega večera. Hvala vsem, ki so se tega spomnili.

Tole skupno druženje nas je med seboj, lahko rečem, še bolj povezalo in nas zbližalo s krajem in tudi širšo okolico, nama, voditeljema, pa dalo potrdilo in zagotovilo, da delava dobro in prav, ko sva se odločila ustanoviti to našo in vašo skupino.

Vsem v skupini nam je bilo žal, da vas ni prišlo več, tako bi o nas vedelo še več ljudi.

Zato vabimo vse, ki vas zanima, kaj delamo in kdo smo skupina » Kranjska lilija«, da nas obiščete. Vsako sredo smo (ob 18. uri zagotovo), v prostorih DU na Trgu svobode 5 v Moravčah. Z veseljem se vam bomo predstavili in vam povedali o našem delu in druženju ter o vsem, kar vas bo zanimalo.

Toliko zaenkrat.

MARIJA RADKOVIČ in CIRIL JAMŠEK, voditelja skupine

Župnijska Karitas Moravče

Deluje že vrsto let in enajst sodelavk – prostovoljk se nesebično prizadeva, da v našem kraju pomaga ljudem v stiski, ne glede na njihovo versko ali etnično pripadnost.

Vsakdo izmed nas je kdaj v situaciji, ko potrebuje pomoč, bodisi materialno ali pa v obliki pogovora oz. nasveta. Danes je vse več ljudi ubogih na duhovnem področju, osamljenih. Tako je naše delo usmerjeno tudi v reševanje stisk, ki niso vedno povezane z materialnimi dobrinami.

Po že ustaljenem redu smo **po dve sodelavki dežurni vsak prvi in tretji četrtek v mesecu v začasnih prostorih nad trgovino M Market**. Pripravljene smo sprejeti vsakogar, ki pride k nam z nerešljivim problemom, mu pomagati ali ga pravilno usmeriti. Včasih je dovolj le pogovor in stiska je manjša. V tem času tudi razdelimo osnovna živila prosilcem in občasno rešimo plačilo položnic, mesečnih vozovnic idr. Ob koncu šolskega leta obvestimo **družine z več šolskimi otroki, da se lahko prijavijo in dobijo pomoč za nakup šolskih potrebščin.** V kolikor je katera od družin v stiski, naj se obrne na nas za pomoč.

Sodelujemo tudi pri delu Župnijskega pastoralnega sveta in s pomočjo sredstev Občine organiziramo prireditev Miklavževanje z obdaritvijo otrok. Vsako leto s sodelovanjem Krajevne skupnosti Moravče in njihovo finančno podporo pripravimo srečanje starejših in invalidnih krajanov, ki jih tudi pogostimo, tako da doživijo lep dan s sveto mašo, bolniškim maziljenjem in kulturnim programom. Nekateri ste se že navadili, da pridete, druge pa vsako leto z veseljem pričakujemo. Leta pri tem niso važna.

Ob vseh dobrinah tega sveta, ostajamo večkrat čisto sami z veliko notranjo praznino. Ozrimo se takrat na sočloveka, tistega nebogljenega, zapuščenega in storimo kaj zanj. Bogatejši bomo mi sami, čeprav dajemo.

Vabimo vas, da se k naši Karitas pridružite novi člani, skupaj bomo lahko naredili več dobrega.

sodelavke Župnijske Karitas

Zadovoljni praznovali

Slovenski kulturni praznik smo člani univerze za tretje življenjsko obdobje praznovali v Moravčah

Slovenski kulturni praznik v Univerzi za tretje življenjsko obdobje »Lipa« Domžale praznujemo na posebni način. Včasih ga praznujemo skupaj z oskrbovanci doma počitka ali pa gremo kam drugam. Letos smo šli po Prešernovi poti in se, tako kot on, ustavili v Moravčah. Veseli smo bili, da sta bila na naši prireditvi tudi županja občine Moravče Ljudmila Novak in predsednik društva upokojencev Moravče.

Pevski zbor Lipe je s pesmijo »Ob bistrem potoku je mlin« napovedal nastop članic literarne delavnice, ki so recitirale svoje pesmi iz našega zadnjega literarnega zbornika »Meljemo«. Velikana slovenske proze in drame Ivana Cankarja smo se spomnili z odlomkom iz igre Kralj na Betajnovi. Pri poslušalcih pa je bila zelo dobro sprejeta dramatizacija Prešernovega Povodnega moža.
Predstavili so se tudi udeleženci tečajev tujih jezikov in to v jeziku, ki se ga učijo. Nemško z recitacijo Heinejeve balade Die Lorelei, italijansko s prevodom Prešernove Vrbe in angleško s črnsko duhovno pesmijo Kam greš gospod ali Kumbaja v originalu.
Ubranemu petju pevskega zbora »Lipa« in kitari Silve Kosec so se pridružili vsi prisotni, ko smo s himno pohodniške skupine »Lipov cvet« v naše vrste povabili gospo županjo. Spodbudne in lepe so bile njene besede, ko se nam je v nagovoru zahvalila za povabilo in ocenila naše delo ter prizadevanja, da s svojimi aktivnostmi poskrbimo, da ljudje v tretjem življenjskem obdobju obnavljajo in razvijajo svoje znanje ter ohranjajo psihično in fizično zdravje. Za lepo jesen je to nujno potrebno. Njena pozitivna ocena našega dela in nastopa nam je dragocena in spodbudna, saj je ona kot slavist, režiser in dramatik strokovnjak na tem področju. Ob koncu so se poskočnejši člani društva zavrteli ob zvokih harmonike, ki je v rokah Mici Jenc kar vabila na plesišče.
Člani Univerze za tretje življenjsko obdobje LIPA Domžale tako vsako leto na kulturen in zabaven način obeležimo slovenski kulturni praznik. Letošnji nam bo zaradi prisrčnosti gospe županje in predsednika društva upokojencev Moravče ostal še dolgo v spominu in veseli bomo, če se bo v naše vrste vključilo še več ljudi iz Moravške doline.

METKA ZUPANEK

Program društva »LIPE« Domžale v šolskem letu 2002-03

tuji jeziki: angleščina, nemščina, italijanščina
Potekajo v vseh stopnjah: začetni, nadaljevalni in konverzacija. Organizirali bomo tudi tečaje drugih tujih jezikov, če bo od 8 do 10 članov pokazalo interes.

umetnostna zgodovina
- začetna in nadaljevalna stopnja

Pouk se izvaja s predavanji z uporabo AV sredstev in z ogledi kulturnih znamenitosti doma in v tujini.

likovni krožek
- literarna in študijska srečanja članov
- srečanja z literarnimi ustvarjalci drugih univerz za tretje življenjsko obdobje
- razgovori s slovenskimi literarnimi ustvarjalci
- sodelovanje na srečanjih in natečajih za seniorje
- izdaja literarnega zbornika

krožek lepega in pravilnega govora in **beremo lepo literaturo**

računalniški krožek

glasbeni krožek
- radi pojemo – pevski zbor Lipe
- sintetizator
- kitara

krožek ročnih spretnosti
- keramični krožek
- krožek ročnih del: šivanje, pletenje, kvačkanje, pletenje s slamo
- zdrava kuhinja

rekreacija
- fittnes in telovadba
- pohodništvo in kolesarstvo
- joga

etnologija
predavanja, kulturno-zabavna srečanja, izleti

Diabetes nas vse bolj ogroža

...za seboj pušča zahrbtne bolezenske simptome...

Društvo diabetikov Domžale, Lukovica, Mengeš, Moravče in Trzin se je odločilo, da za vse, ki živijo s sladkorno boleznijo, pripravi strokovna predavanja, ki naj bi pripomogla k ustreznejši ozaveščenosti. Prvo predavanje o zdravi prehrani smo organizirali novembra lani, drugo pa marca letos, vendar smo bili zaradi slabe udeležbe hudo razočarani. Višja medicinska sestra Irena Mihalec je izredno strokovno pojasnila vse o sodobnih načelih zdravljenja motenj v presnovi sladkorja in maščob, vendar je njeno predavanje prišlo v občutno premalo ušes. Tako smo novembra povabili 150 diabetikov nečlanov našega društva, udeležilo se jih je le 15, le za odtenek boljša udeležba pa je bila na marčevskem predavanju, ko se je od 100 povabljenih nečlanov predavanja udeležila približno petina. Če ne bi bilo nas članov in tistih, ki smo tako rekoč na vseh podobnih srečanjih, potem bi bila slika še bolj klavrna.

Sprašujemo se zakaj? Kaj res taka srečanja niso potrebna? Smo res diabetiki tako zdravi, da ne potrebujemo nasvetov? **Zakaj ignoriramo pomoč, zakaj nekateri celo skrivajo to bolezen?** To so vprašanja, na katera v Društvu, kjer se zavedamo, da nam vsak tak in podoben posvet lahko podaljša življenje, ne znamo odgovoriti. Veliko je primerov, ko diabetiki ne upoštevajo nasvetov in predlogov zdravnikov in drugega strokovnega osebja ter jedo in pijejo tako, kot bi bili povsem zdravi. Pri mnogih od teh so posledice izredno hude, nekateri ostanejo celo brez prstov itd..

Naj bo tale zapis predvsem še en poskus vplivati na vse, ki živijo s to boleznijo in se požvižgajo na vse nasvete in predloge. Naj vas ob tej priložnosti povabim tudi na vsa predavanja, ki jih bomo pripravili v prihodnjih mesecih, dobrodošli pa ste seveda tudi na številnih družabnih srečanjih in pohodih to pomlad in poletje. In še enkrat: s sladkorno boleznijo se da živeti in to dolgo, treba se je le odpreti in prisluhniti drugim.

MAKS GROŠELJ

Zbor veteranov Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Moravče

V četrtek, 20.02.2003, je bil na podlagi Pravil OZVVS Moravče sklican zbor veteranov OZVVS MORAVČE. Zbora veteranov se je udeležilo veliko naših članov. Združenje, ki je v začetku štelo 3 veterane, je v letošnjem letu že preseglo število petdeset. Trenutno je v združenje včlanjenih 52 veteranov.

V začetku je vse navzoče pozdravil predsednik OZVVS MORAVČE veteran Vito Cerar, ki je predal besedo častni gostji zbora, gospe županji Ljudmili Novak. Županja je v govoru zaželela zboru uspešno delo in uspešno delovanje OZVVS MORAVČE tudi v prihodnosti.

Po sami proceduri, ki jo določa pravilnik zbora, je delo steklo po dnevnem redu. Predsednik Vito Cerar je podal poročilo o delu v letu 2002. Iz poročila je bilo razvidno, da je združenje zelo delavno, saj se je veliko aktivnosti odvijalo tudi na zvezni oziroma državni ravni. Zaradi kvalitetnega dela v preteklosti, je OZVVS MORAVČE bila organizator ZBORA ZVEZE VETERANOV VOJNE ZA SLOVENIJO. Zbor je bil 9. marca 2002 v Kulturnem domu v Moravčah. Sama organizacija in izvedba zbora zveze je bila s strani predsednika zveze veteranov gospoda Lisjaka in predsedstva veteranske organizacije ocenjena kot najbolje organiziran in tudi uspešno izveden zbor Zveze do sedaj. Predsednik območnega združenja je v nadaljevanju poudaril veliko in odgovorno delovanje tudi ostalih članov združenja. Sodelovanje z ostalimi društvi v občini Moravče je zelo dobro, prav tako tudi z Občino Moravče. V zaupanju, enakopravnosti in spoštovanju demokratičnih vrednot slovenskega naroda smo bili in bomo tudi v bodoče odprti za sodelovanje z drugimi sorodnimi društvi v občini. V lanskem letu smo preko veteranske organizacije nudili pomoč nekaterim fantom iz občine Moravče, ki so služili vojaški rok.

Predsednik nadzornega odbora OZVVS MORAVČE, veteran mag. Miran Zajc je podal poročilo o delu nadzornega odbora. Iz poročila nadzornega odbora je bilo razvidno, da je združenje delovalo v skladu s Pravili območnega združenja. Zbor je soglasno sprejel sklep o delu v letu 2002 in potrdil zaključni račun za leto 2002.

Plan za leto 2003 je podoben planom preteklih obdobjih. Veliko aktivnosti bo tudi v letu 2003
usmerjenih k vključevanju novih članov in nudenju pomoči pri pridobitvi statusa vojnega veterana. Veterani se nameravamo udeležiti prireditev izven naše občine. 17. maja 2003 bo na GEOSS-u odkritje spominskega obeležja slovenskemu rodoljubu iz leta 1991 pod pokroviteljstvom države Republike Slovenije. V planu letošnjega leta je tudi odkritje spominskega obeležja zbirnega centra Lokvanj v občini Lukovica. Poudarek bo tudi na dobrem sodelovanju z ostalimi območnimi združenji, predvsem s sosednima OZVVS Litija in OZVVS Domžale. V letošnjem letu poteče štiriletni mandat vodstvenim organom združenja. Zato bo v mesecu oktobru volilni zbor veteranov, na katerem bomo izvolili nove vodstvene organe OZVVS Moravče. Predlagan plan za leto 2003 je bil soglasno sprejet.

Ob koncu zbora so pod točko razno potekali prijetni pogovori veteranov z gospo županjo. Ob tej priliki so veterani nanjo naslovili vrsto pobud.

OZVVS MORAVČE vabi vse aktivne udeležence osamosvojitvene vojne iz leta 1991, da se vključijo v veteransko organizacijo. Veterani se zahvaljujemo tudi ostalim občanom občine Moravče, ki nas podpirajo v ohranjanju tradicij osamosvojitve Slovenije v letih 1990 in 1991.

V.C.

Spomnili so se na žrtve 2. svetovne vojne

Kot vsako leto organizirata prireditev OZB Domžale in KO Zb Ihan spominsko slovesnost pri spomeniku padlim borcem Kamniško – zasavskega odreda, ki so padli 24.februarja 1944 na Oklem nad Ihanom. Komemoracija se je začela s skupnim pohodom udeležencev iz Dobovelj k spomeniku. Udeležilo se ga je veliko ljudi. Spominska slovesnost se je začela ob 11. uri. Uvodoma je s pozdravnem nagovorom nastopil predsednik OZB Domžale tovariš Rajko Hafner, ki je k besedi povabil domžalskega podžupana Tonija Dragarja, domačina iz Ihana, da spregovori o svojih mislih o dogodkih med NOB, po vojni in osamosvojitvi Slovenije. Udeleženci so njegov govor sprejeli z odobravanjem in aplavzom. K spomeniku obdanem s prapori je delegacija položila vence, svojci pa so prižgali sveče.. V kulturnem programu so sedolovali moški pevski zbor DU Domžale, šolarji iz Ihana in recitatorja. Po končanem programu je bilo tovariško srečanje v Dobovljah nad Ihanom, kjer so se pogovori sukali okoli obujanja spominov in aktualnih vprašanjih sedanjosti – vstop v EU in NATO.

Čeprav je bilo vreme organizatorjem naklonjeno, se je letos prireditve udeležilo manj obiskovalcev kot prejšnja leta. Tudi prihodnje leto se snidemo na kraju spomina in opomina, da se vojne grozote

ne bi več ponovile. Organizatorji pa pričakujejo udeležbo več zavednih Slovencev.

JOŽE NOVAK

Nov tipčk

Na sončno nedeljo, 9.marca 2003, ob nenavadni uri, posebej za gledališke predstve, 11:15, se je začela navihna komedija Nov tipčk. Predstava je luč življenja ugledala septembra 2002, ko sta se Miha Urbanija(režiser) in Tina Gajzar (koreografinja) po plesnih Prepih-ovih delavnicah odločila,da bi celtno poletno delo z mladimi strnila v zanimivo celoto.To jima je prekleto dobro uspelo. Predstava Nov tipčk, nam ponuja zanimive plesne, pevske in recitalske vložke, oblico smeha in nam prikaže, da ima Kulturno društvo Janko Kersnik dovolj mladih upov, na katere lahko računa.

Na žalost pa si večina Moravčanov ne more vzeti 35 minutk precenljivega časa za ogled najstniške, po njihovem, utrgane komedije z dramtičnim koncem.Tako je moravški kulturni dom, ostal skoraj prazen, a smo tisti, ki smo si celotno stvar ogledali, zares uživali. Kako tudi ne bi, če nam je šolsko življenje in malo karikirana podoba učiteljica še kako poznan motiv vsakdanjega življenja.Lahko vam je žal.

MARTINA GORJUP

Ne čisto pravi kino vzeli za svojega

Občina Moravče in Kulturni dom sta v času šolskih počitnic organizirala dve filmski predstavi, da so počitnice minile v bolj razpoloženem vzdušju. V dopoldanskem času so si mladi obiskovalci najprej ogledali uspešnico animiranega filma Shrek in nato še akcijsko komedijo Full gas. Izredno dober obisk je potrdil pravilnost odločitve, saj so obiskovalci sprejeli tovrstno ponudbo. Poleg tega sta bili obe predstavi brezplačni, kar je bilo počitniško darilo Občine Moravče.Čeprav Kulturni dom še nima prave tehnike za predvajanje filmskih predstav, je z malo improvizacije in dobrim izkoristkom trenutnih tehničnih zmožnosti pripravil dobri predstavi, ki sta razgibali počitniški čas.

M.KOKALJ

Game over z zamudo razgibal petkovo popoldne

V zadnjih zimskih dneh je slovenski estradni val pljusknil tudi v Moravče. Nastope mladih zvezdnikov smo si ogledovali le po televiziji, tokrat pa so svoj koncertni nastop pripravili tudi v Kulturnem domu Moravče. Na moravškem odru je nastopila trenutno zelo popularna slovenska fantovska skupina Game over. Že po začetni najstniški evforiji je bilo čutiti, da bo nastop zaželen. Vse je bilo pripravljeno, vendar kot se za »zvezde« spodobi, se mora koncert začeti s zamudo. Če je to del psihološke koncertne priprave, potem so mladim glasbenikom obiskovalci to oprostili. Po prvih udarnih taktih je glasba dosegla svoj namen, saj so predvsem mlada dekleta sodelovala in prepevala njihove uspešnice. Seveda so takšne uspešnice bolj muhe enodnevnice, vendar, če se mladina dobro počuti in jim je takšna glasba všeč, je namen več kot dosežen. Da je koncert minil brez zapletov, gre zahvala tudi moravškim gasilcem, ki so budno spremljali dogajanje. V prvi vrsti si organizator najmanj želi kakšnih pravokacij, saj bi bilo v bodoče organizirati takšne koncerte sila neprijetna stvar. Prav je, da ima mladina svojo zabavo in jo mora tudi imeti, toda vse ima svoj red in mero. Vsekakor si moravška publika zasluži pohvalo, saj je na zelo primeren in kulturen način spremljala koncert in je organizator zadovoljen, da ni bilo kakšnih neprijetnih primerov. Tako lahko tudi naslednjič pričakujemo »zvezdniške« nastope v Moravčah.

M.KOKALJ

Pisci Hinkovih skrivnih zapisov znova skupaj

"Pravijo, da bom vedno ostal kmet, ker tako tudi razmišljam. Prav. Pravijo, da v življenju ne bom ničesar dosegel, le kaj naj bi dosegel frizer? Motijo se! Pravijo , da sem neumen, ker tako dober uspeh mečem stran. Naj ga poberejo! Pravijo, da sem sposoben, a mi to nič ne koristi, ker sem hkrati tudi neumen. Bomo videli!"

Hinko še vedno živi in vztraja v lepem, včasih tudi malo manj lepem življenju skupaj z nami. Skrivni kotiček našega srca, se znova vrača v osnovnošolske klopi. Nismo se poslovili. Ne dokončno. Ne še nepreklicno. Še je čas za vrnitev- vedno je!

Vez med nami se ne bo skrhala. V četrtek, 27.02, smo pisatelji in nekoč zvesti učenci knjižničarskega krožka to ponovno dokazali. Odpeljali smo se na že na skoraj tradicionalno večerjo v Mengeš. Beseda za besedo, stavek za stavkom, poved za povedjo, zgodba za zgodbo,… ja, še vedno smo si podobni, še vedno smo isti. Trenutki, ko se zjutraj zbudimo so za nas lepši od vseh 24 ur dneva. Tudi če smo pobiti, tudi če smo žalostni, smo prepričani, da se lahko zgodi kar koli. In dejstvo, da se to zgodi, za nas ni pomembno. Možnost vedno obstaja.

Uživali smo v malenkostih: nasmehu, svetlikajočih se očeh drugih, ponovnemu snidenju, hrani, pijači,... Uživali smo v drobnih stvareh , ker smo že spoznali, da le te nekoč postanejo velike in pomembne.

KATJA POZNIČ

Klovni zabavali pustne šeme

Že nekaj zadnjih let je navada, da se v pustnem času v dvorani Kulturnega doma pripravi pustni živ-žav za najmlajše. Tudi letos je bilo tako, saj je organizator Občina Moravče-Kulturni dom pripravil zabavno igrico z nastopom klovnov. Po predstavi je komisija iz vrst staršev ocenjevala najbolj izvirne kostume in maske. Namen prireditve ni bil, da bi po strogih kriterijih ocenjevali mlade našemljene maske, ampak da se pustni čas in zanj značilno vzdušje čuti tisto torkovo popoldne. Tako so po mimohodu pustnega sprevoda najbolj zanimive maske dobile sladka darila z veliko vitaminsko popotnico. Tudi letos se je prijazno odzvala povabilu za sodelovanje slaščičarna Detelca, ki je pripravila sladke dobrote, tako da so bile maškare še bolj sladko nasmejane. Prav tako je letos svoje vitaminske dodatke s zdravim sadjem prispevala trgovina s sadjem Avokado, ki je poskrbela, da bodo mlade maškare zdrave in jih igrivi pust ne bil priklenil na bolniško posteljo.

Obema sponzorjema, ki sta prispevala svoje dobrote se Kulturni dom lepo zahvaljuje in se priporoča tudi za naslednje leto.

M.KOKALJ

Skavtski žur na Joštu

V prvih dneh zimskih počitnic smo se skavti čete Friderika Barage udeležili zimskega tabora na Joštu pri Kranju. Bilo je ful dob´r. Izdelovali smo bakle in zastavice ter se ponoči, ko je bila ura 3.00, spotikali po stopnicah iz sob, da zapojemo našo himno ob zastavi.Tudi vožnja po snegu na poseben način, po trebuhu, in plezanje po skavtskem mostu nam je prijala. Pohvaliti moramo naše kuharje, ki so kuhali res dobro hrano, in sodišče, ki je razrešilo vse težave v teh dneh in pripomoglo k temu, da je bila nedeljska maša po skavtsko res imenitna.

SKRBNI TIGER-Nejc

Klanovci na zimovanju

V petek, 7. marca, se je klan McMaček, skavtske skupine Moravče 1, odpravil na zimovanje. Tokrat smo se podali na Dolenjsko, v Tržišče.

Po namestitvi v tamkajšnjem župnišču smo pričeli s petkovim programom, ki je bil predvsem duhovne narave. Najprej je bila kateheza na temo sv. Jurija, ki je zavetnik skavtov, potem pa smo se še udeležili križevega pota. Spat smo se odpravili kmalu, saj nas je čakal naporen dan.

Zjutraj smo stežka vstali, vendar nas je jutranja telovadba dobra zbudila. Po zajtrku smo sestavljali listino klana, v kateri so zapisane lastnosti, načrti, cilji našega klana. Vmes smo se sproščali s prepevanjem skavtskih pesmi. Ob pol enajstih pa je napočil težko pričakovani čas odhoda na pohod po okolici Tržišča. Okoli dvanajstih smo poiskali prostor za kuhanje kosila v naravi. Čudovita narava, prijetno toplo sonce, dobra hrana in družba. Kaj je lepšega? Malo utrujeni od kosila smo se šli igro »Rovarček«, potem pa se odpravili dalje. Okoli štirih popoldne smo prispeli v župnišče in začeli pripravljati vse potrebno za »viteške igre«. Naredili smo loke, puščice in taborni ogenj, na katerem smo pekli hrenovke po zelo razburljivem lokostrelskem turnirju. Večer pa je bil prava poslastica! Imeli smo družabni večer s tržiškimi skavti. Izmenjali smo si izkušnje in se iz srca nasmejali igram, ki so se zavlekle pozno v večer. Soboto smo sklenili z večerno molitvijo.

Nedelja je bila spet zgodba zase. Po zajtrku smo se udeležili pevskih vaj s tržiškim otroškim pevskim zborom. Naučili smo jih nekaj skavtskih pesmi, saj je bila to njihova želja, prepeli pa smo tudi vse ostale pesmi, ki so bile pripravljene za sv. mašo. S svojimi prošnjami, pozdravom miru in s petjem smo tako obogatili sv. mašo. Po maši smo se še zapletli v klepet z domačini, potem pa pohiteli v župnišče, kjer smo imeli kratko razmišljanje o smislu nedelje in desetih skavtskih zakonov. Ker lakota ne počiva, smo še pripravili kosilo, nato pa pospravili župnišče in se pripravili na odhod proti domu. Za konec smo imeli kratko refleksijo, v kateri smo se spomnili vseh ljubih in neljubih dogodkov na našem zimovanju.

Na koncu vedno ugotovimo, da je za nami še en tabor, ki ga bomo imeli v lepem spominu.

KATARINA PRAŠNIKAR, Vesela žaba

Zimovanje čete Friderika Baraga

Končno je prišel 21. februar, ko se je na novoustanovljena četa Friderika Barage odpravila na njihovo prvo zimovanje. Da bi zimovanje začeli in končali skupaj kot skupina izvidnikov in vodnic, smo se odpeljali do pod Jošta, nato pa peš na Jošta, kjer nas je že čakal topel in zasnežen dom. Za kratko namestitvijo v domu je sledila skavtska himna in dvig zastave, večerja, nato pa zahtevna izdelava bakel in vodskih zastavic. Ko so žabice, pikapolonice in pajki zadremali, smo jih z žvižgom priklicali (ob 3.00 zjutraj) na spust skavtske zastave. Sobotni dan je bil namenjen celodnevnemu pohodu na Sv.Mohorja, kuhanju skavtskega kosila in preizkusu spretnosti članov čete s strani voditeljev.

Dan se je nagnil k večeru, za nas je prihajal zabavni večer z igro sodišče, v kateri je vsak lahko povedal svoje želje, pričakovanja, pohvale in seveda kritike. Na koncu se je za vse pravično izšlo in tako smo vsi pobotani, veseli in z lažjim srcem odšli spustiti skavtsko zastavo, ki pa je ni bilo, ker jo je klan McMaček ukradel. Da si jo je četa priborila nazaj, so morali zapeti slovensko himno in povedati, kateri, za skavte pomemben mož, se je rodil na današnji dan (22.februar).

Z mislimi na » našega« ustanovitelja Roberta Badena Powella smo večer popestrili z nočnim pohodom z baklami.Sledila je nedelja in zaključek zimovanja s sveto mašo, h kateri so bili povabljeni tudi starši.

SMEJOČA DELFINKA- Kristina

SKOKI NA CICLJU

Na pustno soboto, 1. marca, so po daljšem času v Smučarskem klubu Termit Moravče ponovno pripravili tekmovanje v smučarskih skokih na »moravški« velikanki, skakalnici s kritično točko 60 m, na Ciclju. Tekmovanja za pokal Termita se je udeležilo 29 skakalcev iz sedmih slovenskih klubov.

Tekmovanje je potekalo v dveh kategorijah, tekmovali so mladinci do 16 let, kjer je bilo 20 tekmovalcev in člani, kjer se je zbralo 9 tekmovalcev. Vsak tekmovalec je opravil 3 skoke, najprej enega v poizkusni seriji, potem pa je šlo zares. Videli smo kar nekaj lepih in dolgih skokov, žal pa sicer zelo lepo pripravljena skakalnica zaradi pretoplega vremena ni omogočala skokov do novega rekorda skakalnice (preko 58 metrov).

V mladinski konkurenci so se najbolje odrezali mladi Zagorjani, ki so odnesli kar dvojno zmago. Prepričljivo je zmagal Miran Zupančič, ki je večino dela opravil že v prvi seriji, ko je najbližjega zasledovalca preskočil kar za 3 metre. Najdaljši je bil tudi v drugo in tako zmagal s prednostjo kar 16 točk. Zanesljivo je drugo mesto osvojil Luka Grobljar. Na stopničke pa se je prebil še Ilirjan, Luka Brnot. V članski konkurenci je bil prvi favorit bivši državni reprezentatnt, Miha Rihtar iz Domžal, sicer član SSK Triglav. Svojo vlogo je prepričljivo opravil in z dvema najdaljšima skokoma dneva (55,5 in 55 metrov) zlahka opravil s konkurenco. Za njim sta se na zmagovalni oder uvrstila dva člana ljubljanske Ilirije, Uroš Vrhovec in Matjaž Zver.

mladinci				
1. Miran Zupančič	SK Zagorje	53m	51,5m	190,8 točk
2. Luka Grobljar	SK Zagorje	50	50,5	174,7
3. Luka Brnot	SSK Ilirija	49,5	50	172,3
4. Matic Kramaršič	SSK Ilirija	48	48,5	164,1
5. Vid Ojsteršek	SK Mengeš	48	47	162,2

člani:				
1. Miha Rihtar	SK Triglav	55,5	55	204,2
2. Uroš Vrhovec	SSK Ilirija	53	51,5	186,3
3. Matjaž Zver	SSK Ilirija	48,5	49	164,7
4. Franci Peterka	SK Mengeš	47	48,5	155,7
5. Primož Peterka	SK Termit Moravče	45	45,5	143,2

Moravški navijači na svetovnem prvenstvu v nordijskih disciplinah

V soboto, 22.2. 2003, je bila v dolini Val de Fiemme na južnem robu italjanskih Dolomitov
tekma smučarjev skakalcev na 120-metrski skakalnici. Letos je moravški skakalec Primož Peterka spet v zelo solidni formi, zato Francu Cerarju iz Tuštanja ni bilo težko zbrati za avtobus navdušenih navijačev, ki bi podpirali moravškega favorita in ostale njegove skakalne kolege na veliki skakalnici. Tekma je bila ob 6 zvečer, zato smo nekaj minut po deveti uri dopoldan že odpotovali iz Moravč. Da bo potrebno imeti tudi kakšen dokument na meji, so se nekateri spomnili še v zadnjem trenutku, nato pa ni minilo dolgo, ko nas je v Padski nižini že prepihavala močna burja, ko smo se ob prvem postanku krepčali s krofi gostinskega podjetja Trojane. Po vožnji mimo nekaterih slikovitih italijanskih mestec smo v popoldanskih urah že zavijugali po čudovitih drznih soteskah Dolomitov in lahko občudovali stolpe gora , ki so se

bleščali visoko nad nami visoko pod temno modrim nebom. Za trenutek se nam je prikazala tudi nekaj nad 3300m visoka Marmolada, najvišja gora v Dolomitih. Nekateri posamezniki so ob mikrofonu znali pokazati kvalitete turističnih vodnikov ali pa so to vlogo vadili.
Skratka vzdušje na avtobusu je bilo ob vseh lepotah, ki so nas obdajale v avtobusu in okrog njega na visokem nivoju. Brez problemov smo zmogli tudi 2032 m visok prelaz Passo Valle in ob petih popoldne prišli ravno na poskusno serijo.Skakalnici sta bili že obžarjeni od žarometov, ljudje z vseh koncev ob vznožju pa tudi.
Navijaški pano smo obrnili proti kameri in bili navdušeni, če nas je ta ujela v objektiv.
Tekma se je začela in se razplamtevala. Naši s Peterko na čelu, za katerega smo vedeli ,da mu ta skakalnica ne leži najbo-

lje, so se solidno odrezali. Leteči Kranjec (Robert) je bil celo šesti,
Primož pa petnajsti. Tekma je bila lepa, suvereno je zmagal Poljak Adam Malys.
Z lepimi vtisi in dobro razpoložene nas je zanesljivo krmaril proti domu šofer Ciril Gerčar čez tuje pokrajine, le zvezde nad nami so sijale močno in nekam domače .

MARKO OSOLNIK

Tekmovanje, ki je potekalo v lepem in sončnem vremenu, si je ogledalo okoli 600 gledalcev. Pohvaliti pa velja tudi ekipo, ki je na čelu z domačim trenerjem, Vidom Kvedrom ves teden z veliko truda pripravljala skakalnico in jo tudi odlično pripravila.

STANE KOROŠEC

ŠAH

Končalo se je peto državno prvenstvo v dopisnem šahu, na katerem sta prvič nastopila tudi dva člana Šahovskega kluba Moravče, Štefan in Stane Korošec in dosegla tudi lep uspeh. Državna prvenstva v dopisnem šahu potekajo v razmaku dveh let, v finalu pa nastopi 15 igralcev. Osem se jih v finale uvrsti na podlagi rezultatov prejšnjega prvenstva, ostali pa preko polfinalnih turnirjev. Tekmovanje je trajalo dve leti, od januarja 2001 do januarja 2003. Dokaj zanesljivo je zmagal branilec naslova, Peter Kariž iz Ljubljane, takoj za njim pa se je uvrstil Štefan Korošec, ki je poleg zmagovalca edini končal turnir neporažen. Stane Korošec je osvojil šesto mesto in se tako tudi neposredno uvrstil na naslednji finalni turnir.

Končni vrstni red:

1.	Kariž Peter	Ljubljana	8	6	0	11	
2.	Korošec Štefan	Moravče	4	10	0	9	58,25
3.	Leben Dušan	Ljubljana	5	8	1	9	55,75
4.	Benko Boštjan	Zagorje	5	8	1	9	55,25
5.	Krajnc Leon	Maribor	5	7	2	8,5	
6.	Korošec Stane	Moravče	4	8	2	8	50,00
7.	Čopar Anton	Šmartno	3	10	1	8	48,25
8.	Veček Marjan	Ptuj	4	8	2	8	46,00
9.	Horvat Milan	Šentjur	4	7	3	7,5	
10.	Potrata Janko	Maribor	2	10	2	7	
11.	Savič Zdravko	Maribor	2	7	5	5,5	
12.	Bohak Janko	Ptuj	2	6	6	5	28,25
13.	Šuštaršič Andrej	Ljubljana	3	4	7	5	25,00
14.	Hriberšek Jože	Ljubljana	1	7	6	4,5	
15.	Marolt Tone	Bled	0	0	14	0	

V šahovskem klubu Moravče pa so tudi že stekle priprave na tradicionalni, že
peti mednarodni turnir v pospešenem tempu. Turnir bo letos v nedeljo, 7. marca 2003. Sicer pa v klubu vabimo vse ljubitelje šaha, da se nam pridružijo. Informacije lahko dobite pri predsedniku, Marku Zalokarju, tel: 041/523000.

STANE KOROŠEC

Zaključek svetovnega pokala v Planici

Ljubitelji ekstremnih daljav in poletov so se v planiškem vikendu zbrali pod Poncami in uživali v prelepem vremenu, v kar 121 poletih čez 200 metrov. Obiskovalci so v živo videli tudi nov svetovni rekord 231 metrov. Svetovni rekorder je postal Matti Hautamaeki s Finske. Če odmislimo vse zaplete s prometnimi zamaški, je bil planiški vikend paša za oči poln adrenalina. Planica je res snežna kraljica, ki je privabljala in bo, če se bo pravočasno prebudila kultura pogajanja, korektnosti in timskega dela med vsemi tistimi, ki skrbijo za planiški praznik.

Med 120 000 gledalci je bilo veliko Moravčanov, ljubiteljev smučarskih poletov, ki so vzpodbujali domače in tuje skakalce. Z veliko upanja so pozdravili vsak polet, tudi tisti manj posrečen, manj izkoriščen ali tak, ki se je zgodil v brezveterju. Naši tekmovalci so se ob zaključku tekmovanja za svetovni pokal razvrstili na naslednja mesta 7. mesto je osvojil Primož Peterka, 17. Robi Kranjec, 19. Peter Žonta, 33. Damjan Fras in 41. Rok Benkovič. Zmagovalec je tretjič zapored postal Poljak Adam Malysz, drugo mesto je osvojil Nemec Sven Hannawald, tretje mesto pa Avstrijec Andreas Widholzl.

Planica bo prihodnje leto v februarju prizorišče svetovnega prvenstva v smučarskih poletih. In Moravčani bomo poleg, kajne?

MAL

Moravčani radi beremo knjige

Da Moravčani že od nekdaj radi prebiramo knjige, nam pove dejstvo, da je bila v Moravčah ustanovljena ***javna knjižnica*** *davnega* ***leta 1903****. Tega leta je bila ustanovljena Ljudska knjižnica in Bralno društvo. Leta 1907 je imela knjižnica 800 knjig, 1911 pa že 1000. V kraju je obstajala tudi Sokolska knjižnica s 602 knjigami.*

Ob pričetku druge svetovne vojne *je Ivan Burja skril knjige na varno v Prikrnico, v Krašce in na Dole. Knjige iz Sokolske knjižnice so bile razdeljene med občane.* ***Po vojni leta 1948*** *je bila knjižnica ponovno ustanovljena in je imela le 100 knjig, dve leti kasneje pa že 350 knjig in 144 članov.* ***Sredi 70 let*** *je imela knjižnica 4600 knjig, vpisanih bralcev pa 1500. Izposodili so si 2900 knjig. Za moravško knjižnico in njeno bogato kulturno poslanstvo je nad 20 let skrbel prof. Janez Vresk.*

Danes se zares vzorno delovanje knjižnice enote Moravče, Knjižnice Domžale skrbi Katarina Judež.

Temeljna zaloga knjižničnega gradiva je ***danes*** *ca. 13000 enot. V letu 2001 je bilo 1345 izposojevalcev. Izposodili so si 22807 enot gradiva (knjige, kasete, itd.), nabavljenih pa je bilo 1345 knjig. 337 članov pa si izposoja knjige v Knjižnici Domžale.* ***Sedaj v knjižnici ni potrebno plačevati izposojevalnine.*** *Tako je knjiga vsakomur dostopna ne glede na materialno stanje, res pa je, in mislim, da je tudi prav, da se* ***mora plačevati zamudnina*** *zaradi nepravočasne vrnitve izposojenega gradiva. Če knjiga ni pravočasno vrnjena, mora nekdo drug čakati, čeprav bi knjigo nujno potreboval. Še nekaj bi rad pripomnil: kot član knjižnice Moravče, si lahko izposojate knjige in ostali material tudi v domžalski knjižnici, po dogovoru pa tudi iz drugih knjižnic.*

Želja je bila, da se v Moravčah ustanovi ***samostojna knjižnica. To pa po današnjih predpisih ni mogoče,*** *Občina ima po sprejetih normativih premalo prebivalcev, gotovo pa tudi premalo razpoložljivih sredstev za knjižnično dejavnost. Zavedati se moramo, da* ***knjižnica deluje v slabih prostorskih razmerah****. Upajmo, da se bo tudi to v doglednem času obrnilo na bolje!*

MARIJAN GRIL

TEKMOVANJA

Turizem. *19. marca so se v OŠ Dob zbrali mladi na 17. festivalu turizma z naslovom* ***Napeljite vodo na svoj mlin****, ki ga organizira Turistična zveza Slovenije. Naši tekmovalci so se pod mentorstvom Vande Urbanija že devetič udeležili tekmovanja in se predstavili z nalogo* ***BILI SO IN OSTAJAJO VELIKI LJUDJE****. Z dobro odrsko predstavitvijo podkrepljeno z video produkcijo, raziskovalno nalogo in razstavo so naši učenci predstavili življenje in delo našega rojaka* ***matematika barona Jurija Vego****. Osvojili so srebrno priznanje, za kar jim iskreno čestitamo.*

Vesela šola. *6. marca je potekalo regijsko tekmovanje iz vesele šole. Tekmovanje je poteklo na naši šoli. Pod vodstvom mentorice ga. Vande Urbanija se je iz 3., 4. in 5 razreda na državno tekmovanje uvrstilo 6 tekmovalcev in ob tem prijelo srebrna priznanja. Iz 6., 7. in 8. razreda pa je tekmovalo 50 učencev pod mentorstvom ga. Maje Vilar. Na državno tekmovanje se je uvrstilo 31 učencev. Želimo jim veliko uspeha.*

Ples. *15. februarja je bilo plesno tekmovanje v Radomljah, ki ga je organizirala Plesna šola MIKI. Tekmovanja so se udeležili tudi naši plesni pari. Mladi plesalki Kristina Fale in Ines Huber iz 2.a/9 sta v svoji skupini plesnih parov zasedli odlično drugo mesto. Čestitamo!*

Angleški jezik. *Na državnem tekmovanju iz angleškega jezika, ki je bilo 6. februarja, so trije učenci osvojili: zlato priznanje – Jurij Stritih, srebrno priznanje pa Katja Bricelj, Aljaž Urbanija in Vesna Judež.*

Kviz o Juriju Vegi. *Učenci posameznih razredov so ob obletnici rojstva obiskali Vegov rojstni kraj. V spominski sobi so si ogledali in pripravili krajši kulturni program ob spomeniku pred hišo. Ostali so sodelovali v kvizu Kaj veš o Juriju Vegi? Vsak razred je sestavil ekipo, ki se je pripravljala na tekmovanje. Učenci so odgovarjali na vprašanja o življenju in delu Jurija Vege in reševali matematične naloge. Najboljše ekipe so bile nagrajena s praktično nagrado.*

Likovniki ponovno razstavljajo. *19. marca so že na tradicionalni razstavi likovnih del, ki nastajajo pod mentorstvom go. Inge Ivartnik, na ogled postavili dela mladi umetniki. Po kratkem kulturnem sporedu, so se avtorji del na kratko predstavili in obiskovalce seznanili v kakšni tehniki so nastajala njihova dela.*

A. VAVPETIČ

ŠOLSKI KOLEDAR

29. 03. – Matematika – regijsko tekmovanje
31. 03. – Zaključek drugega ocenjevalnega obdobja
10. 04. – Revija mladinskih pevskih zborov v Moravčah ob 18.^{00}
10. 04. – Govorilne ure
11. 04. – Cici vesela šola
12. 04. – Matematika – državno tekmovanje
17. 04. – Vesela šola – državno tekmovanje
21. 04. – Velikonočni ponedeljek – pouka prost dan
23. 04. – Zaključek bralne značke in predstavitev lesene knjige
28. 04. – 04. 04. – Prvomajske počitnice

Zimska šola v naravi

Zimska šola v naravi je potekala na slivniškem Pohorju in sicer na Pajkovem domu, katerega lastnik je g. Andrej Kamerički. Zimske šole v naravi seje udeležilo 53 otrok (5. razredov) naše šole. Delo je potekalo po že naprej pripravljenem programu. Zimsko šolo v naravi je vodila ga.Alenka RAJH, ostali učitelji pa so bili: ga.Vanda URBANIJA, g. Marko OSOLNIK, g.Andrej ROUS, g.Aleš AMBROŽ in g.Dušan TOMC.
Program dela je temeljil na alpskem smučanju s poudarkom, da učenci, ki smučanja ne obvladajo, osvojijo osnove smučanja, ostali pa svojo tehniko smučanja izpopolnijo. Alpsko smučanje so izvajali na smučišču AREH.

foto Marko Osolnik

Najzanimivejši dogodek na Pohorju

Najzanimivejši dogodek? Hm? Vse je zanimivo, a kljub temu mi je v spominu ostal torkov večer. Lahko smo izbrali ali gremo na pohod ali pa bomo odšli na igrišče igrat nogomet. Večina nas je odšla igrat nogomet. Ko smo prišli na igrišče, najprej sploh nismo vedeli, kje smo, saj je igrišče prekrivala debela plast mehkega, puhastega, predvsem pa mrzlega snega. Razdelili smo se v dve skupini in začeli igrati. Najprej je igra potekala normalno, potem pa je tovariš prijel žogo z roko in dal »gol«. Bilo je 1 : 0 za nas. Ko smo to videli, nismo več brcali žoge, ampak smo jo kar metali in si jo podajali. Na koncu je bilo vsem že tako vroče, da smo se pometali v sneg in sanjarili o ledeni pijači.

MAJA HORVAT, 5.b

Pust veselih ust

Zima je bila zelo dolga in bil je čas, da jo preženemo. Šolske hodnike so tega dne preplavili junaki iz pravljic, knjig in filmov ali pa se je kaj zanimivega našlo v babičini skrinji. Za zabavo sta tega dne poskrbela Mojca in Kaličopko, ki sta nas obiskala. Ker pa se spodobi, da zimo preganjamo tam kjer je, torej zunaj, smo se odpravili na potep po Moravčah. Upam, da smo bili pri preganjanju zime uspešni, čeprav se je odločila, da nas še ne bo kar tako zapustila.

A. VAVPETIČ

MOJA DOLINA
skozi prizmo obrti, stavbne dediščine in varovanja narave

Kolarstvo na Moravškem – osnova za transportna sredstva preteklosti in naše sodobnosti

Danes nameravam razmišljati skupaj z Vami o obrti, ki je povezana s krogom. Krog je tudi danes osnova za premikanje predvsem ljudi, živali, rastlin in predmetov- stvari. Ta krog je kolo, ki ne bi bil tako zelo v povezavi s stvarmi in predmeti, če ne bi bilo ljudi, ki so potrebovali sredstva za svoje selitve iz kraja v kraj, iz območja na območje., za premikanje iz kraja v kraj, kjer so se ljudje naselili, si zgradili dom za svoje družine in živali.
Kolo je osnova za vzlet in pristanek danes najsodobnejših vozil - jeklenih ptic neba in vesolja ter jeklenih konjičkov na dveh, treh, štirih in večih kolesih.

Obrt, ki je nastala v povezavi z uvajanjem vozov v kmečkem gospodarstvu in prevažanjem ljudi v trgih in mestih, je kolarstvo. Ljudje, ki so se izučili tega poklica so bili poklicni kolarji pa tudi samouki. Uvajanje vozov je povezano z razvojem prevozništva ali furmanstva, ki se je na Slovenskem razvijalo od 15. stoletja naprej, piše dr.Janez Bogataj v knjigi Domače obrti na Slovenskem. Kolarji so bili tesno povezani s kovači in kovaško obrtjo, saj so vse lesene dele s kolesi vred napravili kolarji, skupaj pa so voz sestavili kovači s kovanimi detajli, osjo (akso) ter oskrbeli tudi pogonsko moč – konje. Da je bila oprema popolna, je tu sodelovalo še več obrtnikov, kot so: tapetniki, usnjarji, sedlarji in jermenarji.

Vrnimo se k današnji temi – kolarstvu. **Poglejmo v delavnico** enega izmed Moravških kolarjev, **h gospodu Janezu Pergarju z Dol pri Kraščah**. Janez Pergar se je izučil kolarske obrti konec štiridesetih let 20. stoletja na Ptujski obrtni šoli, kjer so se izučili tudi tesarji, mizarji in drugi mojstri lesne obrti. Tam je opravil tudi vso pot od vajenca, pomočnika do mojstra.
Srce kolesa je pesto, izdelano iz enega kosa jesenovega lesa. Obdelava je v glavnem v celoti ročna, razen zarez za nameščenje kovanih delov, ki je stružena. Luknje, kamor zataknejo špice, so izdolbene ročno in so zamaknjene gor in dol zaradi obtežitve. Kolo je sestavljeno iz pesta, **platišč in špic**. Na sprednjih kolesih je pet platišč in deset špic, na zadnjih, ki so večja je šest platišč, špic pa je dvanajst. Lesena platišča so na notranji strani žagana, na zunanji pa sekana. Vsak del platišč je izdelan posebej, kar pomeni, da je kolar moral izredno natančno izmeriti krivino, da je lahko kolo sestavil. **Nadaljna obdelava je v celoti ročna**

z različnimi orodji, ko so obliči: **slopar** (eno rezilo), **šlihtar** (dve rezili), **štrob obli** (profilni), **štosman** (spihalnik), **šabhoba**, ki jo kolar uporablja za oblanje zakrivljenih površin, **različna dleta** (štemmajzli), **šestila, kotniki** (vinkl, šrekvinkli) in **žage** (fuks švanc, špic žage ipd.).
Leseno osnovo za vozove s sedišči in blatniki je v celoti izdelal kolar. Izdelovali so različne vozove za delo na kmetiji in gradnji hiše, kot so **lojtrniki**, ki so jih še ne tako dolgo nazaj na Moravškem uporabljali za prevoz mrve in stelje. Za prevažanje gnoja so namesto lestev (lojtr) uporabili **koš**, za težje tovore (kamenje, opeka, zemlja ali les) pa deske (plohe).
Izdelovali so tudi vozove za praznične priložnosti. Dandanes vidimo ob različnih praznikih najpogosteje **zapravljivčka** (federvagen), izdelovali so tudi **koleslje, kočije, bagrle, ropotače in parizarje za prevoz težjih tovorov.** Veste, zakaj ima zapravljivček prednje sedeže oblečene v les, zadnje pa odprte? Janez Pergar se pošali: »Spredaj se pelje gospodar z ženo, zadaj pa hčere, da jih fantje lahko ogledajo«. Morda se je kje prižgala iskrica.

Kolar Janez Pergar danes ugotavlja, da bo ta obrt izumrla. Pravim, da je škoda. Prav danes, ko se na Slovenskem, tudi na Moravškem razvijajo različne kulturne poti, ogledi naravnih in kulturnih znamenitosti. Pri današnjem vsesplošnem drvenju v bolj ali manj hitrih avtomobilih in motorjih, **bi kazalo razmisliti o počasnejšem potovanju in uživanju okolice (t.i. mehkem turizmu), morda z zapravljivčki, koleslji ter kočijami in tako pokazati dediščino Moravške doline tudi obiskovalcem. Jaz sem za, pa Vi?**

MOJCA TERCELJ OTOREPEC

PISMA BRALCEV

Pojasnilo bralcem Moravških novic na članek v ljubljanskem Dnevniku in odgovor novinarki Aniti Vošnjak na članek »Na skritem rentgenu se nabira prah« objavljenem v časopisu Dnevnik dne 23.01.2003.

Iz dokumentacije je razvidno, da je Občina Moravče leta 1996 kupila zobni rentgen z razvijalcem in sušilcem za potrebe zobne ambulante Moravče. Vaš komentar ?

Glede na to, da je novinarka Anita Vošnjak objavila članek na podlagi enostranskih in nepopolnih informacij, se čutim dolžnega, da nabavo »skritega« rentgenskega aparata osvetlim tudi z druge strani. Zobna ambulanta Moravče pokriva vse zaselke na področju občine Moravče, nekaj manj kot 5.000 prebivalcev,od katerih jih precej živi v oddaljenih zaselkih. Že vrsto let smo se zobozdravstveni delavci v Domžalah in tudi v Moravčah trudili, da zagotovimo našim uporabnikom celovito zobozdravstveno oskrbo, posebno za rentgensko slikanje zob,ki je bilo tista leta tudi v Domžalah nepopolno. Paciente smo pošiljali v Kamnik ali v Ljubljano, kar vedno ni bilo enostavno zaradi prometnih povezav in socialne strukture pacientov. V dogovoru s takratnim županom Matjažem Kočarjem in svetniki Občine Moravče je bil tako v letu 1996 sprejet sklep, da Občina Moravče kupi rentgenski aparat za slikanje zob. Tako kot že novinarka v članku ugotavlja, sem bil za izbiro aparata zadolžen sam, višji dentist Roman Serianz in ne doktor, kakor me novinarka nepravilno predstavlja. Na priporočilo mojih kolegov, ki so takšen zobni rentgen že uporabljali, sem izbral zobni rentgenski aparat ELITYS firme TROPHY. Svetovali so mi tudi, da z rentgenom kupim še razvijalec s sušilcem, ki omogoča takojšnjo izdelavo slik. Za vse skupaj je Občina Moravče plačala 934.315,00 SIT. Rentgenski aparat ELITYS ima visoko frekvenčni generator, omogoča skrajšani čas izpostave žarčenju, žarčenje je omejeno na minimum. Možno ga je tudi nadgraditi, tako da bi se težji posegi lahko izvajali preko ekrana. Moram povedati, da ima takšen sistem rentgena že mnogo zasebnih zobnih ambulant, saj je za sodobno zdravljenje zob neobhodno potreben, istočasno pa ne potrebuje nobene dodatne zaposlitve, saj slikanje lahko opravita zobozdravnik ali asistenka sama, če se dodatno usposobita.

Ali bi lahko rentgen uporabljali? Ali ste bili za to usposobljeni?

Da bi lahko rentgenski aparat v zobni ambulanti uporabljali, sem na svoje stroške opravil tečaj iz varstva pred ionizirajočimi sevanji. Zaščitni predpasnik, ki se je zahteval za paciente pa

Ukrepi za skrajšanje dnevnega čakanja v splošni ambulanti Marjana Dežmana, dr.med. v Moravčah

S ciljem skrajšati čakanje za sprejem pri zdravniku v splošni ambulanti obveščamo bolnike, da lahko naročijo po telefonu sledeče:

1. bolniške liste za bolniški stalež v tekočem mesecu,
2. bolniške liste po zaključenem zdravljenju,
3. napotnice za redne kontrole pri specialistih: kardiologu, pulmologu, diabetologu in okulistu,
4. recepte pri kroničnih bolnikih za že uvedeno terapijo,
5. razna cepljenja po programu (Tetanus, gripa, pneumokok, meningoencefalitis) ni potrebno čakati na vrsto.
6. Hišnih obiskov med ordinacijskim časom ni. **V nujnih primerih** je potrebno poklicati urgentno službo ZD Domžale (tel.št.: 72 45 211). Za ne nujne hišne obiske pa se dogovorite z zdravnikom pred oz. po delovnem času ambulante.

V primeru kakršnihkoli sprememb ali težav je tudi za zgoraj navedene primere potreben dogovor z zdravnikom.

Obvestilo o odsotnosti zdravnice za otroke in mladino v zdravstveni postaji Moravče-Lukovica

Paciente obveščamo, da se predvideva daljša odsotnost zdravnice za otroke. Nadomeščanje za mesec MAREC je urejeno na sledeč način:

pon.	Janez Grošelj, dr.med.spec.	popoldne	Moravče
torek	Tomaž Klinar, dr.med.	popoldne- posvetovalnica	Lukovica
sreda	Janez Grošelj, dr.med.spec.	dop. od 10.30 ure dalje-posvetovalnica	Moravče
čet.	Mira Ažman, dr.med.spec.	dop.	Lukovica
petek	Janez Grošelj, dr.med.spec.	dop.	Moravče

Tudi v mesecu aprilu bo ambulanta delovala v enakem obsegu.

Obvestilo o novem vhodu v ZD Domžale brez arhitektonskih ovir

Paciente obveščamo, da smo uredili nov vhod brez arhitektonskih ovir za nujno medicinsko pomoč in dežurno službo, in sicer s severne strani zgradbe Zdravstvenega doma Domžale. Vhod lahko koristijo tudi slabše pokretne osebe, ki prihajajo na pregled v druge ambulante.

Način uporabe:

Pri zapornici ob tabli »nujna medicinska pomoč« je nameščen domofon, na katerem pozvonite. Sestra v urgentni službi ali informatorka vam bo odprla zapornico. **Prosimo vas, da pozvonite dvakrat.**

JANEZ SVOLJŠAK, dr.med.spec., direktor

je kupila dr. Marta Gerič. Rentgenski aparat je bil montiran v zobni ambulanti Moravče v prostoru, kjer je bila tudi garderoba, preizkušen in usposobljen za uporabo.

Zakaj se rentgen v Moravčah ni začel uporabljati ?

Ker ZD Domžale –zobozdravstvena služba ni bila pripravljena plačati komisijskega pregleda in uporabnega dovoljenja zobnega rentgena, okoli 50.000,00 SIT, niti nabave rentgenskih slik in vse skupaj vključiti v delovni normativ z izgovorom »kar občina naj plača«. Tudi to smo se na Občini dogovorili, vendar še zmeraj nekaj ostane, pacienti bi morali slikanje plačevati sami, kar se mi je zdelo neprimerno, zato sem si nehal prizadevati za rentgensko slikanje zob v Moravčah. V domžalskem zdravstvenem domu se je šele v letu 2001/2002 pristopilo k prenosi prostorov za slikanje zob in nabavi novih sodobnih aparatov, tako da je danes rentgensko slikanje zob lepo urejeno. Moram poudariti, da sem pri nabavi rentgenskega aparata mislil izključno na potrebe pacientov, saj sem vedel, da se bom v bližnji prihodnosti upokojil in takšnega aparata ZD Domžale za potrebe ambulante v Moravčah nikoli ne bi kupil. Rentgenski aparat je bil montiran, pripravljen za uporabo,vendar se ni uporabljal,-čeprav sem še danes prepričan,da si pacienti zobne ambulante Moravče takšen aparat zaslužijo.

Kje je sedaj ta rentgenski aparat ?

V letu 2002, skoraj dve leti po moji upokojitvi, je ZD Domžale v sodelovanju z Občino Moravče pristopil k temeljiti posodobitvi Zdravstvenega doma Moravče, pri kateri pa nihče ni predvidel namestitve rentgenskega aparata.
Vendar pa to ni in ne more biti razlog, da rentgenski aparat ne bi bil v uporabi, saj ne zahteva posebnega prostora in se lahko namesti neposredno ob zobozdravniškem stolu. Tako velik gradbeni poseg je zahteval, da se rentgenski aparat umakne iz prostorov, zato je bil začasno shranjen v ZD Domžale in prav nobenega razloga ni, da se ne vrne nazaj v ZD Moravče, saj je last Občine Moravče.

Ali je pred objavo članka v Dnevniku od Vas kdorkoli želel kakšno informacijo ali dodatno pojasnilo ?

Pred objavo članka ni nihče z menoj vzpostavil stika, zato sem bil ob nekaterih netočnih navedbah neprijetno presenečen. Posebno me preseneča sprenevedanje posameznih občinskih svetnikov in članov uprave, saj jih je kar nekaj med njimi, ki so bili o problematiki podrobno seznanjeni že v prejšnjem mandatu in so o nakupu rentgenskega aparata za ZD Moravče tudi odločali.
Takšna objava v časopisu zagotovo ni v prid nikomur, še najmanj pa novemu občinskemu svetu. Zaradi odklanjanja ZD Domžale bi bilo koristneje, če bi poskušali problem rešiti z medsebojnim dogovorom. V kolikor bodo moravški občinski svetniki ugotovili,da si takšnega standarda zobozdravstvene oskrbe njihovi krajani ne zaslužijo, lahko Občina Moravče aparat proda.

Na koncu se vseeno zahvaljujem tistim članom uprave in svetnikom Občine Moravče, ki so sodelovali z novinarko Anito Vošnjak pri pripravi članka in mi tako omogočili, da krajane seznanim z razlogi, zakaj se še vedno vozijo na slikanje zob v druge zobozdravstvene ustanove. Novinarki Aniti Vošnjak pa čestitam k izjemno pametni ugotovitvi pod sliko »V nedavno prenovljeni zobozdravstveni ordinaciji so zoboboli manj boleči«, saj bom tudi sam zelo vesel, če bo že pogled na nov oplesk in novo opremo pacientom pregnal zobobol.

FRANCE RAVNIKAR, ROMAN SERIANZ

Koliko je lepih dni – pa človek ne ve zanje!
Koliko lepih trenutkov – pa so le sanje…
Koliko je misli, ki plovejo kdo ve kam?
Koliko ljudi, pa je človek vedno sam.

V SPOMIN

28. aprila 2003 bo minilo leto dni,
odkar je omagalo srce našega moža in očija

ROMANA VESELA
iz Češnjic pri Moravčah

Če lučko na grobu bo upihnil vihar, je v naših srcih ne bo nikdar!

žena Cirila, hčerki Romana in Maja

Kako je prazen dom,dvorišče,
naše oko zaman te išče,
ni več tvojega smehljaja,
le trud in delo tvojih rok
za vedno nam ostaja.

ZAHVALA
Mnogo prezgodaj nas je v 56. letu starosti zapustil
naš dragi mož, brat, stric in svak

FRANC BARLIČ
iz Mošenika

Iskreno se zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, sveče, denarne darove in svete maše. Iskrena hvala družini Grilj in Urankar, ki sta nam stali ob strani v težkem trenutku, dežurni ekipi ZD Domžale, župniku Primožiču za lepo opravljen obred, moškemu pevskemu zboru, Juretu Močilnikarju za zaigrano tišino, podjetju Tosama in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

Kakor valovi in galebi se srečujemo
in približujemo, galebi odlete,
valovi odplavajo in mi odhajamo.

V SPOMIN

JOŽE RIBIČ
iz Dešna

3.4.2003 mineva tretje leto, kar nas je zapustil mož in oče.
Hvala vsem, ki se ga spominjate.

Vsi njegovi

Kako je prazen dom, dvorišče,
naše oko zaman te išče,
ni več tvojega smehljaja,
le trud in delo tvojih rok
za vedno nam ostaja.

V SPOMIN

JANEZU in MARIJI STREHAR
iz Gore pri Pečah

Že dolgo Vaju ni več med nami ...
Ni več Vajinih korakov po zemlji,
na kateri sta garala vse življenje,
a jo kljub temu imela tako rada ...
Ni več naših skupnih nedeljskih
snidenj, ko sta nas nestrpno
pričakovala in se veselila
vse večje družine.
Utihnil je Vajin glas, Vajini nasveti, Vajina skrb za vse nas.
A ostala sta v naših srcih s svojo ljubeznijo in neizmerno dobroto.

Vajini otroci z družinami

AVTOSERVIS
PLANINC d.o.o.

Vrhpolje 43, Moravče
Tel.: 01/723-13-38
GSM: 041/686-509

VULKANIZERSTVO
prodaja, premontaža, centriranje in hranjenje gum
Nudimo kompletno usluge na vseh tipih vozil.
Za čas popravila nudimo nadomestno vozilo.
Smo pogodbeni servis za vse slovenske zavarovalnice.
Odkup in prodaja celih in poškodovanih vozil.

Prilagajamo se potrebam potrošnikov, zato smo našo ponudbo **obogatili z vodilnimi in pogonskimi traktorskimi gumami,** ki vam jih nudimo po ugodnih cenah.

V Avtoservisu Planinc že pred pomladjo mislimo na vas in vašo opremo vozila, zato imamo **na zalogi že letne pnevmatike** priznanih proizvajalcev po ugodnih cenah.

!! NOVO !!
Polnjenje in kontrola avtomobilskih klimatskih naprav.

Delavni čas: od ponedeljka do petka 7.00 - 19.00
sobota 7.00 -13.00

VETERINARSKI DOM DOMŽALE d.o.o.
Cesta talcev 10, 1230 Domžale

Na podlagi 1. točke 45.čl. zakona o veterinarstvu, v izvajanju preventivnih ukrepov zaradi odkrivanja in preprečevanja živalskih kužnih bolezni v letu 2003, (ur.list RS št. 7/23.01.2003) v pravilniku o izvajanju sistematičnega spremljanja kužnih bolezni in cepljenj v letu 2003 po 26.čl., se bo vršilo splošno cepljenje psov proti steklini, po sledečem razporedu v občini Moravče.

RAZPORED OBVEZNEGA CEPLJENJA PSOV PROTI STEKLINI

Dne: četrtek 03.04.2003		
08.30 - 09.00	Katarija	pri Srenjščku, Katarija 11
09.15 - 09.30	Sp.Prekar	pri Krajevni skupnosti
09.45 - 10.15	Dešen	pri Ribiču, Dešen 6
10.30 - 11.00	Gora p.Pečah	na križišču za Sp. in Zg. Goro
11.15 - 11.45	Peče	pri Malu, Peče 3
12.00 - 12.30	Drtija	pri Mrčunu, Drtija 14
12.45 - 13.15	Gaberje pod Limb.goro	pri Urankarju

Dne: petek 04.04.2003		
10.15 - 11.00	Vrhpolje	pri Lenček Dominiku, Vrhpolje 18
11.30 - 12.30	Krašce	pri gasilskem domu
13.00 - 14.00	Moravče	pri KZ Emona
14.15 - 14.45	Negastrn	pri Martinu Koviču

CEPLJENJE PSOV ZA ZAMUDNIKE je na krajih ter mestih v rednem cepljenju.
Dne: torek 08.04.2003
08.30 Peče
09.00 Moravče
09.30 Vrhpolje

Ne pozabite prinesti s seboj izkaznico o cepljenju psov.
Cepimo vse pse, starejše od 4 mesecev, breje in doječe psice pa cepimo po odstavitvi.
POSAMEZNO CEPLJENJE je v VETERINARSKEM DOMU DOMŽALE, Cesta talcev 10, vsak delavnik od 07.00 - 11.00 in od 17.00 - 18.00 ter ob sobotah od 07.00 - 09.00.

sliko pleskarstvo
PIRC
Matej Pirc s.p.
gsm 041·647·602
Stegne 11
1251 Moravče

ISCG DOMŽALE
AVTOŠOLA LONČAR d.o.o.
Cesta talcev 10, 1230 Domžale
Marko: 041/785-735
Janez: 041/697-971
Tečaj CPP B kategorije 14.4. ob 19. uri

PA BREZ ZAMERE

Pokojnina res ni bog ve kakšna.
Toliko, da se preživi.
Ja, taka je reforma naša,
da te še po penziji UDARI.

V Avianu soldateska zbrana
obiskala rada bi deželo Iraka.
Skozi pokrajino sončnih Alp vozila bi zarana,
na dovoljenje še vedno čaka,
pa ni vzrok neporavnana cestnina.

Dimsi, prežet z duhom zahodnega velikana,
oborožen s kopijo vilinske izjave,
bo spremljal grupo, saj pot mu je poznana,
misleč, da narod veseli se njega pojave.

Diplomacija, skrivnostna, zvita,
ne vedoč, kje jih pot bo vodila,
da postavit v križišče tri cvetja korita,
kar enota BB poslušno je storila.
Tudi z vrat občinskih odstranila
vsa gnezda pajkov preko zime skrita.
To pa seveda vsakdo opazi
ki okolica cvetoča, kdaj ga oplazi.
Enota BB zmaga je vaša. Čestitke!

2003

NOVICE IZ Moravške doline

OBČINA MORAVČE

April 2003, Letnik IV, Številka 4

"Durgla"

Kovana mreža

Okrasne podkve

Ogrodje zapravljivčka

Kovač Franc Gorjup
iz Moravč

PRODNIK
JAVNO KOMUNALNO PODJETJE, PRODNIK d.o.o.

Obveščamo vas, da bomo v občini Moravče **v sredo, dne 21.5.2003 izvedli zbiranje in odvoz nevarnih odpadkov iz gospodinjstev.**
Nevarne odpadke iz gospodinjstev bomo 21. 5.2003 sprejemali:

- **14.00-15.30 v Pečah pri gasilnem domu,**
- **15.30-17.00 v Moravčah pred kulturnim domom in**
- **17.00-18.30 v Krašcah pri gasilnem domu.**

Med nevarne odpadke sodijo: akumulatorji, baterije, zdravila, pesticidi, barve, laki, kozmetika, svetila in gume osebnih avtomobilov.

Vse občane naprošamo, da **upoštevajo naslednja opozorila:**

1. nevarni odpadki naj bodo v embalaži, ki omogoča varen prenos do zbirnega mesta.
2. tekoči odpadki morajo biti zaprti čeprav improvizirano.
3. odpadki iste skupine se ne smejo združevati v večjo embalažo, ker lahko pride med njimi do kemične reakcije.
4. odpadke naj prinesejo polnoletne osebe, ki bodo pri rokovanju z njimi upoštevale tehnična navodila, pridobljena ob nakupu izdelka.

Društvo krajanov Tuštanja
vabi na

10. tradicionalno prvomajsko srečanje na gradu Tuštanj
1. maja ob 13. uri.

Pokrovitelja: Natura, s.p. Dušan Grošelj in Občina Moravče

Program:
Ob 13.00 start oldtimerjev (Soklič – Krašce - Tuštanj)
Od 14.00 dalje vas bodo zabavali Spidi & Gogi, Ivan Hudnik, ansambel Svetlin in Vesele Štajerke.

BOGAT RIBOLOV.
Za dobro domačo hrano in pijačo bodo poskrbeli domačini.

VABILO

Občinsko združenje borcev in udeležencev NOB Moravče vabi na tradicionalno spominsko svečanost ob obletnici poboja domačinov v gozdu nad Češnjicami, ki bo

V SREDO, 30. APRILA 2003, OB 16. URI
PRI SPOMENIKU PADLIM NAD REMZOVO DOMAČIJO.

V kulturnem programu bodo sodelovali: pevci Mešanega pevskega zbora DU Moravče, recitatorji OŠ Jurija Vege Moravče, citrar Rado Kokalj in pevci Moškega pevskega zbora Kulturnega društva Tineta Kosa Moravče.
Vljudno vas vabimo, da se nam pridružite na spominski svečanosti in na srečanju udeležencev NOB in občanov.

Povorka na kmečkem prazniku

povabilo k sodelovanju

Letos bomo ponovno v program kmečkega praznika vključili **povorko kmečkih del in običajev**. Zato vabimo vse zainteresirane posameznike in skupine (vaščani, sorodniki, prijatelji...), da vaše ideje in udeležbo na povorki sporočite na tel. 041-208-546 (Mirko) ali 041-967-351 (Nuša).
Verjetno se vas večina še spominja, kako zanimivi so bili kmečki prazniki s povorko, na kateri so sodelovale narodne noše, konjeniki in seveda VI, ki ste tako pokazali, da v vaši vasi še živi spomin na kmečke običaje in želja po sprostitvi v nedeljo popoldne na veselici.

Zato vas prosimo, da nam pomagate znova narediti takšen kmečki praznik, kot so bili pred leti.

Društvo podeželske mladine Moravče

Pohodi v organizaciji PD Moravče

- **četrtek, 1.maj, PRVOMAJSKI POHOD PO MPP, zahtevna pot (52 km), vodniki, start ob 4.00 izpred gradu Tuštanj, startnina 1500 SIT**
- sobota, 10.maj, PAŠKI KOZJAK, lahka pot, vodita Urša Jamšek (031 574 744) in Vida Vidergar Žučko (041 270 606)
- sobota, 24.maj, NANOS – PREDJAMA, lahka pot, vodita Jurček Novak (041 770 798) in Marjan Kocjančič (041 874 139)
- sobota, 7.junij, RATITOVEC, lahka pot, vodi Jurček Novak (041 770 798)

ZAHTEVNEJŠI POHODI – določitev datumov po dogovoru z vodniki

- MAJ – Vrtaško sleme, lahka pot, vodi Lidija Brnot (041 841 323)
- JUNIJ – Debela peč, Brdo, zahtevna pot, vodi Lidija Brnot (041 841 323)

KŠD Peče
vabi na **premierno uprizoritev komedije v dveh dejanjih**
Marjana Marinca in v režiji Nuške Sušnik

Ljubezen v kovčku,

ki bo **v soboto, 26. aprila, ob 20.uri**
v dvorani gasilskega doma **v Pečah**.

Ponovitev si lahko ogledate še **v soboto, 10. maja, ob 20. uri** v dvorani Kulturnega doma **v Moravčah**.

Vabljeni na urico in pol smeha!

FLORIJANOV SEJEM V TRZINU
10. IN 11. MAJA 2003

Cena stojnice: za 2 dni 10.000 SIT, 1/2 stojnice za 2 dni 7.500 SIT. Reklama v priložnostnl zloženki 5.000 SIT. Stojnice bodo v času sejma varovane.

PRIJAVE DO 30. APRILA 2003 na
TURISTIČNO DRUŠTVO TRZIN, MENGEŠKA 9.
Infomacije preko telefona 5644528 (ga. Valenčak), ali 5641612 (g. Seljak).

Prazniki so minili, na vidiku pa so že novi. Uh, koliko jih je! Da vendar se vedno na koncu iztečejo tako neusmiljeno hitro, da bi se prav res po njih prileglel vsaj še en prost dan. Da ne gre, delo nas neprestano vabi, da izpolnimo, kar pač moramo, hočemo ali želimo.

V dneh pred pisanjem tega uvodnika sem doživela črn dan v mojem sončnem poklicu. In o čemer koli sem hotela pisati v teh uvodnih vrsticah, so se misli vračale nazaj in dozorela je odločitev, da zapišem, kar bi utegnilo še koga spodbuditi k razmišljanju in presojanju. Ta črn dan se je nagrmadil z: »Zato pa nismo na tekmovanju nič dosegli, ker ste nas tako dobro pripravljali.« Ne zanima me, od kod in koga je bila ta poved položena predme. Bila pa je čudovita, saj me je zaposlovala in bogatila kar nekaj dni. Hvala zanjo, kajti prav zaradi nje sem še bolj prepričana v svoje pedagoško vedenje o vlogi mentorja. Vesela sem spoznanja, da v meni ni posesivnosti in da se lahko veselim dosežkov vsakega najmanjšega napredka v znanju najbolj nebogljenega učenca. Mar ni uspeh, ko po osmih letih vendarle zapiše šel in ne šev. Prečudovito. Res je, da me za to ne bo nihče pohvalil, toda čutim zadovoljstvo. Pa tudi enajst bronastih in eno srebrno Cankarjevo priznanje zame ne pomeni nič, saj mora vsakdo, ki se odloči za tekmovanje prebrati roman, ga analizirati in vrednotiti, poustvarjati in se dokazati v pisanju 45 minutnega preizkusa objektivnega tipa iz poznavanja jezika, pravopisa in književnosti ter napisati v 90 minutah popolnoma lastno literarno stvaritev, ki je ocenjevalcu po stilu pisanja blizu ali pa ne. Subjektivnost je prisotna, če se ocenjevalec še tako trudi. Koliko miselnih procesov se izvaja v učenčevi glavi, ko se poskuša vživeti v vlogo štiridesetletne učiteljice in pripovedovati o svoji učenki, kar je letošnja naloga zahtevala od tekmovalcev. Poleg tega pa mi je po tolikih tekmovanjih vse bolj jasno, da je vsako od njih bolj ali manj »kuhinja« odvisna od tega ali si organizator, ali vidiš naloge pred tekmovanjem, si ocenjevalec... Na žalost se že pri najmlajših tekmovalcih z vso silo zahteva zmaga, na lepo olimpijsko geslo, da je važno sodelovati, ne pa zmagati, se vse bolj pozablja. Tekmovalec mora na regularen ali neregularen način zmagati. Vloga mentorja je gotovo gojiti zdravo tekmovalnost, požrtvovalnost, tekmovanje po najboljših močeh, spodbujanje in usmerjanje k lastnemu delu in lastnim dognanjem, potem ima mentorstvo pravi pomen in pravi smisel tako za mentorja kot učenca. Vem pa tudi to, da današnja materialno usmerjena miselnost družbe še zdaleč ne bo zrela za dojemanje pravih vrednot, ne pa papirjev, s katerimi se maha komu pod nosom. Papir obledi, se izgubi ali pozabi. Za učenca, ki pa je našel svojo »heureko«, ker uživa v vseh mojih zakaj, utemelji, vrednoti, primerjaj, poveži, analiziraj, vem, da bo v življenju še marsikaj dosegel, saj svoje znanje zna uporabljati in ne le reproducirati. Pot do heureke, je pa na žalost posuta s trnjem.

Misel moje kolegice, ki je ena od redkih korektnih sodelavk v pravem pomenu besede, je moje misli čudovito »zašpilila« takole: »V jablano, ki ne rodi sadu, se nihče ne zaletava, ker z nje ne bo tako ali tako nič padlo.«

Črni dnevi sončnih poklicev so nujni, naj jih pa bo ravno prav.

BERNARDA MAL, odgovorna urednica

Tokratna številka glasila ima le 16 strani, zato so nekateri prispevki morali počakati v uredniški mapi, bodo pa imeli prednost v prihodnji številki. Upam, da bodo avtorji z razumevanjem sprejeli mojo odločitev, saj bi v nasprotnem primeru morala izločevati slikovno gradivo, članki pa bi bili »neokusno stlačeni« v skoraj neberljivo gmoto.

Janezov sejem v Moravčah bo 16. maja, ko se bodo ledeni možje že poslovili in boste imeli na voljo veliko sadik za vrt in okrasitev balkonov.

V tej številki preberite

Županjina stran.....4

Poročilo s 4.seje OS.....5

Zaključek projekta kmetijskega izobraževanja.....6

Podjetniške priložnosti 7

Subvencije, do 30. aprila.....8

PGD Krašce.....9

Franci Cerar na planiški velikanki.....12

Kranjec in Peterka v Moravčah.....13

Moja dolina na dlani, kovaštvo.....14

Vpis v glasbeno šolo.....15

Tehnični pregledi traktorjev in traktorskih priklopnikov.....16

Naslednja številka Novic iz Moravške doline bo predvidoma izšla 6. junija. Vaše prispevke pričakujemo do 21. maja.
Oddate jih lahko na sedežu Občine Moravče osebno, pošljete po pošti ali elektronski pošti. Naslovi so navedeni spodaj v modrem okvirčku.

Novice iz Moravške doline

25. april 2003, Letnik IV, Številka 4

Fotografije na naslovnici: Mojca Tercelj Otorepec

Novice iz Moravške doline je informativno glasilo Občine Moravče, ki je tudi izdajateljica. • Izhaja predvidoma enkrat mesečno in ga prejemajo vsa gospodinjstva v občini brezplačno. • Sedež izdajatelja in naslov uredništva: Občina Moravče, Trg svobode 4, 1251 Moravče, telefon 7231-229. • Izdajateljski svet: Milka Novak, Janez Cerar, Roman Cerar, Ivanka Kocjančič, Stanislav Ravnikar. • Odgovorna urednica: Bernarda Mal, E-pošta moravske.novice@email.si, tel. 031 452 022. • Uredniški odbor: Bojana Dorič, Nevenka Marolt, Aleš Vozel, France Ravnikar. • Lektoriranje: Bernarda Mal. • Oblikovanje in priprava za tisk: Andrej Lombar. • Tisk: Tiskarna Januš. • Naklada 1500 izvodov.

Vsi prispevki, ki jih pošiljate za objavo, morajo biti lastnoročno podpisani, imeti morajo datum in kraj pisanja, naslov prispevka, zapis avtorja besedila in fotografij. Če pišete v imenu društva, politične stranke, skupine ljudi, opremite dopis z žigom in podpisom odgovorne osebe. Poleg prispevka, če imate le možnost, oddajte tudi zapis na disketi ali ga pošljite po E- pošti. Prispevki naj ne presegajo 1800 znakov vključno s presledki. V nasprotnem primeru bomo prisiljeni prispevek zavrniti ali krajšati. Rokopisov ne sprejemamo! Slikovnega in pisnega gradiva ne vračamo!

Spoštovani občani in občanke!

***Sneg je skopnel**, izpod njega pa so poleg prebujajočega se zelenja pokukale smeti, ki jih nekateri še vedno brezbrižno puščajo ali odlagajo v naravi. Čeprav ugotavljamo, da je v zadnjih letih, odkar je organiziran redni odvoz smeti in kosovnih odpadkov, smeti veliko manj, se jih v čistilnih akcijah še vedno kar veliko nabere. Mnoga društva so izvedla čistilne akcije ob cestah in vodah ter po vaseh in gozdovih, za kar se jim v imenu občine najlepše zahvaljujem. Tako so med prvimi zavihali rokave lovci, skavti, Klub Natura, Pečani, ... V soboto, 12. aprila, pa so se kljub deževnemu vremenu v Ravnikarjevo brezno na Zg. Javoršici spustili tudi jamarji Jamarskega društva Simon Robič iz Domžal, v katerem so dejavni tudi naši občani. Ob pomoči planincev in gasilcev so iz brezna potegnili veliko odpadkov, ki jih je pred časom tja odložil človek, ne da bi se zavedal, da s tem onesnažuje lastno pitno vodo in našo mater zemljo, kot ji pravijo Indijanci. Na srečo je v zadnjem času takšnega neodgovornega odlaganja smeti precej manj in upamo, da bo brezno ostalo čisto. Vsem sodelujočim v akciji se najlepše zahvaljujem.*

*Pozimi so potekala **izobraževanja kmetov iz Podjetne regije**. Sredstva v višini 80 % smo pridobili iz programa Phare, ostalo so prispevale občine udeleženke po pripadajočih deležih. Zaključek predavanj s podelitvijo diplom je bil v Moravčah. Udeležil se ga je tudi Irec Erewan Fouere, veleposlanik EU v Sloveniji. V enoletnem bivanju v Sloveniji je spoznal že veliko njenih lepot, običajev in posebnosti, ki jih je treba ohranjati tudi v bodoči Evropski skupnosti, kot je poudaril. Navdušen je bil tudi nad razstavo izdelkov rokodelcev. Slikoviti pirhi, velikonočni aranžmaji in ročno izvezeni prti in prtički pa so že naznanjali praznične dni.. Velikonočni zajtrk, ki so ga pripravile gospodinje Društva podeželskih žena, in mnoge druge dobrote pa so zaposlile vse obiskovalce po končanem uradnem delu predavanj. Upam, da so naši kmetovalci dobili nove zamisli in spodbude, ki jih bodo lahko tudi koristno uporabili.*

***Ekološko kmetovanje**, ki je v svetu čedalje bolj cenjeno, pri nas pa še išče podporo in pot do potrošnikov, ima kar nekaj zagovornikov tudi v naši občini. Na letnem občnem zboru Združenja ekoloških kmetovalcev, ki je bilo v avli Kulturnega doma v Moravčah, so se zbrali udeleženci iz širšega ljubljanskega območja. Hriboviti predeli občine Moravče, kjer ni mogoča intenzivna kmetijska proizvodnja, so kakor nalašč za takšne odločitve, potrebno pa bo še več narediti na področju izobraževanja kmetovalcev, na njihovi podjetnosti in iznajdljivosti, hkrati pa na področju informiranja in osveščanja potrošnikov.*

***Ob dnevu praznika zastave** je bila slovesnost na GEOSS –u na Slivni. Slovensko zastavo so v spremstvu številnih drugih zastav in praporov slovesno ponesli in dvignili na drog vojaki slovenske vojske ob zvokih litijske godbe. V kulturnem programu so poleg Moškega pevskega zbora z Vač nastopili tudi priznani slovenski umetniki, kot so dramski igralec in pesnik Tone Kuntner, Jernej Kuntner, Franc in Anamarija Javornik. Slavnostni govorniki so poudarjali, kako potrebno in pomembno je spoštovanje domovine in njenih simbolov, za kar se bomo morali v združeni Evropi še bolj truditi, da ohranimo lastno identiteto in narodne vrednote.*

***Pomlad je tudi čas pevskih revij**, ki se jih udeležujejo naši pevski zbori. V Radomljah se je revija začela in končala z Moravčani, saj je MPZ Društva upokojencev začel prireditev, piko na i pa je postavil KZ Limbar na koncu revije. V Moravčah pa je nastopil šolski pevski zbor v druščini zborov z drugih šol. Vsem pevkam in pevcem, zborovodji in zborovodkinjama čestitam za nastop in jim želim še veliko pevskih uspehov in zadovoljnih poslušalcev.*

LJUDMILA NOVAK, županja

Podatke in informacije o občini Moravče najdete na spletni strani **http://www.moravce.si**. Povabljeni k ogledu in uporabi!

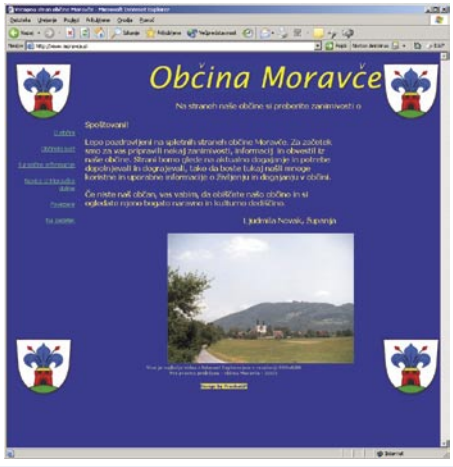

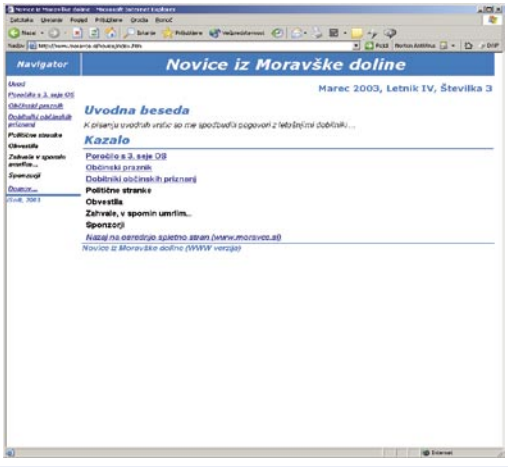

POPRAVEK

V januarski številki Novic iz Moravške doline je na strani 7 v članku Ko udari preteklost, poročilo z 2. seje Občinskega sveta Občine Moravče objavljen napačen podatek, in sicer, da je član Odbora za otroško varstvo, izobraževanje in raziskovanje Franc Majdič namesto Franc Najdič iz Zaloga. Za napačen objavljen podatek se opravičujemo.

UREDNICA

SLS.
Slovenska ljudska stranka

Spoštovane članice in člani,
spoštovane občanke in občani!

Ob bližajočih se praznikih vam iskreno čestitamo in želimo, da bi dan upora praznovali strpno in ponosno, prav tako pa veliko zabavnih, družabnih in družinskih doživetij ob prazniku dela.

Naberite si veliko moči in energije za nove delavne izzive!

OO SLS Moravče
Ivanka Kocjančič, predsednica

Za hitrejše sprejetje proračuna svetniki na ogledu predvidenih investicij

V sklopu aktivnosti za sprejem občinskega proračuna za leto 2003 in zaradi določenih vprašanj v zvezi s porabo proračunskih sredstev je županja Ljudmila Novak pred sejo Občinskega sveta povabila svetnike na ogled nekaterih ključnih načrtovanih investicij.
Svetniki so se seznanili z dolgoletno **cestno problematiko vasi Gabrje-Limbarska gora**, kjer je bilo v dosedanjih pripravah s strani Občine vloženih kar precej sredstev. Po obrazložitvi strokovnih služb glede možnih variant so se svetniki na samem terenu seznanili s predlaganimi trasami in finančno konstrukcijo predlaganih cestnih povezav.
V nadaljevanju so si svetniki ogledali predlagano **lokacijo čistilne naprave v vasi Krašce** in o samem načrtu izgradnje kanalizacijskega omrežja v tej vasi. Tudi pri tej investiciji so različne možnosti, kar pa je seveda povezano z velikimi finančnimi obveznostmi. Poleg strokovnega mnenja o lokaciji in gradnji čistilne naprave bo prav gotovo potrebno upoštevati še ostale predloge in mnenja, ki bodo dokončno oblikovali optimalno rešitev tega problema.
Nazadnje so si svetniki ogledali poročno dvorano na **gradu Tuštanj**, kjer potekajo restavratorska dela. Lastnik gradu je pojasnil potek dosedanjih obnovitvenih del, višino vloženih sredstev in načrt, kako se bodo dela nadaljevala. Svetniki so se tudi seznanili z vsebino pogodbe med Občino Moravče in lastnikom gradu, saj kot je znano Občina sofinancira prenovitvena dela dveh sob, ki bi se uporabljale za potrebe Občine. Iz pogodbe je razvidno, pod kakšnimi pogoji bo po zaključku obnovitvenih del prostore na gradu uporabljala Občina, kar določa tudi višina dosedanjih vloženih občinskih sredstev.
Ugotovljeno je bilo, da so dosedanja dela potekala strokovno pod nadzorom Zavoda za varovanje kulturne dediščine. Za nadaljevanje prenovitvenih del in možnosti sodelovanja na državnih razpisih bo potrebno grad razglasiti za kulturni in zgodovinski spomenik lokalnega pomena. In prav škoda bi bilo, da se obnovitvena dela po vseh dosedanjih opravljenih delih ne bi nadaljevala, saj ima grad poleg lokalnega tudi širši kulturno zgodovinski pomen.

MILAN KOKALJ

Poročilo s 4. seje OS

Predlog proračuna sprejet

Dne, 16. 4., je bila sklicana 4. seja Občinskega sveta Občine Moravče, na kateri so bili prisotni vsi svetniki, sejo pa je spremljalo tudi nekaj nekdanjih občinskih svetnikov. Da bo seja pestra in dolgotrajna, se je izkazalo že pri prvi točki dnevnega reda. Nekateri svetniki se namreč niso strinjali s predlaganim dnevnim redom, po katerem bi v peti točki obravnavali predlog proračuna občine za leto 2003 in v šesti točki sprejem pravilnika o plačah občinskih funkcionarjev in nagradah članov delovnih teles Občinskega sveta ter članov drugih občinskih organov ter o povračilih stroškov, in so želeli, da se ti dve točki zamenjata. Po kar nekaj časa trajajočem argumentiranju nasprotnih stališč in pojasnilih pa so svetniki sprejeli prvotni predlagani dnevni red.
Po obravnavi in potrditvi zapisnikov 3. seje občinskega sveta so svetniki obravnavali Regionalni Razvojni Program Ljubljanske Urbane Regije (*RRP LUR) za obdobje 2002-2006. Program v celoti in pregled podprogramov ter projektov za občino Moravče je predstavila direktorica RRA LUR ga. Lilijana Resinovič, ki je tudi odgovarjala na vprašanja. Svetniki so se po predstavitvi odločili, **da se RRP LUR za obdobje 2002-2006 še ne sprejme**, pač pa je potreben sklic odborov, da razpravljajo o RRP LUR, odločitev o sprejemu RRP LUR pa se sprejme na eni prihodnjih sej. Ravno tako pa bodo **še enkrat razpravljali in odločali o predlogih, ki se nanašajo na ceno storitve osebne pomoči in pomoči na domu** ter o priznavanju olajšave oz. oprostitve plačila storitev, saj so po predstavitvi tovrstne problematike s strani direktorice Centra za socialno delo Domžale ga. Nuše Šink sklenili, da problematiko obdela še občinski odbor za socialno dejavnost in zdravstvo.
Sledila je razprava o sprejemu proračuna. Svetniki so sicer želeli nekatera dodatna pojasnila glede upravičenosti sredstev k nekaterim postavkam, predvsem glede **predvidenega zadolževanja in vključenosti načrtovane zaposlitve pravnika in za inšpektorja za 1/3 delovnega časa** v predlagani proračun, vendar so po pojasnilih županje in občinske uprave **proračun za leto 2003 sprejeli z 12 glasovi za in 2 proti.** Z 10 glasovi za in 4 proti pa so sprejeli tudi **Pravilnik o plačah občinskih funkcionarjev in nagradah članov delovnih teles** občinskega sveta ter članov drugih občinskih organov ter o povračilih stroškov, katerega so tokrat obravnavali že tretjič.
V naslednji točki so obravnavali **odlok o razglasitvi Gradu Tuštanj za kulturni in zgodovinski spomenik lokalnega pomena**, ki **so** ga **sprejeli** s spremembami v predloženem besedilu. Spremembe se nanašajo na vplivno območje gradu in sicer se prvotno besedilo glasi »Varuje se tudi vplivno območje, ki zagotavlja prostorsko in funkcionalno integriteto kulturnega spomenika v **širši** okolici brez motečih prvin...« Svetniki so sprejeli sklep, da se beseda **širši** nadomesti z besedo **ožje**, želeli pa so tudi, da bi jim projekt in vplive na širšo okolico razglasitve gradu za kulturni in zgodovinski spomenik lokalnega pomena predstavili strokovnjaki Zavoda za varstvo kulturne dediščine iz Kranja.
Kot zadnje so soglasno sprejeli **osnutek odloka o območjih predkupne pravice** občine Moravče na nepremičninah in ga tako dali v 30 dnevno javno razpravo.

O RRA LUR in RRP LUR smo v našem časopisu že pisali in sicer je bilo v lanskem letu v št. 8 objavljeno poročilo s tiskovne konference.

N. M.

Prijeten zaključek projekta kmetijskega izobraževanja, pripravljenega pod okriljem programa PHARE

V sredo, 9. aprila, je bilo v moravškem kulturnem domu neformalno zaključno srečanje organizatorjev in udeležencev izobraževalnih delavnic, organiziranih v okviru projekta »Izboljšanje usposobljenosti, ustreznosti in konkurenčnosti kmetijstva v občinah Kamnik, Moravče, Mengeš in Trzin«. O projektu smo že pisali, spomnimo naj le, da gre za projekt izobraževalnih delavnic na pet različnih tem, namenjen kmetovalcem iz občin Kamnik, Moravče, Mengeš in Trzin, ki ga financirajo sodelujoče štiri občine in Delegacija Evropske komisije v Ljubljani v okviru Programa malih projektov programa PHARE. Izobraževanje v okviru projekta naj bi izboljšalo usposobljenost kmetov, da se prilagodijo strukturnim in tržnim spremembam ter da znajo črpati sredstva iz virov EU, in tako izboljšati njihovo konkurenčnost na slovenskem in evropskih trgih. Poleg tega naj bi projekt pomagal oblikovati učinkovito lokalno kmetijsko politiko pri sodelujočih občinskih upravah.

Delavnice so potekale februarja in marca, organiziralo pa jih je podjetje Oikos skupaj s Kmetijsko gozdarskim zavodom Ljubljana in Kmetijsko gozdarskim zavodom Nova Gorica ter KSS Moravče in KSS Kamnik. Delavnic se je udeleževalo približno 70 kmetovalcev iz sodelujočih občin, od tega jih je bilo kar polovica iz moravške občine. Informacije o delavnicah in gradivo je posredovala tudi Kmetijska svetovalna služba Moravče. Vsaka delavnica je trajala približno tri ure in je bila običajno razdeljena v dva do tri sklope 20-minutnih predavanj, ki jim je sledila razprava ali skupinsko delo. Ker so bili udeleženci različne starosti

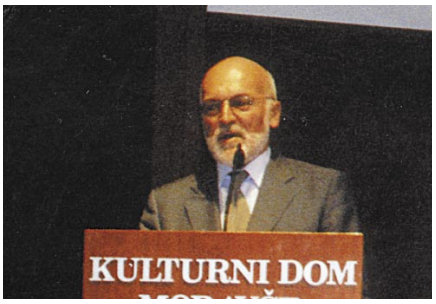

in izobrazbe in z različnih vrst kmetij, se je včasih razvila prav živahna razprava. Udeleženci so za vsako delavnico prejeli gradivo s podrobnejšimi informacijami, ki je dostopno tudi na spletni strani projekta na http://www.podjetnaregija.org/PHARE_kmetijstvo/PHARE_index.htm.

Med projektom se je raznolikost sodelujočih občin pokazala tudi v tipih kmetij in željah kmetovalcev. V ravninskem delu (občini Trzin in Mengeš, del občine Kamnik) prevladuje mlečna živinoreja, zaradi drugih možnosti zaposlitve pa ni želje po preusmeritvi v druge tipe kmetijstva. Občina Trzin ima celo na voljo prostor, ki ga namerava nameniti za prodajo zdrave hrane, a trenutno v občini ni interesentov. V hribovitem delu območja (občina Moravče, del občine Kamnik) pa je prisotna močna volja po inovacijah, novih pristopih in novih pridelkih in izdelkih ali vsaj spremenjenem načinu trženja pridelkov. Udeleženci delavnic so menili, da se morajo kmetje vedno bolj povezovati in sodelovati, ob konkretnih primerih pa se je pokazalo, da si še vedno premalo zaupamo med seboj.

Zaključno srečanje udeležencev, ki so se med projektom precej dobro spoznali, je bilo nadvse prijetno. Z okrasitvijo kulturnega doma so se izkazali moravški rokodelci in Društvo podeželskih žena, ob prihodu pa so udeleženci dobili šilce medenega žganja. Srečanja so se poleg udeležencev delavnic udeležili predstavniki vseh sodelujočih občin in g. Erwan Fouere, veleposlanik Evropske unije v Sloveniji in vodja Delegacije Evropske komisije v Ljubljani. Pozdravnemu govoru ge. župane in direktorja kamniške občinske uprave je sledila predstavitev projekta in njegovih rezultatov ter kratka diskusija, v okviru katere je eden od udeležencev pripravil tudi kratko predavanje. Udeležence je nagovoril tudi g. veleposlanik Fouere, ki je poudaril, da se mu zdi projekt zgled močne volje, da bi občine z lastnimi močmi in učinkovitim sodelovanjem spodbudile razvoj, konkurenčnost kmetijstva ter zagotovile svojim prebivalcem kakovostno življenje. Srečanje se je zaključilo z odlično pogostitvijo, ki jo je pripravilo Društvo podeželskih žena in kmetija Pr' Mežnarju, tako da se je druženje in kramljanje kar prijetno zavleklo. G. veleposlanik je bil navdušen nad krajem in pogostitvijo in je obljubil, da bo ob priliki ponovno prišel.

MOJCA HRABAR, foto: Milan Brodar

Poročilo o obisku ministrice Zdenke Kovač na RRA LUR:

Predstavitev Enotnega programskega dokumenta in pogovor na temo Regionalnega razvojnega programa LUR

V okviru predstavitev Enotnega programskega dokumenta po slovenskih regijah je v torek, 1. aprila 2003, na sedežu Regionalne razvojne agencije Ljubljanske urbane regije, potekala razprava o regionalnem razvoju. **Mag. Zdenka Kovač** (ministrica, zadolžena za strukturno politiko in regionalni razvoj), **mag. Igor Strmšnik** (državni sekretar za področje regionalnega razvoja na Ministrstvu za gospodarstvo) in **Edita Granatir** (iz Agencije RS za regionalni razvoj) so predstavili strateške usmeritve Enotnega programskega dokumenta (v nadaljevanju: EPD). Poseben poudarek je bil posvečen tudi predstavitvi poteka izvajanja strukturnih skladov.

Kot je uvodoma povedala ministrica Zdenka Kovač, je RS skladno z evropsko zakonodajo za črpanje sredstev iz evropskih strukturnih skladov dolžna pripraviti EPD (angl. Single Programming Document). EPD vsebinsko izhaja iz Državnega razvojnega programa RS 2001 – 2006, ki predstavlja glavni izvedbeni dokument Strategije gospodarskega razvoja Slovenije. Prednostne naloge EPD je zato treba uskladiti z razvojnimi prioritetami na regionalnih ravneh. Usklajen EPD je namreč pogoj za črpanje sredstev iz evropskih strukturnih skladov, ki so bila izpogajana za obdobje 2004 do 2006.

Med **ključnimi strateškimi usmeritvami EPD** so navedene naslednje:

- povečanje konkurenčnih prednosti Slovenije in gospodarska krepitev regij,
- usmeritev razpršenih in omejenih razpoložljivih finančnih sredstev (nacionalnih in evropskih) v EPD na tiste prioritete in ukrepe, ki imajo največje merljive učinke, vključno z multiplikacijskim učinkom,
- izbrani ukrepi morajo skozi doseganje sinergičnih učinkov voditi k razvojnemu preboju Slovenije in regij.

Po sprejeti odločitvi o delitvi med prioritete in sklade je treba nemudoma pristopiti k dokončnemu naboru ukrepov skladno z dogovori, doseženimi v postopku usklajevanj, ki jih vodi Služba Vlade RS za strukturno politiko in regionalni razvoj. Da bo možno slediti logičnim korakom oblikovanja ukrepov, pa je treba izvesti **pripravo v treh korakih** (podrobnejšo predstavitev posameznih korakov in njihovih prioritet najdete na spletnih straneh RRA LUR: www.rralur.si, okvirček Novice, povezava na Enotni programski dokument v formatu PDF).

Kot je še posebej izpostavila ministrica Kovačeva, je ključna naloga **krepitev inovacijske sposobnosti regij**. Kot namreč kažejo raziskave, je za razvitost posameznih regij odločilna prav velikost naložb gospodarstva v inovacije in tehnološki razvoj. Kar zadeva oblikovanje pokrajin v slovenskem prostoru, ministrica zagovarja koncept krepitve razvojnih agencij in še posebej programskih svetov za pripravo regionalnih razvojnih programov kot združbe partnerjev z različnih področij, k čemur usmerjajo tudi evropske razvojne politike. Še posebej je izpostavila pomen koncepta javno-zasebnih partnerstev (PPP – Public Private Partnership) in pomen zmanjševanja razlik med regijami. Če želijo slovenske regije držati korak z evropskimi, je nujna predvsem preusmeritev od sektorskih razvojnih politik in celostni pristop obravnave regionalnih vprašanj na lokalnih ravneh.

Priprava **Regionalnega razvojnega programa Ljubljanske urbane regije 2002 – 2006** (RRA LUR ga je pripravila konec lanskega leta, sedaj pa je v postopku sprejemanja na občinskih svetih vseh 25 občin, vključenih v LUR) je potekala skladno z zgoraj omenjenimi načeli. Kot poudarja Lilijana Resinovič, direktorica RRA LUR, je bilo v mnenju Agencije RS za regionalni razvoj zapisano, da je odlika RRP LUR predvsem v uresničljivosti zastavljenih ciljev. Program analizira dejanske razvojne probleme regije in podaja ustrezne odgovore za njihovo reševanje. Kot še piše v mnenju ARR, je bilo med pripravo RRP LUR vzorno zagotovljeno tudi sodelovanje z javnostjo, tako s sprotnim obveščanjem o poteku priprave RRP LUR, kot tudi z aktivnim sodelovanjem številnih predstavnikov pomembnih skupin (na primer gospodarstva, kulture, izobraževanja, kmetijstva itd.) pri pripravi programa. Več informacij o RRP LUR, kakor tudi celotno besedilo programa in njegov povzetek lahko najdete na spletnih straneh www.rralur.si.

Po koncu predstavitve EPD je potekal še ožji delovni sestanek z ministrico in državnimi predstavniki, ki so se ga udeležili direktorica RRA LUR s sodelavci, člani ožjega programskega odbora za pripravo RRP LUR in nekateri župani občin, vključenih v LUR.

MOJCA DREVENŠEK

PODJETNIŠKE PRILOŽNOSTI V EVROPSKEM PROSTORU

Vabimo podjetnike z inovacijsko vizijo, potencialom ali tiste,
ki jih v to lahko spodbudimo
Predstavitev mreže inovacijskih relejnih centrov (Innovation Relay Centers)
za podjetnike bo **v četrtek 8. maja ob 18.00 uri v Mengšu v dvoranici Naš slamnik** (nad knjižnico pri občini, Slovenska cesta 28)

Izvedel jo bo predstavnik evropskega projekta mreže IRC
gospod Klemen KOMAN, Inštitut za ekonomska raziskovanja
s sodelovanjem gospe Marije Vrhovnik iz podjetja MBB iz Mengša.

ZNANJE kot nuja za ekonomsko uspešnost in konkurenčnost!
KAKO izkoristiti inovacijski potencial malih
in srednjih podjetij - izzivi za Evropo!

Organizator Podjetniško združenje Mengeš,
Študentski klub Mengeš, Občina Mengeš
Medijska podpora občine območja Podjetne regije: Domžale, Kamnik, Komenda, Lukovica, Mengeš, Moravče, Trzin, Vodice
Več o naših dejavnostih je moč najti na spletni strani http:/www.lrc-slovenija.ijs.si ali preko elektronske pošte komank@ier.si (Klemen Koman, Inštitut za ekonomska raziskovanja, tel. 01 5303870).

KMETJE, ČIMPREJ IZPOLNTIE IN POŠLJITE NA AGENCIJO VLOGO ZA PRIDOBITEV NEPOSREDNIH PLAČIL

Tudi v letošnjem letu vas želimo povabiti k izpolnjevanju obrazcev za pridobitev denarnih sredstev iz naslova ukrepov kmetijske politike za leto 2003.
Upravičenci so predtiskane vloge že prejeli. Vlogam so priložena podrobna navodila, ki so namenjena kot pomoč pri izpolnjevanju obrazcev. Prazne vloge so na voljo po posameznih območnih Kmetijsko gozdarskih zavodih po Sloveniji.
Rok za oddajo vlog je letos do 30. aprila. Za kmetijsko gospodarstvo planina ali skupni pašnik je mogoče zbirno vlogo na agencijo poslati tudi po 30. aprilu 2003, vendar najkasneje do 30. junija 2003. Osnovne obrazce morajo do 30. aprila 2003 poslati na agencijo tudi vsi tisti, ki nameravajo kasneje vložiti zahtevke za Posebno premijo, klavno premijo ter dodatno plačilo za govedo za leto 2003 ali Zahtevke za neposredna plačila za rejo plemenskih živali za leto 2003.
Agencija priporoča, da vsi, ki nameravajo vložiti vlogo za pridobitev neposrednih plačil, pazljivo preberejo navodila za izpolnjevanje vloge, **za pomoč pa naj se obrnejo tudi na kmetijskega svetovalca.**

Vloga je denar!

V letu 2003 bo Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja na vlogah za neposredna plačila izvajala poostreno kontrolo. V primeru nepravilnosti na zahtevku Agencija letos ne bo več toliko pozivala na dopolnitev vloge, prav tako za nepravilno izpolnjen zahtevek ne bo izplačala finančnih sredstev.
V primeru nepravilnih navedb v vlogi upravičenci lahko pričakujejo obisk inšpektorja, ki bo opravil pregled na terenu in v primeru nepravilnosti tudi ukrepal.
Agencija svetuje, da se upravičenci za pomoč pri izpolnjevanju vloge obrnejo na kmetijskega svetovalca. Ti imajo dostop do večine registrov in evidenc.
Agencija poudarja, da bodo izplačane samo pravilno izpolnjene in pravočasno prispele vloge, ki bodo imele priložena vsa zahtevana dokazila in potrdila.

Nekaj nasvetov za pravilno izpolnjeno in popolno zbirno vlogo:

1. Bodite pozorni na spremembe in novosti.

Novosti pri ukrepih:

- ekstenzifikacijska premija;
- nova območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko pridelavo;
- nova ukrepa SKOP (ETA - ohranjanje ekstenzivnega travinja in WO - pokritost tal na vodovarstvenem območju).

Novosti na obrazcih:

- v obrazec C je potrebno obvezno vpisati vse gozdne površine;
- aneks k pogodbi o izvajanju ukrepov SKOP;
- obrazec F - Spremembe podatkov o kmetijskih zemljiščih v uporabi za ukrepe SKOP;
- Zapisnik o prigonu živali na planino ali skupni pašnik obsega 3 izvode (z izvodom ORIGINAL-SIR gospodar planine sporoči premik govedi v CRG).

2. Vlogo izpolnite čitljivo, s tiskanimi črkami:

Nečitljivo napisanih številk ne bo mogoče pravilno razbrati in jih vnesti v računalniško bazo podatkov.

3. Priložite vsa potrebna potrdila in dokazila:

- izjavo o zakupu zemljišč za leto 2003, podpisano s strani zakupnika in zakupodajalca;
- fotokopijo zakupne pogodbe, če gre za zakup zemljišč v lasti Republike Slovenije, lokalnih skupnosti ali drugih pravnih oseb;
- fotokopijo komasacijske odločbe, če je niste priložili v letih 2000, 2001 ali 2002;
- fotokopijo kartice tekočega računa (obe strani) ali kartice transakcijskega računa in tisto stran hranilne knjižice, iz katere je razvidna številka računa. Pravne osebe naj vlogi priložijo fotokopijo potrdila o odprtju transakcijskega računa.

Priložiti morate tudi ostala potrdila in dokazila, ki so potrebna kot priloge k posameznim zahtevkom in so opredeljena v uredbah in tržnih redih.

4. Uskladite:

- podatke o parcelah, s katerimi razpolagate sami, s podatki iz katastra;
- stanje vpisa v Centralnem registru govedi s stanjem živali v hlevu (ušesne številke);
- stanje v registrih trajnih nasadov s stanjem v naravi.

5. Preden zbirne vloge pošljete na agencijo:

- poglejte, če so obrazci izpolnjeni in pripravljeni za oddajo na agencijo (datumi, podpisi);
- izpolnite kontrolni list na zadnji strani ovojne mape in ga podpišite.

6. Držite se roka za oddajo vloge.

Vlogo čimprej pošljite priporočeno po pošti na naslov:
Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja Dunajska 160, 1000 Ljubljana, s pripisom "zbirna vloga"

7. Kopije zbirne vloge, zahtevkov, vseh dokazil in potrdil, OBVEZNO hranite najmanj štiri leta od pravnomočnosti odločitve o zahtevku.

Nekaj najpogostejših napak, ki jih je ugotovila agencija v letu 2002 na vlogah za pridobitev sredstev iz naslova neposrednih plačil

Po **kontroli glede popolnosti vloge** je agencija zabeležila naslednje najpogostejše napake:

- Ni bilo podpisa ali žiga.
- Rubrike niso bile do konca izpolnjene.
- Ni bilo vpisanih MID-ov.
- Vloge so bile izpolnjene nečitljivo.
- Vlogi ni bila priložena fotokopija hranilne knjižice ali bančne kartice.
- Zahtevek sta vložila tako lastnik kot zakupnik zemljišča.
- Vlogi niso bila priložena vsa zahtevana potrdila in dokumenti.

Po **kontroli primerjav podatkov**, ki so jih posredovali upravičenci in ki so zapisani v različnih evidencah in registrih, so bile ugotovljene naslednje najpogostejše napake:

- Zbirni vlogi ni bila priložena pogodba o izvajanju ukrepov SKOP ali pa ni bila podpisana. (14,33%).
- V vlogi se na obrazcih C in D niso ujemale zaporedne številke enote rabe. (12,25%)
- Na obrazcu Podatki o oljčniku/travniškem sadovnjaku ni bila vpisana sadna vrsta, prav tako ne bruto površina nasada. (8,28%)
- Na zahtevku za izplačilo za premijo za krave dojilje za leto 2002 je bila navedena žival, ki je sicer bila vpisana v Centralni register govedi, vendar pod drugim MID-om.

Po **tretji kontroli, ki zadeva lastništvo parcel**, je bilo ugotovljeno veliko tako imenovanih »dvojnih parkiranj«, kar pomeni, da sta lastništvo za eno parcelo uveljavljala najmanj dva upravičenca.

ZA 65-LETNICO NOV ORODNI AVTO

PGD Krašce v izpolnjevanju zastavljenega plana

Pred našim domom nov avto, ki čaka na strokovno gasilsko opremljenost....16 avgusta na prevzem.....in potem VAM V POMOČ

Življenje ni praznik, to je vsakdanjik, ki nas preseneča z dobrim in slabim. Žal nas spremljajo tudi dogodki, ki nam niso po volji. Gasilci smo tisti, ki smo pripravljeni, da pomagamo vsem krajanom v vsakem trenutku.
Letošnje leto je za gasilstvo pomembno, saj je tudi kongresno leto, in v maju se bo na Bledu odvijal kongres GZ Slovenije. Uspešno so bile izvedene volitve, in od vseh na novo izvoljenih kot tudi drugih članov lahko upravičeno pričakujete, da bomo delovali korektno v dobrobit društva, in predvsem

V DOBRO ZA VAS IN VAŠO VARNOST, SPOŠTOVANI KRAJANI.

Društvo se je pomladilo, predvsem v operativo so vključeni novi mlajši člani in izvoljen je novi poveljnik. Operativni člani se strokovno usposabljajo, kar je zelo pomembno, saj se zavedamo, da gre razvoj hitro naprej, novi materiali in nova tehnologija gradnje zahtevajo drugačen pristop k gašenju in reševanju.

V decembrski številki Novic smo objavili članek: "PGD Krašce uspešno ob izteku 2002 in z velikim planom v prihodnje leto". Ta plan torej uresničujemo, seveda je velik delež za že plačani avtomobil bil prispevek iz občinskega proračuna. Država, oziroma občina je po zakonu dolžna skrbeti za požarno varnost in preventivo našega premoženja. Vendar smo se kraški gasilci dobro zavedali, da sredstev v občinskem proračunu ni nikoli dovolj, zato smo tudi sami osebno pristopili k akciji zbiranja sredstev. Omenim naj, da smo skoraj vsi člani, ki imamo dohodek, prostovoljno prispevali letni znesek 12.000 SIT. V letošnjem letu pa smo sprejeli sklep, da dodatno vplačamo vsi člani še po 7.000 SIT. Avtomobil je torej poplačan, zdaj je na vrsti nadgradnja oziroma strokovna opremljenost v orodno gasilsko vozilo, z vso pripadajočo opremo.

Novo orodno vozilo za hitrejšo intervencijo ter zanesljivo in varno vožnjo.

In dovolimo si apelirati na Vas, spoštovani občinski svetniki, ga.. županja in na vse krajane kraškega požarnega teritorija, da uvidite, da si prizadevamo in da bo v končni fazi doprinos nas članov gasilcev k avtomobilu dovolj velik.

Želimo pa od vseh krajanov, hiš oz. gospodinjstev našega požarnega teritorija, da nas podprete pri izvajanju akcije zbiranja sredstev. Pričakujemo razumevanje in ustrezno finančno pomoč.
Vozilo bo torej služilo nam za boljše usposabljanje in Vam za hitrejšo in strokovnejšo intervencijo, v kolikor žal boste potrebni te pomoči.
Gasilska društva smo prostovoljne in humane organizacije, in tako tudi mi pričakujemo, da bo odziv krajanov pri darovanju prostovoljnih prispevkov takšen, da tisti, ki ima več, lahko tudi več prispeva. Isto naj velja tudi za nas člane prostovoljnega gasilskega društva.

Naše geslo - človek človeku v nesreči NA POMOČ !

JOŽE KLOPČIČ
po sklepu UO za PGD Krašce

Gradnja novega mostu v Serjučah

Izvajalec del Žurbi iz Kamnika je v tem mesecu pričel z deli gradnje novega mostu v Serjučah. Dotrajan prvi most iz smeri Moravče proti Vinjam pri Tomažetovem mlinu je bil resnično potreben rušenja. Novi most bo nadomestil starege na istem mestu in bo le nekoliko večjih dimenzij. Vodna odprtina bo večja po zahtevi upravljalca vodotoka Drtijščica, podjetja Hidrotehnik iz Ljubljane, ki je pooblaščeni soglasodajalec za MOPE in od katerega smo tudi morali pred gradnjo pridobiti tako imenovano vodno dovoljenje.
Upamo, da se s tem razmere ob neurjih dolvodno ne bodo bistveno poslabšale, gorvodno pa tudi ne zmanjšalo poplavno območje.
Projektant mostu je družba Arkus d.o.o. Izlake, nadzor pa vrši Pino d.o.o. Litija.
Gradnjo novega mostu sofinancirata Občina Moravče in družba Termit Domžale. Pogodbena vrednost zanaša 12,5 mio SIT in zajema tudi ureditev brežin v območju mostu.
Širina mostu bo po kriteriju za lokalno cesto 3,5 m in 2 x 0,5 m rezervne širine, tako da bo celotna asfaltirana vozna površina na mostu 4,5 m. Novi most bo imel tudi zaščitno jekleno odbojno ograjo, nadvišano še z varnostno ograjo za pešce.
Ker občina nima takega dolgoročnega programa na področju gradnje cest, da bi bilo smiselno graditi širši most, podobno tudi država ne, da bi bila ta cestna povezava kdaj v prihodnosti regionalnega značaja in bi zahtevala večje dimenzije mostu, lahko zagovarjamo projektantsko rešitev kot ustrezno.
Občinska uprava se že od ustanovitve nove občine dalje sooča s tem problemom, vendar smo vedno naleteli na določeno nerazumevanje takratnega ZVNKD iz Kranja, ki je želel predvsem ohraniti Tomažetov mlin kot kulturni spomenik in naravno dediščino na tem območju v celoti nedotaknjeno /hidrološko kot ohranjanje meandra Drtijščice, geološko kot nahajališča školjk in polžev ter dendrološko dediščino kot so stare jelše, hruške in podobno/. Za reševanje ozkega cestnega grla pa niso imel nobenega posluha. Bistveno boljša bi bila predlagana varianta z rušenjem mlina in gradnjo novega mostu na novi lokaciji, vendar s to varianto na zavodu nismo uspeli.
Gradnja objekta bo predvidoma končana proti koncu meseca maja letos.

M. BRICL, Občina Moravče, Oddelek za komunalo

V nedeljo, 6.aprila, je bila na Spodnji Slivni ob obeležju GEOSS-a prireditev ob prazniku dneva zastave. Med številnimi zastavami in prapori je vihrala tudi zastava občine Moravče v rokah zastavonoše Braneta Močilnikarja.
foto: B.M.

Zmaga na regijskem kvizu Mladi in kmetijstvo

28. marca je v Motniku pri Kamniku potekal ljubljanski regijski kviz Mladi in kmetijstvo. Društvo podeželske mladine Kamnik je pripravil zelo zanimivo tekmo za vseh trinajst ekip. Pomerili smo se v poznavanju bontona, zakonodaje o dopolnilnih dejavnostih ter varnosti in zdravja pri delu. Ekipo smo sestavljali člani DPM Moravče Petra in Peter Pergar ter Nina Jemec, ki smo zasedli prvo mesto. Na drugo mesto so se uvrstili mladi iz Rovt in tretje člani DPM Kamnik. 26. aprila pa se odpravljamo v Sveti Jurij ob Ščavnici na državni kviz.

NINA JEMEC

Kadar praznujejo starši, je dvorana premajhna

25.marec so moravške matere in očetje sprejeli za svoj praznik, saj so napolnili dvorana do zadnjega prostorčka. K povezovanju šopka za družine so jih povabili učenci OŠ Jurija Vege, Vrtec Moravče, cerkveni otroški zbor Zvonček in KID Limbar, ki so s skupnimi močmi, predvsem pa z otroško prisrčnostjo pripravili uro oddiha in prijetnih misli o poslanstvu matere, očeta, družine, otroštva.

Vrtčevski otroci so prepevali pesmice, pa ne samo tiste o mamah, tudi čisto navihane so bile vmes. Plesna učiteljica Nataša je z njimi pripravila splet otroških iger in plesa na temo gregorjevega. Prvošolci pa so se spomnili še na Jurija Vego in priredili mini kviz. Županja je v kratkem govoru čestitala vsem materam in jim po lastnem materinskem izkustvu občuteno spregovorila o lepotah in tegobah materinskega razdajanja. Za vsako mater je njen otrok najlepši. Kako lepo sporočilo za vse otroke. Da bi le našli svoj pravi obraz v napornem hitenju vsakdana. Recitatorji KID Limbar so v povezanih mislih, pesmih in Cankarjevi črtici Skodelica kave prikazali žensko kot reklamni objekt, razdajajoče matere do zadnjih vzdihljajev in otroške prisrčne radovednosti nad tem, od kod sem se vzel. Tina in Katja sta interpretacijo besedil obogatili z instrumentalno spremljavo na prečni flavti in violini. Še pesmi za slovo z Barbaro in otroškim cerkvenim zborom in urica oddiha se je iztekla v prijetno voščilo za praznik. Na dogodek pa bo še nekaj dni spominjala voščilnica, ki so jih matere sprejele ob vstopu v dvorano ob pravem otroškem voščilu.

Praznik pa je materam z več kot tremi otroki polepšala tudi bela pisemska ovojnica, v kateri so prejele voščilo županje in Župnijske Karitas, drobno knjižico in majhen rožni venec. To je bila res nepričakovana pozornost, pa vendar spodbudna tudi za tiste trenutke starševstva, ko iščeš pravo pot, pravo mejo in pravo odločitev.

MAL

Praznovanje materinskega dne na Vrhpoljah

V mesecu marcu praznujejo matere in žene svoj praznik. Kot običajno smo jim učenci OŠ Vrhpolje pripravili prireditev. Ta je bila v soboto, 22. 3. 2003, na Vrhpoljah v gasilskem domu. Prireditev se je pričela ob 18. uri. Vsaka mamica in žena je ob prihodu dobila lep šopek spomladanskega cvetja in čestitko, ki smo jih izdelali učenci pri likovnem krožku. Nastopali smo učenci iz vseh razredov. Otroci iz prvega in drugega razreda so zaigrali igrico Mojca Pokrajculja, zapeli nekaj pesmic in povedali več deklamacij. Tudi iz tretjega razreda smo trije učenci povedali pesmice. Učenec Erik in učenka Leja sta program popestrila z igranjem na električni klaviaturi. Najmlajši in zelo prisrčen učenec, ki je stopil na oder in povedal pesmico za mamico, pa obiskuje cicibanove urice. Da je bilo vse skupaj še bolj zanimivo so poskrbele učenke plesnega krožka s svojo mentorico. Učenke so na ples povabile tudi svoje mamice. Kristina pa je na ples povabila kar svojega očka. Prav zanimivo je bilo opazovati, kako so se mamice s svojimi otroki

zavrtele v korakih valčka. Za zaključek kulturnega programa pa je učenec Alen zaigral na diatonično harmoniko. Vsi v dvorani smo ga za njegov uspešen prvi javni nastop nagradili z močnim aplavzom.

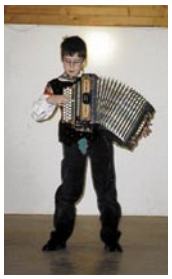

Po končani predstavi pa je vse prisotne pozdravila Pavla Lebar, predsednica RK Vrhpolje, jim čestitala ob prazniku in jih povabila na pogostitev, za katero so poskrbele članice RK Vrhpolje. Takih predstav in prireditev bi si v našem kraju želeli še več.

ANJA BURJA in NEJC MATEČKO,
učenca 3. razreda,Vrhpolje
foto: Fani Pačnik

Meso je najboljše ob kosti, zemlja pa ob meji

Ob zaključku spomladanske gledališke sezone je bila v soboto v Kulturnem domu na sporedu kmečka burka z naslovom Kje je meja? Gostovala je mlada gledališka skupina Kulturnega društva Mlin iz Radomelj. Zelo ambiciozni mladi ustvarjalci so pripravili všečno in dobro zaigrano predstavo. Tema je bila več kot aktualna, čeprav je bila igra napisana leta 1945. Slovenska posebnost je še vedno, da se nekateri pravdajo za košček svoje zemlje oz. meje in na račun nepopustljivosti gredo veliki denarci v žepe advokatov.

To nepopustljivost so z dobro igro pokazali tudi mladi igralci, ki so s prepričljivimi dialogi ponazorili mejaške spore. Občinstvo, ki je za ta letni čas kar v lepem številu obiskalo predstavo, si je sobotni večer prav gotovo popestrilo.

MILAN KOKALJ

Skavti čistili obrežje Rače ob dnevu Zemlje

Če Zemljo opazujemo iz vesolja, je videti kot žareča modra krogla. Je edini planet Sončevega sistema, na katerem je mogoče organsko življenje. V 3.5 milijarde let se je iz neživе materije počasi in postopoma razvil fantastičen živalski in rastlinski svet. Nastal je raj, ki ga človeštvo z nepremišljenim ravnanjem vse bolj ogroža.

Da bi ohranili lepoto Moravške doline, smo se skavti klana Mcmaček in četa Friderika Barage odločili, da bomo očistili potok Račo in njegove bregove. Z optimizmom in upanjem, da bomo delo kmalu končali, smo poprijeli za delo, a kmalu ugotovili, da ljudje nismo ljubitelji čiste narave. Hiteli smo proti toku, pobirali smeti in kmalu so nam pošle moči,saj se ob tako velikih kosovnih odpadkih, človek le še sprašuje, kdo in zakaj prizadeva naravi takšno nasilje.

Vzeli smo si čas za malico, ki nas je okrepčala, da smo s čiščenjem nadaljevali vse do Vehovčevega mlina. Zadovoljni, da smo pomagali naravi, ki bo vsaj ob Rači lahko cvetela v pomladni lepoti, smo se zavedali, da moramo takšne akcije še ponavljati, predvsem pa razmisliti, kako bi opozorili prebivalce, da je potrebno z naravo živeti in zanjo skrbeti, nikakor pa ne zaničevati in onesnaževati.

KRISTINA NOVAK

Praznovali v Saleški dolini

DU Moravče je na mednarodni praznik žena organiziralo izlet v Saleško dolino. Ogledali smo si Šoštanj, ki ima 3 200 prebivalcev in je prvič omenjeno okoli leta 1200. V Zavodju nas je pričakal domačin in vodič Urleb Gvidon. Popeljal nas je na Kavčnikovo domačijo, kjer smo si ogledali prostore z dimnico in muzejem. Domačija, še posebej pa dimnica, velja za najjužnejši ohranjeni primerek v evropskem alpskem prostoru. Hiša je lesena, stara okoli 400 let, z malimi dimničnimi okni in je biser kmečke arhitekture na Slovenskem. Je kulturni spomenik, ki ga upravlja Kulturni center Ivana Napotnika iz Velenja. Kavčnikova kmetija predstavlja dom malega kmeta, kakršen je bil tudi prvi znani lastnik Matevž Požen, ki je imel leta 1827 3 hektarje zemlje. Kljub slabemu življenju so na domačiji rasli čudno pametni ljudje. Zadnji lastnik Ferdo Kavčnik, rojen 1949. leta v teh skromnih razmerah, je pesnil in pisal eseje, študiral nemško klasično filozofijo in imel doma originalno nemško izdajo zbranih del Karla Marxa.

Izlet smo nadaljevali na skupnem srečanju ob kmečkem kosilu v gostilni Pri Vidi v Zavodju. Zavodje je razloženo hribovsko naselje z okoli 300 prebivalci v SV delu Saleške doline. So prijetna izletniška točka za ljudi iz bližnje in daljne okolice, o čemer smo se prepričali tudi moravški upokojenci.

po zapisu JOŽETA NOVAKA

Srce in roke župniji

Človek svoje srce in roke nameni temu, kar mu v življenju veliko pomeni. To je gotovo družina, v katere okolju odraščamo in se oblikujemo v zrele, odgovorne osebnosti. Vloga župnije v življenju kristjana je kot vloga družine, ki nas duhovno spremlja skozi celotno življenje, od rojstva do smrti.

V naši dekaniji smo izbrali to geslo za celodnevni dekanijski pastoralni dan dekanije Domžale, ki ***bo v soboto, 24. maja 2003, ob 9:30 v Čebelarskem centru na Brdu pri Lukovici****, na katerem bomo pregledali skupaj prehojeno pot v prvem letu po zaključku sinode, kakor smo imenovali Plenarni zbor Cerkve na Slovenskem. Kako uresničujemo sklepe Plenarnega zbora, kako jih poskušamo spraviti v življenje po naših župnijah in seveda vsak posameznik v svojem osebnem življenju, so vprašanja, na katera bomo poskušali odgovoriti na tem skupnem srečanju. Osvetlili bomo tri temeljne odločitve, ki bodo oblikovale naše življenje v prihodnosti: odločitev za človeka, občestvo in dialog, s poudarkom na* ***vprašanju prostovoljnega dela v župniji****, ki mu je posvečeno prvo leto.*

Izmenjava izkušenj je gotovo dobrodošla in ob različnostih se bogatimo. Zato bo srečanje na Brdu pri Lukovici združevalo sodelavce osemnajstih župnij, kolikor jih zajema domžalska dekanija. Po skupnem uvodnem bogoslužju in kratkem nagovoru bo dopoldan potekal študijsko, po skupinah. Standardnim področjem obravnave sodelovanja kristjana v skupinah za oznanjevanje, bogoslužje in karitativne dejavnosti smo pridružili še teme o sodelovanju kristjanov v prosveti in kulturi, športnih in razvedrilnih dejavnostih ter problematiko zagotavljanja materialnih danosti za delo v župniji. Da se bodo srečanja lahko udeležile celotne družine, bo vzporedno potekal program za mlade, ki ga pripravlja Dekanijski odbor za mladino, poskrbljeno pa bo tudi za varstvo predšolskih otrok.

Po kulturnem programu v popoldanskem delu bo slovesna sv. maša. Brdo bo ta dan kraj zbliževanja širšega občestva v želji in pripravljenosti delati dobro za sočloveka.

ANA SKOK

IZLET NA DOLENJSKO

Bilo je lepo sobotno jutro, 5. aprila, ko smo se v zgodnjih jutranjih urah zbrali krajani iz vasi Zg. Prekra in Dešna. Odločili smo se, da preživimo dan skupaj in smo se polni pričakovanja odpeljali na Dolenjsko.

Pot nas je vodila mimo reke Krke do Šentjerneja. Najprej smo si ogledali Rangusov mlin, kjer nas je gospodar že nestrpno pričakoval. Povedal nam je, da Rangusov mlin poganja potok Kobila. Na tem potoku je bilo včasih 18 mlinov, pa se je žal ohranil le še ta. Poleg mlina nam je gospodar pokazal tudi svojo ribogojnico. Za slovo pa nam je zaigral na harmoniko.

Pot smo nadaljevali do kartuzijanskega samostana Pleterje, kjer menihi v molku in samoti iščejo Boga. Trikrat na dan hodijo k bogoslužju, v prostem času pa se ukvarjajo z vinogradništvom, sadjarstvom, sirarstvom, gozdarstvom, ribogojništvom, čebelarstvom ter še z drugimi dejavnostmi. Nedelje pa preživljajo skupaj.

Samostan Pleterje je eden izmed štirih kartuzijanskih samostanov na Slovenskem, ki še služijo svojemu prvotnemu namenu in je najmlajši med njimi. Zgradil ga je celjski grof Herman drugi leta 1407. Samostan je v svoji zgodovini doživljal padce in vzpone. Tako so leta 1595 bili v samostanu samo še trije menihi in samostan je bil ukinjen ter prišel v roke jezuitom v ljubljanskem kolegiju. Leta 1899 ga je red odkupil in začel zidati novo kartuzijo. Od starega samostana se je ohranila gotska cerkev, ki je ena izmed najlepših cerkva srednjega veka v Evropi. Danes pripada samostanu 60 hektarjev zemlje.

Leta 1984 so se menihi zaradi prevelikega turističnega obiska odločili, da bodo postavili muzej na prostem, ki je nekoliko odmaknjen od samostana. Ta muzej vsebuje kmetijo, hlev, kozolec in svinjake iz srednjega veka. Z malo domišljije si je lahko v trenutku predstavljati življenje nekoč, k čemur pripomore tudi vonj po dimu iz črne kuhinje, prikupne stare hiše pokrite s slamo in brez dimnika.

Nato smo si ogledali še šentjernejsko cerkev, kjer nam je prijazni duhovnik povedal, da župnija Šentjernej vsebuje 16 podružnic in 52 vasi in poteka od Krke pa vse tja do Trdinovega vrha oz. hrvaške meje. Šentjernejska cerkev se imenuje cerkev sv. Jerneja in je stara 200 let. Zelo smo se navdušili nad oltarjem, ki je v obliki Jezusove glave, na kateri je oltar v podobi odprte knjige.

Že nekoliko utrujeni in lačni pa vendar veseli smo si peli domače pesmi, ko nas je pot vodila do turistične kmetije »Pr Martinovih«, kjer so nas pogostili z likerjem, z domačo hrano in seveda tudi z zelo dobrim domačim vinom. Nekateri smo jahali konja, drugi pa so glasno in veselo prepevali ob zvokih harmonike. Potem smo se peš odpravili do soseda Jožeta Strmeca, ki nam je pokazal naravne kamnite in lesene posebnosti. To je bilo resnično nekaj lepega za oči in se s preprostimi besedami ne da opisati temveč vam priporočam, če vas bo pot zanesla v Šentjernej, da si greste ogledati to prečudovito posebnost narejeno iz kamnov in lesa. Ne bo vam žal!

Na poti proti domu pa smo si ogledali še Kostanjeviško jamo, ki je bila odkrita leta 1937 in je dolga 2000 m. Vsebuje pa 300 metrov asfaltirane turistične poti.V jami živijo netopirji in pajki. Najgloblja točka jame je jezero, ki ima približno 10 stopinj. Danes je jamo prevzel jamarski klub, pred tem pa je bila že izropana, vendar pa še vedno vsebuje stalaktite, stalagnite in zavese, ki jih je ustvarila narava.

V poznih popoldanskih urah smo se vračali proti domu in se ustavili še na poznem popoldanskem kosilu ter se zavrteli ob zvokih glasbe.Utrujeni in polni vtisov smo zadovoljni prišli domov. Gojimo pa upanje, da bomo še kakšen dan, čeprav ima vsak svoje obveznosti, preživeli skupaj na podoben način kot to aprilsko soboto.

ANDREJA RIBIČ

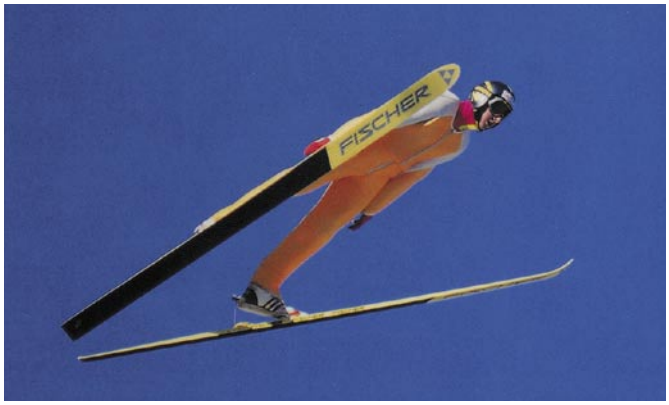

Planiška velikanka izziv Franciju Cerarju

Franci Cerar z Imenj že vrsto let trenira in tekmuje v smučarskih skokih. To sezono se je priključil SK Mengeš, kjer odličen stilist s šibko odrivno močjo žanje lepe uspehe na medklubskih tekmah. Uspehov klubskega kolega Roka Benkoviča še ne dosega, si pa šteje v velik uspeh in napredek vlogo predskakalca na planiški velikanki, kjer je kot predskakalec poletel kar 197 metrov. Čestitke! V tej sezoni pa je na tekmi v Ljubnem uspel osvojiti 14. mesto med 70 skakalci. V mengeškem klubu lepo napreduje in nova sezona prav gotovo tudi zanj pomeni novo priložnost in nov izziv. K rezultatom je pripomogla tudi finančna pomoč Občine Moravče za treninge v poljskih Zakopanih, za kar se družina Cerar iskreno zahvaljuje. (MAL)

Med tisoč harmonikarji tudi moravški

Velikemu številu harmonikarjev iz vse Slovenije se je na prazniku smučarskih poletov v Planici pridružila tudi skupina iz naše doline, ki je skupaj z drugimi poskrbela za enkratno kulturno prireditev in glas »slovenskega« inštrumenta ponesla prek televizijskih valov v širni svet. Moravčanov je le za prgišče, le malokje pa manjkamo. foto: B.M.

Kranjec in Peterka gosta Hermana Šlibarja in moravških skakalcev

Oblačna, mrzla in snežno deževna sreda, 2.aprila, je mnoge mlade radovedneže privabila k skakalnicam za šolo, saj so si želeli čisto od blizu videti najuspešnejša državna reprezentanta v smučarskih skokih. Dogodek pa se je zgodil zaradi Hermana Šlibarja in njegove družine, ker so ponudili najboljšo možnost v nedeljski popoldanski oddaji na GKB TV. Robi Kranjec se je odločil za obisk v Moravčah, kjer ga je pozdravila tudi županja in presenetil naše gore list, klubski kolega Primož Peterka. Po izmenjavi pozdravov in daril med Hermanom Šlibarjem in Robijem Kranjec sta si skakalna šampiona ogledal skakalce moravškega skakalnega kluba, ki so imeli nemalo treme in navodila trenerja Janeza Prašnikarja so naletela na gluha ušesa. Lepa popestritev sredinega zgodnjega popoldneva bo gotovo najbolj ostala v spominu vsem tistim, ki so si uspeli priboriti avtograme in s športnima šampionoma izmenjati nekaj besed.

Ob koncu pa še iskrene čestitke Primožu Peterki za četrto zaporedno osvojitev naslova Športnik zime.

MAL

TEKMOVANJA

Mala odbojka. *V začetku meseca marca je potekalo tekmovanje v mali odbojki. Na občinskem tekmovanju (šole bivše domžalske občine) so dekleta, ki so tekmovala na OŠ Venclja Perka Domžale, osvojila 1. mesto. Fantje pa so tekmovali na OŠ Preserje pri Radomljah in prav tako zasedli 1. mesto. Področno tekmovanje je potekalo na OŠ Toma Brejca v Kamniku. Dekleta so bila 3., fantje pa so zasedli 4. mesto.*

Zgodovina. *V torek, 25. marca, je potekalo v Ljubljani državno tekmovanje iz zgodovine. Tekmovanja so se udeležili tudi učenci naše šole pod mentorstvom učiteljice Maje Vilar in dosegli zelo lep uspeh. Nejc Koprivšek, Nejc Capuder, Petra Brodar in Mateja Malin iz osmega razreda so osvojili zlato priznanje, Rok Urbanija iz sedmega razreda pa srebrno priznanje.*

Kemija. *23. marca je v Ljubljani potekalo državno tekmovanje iz kemije. Jurij Stritih iz 8. razreda je osvojil srebrno Preglovo priznanje. Ob njegovem uspehu pa seveda čestitke tudi njegovi mentorici ga. Heleni Klinc.*

Matematika. *V soboto, 29. marca, se je na naši šoli zbralo 162 tekmovalcev, ki so tekmovali iz matematike za srebrno Vegovo priznanje. Tekmovali so učenci iz 6., 7. in 8 razreda, devetih šol občin Moravče, Domžale, Lukovica, Mengeš in Trzin.*
Naši tekmovalci so se dobro odrezali in pet učencev je osvojilo srebrno Vegovo priznanje. Trije so se uvrstili na državno tekmovanje, ki je potekalo 12. aprila v Ljubljani na OŠ Toneta Čufarja.

Angleščina. *Državnega tekmovanja, pod mentrostvom ga. Vlaste Vajda, se je udeležilo osem tekmovalcev. Jurij Stritih je osvojil zlato priznanje, Katja Bricelj, Vesna Judež in Aljaž Urbanija pa srebrna priznanja.*

Fizika. *15. marca sta se dve ekipi mladih fizikov in njihova mentorica ga. Petra Peterka, udeležili področnega tekmovanja v znanju iz fizike. Tekmovanje je potekalo na OŠ Toma Brejca V Kamniku. Zelo uspešna je bila 1. ekipa Blaž Logaj in David Burja, ki sta osvojila srebrno Stefanovo priznanje.*

ŠOLSKI KOLEDAR

13. 05. – Ex tempore
16. 05. – Govorilne ure
17. 05. – Kaj veš o prometu – regijsko tekmovanje
20.-21. 05. – Eksterno preverjanje znanja
23. 05. – Mladi tehniki – regijsko tekmovanje
24. 05. - Kaj veš o prometu – državno tekmovanje

Revija mladinski zborov. *10. aprila je bila v Kulturnem domu v Moravčah območna revija mladinskih pevskih zborov, ki je izvedena v sodelovanju z Zvezama kulturnih društev občin Domžale in Mengeš, občinami Domžale, Lukovica, Mengeš, Moravče in Trzin ter Javnim skladom RS za kulturno dejavnost. Revije se je udeležilo pet mladinskih pevskih zborov. Naši pevci so se pod vodstvom zborovodkinje Mojce Malovrh predstavili s tremi skladbami. Zadnjo, ki jo je priredila gospodična Mojca sama, z naslovom Sonce na nebu, so z besedilom ustvarile pevke zbora same. Na klavirju jih je spremljal g. Tomaž Pirnat. Za konec pa še to. Zborček se sedaj predstavlja z novim imenom MUC-ART.*

ANDREJA VAVPETIČ

Moravški zbor skozi pogled zborovodkinje

Dekleta so odlično izvedle zahteven program, kar velja tako za zbor kot za solistke (Rozala in Maja – glas, Klara-prečna flavta, Janja in Karmi-ksilofon). Posebna pohvala gre tudi pianistu. Za tiste, ki bi utegnili imeti pomisleke glede izbire programa, naj navedem nekaj, kar je že pred leti izjavilo dvoje slovenskih zborovodij: "Najzahtevnejša, pa tudi najlepša oblika zborovskega petja je ENOGLASJE. Pevci in zborovodje, ne izogibajte se ga!" To sta izjavila prof. Janez Bole in prof. Karmina Šilec, dva izjemna zborovska dirigenta. Bi bil rad kdo pametnejši od njiju?
Več zborovodij je imelo pripombe glede občinstva. Starši, zavedajte se, da majhni otroci, še zlasti dojenčki, ne sodijo na takšno prireditev, ker s svojim oglašanjem hudo motijo tako nastopajoče kot poslušalce. V bodoče pokažite malo več obzira do tistih, ki jim je takšna prireditev dejansko namenjena!
Naš mladinski pevski zbor pa prav zdaj pripravlja svojo prvo zgoščenko. Ob tej priložnosti so si pevke nadele novo ime: MUC-ART. Izraz ima trojni pomen: muc je (neuradni) simbol Moravč, art je umetnost, Muc-art pa je samo malo spremenjeni Mozart, eden izmed velikanov glasbe.
Pohvala gre tudi organizatorju, ker je bilo pevcem in pevkam omogočeno, da so bili med koncertom v dvorani, zardi česar so lahko poslušali drug drugega. Kar je bil tudi glavni smisel takšne revije.
Pa še to: med koncertom, je bil v dvorani prestrežen šepet med dvema pevkama:"Saj, če smo lani zmagali, bomo pa letos tudi!!" Zmagali? Res je navadno en zbor izbran, da se predstavi še na regijski reviji. Toda, ali to pomeni, da so vsi ostali zbori zanič!? Kaj sploh pomeni GLASBA mladim pevcem in nenazadnje tudi njihovim zborovodjem? Je to nekaj, kar jih plemeniti, notranje bogati in naredi iz njih boljše ljudi, nekaj, s čimer lahko osrečijo sebe in poslušalce – ali nekaj, s čimer se lahko hvalijo, češ, mi smo pa nekaj boljši!? Presodite sami!

MOJCA MALOVRH, zborovodkinja

MOJA DOLINA
skozi prizmo obrti, stavbne dediščine in varovanja narave

Kuj železo, dokler je vroče!

O kovaštvu, ki še živi na Moravškem

Odkritje železove rude in pridobivanje železa je bila ena od prelomnic v razvoju človeštva. Danes odkrite in izkopane večje količine orodja in orožja naših prednikov, ki so jih zakopali najverjetneje iz življenjskih potreb, ko so odhajali za dlje časa od doma, imenujemo **arheološke zakladne najdbe. Tudi na Moravškem** so našli in talili železovo rudo. O tem pričajo ostanki topilnic in najdbe žlindre. Pridobivanje železa je bilo tesno povezano s kovaštvom. Še žarečo gmoto železa, ki so jo dobili po taljenju rude, so pri starih postopkih pridobivanja železa kovači ponavadi takoj prekovali v uporabne izdelke.

Kovaštvo je bila obrt, ki je služila izdelavi prvih orožij, kmečkega in drugega orodja, podkovstvu in izdelovanju kovinskih delov različnih vozov in ključavnic, kljuk, železnih vrat, tečajev in okenskih mrež. Poznamo **podkovsko, orodno in umetno kovaštvo.**

Da bi izvedeli kaj več o tej obrti, smo obiskali kovača Franca Gorjupa iz Moravč. Udarjanje kladiva ob nakovalo in njegov ostri zven sta bila znamenje, da stojimo pred kovačijo. Ob odprtih vratih je zadišalo po železu, oglju, pepelu, mazivih. **Osrednji prostor v kovačiji je ognjišče**, kjer na vroči žerjavici iz oglja zažari kos trdega železa. Da je dovolj vroče in ogreto, voljno za obdelavo in preoblikovanje, nam pove njegova živo rdeča barva. Poleg ognjišča stoji na debeli leseni kladi **nakovalo**, kjer se obdeluje železo in dobiva ob udarcih kovačevega **kladiva** želeno obliko. Za delo kovač potrebuje tudi **klešče na dolgem ročaju**. Vanje vpne kos železa oziroma oplemenitenega železa - jekla in nanje čez roč povleče prav tako železen obroč. Obdelovanec je s tem dobro vpet in ne uide med delom iz klešč. Kovač Franc je prikazal cel postopek od vpenjanja železa, ogrevanja ognjišča in obdelovanca ter **obdelave na nakovalu** in kovaškega **spajanja trakastega kosa železa v obroč**. Med delom se je železo hitro ohlajalo in obdelovanec je bilo potrebno večkrat položiti nazaj v žareče oglje in ga ogreti. Od tu izvira znani rek: "Kuj železo, dokler je vroče". Da je železo primerno žilavo in trdno, je potrebno izdelek tudi **ukaliti**, to je za določen čas položiti v vodo ali olje. Od tu spet poznani izraz –kaljen, prekaljen-žilav in trden.

Kovač Franc Gorjup izvira iz kovaške družine, saj je bil njegov oče Franc tudi kovač, ki je leta 1932 na tem mestu sezidal hišo in kovačnico. Sin Franc ga je od svojega 12. leta spremljal pri delu in se učil skrivnosti tega težaškega poklica. Obiskoval je podkovsko obrtno šolo v Ljubljani in se izučil za kovača. Po

očetovi smrti je prevzel njegovo obrt in v kovačnici **še danes** pod njegovimi spretnimi rokami nastajajo različni kovani izdelki.

Osnovna dejavnost kovačije je bila **podkovstvo** ter izdelovanje različnega kmečkega orodja, kot so brane in drevesa. Za dom so izdelovali **burkle in greble**. Prav sedaj obnavlja in sestavlja **železne dele** za že odsluženi **voz** zapravljivček. Malo bo še potrebno postoriti, pa se bo odpeljal tja proti Žirovnici. Pravi, da bo darilo tamkajšnjemu gostilničarju. Tudi včasih so pri njih kovali železne dele za različne vozove in sestavljali vse od lojtrnikov do zapravljivčkov. Pri vozu so potrebovali tudi verige in zanje so izdelovali različne kljuke in obroče.
Iz "arhiva" je potegnil zanimiva izdelka – dva **durgla ali ročna vrtalna strojčka**, ki jih ne uporabljamo več, saj so jih nadomestili "sodobniki", in z njih obrisal prah. V kovačnici so ročno izdelovali **vijake različnih velikosti**. Si predstavljate sodobno izdelavo vijakov danes? Včasih so "navili" oz. vrezali navojnico vsakemu vijaku posebej. Za to so uporabljali posebne navojne čeljusti. Najstarejša in največja ima vrezano **letnico 1880**.

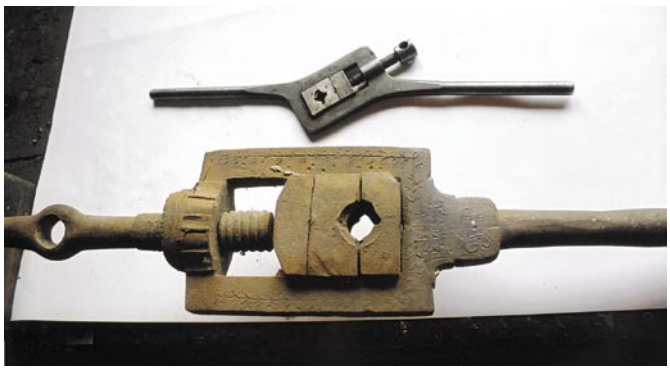

Za kovačnico stoji še nekaj starih kmečkih orodij, potrebnih popravila. **Spretne roke kovača Franca bodo še popravljale, obnavljale in po naročilu kovale manjkajoče dele orodij in tako ohranjale dediščino očetov in dedov.** Franc je pokazal osnutek za osovino za cizo, v kateri so ženske prevažale perilo. To je njegovo naslednje delo po naročilu. **Želimo mu, da bi mu delo dobro uspevalo in bi ohranjal tradicijo kovaštva v Moravčah še dolga leta.**

TADEJA ŠUBIC, svetovalka,
Zavod RS za varstvo narave, OE Kranj

GLASBENA ŠOLA DOMŽALE
Oddelek Moravče

Objavlja razpis za vpis v šol. leto: 2003/2004

Instrument:	Št. prostih mest:	Pogoji / dodatna pojasnila:
klavir	2	starost: 7 – 9 let, pouk bo potekal v Moravčah
harmonika	1	starost: 7 – 9 let, pouk bo potekal v Domžalah
kitara	1	starost: 8 – 9 let, pouk bo potekal v Domžalah
flavta	2	starost: 7 – 9 let, pouk bo potekal v Domžalah
klarinet	2	starost: 7 – 11 let, pouk bo potekal v Domžalah
trobenta	2	starost: 8 – 11 let, pouk bo potekal v Moravčah
pozavna	1	starost: 8 – 11 let, pouk bo potekal v Domžalah
druga trobila	1	starost: 10 – 13 let, pouk bo potekal v Domžalah
petje	1	od konca mutacije do 25 let, sprejemni izpiti se lahko opravljajo samo v Domžalah (ista termina)

Nauk o glasbi: Na oddelku Moravče bo potekal pouk 1. razreda nauka o glasbi za vse učence, ne glede na katerem oddelku bodo razporejeni na instrument.

Sprejemni izpiti:
bodo potekali **v soboto, 24. maja 2003 od 9. – 12. ure, v Osnovni šoli Jurija Vege Moravče;** za zamudnike pa še **v torek, 27. maja 2003 od 18. –20. ure, v Glasbeni šoli Domžale, Ljubljanska cesta 61, Domžale.**

Dodatne informacije lahko dobite v tajništvu Glasbene šole Domžale, Ljubljanska cesta 61, Domžale ali na tel. 722-05-10, vsako dopoldne.

VABLJENI!

Spomini bledijo – zapišimo jih

Z mlajšim bratom sva se igrala okrog hiše Pod Brdom, tam smo med drugo svetovno vojno stanovali.
Igro je prekinil turoben dogodek. Mimo se je pomikal mrliški sprevod. Dekleta in žene so na nosilih nesle sosedo, Lazovsko staro mamo, k zadnjem počitku na moravško pokopališče. Skupina žensk in pokojnica na nosilih med njimi. Ta dogodek se mi je globoko vtisnil v spomin.
Minevajo leta, že zdavnaj je minila 2. svetovna vojna. Spomini hitijo nazaj! Kdo so bile žene in dekleta, ki so spremljale pokojnico na njeni zadnji poti? Da ženske nosijo mrliča, je vsaj na Moravškem, nevsakdanji pojav.
Leta bežijo in spomini z njimi, a vendar sem želel kaj več zvedeti o nevsakdanjem dogodku. Obiskal sem več ljudi, ki bi mi lahko karkoli povedali. Večina meni, da so pokojno mamo pokopavale Šverkovi dve, Pavla in Francka, Fajdigova mama ter Kocijeva Minka z Gorice. Sodelovala je tudi Martinova Francka.
Francka živi na svojem rojstnem domu Pod Brdom. Šverkova Pavla, Fajdigova mama in Kocijeva Minka so že davno pokojne. Šverkova Francka se še dobro spominja dogodka.

Štiriindevetdesetletna Francka Per – Martinova pa se v svoji visoki starosti že težje spominja teh vojnih dogodkov, spomin pa ji oživi ob pripovedovanju, kako je nosila na stotine škafov bistre studenčnice od izvira Rače na svoj dom, visoko na strmi breg.
Mamo, Lazovsko Lizo, so tiho pokopali na moravškem pokopališču. Niti lastni sin Jože se pogreba ni mogel udeležiti, saj je bil obveščen, da ga bodo prijeli in ne bo več videl svoje hribovska domačije. Sodeloval je v narodno osvobodilnem gibanju.
Z leti se spomini izgubljajo v pozabo! Še nekaj let in vse bo daljna preteklost. Tisti, ki se danes s takšno lahkoto izrekajo za vojna udejstvovanja kjerkoli na svetu, gotovo niso doživljali vojnih grozot. Naj prisluhnejo pripovedovanju svojih starih sorodnikov. Najbrž bodo spremenili svoja hotenja.

MARIJAN GRIL

POPRAVEK: V 4. številki Novic iz Moravške doline je v V SPOMIN Romana Vesela iz Češnjic napačno zapisan datum, ki se pravilno glasi 28. marca.

UREDNICA

V SPOMIN

Mrak počasi se spušča na zemljo, a tebe ni in išče te zaman oko; išče te povsod, kamor seže pogled in čakam te v upanju, da se vidiva spet!

10. maja bo minilo eno leto, odkar nas je za vedno zapustil dragi mož, ata in stric

IVAN VESEL
iz Češnjic pri Moravčah

Hvala vsem, ki postojite ob njegovem grobu in se ga spominjate.

Vsi njegovi

Kakor valovi in galebi se srečujemo in približujemo.
Galebi odlete,
valovi odplavajo
in mi odhajamo.

V SPOMIN

JOŽEFA in FRANC PERGAR
z Dol

23. aprila je minilo 20 let, od kar je odšel v večnost oče France. 22 let od mamine smrti pa bo minilo 16. avgusta.

Hvala vsem, ki se ju še spominjate!

Vsi njuni

AVTOSERVIS
PLANINC d.o.o.

Vrhpolje 43, Moravče
Tel.: 01/723-13-38
GSM: 041/686-509

VULKANIZERSTVO
prodaja, premontaža, centriranje in hranjenje gum
Nudimo kompletno usluge na vseh tipih vozil.
Za čas popravila nudimo nadomestno vozilo.
Smo pogodbeni servis za vse slovenske zavarovalnice.
Odkup in prodaja celih in poškodovanih vozil.

S toplejšimi dnevi se je začela motoristična sezona, zato poskrbite za svoje jeklene konjičke še preden se podate na prvo vožnjo. Vaš motor strokovno pregledamo, ga opremimo z novimi pnevmatikami in ga v vaše zadovoljstvo pripravimo za varno vožnjo.

Na zalogi so tudi avtomobilske letne pnevmatike priznanih proizvajalcev BRIDGESTONE, METZELER, PIRELLI in DUNLOP.

Polnjenje in kontrola avtomobilskih klimatskih naprav.

SREČNO IN VARNO VOŽNJO!

Delavni čas: od ponedeljka do petka 7.00 - 19.00
sobota 7.00 -13.00

AS
DOMŽALE

OBVESTILO

Obveščamo lastnike kmetijskih traktorjev in traktorskih priklopnikov, da bodo tehnični pregledi teh vozil po naslednjem razporedu:

PONEDELJEK, 5.5.2003 od 8.00 do 12.00 in od 13.30 do 18.00 ure in
TOREK, 6.5.2003 od 8.00 do 12.00 ure
V **MORAVČAH** NA PARKIRIŠČU OB CERKVI
(administrativna dela se bodo opravljala v sejni sobi Občine Moravče Trg svobode 4 - stranski vhod)

SREDA, 7.5.2003 in ČETRTEK, 8.5.2003 V LUKOVICI
PONEDELJEK, 12.5.2003 V DOBU

Lastnike traktorjev in traktorskih priklopnikov **OPOZARJAMO**, naj na tehnični pregled pripeljejo usposobljena vozila, zlasti naj pregledajo krmilni mehanizem, svetlobna telesa in zavore, s seboj pa naj imajo obvezno opremo: **prvo pomoč in varnostni trikotnik!**

Na tehnični pregled prinesite s seboj prometno dovoljenje in zavarovalno polico iz preteklega obdobja, če je vozilo evidentirano, sicer pa osnovne dokumente vozila - račun, carinsko deklaracijo in pogodbo.

Lastnike traktorjev in traktorskih priklopnikov seznanjamo, da morajo **NOVA VOZILA** evidentirati pri oddelku za upravne notranje zadeve Upravne enote Domžale v 30 dneh od dneva opravljenega tehničnega pregleda!

S seboj **OBVEZNO** prinesite dokumente, ki so potrebni za tehnični pregled in veljavni osebni dokument, o istovetnosti lastnika vozila !

DARKO GOGNJAVEC

slikopleskarstvo PIRC
Matej Pirc s.p.
gsm 041·647·602
Stegne 11
1251 Moravče
www.slikopleskarstvo-pirc.com

ISCG DOMŽALE
AVTOŠOLA LONČAR d.o.o.
Cesta talcev 10, 1230 Domžale
Marko: 041/785-735
Janez: 041/697-971

Tečaj CPP
B kategorije
19.5. ob 19. uri

PA BREZ ZAMERE

Minevanje

No, smešno je, da kar stoji, beži.
A čudno ni, da nič ne čaka.
Posmehuje se nam, se reži,
vsakdanja ura, ki tiktaka.

zložil JOŽE NOVAK

SPINA

Obveščamo in vabimo vas k nakupom v naši prodajalni, kjer lahko koristite vse prodajne akcije in bonitete Mercatorja.

Čestitamo ob dnevu upora in prazniku dela z željo po prijetnem preživetju prostih dni v družbi tistih, ki vam največ pomenijo.

2003

NOVICE IZ Moravške doline

OBČINA MORAVČE

Maj 2003, Letnik IV, Številka 5

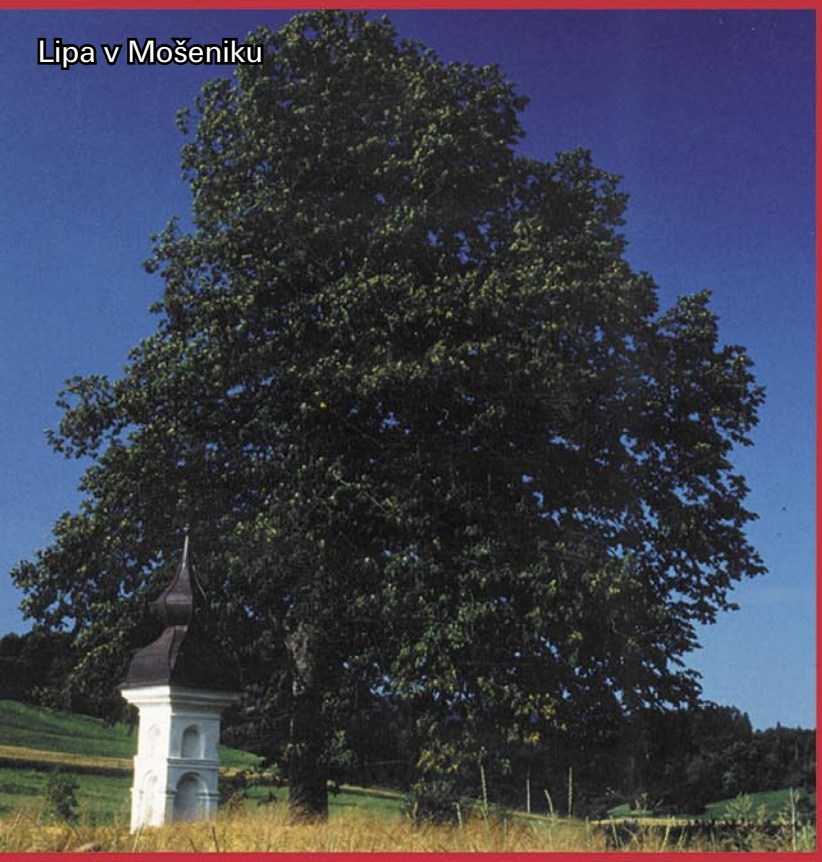

Lipa v Mošeniku

Drtijščica

Mogočni drevesi v Hribcah

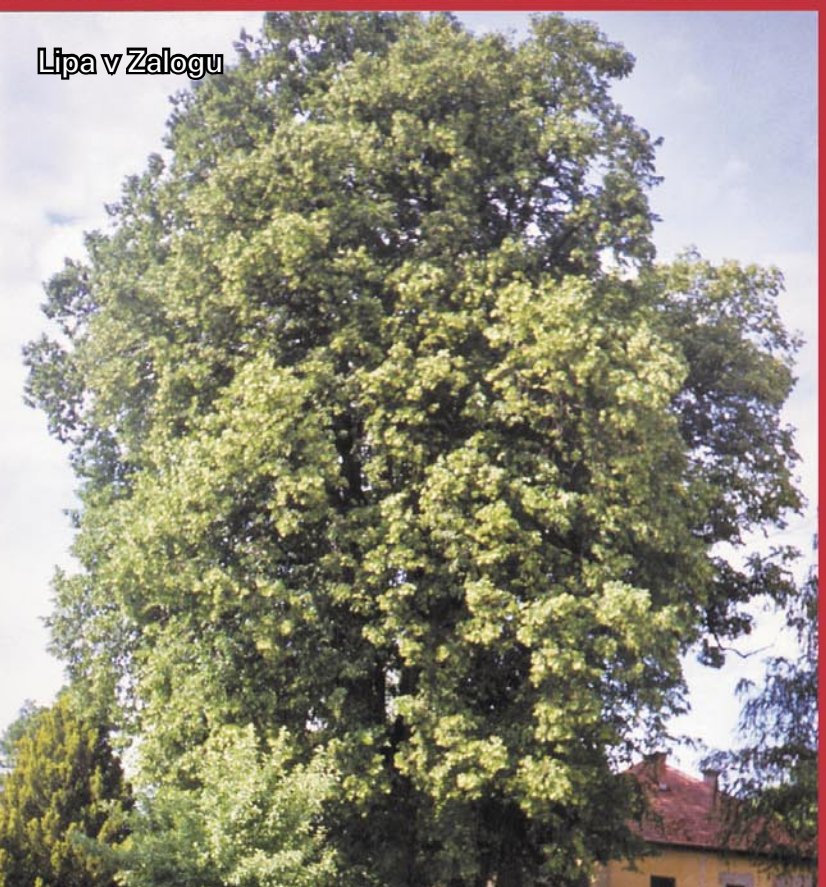

Lipa v Zalogu

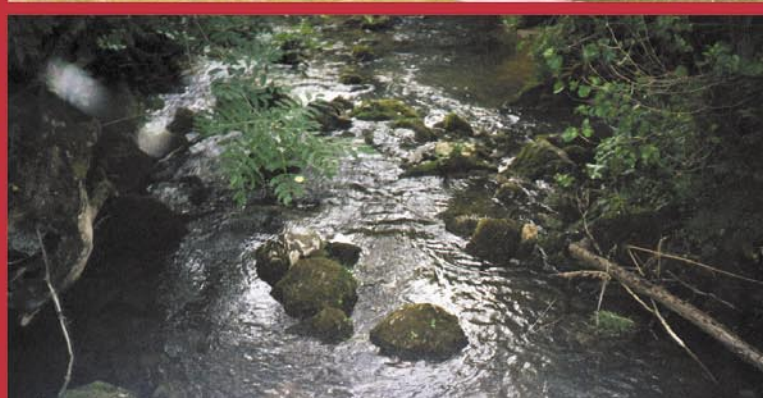

OBČINA MORAVČE

vabi

vse občanke in občane na osrednjo prireditev ob dnevu državnosti, ki bo v torek, 24.junija 2003, ob 21. uri v središču Moravč.

Z izbranim kulturnim programom bodo nastopili kulturni ustvarjalci iz občine Moravče ter ostali gostje.

V drugem delu praznovanja bo na prireditvenem prostoru pri Kulturnem domu zabavni večer.

Lepo vabljeni!

KULTURNI DOM MORAVČE

V sredo, 4. junija, ob 9.uri bo v Kulturnem domu Moravče gledališka predstava za najmlajše »Poslušaj Katka«.

učenci, dijaki, študentje, mladi, starši

Še ne veste, kje bi preživeli del zasluženih počitnic? Si želite velike družbe, aktivnih počitnic, se radi ukvarjate s športom, radi ustvarjate? Si želite novih poznanstev ali navezati stike z vrstniki drugih evropskih držav? Želite spoznati življenje tabornikov?

VSE TO IN ŠE VEČ PONUJAJO TABORNIKI RMD ZA SAMO 25.000 SIT ZA CELIH SEDEM DNI

Pridružite se jim na letošnjem taborjenju v Savudriji, ki bo od 7. do 14.julija 2003. Prevoz je organiziran z avtobusom.

Pokličite za dodatne informacije in prijavo na telefon 7231-090 (starešina RMD Silvo).
Prijave so možne do zasedbe prostih mest, zato pohitite!

Društvo izgnancev Domžale vas obvešča, da zbirajo informativne prijave za udeležbo na spominski slovesnosti na Rabu. Če bo dovolj prijavljenih, bodo na slovesnost ob 60. obletnici osvoboditve taboriščnikov iz italijanskega koncentracijskega taborišča Kampor na Rabu organizirali avtobusni prevoz.

Žalna slovesnost bo v soboto 13. septembra 2003, ob 17.uri v Rabu. Pokličite!

Občinski odbor Nove Slovenije vas vabi na Limbarsko goro k maši za domovino ter na kresovanje, ki bo na predvečer Janeza Krstnika, to je 23. junija ob 20 uri.

DELOVNI ČAS POŠTE V MORAVČAH

PONEDELJEK – PETEK
8.00-9.30, 10.00-15.30, 16.00-18.00

SOBOTA 8.00-12.00
NEDELJA IN PRAZNIKI ZAPRTO

10.grajski kulturni večeri na gradu Tuštanj

PROGRAM PRIREDITEV

Petek, 20.6.2003, ob 21.uri
KONCERT Pihalne godbe Moravče in Mengeške godbe. Večer je posvečen komponistu rojaku Gvidu Učakarju.

Sobota, 28.6.2003, ob 21.uri
MONODRAMA igralca Gregorja Čušina z naslovom HAGADA. Gostuje **Mestno gledališče ljubljansko** z avtorskim projektom igralca.

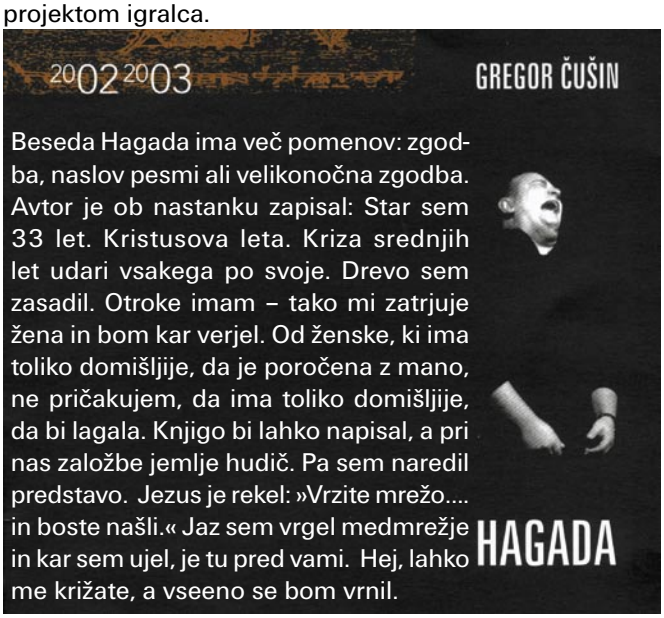

Sobota, 5.7.3003, ob 21.uri
KONCERT kvinteta Ventus z gosti (Marko Kobal – bariton, spremljava pianistka Olena Boljubaš. Na sporedu bodo znane **slovenske narodne in ponarodele pesmi.**

Nedelja, 13.7.2003, ob 16.uri
Posvetitev novih zvonov in izvedba Mozartove maše za soliste, zbor in orkester.
Slovesnost ob posvetitvi zvonov za grad Tuštanj bo vodil nadškof dr.Franc Rode.

V juliju še
odprtje prodajne likovne razstave Extempore likovnih umetnikov, ki bo potekal 19. in 20. julija.

V avgustu
KONCERT za katerega bo datum in program objavljen v naslednji številki Novic iz Moravške doline.

V primeru slabega vremena bodo nekatere prireditve v Kulturnem domu v Moravčah. Prireditelj ima pravico do spremembe programa. Dodatne informacije lahko dobite na 7231- 722 ali 041 841 080.

Ogled notranjosti gradu z muzejsko zbirko je možen vsako soboto in nedeljo 10.-13. in 14.-18.ure.

Prisrčno vabljeni na prireditve in ogled gradu!

S toplimi dnevi se je prikradla v naše vsakdanje misli trudi tista, ki obeta nekaj dopustniških dni. Z odštevanjem delavnih dni se približujemo dnem, čeprav jih je na koncu vedno premalo, ko bomo lahko pozabili na službene obveznosti. Zdi se, da zanalašč hitijo mimo nas s podvojeno hitrostjo.

Silnega pomena je, da že na začetku razčistimo sami s seboj, kaj od dopusta pravzaprav pričakujemo. Morda samo to, da se bomo pred kolegi lahko pohvalili, kakšno potovanje je za nami in previdno zamolčali, da smo po dopustu še bolj utrujeni kot pred njim. S smiselno razporeditvijo, malo domišljije in poznavanja domače pokrajine lahko med dopust »vkomponiramo« tudi ure ali celo dneve, ko bomo v mirnih kotičkih prelepe domače doline našli le čas zase, za iskanje smisla našega bivanja in duhovnih razsežnosti. Fotografije z naslovnice prikazujejo nekaj skrivnih pogledov na naravo, ki pomirja, če ji prisluhneš. V žuborenju potoka je toliko prikritega skrivnostnega šepeta z odmevom v našem srcu. Spočije se uho in teža bremen se z vsako minuto izgublja. In zelenje tako hladi naš utrujen pogled in nas priganja v aktivno lenarjenje brez računalniškega ekrana pred seboj. Nenazadnje lahko s pogledom na veličastno drevo ozavestiš svojo majhnost na komaj opazni pikici razsežnosti vesolja. Ta majhna pikica vesolja je edini planet mojega bivanja, njega veličina pa me navdaja z občudovanjem, željo po podrejanju in vendarle pristanek na trdnih tleh, da se narava vedno maščuje v takšni ali drugačni obliki.

Rad te imam, bi morala biti beseda stalnica tudi za Zemljo, razsežnost mojega bivanja. Kogar ali kar imamo radi, pa znamo varovati, obvarovati in ceniti. Zemlja – rad te imam, naj bo tudi moto mojega vsakdana ne le nekaj dopustniških dni v letu. Naj zaključim z dejanjem Leonarda Di Caprio, ki je na internetu ustvaril ekološko stran z namenom, da bi od malih nog znali ceniti in varovati naravne danosti, kajti zaveda se, da je le to resni porok, da bodo nove generacije ravnale s planetom odgovorneje, kot so generacije pred nami in sedajšne. Rad te imam Zemlja, med dopustom in tudi pred in po njem.

Preden pa se zares predamo dopustniški lenobnosti, še enkrat izidemo. Do takrat pa imejte radi Zemljo, sebe, ljudi in vse kar nas obdaja.

Bernarda Mal, odgovorna urednica

Otroški in mladinski zbor OŠ Jurija Vege Moravče, vabita 17.junija ob 18.uri na koncert in predstavitev prve zgoščenke na grad Tuštanj.

Pridite,
peti in poslušati v senci grajskega atrija
in družbi je doživetje, ki ga zlepa ne pozabite!

V tej številki preberite

Županjina stran....4

Poročilo s 5.seje OS....5

LUR....7

Ponovno čiščenje Ravnikarjevega brezna....9

Moravške potice....10

Premiera Ljubezen v Kovčku....12

ZSPM jubilejnih 10 let....16

Novo župnišče v Pečah....14

Pri Peterkovih kar dve poroki....15

Projekt Lesena knjiga....19

Moja dolina, drevesa....20

ATV Litija po novem 24

Naslednja številka Novic iz Moravške doline bo predvidoma izšla 11. julija. Vaše prispevke pričakujemo do 24. junija.
Oddate jih lahko na sedežu Občine Moravče osebno, pošljete po pošti ali elektronski pošti. Naslovi so navedeni spodaj v modrem okvirčku.

Novice iz Moravške doline

6. junij 2003, Letnik IV, Številka 5

Fotografije na naslovnici: Bernarda Mal

Novice iz Moravške doline je informativno glasilo Občine Moravče, ki je tudi izdajateljica. • Izhaja predvidoma enkrat mesečno in ga prejemajo vsa gospodinjstva v občini brezplačno. • Sedež izdajatelja in naslov uredništva: Občina Moravče, Trg svobode 4, 1251 Moravče, telefon 7231-229. • Izdajateljski svet: Milka Novak, Janez Cerar, Roman Cerar, Ivanka Kocjančič, Stanislav Ravnikar. • Odgovorna urednica: Bernarda Mal, E-pošta moravske.novice@email.si, tel. 031 452 022.• Uredniški odbor: Bojana Dorič, Nevenka Marolt, Aleš Vozel, France Ravnikar. • Medij Novice iz Moravške doline je vpisan v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS pod zaporedno številko 374 • Lektoriranje: Bernarda Mal. • Oblikovanje in priprava za tisk: Andrej Lombar. • Tisk: Tiskarna Januš. • Naklada 1500 izvodov.

Vsi prispevki, ki jih pošiljate za objavo, morajo biti lastnoročno podpisani, imeti morajo datum in kraj pisanja, naslov prispevka, zapis avtorja besedila in fotografij. Če pišete v imenu društva, politične stranke, skupine ljudi, opremite dopis z žigom in podpisom odgovorne osebe. Poleg prispevka, če imate le možnost, oddajte tudi zapis na disketi ali ga pošljite po E- pošti. Prispevki naj ne presegajo 1800 znakov vključno s presledki. V nasprotnem primeru bomo prisiljeni prispevek zavrniti ali krajšati. Rokopisov ne sprejemamo! Slikovnega in pisnega gradiva ne vračamo!

Navaden dan,
naj se zavem, kako si dragocen.
Naj se od tebe učim,
te ljubim, okušam, blagoslavljam,
preden odideš.

Naj ne grem mimo tebe
v iskanju nekega nenavadnega
in popolnega jutri.
Naj se te oklenem, dokler se lahko,
saj vedno ne bo tako.

M.J.Irio: Yes, World

Spoštovani občani in občanke!

***Naj bo tokrat začetek bolj pesniško razmišljajoč**, saj nas pomlad s svojim zelenim razkošjem vabi na cvetoče poljane. Ko dan za dnem hitimo od obveznosti do obveznosti, ko nas delo in skrbi pritiskajo k tlom, se pozabimo ozreti okrog sebe, videti Življenje in v njem začutiti sebe in sočloveka. Pa tako malo dni nam je v življenju odmerjenih in velikokrat še teh ne znamo prav izkoristiti in se veseliti vsega, kar nam je dano. Ali je pomemben res samo denar, oblast in čast, v kar nas vse bolj prepričujejo mediji in sodoben način življenja? O tem in še o marsičem sem premišljevala na dolgih vožnjah po visoko razvitih zahodnih deželah. Skupaj s Komornim zborom Limbar sem bila povabljena na pevsko turnejo med naše rudarske izseljence na Nizozemsko, v Belgijo in Francijo. Ob cesti smo videli dolge kilometre različnih skladišč, tovarn, trgovin, na drugi strani pa ogromne površine pašnikov, travnikov in ravnih polj. Kako naj Slovenija s svojim kmetijstvom in industrijo konkurira razvitemu gospodarstvu zahoda in kmetijstvu, kjer se posamezne kmetije razprostirajo na sto in več hektarjih? Ob tem sem razmišljala o razvoju Slovenije po vstopu v EU, ko se bo za nas marsikaj spremenilo.*

***Kako se bo razvijala Slovenija? Kaj v tej zgodbi lahko stori Moravška dolina?** Kaj je naše bogastvo, kaj lahko ponudimo mi in s čim lahko zaslužimo? S kmetijstvom, kakršno je sedaj, težko. Imamo čudovito in še dokaj neokrnjeno naravo, lepe razgledne točke, bogato naravno in kulturno dediščino, delovne ljudi, bližino glavnega mesta in bližino avtoceste. Zaenkrat brezposelnost pri nas še ni problematična. Kmetijstvo v hribovitih predelih zagotovo ni konkurenčno, je pa potrebno, saj ohranja kulturno krajino, da se ne zaraste in ostane lepa za oko. Rekli boste, da je ta lepota draga in naporna, saj zahteva veliko pridnih rok in dobre volje. Strinjam se z vami. S problemi kmetijstva v Sloveniji se ukvarjajo mnogi strokovnjaki (saj morali bi se, pa se na žalost s svojimi zdrahami), zato je težko biti pameten in daljnoviden. Toda ko sem gledala vsa tista več sto hektarska polja, sem postajala vedno bolj prepričana, da mora moravški hribovski kmet razmišljati o tem, kako bi na najlažji način ohranil krajino in ob tem poiskal dodatni vir zaslužka. Ali je to v turizmu in pridelovanju čim bolj zdrave hrane, v reji drobnice, ki namesto kose obere vse strmine? Menda pa ovac tudi ni težko prodati.*

***Našim izseljencem smo pripovedovali o lepotah Moravške doline** s pomočjo zloženk. Vsi po vrsti so nas spraševali, ali imamo prenočišča, kamor bi pripeljali avtobuse turistov. Žal je prenočišč samo nekaj za vzorec. Naša občina leži v samem središču države, od koder je možno obiskovati vse lepote in turistične kraje v Sloveniji. Srečali smo navdušene Belgijce in Nizozemce, ki so člani slovenskih društev, se učijo in govorijo naš jezik ter pojejo v slovenskih zborih, čeprav se po njihovih žilah ne pretaka slovenska kri. Nekateri izmed njih celo večkrat na leto obiščejo Slovenijo in k nam pripeljejo avtobuse turistov, ki uživajo v slovenski hriboviti pokrajini in v slovenski dobri domači jedači in pijači. Nekateri bolje poznajo gostilne in znamenitosti po Sloveniji kot mi. Če ne verjamete, vprašajte v Vidrgi, kjer velikokrat prenočujejo.*

***Ko je bil na obisku v Moravčah vodja delegacije EU komisije v Sloveniji Erwan Fouere, ni mogel prehvaliti dobrot moravških gospodinj** in jih je naročil celo za sprejem ob evropskih dnevih v Hiši kulinarike v Sori pri Medvodah, kjer sicer pripravljajo jedi tudi za državne protokolarne sprejeme. Ob vsem tem si ne morem kaj, da ne bi začela »sanjariti« o razvoju Moravške doline. Industrije, ki prinaša predvsem okoljske probleme, si najbrž ne želimo. S kmetijstvom se ubada pol naše doline, ki pa v danih razmerah prinaša veliko garanja in malo zaslužka. Začeti moramo iskati možnosti tam, kjer jih imamo. Pri tem ne smemo čakati zgolj na to, koliko denarja bomo dobili, ampak kaj lahko sami spremenimo na bolje s svojo iznajdljivostjo, pridnostjo in povezanostjo. Vprašali boste, kaj pa bo storila občina, da nam bo bolje? Prizadevala si bo pomagati razvijati tiste dejavnosti, ki bodo kazale na razvoj. Skratka, priložnosti so, treba jih je izkoristiti.*

***Kaj bo pripeljalo v dolino turiste**, ki jim je treba tudi nekaj ponuditi? Ali je ena izmed možnosti izgradnja nordijskega centra s spremljevalnimi objekti na primerni lokaciji, ki ne bi služil zgolj namenom skakalnega društva, ampak bi postal tudi poligon za poletne treninge tujih skakalcev? Naporni trening bi povezali z izletom na morje ali v planine. Bližnja avtocesta to vsekakor omogoča. Ali so to čudoviti tereni za golf, kolesarjenje, konjeništvo, morda ne bi bil odveč kakšen bazen? Tudi grad Tuštanj s poročno dvorano bi lahko postal paradni konj našega turizma, prav tako Rača, Limbarska gora, planinski dom in seveda kmečki turizmi s pristnimi domačimi dobrotami in prenočišči, povezanimi v skupno ponudbo preko turističnega informativnega centra. Morda so to le sanje, vendar mislim, da bi z združeno energijo in jasnim ciljem postopoma vse to lahko dosegli. V tem času se govori o velikih sredstvih, ki jih bo mogoče črpati iz evropskih skladov. To vsekakor ne bo tako enostavno, kot se sliši, ker so pogoji zelo zahtevni. Naša država jih pa še dodatno zakomplicira, da je še težje priti do tega denarja. Občina si bo vsekakor prizadevala, da bo preko Regijskega razvojnega programa in različnih projektov, ki jih le-ta predvideva, dobila kos pogače. Menim pa, da bomo največ naredili z lastno glavo, iznajdljivostjo in združeno energijo. Če bi pri tem prevladal še skupni interes, ne pa nevoščljivost*

Zaključni račun, glasilo in kultura

V sredo, 28.maja, se je vseh 14 svetnikov Občinskega sveta sestalo na 5.redni seji. Dnevni red je obsegal kar 12 točk dnevnega reda in se je seja zaradi obsežnosti zavlekla čez 23.uro. Potekala je strpno, mnenja pa so se tudi tokrat med seboj kresala. Prve izzive je uspešno prestal tudi novozaposlen delavec občinske uprave pravnik Timotej Lapajne.

Svetniki so imeli možnost dobre seznanitve z **Regionalnim razvojnim programom Ljubljanske urbane regeji za obdobje 2002-2006** že na prejšnji seji in kasneje še 21.maja na obravnavi programa. Regionalni razvojni program občinam omogoča, da se vključujejo v posamezne projekte, za kar pa morajo prispevati pripadajoči finančni delež. Še posebej pa je pomembno vključevanje v podprograme, ki so povezani z občino Moravče. Tak program so sprejele že občine Kamnik, Komenda in Trzin, **pridružila** se jim je tudi **občina Moravče**. Vsekakor je to pomembna odločitev svetnikov, uspešnost projektov v realiziranem vsakdanjem življenju pa je odvisna v največji meri od posameznikov, ki tu živijo in imajo možnost vlaganja v razvoj.

Pobude, predlogi in vprašanja so se nanašala na **komunalno ureditev, prometno varnost** v centru Moravč, kar pomeni namestitev hitrostnih ovir na Marokovi in Trgu svobode (tam, kjer je nastala neformalna obvoznica Moravč), pleskanje prehodov, višina trave ob izvozu z Detelove ulice, namestitrev ogledala v Drtiji, zaščitne ograje, udarne jame, zamašenost kanalov za odvodnjavanje. Pobude so bile tudi za področje ureditve vodovoda v Stegnah, Trznu, Češnjicah in Soteski, ker so cevovodi dotrajani ali so iz neustreznih materialov. **Postavitev ekoloških otokov** za ločeno zbiranje odpadkov je bilo za nekatere svetnike nesmiselno, saj se potem odpadki ne reciklirajo, ker Slovenija nima dovolj ustreznih reciklažnih objektov. Znova pa so se dotaknili perečega **problema predkupne pogodbe** za staro Rašico in nakupa zemljišča za **ureditev športnega parka**.

Zaključni račun so obravnavali po normalnem postopku s precej polemičnim pristopom. Svetniki so želeli pridobiti več informacij in pojasnil v zvezi s prihodkovno stranjo. Zanimalo jih je, kako je s prihodkom taksa za obremenitev okolja, prihodki od najema stanovanj , ki so bili realizirani le 70%. Direktorica občinske uprave je pojasnila, da je izpad prihodka od stanovanj zaradi nerednega plačevanja stanarin in izterjav. Taksa za obremenitev okolja pa še vedno čaka na ustrezno delitev med občino in državo. Lanskoletni proračun je bil le 86% realiziran zaradi poznega sprejetja, v gospodarstvu in kmetijstvu le 73 %. Pomisleke so izrazili tudi o višini postavke za prevoze otrok in želijo natančno proučitev in analizo, ki naj bi pokazala morebitne ugodnejše rešitve, saj se z uvedbo devetletke in zgodnejšo vključitvijo otrok v šolanje spreminjajo tudi predpisi za upravičenost prevozov in pomeni, da se bodo sredstva na tej postavki še povečevala. Zaključni račun je v trideset dnevni javni obravnavi.

Poročilo o uresničevanju vsebinske zasnove glasila Novice iz Moravške doline v letu 2002 je podala odgovorna urednica Bernarda Mal in povzela najbistvenejše podatke iz celoletnega poročila. Svetnikom je tudi predlagala, naj se čimprej zagotovi prostor za delovanje uredništva in hranjenje že bogatega arhiva fotografij, glasil, rokopisov in glasil v elektronski obliki. Izrazila je željo po ponovnem pregledu seznama imenovanih dopisnikov, ker je velika večina neaktivnih. Pozvala pa jih je k pravočasnemu postopku za imenovanje novega uredniškega odbora, saj se temu v septembru izteče mandat. Razprave ob tej točki dnevnega reda ni bilo, poročilo pa so sprejeli.

Milan Kokalj, vodja **Kulturnega doma, je predstavil letno poročilo za leto 2002**, v katerem je poudaril, da je v KD bilo kar 48 prireditev, od tega 15 za šolo in vrtec ter 16 za domača društva. Skozi vse leto pa v domu potekajo predavanja, tečaji, razstave in podobno. Dom ne prinaša velikih dohodkov, je pa postal nujno potreben za kulturno življenje v kraju. Iz leta v leto se beleži večji obisk, kar dokazuje, da deluje kvalitetno. V domu pa so stalni uporabniki še knjižnica, taborniki, radioamaterji, godba, KID Limbar, KD Tine Kos Moravče in nogometni klub. Z dobro tehnično opremljenostjo dom ponuja veliko možnosti, tudi tržnih in v prihodnosti se gotovo obetajo.

Svetniki so soglašali z imenovanjem **Antona Savnika za ravnatelja Glasbene šole Domžale** in z odprodajo mladinskega doma na Krku. **Sprejeli so informacijo** o pobudi Računskemu sodišču za revizijo poslovanja Občine Moravče. Strinjali so se z odprodajo rentgenskega aparata po cenilnem elaboratu z dne 18.4.2003. Na koncu seje pa so sprejeli še **Odlok o javnem glasilu Občine Moravče v prvem branju in ga posredovali v 30 dnevno javno razpravo**. Občani imate tako možnost, da osnutek pregledate in nanj posredujete pripombe. Nov odlok pa je potrebno pripraviti zaradi spremembe zakonodaje s tega področja.

MAL

ter takšne in drugačne delitve, bi naša dolina lahko kmalu postala prava turistična atrakcija, privlačna za domače in tuje turiste. Ste tudi vi za to? Lahko pa še naprej stokamo, kako malo zaslužimo in čakamo, kaj nam bo dala Evropa. Prav malo, če sami ne bomo odkrili svojih priložnosti.

Vrniti se moram v sedanjost. *Po uspešnem sprejemu proračuna, ki ga je potrdilo dvanajst svetnikov, o čemer sem že pisala v prejšnji številki, vendar se je del besedila nekje na elektronski poti izgubil, začenjamo z uresničevanjem zadanih ciljev. Objavljen je razpis za gradnjo prizidka k vrtcu, ki naj bi se začela že to poletje. Zaključuje se gradnja mostu v Serjučah in notranja obnova zdravstvenega doma. Poteka že zbiranje ponudb za rekonstrukcije cestnih odsekov in mnoge druge pripravljalne dejavnosti, o čemer bo več zapisanega v prihodnjih številkah.*

Bliža se dan državnosti in proslava *na osrednjem trgu v Moravčah. S svojo prisotnostjo bomo pokazali naše spoštovanje in ljubezen do domovine. Pokazali bomo veselje nad tem, da se tudi v naši občini trudi kar veliko število ljudi s pripravo programa. Počastimo domovino z udeležbo na proslavi in se skupaj poveselimo v družabnem delu. Na Limbarski gori pa bomo imeli priložnost, da z mašo, pesmijo in kresovanjem obeležimo naš največji državni praznik.*
V pričakovanju vaše udeležbe vas lepo pozdravljam!

LJUDMILA NOVAK, županja

Občinski odbor
Nove Slovenije vas vabi
**na Limbarsko goro
k maši za domovino ter
na kresovanje, ki bo
na predvečer Janeza Krstnika,
to je 23. junija ob 20 uri.**

V času turških vpadov so Slovenci ob mnogih cerkvah zgradili obzidja, za katera so se zatekli ob napadih in se od tam branili pred Turki. Po gričih so kurili kresove in tako opozarjali na nevarnost z vzhoda.

Tudi danes prihajajo nevarnosti z različnih strani sveta v našo domovino. Moč informacij občutimo na vseh področjih življenja, tako v dobrem kot v slabem. Še zlasti močno na nas vpliva svetovna globalizacija gospodarstva in potrošništva. Zato je prav, da se tudi danes zbiramo na skupnih srečanjih z namenom, da se veselimo naše domovine, da razmislimo o njeni prihodnosti in vrednotah, za katere se bo splačalo tudi v prihodnje boriti.

Lepo vabljeni!

OO Nove Slovenije Moravče

Zagotavljanje varnosti pešcev in invalidov

V občinskem središču so bile pred kratkim obnovljene talne označbe na občinskih cestah oziroma površinah.
Tako je Občina Moravče zagotovila večjo varnost predvsem pešcem, posebno še učencem, ki obiskujejo osnovno šolo v Moravčah in na Vrhpolju. **Prepleskani so bili prehodi za pešce in oznake »ŠOLA« kot tudi hitrostne ovire na Vegovi ulici.**
Na novo pa so bili označeni **parkirni prostori za invalide** pri zdravstveni postaji, na parkirišču kulturnega doma in na parkirišču pred pošto, oziroma banko v Moravčah. Upamo, da bodo ostali vozniki spoštovali označbe na prometnih površinah in tako omogočili varno pot v šolo, invalidom pa dostopnost do pomembnejših objektov v občinskem središču.
Tekom tega leta bodo preverjeni tudi pločniki, kjer bomo poskušali urediti ustrezne klančine za invalidske vozičke.
Ukrepi, ki jih izvaja Občina Moravče, so potrebni, saj se povečuje promet, s tem pa tudi možnost prometnih nesreč.

MILAN BRODAR

Še nekaj o" malčkih na varnem"

V februarski številki našega glasila je bil objavljen prispevek o moravških otrocih, ki so vključeni v organizirano varstvo v različnih vrtcih v Moravčah in okolici. Pisanje je spodbudilo gospo P. P. z Limbarske gore, ki se sprašuje, koliko pa prispeva občina k varstvu predšolskih otrok, ki ne obiskujejo vrtca in da starši plačujejo sami za cicibanove urice po tisoč tolarjev mesečno. Veseli smo odzivov, saj to pomeni, da je naše glasilo brano.
Najprej moram **popraviti znesek**, ki naj bi ga občina v skladu z veljavno zakonodajo doplačevala k oskrbnimam otrok, vključenih v vrtce: mesečni znesek ni 7.700.000, kot je bilo pomotoma zapisano, ampak 5.120.000 (npr. za pretekli mesec). Za napako se opravičujem. V proračunu za letošnje leto je zagotovljen letni znesek 63.400.000, ker je predvidena tudi medletna podražitev oskrbnin.
Sicer pa občina vsako leto **nameni za sofinanciranje cicibanovih uric**, ki jih v vrtcu organizirajo za otroke, ki niso vključeni v varstvo, **750.000 tolarjev** in je prispevek staršev v višini 1.000 tolarjev le delno kritje materialnih izdatkov, ki nastanejo pri izvedbi teh uric. Razveseljivo je, da jih obiskuje veliko otrok. Ti otroci **imajo možnost** tudi vključitve v bralno značko, FIT klub, plesni in jezikovni tečaj (slednja sta sicer namenjena otrokom iz vrtca, vendar ne odklanjajo tudi drugih otrok. Vsi moravški otroci pa so vsako leto oktobra **ob tednu otroka povabljeni v brezplačno tedensko "vrtčevsko" varstvo, prav tako decembra (tudi preko občinskega glasila) na vse prednovoletne prireditve, ki so tudi vedno dobro obiskane.** Glede na višino občinskega proračuna in potrebe na različnih področjih menim, da je dokaj dobro poskrbljeno tudi za otroke, ki niso v varstvu. Znano pa je tudi, da starši otrok, ki imajo otroke doma, prejemajo **višji otroški dodatek.**
Letos bo prvič prestopilo vrtčevski prag 22 otrok, ki jih je v začetku maja na podlagi določil pravilnika o sprejemu otrok v vrtec sprejela komisija za sprejem v vrtec. Rešenih je dobra polovica vlog s tem, da so med čakajočimi tudi otroci, ki še niso dopolnili 11 mesecev starosti, kar je tudi pogoj za sprejem. Te dni je bil tudi **objavljen javni razpis za izbiro izvajalcev za gradnjo prizidka vrtca in vse kaže, da bomo z deli začeli že čez nekaj mesecev.** Z izgradnjo in opremo prizidka bo "razbremenjena" osnovna šola, kjer sedaj "gostujejo" štirje oddelki vrtca.

S.V.

Nekaj več o lokalni samoupravi

Na zadnji seji je občinski svet sprejel sklep, da se za člane občinskega sveta, nadzornega odbora, občinske uprave in županjo organizira izobraževanje s področja delovanja lokalne samouprave in pristojnosti posameznih organov in občinske uprave. Tako je bil 26. maja v izvedbi izobraževalne inštitucije **INTER-ES izveden seminar, ki ga je vodila vrhovna državna revizorka za področje lokalne samouprave na Računskem sodišču Republike Slovenije.**
Obravnavane so bile naslednje **vsebine**: naloga občine, organizacijska struktura občine, financiranje občine, proračun: splošni del, posebni del, načrt razvojnih programov, obrazložitev, najpogostejše ugotovitve Računskega sodišča v revizijah poslovanja občin.
Posamezne teme so bile predstavljene na zanimiv način, ki je vzpodbudil tudi številna vprašanja udeležencev. Revizorka je poudarila, da je **za uspešen razvoj občine** potrebno **sodelovanje vseh, ki o njem odločajo**: svetnikov, županje in nadzornega odbora. Poudarila je tudi **zahtevnost in hitro spreminjanje zakonodaje** s tega področja in obremenjenost delavcev občinskih uprav, še posebno tam, kjer jih je malo. Menim, da smo udeleženci izvedeli marsikaj novega, predvsem iz prakse državne revizorke.

S.V.

Sprejemanje Regionalnega razvojnega programa Ljubljanske urbane regije v Občini Moravče

Občinski svet Občine Moravče je na četrti seji **obravnaval predlog Regionalnega razvojnega programa Ljubljanske urbane regije**, v nadaljevanju RRP LUR.
Svetniki so si vzeli čas za razpravo in premislek, zato je občinska uprava organizirala ponovno predstavitev RRP LUR, na katero so bili vabljeni: svetniki, člani odborov občinskega sveta in krajevne skupnosti.
RRP LUR je predstavila direktorica Agencije za regionalni razvoj Ljubljana, Lilijana Resinovič. Pri pripravah na RRP LUR je **sodelovalo 25 občin ljubljanske regije.**
V RRP LUR so zajeta praktično vsa razvojna področja, od prometa, gospodarstva, turizma, kulture in druga.
Po zagotovilih predlagatelja je RRP LUR **dobil dobro oceno državne razvojne agencije**, projekti pa so naravnani tako, da lahko vsaka občina najde ustrezno mesto v programu.
Sprejemanje RRP LUR je **ključnega pomena za vključevanje v razpise za sredstva iz raznih skladov EU.**

Podjetna regija se je v Volčjem Potoku predstavila predvsem s tematiko čebelarjenja, saj bo v letošnjem letu svetovni čebelarski kongres v Ljubljani. Pričakujemo, da bodo udeleženci obiskali tudi naše kraje.

Obravnava RRP LUR je pokazala, da se srečujemo s povsem novim pristopom do snovanja nadaljnjega razvoja, ki je že poznan v državah EU. Seveda pa bo od **posamezne občine odvisno ali bo pristopala k uresničevanju skupnih programov**, saj bo sodelovanje pogojeno s podpisom ustrezne pogodbe za izvedbo posameznih investicij.
Občine tako imenovane »Podjetne regije« so že v pripravah skupnega razvojnega programa oblikovali smernice, ki so bile vključene v RRP LUR.
Posamezne aktivnosti v okviru »Podjetne regije« se že izvajajo, predvsem na področju turizma. Tako se je Občina Moravče, skupaj z nekaterimi gostinci in društvi: rokodelci, čebelarji, predstavila na sejmu ALPE ADRIA, uspešno pa je bila predstavitev tudi v Volčjem potoku, kjer so dan Občine Moravče uspešno zaznamovali čebelarji Čebelarskega društva Moravče. Izdana sta bila tudi dva prospekta, v katerem je predstavljena gostinska ponudba in čebelarjenje v občinah »Podjetne regije«.
Izvajanje RRP LUR je **odvisno** predvsem tudi **od podjetnosti občanov** oziroma tistih, ki so **pripravljeni vlagati svoj kapital v naložbe**, ki bodo vzpodbujale regionalni razvoj.

MILAN BRODAR

Kam z izrabljenimi avtomobili oziroma motornimi vozili?

Občina Moravče je v preteklih letih v očiščevalnih akcijah namenila precej pozornosti in tudi finančnih sredstev za odstranjevanje izrabljenih motornih vozil.
Seveda pa **so za odstranitev izrabljenega motornega vozila odgovorni lastniki**, zato velja obvestilo vsem, ki jim je jekleni konjiček odslužil in sedaj zapuščen čaka na domačem dvorišču ali nekje v gozdu ali ob cesti.
Država je v zadnjem času podelila koncesije za zbiranje izrabljenih vozil.
V naši sosednji občini Litija je **zbirni in demontažni center v kraju RIBČE 50 a, ki ga upravlja GET INŽENIRING d.o.o.**
Vozila sprejemajo brezplačno od ponedeljka do petka v času od 7. do 15. ure, ob sredah pa do 17. ure. Vozilo mora biti odjavljeno iz prometa, oziroma mora biti podpisana ustrezna izjava.
Kontaktna oseba je ROMAN KOPRIVNIKAR, tel. 8977-522, gsm 041 621-130, na katerega se lastniki lahko obrnejo tudi v primeru, da želijo **odvoz od doma, kar pa seveda ni brezplačno, saj je povezano z določenimi dodatnimi finančnimi stroški.**
Upamo, da bomo ob novi možnosti, ki nam jo nudi Ministrstvo za okolje, naše okolje le očistili izrabljenih motornih vozil, ki poleg neurejenega izgleda tudi onesnažujejo okolje.
Seveda pa bodo morali ustrezne **inšpekcijske službe bdeti nad tistimi, ki že »po pravilu« zapuščajo izrabljene avtomobile ob cesti.**

MILAN BRODAR

Z geslom Čisto vsak dan in s prenovo deponije za prijaznejše okolje

JAVNO KOMUNALNO PODJETJE, PRODNIK d.o.o.

DOMŽALE - Domžalsko komunalno podjetje Prodnik d.o.o., ki odvaža odpadke iz občin Domžale, Trzin, Mengeš, Lukovica in Moravče, je z naložbami, izpeljanimi konec lanskega leta, saniralo odlagališče odpadkov na Dobu, z nedavno prenovo vizualne podobe voznega parka podjetja in vpeljavo slogana Čisto vsak dan pa skušalo občanom približati del dejavnosti pri širjenju zavesti o pomenu skrbi za okolje.

Podjetje je natanko pred tremi leti s sloganom »Ločujemo, da ohranjamo« in z odprtjem prvega ekološkega otoka začelo z akcijo ločenega zbiranja odpadkov, z maskoto Grini (Zelenko) pa je tudi najmlajše osveščalo o naravovarstvenem ravnanju z odpadki in surovinami. V želji po celovitejši celostni podobi in promociji podjetja je v sodelovanju z oglaševalsko agencijo Nuit iz Ljubljane z minimalnimi sredstvi prenovilo podobo petih vozil za odvoz odpadkov. Uporabnikom naj bi tako zagotovili prijaznejše opravljanje storitev – predvsem z izstopajočim s sloganom Čisto vsak dan –, jih na nevsiljiv način nagovarjali k vsakodnevni skrbi za čistejše okolje, obenem pa oglaševali dejavnost podjetja, ki tako v domžalski kot v okoliških občinah edino skrbi za odvoz komunalnih odpadkov. Podjetje Prodnik omenjene odpadke v letošnjem letu že odvaža iz 103 ekoloških otokov, ki omogočajo njihovo ločeno zbiranje, na prenovljeno deponijo v Dobu, kjer so konec lanskega leta opravili temeljite posege in odlagališče prilagodili najsodobnejšim standardom: asfaltirali so dostopno cesto do odlagališča in s tem preprečili dotedanje prašenje ter ob vodu namestili 30-tonsko mostno tehtnico. Ta omogoča količinsko kontrolo materiala, ki ga na odlagališče pripeljejo posamezniki ali podjetja iz navedenih občin. Z žično ograjo so ogradili celotno območje deponije in uredili brežine v naklonih (z njihovo zatravitvijo so preprečili erozijo tal in omogočili boljše odtekanje površinske vode) ter na posameznih odsekih zasadili več kot sto hitrorastočih topolov, ki bodo v nekaj letih zakrili pogled na odlagališče in utrdili brežine. Z gradbenimi deli in namestitvijo 1200 kvadratnih metrov folije prek robov odlagalnih polj so preprečili pronicanje deževnice v odlagališče in njeno iztekanje v koritnice, namenjene čisti vodi, ter tako ločili meteorne in izcedne vode (te zdaj odvajajo v čistilno napravo). Z ureditvijo sortirnega platoja, ki so ga uredili na šestih kvadratnih kilometrih zapolnjenega odlagališča, primerno utrjenega s plinoprepustno folijo, z mineralno tesnilno plastjo, betonirno folijo in z nasutjem 70 centimetrov debele plasti gramoza, pa so pridobili prostor za

Pogled na posodobljeno odlagališče odpadkov Dob

Eno od petih prenovljenih vozil za odvoz odpadkov JKP Prodnik

novih petnajst zabojnikov za zbiranje koristnih odpadkov ter zabojnik, opremljen za zbiranje in odvoz nevarnih odpadkov. Odlagališče Dob, ki je v svojem najstarejšem delu staro dobri dve desetletji in na katerem so samo v lanskem letu zbrali več kot 300 ton najrazličnejših odpadkov, tako postaja ena najbolje urejenih deponij v Sloveniji, komunalno podjetje Prodnik pa eno tistih podjetij, ki jim skrb za okolje – in z njo tudi za prihajajoče generacije – pomeni prvenstveno nalogo in odgovornost.

M. T.

GD KRAŠCE

Z vajo do kvalitetne pomoči

Kot vsak mesec smo se gasilci tudi na prvi petek v mesecu aprilu zbrali na sestanku, ki je bil malo drugačen kot običajno. Po uvodnih besedah poveljnika in predsednika se je začelo kaditi iz kletnih prostorov gasilskega doma. Sledil je alarm. Gasilci so bili izzvani na nenapovedano vajo. Vodenje vaje je bilo zaupano Boštjanu Stražarju. Po prihodu na »požarišče« in ogledu je razdelil naloge na :

- dovod vode iz hidranta,
- notranji napad z dihalnimi aparati (IDA) in
- postavitev svetlobnega stolpa z napajanjem iz agregata.

Po položenem napadu iz hidranta, za katerega so bili zadolženi trije gasilci, sta dva napadalca z dihalnimi aparati izvršila napad na kletne prostore , trije gasilci pa so postavili svetlobni stolp, saj se je že mračilo. Napadalca sta ostala pred zaprtimi vrati, tako da sta morala vlomiti in streti obešanko na vhodnih vratih. Izvršila sta vstop po pravilih in naletela na mnogo ovir: klopi, vrvne prepreke, tunel, pod katerim sta se morala plaziti do »ponesrečenca«. Prostor je bil tako zadimljen, da se ni videlo niti rok, osredotočiti sta se morala samo na otip. Po 12 minutah sta prišla iz objema dima s »ponesrečencem« .Po končani vaji je sledilo pospra-

Ponovno čiščenje Ravnikarjevega brezna

Društvo za raziskovanje jam Simon Robič Domžale je v sodelovanju z Občino Moravče ter ob pomoči članov PD Moravče, PGD Vrhpolje in kluba Natura izvedlo zahtevno čiščenje Ravnikarjevega brezna v Zgornji Javoršici. To brezno je že vrsto let poznano kot eno najbolj kritičnih črnih odlagališč smeti na območju domžalsko-moravškega osamelega krasa. Brezno leži na strmem pobočju nad gozdno cesto, globoko je 19 metrov in popolnoma nezavarovano.

Z vrvno tehniko in električnim dvigalom smo **v soboto, 12.aprila, iz brezna potegnili preko 5 kubičnih metrov odpadkov. Spodbudno** pri akciji je bilo, da **v jami ni bilo svežih odpadkov**, kar kaže na osveščenost okoliških prebivalcev, ki jih ob tej priložnosti pozivam, **naj v bodoče Ravnikarjevo brezno ostane tako čisto, kot smo ga v soboto zapustili**. V jami se je v preteklih letih znašlo ogromno ostankov živali, gospodinjski odpadki in ostanki kemičnih sredstev (insekticidi, barve, laki,...) Za odvoz polnega zabojnika je poskrbela Občina Moravče.

Na akciji nas je s svojim obiskom počastila tudi gospa županja Milka Novak, ki podpira tovrstna dejanja in nam obljublja sodelovanje tudi v prihodnje. Na ogled akcije so bili povabljeni tudi drugi »pomembneži« moravške občine, ki pa so se žal ustrašili dežja ali pa se jim tovrstne prostovoljne in za družbo tako pomembne zadeve ne zdijo dovolj atraktivne. Mogoče bi bilo drugače, če bi bile na obzorju volitve. Presodite sami. Vsekakor pa je obisk županje lepa in spodbudna gesta.

MAKS MERELA

ljanje orodja in analiza vaje. Vaja je potekala tekoče in zelo naporno za napadalca. Igor Birk, eden od napadalcev, je po vaji izjavil: »Super! Čeprav sem vedel, da ne bo lahko, so me presenetile ovire, saj si v dimu slep in odvisen samo od tipanja. Takšnih vaj bi moralo biti več.«

Marsikomu, ki ne pozna dela pod IDA, se zdi 12 min malo, vendar, ko to izvajaš čez ovire in v popolnemu dimu, moraš biti vztrajen in v dobri psihofizični kondiciji. Vse pohvale napadalcema Franciju Bizilju in Igorju Birku, ki sta premagala vse ovire in rešila »ponesrečenca«.

JURE BOŽJAK, poveljnik PGD Krašce

Kmetje, pripravite dokumente

Te dni se bo sestala komisija za kmetijstvo, ki bo v skladu s Pravilnikom o dodeljevanju proračunskih sredstev za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v občini Moravče pripravila razpisne pogoje za dodeljevanje sredstev, ki so v občinskem proračunu zagotovljena za področje kmetijstva.

Ker je bil lani občinski proračun sprejet dokaj pozno, je bila možna objava razpisov šele po sprejemu proračuna in omenjenega pravilnika (potrjenega na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Ministrstvu za finance - sektor za nadzor državnih pomoči). Predvidevamo, da je tudi zaradi tega ostal del sredstev neizkoriščen.

Na prvi seji odbora za kmetijstvo je bila podana pobuda, da tudi preko občinskega glasila obvestimo kmete, da bodo **predvidoma v prihodnji številki Novic iz Moravške doline objavljeni razpisi** s tega področja, zato svetujemo, da pravočasno pripravite potrebno osnovno dokumentacijo (tako kot lani).

S.V.

Moravške potice in janeževi upognjenci na slovenski mizi na dnevu Evrope, 9. maja

Prijetno nas je presenetilo povabilo za peko potic in janeževih upognjencev, s katerimi smo navdušile vodjo evropske komisije in veleposlanika g. Erwana Fouere, ob obisku v Moravčah pretekli mesec. Ob dnevu Evrope, 9. maju, je bil v Narodnem muzeju, organiziran sprejem, na katerega je g. Fouere povabil Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije, da sprejem popestri s pravo slovensko kuhinjo. »Slovenska miza« je bilo vodilo, pod katerim je bilo potrebno izbrati

najboljše med najboljšim, od Prekmurja do Zg. Vipavske doline, pri čemer je g. veleposlanik

posebej želel, da se z orehovo, ocvirkovo in pehtranovo potico ter janeževimi upognjenci predstavimo podeželske žene iz Moravč. Na praznično pogrnjeno mizo, s šopkom rdečih nageljnov, so predstavniki društev in folklornih skupin ob spremni besedi prinašali na mize jedi iz različnih slovenskih krajev.

Orehovo in pehtranovo potico je spekla gospa Olga Korošec iz Negastrna, ocvirkovo gospa Francka Tič iz Serjuč, slastne janeževe upognjence pa gospa Rozi Avbelj iz Stegen.
Vsem iskreno čestitamo in želimo, da bi nas z njimi še dolgo razveseljevale in promovirale Moravško dolino tudi zunaj njenih meja.

R. CAPUDER, foto Lombar

Konjičani pri nas

"Navdušeni smo nad vašo občino!" To je bilo mnenje vseh udeležencev, članov Društva upokojencev Slovenske Konjice, ki so v sredo obiskali našo občino. Njihov član je bil pred tremi leti namreč vodič strokovne ekskurzije župana, občinskih svetnikov in občinske uprave po njihovi občini, ki slovi po svoji urejenosti ne le v Sloveniji ampak tudi v Evropi, saj je večkratna nagrajenka kot najlepše urejeno mesto.
Po sprejemu in pozdravu županje so se nekateri udeležili maše, drugi so si ogledali okolico. Sredi dopoldneva so si ogledali še Boljkovo galerijo, kjer so jih pričakali direktorica občinske uprave, predsednik in podpredsednik Društva upokojencev Moravče in citrar Rado Kokalj, ki je poskrbel za veselo vzdušje. Gostje so dobili izčrpne informacije o moravški občini, pa tudi pohvalili (in to upravičeno) so se s svojo raznovrstno društveno dejavnostjo. Popoldne so si ogledali še grad Tuštanj, si privoščili kosilo, predsednik moravških upokojencev pa jih je spremil tudi na Limbarsko goro, da so si ogledali cerkev in lepote pokrajine. Ob odhodu so izrazili iskreno povabilo moravškim upokojencem, da jih obiščejo v Slovenskih Konjicah.

S.V.

Kolesarji na poti skozi Moravško dolino

V organizaciji Športne zveze Domžale je v okviru prvomajskih praznikov potekalo množično kolesarjenje po občinah Domžale, Moravče, Lukovica in Mengeš.
Preko sto kolesarjev je štartalo v športnem parku v Domžalah in se podalo na okoli 70 km dolgo pot.
Pot skozi občino Moravče jih je vodila skozi Vrhpolje – Tuštanj – Češnjice – Peče – Zgornje Koseze – Moravče – Dole pri Krašcah in Imenje, kjer so prikolesarili v sosednjo občino Lukovica. Na poti skozi občino Moravče je Občina Moravče organizirala dve točki, kjer so se kolesarji okrepčali in si nabrali novih moči za nadaljevanje poti.

Društvo krajanov Sp. in Zg. Tuštanj je kolesarje pričakalo v Tuštanju, naslednja točka pa je bila v Dolah pri Krašcah.
Nekateri kolesarji so bili navdušeni nad lepoto Moravške doline, predvsem pa tudi nad dokončno asfaltirano cesto Moravče – Imenje, ki jim zaradi manjšega prometa omogoča prijetno kolesarjenje.
Občina Moravče že nekaj časa zbira ustrezne ponudbe in podatke za ureditev kolesarskih poti v občini, zato v prihodnosti lahko pričakujemo še več kolesarjev.

MILAN BRODAR

8. prvomajski pohod

Prvomajski kresovi so dogoreli. Najbolj zgodnji že razgrajajo z močno navitimi motorji za prvomajsko budnico. Proti Tuštanju pa hitijo prvi udeleženci tradicionalnega pohoda po Moravški planinski poti. Srečujejo se stari znanci s prejšnjih pohodov, mislim, da kar iz vse Slovenije.
Vodniki hitijo z vpisovanjem pohodnikov. Prisrčno pozdravljanje, dogovarjanje, vtis prvega žiga na poti –Tuštanj. Gremo! Dolga kolona dobre stotinje pohodnikov odkoraka proti Javoršici. Skozi temni gozd zasvetijo čelne svetilke in nemirno označujejo našo pot. Nad Javoršico se že naznanja lep prvomajski dan. Zvonček nas pozdravlja na vrhu Murovice. Le toliko se ustavimo, da odtisnemo kontrolni žig, nato pohitimo proti Ciclju.Tu znova žigosamo kontrolni kartonček. Zdanilo se je. Pot nadaljujemo navzdol k Sv. Miklavžu. Pri Mežnarjevih dobimo dober čaj in slastne krofe. Malo si oddahnemo, potem nadaljujemo proti Grmačam in dalje do našega doma na Uštih. Dekleta in žene nas pogostijo s čajem in okusnimi sladicami. Mimo Osoletove jame nadaljujemo pot na Štance Laze, na Pivkelj (880 m) in na Slivno. Mimo GEOSS-a nadaljujemo do Trate, kjer imamo daljši pčitek in malico iz nahrbtnika. S čajem nas je pogostila SPINA. Zagrizemo po poti na Vrh pri Mlinšah. Skozi vas Tlačnico in zaselek Kal in že smo na Limbarski gori. Kontrolni kuponček se dobro polni z žigi. Počitek na Gori. Navzdol proti Negastrnu in v Vinje nas kar samo nese. Pri Lukovih dobimo znova kup dobrot: čaj, potica, kačja slina

in suhi krhlji, ki gredo večini zelo v slast. Pot na Sv. Mohorja marsikoga spomni, da je za njim ta dan že približno 40 km hoje. Od tu dalje gremo na Imenje, do Lukatijevih in k Sv. Andreju. Pot je lahka. Bližamo se svojemu cilju . Ko se vzpnemo proti gradu nas praznično razpoloženi obiskovalci veselo pozdravijo. Sledi odlična malica in vesel klepet s prijatelji in znanci. Vsak pohodnik je prejel spominsko značko. Najstarejšo in najstarejšega udeleženca pohoda so Tuštanjci nagradili s pohodnimi palicami.Res lepa pozornost.
V imenu pohodnikov se lepo zahvaljujem vsem domačinom ob poti, ki so pohodnike tako lepo sprejeli, prav tako pa krajanom Tuštanja za darilo in prisrčen sprejem.

MARIJAN GRIL, foto Leon Lavrič

Prvi maj v Tuštanju

Nekateri krajani Tuštanja so kljub zelo slabemu vremenu počistili naš kraj. Bližal se je prvi maj in zato je bilo treba pobrati smeti in ostalo nesnago. Moramo pa poudariti, da je bilo tokrat smeti veliko manj kot prejšnja leta. Naj se ta trend nadaljuje tudi v bodoče.

NAGRADNA IGRA

Društvo krajanov Tuštanj zastavlja naslednje nagradno vprašanje: Katero po vrsti je bilo letošnje prvomajsko srečanje v Tuštanju?

a) 5 b) 10 c) 15

Odgovore pošljite na dopisnicah najkasneje do 20.7.2003 na naslov:

Društvo krajanov, Sp. Tuštanj 3, 1251 Moravče

Med pravilnimi odgovori bo žreb razdelil tri nagrade:
1.) Kosilo za 4 osebe v gostilni Soklič
2.) 2 ure vožnje za eno osebo po Moravški dolini z oldtajmerjem letnik 1898 (ročni ponaredek)
3.) majica in kapa podjetja Natura
Vsi nagrajenci dobijo tudi kaseto ansambla Svetlin. V igri ne sodelujejo krajani Tuštanja.

Obenem pa krajani prosijo obiskovalce srečanja, da podajo svoje mnenje o prireditvi (pomanjkljivosti, predloge, želje,...itd). Le z vašimi mnenji in predlogi bomo ob naslednjih srečanjih boljši.
Mnenja pošljite na zgonji naslov.

ZAHVALA

Krajani Tuštanja se najlepše zahvaljujemo sponzorjem, donatorjem in vsem tistim, ki so prispevali svoje proizvode in usluge za organizacijo srečolova. Prav posebna zahvala pa velja tudi vsem drugim , ki so nam priskočili na pomoč in nam pomagali pri organizaciji prireditve. Zahvala velja tudi PGD Vrhpolje za požarno varnost.

FRANCI CERAR, predsednik

Ljubezen v kovčku

V soboto, 26. aprila 2003 zvečer, nas je sicer že dobro znana gledališka skupina KŠD Peče razveselila s komedijo Marjana Marinca »Ljubezen v kovčku«. Avtor igre in zasedba sta napovedala najmanj dve uri dobre volje...

Mestni sin Marko (Klemen Barlič) na vasi živi brezskrbno samsko življenje. Dnevi minevajo v službi, večerje pa preživlja z občasnimi prijateljicami. Vsega ima za sproti in tako mu hitreje mineva čas. Ob koncu tedna mu gospodinja (Nuška Sušnik), pri kateri stanuje, malce pospravi po sobi in mu podeli kakšen dobrohoten materinski nasvet...
Nekega dne pride nepričakovano na obisk Markova mama (Karla Barlič). Kmalu ugotovi, da so ji na vlaku pomotoma zamenjali kovček. Namesto potice in copat ter ostalih stvari so v tem kovčku ljubka oblačila, verjetno last nekega dekleta, ter dnevnik nežne ženske duše. Marka premaga radovednost in dnevnik prebere. Pisanje neznane lastnice kovčka ga tako prevzame, da začne razmišljati o lastni družini, ženi, otrocih,..., pravzaprav se zaljubi.
Na drugem koncu se vsebini napačnega kovčka čudita prijateljici Vera (Ida Kos) in Marica (Špela Stenko) ter razmišljata, kakšen bi lahko bil pravi lastnik...
Končno oba kovčka prideta v prave roke. Marko spozna obe dekleti, toda katera je pravzaprav avtorica dnevnika? Ta opisuje lepotico, katero si vsi želijo. Kdo je dekle, ki ne pristane na ponudbo fotoreporterja (Boštjan Mal), niti dvorjenju režiserja (Silvo Kos) ter se ponosno upre poniževalni ponudbi pohotnega šefa (Boris Huber)? Je to Vera ali Marica?
Igra sama je kljub zabavni in komični vsebini zahtevna, vsebuje mnogo dolgih besedil in razmišljanj, katera pa so igralci uspešno obvladali. Igra v režiji Nuške Sušnik je s svojo vsebino ter dobro igralsko zasedbo prerasla burkaštvo, še značilno za komedije preteklih sezon. Vsebinsko je bogatejša, saj poleg smeha nudi globlje razmišljanje. Zato je predstava po zahtevnosti in kvaliteti presegla vse dosedanje.
Na odru smo ob ostalih igralcih v glavnih vlogah poleg že dobro znanega in vedno odličnega Klemena Barliča v naše veliko veselje spoznali dva odlična mlada talenta – Ido Kos in Špelo Stenko. V svojih težkih vlogah sta se izjemno dobro znašli.
Pohvalna je tudi odločitev, da se spet uprizori igra slovenskega avtorja Marjana Marinca. Le malokdo ve, da je bilo njegovo delo »Poročil se bom s svojo ženo« v Pečah odigrano pred 40. leti, v sezoni 1962 – 1963. Takratna domača gledališka skupina (sestavljali so jo igralci Albina Avbelj, Štefan Sušnik, Jože in Mici Brvar, Tone Podbevšek in drugi) je to igro v režiji Toneta Turšiča uprizorila kar nekajkrat na domačem in tujih odrih.
Tradicija se torej ohranja. Tudi tokrat so igralci gledališko predstavo »Ljubezen v kovčku« predstavili v Moravčah.
Pohvala in čestitke gledališki skupini, ki nam vsako leto postreže z novo predstavo.

JELKA LALIČ, foto Silvo Kos

Promocijski koncert Godbe Moravče

V četrtek, 22.5., je bil v dvorani Kulturnega doma koncert Pihalne godbe Moravče in gojencev Glasbene šole Domžale, oddelek Moravče. Namen koncerta je bil, da svoje glasbeno delo godbeniki predstavijo mladim talentom, ki bi se želeli vpisati v Glasbeno šolo in kasneje tudi pristopiti k Pihalni godbi. Pihalna godba Moravče je že vrsto let reden ustvarjalec ljubiteljske kulture v občini in je s svojim programom zadnja leta privabila kar precej mladih glasbenikov, ki so se vključili v njene vrste. Poslanstvo godbe je dvojno, saj poleg igranja v skupini skrbi tudi za vzgojno plat, ko nudi možnost, da se mladi lahko udejstvujejo v takem sestavu in na nek način tudi gradijo svojo osebnost, odnos do kulture in omiko do lepote glasbe. Dejstvo je tudi, da orkester nima prihodnosti, če ne poskrbi za svoj podmladek. Zato so takšni promocijski nastopi zelo dobrodošli.

Po koncertu je bila v avli tudi predstavitev inštrumentov. Tokrat je glasbila iz družine trobil predstavil glasbeni strokovnjak in z demonstracijskim igranjem razložil razliko med glasbili in njihovo vlogo v orkestru.
Za tolkala se je med drugim zanimala tudi najmlajša obiskovalka, ki je s glasnimi udarci opozorila nase, da lahko Pihalna godba čez nekaj let računa na novo tolkalistko.
Škoda, da organizatorju koncerta ni uspelo privabiti več obiskovalcev, saj so poleg nastopa godbe bili zanimivi nastopi gojencev Glasbene šole, ki so vsak na svoj najboljši način predstavili svoje glasbeno znanje.
Posebno zanimiv je bil nastop mladega ksilofonista in bobnarja. Predvsem je igranje na ksilofon redkost, saj se večina navdušuje za bolj popularne inštrumente.
Upati je, da bo mladi ksilofonist vztrajal in ga bo možno v nekaj naslednjih letih videti in slišati tudi na moravškem odru.

KOKALJ

KOMORNI ZBOR LIMBAR OSVAJA EVROPO

Na večer 25. aprila se je Komorni zbor Limbar odpravil zapet Slovencem v Belgiji, na Nizozemskem in v Franciji ter vsem ljudem, ki jim bo naša pesem prijetna za uho in srce. S seboj smo kot darilo ponesli tudi našo prvo, pravkar izdano zgoščenko naših pesmi.

Da se je v tujini oglasila tudi priljubljena narodno zabavna glasba, nas je spremljal ansambel Prjatli in citrar Tomaž Plahutnik. Za naše gostovanje se je trudil in navezoval stike Alojzij Štefan. Za pozdrave iz naših krajev pa je poskrbela županja, ki je kot članica društva potovala z nami. Glede na izkušnje iz naših prejšnjih gostovanj pri Slovencih v tujini, smo se zavedali, da jim res prinašamo košček domovine, domačo pesem in besedo, s katero bodo obnovili pripadnost svoji kulturi.

Nastopali smo na Slovenskem dnevu v Heerlenu na Nizozemskem, kjer smo bili gostje na prireditvi ob obletnici njihovega slovenskega društva, kjer so sodelovali še domači zbori. Presenečeni smo bili, ker pojo slovenske pesmi tudi ljudje, ki našega jezika ne znajo. Ansambel Prjatli s svojimi gosti, tudi iz naših pevskih vrst, je s poskočnimi vižami razgibal staro in mlado. Po vsestranskem sodelovanju na prireditvi smo odšli v Maasmechelen v Belgiji, kjer so nas toplo sprejeli v slovenski misiji. Tamkajšnji župnik Lojze Rajk je bil zelo vesel naših obrazov, saj se mnogih spomni še iz časov svojega kaplanovanja v moravški župniji. On, gospodinja in ekipa dobrih ljudi so nam odprtih rok postregli z vsem, kar imajo. Predstavili so nam naše gostitelje, ki so nas odpeljali na svoje domove. Ganilo nas je gostoljubje, s katerim so nas ogrnili.
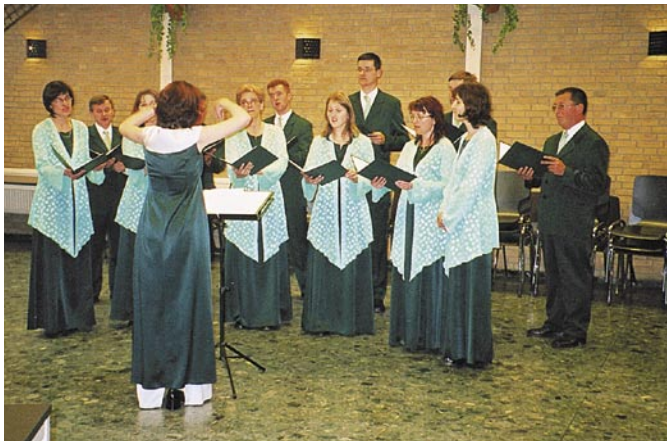
Belgijski prijatelj organizatorja našega gostovanja g. Stane nam je pokazal lepote njihove domovine in z duhovito razlago pokazal svoje znanje, širino svojega srca in duha. Na koncertu v tamkajšnji cerkvi smo navdušili s svojim petjem in ganili ne le slovenska srca, ampak srca vseh, ki so se pripravljeni odpreti lepoti. Slovenska pesem je resnično lepa in bogata. Da je še bolj mehko sedla v srca, je poskrbel zven citer. Kakor so njih očarale naše pesmi, so nas prevzela polja cvetočih tulipanov, mlini na veter, tuneli pod morjem, ravnina, urejenost rudarskega naselja, lepota in zgodovina njihovih mest, sedež Evropske unije in naša zastava sredi Bruslja ter lilija, kot simbol mesta. Skozi Luxembourg smo nadaljevali pot proti Franciji, kjer so nas čakala nova presenečenja. Pri slovesni slovenski maši smo peli skupaj z drugimi zbori. Vsak zbor je zapel tudi sam. Slovenski utrp v mestu Merlebach nas je pozitivno presenetil, saj govori slovensko staro in mlado. Če verjamete ali ne, smo naleteli na zgovorno Moravčanko! Predvsem si bomo vtisnili v spomin

množico kamenčkov, ki jih njihov župnik skrbno sestavlja v mozaike. Popoldne po koncertu smo preživeli v družbi tamkajšnjih Slovencev, ob glasbi naših Prjatlov, pogovoru in narodni pesmi ter se počasi poslovili. 2. maja zjutraj smo zagledali domače kraje.

Zanimivo, kako ljudje dobro poznajo Slovenijo in cenijo njene lepote. Prav je, da se kdaj odpravimo drugam, da nas očarajo tuje lepote in da ob vrnitvi domov zopet odkrijemo lepote sveta pred domačim pragom in se zavemo svoje identitete in moči materinega jezika.

Morda je potrebno, da zapojemo slovensko pesem tam daleč v svetu, da občutimo njeno moč. Ne vem, kdo je bil bolj prevzet, ali poslušalci ali mi pevci, ki smo videli, koliko pristne radosti in ganjenosti je prinesel naš obisk in naše petje. Hvala vsem, ki so nam v teh dneh pomagali doživeti, kaj se pravi biti sprejet in vsem, ki so nam omogočili to gostovanje. Poleg prospektov o Sloveniji in naši občini smo jim pustili v srcu nasmeh slovenske pesmi. K obujanju blagih spominov na deželo na sončni strani Alp jim bo pomagala tudi naša pesem zapeta v cerkvi na Limbarski gori in ujeta na naši prvi zgoščenki, katere rojstvo ponosno sporočamo tudi vam.

KUŠAR, foto: Novak

Krona nekajletnemu delu in prizadevanjem

V Pečah je v nedeljo, 18.5.2003, upokojeni ljubljanski škof msgr. Jožef Kvas v navzočnosti domačega in drugih duhovnikov blagoslovil župnišče in ga s tem tudi uradno predal svojemu namenu.

Praznično okrašeno pročelje novega župnišča in cerkev sv. Jerneja sta to nedeljsko popoldne pričakala množico, ki je z veseljem sledila važnemu dogodku. V množici ljudi je bilo poleg številnih domačinov tudi precej mojstrov, ki so gradili župnišče. Med prisotnimi duhovniki sta bila poleg zdajšnjega tudi oba nekdanja župnika, g. dekan ter škof, msgr. Jožef Kvas. Prisotna je bila tudi županja Občine Moravče.

Pred župniščem je najprej vse pozdravil in orisal idejo za gradnjo ter potek del predstavnik župnijskega pastoralnega sveta:

»Od ustanovitve gradbenega odbora v septembru 1995 pa do danes je bilo opravljeno veliko delo, stroški so bili visoki, vse skupaj pa so ovirali predpisi Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine. Končno smo prejeli dovoljenje za rušenje starega župnišča – to je bilo staro, dotrajano in vlažno ter zato nefunkcionalno. Novo župnišče je moralo biti ravno takšno kot staro, zgrajeno v rimsko – oglejskem slogu...

Dela so stekla, na mestu starega župnišča smo na novem župnijskem domu v letu 1998 že dobili streho, še istega leta pa je bilo izdano tudi gradbeno dovoljenje. Dela so se vrstila. V letu 2000 so takratni birmanci v spremstvu botrov, škofa in župnika že prišli v sprevodu iz novega župnišča v cerkev. Od leta 2000 dalje v župnišču poteka verouk. Opremljena je bila kapela in sedaj so v njej v zimskem času delavniške sv. maše. Kasneje so se opravljala še mnoga druga dela, lansko leto fasada, letos ureditev zgornjega nadstropja in »cokl«. Za vse to je bilo potrebno veliko moči, odpovedovanja ter ure in ure prostovoljnega dela. Pri delu so se še posebej izkazali nekateri posamezniki, ki so za to prejeli priznanja. Nadškof in metropolit dr. Franc Rode je podelil priznanje za izjemen trud pri organizaciji dela in skrbi za gradnjo Tonetu Stenku in Miru Kosu ter celotni župniji, ki naj velja kot sporočilo vsem prihodnjim rodovom: »Živite in delajte v slogi, nikoli ne pozabite na Boga in vse boste zmogli.« Tudi župnija Peče je podelila nekaj priznanj. Prejmejo jih: Tone Stenko, Miro Kos, Stane Bunjevac, Milan Kokalj ter župnik Janez Zaletel.

Priznanje bi pravzaprav zaslužil vsak, ki je pomagal pri gradnji. Nihče ni prešteval vseh delovnih ur, vseh zaradi skrbi, neprespanih noči, vseh kosil in malic, ki so jih gospodinje prinašale delavcem...

Gradnja je bila tudi velik finančni zalogaj. Dobršen del denarja so prispevali farani, veliko so pomagali naši nekdanji župljani, s katerimi se vsakoletno družimo na žegnanju.V veliko pomoč so nam bili krajani Zgornjih Kosez. Kljub temu da ne spadajo v našo župnijo, niso v ničemer zaostajali. Pomagala nam je tudi Občina Moravče.

Da smo pri delu vztrajali, je pripomogla tudi moralna podpora in molitve mnogih ljudi...«

Govoru je sledil slovesen blagoslov, nato pa sv. maša. Tu je vse nagovoril g. škof. Poudaril je, da je takšno novo župnišče za tako majhno župnijo velik uspeh. Pri maši smo se zato bogu še posebej zahvalili za blagoslov pri delu, za srečo, da pri delu ni nikoli prišlo do nezgode.

Po končani maši si je marsikdo ogledal župnišče in se ob kavi in pecivu po stari navadi še malce pomudil na trgu pred cerkvijo.

Nedeljsko popoldne je bilo lepo, polno veselja, ponosa in želje, da bi tako tesno povezani, kot smo sedaj, ostali tudi naprej.

JELKA LALIČ, foto Dejan Gabršek

Zborovskemu petju in cerkveni glasbi predani od malih nog do sivih las

Drtija, 1.junij 2003 Že po tradiciji se prvo junijsko nedeljo v cerkvi Marije kraljice angelov zberejo ljubitelji cerkvenega zborovskega petja, saj se jim predstavijo vsi zbori, ki vsako nedeljo in praznik obogatijo bogoslužje v moravški župniji.

Vsak zbor je v koncertnem delu zapel 3 pesmi. Najprej je nastopil mladinski zbor pod vodstvom gospodične Jane Vehovec. Njena desna roka, sestra Anka, je v zboru odpela tudi solistične točke. Sledil je dekliški zbor 14 deklet Proteja z zborovodkinjo Elizabeto Pirnat in pianistom Tomažem Pirnatom. Njihove pesmi so bile posvečene Mariji. Barbara Fale vodi najštevilčnejši zbor, otroški zbor Zvonček. Z glasnostjo in voljo do petja so kazali, da so radi v zboru, radi pojejo, zborovodkinja pa jim dopušča dokajšno mero svobode pri izražanju glasbenega doživljanja. Svoj nastop so popestrili z instrumentalno spremljavo. Moški zbor je v pesmi našel predvsem misli o Jožefu. Moškemu zboru so se pridružile še pevke in mešani zbor je najveličastneje zadonel, morda tudi zato, ker je že sam izbor pesmi naredil svoje in polnoglasno odmeval od obokov ladje.

Ivana Holozin upihnila 90. svečko

Rojstni dan je praznovala 28.maja. Njen dekliški priimek Cerar pove, da izhaja iz mlina ob Rači pri Franc. Domačini jo poznamo pod imenom Finžgarjeva teta s Sela pri Moravčah. Njena otroška leta so bila težka za vseh pet otrok, saj je bil oče v letu 1916 žrtev prve svetovne vojne. Samo mama, ki se je s težavo prebijala skozi življenje, je skrbela za pet lačnih ust. Edini vir preživetja sta pomenila mlin in majhna kmetija. Zgodaj je šla služit, najprej na Vrhpolje k Bunčk, nato pa v Spodnjo Javoršico k Vagrin.

Sama pravi, da so to leta, ko je šla služit in hodila v tabrh (delo na kmetiji za hrano in minimalno plačilo, običajno v pridelkih).Poročila se je leta 1963 z Antonom Holozinom ter prišla na Selo v Finžgarjevo hišo. Leta 1985 ji je umrl mož, dve leti kasneje pa jo je vzela v oskrbo nečakinja Pavla Lebar. Teta velikokrat pripoveduje, kakšno je bilo življenje nekdaj, kako so morali varčevati in delati. Danes pa, pravi, vse naredijo stroji. Ker neprestano hodimo od doma, nas vedno svari, da bomo vse zapravili. Kljub letom se še živo zanima za delo na travnikih in poljih, spremlja radijska poročila in nas obvešča o vremenski napovedi. Le s težavo pa se odpove vsakodnevnemu sprehodu in posedanju pred hišo.

Gospe Ivani ob častitljivem rojstnem dnevu iskreno čestitamo in ji želimo še lepega in zdravega življenja med domačimi.

I.L.

Zborovodja Alojzij Štefan svoje delo opravlja že toliko časa, kot je v Moravčah župnik gospod Viktor Primožič, ki je ob koncu s ponosom izrazil veselje nad tem, da se lahko radosti tolikih zborov v župniji, ki zapolnjujejo bogoslužna opravila s petjem. Mnogim župnijskim občestvom in župnikom to ni dano. Z veliko hvaležnosti je zborovodjem Barbar, Jani, Alojzu ter Elizabeti in njenemu možu poklonil knjižno darilo in besede zahvale, ki pa so veljale tudi družinam , še posebej ženam ali možem, ker v času odsotnosti zaradi vaj in nastopov poskrbijo, da je doma vse prav. Marsikdo med poslušalci se je v mislih zahvaljeval tako pevcem kot zborovodjem za proste urice, ki jih pevci naklonijo v skupno dobro. Alojzij Štefan je slovesno povzel občutke pevcev in poudaril, da svoj čas in svoje petje poklanjajo, zato se še posebej veselijo novih članov v kateremkoli zboru. Župnik pa se je ob zaključku še širše opredelil do pevcev, saj svoj talent s pridom uporabljajo, ga večajo in se ob petju osebnostno bogatijo, kajti njihove pesmi pojejo o ljubezni, prijateljstvu, veselju do življenja, česar v sodobnem času marsikomu primanjkuje. Pojte torej, če ste obdarjeni s posluhom, Če pa vam ta talent ni dan, poslušajte z ušesi in odprtim srcem, saj boste le tako lahko dobili, kar tovrstni koncerti poslušalcem dajejo.

Po koncertu so se pevci in obiskovalci še zadržali ob drtijski cerkvi in še kakšno rekli o tem in onem, nazdravili minulemu pevskemu letu in izrekli še marsikatero dobro idejo, ki jo bodo v prihodnjem letu lahko realizirali.

MAL

Pri peterkovih kar dve poroki

Tončka in Tone Peterka zlatoporočenca

Le teden dni pred Primoževo poroko sta petdeset let skupnega življenja praznovala njegova stara starša. V Prikrnico sta prišla po svoji poroki, kjer sta podedovala majhno kmetijo po teti. Oče Tone je pridno hodil služit kruh v Elektro

Ljubljana, mama Tončka pa je doma skrbela za tri sinove in delo na majhni kmetiji. Sedaj uživata jesen življenja ob vnukih in tudi že prvem pravnuku. Čeprav ima mama Tončka težave z nogami in zdravjem, se njuna ljubezen še vedno odseva v iskrenih pogledih v veselju in težavah. Naj se še dolgo veselita življenja v dvoje in ostaneta svetel zgled vzajemnega dajanja in prejemanja. Iskrene čestitke.

Primož Peterka zapustil samski stan

Tako sta se Primož in Maj čisto po moško dogovorila, da čedno mamico Renato Bohinc vzameta čisto zares in čisto za svojo in potem je oči Primož skočil svoj življenjski

skok in pristal v varnem doskoku zakonskega stanu. V krogu znancev, prijateljev in sorodnikov sta si vedno zvestobo obljubila 10. maja pred matičarjem v Predvoru, v idilični cerkvi v Tunjicah in imela čisto pravo ohcet na Šmarjetni gori nad Kranjem, kjer so za prijetno druženje skrbeli Gamsi. Zbrano družbo pa so presenetili tudi » švercarji« s kamelo, ki so jih zaigrali fantje iz Primoževe rojstne Prikrnice.

Iskrene čestitke!

MAL

Jubilejnih 10 let praznovali v Moravčah

3. aprila 1993 je z veliko vneme nastala **Zveza slovenskih podeželskih mladin** v Kranju. Društev v Sloveniji je 55, njihova krovna organizacija pa je ZSPM .Predseduje ji že četrti predsednik, Martin Mauser. Pred njim pa so ledino orali Metoda Senica, Bogomir Vnučec in Danijel Rihterič. Na prazničnem občnem zboru se je zvrstilo veliko gostov in govornikov, ki so pomemben mejnik v združevanju mladine s podeželja praznovali skupaj z njimi. Misli posameznih govornikov so bile spodbudne, a vendar realne in pričakovane po vstopu v EU, kar bo po napovedih bridka izkušnja za prenekatero majhno kmetijo. Na govorniškem

odru so se zvrstili Igor Vidergar podpredsednik ZSPM, domačin in glavni organizacijski »vlečni konj«, Borut Pahor, predsednik Državnega zbora, ki je mlade povabil, naj se s predlogi obračajo na parlament, Bogomir Vnučec, bivši predsednik ZSPM in sedanji poslanec, Peter Vrisk predsednik KGZ, Martin Mauser, predsednik ZSPM, predsednica zveze DPŽ Marija Horjak, Peter Zadel s Kmečkega glasa,

Jože Gornik. Občnemu zboru je prisostvovala tudi županja in jubilantom ob priložnosti spregovorila o pomembnosti njihovega kvalitetnega preživljanja mladostnega življenja, saj le ta pomeni ogenj, ob katerem se bodo greli še dostikrat v zrelem življenjskem obdobju. Pohval in spodbud je bilo veliko. Velika pa so tudi pričakovanja, zato mladim podeželanom tudi v prihodnjih letih ne bo pošla sapa, ko se bodo lotevali odgovornih nalog.

V kulturnem programu je sodeloval Komorni zbor Limbar, harmonikarji iz Podbočja in gledališka skupina DPM Semič, ki je uprizorila igro Ta mlade. Besedilo je napisala ena od

članic društva, na vajah pa jim je z nasveti priskočila na pomoč Anica Jakša,učiteljica slovenščine iz semiške osnovne šole. V avli kulturnega doma pa so tudi tokrat gurmanskim užitkom botrovale pridne članice DPŽ Moravče.
Neuradni del so nadaljevali ob večerji in prijetnem druženju v gostilni Kavka.

MAL

O kulturni ponudbi po novem odločal programski svet

Morda je prav odločitev, da o pomembnosti izbora kulturnih prireditev občini, zaupana skupini šestih ljudi z vseh vetrov občine iz z različnih poklicnih in interesnih področij, zagotovilo, da se na področju kulture dogaja in to dobro in kvalitetno in se še bo dogajalo in to še bolje in še kvalitetneje.
Programski svet se je prvič sestal v četrtek, 29.maja 2003, in kar tri ure ustvarjalno gradil različne poglede na kulturno ponudbo. Pa vendar je ob koncu zaresno odločil, da se v prihodnji sezoni občanom ponudi možnost nakupa abonmaja, ponudi večjo raznolikost prireditev in se medijsko še bolj predstavi.
Ker pa veliko glav, veliko ve, člani programskega sveta vabijo vse zainteresirane občane, da jih seznanite s svojimi željami, pogledi in predlogi na kulturno dogajanje v občini.
Svoje, za programski svet zelo pomembne, poglede pošljite na naslov Občina Moravče, Milan Kokalj, vodja kulturnega doma, Trg svobode 4, 1251 Moravče ali na Občina Moravče, Bernarda Mal, uredništvo glasila, Trg svobode 4, 1251 Moravče. *Programski svet bo na svojem naslednjem sestanku, ki bo predvidoma* ***25. avgusta****, vse prispele predloge pregledal in se do njih opredelil, seveda v skladu z možnostmi, ki jih ustanova, kot je Kulturni dom Moravče, ima.*
Sodelujte in si ustvarite kulturo pred domačim pragom tudi po svojih željah.

MAL

Občni zbor Občinskega združenja borcev in udeležencev NOB Moravče

Člani Občinskega združenja borcev in udeležencev NOB Moravče so se v mesecu maju zbrali na rednem letnem občnem zboru.

S **poročilom o delu v preteklem letu** je člane in ostale navzoče seznanil z aktivnostmi v času od zadnjega občnega zbora, ki je glede na starost članstva kar zadovoljiva. Borci so v preteklem sodelovali pri organizaciji spominske svečanosti ob šestdeseti obletnici požiga zlatopoljskih vasi, vasi Koreno in Hrastnik, na dan pred prvim majem pa so izvedli dobro obiskano spominsko svečanost V Češnjicah pri Moravčah. Borci se trudijo, da vsakega preminulega člana pospremijo s praporom in poslovilnimi besedami, ob zaključku leta pa obiščejo in obdarijo tudi starejše člane. Izpostavil je tudi **vprašanje vzdrževanja spominskih obeležij iz druge svetovne vojne**, kar je naloga lokalne skupnosti.

Vabilu na občni zbor se je odzvala tudi županja Ljudmila Novak, ki je pozdravila vse navzoče in se **zavzela za dokončno spravo med Slovenci**, saj nas to oseminpetdeset let po končani vojni še vedno na nek način razdvaja. Ponovno je odprla vprašanje postavitve ustreznega obeležja v spominskem parku sredi Moravč, **čemur borci niso nasprotovali** ob pogoju, da se točno opredeli, za kakšne žrtve druge svetovne vojne v konkretnem primeru gre.

Člani občinskega združenja borcev in udeležencev NOB načrtujejo **v avgustu srečanje** tudi v **Hrastniku**.

Ob zaključku občnega zbora so srečanje nadaljevali z neformalnim pogovorom med člani, izkoristili pa so tudi prisotnost županje, ki je ob tej priložnosti odgovorila na marsikatero vprašanje v zvezi z delovanjem Občine Moravče.

MILAN BRODAR

Ob deseti obletnici ustanovitve spominsko obeležje

V soboto, 17.maja 2003, je bilo na GEOSS-u zelo slovesno. Ob deseti obletnici ustanovitve Združenja veteranov vojne za Slovenijo je bilo ob tej priliki odkritje spominskega obeležja Rodoljubu osamosvojitvene vojne. Zbrala se velika množica obiskovalcev, ki so še enkrat potrdili pripadnost slovenskemu osamosvojavanju.

Častni govorniki na svečani prireditvi so bili gospod Srečko Lisjak, predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo in načelnik general štaba Slovenske vojske brigadir Ladislav Lipič. Zbranim je spregovoril tudi generalni sekretar svetovne veteranske organizacije gospod Marek Hagmajer. Veliki množici zastav se je pridružila tudi zastava veteranske organizacije iz Moravč. V bogatem kulturnem programu je med drugimi nastopajočimi prisotno občinstvo navdušil tudi nastop folklorne skupine, ki je s spletom slovenskih plesov dal prireditvi še poseben pečat.

Sledilo je odkritje spominskega obeležja Rodoljubu osamosvojitvene vojne, katerega sta odkrila Srečko Lisjak in brigadir Ladislav Lipič.

Na slovesnosti je bila prisotna tudi veteranska organizacija iz Moravč, ki se je ob tej priliki tudi simbolno fotografirala pri novem spominskem obeležju. Zveza veteranov vojne za Slovenijo je v sodelovanju s Slovenci v zamejstvu ob odkritju Rodoljuba pripravila tudi priložnostni spominski kovanec.

Po zaključku prireditve so se vsi udeleženci srečanja ob lepem vremenu zadržali še na prijetnem druženju, ki je ponovno povezalo marsikatero prijateljsko vez.

KOKALJ

Spomin na padle še živi

Gozd nad Češnjicami; 30.april 2003 ob 16.00

Ta dan se je nad Remzovo domačijo zbralo okoli 450 domačinov in drugih obiskovalcev na žalni slovesnosti pri spomeniku žrtvam, ki so padle 21.aprila 1945 pod streli okupatorja in domobrancev. Med udeleženci je bilo 24 praporščakov Območnih odborov ZZB sosednjih občin. Udeležence je pozdravil tajnik območnega združenja borcev in udeležencev NOB Moravče Milan Brodar, ki je bil tudi povezovalec kulturnega programa. Ob polaganju vencev k spomeniku so se z minuto molka spomnili na vse žrtve. Slavnostni govornik je bil poslanec državnega zbora Maksimilijan Lavrinc. Njegov govor je povzemal čas NOB, čas po vojni in samostojni Sloveniji. Sledil je kulturni program s sodelovanjem mešanega pevskega zbora DU Moravče, učencev OŠ Jurija Vege pod vodstvom učitelja Anteja Pajka, citrarja Rada Kokalja in moškega pevskega zbora KUD Tine Kos Moravče pod vodstvom Mira Capudra. Upokojenski zbor je s harmoniko spremljal Milan Kokalj. Po spominski svečanosti je sledilo tovariško srečanje. Med udeleženci je bil tudi predsednik Območnega združenja borcev in udeležencev NOB Domžale, tovariš Rajko Hafner, ki se slovesnosti rad udeležuje, čeprav je slabega zdravja in mu gre za to javna zahvala.

po zapisu
JOŽETA NOVAKA

Novoustanovljeni šahovski klub delaven

Šah je v Moravčah že tradicija, v preteklem letu pa je bil prvič ustanovljen samostojni šahovski klub. Prvi večji turnir, ki ga organizirajo, je Odprto prvenstvo občine Moravče v počasnem šahu, kar pomeni, da ima vsak igralec 1 uro in pol časa za partijo. Sodeluje 11 igralcev iz Moravč, Zagorja in Domžal. Pomerili so se po Bergerjevem sistemu, kar pomeni, da vsi igralci med seboj odigrajo po eno partijo. Igra se eno kolo na teden, skupaj torej 11 kol.

Turnir bo trajal do 6. junija letos, trenutno vodi Stane Korošec iz ŠK Moravče. Sledita mu Marko Jurič iz ŠK Zagorje in Matej Filip iz ŠK Vele iz Domžal.

Tekoče dogajanje turnirja, kakor tudi drugo aktualno dogajanje v klubu lahko ljubitelji šaha spremljajo tudi na internetnih straneh:
http://www.geocities.com/zampiks1/klub.html

M.K.

Maša obišče šolsko knjižnico

Z veseljem vam predstavljam novo knjigo avtorice Mojiceje Podgoršek »Maša obišče šolsko knjižnico«, ki je bila izdana v založbi Miš (el. naslovu: fam.mish@siol.net).

Že sama **naslovnica** nas vabi v knjižnico, saj predstavlja vrata šolske knjižnice, nudi pogled vanjo ter nakazuje možne aktivnosti, ki se v njej odvijajo.

V knjigi sta glavni osebi Matic – drugošolec in Maša – prvošolka. Matic s seboj v knjižnico pripelje Mašo. Matic lepo in nevsiljivo pomaga Maši. Maša sprejme pomoč in se ob njem nauči veliko novega npr.: kako se v knjižnici obnašati, kako najlažje poišče najljubšo knjigo, kako so knjige razporejene…

Pomoč Matica je prikaz, kako otrok lahko ponudi pomoč drugemu in Maše, kako pomoč sprejeti. Tako otroci dobijo vzorec, po katerem se lahko tudi sami kasneje vedejo.

Ilustracije v knjigi so zelo dobre in natančne. Vsebinsko so povezane z besedilom. To se mi zdi pomembno, saj otroci ob poslušanju opazujejo slike in jih povezujejo s slišanimi informacijami. Na ta način si prebrano še bolj zapomnijo. Uporabljene barve ilustracij otroke privlačijo in si jih z veseljem ogledujejo. Ob ilustracijah imajo veliko možnosti za opisovanje in pogovor z osebo, ki z njimi bere (pogosto smo to ravno starši). Tako ob prebiranju,

listanju knjige dobijo neko vizualno predstavo o knjižnici, kako približno izgleda. Ob svojem prvem obisku, bodo takoj vedeli, kako se v knjižnici obnašati, kje iskati sebi primerne knjige, ne bodo se počutili izgubljene, manj jih bo strah iskati ali vprašati, saj bodo nekaj informacij že imeli.

Všeč mi je bil tudi primer knjig, ki si jih je Maša želela izposoditi. To sta knjigi »Muca copatarica« in »Maček Muri«. Ti dve knjigi sta v slovenskem prostoru klasika in ju poznajo vsi otroci. Tako poznajo avtorja omenjenih knjig in še naučijo se, kako poiskati gradivo. Navdušenje Maše, ko sama najde želeno, je prav nalezljivo in spodbudno. Menim, da bo vsak otrok z veseljem poskusil sam poiskati. Če drugega ne, bo najprej poiskal prav ti dve knjigi.

Ob branju lahko spodbudimo otroka in ga v dialogu Maše in Matica sprašujemo: »Kako bo Maša iskala knjigo Maček Muri«, kako bi sam našel svojo najljubšo knjigo ipd.«

Všeč mi je s**log črk**. Na vsaki strani je prva polovico besedila pisana z malimi tiskanimi črkami, spodnja z velikimi tiskanimi črkami. Tako imajo vsi bralci možnost, da knjigo preberejo.

Ko se knjigo prebere, vsak lahko opazi na platnici rdeč rob. A že ve, kaj to pomeni, saj je izvedel iz knjige.

Meni so se zelo vtisnile v spomin Mašine besede: »Komaj čakam, da se naučim brati,«… in njene besede so prava spodbuda otrokom, ki se učijo brati, saj slišijo in vidijo, kaj vse lahko v knjigah najdejo.

Kot mama in kot psihologinja priporočam knjigo vsem, tako staršem kot otrokom. Ob branju te knjige dobimo veliko informacij, npr.: kako so knjige označene in razvrščene po težavnosti, kako želeno gradivo najlažje najdemo. Občinske knjižnice imajo že prostorsko ločene knjige (mladinski oddelek, strokovni oddelek, čitalnica itd.) in starši nismo pozorni na te oznake. Zato je ta knjiga pomemben korak k izboljšanju splošne poučenosti.

NIKA CERAR, univ. dipl. psih.

Sodelovali na 8. podjetniškem forumu v Litiji

V torek, 22.4.2003, smo se člani podjetniškega krožka skupaj z mentorico Majo Gerčar odpeljali v Litijo. Z upanjem na zmago smo se zbrali v telovadnici, kjer so nas organizatorji razveselili z igrico o litijskih junakih in razvedrili z glasbo. Po tem pa je šlo za res! Odšli smo v predavalnico in predstavili smo svoj projekt Novoletni sejem skupaj z izdelki, ki jih je bilo na sejmu moč kupiti. Izdelali smo poslovni načrt, ki je vseboval: ankete, predvidene stroške, predstavitev, kritična tveganja, vrednotenje in utrinke z našega dela. Čakali smo le še na razglasitev rezultatov. Nismo bili prvi, dosegli pa smo odlično uvrstitev na drugo mesto. Čeprav nismo zmagali, je bila to za nas, bodoče podjetnike, odlična izkušnja. Pa tudi posebna pohvala strokovne žirije nam je laskala.

za podjetnike MAJA LAH in DOMEN LAVRIČ

Najmlajši čutijo, da je svet s knjigo lepši in bogatejši

Šolsko leto je že skoraj pri kraju in mnogi so že z mislimi na počitnicah. Tudi predšolski otroci so zahajali, pa ne v šolo, ampak k uram namenjenim pravljicam. Te so jih vodile v svet, kjer domišljija ne pozna meja, tja kamor je vstop dovoljen samo neokrnjeni otroški domišljiji. Poleg pravljic so otroci postopoma osvojili tudi lep, spoštljiv odnos do knjige in prav gotovo ugotovili, da je svet s knjigo mnogo lepši in bolj bogat.

S tem namenon je tudi letos matična knjižnica Domžale, enota Moravče vsem, ki so preko leta obiskovali knjižnico in pravljične urice podarila lutkovno predstavo.

Tokrat je gostovalo gledališče "Zapik", ki je otrokom na zabaven in igriv način predstavilo lutkovno igrico z naslovom "Pravljica o mezinčku". Lepo je bilo videti nasmejane otroške obraze, ki so s zanimanjem sledili vsebini pravljice in skupaj prepevali z Mezinčkom, se spremenili v konja ter bili na koncu celo nagrajeni, ker so opozorili kralja pred hudobnim roparjem. Lepo in na zanimiv način prikazano pravljico so si številni otroci ob spremstvu staršev z zanimanjem ogledali. Odhajali pa so z željo, da bodo tudi v bodoče z veseljem obiskali Kulturni dom, kadar bodo na sporedu programi za najmlajše.

KOKALJ

Zaključek bralne značke

23.april je bil v tednu knjige za moravške šolarje še posebno zanimiv dan, saj so se srečali z Adijem Smolarjem vsi tisti, ki so uspešno **zaključili tekmovanje za bralno značko**. Uro koncertiranja in pogovora z Adijem je zlasti najmlajše razveselila, bili so tako animirani, da so plesali, poskakovali, ploskali, preprosto uživali v uspešni komunikaciji, ki je bila imenitno vzgojna in nevsiljiva. **Adi Smolar** in zaključek bralne značke bosta še nekaj dni glavni temi pogovorov med ljubitelji in zvestimi bralci knjig.

Adi je znan in priljubljen slovenski kantavtor, vendar je potrebno njegov nastop gledati poleg glasbene še iz njegove sporočilne plati. Na izredno prijazen in poučen način je znani glasbenik poleg svoje glasbe, katera ima zelo tehtna besedila, predstavil zdrav odnos do življenja s poudarkom na moralnih in etičnih načelih. Predvsem višja stopnja se je ob Adijevih dialogih strinjala s normami, ki so najbolj preizkušene v vsakdanjem življenju. Spontano sodelovanje in prepevanje je ustvarilo med mladim občinstvom pravo šolsko uro dobrega, lepega in pozitivnega naboja, ki ga včasih prav najmlajši najbolj potrebujejo.

Predstavitev projekta Lesena knjiga

Še pred tem pa se je v šolski knjižnici zbrala pisana množica odraslih in otrok, ki so se udeležili predstavitve projekta Lesena knjiga, ki ga je vodila šolska knjižničarka Mojiceja Podgoršek. Izkazala se je kot imenitna voditeljica timu sestavljenemu iz učencev in učiteljev, ki so sodelovali pri projektu. Mojiceja je poleg organizacije prispevala še, **že svojo četrto literarno besedilo**, besedilo pravljice z naslovom **Potovanje v pravljično deželo**. Besedilo je v slikanici izšlo **pri založbi Miš** z ilustracijami Petre Obidič. Istočasno pa je nastajala lesena knjiga, ogrodje katere je izdelal Marko Osolnik, ilustracije so s spretnimi prsti oblikovale učenke knjižničarskega krožka. Posebnost ilustracij je v tem, da so koristno uporabile figurice iz vsem otrokom dobro znanih kinder jajčkov in si zamislile nekatera svetlobna telesa v izvedbi Uroša Karažije. **Knjiga je na ogled v knjižnjici. Spremlja pa jo tudi posnetek na zgoščenki**, ki so ga pripravili učenci z mentorico Bernardo Mal, posnel in z zvočnimi učinki opremil pa Boštjan Perovšek. Brez finančne pomoči Občine bi se temu projektu pisali slabši časi, kar so v prisrčnem in umetniškem programu ob predstavitvi povedali tudi učenci, ki so z darili, izdelki učencev, razveselili obiskovalce. Vsekakor je bil projekt celoletni izziv tako učencem kot sodelujočim učiteljem in so bili ob pohvalnih besedah gostov zagotovo zadovoljni. Ker pa čudežno drevo ob skrbni negi tudi dobro uspeva, se njegovih bodočih sadov že danes lahko veselimo. Vse čestitke ustvarjalcem, učencem in učiteljem.

STARA FOTOGRAFIJA

Že nekaj časa smo s prostorom pri Novicah na tesnem, zato so se stare fotografije ubogljivo starale tudi v mojem predalu. Izbrala sem staro fotografijo, posneto 1961. Predstavlja Puklčevo žago ob Drtijščici in takratnega lastnika Lojzeta Učakarja pri delu. Odločitev pa je bila lahka, saj se naslovnica in rubrika Moja dolina na dlani spopadata z drevesi, njihovim staranjem, varovanjem in strokovni sanaciji. Po svoje pa je to tudi napoved naslednje teme o tesarstvu in krovstvu. Fotografijo je za objavo odstopil Jože Novak z Vrhpolja, ki ga tudi sicer na naših straneh večkrat »srečujemo«. Tokrat pa se je še posebej potrudil z iskanjem podatkov o stari žagi. Žaga je leta 1867 že stala. Imela je leseno vodno kolo. Okrog leta 1910 je lastnik Ludvik Bizilj namestil v strugo turbino. 1913 je gospodar prišel na boben., štiri leta kasneje je žago kupil Janko Toman za sina Cirila. Nov lastnik Franc Mal je žago kupil leta 1921. Za njim sta žago dedovali žena Angela Mal leta 1930 in hčerka Pavla. Leta 1936 gospodarstvo prevzameta Kristina in Alojz Učakar. Žaga samica še vedno obratuje zahvaljujoč se sedanjemu lastniku.

urednica

PISMA BRALCEV

Svet je za človeka tako velik, kot je veliko njegovo srce

Ko sem v eni izmed prejšnjih številk Novic iz Moravške novic, zasledila prijazno povabilo urednice, k sodelovanju pri pisanju v naš skupni časopis, sem se zamislila nad dejstvom, da v tem, sicer hvale vrednem časopisu, pogrešam članke še s kakšno drugačno tematiko, ki je resnično skorajda ni zaslediti. Zanima in zadeva pa prav vsakogar izmed nas.

To pa je področje o katerem bi bilo prav, da bi se več pisalo, spraševalo, govorilo in da bi tudi tisti ljudje, ki ne gredo vsak dan '' v dolino '' bili z določenimi podatki in informacijami seznanjeni.

V mislih imam teme s področja sociale in različnih socialno varstvenih storitev na področju naše občine. Kot nam je znano, področje občine Moravče s temi storitvami in dejavnostmi pokriva Center za socialno delo Domžale. Vendar nikjer ni zaslediti kakega konkretnega poročila oz. obvestila o njihovem delu, dejavnostih in rezultatih tako na področju naše občine, kot tudi širše, ker smo pač še vedno v določenih zadevah povezani.

Pa tudi med ljudmi, kot da ni zanimanja za tovrstne dejavnosti in storitve. Morda so z njimi seznanjeni delavci občinske uprave, svetniki in posamezni odbori, vendar '' navadni '' ljudje o teh stvareh ne vemo skorajda nič.

Zanimivo bi bilo izvedeti kaj o njihovih osnovnih dejavnostih, storitvah, ki jih nudijo in do katerih so ljudje upravičeni, o projektih, ki na Centru potekajo...Kajti mnogo ljudi pride v stik s Centrom le takrat, ko oddaja zahtevek za otroški dodatek, ko zaprosi za socialno pomoč, pomoč za opremo novorojenca, ...Poznamo ga bolj kot '' pisarno'' , kjer pač urediš te formalne zadeve. Vse premalo pa smo ljudje seznanjeni še z drugimi številnimi dejavnostmi, ki prav tako spadajo v pristojnost Centra in jih le-ta tudi izvaja. In če ljudje za določene storitve ne vemo, jih tudi koristiti ne moremo, četudi bi jih nujno potrebovali.

Področje socialno varstvenih storitev temelji na socialni pravičnosti, solidarnosti ter na načelih enake dostopnosti in proste izbire različnih oblik pomoči. S storitvami s tega področja se mora zagotoviti dostojanstvo vseh ljudi, zagotoviti se morajo enake možnosti prav vseh. Prav tako se mora preprečevati socialno izključenost kogarkoli na različnih področjih življenja.

Vse več ljudi v današnjem '' norem'' času potrebuje pomoč. Takšno ali drugačno. Vsakdo nima vedno ob sebi nekoga, ki bi mu lahko, in ki bi mu bil pripravljen pomagati. Zato bi morali vsi ljudje vedeti da Država Slovenija zagotavlja mnogovrstne oblike pomoči. Te pa se v praksi nekje bolj, nekje manj uresničujejo. Nekje določene oblike pomoči ne zaživijo, drugje spet ne... Odvisno pač od potreb in zahtev uporabnikov, od usposobljenosti in pripravljenostjo pristojnih služb, pa seveda od finančnih sredstev,...

Pomoč ljudem v stiski ni vedno le v denarju. V teh časih je to mnogokrat le posledično dejanje nečesa, ki je že prej klicalo na pomoč.Premalo ljudi ve, da Centri za socialno delo nudijo razne oblike svetovanj in pomoči pri urejanju odnosov v družini, nudijo svetovanje in pomoč v predzakonskih skupnostih, svetovanje pri razvezah, urejanju skrbništev, nudijo pomoč pri nasilju v družini, zlorabah,...

Pomembne so različne oblike pomoči, ki je namenjena otrokom in mladostnikom pri premagovanju njihovih specifičnih težav, nudijo pomoč pri raznih vrstah zasvojenosti in različnih odvisnostih...

Vse bolj v ospredje pa stopa nudenje pomoči starejšim ljudem, invalidom, duševno prizadetim, osamljenim,....

Prav nudenje pomoči na domu, je ena izmed izredno pomembnih storitev socialne oskrbe do katere so upravičeni starejši od 65 let, pa tudi mlajši, ki so v stiski zaradi invalidnosti ali slabega zdravja. Tako oblika pomoči omogoča tem ljudem, da lahko čim dlje ostanejo v domačem okolju. Mnogi niti ne vedo, da v tako obliko pomoči spadajo tako gospodinjska opravila, pomoč pri vzdrževanju osebne higiene, pomoč pri ohranjanju socialnih stikov,družabništvo, preprečevanje odtujenosti in strahu,...

Zanimivo bi bilo izvedeti, koliko ljudi v občini Moravče je do takih storitev upravičenih, koliko pa jih to tudi dejansko prejema. Ali je bila v občini že kdaj narejena kakršnakoli raziskava, ki bi ugotovila dejanske potrebe in želje ljudi na terenu samem ? Mislim, da je to področje , ki je izredno pomembno že sedaj, še bolj pa bi bili taki podatki pomembni za prihodnost, saj se starostna meja prebivalstva nezadržno viša in bi bili taki podatki zelo pomembni za prihodnja delovanja in načrtovanja na tem področju. Zanimivo bi bilo tudi javno izvedeti, če se kaj premika v smeri gradnje Doma za starejše, o katerem se je nekaj časa veliko govorilo, zdaj pa je vse potihnilo.

Odkar obstaja človeštvo, imamo ljudje socialne težave in doživljamo razne stiske, se nanje odzivamo in iščemo pomoč. Skrb za sočloveka je med ljudmi prisotna že od nekdaj, vendar se s hitrim tempom življenja razne oblike pomoči, včasih samo po sebi umevne, skorajda že izginile. Vse bolje se dajanje in nudenje pomoči prelaga na pleča raznih institucij. Ljudje se moramo zavedati, da so te institucije ustanovljene z namenom, da služijo ljudem in delajo v njihovo dobro, zato nam ne bi smelo biti nerodno in neprijetno poiskati pomoč, ko smo v stiski.

Upam, da se bo tudi v naši prelepi moravški občini začelo kaj bolj premikati tudi v tej smeri. Saj dela je ogromno, pa tudi ljudi, ki rabijo pomoč je veliko, prav tako je veliko tudi tistih, ki smo pripravljeni nuditi del sebe za druge. Predvsem pa bi v tej smeri lahko, in morali, veliko storiti '' naši izvoljeni'' svetniki, člani odborov in županja, ker imajo pač oni v rokah marsikatere škarje in platno in bi lahko veliko dobrega urezali v naše skupno dobro.

Malči Klopčič, dipl.soc.del.

ISCG DOMŽALE
AVTOŠOLA LONČAR d.o.o.
Cesta talcev 10, 1230 Domžale
Marko: 041/785-735
Janez: 041/697-971
Tečaj CPP
B kategorije
16.6. ob 19. uri

Pozabljene jedi naših babic

Morda bo kateri od zapisanih receptov popestril naš vsakdanji jedilnik in naredil »revolucijo« nad slabimi prehrambenimi navadami. IN še eno zanimivost boste, sladokusci materinščine, našli v teh receptih. Jezik je neposodobljen. Pa dober tek obojim.

PODMETENA JABOLKA. Olupi 5 srednje debelih kislih jabolk, zreži jih na koščke, deni jih v lonec ter nalij nanje tri četrt litra vode, pokrij jih in kuhaj, da so mehka, potem jim vodo v drugi lonec odlij, jabolka dobro stlači in jim pridaj 2 polni žlici pšenične moke, malo osoli, primešaj in odlito vodo zopet počasi nazaj prilivaj, vse skupaj zmešaj, naj vse še par minut vre, še enkrat premešaj stresi v skledo, zabeli z žlico masti ali masla in če hočeš, potresi po vrhu žlico stolčenega sladkorja. Za dve osebi.

JEČMENOVE ALI PŠENIČNE MOKE VSUKANEC. Vzemi tri osmine litra ječmenove moke, za jajčno lupino vode, dobro zmešaj z vilicami in dobro vsukaj in zdrobi še z obojo dlanjo; te drobljance zakuhaj v liter in četrt vrelega osoljenega kropa; kuhaj močnik 10 do 15 minut, stresi v skledo ter zabeli z ocvirki ali s prevrelo kislo smetano ali pa mu prilij mleka. Za dve do tri osebe.

KAŠA S FIŽOLOM. Namoči zvečer četrt litra fižola; drugi dan fižol zavri in ko zavre, ga odcedi; zalij ga nanovo z liter in tričetrt gorke vode, osoli ga in kuhaj skoro do mehkega, prideni mu četrt litra z vrelo vodo oprane kaše in pa majaronovo vejico. Kuhaj vse skupaj počasi 20 do 25 minut in pridaj polovico žemlje, narezane na drobne kocke in precvrte v 4 dkg masla.

PRAŽEN JEČMENČEK S FIŽOLOM. Deni v kozo 2 dkg surovega masla; ko se razgreje, deni vanj košček čebule in osminko litra okroglega debelega in z vročo vodo opranega ješprenja; ko se malo popraži, prilij mu četrt litra gorke vode, in ko se pokuha, ga premešaj in mu počasi prilivaj polovico litra juhe, v kateri kuhaš fižol; pridaj mu tudi srednje debel in na majhne kosčke zrezan krompir, malo soli, nazadnje prideni par žlic kuhanega fižola. Ko je kuhan, ga stresi v skledo in ga po vrhu še malo zabeli s surovim maslom. Na mizo ga daj k fižolovi ali krompirjevi juhi, s kislim zeljem ali kislo repo.

izbrskala BRANKA BIZJAN

Cepljenje psov je nujno

V času od 3. do 8. aprila je potekalo cepljenje psov po naši občini, ki ga je pri nas opravljal dr. veterinarske medicine Ivan Klemenčič iz Veterinarskega doma v Domžalah. Cepljenje za enega psa je stalo 6.800 SIT. Veliko lastnikov se je odločilo za cepljenje, so pa še takšni, ki raje tvegajo, čeprav se zavedajo nevarnosti stekline. Na sliki sta zadovoljna oba, lastnik Vili Salmič z Dol pod Sveto Trojico in njegov štiriletni pes Runo. Lastniki bodite do svojih psov odgovorni!

po zapisu JOŽETA NOVAKA

9 ekip na nogometnem turnirju v Pečah

Prizadevni člani Kulturno športnega društva Peče so tudi letos organizirali nogometni turnir. Glede na število prijavljenih ekip je gotovo, da se je ta turnir pri ljubiteljih okroglega usnja prijel. Prijavilo se je 9 ekip, ki so s svojim igranjem skušale doseči najboljši rezultat. Organizatorji so pripravili sistem, ko je vsaka ekipa igrala med seboj po 15 minut in tako naprej do finalnih obračunov za najvišja mesta. Za najboljše ekipe so bili pripravljeni pokali, ki bodo prav gotovo krasili prostore, kjer se zbirajo tovrstne lavorike.

Preko dneva se je zbralo lepo število gledalcev, ki so navijali za svoje predstavnike. Lep ambient in dobra organizacija je gotovo botrovala dobremu razpoloženju igralcev in obiskovalcev. Nekateri so s svojim vročim navijanjem pomagali k dobremu rezultatu , drugi pa so rajši v prijetni senci navijali za drugačne favorite. Navsezadnje pa so bili vsi zadovoljni, saj se je bila v kraju zopet prireditev, ki na svoj način poveže domačine, ki s tovrstnimi prireditvami skrbijo za sproščeno preživljanje konca tedna.

G.K.

Nova predstavitvena tabla pri zavarovani Osoletovi jami

Jame že od nekdaj navdajajo ljudi z nekimi nerazložljivimi skrivnostnimi pričakovanji.

Iz zgodovine poznamo jamo Vilenco pri Sežani, kjer so se pastirjem prikazovale vile. To so bile le meglice, ki so se kadile iz jame. V Mušjo jamo so metali darove bogovom in še mnogo vraž je na to temo.

Zelo skrivnostna je tudi Osoletova jama v Dešnu, ki je globoka kar 268m. Ozko vhodno brezno samo še potencira raziskovalne skomine sprehajalcev. Upravičeno je Občina Moravče nezaupljiva do odraslih, saj so v zadnjem času najpogostejši poškodovanci v jamah prav odrasli sprehajalci - firbci!

Na sliki od leve proti desni: Tajda Ribič, Sara Pirc ter Anita, Marko in Manca Ribič.

Zato je Občina Moravče že pred leti organizirala postavitev kovinske rešetke nad 15m globokim vhodnim breznom. Akcijo smo končal z organiziranim in vodenim spustom v jamo za občinske svetnike in občane.

Leta tečejo in prvotno gradivo je obledelo. Naš požrtvovalni jamar Ivo Kokalj se je potrudil in na novo pripravili predstavitev te najgloblje jame na Moravškem. Če je komu naredil skomine, ga vabimo v naše vrste. Redna društvena srečanja so ob četrtkih ob 20.00 v Jamarskem domu na Gorjuši.

A. STRAŽAR, foto: Mavric Ribič

MOJA DOLINA
skozi prizmo obrti, stavbne dediščine in varovanja narave

Staro drevo kot pomnik preteklosti

Drevo in sanacije starih dreves

***Drevesa so lesnate trajnice**, ki v svojem prvotnem življenjskem okolju-gozdu predstavljajo **najmogočnejše rastline na zemeljski obli**; dosežejo največje mere in največje starosti.*
*Zgradba drevesa poenostavljeno sestoji iz korenin, debla in krošnje z vejami, na katerih so pritrjeni zeleni listi ali iglice. **Listi in iglice** v procesu fotosinteze (v kemičnih reakcijah pretvorbe ogljikovega dioksida in vode) spremenijo sončno energijo v ogljikove hidrate in proizvajajo kisik. Ogljikovi hidrati omogočajo rast, delovanje, razmnoževanje in obrambo drevesa. Listi proizvajajo torej hrano.*
***Korenine** iz tal črpajo vodo skupaj z različnim minerali. Voda obogatena z minerali se od korenin preko debla navzgor transportira v krošnjo, do listov, kjer se porablja v fotosintezi.V nasprotni smeri se od listov v krošnji po deblu in vse do korenin navzdol transportira hrana, potrebna za rast drevesa. Drevo navznoter tvori les, navzven pa skorjo.*

***Drevo je organizem**, ki se ne more premakniti z mesta rasti; v tem pogledu se zelo razlikuje od živali. Od živali se razlikuje tudi po tem, da **ne more zdraviti in celiti ran** oziroma poškodb, ampak jih lahko z ranitvenim lesom le preraste. Po poškodbi tvori drevo nov les, ki se loči od lesa, ki je nastal v času vse do poškodbe. Rane oziroma poškodbe ostajajo v drevesu, le-ta jih samo omeji. Pri omejevanju ran oziroma poškodb pa različne vrste dreves različno reagirajo. Še posebej je to pomembno, ko posamezna **drevesa** sadimo **v urbana, v drugotna življenjska okolja**.*
***Drevo v urbanem okolju** potrebuje ustrezno gojenje in nego. Z gojenjem dreves se ukvarja arboristika, ki je del urbanega gozdarstva. **Cilj arboristike** je zdravo, varno in estetsko drevo. To pa pomeni pravilno izbiro sadike, rastnega prostora, ustrezna nega mladega in starega-odraslega drevesa ter predvsem razumevanje drevesne biologije.*
*Na Zavodu RS za varstvo narave **vodimo evidenco izjemnih dreves, ki so drevesne naravne vrednote, bodisi državnega ali lokalnega pomena.** Ta drevesa so izjemna v svojih merah, izgledu, pričevalnosti; velika večina jih je starih in velikih, vsa pa so potrebna arboristične proučitve in nege. Nega starega-odraslega drevesa je vsekakor drugačna od nege mladega drevesa. Staro drevo je že doseglo končno velikost, krošnja je izoblikovana, drevo je v nekakšnem dinamičnem ravnovesju. Vsi*

***negovalni ukrepi morajo biti pri starih drevesih zelo omejeni; z obžagovanjem** se odstranjuje le nevarne mrtve in umirajoče veje. Odstrani naj se **čim manj živih vej**; vzdržuje se krošnjo, včasih jo je potrebno tudi zmanjšati ali obnoviti.*
*Potrebno je povedati, da drevesom **obžagovanje v splošnem ne koristi.** Zato je nujno pred vsakim posegom stanje drevesa posebej preučiti in šele nato ukrepati. Kot ukrepe pri negi starih dreves lahko naštejemo:obžagovanje vej, ureditev votlin in duplin, sanacija večjih ran oziroma poškodb, ureditev rastnega prostora drevesa. Obžagujemo s postopnim odstranjevanjem vej ali z **uporabo treh rezov**. Zadnji rez se imenuje končni rez. Premer odrezane veje naj ne bo večji kot 5-10 cm. Rez se opravi zunaj odebelitve-vejnega ovratnika na bazi veje. Kjer pa vejni ovratnik ni jasno viden, se odžaga veja zunaj brazgotine-skorjinega grebena na bazi veje.*
Votline in dupline** ne čistimo z nobenim orodjem ali uporabljamo pri tem kemičnih pripravkov (herbicidi, pesticidi…). Votline enostavno **zapremo z lažjo mrežo**, pred tem pa **poberemo iz njih smeti.
***Večje rane oziroma poškodbe** ali celo reze je možno **premazati** z ustreznimi mazivi, ki preprečujejo okužbe z glivami in bakterijami. Premaže se le rob (npr. veje) ne pa celotne površine reza. V zadnjem času se premaze ran oziroma poškodb odsvetuje.*
***Najučinkovitejši ukrep je ureditev ustreznega rastnega prostora drevesa.** Veliko drevo potrebuje velik rasten prostor, zato se vsaj v širini projekcije krošnje na tla ne izvajajo gradbena dela. Tla okoli drevesa morajo biti prepustna za padavine in ostalo vodo, drevo mora dobivati direktno sončno svetlobo. Zelo pomemben je tudi kemizem tal. Zaradi soljenja cest in drugih ukrepov je pH tal ponavadi zelo visok, tla močno vežejo vodo in drevo jo vedno težje črpa v krošnjo. **S soljenjem cest** je potrebno v bližini dreves prenehati.*
***Največja napaka pri negi oziroma kot ponavadi rečemo pri sanaciji, je obglavljanje dreves**. Pri tem se drevesom odreže dobršen del krošnje. S takšnim rezom drevesa nikakor ne »pomladimo«, ampak ga obsodimo na pospešen propad.*
*Nega oziroma **sanacija drevesa je strokovni poseg**, ki temelji na temeljitem razumevanju drevesne biologije, **zato jo naj opravljajo strokovnjaki!***

ALEŠ OCVIRK, univ.dipl.inž.gozd.
Zavod RS za varstvo narave, OE Kranj

Ko v nesreči nisi sam

Ob nesreči – požaru, ki nas je prizadel, se iskreno zahvaljujemo vsem gasilcem in sosedom za pomoč, posebno še članom PGD Krašce, ki so pomagali pri pospravljanju pogorišča.

Lukatijevi z Imenj

Družina Požar z Vrhpolj se zahvaljuje sosedom in gasilcem, ki so posredovali ob požaru, ki je nastal v dimniku naše hiše.

V domu našem je praznina,
v srcu našem bolečina.
Spomin na tebe pa živi,
čeprav te več med nami ni.

V SPOMIN
dragemu možu, očetu, staremu očetu,
bratu in stricu

JAKOBU RAVNIKARJU
z Limbarske gore

Ne moremo verjeti, da mineva peto leto, od kar te več ni.
Hvala vsem, ki postojite ob njegovem grobu, mu prižigate sveče ter se ga spominjate.

Vsi njegovi

Srce je omagalo,
dih je zastal,
a spomin nate,
draga mama, bo
vedno ostal.

ZAHVALA
ob smrti drage mame

MARIJE PESTOTNIK
Špinglove mame iz Češnjic pri Moravčah

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, cvetje, sveče in sv. maše ter spremstvo na njeni zadnji poti. Lepo se zahvaljujemo gospodu župniku Viktorju Primožiču, pevcem in za zaigrano Tišino. Zahvala tudi zdravstvenemu osebju: dr. Dežmanu, sestri Lidiji in patronažnima sestrama Kristini in Martini.

sinova Jože in Marjan ter hčerki Marija in Anica z družinami

Le delo, skrb, ljubezen in trpljenje
izpolnjevalo tvoje je življenje.
Pa pošle so ti moči
in zaprl trudne si oči.
In čeprav spokojno spiš,
z nami kakor prej živiš.

ZAHVALA
V 92.letu starosti nas je zapustil
naš dragi mož, oče, stari oče in tast

FRANC STRMLJAN
z Gore pri Pečah

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, podarjeno cvetje, sveče ter spremstvo na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala pevcem, gospodu župniku za opravljen pogrebni obred in govornikoma za lepe besede slovesa.

Vsi njegovi

Kako prazen je dom, dvorišče,
Naše oko zaman te išče.
Ni več tvojega glasu, smehljaja,
Le sledi ostale so povsod,
Od dela tvojih pridnih rok.

V SPOMIN
3. junija je minilo leto dni odkar si nas nepričakovano za vedno zapustil dragi mož, ati, stari ata in brat

JOŽE KOSMAČ
iz Moravč
upokojeni električar

Zahvaljujemo se vsem, ki mu v spomin prižigate svečke in postojite ob njegovem grobu.
Zelo te pogrešamo!

Vsi njegovi!

V domu našem je praznina,
v srcu našem bolečina.
Spomin na tebe pa živi,
čeprav te več med nami ni.

ZAHVALA
V 80.letu starosti nas je zapustila
žena, mama, stara mama in sestra

IVANA VEHOVEC
iz Drtije

Iskrena hvala vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem za izrečena sožalja, podarjeno cvetje, sveče in darove za svete maše.
Hvala gospodu Čampi za lepo opravljen cerkveni obred in vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 85.letu nas je za vedno zapustil
naš dragi oče, dedek in pradedek

PAVLE SMREKAR
iz Zgornje Javoršice

Iskrena hvala vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem za izrečena pisna in ustna sožalja, podarjeno cvetje in sveče, dar za maše in spremstvo na zadnji poti. Hvala gospodu Vinku Čampi za lepo opravljen obred, hvala pevcem za ubrano petje. Posebna hvala pa vsem sosedom za sodelovanje pri poslovilnem obredu.

Vsi njegovi

Ne jokajte na mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem
in večni mir mi zaželite.

V SPOMIN

18. maja mineva že dve leti,
odkar je nas vse zapustil naš dragi

FRANC MIHELČIČ st.
Šmavsov z Imenj

Hvala vsem, ki postojite ob njegovem grobu in mu prižigate svečke.

Vsi njegovi

AVTOSERVIS PLANINC d.o.o.

Vrhpolje 43, Moravče
Tel.: 01/723-13-38
GSM: 041/686-509

VULKANIZERSTVO

prodaja, premontaža, centriranje in hranjenje gum

Nudimo kompletno usluge na vseh tipih vozil.
Za čas popravila nudimo nadomestno vozilo.
Smo pogodbeni servis za vse slovenske zavarovalnice.
Odkup in prodaja celih in poškodovanih vozil.

S toplejšimi dnevi se je začela motoristična sezona, zato poskrbite za svoje jeklene konjičke še preden se podate na prvo vožnjo. Vaš motor strokovno pregledamo, ga opremimo z novimi pnevmatikami in ga v vaše zadovoljstvo pripravimo za varno vožnjo.

Na zalogi so tudi avtomobilske letne pnevmatike priznanih proizvajalcev BRIDGESTONE, METZELER, PIRELLI in DUNLOP.

Polnjenje in kontrola avtomobilskih klimatskih naprav.

SREČNO IN VARNO VOŽNJO!

Delavni čas: od ponedeljka do petka 7.00 - 19.00
sobota 7.00 -13.00

iWare
DRUŽBA ZA INFORMATIKO

tel/fax: 01/72 32 675
GSM: 041/243-474, 041/377-122
email: iware@email.si
www: http://iware.no-ip.com

STORITVE

- Informacijski sistemi za podporo logističnim procesom.
- Razvoj namenske programske opreme po naročilu.
- Izdelava internetnih strani ter gostovanje na strežniku.
- Prodaja in vzdrževanje računalniške opreme ter omrežij.
- Tehnična podpora ter svetovanje.

Iz naše ponudbe...

RAČUNALNIK **IWARE PREMIUM 1.8 - UGODNO!!**

OS. PL. - DFI Intel845PE P4 LAN, SB, 478 pin, 533MHz, DDR
CPU - **CELERON 1800/400** 128KB 478 BOX
POMNILNIK - **DDR 256MB PC333** MS **garancija: 10 let
GIBKI DISK - TEAC 1.4MB 3.5"
TRDI DISK - MAXTOR 40 GB U133/5400 **garancija: 2 leti
G.K. - **ATI RADEON 9100 128MB DDR** DVI + TV
CD/RW - PHILIPS PCRW5224K RET. **52/24/52** IDE int.
OHIŠJE - MIDI TOWER MORETEC USB, NAPAJALNIK 300W
TIPKOVNICA - BTC 8190 OFFICE SLO PS/2, MIŠ LOGITECH PILOT WHEEL

CENA z DDV: **132.990,00 SIT***

RAČUNALNIK **IWARE - EXTREME 2.4 - AKCIJA!!**

OS. PL. - SiS 648/963 P4 SB, LAN, ATA133, DDR266/333
CPU - **P4 /2,4Ghz**/INT-478/533MHz 512, BOX
POMNILNIK - **DDR 256MB Pc333** MS **garancija: 10 let
GIBKI DISK - TEAC 1.4MB 3.5"
TRDI DISK - **MAXTOR 120 GB U133/7200** **garancija: 2 leti
G.K. - **ATI RADEON 9500 PRO 128MB DDR** DVI + TV Atlantis
CD/RW/DVD - **COMBO TOSHIBA DVD-ROM+CD/RW 12/32/10/40x**
OHIŠJE - MIDI TOWER MORETEC USB, NAPAJALNIK 300W
TIPKOVNICA - BTC 8190 OFFICE SLO PS/2
MIŠKA - LOGITECH PILOT WHEEL OEM PS/2 + podloga
MONITOR - **PHILIPS 107T51 17" FLAT**
ZVOČNIKI PHILIPS 6.1 RMS 5x5W 1x30W SOURROUND

CENA z DDV: **275.990,00 SIT***

HONORARNO ZAPOSLIMO ŠTUDENTA ALI DIJAKA Z ZNANJEM PROGRAMIRANJA V OKOLJU **MS WINDOWS**. ZAŽELJENO JE POZNAVANJE PROGRAMSKIH JEZIKOV **DELPHI, SQL, HTML/ASP**. ZA DODATNE INFORMACIJE POŠLJITE EMAIL NA NASLOV iware@email.si

*Cene računalnikov so informativne in se lahko brez predhodnega opozorila spremenijo.

Info★biro
ZAVOD ZA INFORMIRANJE IN IZOBRAŽEVANJE

ZAČETNI IN NADALJEVALNI TEČAJI DVOSTAVNEGA KNJIGOVODSTVA Z RAČUNALNIŠKO PODPORO

40 ur, 56.000 SIT

Ljubljanska 80, 1230 Domžale
Tel. 721-94-61, infobiro@siol.com

slikopleskarstvo PIRC

Matej Pirc s.p.
gsm 041·647·602
Stegne 11
1251 Moravče
www.slikopleskarstvo-pirc.com

SPINA

Obveščamo in vabimo vas k nakupom v naši prodajalni, kjer lahko koristite vse prodajne akcije in bonitete Mercatorja.

Čestitamo ob dnevu državnosti

Vse občanke in občane občine Moravče in ostale, ki spremljajo program na ATV obveščamo,

da so informativne oddaje iz občine Moravče odslej vsako sredo ob 20. uri in ponovitvijo v četrtek ob 21. uri.

Ob enem pa obveščamo vsa društva in organizatorje prireditev, da naj sporočajo aktualne dogodke in prireditve na Občino Moravče. Na podlagi prejetih informacij se bodo lahko aktualni dogodki posneli in objavili v informativni oddaji.

Tel: 7231-044 ali 041/ 782-789

2003

NOVICE IZ Moravške doline

OBČINA MORAVČE

Junij/Julij 2003, Letnik IV, Številka 6

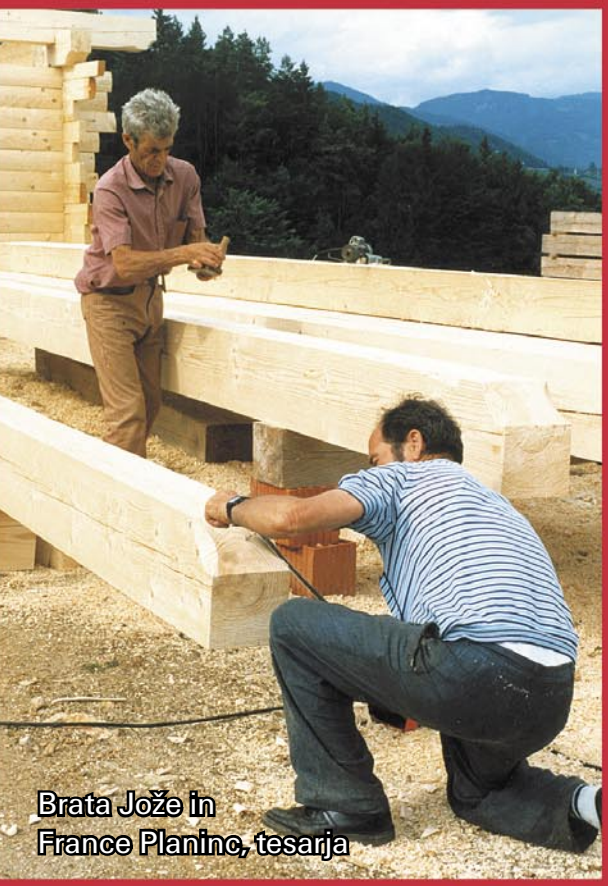

Brata Jože in
France Planinc, tesarja

Ostrešje se veže na tleh

... ne prenese napak.

Je natančno delo, ki ...

Obnova kozolca - poseben izziv

SPOMINSKA SVEČANOST OB OBLETNICI POŽIGA ZLATOPOLJSKIH VASI, KORENA IN HRASTNIKA

Občinski odbor Zveze borcev in udeležencev NOB Moravče je letošnji organizator spominske svečanosti ob obletnici požiga zlatopoljskih vasi, vasi Korena in Hrastnik,

ki bo v soboto, 2. avgusta, ob 10. uri v Hrastniku.

Organizacija spominske svečanosti bo potekala v sodelovanju z organizacijo zveze borcev iz Lukovice in Društvom izgnancev Domžale.

Borci in izgnanci kot tudi domačini se tudi po šestdesetih letih spominjajo grozot okupatorjevih vojakov, ki so žive sovaščane zažgali v skednju sredi Hrastnika, prebivalce pa izselili.

Letošnja spominska svečanost bo še posebej veličastna, saj bo našo vas pod Limbarsko goro obiskal naslovni škof dr. Vekoslav Grmič, zato vas prisrčno vabimo, da preživite soboto v Hrastniku in se srečate s krajani omenjenih vasi, borci in izgnanci.

OO Zveze borcev in udeležencev NOB Moravče

POHODI V ORGANIZACIJI PD

- *sobota, 19.julij Podvolovjek – Ojstrica, zahtevna pot, vodi Janez Jesenšek (041 388 990)*
- *sobota, 9.avgust, Kalška gora, zahtevna pot, vodi Lidija Brnot*
- *ponedeljek, 25.avgust, Triglav, zahtevna pot, vodijo vodniki*

10. grajski kulturni večeri na gradu Tuštanj

PROGRAM PRIREDITEV

Nedelja, 13.7.2003, ob 16.uri

Posvetitev novih zvonov in izvedba Mozartove maše za soliste, zbor in orkester.

Slovesnost ob posvetitvi zvonov za grad Tuštanj bo vodil nadškof dr.Franc Rode.

Sobota, 19.7.2003, ob 21. uri

odprtje prodajne likovne razstave Ex tempore likovnih umetnikov, ki bo potekal 19.julija.

Odprtje bo obogateno z izbranim kulturnim programom.

V primeru slabega vremena bodo nekatere prireditve v Kulturnem domu v Moravčah. Prireditelj ima pravico do spremembe programa.

Dodatne informacije lahko dobite na 7231- 722 ali 041 841 080.

Ogled notranjosti gradu z muzejsko zbirko je možen vsako soboto in nedeljo 10.-13. in 14.-18.ure.

Prisrčno vabljeni na prireditve in ogled gradu!

Društvo podeželske mladine Moravče

VABI

na tradicionalni, letos že 25. kmečki praznik v Moravčah, ki bo v nedeljo 27.julija 2003.

Kmečki praznik se bo pričel ob 15. uri s povorko kmečkih del in običajev, po končani povorki bodo sledili govori častnih gostov, podelitev priznaj, nato pa bo sledila veselica z ansamblom Mladi Dolenjci in srečolovom.

Ker je nastopilo leto, ko bo v Moravčah ponovno zaživela povorka, je prav, da k sodelovanju povabimo vse, ki želijo sodelovati v povorki in na zanimiv način pokazati kakšno delo, ki so ga opravljali v preteklosti še naše babice in dedki, kateri še niso poznali mehanskih strojev in traktorjev in so še vse delali ročno. Kontaktni osebi **za prijavo sodelovanja v povorki** sta **Mirko Ribič (041-208-546)** in **Janez Majdič (031-594-045)**. Sicer pa bo zadnji skupni sestanek vodij skupin v ponedeljek, 21.07.2003 ob 20.30 uri v prostorih sejne sobe nad trgovino VELE v Moravčah.

Vljudno vabljeni na 25. kmečki praznik in sodelovanje na povorki s prikazom kmečkih del in običajev.

Kulturno društvo Miran Jarc Škocjan v okviru Kulturnega poletnega festivala 2003 na Studencu pri Domžalah uprizarja

premiero domače gledališke predstave

N.V. Gogoljeva ŽENITEV

v soboto, 19.julija , ob 21.uri.

Ponovitve: nedelja, 20.7., ob 21.uri; petek, 25.7., in soboto, 26.7., ob 21. in 24.uri (polnočna predstava); nedelja, 27.7., ob 21.uri; petek, 1.8., in soboto,2.8., ob 21. uri. ZADNJA predstava bo v nedeljo, 3.avgusta, ob 21.uri.

PGD Krašce vabi

v soboto, 16. avgusta, ob 17.uri

na slovesen prevzem orodnega vozila z blagoslovom in svečano gasilsko parado.

Po njej bo prava gasilska veselica z domačo postrežbo, srečolovom in ansamblom Razpotnik.

Kraški gasilci vas pričakujemo.

Celoten izkupiček prireditve bo namenjen za humanitarno dejavnosti, zato še posebej vabljeni.

MIG d.o.o.

Market_INŽENIRING_GRADBENIŠTVO_STORITVE

Vegova 1_Moravče_01 7231 208_fax: 01 7231 566_MIG.CD@SIOL.NET

- **svetujemo pri novogradnjah, adaptacijah stanovanjskih in poslovnih objektov**
- **vršimo projektantski, izvajalski inženiring in strokovno-tehnični nadzor**
- **pridobimo urbanistično dokumentacijo, projekte in zastopamo vas v upravnem postopku**

Prodamo parcelo z gradbenim dovoljenjem za stanovanjsko hišo

Sušni dnevi v juniju in juliju so očitno prizadeli le polja in travnike. V uredništvu se suša ni prav nič poznala. Nabralo se je toliko prispevkov, da sem morala nekatere celo zadržati ali pa, upam da ne v slabo voljo, malo skrajšati. Prepričana sem, da boste našli med članki tudi prav za vas zanimivo branje. Mojim uvodnim mislim sem morala tokrat pristriči ustvarjalne peruti, da sem lahko objavila čim več prispelega gradiva.

Naj vam zaželim lepe proste dni in toplega poletja, katerega spomini vas bodo lahko greli še v pusti sivini jeseni in zime.

Nasvidenje do prvih septembrskih dni, ki bodo priobčile 7. številko Novic iz Moravške doline.

Bernarda Mal, odgovorna urednica

STARA FOTOGRAFIJA

Tokratna številka v Moji dolini na dlani prikazuje tesarstvo, obrt brez katere bi stavbe ostale brez nujnega sestavnega dela pokrivala – strehe. Stara fotografija, ki jo je tokrat posodil za objavo Jože Vidergar iz Zgornjih Kosez, pa prikazuje njegovega očeta z enakim imenom, pri delu, ki ga danes, vsaj jaz ne poznam osebe v naši dolini, ne zna oprvljati nihče več. Z znanjem in izbiro ter pripravo slame, slamnatih škomp in pokritjem strehe tako, da uganka , luknjica pri ljuknici, pa ni sito, temveč vodo drži, tudi zares drži, je umetnost, ki je s starimi mojstri odšla v pozabo. Škoda. Morda pa bo koga ta vestička zbodla in se bo poizkusil v tej spretnosti. Bilo bi prav prijetno za oko, če bi kje v dolini našli objekte namenjene turistični promociji in uporabi pokrite s slamo. Fotografija je bila posneta leta 1932 in sodi med starejše, ki smo jih objavljali.

Vabim vas, da še kaj pošljete za objavo!

UREDNICA

IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

Na Srednji šoli Domžale je mogoče IZOBRAŽEVANJE in PREKVALIFIKACIJE odraslih za poklice s področja strojništva, trgovine in usnjarstva na nivoju poklicne stopnje in tehnika. Izobraževanje poteka na Srednji šoli Domžale v popoldanskem času in med delovnim procesu dopoldne.

3 LETNIKE POKLICNEGA ŠOLANJA LAHKO OPRAVITE V DVEH LETIH.
Izobraževanje se odvija 4 dni v tednu (ponedeljek, torek,sreda in četrtek) v mesecih, ko ni gradbene sezone.

STROJNIŠTVO
avtomehanik, avtoklepar, inštalater strojnih inštalacij (ogrevanje in klima, vodovod in plin), klepar-krovec, strojni mehanik, finomehanik, konstrukcijski mehanik in oblikovalec kovin. V poklicno izobraževanje se lahko vpišejo kandidati, ki imajo končano osnovno šolo ali srednjo šolo s skrajšanim programom.
strojni tehnik (PTI) za kandidate ki imajo končano poklicno šolo strojne smeri

USNJARSTVO
izdelovalec in predelovalec usnja, poklicna stopnja za kandidate, ki imajo končano OŠ, usnjarsko predelovalni tehnik (PTI) - pogoj: končana poklicna šola usnjarske smeri
POZOR: vpis traja le še do 31.8.2003, zaradi ukinitve programa

TRGOVINA IN KOMERCIALA
trgovec za kandidate, ki imajo končano osnovno šolo,
ekonomsko-komercialni tehnik (PTI) - pogoj: končana poklicna šola trgovske smeri,

Izobraževanje za vse programe razen za prekvalifikacije traja 2 leti,

Vse informacije, razen v obdobju od 12.7. do 5.8.2003, dobite pri:
Branko Vrtek na tel.: 031 222 302 ali 031 548 411

V tej številki preberite

Županjina stran.....4

Prijava škode po suši.....5

Osrednja občinska prireditev.....6

Razpis za kmetijstvo in stanovanje.....8

Observatorij Vega.....11

Bolniki in zdravniki na boljšem.....12

Sodelovali na Red–Bullovem tekmovanju.....13

Deseta sezona grajskih večerov.....14

Korajža velja – državni finale.....20

Moja dolina na dlani, tesarstvo.....21

Podatki s popisa 2002.....22

Naslednja številka Novic iz Moravške doline bo predvidoma izšla 5. septembra. Vaše prispevke pričakujemo do 20. avgusta.
Oddate jih lahko na sedežu Občine Moravče osebno, pošljete po pošti ali elektronski pošti. Naslovi so navedeni spodaj v modrem okvirčku.

Novice iz Moravške doline

10. julij 2003, Letnik IV, Številka 6

Fotografije na naslovnici: Jože Planinc, Vrhpolje

Novice iz Moravške doline je informativno glasilo Občine Moravče, ki je tudi izdajateljica. • Izhaja predvidoma enkrat mesečno in ga prejemajo vsa gospodinjstva v občini brezplačno. • Sedež izdajatelja in naslov uredništva: Občina Moravče, Trg svobode 4, 1251 Moravče, telefon 7231-229. • Izdajateljski svet: Milka Novak, Janez Cerar, Roman Cerar, Ivanka Kocjančič, Stanislav Ravnikar. • Odgovorna urednica: Bernarda Mal, E-pošta moravske.novice@email.si, tel. 031 452 022.• Uredniški odbor: Bojana Dorič, Nevenka Marolt, Aleš Vozel, France Ravnikar. • Medij Novice iz Moravške doline je vpisan v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS pod zaporedno številko 374 • Lektoriranje: Bernarda Mal. • Oblikovanje in priprava za tisk: Andrej Lombar. • Tisk: Tiskarna Januš. • Naklada 1500 izvodov.

Vsi prispevki, ki jih pošiljate za objavo, morajo biti lastnoročno podpisani, imeti morajo datum in kraj pisanja, naslov prispevka, zapis avtorja besedila in fotografij. Če pišete v imenu društva, politične stranke, skupine ljudi, opremite dopis z žigom in podpisom odgovorne osebe. Poleg prispevka, če imate le možnost, oddajte tudi zapis na disketi ali ga pošljite po E- pošti. Prispevki naj ne presegajo 1800 znakov vključno s presledki. V nasprotnem primeru bomo prisiljeni prispevek zavrniti ali krajšati. Rokopisov ne sprejemamo! Slikovnega in pisnega gradiva ne vračamo!

Spoštovani!

Čas se res hitro vrti, po navadi rečemo ob novem letu ali pa junija, ko ugotovimo, da je šolsko leto zelo hitro minilo in spet so tu počitnice.

*Preden pa so **naši šolarji in učitelji zapustili šolo**, smo na različnih prireditvah in sprejemih pohvalili odlične učence in tiste, ki so na raznih tekmovanjih dosegli dobre rezultate. Skupaj s šolarji in dijaki zaslužijo pohvalo tudi učitelji, ki so se vse leto trudili, da bi svojim učencem kar največ dali iz svojega znanja in življenjskih izkušenj. Za vse rezultate pa imajo precejšnje zasluge tudi starši, ki dan za dnem spodbujajo, nagovarjajo, priganjajo in tudi hvalijo svoje šolarčke, da je na koncu zadovoljiv oz. čim boljši uspeh.*

***Na predvečer državnega praznika** smo se srečali na osrednji občinski proslavi v središču Moravč in skupaj počastili domovino. Prepotreben dež nam je spral cestni prah in zalil rože, da se je potem proslava lahko začela s slovesnim prihodom konjenikov in godbe. Bolj svetlo so zasijale tudi obnovljene črke na spomeniku pod lipo, kamor so veterani položili spominski venec. Poleg domačih dveh zborov (Limbar in Veritas), pevca Petra Pirnata in recitatorke Natalije Brodar, je bil tokrat osrednji gost moravški rojak, pesnik Dane Zajc, rojen na Zg. Javoršici. Bil je zelo vesel povabila, saj pesnike redko povabijo v domači kraj, kot je sam dejal, in v Moravčah menda še ni nastopil. Ker pogosto sodeluje z igralcem Janezom Škofom, je s seboj povabil še njega, da sta predstavila del svojega sicer daljšega programa. Ker je pesnik Dane Zajc izpovedovalec razpada sveta in človeka ter močan pričevalec o temeljnih bivanjskih vprašanjih modernega časa (kot piše v Leksikonu slovenske književnosti), morda vsem poslušalcem izbor pesmi ni bil najbolj všeč. Raje poslušamo optimistično naravnane pesmi in misli, še posebej ob tako lepem prazniku, kot je dan državnosti. Mnogi pa so menili, kako prav je, da smo iz avtorjevih ust slišali njegova razmišljanja in doživljanja sveta, še posebej zato, ker je rojak in večini Moravčanov nepoznan.*

Vsem, ki ste kakorkoli sodelovali pri pripravi proslave, varovanju in izvedbi zabavnega dela, se v imenu občine najlepše zahvaljujem, prav tako vsem gledalcem, ki ste s svojo prisotnostjo počastili domovino.

*Mnogo lepih misli o domovini, slovenstvu in Slovencih je bilo **na kresni večer izrečenih in odpetih tudi v kulturnem programu, ki je bil med mašo za domovino na Limbarski gori.** Zaradi premočnega vetra kres sicer ni zaplapolal, kljub temu pa je ob himni in Limbarjevi pesmi bilo praznično vzdušje, ki ga je s svojimi domoljubnimi besedami dopolnil tudi poslanec Državnega zbora in prvak Nove Slovenije gospod Andrej Bajuk.*

***Mladinski zbor OŠ Jurija Vege je predstavil svojo prvo zgoščenko**, za kar zaslužijo pevci in zborovodkinja Mojca Malovrh vse čestitke, kakor tudi vsi ostali sodelujoči pri projektu. S tem **so se začeli tudi grajski kulturni večeri**. Lep je bil koncert dveh pihalnih godb, posvečen skladatelju Gvidu Učakarju, in Hagada, monodrama v izvedbi Gregorja Čušina. Vsi pripravljavci teh prireditev si poleg pohvale zaslužijo tudi čim večji obisk, saj bodo le tako vztrajali in nadaljevali z začetim delom, ki je resnična obogatitev kulturnega dogajanja v naši občini.*

***In s čim se ukvarja občinska uprava?** V teh dneh bo znan **izvajalec za izgradnjo prizidka k vrtcu**. Na razpis se je prijavilo šest izvajalcev, tako da komisija ne bo imela lahkega dela pri izbiri. Nadaljujejo se **dela na mrliški vežici v Pečah**, ki bo letos dokončana. Pripravljeni so **popisi del na cestnih odsekih**, predvidenih za rekonstrukcijo v letošnjem letu. Narejenih je bilo že nekaj **izmer komunalne infrastrukture**, nekatere bodo izvedene v prihodnosti. **Sestala se je tudi komisija za kmetijstvo**, ki bo popisala posledice suše in predlagala ukrepe. Zbranih je bilo kar nekaj ponudb za različna **naročila male vrednosti**, ki jih je potrebno realizirati v letošnjem letu, nekatera so bila že tudi izvedena. Odposlane so bile **pogodbe za dotacije različnim društvom**.*

*Članek nastaja pred sejo OS, časopis bo izšel po seji, zato je težko predvidevati, kakšne sklepe bo sprejel OS. Na dnevnem redu bo obravnava Odloka o občinskem glasilu, ki je usklajen z novim zakonom. **Pripravljene so spremembe Prostorskega plana občine Moravče za prvo obravnavo na Občinskem svetu. Zaradi pomembnosti akta je predvidena 90-dnevna javna obravnava. Razgrnitev Plana bo na sedežu občine, javna obravnava pa predvidoma 17. 9. v KD Moravče**. JKP Prodnik predlaga povišanje cen kanalščine, vode in odvoza smeti. Predstavljena bo idejna zasnova ustanovitve in delovanja Baragovega doma, ki ga ustanavlja Župnija Moravče in Karitas ter bo namenjen starejšim občanom in ljudem s posebnimi potrebami. V ta zavod želi župnija vložiti sredstva iz denacionalizacije in na ta način poskrbeti za potrebe občanov v naši občini. Glede na to, da je veliko želja za ustanovitev doma starejših, upam, da bodo tokrat politične stranke soglašale z ustanovitvijo doma, ki bo namenjen vsem občanom, ki bodo za to zainteresirani. OS bo obravnaval tudi Zaključni račun, ki je bil v javni obravnavi, in problematiko »Stare Rašice«.*

*Občina se bo prijavila na nekatere razpise. Za prihodnje leto nam je **Ministrstvo za zdravstvo že odobrilo sredstva iz razpisa v višini 2,2 milijona tolarjev za zunanjo obnovo zdravstvenega doma**. Junijska slovesnost ob otvoritvi prenovljene notranjosti je potekala v sproščenem vzdušju in ob zadovoljstvu občanov – uporabnikov in zdravstvenega osebja, ki v njem opravlja svoje delo. Med povabljenimi gosti je bilo kar nekaj takšnih, ki so pretežni del svojih delovnih let opravili prav v Moravčah in so se že upokojili. Slovesnosti so se udeležili tudi drugi zdravstveni delavci iz Domžal ter bivši in sedanji direktor Zdravstvenega doma, dr. Janez Grošelj in dr. Janez Svoljšak, ki nam je zagotovil, da se bo obnova našega doma še nadaljevala. **Vsem, ki so pripomogli k obnovi doma, se v imenu občine in občanov najlepše zahvaljujem**.*

Šolarjem, dijakom in študentom želim prijetne počitnice z lepimi dogodivščinami ter čim manj nesreč, vsem skupaj pa prijeten oddih, kjerkoli ga boste preživeli.

LJUDMILA NOVAK,
županja

Pozdravljena Slovenija,
pozdravljena kot mati!
Tone Kuntner

Na kresni večer, 23. junija, je OO N.Si na Limbarski gori pripravil kresovanje z mašo za domovino. Na začetku maše je bil kulturni program, v katerem so recitatorji prebrali pesmi o domovini pesnika Toneta Kuntnerja in Ignacija Lavriča. Pevci KZ Limbar pod vodstvom Elizabete Pirnat pa so zapeli nekaj domoljubnih pesmi, ki so dopolnile besede recitatorjev in govornikov. Predsednik OO N.Si Moravče, Roman Novak, je pozdravil vse navzoče, še posebej pa gosta večera, poslanca in prvaka Nove Slovenije, gospoda Andreja Bajuka in njegovo ženo. V nagovoru je Andrej Bajuk spregovoril o začetkih samostojne Slovenije, o skromnosti, v kateri je živel slovenski narod in o pomenu samostojne države za Slovence.

Po maši so pred cerkvijo pevci zapeli še himno, kresa pa zaradi močnega vetra ni bilo varno prižgati, čeprav so bili prisotni tudi moravški gasilci. Kljub temu so zbrani udeleženci, ki so prišli tudi iz sosednjih občin, v dobrem razpoloženju pokramljali o pomenu državnega praznika za Slovence.

OO N.Si Moravče

Razvoj Moravške doline – Skupno do zelenega okolja

Člani Razvojnega kluba Moravške doline smo se v mesecu maju zbrali na rednem letnem delovno družabnem srečanju z namenom druženja, pregledom dosedanjega dela in oceno uspešnosti zastopanja razvojnih interesov preko izvoljenih predstavnikov v Občinskem svetu Občine Moravče

Dosedanje delo obeh članov Občinskega sveta je bilo na osnovi razprave na podano poročilo potrjeno in sprejeto kot uspešno. Nadaljnje delo in aktivno sodelovanje pri pripravi programa dolgoročnega razvoja občine Moravče pa zavezujoča obveza dosedanjih članov kluba in bodočih novih članov, ki jim ni vseeno, v kateri smeri se bo razvijala naša Moravška dolina.

Z geslom »gradimo si Moravško dolino«; vabimo tudi Vas, da se nam pridružite in z vašim prispevkom sodelujete pri postavljanju temeljev razvojnega programa in prostorskega plana Občine Moravče.

Odprti smo za vse Vaše pobude na področju, ki ga obravnava naš program: gospodarstva s pripravo prostorskih pogojev za obrtno podjetniško cono, komunalne dejavnosti - prvenstveno vodooskrbe in varnih poti, spodbud na kmetijskem gospodarstvu in turističnih dejavnosti, družbenih dejavnosti, društvene dejavnosti in spodbujanjem dejavnosti v krajevnih skupnostih. Potrudimo se, da bo JUTRIŠNJI dan okolju prijazen, kot smo si želeli in ga zgradili skupaj.

Vabljeni s pobudami, ki jih posredujte na naš naslov:
Razvojni klub Moravške doline, Vegova 1, Moravče,
tel. 7231 465, fax: 7231 566 ali
e-naslov: razvojni.klubMD@hotmail.com

Pričakujemo, da nam boste posredovali tudi pobude in vprašanja, ki zadevajo vaš kraj, krajevno problematiko in zadeve, za katere smatrate, da bi bile pomembne za ožji in širši življenjski prostor.

OBVESTILO KMETOM

Prijava k ocenjevanju škode po suši v letu 2003

Komisija za ocenjevanje škode pri Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje je te dni poslala navodila za izdelavo ocene poškodovanosti kultur zaradi suše v letu 2003. **Ocena poškodovanosti se bo opravila za vse površine, večje od 1 ha njiv ali vrtov ali 2 ha travnikov ali ekstenzivnih sadovnjakov ali 4 ha pašnikov ali 0,25 ha plantažnih sadovnjakov.**

Občinska komisija za kmetijstvo Občine Moravče se je sestala 1. julija in določila terminski plan izvedbe ocene poškodovanosti kultur po lastnikih oz. uporabnikih. Komisija obvešča vse kmete, da lahko najkasneje **do 14. julija do vključno 12. ure oddajo na Občino Moravče, Trg svobode 4, izpolnjen obrazec** št. 2 "Zapisnik o ogledu in oceni škode v tekoči kmetijski proizvodnji na pridelkih, povzročeni po naravni nesreči", ki ga bodo lahko dobili **od petka, 4. julija, naprej na Občini Moravče, Kmetijsko gozdarski zadrugi, Kmetijski svetovalni službi in na internetni strani** www.moravce.si.

Istega dne bo sestanek komisije, ki se bo **dogovorila za terenske oglede.** Komisija opozarja, da **pri izpolnjevanju obrazcev dosledno uporabljate podatke iz subvencijske vloge za leto 2003** (obrazec A, C, D in predtisk parcel iz zahtevka leta 2002). Vlog, prispelih po 12. uri 14. julija, komisija ne bo mogla obravnavati. Ker je rok prijav, obdelave le-teh in za oddajo kratek in je gradivo obsežno za obdelavo in vnos, je potrebno, da so **vlagatelji pri izpolnjevanju obrazcev natančni, ker bo zaradi časovne omejenosti dopolnjevanje onemogočeno.**

Občinska uprava Občine Moravče

Osrednja občinska prireditev ob dnevu državnosti

Preseči delitve v medsebojnih odnosih

Občina Moravče je tudi letos dan državnosti počastila s kulturno prireditvijo v središču Moravč na predvečer praznika. Govor ob prazniku je imela županja Ljudmila Novak, v kulturnem programu pa sta poleg domačih ustvarjalcev nastopila pesnik Dane Zajc in dramski igralec Janez Škof. Častni postroj veteranov vojne za Slovenjio je k spominski plošči v parku položil venec.

Člani konjeniškega društva Jurij Vega so na prizorišče prinesli državno in občinsko zastavo.

Županja je uvodoma poudarila naravno lepoto in kulturno bogastvo Slovenije, alpske dežele, ki leži v središču Evrope. V nadaljevanju je dejala, da smo državljani po eni strani do domovine zelo zahtevni, po drugi strani pa zanjo naredimo premalo in se do nje obnašamo brezbrižno. Da pa bi Slovenci na tem lepem koščku zemlje zadihali s polnimi pljuči, jih ovirata dve veliki rani, meni županja. Prva je manjšanje slovenskega ozemlja, kar pomeni, da precej Slovencev ostaja zunaj meja domovine, druga pa je še vedno prisotna vojna in povojna delitev, ki bi jo morali v medsebojnih odnosih preseči. Tako je ob koncu pozvala, naj kot združeni in veseli Slovenci praznujemo rojstni dan domovine.

V kulturnem programu, ki ga je povezovala Natalija Brodar, so nastopili pihalna godba Moravče, moški pevski zbor kulturno-izobraževalnega društva Limbar, mešani pevski zbor Veritas in pevec Peter Pirnat. Znova so se predstavili tudi konjeniki konjeniškega društva Jurij Vega. Kot posebna gosta sta nastopila znana umetnika Dane Zajc, rojen v Zg. Javorščici in Janez Škof, ki sta z malo drugačno interpretacijo pesmi popestrila program.

Slavnostni govor na predvečer praznika dneva državnosti, 24. junija 2003

Pozdravljena Slovenija, pozdravljena kot mati. /Jaz te imenujem mati, ker imaš solzo za mojo žalost in smeh za moje veselje, ker si moj dom, ker imaš kruh za mojo lakoto in posteljo za mojo ljubezen…/ Polna bisernih si rož, domovina, krasna si./ Lepota se je naselila vsepovsod: v pomursko ravnino, na mogočne vence gora, v zamaknjene gorenjske doline, na valujoče, veselo neresne dolenjske griče, na teransko bridki Kras, k oknu sinjega Jadranskega morja; za pest zemlje, a polno prgišče lepega./ Domovina, ti si kakor zdravje.

***Večkrat pa se mi postavlja vprašanje**, ali res tudi dovolj naredimo za svojo domovino. Pred kratkim sem bila na prireditvi, na kateri so ljudje ob igranju himne veselo klepetali, celo vstati so pozabili, morda niso niti opazili, da se je prireditev začela s himno. Redke izobešene zastave prav tako ne oznanjajo naše velike ljubezni do domovine. Kaj pomeni naš grb, nekatere sploh ne zanima. Toda vse to: himna, zastava, grb so simboli države in slovesna počastitev in uporaba teh simbolov izražajo našo pripadnost tej domovini, ki smo jo tako dolgo sanjali in pred dvanajstimi leti tudi doživeli.*

Večer se je nato nadaljeval na prireditvenem prostoru pri gasilskem domu, kjer sta obiskovalce zabavala skupina California in narodnozabavni instrumentalni trio s pevko Tino Cerar.

ALEŠ VOZELJ, foto A. Majhenič

*»**Človek se ne rodi samo zase, temveč tudi za domovino**,« je zapisal Platon. Tako radi očitamo državi ali pa občini, česa vse ni storila za nas. Ali se kdaj vprašamo, kaj smo mi storili z veselim srcem za domovino, za skupnost, da bi nam bilo v njej lepše. Nemalokrat doživim, da državljani in občani veliko zahtevamo od domovine ali lokalne skupnosti, sami pa se do nje obnašamo brezbrižno, celo sovražno. Zdi se nam samoumevno, za kaj vse mora država ali občina poskrbeti, sicer smo polni hudih besed in zgražanj.*

***Domovina, to smo mi, to smo ljudje, ki živimo na tem lepem koščku slovenske zemlje, kjer imamo vse danosti, da bi nam bilo lepo**. Žal nam dve veliki rani ne dopustita, da bi zadihali s polnimi pljuči in veselo iz srca dejali: **Mi Slovenci pa znamo držati skupaj!** Prva velika rana je ta, da se naše ozemlje, ki je v preteklosti na severu segalo daleč čez Alpe, vse do Donave, na zahodu do Benečije in na vzhodu do Blatnega jezera, manjša in manjša. Tako precej Slovencev ostaja zunaj meja domovine, prav tako naši izseljenci, ki počasi postajajo del drugih narodov, čeprav se trudijo vsaj še nekaj rodovom ohraniti slovenski jezik in običaje.*

Druga rana, ki je ne znamo zaceliti, ker je ne razkužimo z grenkim pelinom čiste resnice, je vojna in povojna delitev. Ali bomo dovolj močni, odprti za čisto resnico in hkrati prizanesljivi do nespremenljive preteklosti? Meje bomo težko prestavljali nazaj in širili naše ozemlje. Lahko pa prestavljamo meje v naših odnosih, v razumevanju sočloveka, v priznavanju različnosti in v ljubezni do domovine.

Domovina, ti si kakor zdravje, zato moramo nate paziti, da te znova ne izgubimo. Saj vemo, kako je z zdravjem. Cenimo ga šele takrat, ko ga izgubimo. Zato si prizadevajmo za povezanost, za dobronamernost in za veselje nad tem, kar nam je dano s samostojno, lepo, svobodno slovensko domovino. Spoštujmo njene simbole in radi praznujmo njen in naš rojstni dan kot združeni, veseli Slovenci. Samo tam, kjer vsak doprinese svoj delež, se na koncu lahko vsi skupaj veselijo.

LJUDMILA NOVAK, županja

Športna ploščad Dešen

URESNIČENE SANJE

Želje otrok Dešna in okolice, da dobijo svoj prostor za šport in prosti čas, se v prvih počitniških dneh uresničujejo. Na športni ploščadi potekajo zaključna dela.,Zemljišče sta brezplačno odstopila krajana, prav tako je bilo večina del opravljenih s prostovoljnim delom krajanov. Sredstva za material so prispevali krajani, številni donatorji in občina Moravče. Ker je prostor omejen s komunalno infrastrukturo (cesta, plinovod, vodovod), je športna ploščad velika štiristo, kvadratnih metrov, ograjena s trimetrsko varovalno ograjo, asfaltirano igralno površino in s kamnom pozidano tribuno za gledalce.

BRANKA BIZJAN

Na podlagi Pravilnika o dodeljevanju proračunskih sredstev za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v občini Moravče, Odloka o proračunu občine Moravče za leto 2003 in sklepa Komisije za kmetijstvo z dne 4. 6. 2003 objavlja Občina Moravče

R A Z P I S
za dodeljevanje proračunskih sredstev za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v občini Moravče

I. Sredstva za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v občini Moravče so razpisana za naslednje namene:

1. PREPREČEVANJE ZARAŠČANJA KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ IN OHRANJANJE POSELJENOSTI, ZLASTI NA GORSKO VIŠINSKIH OBMOČJIH OBČINE, STRMIH POVRŠINAH IN GRBINAH. Razpisana vrednost subvencij je 1.500.000 sit.

Namen ukrepa je sofinanciranje težjih pogojev obdelave kmetijskih površin kot podpora za ohranjanje obdelovalnih površin oziroma izgleda kulturne krajine.
Višina pomoči:
- do 10.000,00 SIT/ha za območja s čisto ročno košnjo hkrati z ročnimi deli pri sušenju in spravilu
- do 5.000,00 SIT/ha za popasene kmetijske površine v strmih oz. težje dostopnih terenih
- do 7.000,00 SIT/ha za območja s košnjo z manjšimi specialnimi kosilnicami, ročnim sušenjem in spravilom

Pogoji za pridobitev pomoči
- kmetije morajo biti uvrščene v gorsko višinsko območje ali strme kmetije
- najmanjša velikost krmnih površin je 1 ha
- za grbinasti travnik se šteje kmetijska površina, ki je več kot 20% prekrita s posameznimi matičnimi kamenini
- za težje pogoje se štejejo razmere ročne košnje, težjega dostopa, nagib terena oz. druge ugotovljene posebne okoliščine
- skupna površina vseh parcel, za katere se uveljavlja subvencija, mora znašati najmanj 0,2 ha
- zemljišče mora biti pokošeno in pospravljeno do 1.septembra
- upravičenost do subvencije potrdi komisija za kmetijstvo in gozdarstvo po predhodnem ogledu na terenu
- z občinskim razpisom zahtevano dokumentacijo

Upravičenci predložijo naslednjo dokumentacijo:
- Vlogo s podatki o prosilcu, MID, davčno številko, EMŠO in številko transakcijskega računa, kopijo katastrskega načrta z označenimi parcelnimi številkami in katastrsko občino ter vrisano obdelano površino ročnega spravila oz. popasene površine
- podatke o velikosti in opis parcele (posestni list)
- potrdilo o statusu strme kmetije

2. UVAJANJE NOVE TEHNOLOGIJE
Razpisana vrednost subvencije je 400.000 sit.

Sofinanciranje analiz zemlje in krme
Analiza zemlje se sofinancira s ciljem izdelave gnojilnih načrtov in s tem pravilnejšega dodajanja manjkajočih hranil posameznim kmetijskim kulturam. Analiza krme služi kot podlaga za izračunavanje krmnih obrokov za posamezno vrsto in kategorijo živali in posredno vpliva na količino in kvaliteto mleka in mesa.
Višina pomoči
- do 50 % upravičenih stroškov za analizo zemlje in krme.

Pogoji za pridobitev pomoči
- Vlogo s podatki o prosilcu, MID, davčno številko, EMŠO in številko transakcijskega računa
- račun pooblaščene organizacije za analizo zemlje in krme

3. UREDITEV KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ
Manjša zemeljska dela, ki ne pomenijo posega v prostor (izdelava in obnova dostopnih poti do kmetijskih in gozdnih zemljišč, ureditev pašnikov, krčenje drevesne zarasti in grmičevja, planiranje terena, odstranjevanje kamenja, drenažiranje kmetijskih zemljišč ter druga manjša zemeljska dela)

Sredstva so namenjena upravičencem za izvedbo manjših zemeljskih del, ki ne pomenijo posega v prostor, kot so: ureditev pašnikov do končne postavitve električne ograje, izdelava in obnova dostopnih poti do kmetijskih in gozdnih zemljišč (vlake),druga manjša zemeljska dela z namenom izboljšanja pogojev obdelave kmetijskih zemljišč in dostopa do kmetijskih in gozdnih zemljišč.
Višina pomoči
a. sofinancira se do 40% priznanih in upravičenih strojnih del pri izdelavi dostopnih poti do kmetijskih zemljišč in gozdne vlake (razmerje med stroški strojnih del in drugimi stroški investicije je 55%:45%)
b. sofinancirajo se upravičeni stroški za postavitev pašnika za govedo in konje ter drobnico do višine 40 %, in sicer za nakup in postavitev električnega pastirja ali mreže
c. sofinancira se do 40% upravičenih stroškov za krčenje drevesne zarasti in grmičevja, planiranje terena, odstranjevanje kamenja in drenažiranje kmetijskih zemljišč do višine 200.000/ha

Pogoji za pridobitev pomoči
Upravičenci predložijo naslednjo dokumentacijo
- Vlogo s podatki o prosilcu, MID, davčno številko, EMŠO in številko transakcijskega računa
- program del, ki ga potrdi pristojna kmetijska svetovalna služba oziroma Zavod za gozdove
- račun o opravljenih strojnih delih in nakupu opreme in drugega materiala
- mapna kopijo, z vrisom vlake oziroma pašnih površin v merilu 1:2880 ali 1: 5000
- zemljiško knjižni izpisek in pisna soglasja vseh lastnikov zemljišč ob trasi vlake
- najmanjša velikost pašnika je 1 ha

Upravičenci, ki so pridobili v zadnjih petih letih občinska sredstva za izdelavo vlake ali ureditev pašnika ali niso realizirali odobrenih del, ne morejo kandidirati na ta razpis. Delež višine sofinanciranja izdelave vlak in ureditev pašnikov je odvisen od števila popolnih vlog, glede na razpoložljiva proračunska sredstva.

a. Razpisana vrednost subvencij za izdelavo gozdnih vlak je 1.000.000 SIT.
b. Razpisana vrednost subvencij za ureditev pašnikov je 500.000 SIT.
c. Razpisana vrednost subvencij za melioracije je 1.200.000 SIT.

4. INVESTICIJE IN TEHNOLOŠKE POSODOBITVE NA KMETIJAH

A. Investicije v nakup opreme, gradnjo in adaptacijo objektov
Razpisana vrednost posojila znaša 7.550.000,00 SIT. Minimalni znesek posojila je 500.000,00 SIT. Doba vračanja posojila znaša 5 let, obrestna mera je TOM + 0%, možnost šestmesečnega moratorija na odplačilo glavnice (po izbiri kreditojemalca).
Posojila se bodo koristila pri Banki Domžale, d.d., BS NLB, s katero ima Občina Moravče sklenjeno ustrezno pogodbo.

Namen ukrepa je prestrukturiranje kmetij.
Višina pomoči
- do 40 % vrednosti investicije; inštrument: subvenc. realne obrestne mere

Pogoji za pridobitev pomoči:
- status kmeta
- lastništvo kmetije
- mnenje KSS
- skladnost investicije z razvojnim programom občine
- račun stroškov

Prošnji za posojilo mora biti priložena naslednja dokumentacija:
- obrazec Vloga za posojilo
- posestni list za celotno posestvo, ki ne sme biti starejše od enega leta
- potrdilo o plačilu vseh zapadlih davkov in prispevkov, ki ga izda DURS
- potrdilo o statusu kmeta
- usmeritveno-razvojni program kmetije ali poslovni načrt ter mnenje kmetijske svetovalne službe
- gradbeno dovoljenje ali potrdilo o priglasitvi del
- predračun za gradbena dela, nakup

opreme ali strojev, ki ne sme biti starejši od 6 mesecev
- overjeno kupoprodajno pogodbo za nakup kmetijskih ali gozdnih zemljišč.

B. Sofinanciranje projektne dokumentacije za gradnjo kmetijskih proizvodnih objektov in objektov za dopolnilne dejavnosti na kmetijah. Razpisana vrednost subvencije je 400.000 SIT.

Namen ukrepa je pospešiti razvoj prestrukturiranje kmetijstva in povečati interes za razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah.
Višina pomoči
- do 12 % stroškov priznane vrednosti izdelane projektne dokumentacije

Pogoji za pridobitev pomoči
- Vlogo s podatki o prosilcu, MID, davčno številko, EMŠO in številko transakcijskega računa
- status kmeta
- pridobljena lokacijska dokumentacija
- lastništvo kmetije
- mnenje KSS
- skladnost investicije z razvojnim programom občine
- račun stroškov
- popis del s projektantskim predračunom
- tloris pritličja z notranjo ureditvijo objekta

C. Investicije in tehnološke posodobitve na kmetijah
Razpisana vrednost subvencije je 1.000.000 SIT.

Sofinanciranje nakupa hladilnih naprav za mleko
Namen ukrepa je izboljšati kvaliteto mleka
Višina pomoči:
- do 25 % upravičenih stroškov nakupa bazena za kmetije v hribovskem območju občine
- do 35 % upravičenih stroškov nakupa bazena za kmetije v višinskem območju občine

Pogoji za pridobitev pomoči:
- minimalni stalež petih krav
- nakup naprave v tekočem koledarskem letu
- upravičenec mora predložiti izjavo, da bo napravo uporabljal vsaj pet let oz. je ne bo odtujil brez ustrezne zamenjave

Sofinanciranje nakupa mlekovoda in opreme za molžo
Namen ukrepa: izboljšati kvaliteto molže in racionalizacijo proizvodnje
Višina pomoči:
- do 40 % upravičenih stroškov nakupa mlekovoda in opreme za molžo

Pogoji za pridobitev pomoči:
- nakup naprave v tekočem koledarskem letu
- račun o nakupu naprave
- upravičenec mora predložiti izjavo, da bo napravo uporabljal vsaj pet let oz. je ne bo odtujil brez ustrezne zamenjave

Sofinanciranje nakupa sušilnih naprav
Namen ukrepa: izboljšati kvaliteto krme in racionalizacijo proizvodnje
Višina pomoči:
- do 40% upravičenih stroškov nakupa naprave za voluminozno krmo na topli zrak
- do 40 % upravičenih stroškov nakupa naprave za voluminozno krmo na hladni zrak

Pogoji za pridobitev pomoči:
- račun o nakupu naprave

Prosilci vložijo prošnjo za subvencije v zaprti kuverti, skupaj z zahtevano dokumentacijo najkasneje do vključno 30. 9. 2003, na naslov: OBČINA MORAVČE, Trg svobode 4, 1251 Moravče, z oznako "SUBVENCIJE ZA KMETIJSTVO 2003 - z navedbo vrste subvencije".

Vsi prosilci morajo na hrbtno stran kuverte navesti svoj popolni naslov.

Obrazce za vloge za posamezno vrsto subvencije dobite na sedežu Občine Moravče. Dodatne informacije v zvezi z razpisi lahko dobite v Kmetijsko svetovalni službi pri Janezu Ocepku tel.723-1 2-36 ali na Občini Moravče (Vraz, Urbanija), tel. 723-10-44.

Nepravočasno prispelih vlog ne bomo upoštevali.V kolikor je vloga nepopolna, komisija pozove prosilca, da v roku 5 dni predloži manjkajočo dokumentacijo. Če tega ne stori, se šteje da vloga ni bila vložena. Poslane dokumentacije prosilcem ne bomo vračali.

Prosilci bodo o izidu razpisa obveščeni praviloma v 10. dneh po odločitvi.

Občinska uprava Občine Moravče

Na podlagi Stanovanjskega zakona (Ur. list RS, št. 81/91 s spremembami in dopolnitvami) in občinskega statuta (Uradni vestnik Občine Moravče št. 1/95 in 7/98) ter Pravilnika o dodeljevanju kadrovsko-službenih stanovanj (Uradni vestnik Občine Moravče št. 2/96) objavlja Občina Moravče

JAVNI RAZPIS
za dodelitev kadrovsko-službenega stanovanja

1. **Predmet razpisa je garsonjera v velikosti 29,24 m² v objektu na Vegovi 1 v Moravčah.**
   Upravičenci za dodelitev kadrovsko-službenih stanovanj so:
   a. nujno potrebni delavci v občinski upravi Občine Moravče
   b. delavci v javnih zavodih s področja družbenih dejavnosti z območja občine, katerih ustanovitelj je občina Moravče
   c. izjema je upravičenec tudi občan, katerega znanstveni, strokovni, kulturno-umetniški in športni dosežki so izjemnega pomena za občino Moravče
2. **Zahtevani podatki v vlogi in potrebna dokumentacija:**
   a. o ožjih družinskih članih, ki s prosilcem stalno živijo
   b. o sedanjih stanovanjskih razmerah s priloženo kopijo najemne pogodbe
   c. o delu oz. poklicu, ki ga prosilec trenutno opravlja
   d. o smeri strokovne izobrazbe
   e. o skupni delovni dobi in delovni dobi pri sedanji zaposlitvi
   f. mnenje predstojnika prosilca o upravičenosti do pridobitve stanovanja
   g. o drugih okoliščinah, pomembnih za dodelitev stanovanja
3. **Razpisni rok:**
Vloge z vso zahtevano dokumentacijo je potrebno priporočeno poslati ali oddati osebno na Občino Moravče, Trg svobode 4, Moravče **do vključno 11. avgusta 2003**. Nepravočasno vloženih vlog ne bomo upoštevali. Morebitne dodatne informacije lahko dobite pri direktorici občinske uprave Sonji Vraz po tel. 7231-229.

Prednostno listo bo predlagala posebna komisija, strokovna služba Občine Moravče pa bo izdala sklepe o dodelitvi kadrovsko-službenega stanovanja. Zoper sklep je možen ugovor v roku 8 dni po prejemu sklepa. O ugovoru odloča županja občine, njena odločitev je dokončna.

Razpis bo objavljen v občinskem glasilu Novice iz Moravške doline in na oglasni deski Občine Moravče.

Občinska uprava Občine Moravče

Tudi letos tekmovanje za najboljše gasilske enote v GZ Moravče

Dve junijski soboti zapored je PGD Moravče gostilo gasilski tekmovanji GZ Moravče za leto 2003. **V soboto, 14. junija**, popoldan so na rezervnem nogometnem igrišču v Moravčah **tekmovali člani in članice.**

Na tem tekmovanju, ki ga je vodil Anton Burja iz PGD Vrhpolje, je nastopilo 15 enot: 8 enot članov A, 1 enota članic A, 5 enot članov B in 1 enota članic B. V primerjavi z lanskim letom se je povečalo število članov A za 1 enoto. Povprečna starost članov in članic A mora biti pod 30 let, pri članih in članicah B pa noben član enote ne sme biti mlajši od 30 let. Enote so svoje znanje in spretnost preizkusile v vaji z motorno brizgalno in v štafetnem teku z ovirami. Čeprav so letošnja pravila za posamezne tekmovalne discipline nekoliko spremenjena zaradi poenotenja z merili mednarodne gasilske organizacije CTIF, tekmovalcem niso predstavljala težav, z njim pa so se že pred tekmovanjem dobro seznanili vsi sodniki.

Enote so dosegle naslednje rezultate:

Ekipa	Vrstni red	Število doseženih točk
ČLANI A		
PGD PEČE	1	872,1
PGD KRAŠCE II	2	865,6
PGD VRHPOLJE II	3	865,4
PGD VELIKA VAS	4	864,9
PGD VRHPOLJE I	5	857,6
PGD MORAVČE	6	834,8
PGD KRAŠCE I	7	831,3
PGD VRHPOLJE III	8	821,6
ČLANICE A		
PGD PEČE	1	840,2
ČLANI B		
PGD VRHPOLJE	1	879,2
PGD PEČE	2	871,8
PGD MORAVČE I	3	867,8
PGD MORAVČE II	4	864,4
PGD KRAŠCE	5	839,5
ČLANICE B		
PGD MORAVČE	1	835,6

Čeprav najboljše enote zaslužijo vso pohvalo, je prav, da to naslovimo na vse tekmovalne enote. Tekmovanje je le končno dejanje številnih vaj v društvih, ki zahtevajo tako od članov enot kot od poveljniškega kadra čas, dobro voljo in energijo.

Pokale je v prisotnosti predsednika tekmovalnega odbora, poveljnika GZ Moravče, Hermana Šlibarja, podelil predsednik GZ Moravče, Ivan Vidic.

Teden dni kasneje, **v soboto, 21. junija**, dopoldan, pa so se na prostoru pred gasilskim domom v Moravčah in na rezervnem nogometnem igrišču **pomerile enote pionirjev, pionirk, mladincev in mladink.** Letošnjega tekmovanja se je udeležilo 13 enot, kar je 3 manj kot lani. Škoda. Tudi to tekmovanje je vodil Anton Burja iz PGD Vrhpolje.

Pionirji in pionirke so tekmovali v vaji z vedrovko in v štafeti z ovirami, mladinci in mladinke pa v vaji z ovirami in v štafeti na 400 m z ovirami. Nastopile so enote iz štirih PGD-jev, žal PGD Veliki vasi tudi letos ni uspelo pripraviti nobene tekmovalne enote za to tekmovanje.

Ekipni uspeh je doseglo PGD Peče, saj so njegove enote zasedle prva mesta v vseh štirih kategorijah.

Doseženi so bili naslednji rezultati:

Enota	Vrstni red	Število doseženih točk
PIONIRJI		
PGD PEČE	1	878,1
PGD MORAVČE	2	875,1
PGD KRAŠCE	3	860,6
PGD VRHPOLJE	4	852,9
PIONIRKE		
PGD PEČE	1	871,9
PGD MORAVČE	2	830,8
MLADINCI		
PGD PEČE	1	1005,0
PGD KRAŠCE	2	999,5
PGD VRHPOLJE	3	986,7
PGD MORAVČE	4	956,5
MLADINKE		
PGD PEČE	1	977,3
PGD KRAŠCE	2	959,9
PGD MORAVČE	3	900,1

Najboljše enote bodo nastopile na regijskem tekmovanju.

Po tekmovanju so se mladi tekmovalci najprej okrepčali, za to vedno zelo dobro poskrbi PGD Moravče, nato pa v živahnem vzdušju pretehtali svoje nastope. Predsednik GZ Moravče se jim je zahvalil za njihov trud in jim v imenu starejših gasilcev zaželel prijetne počitnice.

B. BRVAR

Nova lekarna na Viru

S prvim julijem je bila odprta nova lekarna na Viru, ki jo vodi Blanka Kos. Moravčani bodo pa verjetneje ostali zvesti lekarni v Moravčah, le te pa se bomo posluževali v času, ko je v Moravčah zaprta.

B.DORIČ.

XIV. Kongres Gasilske zveze Slovenije

Gasilska zveza Slovenije kot najvišja oblika povezovanja gasilskih zvez in v njih vključenih prostovoljnih gasilskih društev ter prostovoljnih industrijskih gasilskih društev, je na osnovi Statuta Gasilske zveze Slovenije organizirala XIV. Kongres Gasilske zveze Slovenije, ki se je odvijal na Bledu 24. in 25. maja 2003. Kot predsednik Gasilske zveze Moravče sem kot delegat sodeloval na tem kongresu. Kongresa se je udeležilo 320 delegatov in gostov. Na začetku je vse navzoče v odsotnosti Predsednika Republike Slovenije pozdravil resorni minister - Minister za obrambo g. dr. Anton Grizold. Sledili so pozdravni govori - podpredsednika mednarodne gasilske organizacije CTIF in delegatov drugih evropskih držav. Na kongresu je bilo sprejeto poročilo o delu in aktivnostih ter realizaciji usmeritev, ki so bile sprejete na XIII. Kongresu Gasilske zveze Slovenije leta 1998 v Sežani in obsega delo do konca leta 2002. V tem poročilu je bilo posebej poudarjeno, da je v letu 2002 zakonodajalec, na pobudo GZ Slovenije, preučil stanje o gasilskih društvih in sprejel odločitev, da se pripravi nov Zakon o društvih, ker je dosedanji zaviralni, glede delovanja gasilskih društev. Poudarjeno je bilo tudi, da je pri zagotavljanju sredstev za gasilska društva več kot upoštevanja vredno dejstvo, da gasilci ne opravljamo le nalog gasilstva, temveč tudi vse zahtevnejše naloge zaščite, reševanja in pomoči. Potrebno bo z novim Zakonom tudi točno opredeliti financiranje gasilskih društev in ne kot doslej, ko naj bi bilo to prepuščeno presoji lokalnih skupnosti. Sprejet je bil program GZ Slovenije za obdobje od 2003 do 2007, smernice programa dela na strokovno-operativnem področju in vizija nadaljnjega razvoja prostovoljnega gasilstva na slovenskem do leta 2008. Še večjo pozornost bo potrebno nameniti usposabljanju in izobraževanju. Gasilci morajo svoje znanje redno nadgrajevati in obnavljati z dodatnimi oblikami usposabljanja. Gasilski

vodje pa morajo imeti ustrezno gasilsko in splošno izobrazbo v skladu z že sedaj veljavnimi pravili gasilske službe.
Gasilstvo je vključeno v mednarodno gasilsko organizacijo CTIF od leta 1992. Štirikrat smo gasilci v okviru GZ Slovenije sodelovali na olimpiadi, vsako leto se udeležujemo zasedanja generalne skupščine in vzorno sodelujemo z gasilci drugih držav.
Drugi dan kongresa so bile opravljene volitve za predsedstvo, poveljstvo in druge vodstvene organe GZ Slovenije. Podeljena so bila najvišja državna priznanja Matevža Haceta za najbolj zaslužne člane gasilske organizacije. Za zaključek pa je bila velika parada gasilcev in gasilske tehnike. Sledilo je slavnostno zborovanje. Osrednji govornik je bil predsednik Državnega zbora Republike Slovenije g. Borut Pahor. Parade se je udeležilo preko 3.000 gasilcev. V okviru GZ Moravče sta se parade udeležila po dva člana iz vsakega PGD-ja. GZ Slovenije šteje 123.087 članov in združuje 1293 PGD in 83 PIGD torej skupaj 1376 društev.

Moje mnenje! V naslednjem obdobju smo si zastavili nove cilje, zato nas čaka ogromno dela, vendar: ZDRUŽENI IN ENOTNI ZMOREMO VSE!

IVAN VIDIC, predsednik GZ Moravče

Moravški astronomski observatorij Vega

Naša občina je nedavno postala bogatejša za nov pravi astronomski observatorij, ki je v lasti študenta računalništva Mateja Mihelčiča. Oprema na observatoriju je na, za Slovenijo, najvišji ravni, 25 cm teleskop LX 200 ameriškega podjetja MEADE in CCD kamera omogočata pravo raziskovanje nočnega neba, kar je tudi prvotna funkcija observatorija. Teleskop je računalniško krmiljen z zato namenjeno programsko opremo, premika pa se s pomočjo servo motorjev. Tudi CCD kamera je povezana z računalnikom in omogoča hitro in kakovostno obdelavo slik. Delo na observatoriju bo verjetno v prihodnje povezano predvsem z iskanjem kometov in supernov. V bližnji prihodnosti pa bo verjetno sledil nakup nove, zmogljivejše CCD kamere, saj je sedanja CCD kamera preslaba za kvalietno delo.
Astronomija v naši občini vsekakor še nekaj časa ne bo zamrla. Opazovanja

na observatoriju bodo vključevala tudi tabore za šolarje, med drugim pa se peščica moravških astronomov dogovarja o odprtju društva. Observatorij Vega se je tako pridružil skromni jati slovenskih observatorijev, ki delajo na svetovni ravni ter neposredno ponesel ime občine med slovenske in tuje astronome, morda pa vse skupaj le pripomore k boljši prepoznavnosti naše občine.
Vse zanimivosti in ostale podrobnosti si lahko preberete na straneh observatorija http://users.volja.net/obsvega/home.htm

ROK GRAD

ISCG DOMŽALE
AVTOŠOLA LONČAR d.o.o.
Cesta talcev 10, 1230 Domžale
Marko: 041/785-735
Janez: 041/697-971
Tečaj CPP
18.8. ob 18. uri
v Domžalah
uradne ure v Domžalah
TOR: 14 - 16
SRE: 10 - 12
ČET: 10 - 12

Bolniki in zdravniki na boljšem

Da je res tako, so se v začetku junija še »uradno« prepričali vsi navzoči na otvoritvi in ogledu prenovljenih prostorov v Zdravstveni postaji Moravče. Slavnostna govornika, ki sta prerezala vrvico, županja Ljudmila Novak in direktor Zdravstvenega doma Domžale dr. Janez Svoljšak, sta poudarila pomembnost medsebojnega sodelovanja, ki je rodilo dobre rezultate. Večino sredstev za prenovo prostorov je zagotovil domžalski zdravstveni dom, ki je tudi vodil prenovo, del pa tudi občinski svet naše občine. Upajmo, da bo posluh za nadaljevanje potrebnih del na obeh straneh tudi prihodnje leto, saj je nujno potrebnih še nekaj investicij. S prenovo prostorov je zagotovljena boljša obravnava pacientov in boljši delovni pogoji zdravstvenih delavcev.

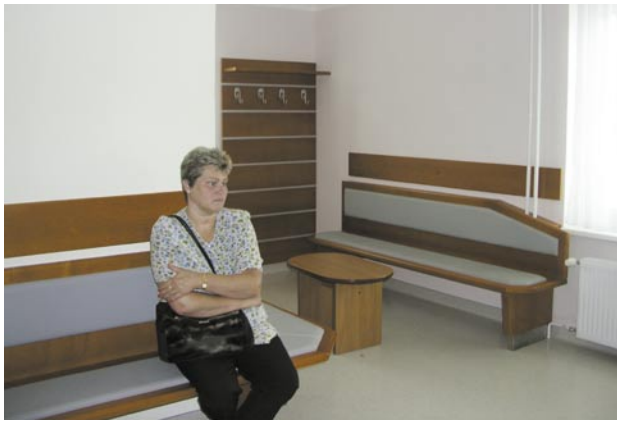

Županja se je zahvalila tudi bivšim in sedanjim zdravstvenim delavcem in vsem, ki so kakorkoli pripomogli k prenovi. Da je bila otvoritev še bolj slavnostna, sta poskrbela Pihalna godba Moravče in Ženska vokalna skupina Oda. Članom občinskega sveta, upravi in zdravstvenim delavcem so se na prijateljskem srečanju ob ribiški koči, za katerega so zgledno poskrbeli moravški ribiči pod vodstvom Romana Serianza, pridružili tudi načrtovalci in izvajalci prenovitvenih del.

S.V., foto Mal

Laborantka Mirjam je nad prenovo še posebej navdušena. Pravi, da sedaj šele lahko dela, ko ima ločena prostora in tudi pacienti se počutijo bolje, ko lahko urin oddajo ne da bi ga morali nositi v lončku skozi čakalnico, kar se je dogajalo pred prenovo. Prenovljeni del je še čakalnica, ordinacija za odrasle, soba za patronažno službo in skupni prostor.

Delavci občinskih uprav Lukovica in Moravče na strokovni ekskurziji v Posočju in Goriških Brdih

Delavci občinskih uprav Lukovica in Moravče so se pretekli mesec odpravili na strokovno ekskurzijo v Posočje in Goriška Brda. Organizacijo letošnje strokovne ekskurzije so prevzeli delavci iz Občine Lukovica, ki so nas pričakali v Šentvidu pri Lukovici, od koder nas je pot vodila do Bohinjske Bistrice. Po vkrcanju na vlak smo se z njim odpeljali do Mosta na Soči in se tako skozi Baško grapo prepeljali na Primorsko.

Naš prvi postanek je bil v občini Kobarid, kjer nas je pričakal tamkajšnji župan. Po daljši predstavitvi občine v prostorih Občine Kobarid, je sledil ogled kostnice nad Kobaridom, od koder je bil tudi lep razgled na mesto. Župan nam je s svojimi sodelavci povedal, da se tudi v Kobaridu srečujejo s podobnimi problemi kot pri nas.

Posebno zanimiv postanek je bil v knjižnici, ki ima svoje prostore v prenovljeni stavbi nekdanje gostilne v Kobaridu. Moderna knjižnica s poročno dvorano in prostori za mladino in čitalnico je navdušila vse nas in že smo imeli v mislih primeren prostor v Moravčah, kjer bi lahko uredili primerne prostore za knjižnično dejavnost.

Rdeča nit predstavitve občine Kobarid je bil vsekakor potres pred nekaj leti in popotresna obnova. Kljub nekaterim zapletom, ki smo jih zasledili v sredstvih javnega obveščanja, smo dobili vtis, da je država le veliko prispevala za obnovo v Posočju. Obisk vasi Drežniške Ravne pod Krnom nas je o tem vsekakor prepričal.

Ogled v Kobaridu smo zaključili z ogledom muzeja, v katerem je zelo nazorno prikazana grozovitost Soške bitke v I. svetovni vojni, ki je pustila sledove vse do danes.

Polni vtisov iz Kobarida smo se podali v Goriška Brda, kjer smo z razglednega stolpa dobili pravo predstavo o Brdih in življenju v njih. Pod vodstvom tamkajšnje svetnice v občinskem svetu smo podrobno spoznali Goriška Brda, posebno pa še kraj Šmartno v Brdih.

Ogled Brd je zaključil tamkajšnji župan, ki nam je predstavil prizadevanja za napredek Goriških Brd in za pripravljenost ob vstopu v Evropo.

Vodička je imela pravo učno uro

Ob zaključku ekskurzije smo za kratek čas doživeli tudi utrip tamkajšnje »osmice« in se v poznih večernih urah odpravili nazaj proti domu.

Tudi letošnja ekskurzija je bila zelo poučna, pomembna pa je bila tudi zaradi izmenjave mnenj in izkušenj iz posameznih občin.

M.B.

32 konjenikov prejezdilo del Moravške planinske poti

Imenje, 24.junij 2003

Valvasorjeva konjenica iz Litije ob dnevu državnosti vsako leto pripravi 5-dnevno ježo po Sloveniji. Letos, ko so se na pot odpravili enajstič, pa so prvič v svojo pot vključili skoraj celodnevni pohod po Moravški planinski poti. Nanjo so vstopili v Kandršah, nadaljevali na Vrh, Limbarsko goro, Imenje in Javoršico. Na četrtem dnevu je sodelovalo 32 konjenikov, med katerimi so bili tudi konjeniki Konjeniškega društva Jurij Vega iz Moravč. Ob prihodu na Imenje k Lukatijevim, na kmetijo odprtih vrat, je **Andrej Repe, stotnik Valvasorjeve konjenice** dejal, da so občutki enkratni, ljudje ob poti so prijazni in jih z veseljem pozdravijo, izbrana pot pa primerna tako za konje kot jezdece, saj je je veliko skozi gozd in ni nevarna. Poudaril je, da je imel Matej Pirc iz moravškega konjeniškega društva, njegova desna roka pri določanju trase, dober nos in je dober poznavalec domačih krajev. Pri Lukatijevih so imeli postanek za oddih in malico. Pričakala jih je tudi županja Ljudmila Novak, jim izrekla dobrodošlico in željo po prijetnem potovanju skozi lepe moravške kraje. S stotnikom sta si ob zvokih harmonike Jožeta Vidergarja izmenjala spominsko darilo in plaketo o pohodu Valvasorjeve konjenice skozi občino Moravče, s katerim so prispevali k turističnemu utripu v kraju prav na dan pred praznikom dneva državnosti.

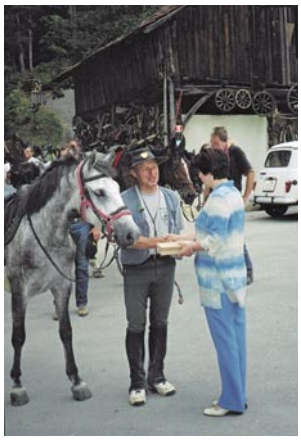

Med 32 konjeniki je bilo tokrat 6 žensk. **Tanja iz Velenja** (levo) je prvič jezdila z Valvasorjevo konjenico. Ima fanta iz litijskega konca in jo je za pot navdušil on. Pravi, da ji ni žal, saj je takšna pot preizkušnja konja in sebe, njuna vzdržljivost, vztrajnost. **Zofka iz Moravč pri Gabrovki** je na poti drugič in Tanjinim izkušnjam dodaja še, da je to tudi preizkušnja med ljudmi, ki morajo ob nepredvidljivih dogodkih drug drugemu stati ob strani, si pomagati, reševati probleme v skladu z možnostmi. Njo prevzema popolna povezanost z naravo, živaljo in človekom. To je nekaj čisto drugega kot vsakdanje življenje.

Moravški konjeniki so se odpravili v Moravče, kjer so sodelovali na osrednji občinski prireditvi ob dnevu državnosti, Valvasorjevi pa so se podali dalje, saj jih je čakal še zadnji dan petdnevnega »izleta«.

MAL, foto Tilen Novak

31. maja malo po peti uri zjutraj smo lahko na našem jutranjem nebu opazovali delni Sončev mrk. Sonce je tega dne vzšlo ob 05:15 in je že bilo v fazi delnega mrka. Sonce je že bilo delno prekrito z Luno. Ker se je pojav odvijal ob vzhodu Sonca na jutranjem nebu, smo se Boris, Rok in Matej odpravili na Limbarsko goro, kjer smo opazovali ta občudovanja vreden pojav. Celoten pojav je trajal le eno uro, do 06:15! Tako smo delne faze fotografirali in nastali so prečudoviti posnetki z Luno prekritega Sonca. Več o samem mrku in ostalih nebesnih dogodkih si lahko preberete na straneh moravškega astronomskega observatorija Vega http://users.volja.net/obsvega/home.htm

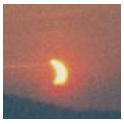

MATEJ MIHELČIČ, AD Komet

600 ur dela za zabavo

Kdaj pa kdaj nam na misel pade tudi kakšna neumnost. Tako smo se v začetku marca letošnjega leta odločili, da bomo ***sodelovali na Red Bull-ovem tekmovanju v spustu z Ljubljanskega gradu z doma narejenimi vozili.*** *Oddali smo Gregovo skico oziroma načrt za izdelavo pomanjšane verzije tramvaja in bili uspešno potrjeni konec aprila, takrat smo tudi pričeli z izdelavo celotne zadeve. Več kot mesec dni smo se skoraj vsak dan po službi/šoli dobivali pri Pr´jatlu za hišo, kjer smo gradili naše čudo. Seveda je bilo potrebno premisliti vse detajle in upoštevati vse omejitve organizatorja (maksimalna teža, nezdrobljivi materiali, zavore, krmilni sistem,…) Ta čas smo na stranski tir postavili skoraj vse druge stvari (GoGo je shujšal 3kg, Gapi še ni obrnil računalniške igre Black hawk down, Gega je opravil izpit iz prostoročnega risanja samo s 7, Le@ se je skoraj navadila piti pivo, nekateri še vedno niso dobili punce…:) Počasi je dobival tramvaj pravo obliko, na koncu smo se še ´igrali´ z malenkostmi in postavljali prijateljstvo naše ekipe na pravo preizkušnjo trdnosti.*

V nedeljo 15.6. je bil dan spusta, dobili smo se na Ljubljanskem gradu, kjer je moralo naše vozilo najprej uspešno prestati tehnični pregled. Spust se je začel ob 15. uri po naključnem vrstnem redu ekip, po izvirni predstavitvi naše ekipe in vozila in dovršenosti izdelave tramvaja in perfektni vožnji Pr'jatla, smo se ***uvrstiti na izvrstno 10. mesto med 75. prijavljenih vozil.*** *Po tekmovalnem delu nas je čakala še zabava na gradu in DOLGA noč. Skozi ves dan nas je spremljala dobra volja in vsi smo se zelo zabavali, kar so opazili tudi lokalni navijači. V ekipi smo sodelovali: Lea Kudeljnjak – LE@, Grega Cerar - GEGA, Gašper Pogačar - GAPI, Jure Gostič - GOGO, Anže Cerar – PR´JATU, Anže Kočar- KOKO (vsi iz MK Rokovnjač). Za pomoč se najlepše zahvaljujemo vsem sponzorjem. Zahvala za požrtvovalnost pa gre Jožetu Bencek iz Trnjave za odlične karikature, našim staršem, posebej IVOTU in MAGDALENI Cerar iz Goričice in Zvonetu Dolencu s Prevoj za tehnično pomoč.*

ANŽE KOČAR

10. sezona Grajskih kulturnih večerov na gradu Tuštanj

Polovica izvedenih skladb je bila Učakarjevih

V petek, 20.junija, je bil na gradu Tuštanj že 4. večer glasbe moravškega rojaka Gvida Učakarja. Pihalna godba Moravče vsako leto v juniju organizira večerni koncert, kjer se obudi spomin na glasbenika, kapelnika in komponista Gvida Učakarja. Pri ponovni ustanovitvi Pihalne godbe Moravče leta 1974 je bil Učakar tudi mentor in strokovni sodelavec godbe.

Takratni kapelnik in ustanovitelj moravške godbe Miro Capuder je uspel, poleg že bogate glasbene ponudbe v Občini Moravče, ustanoviti Pihalno godbo in tako popestriti glasbeno dejavnost. Z glasbenimi navdušenci in zanesenjaki je godba aktivno delovala vsa ta leta in naslednje leto bo že 30 let, odkar so pričeli s prvimi nastopi.

Sedanji kapelnik Sašo Vavpetič uspešno nadaljuje Capudrovo delo in arkade grajskega dvorišča so z nastopom Pihalne godbe tudi naznanile pričetek grajskih kulturnih večerov.

Koncert je obiskalo lepo število obiskovalcev, ki redno spremljajo delo godbenikov in jim s svojo prisotnostjo na koncertih tako izkazujejo svojo podporo in pripadnost njihovemu glasbenemu delu.

Koncert je izzvenel v lep glasbeni dogodek, ki je s pestrim glasbenim repertuarjem posegel na klasični program za pihalne orkestre, kakor tudi v priredbe zabavnih del. Tu je bil še posebej opazen napredek godbe v programskem smislu, ko je z izborom zabavnih skladb in pravo rokersko izvedbo, poslušalce še dodatno prepričal o njihovem dobrem delu. Člani godbe in njihovi zunanji sodelavci so predvsem v skladbi Final count down s kitarskimi solažami in osnovno glasbeno temo na klaviaturah ustvarili pravi orkestrski zvok, ki je kljub patini grajskih zidov izzvenel prepričljivo.

Kot vsako leto je tudi letos Pihalna godba gostila eno izmed sosednjih prijateljskih godb. Tokrat je gostovala godba iz Mengša pod vodstvom Primoža Kosca, ki je s prepričljivo dirigentsko roko godbo vodil do dobrega muziciranja in občutka za lepo interpretacijo. Poslušalce je posebej navdušil solist na ksilofonu Jani Per. Nastop mengeške godbe je z uvajanjem ritmičnih glasbil, ropotulj, ksilofonov navduševal poslušalce.

Višek večera je bil združen nastop obeh godb, ki sta z izvajanjem železnega programa koračnic zaključila 4. glasbene dneve Gvida Učakarja.

Na koncu se je vsem nastopajočim in obema dirigentoma v imenu organizatorja zahvalil predsednik moravške godbe z željo še po nadaljnjem skupnem sodelovanju. Na koncertu je bila prisotna tudi gospa Hema Učakar, žena pokojnega Gvida Učakarja, ki je redna spremljevalka glasbenega ustvarjanja godbe in je s svojo prisotnostjo še dodatno prispevala k resnično lepemu glasbenemu dogodku.

Hema Učakar je vsakoletna obiskovalka glasbenih večerov Gvida Učakarja. Letos jo je spremljal starejši sin Borut. Gospa Hema pa se je z veseljem z Mirom Capudrom spominjala skupnih dogodkov iz časov, ko je z možem Gvidom živela v Moravčah.

MILAN KOKALJ, foto MAL

Na gradu Tuštanj gostovalo Mestno gledališče ljubljansko

Bogec se krega na Gregorja Čušino, gledalcem se pa še kar smeji

Grad Tuštanj, 28. junij

V okviru drugega grajskega kulturnega večera v deseti sezoni je gostovalo Mestno gledališče ljubljansko z monodramo Hagada. Hagada je avtorski projekt igralca v Kristusovih letih (33) Gregorja Čušina.

In smo lahko prebrali v gledališkem listu, ki je tudi tokrat privabil večji del tujih obiskovalcev. Pohvaliti pa je potrebno tudi organizatorja, ki je v sklop Grajskih kulturnih večerov prvič uvrstil dramsko predstavo in je pri izbiri imel srečno roko.

Ob začetku igre je izurjeni gledališčnik gledalce nagovoril s prijaznim pozdravom: »Marsikje sem že nastopal, v gasilskem domu, majhnih odrih, tesnih dvoranicah, a pod milim nebom v dežju še ne. Tokrat bo prvič in že zato bo predstava nekaj posebnega.« In je tudi bila. Gledalci smo sedeli pod »streho« atrijskih zunanjih hodnikov v atriju in nadstropju. Izvrsten igralec, ki je na tako pristen način vzpostavil kontakt s publiko, pa je v prvih dveh slikah nastopal na pripravljenem odru, ko pa je začelo močneje deževati, je tudi sam stopil pod »streho«, kar pa nikakor ni vplivalo na njegovo odlično igro. Odlikovala ga je sproščenost, vživetost v igro telesa, mimike in gibanja. Govor igralca je dopolnjeval igro z različno barvo, višino in jakostjo glasu. Ambient pa je prispeval svoje, saj se je igralcu za hrbtom na steni odvijala igra sence, prava paša za oči. Ker igra ne vsebuje zvočnih efektov, je Stvarnik zemlje in neba pobudo vzel v svoje roke in samodejno prispeval blisk in spremljajoči grom prav v trenutkih, ko je igralec rekel kakšno čez Njegovo častitljivo ime. Pa vendar je besedilo izvrstno, moralno. V njem ni plehke in obrabljene komike neslanih šal, žaljivosti. Citati vzeti iz Svetega pisma so oplemeniteni s problemi današnjega načina življenja in so kot za šalo nevsiljivo, humorno in preprosto dosegali smeh, zabavo in cilje duhovnih razsežnosti.

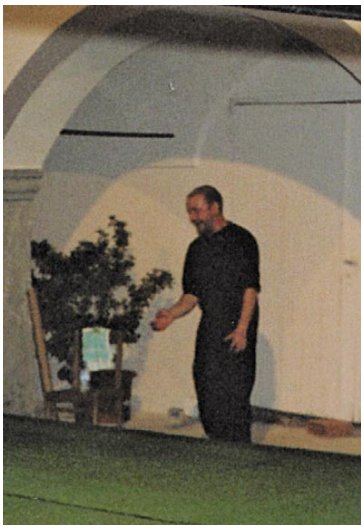

Komedijo Hagada lahko brez dvoma uvrstim med tiste, ki bodo še nasmejale občinstvo tudi brez poceni štosov.

MAL

Baragovi dnevi v Trebnjem

V sklopu praznovanj ob rojstnem dnevu Friderika Barage (29. junija) pripravlja občina Trebnje številne prireditve. V nedeljo, 29. junija, je bila v Knežji vasi pri Dobrniču, v bližini Baragove rojstne hiše slovesna maša na travniku pred cerkvijo, ki jo je vodil beograjski nadškof Stanislav Hočevar, po njej pa kulturni program.

Na povabilo županje občine Trebnje, gospe Marice Škoda, je bila osrednja govornica v kulturnem programu županja občine Moravče, gospa Ljudmila Novak, saj Trebnje in Moravče povezuje ime slovenskega misijonarja in svetniškega kandidata. V svojem govoru je najprej predstavila Moravško dolino in zgodovino gradu Belnek, ki je bil nekaj časa v lasti Ignacija Baraga, Friderikovega strica. Po smrti staršev je bil stric tudi njegov skrbnik. Del svojega otroštva je Baraga preživljal na gradu Belnek skupaj z bratranci in sestričnami v idiličnem vaškem okolju, kamor se je rad vračal tudi v času študija.

Poslušalci so z zanimanjem prisluhnili govoru in na koncu dejali, da so slišali tudi marsikaj novega o svojem rojaku in Moravški dolini.

R. N.

Na tretjem grajskem večeru,5.julija, je navduševal kvintet Ventus z narodnimi in ponarodelimi pesmimi. Njihovo vrhunsko petje je nadgrajeval baritonist Marko Kobal, član ljubljanske opere, s petjem samospevov in opernih arij ob klavirski spremljavi Olene Boljubaš.

MAL

V letošnji sezoni na sporedu še:

13. julij ob 16.uri slovesen blagoslov zvonov in Mozartova maša za orkester, zbor in soliste. Slovesnost vodi nadškof dr. Franc Rode

19. julij ob 21.uri – odprtje prodajne likovne razstave z izbranim kulturnim programom

Srečanje Podeželskih žena in deklet na Dolah pri Litiji

V sobota,7. junija, smo se nekatere predstavnice našega društva udeležile srečanja Podeželskih žena in deklet, ki delujejo pod okriljem svetovalne službe Litija. Gostiteljice iz Dol pri Litiji so pripravile dobrodošlico z golažem v lovski koči na Dolah. Predsednica društva Irena Bostič nas je pozdravila in povabila na pohod po Oglarski poti. Tu sta prevzela vodenje revirski gozdar g. Jože Prah in predsednik krajevne skupnosti. G. Jože Prah je s svojo pripadnostjo gozdu, podeželju in naravi na sploh odlično vodil in predstavil življenje in delo na tem koncu osrednje Slovenije. Vasi so sicer male, vendar pa lokacijsko razdeljene na veliki planoti, ki so s slabo cestno povezavo kljub bližini Litije,Šentruperta in Radeč oddaljene. Kljub temu pa ljudje izžarevajo vedrost in delavnost, ki jo potrebujejo za obstoj kraja.

Vročina, ki nas je ob blagi sapici spremljala na poti, nam ni pokvarila navdušenja. Ob vrnitvi na Dole je bil v kulturnem domu program z diapozitivi o kraju. Gosta, Peter Vrisk, predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in Marija Horjak, predsednica Zveze kmetic Slovenije, sta na srečanju v kulturnem domu z dano besedo pohvalila druženje. Predsednica društva Irena Bostič je po končanem programu vse udeležence povabila na svoj dom, kjer smo zaključili s pogostitvijo. Irena živi v graščini zgrajeni leta 1600. Njeni predniki pa so graščino kupili leta 1900. Graščina je v fazi prenove, vse nas pa je Irenina domiselnost in vztrajnost pri prenovi navdušila.

Srečanja bodo postala tradicionalna. Naslednje leto bo srečanje na Vačah. Leta 2005 pa po vsej verjetnosti v Moravčah. Po končanem srečanju smo ugotovile, da priprava takega srečanja sicer zahteva velik napor, ampak v Moravčah bi jim lahko naredile in pokazale marsikaj zanimivega. Gostiteljice pa vsekakor znamo biti, kar smo že tudi pokazale.

S prijetnimi vtisi smo srečanje zaključile v večernih urah.

DARJA GALIN, foto Sonja Zidar Urbanija

Ekskurzija po Gorenjski

Zadnja sobota v maju je bila kot naročena za ekskurzijo po Gorenjski. Članice Društva podeželskih žena in nekateri naši bližnji smo ta dan obiskali kmetijo Pr'Matijovc v Podbrezju, kjer se ukvarjajo s pridelavo in predelavo sadja, pridelavo krompirja in zelja in prodajo na domu in tržnici. Navdušila nas je predvsem pridnost in zagnanost mladega gospodarja ter zavest, da je vrednota prenove kmetije na starih objektih večja kot pa izgradnja novih poslopij.

Čez Pokljuko smo nadaljevali do Stare Fužine in si tam ogledali Sirarski muzej. Naslednja postaja je bila Radovljica. Čudovito staro mestno jedro je kar ponujalo sprostitev ob kavici. V prijetnem mestu smo imeli tudi kosilo in si ogledali še čebelarski muzej.

Dan smo zaključili še z obiskom Brezij in se vrnili domov.

DARJA GALIN

Podeželska mladina dejavno preživlja prosti čas

Že v prejšnjih številkah Novic iz Moravške doline smo Vas obveščali, kaj se dogaja v Društvu podeželske mladine Moravče. Na regijskem tekmovanju »Kviz mladi in kmetijstvo« v Motniku je naša ekipa osvojila 1.mesto in se s tem udeležila tudi ***državnega tekmovanja »Kviz mladi in kmetijstvo« v Sv. Juriju ob Ščavnici in tam zasedla odlično 3. mesto.***

Na praznični dan, 1.maja, smo članice in člani našega društva pomagali pri strežbi ***na 10. prvomajskem srečanju na gradu*** *Tuštanj in sicer Društvu krajanov Spodnjega in Zgornjega Tuštanja. Da je maj mesec ljubezni, se je poznalo tudi pri nas, saj se je* ***poročilo kar sedem naših članic in članov****, katerim smo osebno odšli čestitat na dan poroke, kjer smo jim izročili tudi simbolično darilo.*

14.maja smo *se odpravili k* ***DPM Maribor*** *v Spodnje Vrtiče natančneje v vinotoč Holer, kjer smo* ***praznovali tretjo obletnico pobratenja****. Popoldne smo imeli društvene kmečke igre, proti večeru pa smo se odpeljali na Plač, kjer stoji stolp in meri v višino 26 metrov. Z njega smo si lahko ogledali velik del Štejerske in Avstrije, če pa bi bilo še lepše in jasno vreme, pa bi lahko menda videli tudi del Hrvaške z Zagrebom. Na večer smo se vrnili in praznovali obletnico pobratenja. Bi se vnili, a nam je bil prihod domov onemogočen, saj je bilo strašno neurje, zato smo se domov vrnili šele v nedeljo. Sedaj pa malo o delovanju društva.* ***Sodelovali smo na državnih športnih igrah****. Ob dnevu državnosti smo imeli v Moravčah zabavni del prireditve. Sodelovali bomo na regijskih in upamo, da tudi državnih kmečkih igrah. Sicer pa smo se v društvu pričeli* ***že sredini aprila pripravljati na 25.kmečki praznik v Moravčah, ki bo v nedeljo, 27.07.2003****. Pričel se bo ob 15.00 uri s povorko kmečkih del in običajev s startom na avtobusni postaji. Po končani povorki bodo sledili pozdravni govori, saj smo povabili župnje in župne vseh sosednjih občin in podelitev priznanj. Za tem se bo pričel zabavni del našega praznika, saj bomo članice in člani našega društva poskrbeli za jedačo in pijačo, Vi pa boste lahko zaplesali ob zvokih ansambla Mladi Dolenjci. Skratka vabimo Vas, da nedeljsko popoldne preživite z nami v Moravčah. Mi pa se bomo potrudili in poskrbeli, da se boste med nami dobro imeli.*

NUŠA CAJHEN, predsednica DPM Moravče

Kolesarji DU osemnajstič skupaj

Krašce, 5.junij 2003

Tokratni cilj je bila gostilna Frfrav v Kraščah, kamor se je pripeljalo 120 kolesarjev iz 8 različnih društev upokojencev. Najštevilčnejša skupina kolesarjev se je pripeljala iz Kamnika in Komende, kar 53 kolesarjev.

Kolesarje je pozdravil predsednik društva Franc Novak in organizator vseh osemnajstih srečanj Jože Novak. Po uradnih pozdravih, izrekanju dobrodošlic in okrepčilu je sledilo veselo druženje. Obiskala nas je tudi županja in se čudila množičnosti. Udeležencem je predstavila občino Moravče in svoje delo ter jim zaželela še veliko kolesarskih izletov, da bi jim zdravje to dopuščalo ter veselih druženj z dobrimi medsebojnimi odnosi. Kar pa smo člani že po topli malici tudi vzeli zares in ob igranju na harmoniko veselo zapeli in zaplesali. Na harmoniko so igrali Nande Starin, predsednik DU Domžale, Meta Sušnik iz DU Vir in Mici iz DU Ihan. Udeleženci so se po dvanajsti uri razšli, čakala jih je še pot domov. Že ob slovesu pa je bilo jasno, da bo drugo leto tudi 19.srečanje kolesarjev na Moravškem.

po zapisu Jožeta Novaka

DU Moravče na obisku pri Zagorjanih

Zagorje, 11.junij Tokratno tradicionalno srečanje so organizirali v DU Zagorje. Kot dobri gostitelji so jih sprejeli z apiritivom in nagovorom predsednika DU Zagorje Lojzeta Bizjaka. Sledila je vožnja z avtobusom do Okroglice Loka pri Zidanem Mostu. Ob vznožju Gore smo malicali na turistični kmetiji Vinka Močnika, nato pa se povzpeli pri

35°C na vrh 711 m visoke gore. Moravčani teh krajev še nismo poznali. Skoznje vodijo Zasavska planinska pot Kozje - Lovrenc, Bizeljsko – Kum in Planinska pot XIV. divizije. Po povratku na turistično kmetijo smo si izmenjali spominski darili. Moravčani pa moramo do prihodnjega leta, ko bomo organizatorji, dobro premisliti, kako bomo presenetile svoje obiskovalce.

po zapisu Jožeta Novaka

Obveščamo vas, da je od 2. julija odprta nova lekarna na Viru.

Delovni čas:
od ponedeljka do petka
od 8. do 12. ure in od 14. do 18. ure

Lekarna Vir
Blanka Kos, mag. farm.
Čufarjeva 23, 1230 Domžale
Tel.: 724 45 82

VLJUDNO VABLJENI!

Športno rekreativno srečanje diabetikov

Hrastnik, 31. maj 2003. Letošnjega, 8.srečanja, diabetikov Slovenije, ki ga je organiziralo Društvo diabetikov iz Hrastnika, smo se v večjem številu udeležili diabetiki iz občin Domžale, Moeavče, Mengeš, Trzin in Lukovica, ki so člani našega društva.
Dobro razpoloženi smo se odpeljali iz Domžal skozi Moravče v Zasavje do Hrastnika. Sprejeli so nas prijazni domačini. Slavje je pričela odlična Rudarska godba iz Hrastnika, ki letos praznuje 150 let delovanja. Ubrano je zapel domači pevski zbor, ki ima tudi več desetletno tradicijo. Tako se je začel uradni del srečanja v veliki športni dvorani. Sledil je pozdravni govor župana občine Hrastnik, ki je bila generalni pokrovitelj srečanja. Pismo častnega pokrovitelja srečanja, predsednika države dr. Janeza Drnovška, je vsebovalo veliko spodbudnih misli o načinu življenja in ohranjanju zdravja. Tehtne misli o načinu življenja pa tudi v skrbi za naše zdravje, je dodal minister za zdravje gospod dr. Keber. Srečanje je pozdravila predsednica zveze diabetikov Slovenije gospa Vlasta Gjura Kaloper, dr. med.
Tisoč dvesto glava množica se je nato podala na stadion. Za nas je bilo pripravljenih veliko športnih iger: pohodi, tenis, plavanje, raftanje, streljanje in drugo.
Na daljši pohod, cca 10 km, nas je odšlo preko 70. S planinskimi vodniki smo se podali v okolico Hrastnika proti Blatom. Tu je bil nekoč dnevni kop premoga. Nadaljevali smo do Dola. V lepi šortni dvorani smo se malo okrepčali, nato smo se vrnili v Hrastnik. Mimogrede smo si ogledali nekdaj tipično knapovsko stanovanje. Tu so se pred in v začetku 2.svetovne vojne zbirali znani zasavski revolucionarji. Kraji, kjer smo hodili, so res lepi in vredni ogleda. Domačini so prijazni in gostoljubni. Po vrnitvi v športni park nas je čakala vesela množica, ki je že zaključila z ostalimi dejavnostmi. Ob zvokih melodij se je marsikateri par prešerno zavrtel. Na prvem srečanju v Domžalah se nas je zbralo štiristo petdeset, nato pa vsako leto več. Mislim, da pobuda Domžalčanov ne bo zamrla. Na naših srečanjih si bomo izmenjevali izkušnje, kako živeti z boleznijo, ki jo je vsak dan več.

MARIJAN GRIL

DU izvedlo letni občni zbor

Moravče, 16.maj 2003
V kulturnem domu se je zbralo veliko članov in gostov iz sosednjih društev, s katerimi sodelujemo v različnih dejavnostih in sekcijah. Med udeleženci je bila tudi županja Ljudmila Novak, predsednik borčevske organizacije tovariš Jože Kveder in drugi.
Prvi del zbora je bil namenjen kulturnemu programu, ki so ga izvajali mešani pevski zbor DU Moravče. Pozdravni nagovor je imel dolgoletni predsednik društva Franc Novak, ki je v nadaljevanju tudi vodil predsedstvo zbora. Sledila so poročila o delu društva za preteklo leto in program dela za leto 2003. Iz poročil je bilo razvidno, da je bil program aktivnosti DU, sekcij in pevskega zbora v celoti izvršen in celo razširjen glede na načrtovano. V nadaljevanju uradnega dela je vse upokojence nagovorila županja, zaželela je zdravja, sreče, poguma in nadaljnjega uspešnega sodelovanja med občino in društvom. Za nagovor je bila deležna burnega aplavza. Predsedniki sosednjih društev so se zahvalili za povabilo in izrazili presenečenje nad uspešnostjo podeželskega društva. S svojim delovanjem je lahko za zgled mnogim po članstvu številčnejšim društvom. Očitno društvo dobro dela in napreduje pri pridobivanju novih članov. V letošnji pomladi je društvo ustanovilo sekcijo zeliščarjev, ki jo vodi domačin upokojenec Ivan Koderman.
Podeljeni sta bili društveni plaketi ZDUS-a Ljubljana. Slovesno sta ju podelila predsednik Franc Novak in tajnica Vlasta Vresk Jožetu Jamšku in Jožetu Novaku za dolgoletno prizadevno delo v društvu. Zahvalo pa je prejel mešani pevski zbor za 18-letno ljudsko petje v domačem kraju in drugod, kamor ga povabijo. Sledilo je družabno srečanje s pogostitvijo v avli kulturnega doma. Na srečanju ni manjkalo dobre volje, kramljanja in petja.

JOŽE NOVAK

Na fotografiji sta Jože Novak (skrajno levo) in Jože Jamšek (med Jožetom Novakom in županjo), dobitnika plaket Zveze društev upokojencev Slovenije.

HRASTNIK

Dne 19. in 20. julij 1942

Topot korakov tisočerih,
čelade mokre premikajo se izza vej.
V srcu nosijo le smrti vero;
jutro obeta strašno se vasici tej!

Ostali sami ste vaščani,
le krokar skozi mrak leta,
grobo zbujeni ob uri rani,
ločitve dan in smrti se obeta!

Ne pričakujoč, da sovrag
pogrinja mrtvaški prt,
sovražna horda udira skozi domači prag.
Može vodi na Vrbanov pod,
sen življenja grobo je strt…

Od dvainosemdesetletnega župana,
Topolškovega očeta,
od smrti Njega
horda fašistična – zmago si obeta!

Tujec z izdajalcem zamislil si je smrt,
ki le vragu ni sveta;
v ognju skednja, obdanega od sovraga jekla
poslednja sraga življenja deveterici je iztekla!

Kdo naj občuti prekletstva bolečine?
Kdor ni izkusil tega, ne ve,
kako se za domačo grudo gine.

Žene, otroci, zajeti v koloni sovražni
utirajo pot skozi gozd.
Z bogatim plenom se pomika,
idoč v naročje novi kazni,
v naročje Evropi-neprijazni.

Vas gori,
ogenj sika v nebo…
kriki umirajočih,
ožgano meso…
strašan zadah se na Goro vije.
Skozi oblake umirajoče
zadnjič poletno sonce posije.
Žarkom sonca človeška zloba ni mar,
dokler oblak črn jih ne zakrije…

Preplašen krokar se skrije v goščavo.
Noče biti priča gnusnega zločina.
Lisica išče plen, pobegne v Planjavo
iskat sled podlega izdajstva.
Ne želi gledati mrtvega trpina.

Leta tri vas v razvalini sameva.
Trnje, grmovje čez njo rase,
zvečer korak vaščana ne odmeva,
le trop srn plahih se na obronku pase.

Ob zarji Svobode vrnejo se izgnanci,
žene in otroci ponovno vas zgradijo.
Še znižajo se do doline klanci,
lastovke zopet izpod streh letijo….

Življenje nove poti ubira.
Vaša smrt mučeniki ne tone v pozabo!
Naj še tako laskavo Slovenija
v Evropo se ozira,
smrt vaša nam večna bo kalvarija!

FRANCE RAVNIKAR

Dekanijski pastoralni dan Domžalske dekanije

V soboto, 24. maja 2003 je na Brdu pri Lukovici, pod geslom SRCE IN ROKE ŽUPNIJI, potekal prvi dekanijski dan. Lahko ga imenujemo kar krščanski shod osemnajstih župnij dekanije Domžale. Omogočeno je bilo namreč, da so se shoda udeležili vsi, ki jim je župnija blizu skupaj s svojimi družinami. Najbolj navdušujoč je bil pogled na množico mladih, saj se jih je zbralo preko sto. Razveseljivo je, da mladi čutijo, da je v odkrivanju krščanskih vrednost in služenju bližnjemu ter prostovoljstvu veliko večje osmisljenje lastnega življenja, kot pa egoističnem gledanju samega sebe.

Srečanje smo začeli z uvodnim bogoslužjem v čudovito okrašeni župnijski cerkvi na Brdu.V Božji besedi in nagovoru nam je bilo dano sporočilo, da je kristjan luč sveta in njegovo življenje je nenehno oznanjevanje, kjerkoli je.

Dopoldanski del je potekal študijsko po skupinah. Preko celega dne se nas je zvrstilo blizu 400. Dobra tretjina je delala po skupinah, otroci in mladi so v veseli igri in sproščenem vzdušju odkrivali, kje v župnijah je njihovo mesto. Najmlajše so varovale vzgojiteljice vrtca Dominik Savio. V župnijski cerkvi se je neprenehoma molilo in spovedovalo. Organizatorji župnije Brdo so poskrbeli, da ni ničesar manjkalo in da je vse potekalo v najlepšem redu. Bilo je tako kot v prvi Cerkvi. Res nas je bilo v primerjavi s celotnim prebivalstvom petih občin le peščica, toda tudi prvih kristjanov je bilo le peščica.

V delu po skupinah se je izoblikoval posnetek trenutnega stanja, ki vlada v naših župnijah: da ima večina župnij veliko bogoslužnih sodelavcev, da je področje oznanjevanja dobro pokrit in oblikovan program osnovnošolskega verouka, po osnovni šoli pa nastajajo vrzeli. Služenje občestvu se najbolj udejanja v karitativnih dejavnostih župnij. Novo pa je bilo ugotavljanje stanja na prosvetnem, kulturnem in športnem področju v župnijah. Čuti se pomanjkanje povezanosti s kateheti, šolo, župnijo in civilno oblastjo. Udeleženci teh skupin so bili polni idej, ki se lahko v prihodnosti uresničujejo. Tako naj bodo župnije povezane v dekaniji. Skupna vsem je bila ugotovitev, da se vse začenja v družini in da bi bila potrebna večja povezanost vseh med seboj.

Popoldan je bil kulturno in duhovno zelo bogat. Ob pestrem kulturnem programu, v katerem je sodelovalo pretežni del župnij, je bila zelo zanimiva predstavitev vseh župnij naše dekanije. Vrhunec dneva je bilo popoldansko sklepno bogoslužje, ki ga je vodil generalni vikar ljubljanske nadškofije g. Božidar Metelko skupaj z dekanijskimi duhovniki. Posvečeno je bilo Mariji pomočnici Kristjanov, ki je bila pomočnica prvi Cerkvi in je pomočnica tudi nam danes. Sv maša je bila res daritev in odraz dogajanj celotnega dneva, ki se je najbolj očitno razkrilo pri darovanju samem. KAKO PREBUDITI SPEČEGA VELIKANA – ŽUPNIJO, se je po besedah g. Marjana Turnška spraševal g. Metelko? Pogoj – ostati povezan s Kristusom sleherni trenutek dneva po zgledu apostolov in Marije. Ko prebiramo v Apostolskih delih o življenju prvih kristjanov, dobimo odgovore na vsa vprašanja. V poglobljenem duhovnem življenju, bomo sami začutili poklicanost in naše srce se bo na široko odprlo in roke se bodo dajale na razpolago tam, kjer bomo najbolj potrebni. Tako se bo lahko uresničevalo tudi življenje v smislu našega gesla - SRCE IN ROKE ŽUPNIJI.

ANA SKOK

Skavti obiskali Cerkniško jezero

Pot čete Friderika Barage in klana Mcmaček je vodila proti Notranjski, natančneje k Cerkniškemu polju. In kaj nas je vleklo tja? Zanimivosti presihajočega jezera, a je bilo suho in Slivnica, na kateri, smo upali, bomo srečali kakšno čarovnico, a so se nas verjetno zbale. Odpravili smo se na vrh Slivnice in med potjo poslušali učno uro zgodovine o Cerkniškem polju. Na vrhu se je ponudil razgled po Cerkniškem polju in okoliških kraških planotah. Kratek oddih za malico, nato pa šmarnično branje, saj je bil mesec maj. Po športnem razgibavanju smo s spodbudnimi besedami pospremili padalce k poletu in se še sami peš podali v dolino. Pot nas je vodila v Grahovo, kjer smo si ogledali župnijsko cerkev in spomenik Francu Balantiču. Pot smo zaključili z izletom okoli jezera. Dan smo si, ker je bil že poletno topel, polepšali in posladkali s sladoledom.

KRISTINA NOVAK

Novi člani velike skavtske družine na Slovenskem

21.junija se je pri sv. Mohorju zbralo 17 mladih, ki so se leto dni pripravljali, da bi pristopili k skavtski skupnosti. Popoldan je bil duhovno obogaten s skavtsko sv.mašo, ki jo je daroval moravški skavtski duhovni asistent gospod Viktor Primožič. Med sveto mašo je bil najpomembnejši trenutek, ko je bilo v skavtsko družino vključenih 15 izvidnikov in vodnic ter popotnik in popotnica. Obljubili so, da bodo vestno služili Bogu in domovini ter spoštovali skavtske zakone. Ker znajo biti te obljube tudi naporne, so se novi člani in njihovi starši, ki jih pri tem podpirajo ter ostali skavti, posladkali s sladicami in pijačo. Nadaljevali so s športnimi igrami in pogovori o počitnicah. Tako se je dan hitro prevesil v noč. Zaželeli smo si še lepe počitnice in vse dobro do naslednjega snidenja na julijskem poletnem taboru.

KRISTINA NOVAK

Selani sedmič skupaj

V soboto, 28.junija, smo se krajani vasi Selo pri Moravčah s prijatelji in znanci ter vrhpoljskimi tamburaši odpeljali na 7.srečanje vasi Selo – Sela – Sele. V Sloveniji je 72 vasi s takšnim imenom. Tri ure dolga vožnja po Štajerski in Prekmurju je v prijetnih pogovorih kar hitro minila. V vasi Selo na Goričkem v Prekmurju so nas sprejeli prijazni in gostoljubni Prekmurci, s katerimi se nekateri stalni udeleženci srečanj že dobro poznamo. V njihovi vasi se je rodila ideja o srečanju, zato so si vzeli pravico, da so organizatorji vsakega 7. srečanja prav oni, tako smo bili pri njih že drugič. Ob 10. uri se je pričel program z mimohodom predstavnikov vasi, ki so se srečanja udeležile. Srečanje se je začelo z dvigovanjem posebne zastave, ki jo imamo, ter igranjem himne. Nagovoril nas je tudi evangeličanski škof Geza Erniš ter blagoslovil prireditev. Udeležencem je zaželel dobrega počutja. V kulturnem programu je nastopil še zbor in folklorna skupina. Po malici, ki so jo pripravili, je sledil nastop skupin iz posameznih vasi. Našo vas so zastopali vrhpoljski tamburaši in so bili za igranje nagrajeni z veliko pohvalnih besed. Predstavniki vasi smo se udeležili tudi sestanka ter izbrali organizatorja 8.srečanja, ki bo zadnjo junijsko soboto 2004 v vasi Selo na Vipavskem. Zanimivost sedmega srečanja je , da sta dva udeleženca iz vasi Selo pri Žireh prišla na srečanje peš. Hodila sta 7 dni in prepešačila 250 km. Po izmenjavi daril, smo se zahvalili za gostoljubje in organizacijo. Lahko smo si ogledali evangeličansko in katoliško cerkev. Slednja je iz 13.stoletja v obliki rotunde (okrogle stavbe). Udeleženci srečanja se med seboj že dobro poznamo, zato dan ob pogovorih hitro mine.

Naj se ob koncu zahvalim Občini Moravče za finančna sredstva ter del darila. Škoda, da se nihče od »občinarjev« ni udeležil srečanja, da bi se seznanil s potekom in organizacijo srečanja, saj bomo slej ko prej tudi moravški Selani organizatorji takšnega srečanja in bomo potrebovali pomoč in podporo širše skupnosti.

FRANC LEBAR, foto Jože Novak

Račke na potepu

Vzgojiteljici Ivanka Cerar in Ivka Osolnik sta varovance iz skupine Račke Vrtca Moravče povabile na zaključni izlet v Volčji Potok. Račke so bile še premajhne, da bi se potepale same, zato so s seboj vzele še mamice in očke, ki so jih ob vseh prigodicah in nezgodicah hitro skrile

pod perutničke in spet je bilo vse prav. Malčki so se zabavali, a vožnja z vlakcem za zaključek je bila pa pika na i, saj je prijazni vlakovodja vedel o vlakih vse in je bil ljubitelj malih radovednežev. Vročina nas je sicer malo hitreje pregnala iz zanimivega parka, kot bi nas sicer, a nič ne de, saj je ostalo še nekaj minut za hladen sladoled. Hvala vzgojiteljicama za povabilo in Pavli za pomoč pri organizaciji. Račke v teh dneh letijo v višjo skupino, a Ivanki in Ivki bodo še vseeno rade pomežiknile ob srečanjih. Naj se v imenu staršev obema zahvalim za ljubeče varstvo v prvih varstvih naših malčkov.

MAL

Zbora prepevala v gradu Tuštanj

Tuštanj, 17.junij 2003

S prihodom glasbenice Mojce Malovrh v Moravče se tudi na OŠ Jurija Vege nadaljuje in še napreduje pevska tradicija pri najmlajših. Na šoli delujeta kar dva zbora; otroški, ki ga sestavljajo pevci prvih treh razredov in mladinski zbor s pevci 4., 5. in 6. razreda. V okviru zbora deluje tudi Orffova instrumentalna skupins

Zanimanje za petje v zboru še zlasti med deklicami se iz leta v leto povečuje, saj ni nastopa, kjer ne bi poželi navdušenja poslušalcev. Vsakoletnemu božičnemu koncertu so pred 7. leti dodali še junijski koncert na gradu Tuštanj.

Na letošnjem koncertu sta nastopila oba zbora, mlajši godalni orkester in godalni orkester GŠ Kamnik z dirigentom prof. Janezom Klobčarjem in ansambel kitar z mentorjem prof. Ivanom Drolcem. Zahtevne skladbe mladih, a velikih umetnikov, so obiskovalcem polepšale torkovo popoldne, ki je potekalo v znamenju celoletnega glasbenega udejstvovanja. Rezultat katerega pa je bila tudi prva zgoščenka, ki jo je posnel Boštjan Perovšek, pesmi z božičnih in junijskih koncertov Mladinskega zbora OŠ Jurija Vege. Božične pesmi so bile posnete v cerkvi sv Martina v Moravčah ob orgelski spremljavi organista Alojzija Štefana, pesmi s posvetno vsebino pa v dvorani Kulturnega doma. Zbor se zahvaljuje vsem sodelujočim za pripravljenost in sodelovanje, da se je zgoščenka lahko posnela.

Dekleta so si ob tej priložnosti izbrala slikovito ime MUC-ART. Muc pomeni po anekdoti o moravškem mačku nekakšen simbol Moravč, art je drugo ime za umetnost, vse skupaj pa zveni kot Mozart. Domiselno, ni kaj. Vsi tisti, ki vas zanima njihov projekt, obiščite enega od njihovih koncertov, kjer si boste lahko pridobili tudi njihov prvi izdelek.

V odmoru so si obiskovalci lahko ogledali likovne izdelke mladih likovnikov s sedmih osnovnih šol nekdanje občine Domžale, ki so tudi letos sodelovale na ex temporu, katerega organizator je OŠ Jurija Vege Moravče in učiteljica likovnega pouka Inge Ivartnik.

MAL

HURA, POČITNICE!

Kako strniti vse, kar se je v enem šolskem letu dogodilo? *Verjetno bi bilo potrebno kar nekaj črnila preliti na papir, da bi lahko napisala vse, kar se je v tem šolskem letu zgodilo. Šolska vrata so se zaprla, ocene so zaključene in otroški vrvež se je preselil na počitnice.*

Osmošolci so zadnjič prestopil šolski prag *kot učenci in se poslovili od učiteljev na valeti. Starši so ponosno spremljali svoje otroke, ki so pogumno zaplesali, zapeli in se predstavili še zadnjič skupaj kot generacija, ki bo v jeseni sedla v klopi različnih šol. Postali bodo dijaki in se srečali z novimi izzivi v življenju. Upam, da vsi uspešno.*

Za vse ostale pa je bila pripravljena ***zaključna prireditev*** *23. junija v kulturnem domu. Najboljši so iz rok županje Milke Novak prejeli zaslužene nagrade, priznanja in pohvale. Na koncu pa je gospa ravnateljica Eva Karažija vsem zaželela prijetne, vesele in varne počitnice.*

Tako, 1. septembra bo šolski zvonec ponovno zazvonil in oznanil, da so se vrata šole odprla.

Kako smo zaključili šolsko leto? *Predvsem je bilo zanimivo in tudi na trenutke kar malce naporno. Skoraj vsak razred na šoli je pripravil zaključno prireditev za starše, dogajalo pa se je še marsikaj zanimivega, o čemer lahko preberete tudi v šolskem glasilu Vegov rod, ki je izšel tik pred počitnicami.*

Pokukajte!
Mladi plesalci plesne šole Miki, so se za letošnje šolsko leto poslovili od plesne učiteljice Damjane. V jeseni pa k novim plesnim korakom.

Da se prespi v šoli je nekaj dobrega, da se poleg tega pa še podoknice poje v pižamah, je pa "FUL DOBR´".

Najmlajši na šoli smo se pa odpravili kar na Menino in z vodnikom Gugijem osvojili najvišji vrh Vivodnik. Tudi krst smo preživeli.

Jujujuhuhu! Pa poslušajmo, če se kje v bližini skriva Bedanc.
Le kaj je teta Pehta tako zanimivega povedala?

VESELE POČITNICE!

Slika in beseda: ANDREJA VAVPETIČ

Smetana uživala

Zlati bralni značkarji, to smo tisti, ki smo vseh osem let veselo brali knjige, smo za nagrado 6. junija odpotovali v Celovec. Letos je bilo število rekordno, kar 37 od 69 osmošolcev. Malo je kriva tudi knjižničarka in učiteljice , saj vejo, kje najti vzvode za še bolj zagnano branje od zagnanega. Uvedle so nagradni izlet za zlate značkarje, Občina pa je prav nam v proračunu zagotovila denar. Zares iskrena hvala, obojim.

Že navsezgodaj smo napasli oči na Kompasovem avtobusu, fantje pa so si bolj kot avtobus ogledovali nasmejano vodičko. In smo odrinili. Najprej so nas presenetile naše dve učiteljici za slovenščino Malova in Laličeva ter knjižničarka Mojiceja Podgorešek. Gremo v »shopping«. Veselje med puncami je odmevalo vse do Celovca, kjer smo si ogledali trg. Vodička nam je povedala nekaj legend in smo odšli – za nosom in pred ritjo v trgovine. Naslednje ure, so bi celovške trgovine okupirane z nasmejanimi osmošolkami. Vse do Minimundosa je v avtobusu odmevalo šelestenje vrečk in smeh. Mali svet ob Vrbskem jezeru je čakal na naše odkritje. Najprej smo si ogledali živalski vrt s sami plazilci, v veselje ali žalost smo s strahospoštovanjem opazovali raznorazne kače, pajke, kuščarje, želve, … v (hudo) zanimivih okoliščinah. Čakal nas je Minimundus in njegove znamenite stavbe v malem. Lahko rečem, da sem si ogledala vse pomembne stavbe, ki so razpršene po celem svetu na enem kraju v manjši različicah. Čakala nas je še zadnja destinacija. Vrbsko jezero. Za namaknje nog so dejale učiteljice. Nekaj pogumnežev je zaplavalo v toplem jezeru, kasneje pa mrzlično iskalo nekaj ne mokrih oblek. Nazadnje smo se še ustavili na hamburgerjih, po napornem kvizu v avtobusu, kjer so odpovedale spraševalke, mi, zlati značkarji vemo veliko in nam je težko priti do živega. Branje se izplača. Ne samo zaradi tega, ker je branje pomembno za osnovno izobrazbo, ampak se splača tudi zaradi izleta, ki bo za vedno zasidrano v srčkih zlatih zančkarjev.

MARTINA GORJUP

Rozala na državnem finalu festivala Korajža velja

Studio H iz Trbovelj je v tem šolskem letu v OŠ Jurija Vege Moravče izvedel šolske karaoke z naslovom Korajža velja. Na prireditvi so bili izbrani trije učenci (Luka Ivartnik, Tina Bricelj in Rozala Novak) za regijsko tekmovanje, ki je potekalo v Velikih Laščah. Državni finale pa je bil v petek, 27. junija, v Vasi Lipa v Termah Olimia. Na njem je nastopila tudi učenka naše osnovne šole Rozala Novak. Zapela je pesem Lada Leskovarja Vrtiljak. Poleg petja pa Rozalo navdušuje tudi igralstvo, saj z ekipo RTV Slovenija prav v teh počitnicah snema mladinski film Zvesti prijatelji, v katerem igra vlogo Kristine.

MAL, foto Novak

MOJA DOLINA
skozi prizmo obrti, stavbne dediščine in varovanja narave

Mojstri tesarskih in krovskih obrti na Moravškem

Ni je stavbe na Moravškem in drugod po svetu, ki ne bi potrebovala pokrivala za zaščito pred vročino, dežjem, snegom in drugimi vremenskimi nevšečnostmi. Pokrivalo za hišo, gospodarsko poslopje, svinjak, čebelnjak, kozolec, cerkev, kapelice in druge stavbe, je streha ali cimper. Mojstrom, ki opravljajo to obrt po domače pravimo cimpermani ali tesarji in krovci. Kot je potrebno sestaviti ostrešje, je potrebno sestaviti in obdelati les za popolnoma lesene stavbe, ki danes še kljubujejo času, so spomeniki ljudskega stavbarstva, umetnosti, ki je danes sodobni tesarji bolj malo poznajo, predvsem tisti, ki v rokah znajo vihteti le motorno žago. No, seveda ne bom tako huda nad tem, tudi z motorno žago je moč napraviti marsikaj, za rezljanje pa ni primerna, kaj pravite mojstri tesarstva?

Spomeniki ljudskega stavbarstva, ki danes bolj ali manj samevajo, saj je v slovensko kmetijstvo že prodrla t.i. EU miselnost, **so kozolci**, majhne ali pa velike umetnine, tudi na Moravškem izstopajo po vsej dolini. Če se vozimo po njej, nas pozdravljajo od Goričice, Sela, Vrhpolja, v Kraščah, prav pred Moravčami stoji t.i. toplar, zasledimo jih v Zgornjih Kosezah, Pečah, v Drtiji. **Eden izmed njih je z odlokom razglašen za kulturni spomenik državnega pomena v okviru romarskega središča Limbarska gora.**

Današnji prispevek torej govori **o eni zmed najstarejših obrti**, ki je povezana z gradnjo človeških bivališč. Kot piše dr. Janez Bogataj v knjigi Domače obrti na Slovenskem, sodijo cimpermani med tiste obrtnike, katerih delo lahko dokumentirano spremljamo že od srednjega veka (npr. oljne slike, srednjeveške freske ipd). Kako so se nekateri Moravčani izučili te obrti, **sem pobarala Kokoljevega Jožeta z Vrhpolj pri Moravčah**. Za tesarja se je izučil po drugi svetovni vojni. Že kot fanta sta ga na delo **s seboj večkrat vzela soseda z Javoršce, Tičev in Kolomčev, da je lahko zaslužil kakšen dinar. Počasi se je tudi njega "prijelo znanje tesarstva" in je s tesarskim delom nadaljeval**. Skupaj z bratom, Severjevim iz Javoršce sta tesarila po Moravškem in tudi drugod. Tesarji so morali biti **dobri poznavalci lesa**, saj so ga morali tudi primerno obdelovati. Najboljši les za ostrešja (grušte) in lesene stavbe je hrast, tudi kostanj se je našel. **Posekati** ga je bilo potrebno jeseni ali pozimi, **ko les miruje**, tesarji pravijo "ko je mrtev", nato so ga obelili (odstranili lubje) in ga pustili, da se je počasi posušil. Obrtniki, ki so v tesni povezavi s tesarji

in krovci, so seveda žagarji, ki so okrogel les morali nažagati tudi v prave dimenzije, za ostrešje (grušt), lesene stene pri hišah, kozolcih in nekaterih gospodarskih poslopjih, kot so na primer kašče. **Strešne gredi in tramove so sestavljali v konstrukcijo** na različne načine - **lesne vezave** (streha na škarje, trapez ipd.) **Glavno delo tesarjev je seveda ročna obdelava lesa** - tesanje, kjer so v preteklosti uporabljali različna orodja in seveda **sestava oz. montaža**. **Ostrešje se v celoti izdela na tleh**, šele na to se vsako lego posebej pritrdi na zidove. Na **legah stojijo škarniki (špirovci)**, pokončni stebri ipd. **Tudi pri izdelavi kozolcev igrajo najpomembnejšo vlogo prav tesarji**, ki ne izdelujejo le streh temveč celotno leseno konstrukcijo stavbe. Notranji del toplarja, ki ima v nadstropju ponavadi iz tramov izdelano mrežo, običajno ima tudi vrata, kjer so nalagali posušeno travo seno, na Moravškem "mrvo", se imenuje brana, in jo v celoti izdelajo na tleh. Šele na to jo del za delom posamično sestavljajo v konstrukcijo. Nekdaj so vsa dela izdelovali ročno, vključno z dvigovanjem težkih lesnih konstrukcij, Kokoljev Jože pravi: "Ja, vzdigovali smo jih štirje na horuk, v zadnjih letih, ko sem še delal, je vse opravil stroj". **Danes je ostrešje (grušt) izdelano v enem dnevu, prej pa so štirje tesarji delali tudi po teden dni.**

Kokoljev Jože je še povedal, da so **tesarji delali v skupinah, po štirje**, eden je imel vlogo vodje, ki je delo usmerjal in zraven enako težko delal kot drugi sotrudniki. **Z bratom sta v zadnjih letih pred upokojitvijo veliko streh popravila, tudi kozolcev, nekaj sta jih prestavila** iz ene lokacije na drugo, **ohranjala sta tudi tradicijo enostavnega zaključka škarnikov** (špirovcev), kot je vidno na fotografiji. **Prav tako sta prenovila ostrešje na kapeli v Tuštanju, na gospodarskem poslopju lastnika gradu ter ostrešje samega gradu.**

Dediščina tesarskih in krovskih mojstrov je v krajini še prepoznavna, pustimo ji, da taka tudi ostane in jim skupaj poskušajmo najti novo funkcionalno namembnost, da se plastificirane bale le ne bi preveč "razpasle" po moravških travnikih.

MOJCA TERCELJ OTOREPEC,
konservatorka, ZVKDS, OE Kranj

Podatki s prvega popisa v samostojni Sloveniji

Zgodovina popisov na teritoriju današnje Slovenije je dolga in bogata. Prvo štetje prebivalstva je bilo izvedeno že leta 1754. Prvi popis v skladu z današnjo definicijo popisa pa je bil izveden leta 1857. Leta 1921 smo imeli prvi popis prebivalstva Kraljevine Jugoslavije, ki mu je sledil drugi leta 1931. Zaradi druge svetovne vojne leta 1941 ni bilo popisa. Prvi popis po drugi svetovni vojni je bil leta 1948 in naslednji leta 1953. Popis leta 1953 lahko označimo za prvega, ki je imel poleg analitične funkcije tudi registrsko. Na njegovi podlagi je bila namreč nastavljena kartoteka stalnega prebivalstva. V funkciji izboljšave registrov so bili tudi popisi v letih 1961, 1971 in 1981.

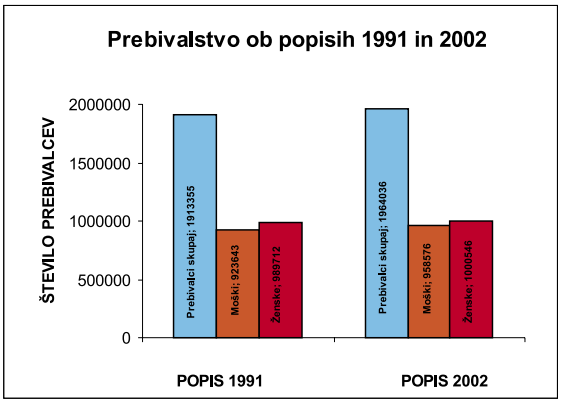

Zadnji popis je bil leta 1991. Tudi pri tem popisu je bila predvidena nastavitev dveh registrov, in sicer registra stavb in stanovanj in registra kmečkih gospodarstev. Zaradi spleta okoliščin do nastavitve registrov ni prišlo.

Popis 2002 je bil sedmi popis po drugi svetovni vojni in prvi v samostojni Sloveniji. Pri tem popisu je pomembno tudi to, da bo zadnji pred vstopom Slovenije v Evropsko zvezo.

Popisovanje na terenu je potekalo med 1.4. in 15.4.2002.

1. Prebivalstvo, gospodinjstva, družine, stavbe in stanovanja, Popis 2002

Občina	Prebivalstvo			Gospodinjstva		Družine	Stavbe s stanovanji [1]	Stanovanja	
	skupaj	moški	ženske	skupaj	povprečna velikost			skupaj	povprečno na stavbo s stanov. [1]
MORAVČE	**4508**	**2227**	**2281**	**1307**	**3,5**	**1178**	**1353**	**1557**	**1,2**
LUKOVICA	4972	2487	2485	1443	3,5	1344	1325	1627	1,2
DOMŽALE	29902	14411	15491	9882	3,0	8490	6217	10514	1,7
LITIJA	19120	9470	9650	6319	3,0	5270	5209	7602	1,5
DOL PRI LJUBLJANI	4341	2146	2195	1351	3,2	1231	1177	1470	1,3

1) V tabeli so prikazane samo stavbe s stanovanji za stalno ali občasno bivanje. Stavbe, v katerih so samo stanovanja za opravljanje dejavnosti, skupinska stanovanja ali drugi naseljeni prostori, ki niso stanovanja, niso vključene.

2. Prebivalstvo po starostnih skupinah, občine, Popis 2002

Občina	Skupaj	0-4	5-19	20-29	30-54	55-74	75+	Povprečna starost	Indeks staranja
MORAVČE	**4508**	**289**	**972**	**717**	**1621**	**726**	**183**	**37,7**	**55,9**
LUKOVICA	4972	317	1052	777	1740	870	216	39,0	62,0
DOMŽALE	29902	1552	5673	4457	11355	5669	1196	37,8	68,4
LITIJA	19120	967	3740	2857	7222	3410	924	41,5	75,3
DOL PRI LJUBLJANI	4341	243	822	705	1596	807	168	39,3	69,4

3. Prebivalstvo po narodni pripadnosti, občine, Popis 2002

Občina	Skupaj	Narodno opredeljeni			Narodno neopredeljeni	Niso želeli odgovoriti	Neznano
		skupaj	Slovenci	drugi			
MORAVČE	**4508**	**4272**	**4191**	**81**	**10**	**46**	**180**
LUKOVICA	4972	4635	4545	90	22	71	244
DOMŽALE	29902	27410	25788	1622	261	683	1548
LITIJA	19120	17183	16212	971	201	525	1211
DOL PRI LJUBLJANI	4341	3934	3779	155	32	78	297

Podatki popisa z Slovenijo in po občinah so z obsežnimi pojasnili in komentarjem objavljeni v Statističnih informacijah št. 92 in 93. Publikacije pa so objavljene tudi na spletni strani SURS-a: www.gov.si/popis2002.

V spodnjih preglednicah si lahko ogledate nekaj primerjav med Občino Moravče in sosednjimi občinami.

5. Družine po tipu, občine, Popis 2002

Občina	Skupaj	Tip družine					
		zakonski par brez otrok	zakonski par z otroki	mati z otroki	oče z otroki	zunajzakon. partnerja brez otrok	zunajzakon. partnerja z otroki
MORAVČE	**1178**	**188**	**766**	**143**	**33**	**18**	**30**
LUKOVICA	1344	255	809	183	32	22	43
DOMŽALE	8490	1623	4855	1338	201	161	312
LITIJA	5270	954	2962	790	122	113	329
DOL PRI LJUBLJANI	1231	235	752	164	33	7	40

6. Družine po številu otrok, občine, Popis 2002

Občina	Skupaj	Družine po številu otrok			
		brez otrok	1 otrok	2	3 +
MORAVČE	**1178**	**206**	**356**	**429**	**187**
LUKOVICA	1334	277	437	438	192
DOMŽALE	8490	1784	3004	3029	673
LITIJA	5270	1067	1805	1855	543
DOL PRI LJUBLJANI	1231	242	430	447	112

4. Prebivalstvo po veroizpovedi, občine, Popis 2002

Občina	Skupaj	Veroizpoved						Je vernik, ne pripada nobeni veroizpovedi	Ni vernik, ateist	Ni želel odgovoriti	Neznano
		skupaj	katoliška	evangeličanska in druge protestantske	pravoslavna	islamska	druge veroizpovedi				
MORAVČE	**4508**	**3555**	**3500**	**z**	**z**	**40**	**-**	**82**	**177**	**497**	**197**
LUKOVICA	4972	3733	3643	z	29	55	z	94	188	696	261
DOMŽALE	29902	19281	17878	49	554	749	51	1155	3043	4783	1640
LITIJA	19120	12992	12109	14	449	376	44	589	1620	2585	1334
DOL PRI LJUBLJANI	4341	2873	2732	6	41	75	19	134	406	604	324

- ni pojava

z podatek ni objavljen zaradi zaupnosti

F.K.

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj 2002.

V SPOMIN

ŠTEFKA TIHELJ, s Plesa

Štefka je z Limbarske gore v našo vas prišla tiho in skromno, ko se je poročila z ovdovelim možem svoje sestre. Materinsko ljubezen je razdajala svoji nečakinji in hkrati pastorki. Bila je steber svoji družini, nemalokrat pa smo se tudi vaščani zatekli k njej po pomoč ali nasvet. Tiho in skromno je v maju tudi odšla v večnost, a sosedje jo ohranjamo v hvaležnem spominu.

Njeni sokrajani

Le, delo, skrb, ljubezen
in trpljenje
izpolnjevalo Tvoje je življenje;
vse do zadnjega si upala in se bala,
da bolezen s svojo voljo boš ugnala.
Pa pošle so ti moči,
in zaprla trudne si oči.
A v naša srca, draga mami, si se vpisala,
čas ne bo te več izbrisal.
In čeprav spokojno spiš,
z nami kakor prej živiš.

ZAHVALA

V petinpetdesetem letu je po težki bolezni tiho odšla tja, kjer ni solza in bolečine, naša draga žena, mami, stara mama in sestra

ANI OREHEK
iz Dvorij

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, sveče, darove za sv. maše ter obnovo cerkve sv. Andreja in za spremstvo v njen zadnji dom. Zahvaljujemo se gospodu župniku Viktorju Primožiču za opravljen obred, pevcem, gospodu Juretu za zaigrano Tišino in družini Vidergar - Kapsovim za nesebično pomoč.

Zahvala tudi zdravstvenemu osebju: dr. Dežmanu, sestri Lidiji in patronažni sestri Martini

Vsi njeni

Srce je omagalo
dih je zastal,
a spomin, draga mama,
bo vedno ostal.

ZAHVALA

ANGELA URANKAR
roj. Brodar iz Križat

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali cvetje, sveče in ostale darove. Hvala gospodu župniku Janezu Zaletelu in pevcem za lep pogrebni obred. Predvsem pa se zahvaljujemo vsem sosedom, ki so nam ob tem žalostnem dogodku nesebično pomagali

Vsem iskrena hvala!
sinovi Franci, Milan, Žani in hči Dani z družinami.

V SPOMIN

ANTON NOVAK
Potokarjev Tone z Imenj
(1929 – 1998)

V poletnem jutru pred petimi leti mu je kosa zadnjič zdrsnila po rosni travi. Njegov pogled je poslednjič zaobjel domačo hišo in najbližje, ko je nenadna slabost naznanila skorajšnje slovo. Po nekajdnevnem boju se je 4. julija 1998 izteklo njegovo zemeljsko življenje.

Vsi, ki smo ga imeli radi, ohranjamo v spominu tiste trenutke, ko nam je bilo z njim lepo in smo mu hvaležni za vse, kar je v svojem življenju s trudom in delavnostjo pripravil nam vsem.

Vsi domači

Kako je prazen dom, dvorišče,
moje oko zaman te išče,
ni več tvojega smehljaja,
le trud in delo tvojih rok
za vedno mi ostaja.

ZAHVALA

V 74. letu starosti nas je zapustila draga žena, sestra in teta

FRANCKA KOSMAČ
iz Drtije

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, darovano cvetje, sveče, sv. maše in za spremstvo na njeni zadnji poti. Hvala gospodu župniku Viktorju Primožiču, pevskemu zboru Limbar, upokojencem in trobentaču za zaigrano Tišino. Zahvala patronažni sestri Kristini. Hvala govornikoma gospodu Milanu Brodarju in gospe Anici Korošec za lepe poslovilne besede.

Posebej hvala sosedu Francu Avbelj in njegovi družini za vso pomoč.

mož Franc

Mar prav zares odšel si tja,
v neznano?
Kako si mogel, ko smo mi še
vedno tu …
Nositi moramo vsak svojo rano molče,
da ti ne zmotimo miru.
(Svetlana Makarovič)

V SPOMIN

Daleč od svojega rojstnega kraja nas je mnogo prezgodaj zapustil dragi brat in stric

IGNAC - NACE JANČIGAJ

Pokopan je bil v krogu svoje družine 27.maja 2003 v Essnu v Nemčiji.

Žalujoči brat in sestre ter ostali sorodniki.

V SPOMIN

MILAN JAMŠEK
+ 18.7.1998

Peta se pomlad je prebudila
ko tebe več med nami ni.
Vse zaman te kliče, išče,
kjer tvoje srce zdaj mirno spi.

Nobena te svečka in rož´ca ne prebudita,
ne solze ne žalost nič ne spremenita.
Oh, če vedel bi, kako boli,
bi vrnil k nam se, Milan, ti.

Življenje gre naprej,
drugačno je kot prej,
čeprav sami zdaj živimo,
nate nikoli ne pozabimo.

Vsi tvoji

Mami, babi ni umrla,
le očke je zaprla.

V SPOMIN

23.julija mineva leto dni, od kar nas je zapustila ljuba žena, mami in babi

ANA KVEDER
z Vrhpolj

Hvala vsem, ki obiskujete njen prerani grob, ga krasite s cvetjem in ji prižigate sveče.

Pogrešamo te!

Vsi njeni

AVTOSERVIS PLANINC d.o.o.

Vrhpolje 43, Moravče
Tel.: 01/723-13-38
GSM: 041/686-509

VULKANIZERSTVO

prodaja, premontaža, centriranje in hranjenje gum

Nudimo kompletno usluge na vseh tipih vozil.
Za čas popravila nudimo nadomestno vozilo.
Smo pogodbeni servis za vse slovenske zavarovalnice.
Odkup in prodaja celih in poškodovanih vozil.

Dopustniški dnevi so lahko lepši in brezskrbni, če se vozite varno. V Avtoservisu Planinc se oskrbite z dobrimi pnevmatikami.

Na zalogi so tudi avtomobilske in motociklistične pnevmatike proizvajalcev BRIDGESTONE, METZELER, PIRELLI in DUNLOP.

Polnjenje in kontrola avtomobilskih klimatskih naprav.

SREČNO IN VARNO VOŽNJO!

Delavni čas: od ponedeljka do petka 7.00 - 19.00
sobota 7.00 -13.00

iWare
DRUŽBA ZA INFORMATIKO

tel/fax: 01/72 32 675
GSM: 041/377-122
email: iware@email.si
www: http://iware.no-ip.com

STORITVE

- Informacijski sistemi za podporo logističnim procesom.
- Razvoj namenske programske opreme po naročilu.
- Izdelava internetnih strani ter gostovanje na strežniku.
- Prodaja in vzdrževanje računalniške opreme ter omrežij.
- Tehnična podpora ter svetovanje.

Iz naše ponudbe...

RAČUNALNIK IWARE BASE 1.7 - UGODNO!!

OS. PL. - DFI Intel845PE P4, VIDEO, LAN, SB, 478 pin, 533MHz, DDR
CPU - **CELERON 1700/400** 128KB 478 BOX
POMNILNIK - **DDR 256MB PC333** MS **garancija: 10 let
GIBKI DISK - TEAC 1.4MB 3.5"
TRDI DISK - MAXTOR 40 GB U133/5400 **garancija: 2 leti
CD ROM - CD ROM PLEXTOR PX-54TA/T3 54x
OHIŠJE - MIDI TOWER MORETEC USB, NAPAJALNIK 300W
TIPKOVNICA - MITSUMI PS/2, MIŠ LOGITECH PILOT WHEEL

CENA z DDV: **98.490,00 SIT***

RAČUNALNIK IWARE - GAME 2.4 - AKCIJA!!

OS. PL. - NB78-BL Intel845E P4 LAN, SB, 478 pin, 533MHz, DDR
CPU - **P4 /2,4Ghz**/INT-478/533MHz 512, BOX
POMNILNIK - **DDR 256MB Pc333** MS **garancija: 10 let
GIBKI DISK - TEAC 1.4MB 3.5"
TRDI DISK - **MAXTOR 40 GB U133/7200** **garancija: 2 leti
G.K. - **ATI RADEON 9000 PRO 64MB DDR** DVI + TV Atlantis
CD/RW/DVD - **PHILIPS PBRW5224G bulk 52/24/52 IDE**
OHIŠJE - MIDI TOWER MORETEC USB, NAPAJALNIK 300W
TIPKOVNICA - BTC 8190 OFFICE SLO PS/2
MIŠKA - LOGITECH PILOT WHEEL OEM PS/2 + podloga

CENA z DDV: **129.490,00 SIT***

HONORARNO ZAPOSLIMO ŠTUDENTA ALI DIJAKA Z ZNANJEM PROGRAMIRANJA V OKOLJU **MS WINDOWS**. ZAŽELJENO JE POZNAVANJE PROGRAMSKIH JEZIKOV **DELPHI, SQL, HTML/ASP**. ZA DODATNE INFORMACIJE POŠLJITE EMAIL NA NASLOV iware@email.si

*Cene računalnikov so informativne in se lahko brez predhodnega opozorila spremenijo.

SPINA

Obveščamo in vabimo vas k nakupom v naši prodajalni, kjer lahko koristite vse prodajne akcije in bonitete Mercatorja.

V avgusta akcijski nakupi za šolo po ugodnih cenah.

slikopleskarstvo PIRC

Matej Pirc s.p.
gsm 041·647·602
Stegne 11
1251 Moravče
www.slikopleskarstvo-pirc.com

ALMERA IN PRIMERA

Izjemna avtomobila
za še bolj izjemen prihranek!

Sliki sta simbolni

Garancija 3 leta ali 100.000 km

ALMERA in PRIMERA

IZBERITE POPUST ALI DODATNO OPREMO - V OBEH PRIMERIH PRIHRANITE! Pri nakupu nove **Nissan Almere** lahko izberete **popust 200.000,00 SIT** ali dodatno opremo v vrednosti **300.000,00 SIT**, pri nakupu **Nissan Primere** pa **popust 300.000,00 SIT** ali dodatno opremo v vrednosti **400.000,00 SIT.**

NISSAN
SHIFT_expectations

NISSAN KRULC, Cesta heroja Vasje 8, 1251 Moravče,
tel: 01 72 31 200, 72 31 143, **fax:** 01 72 31 084
e-mail: nissan@nissan-krulc.com, **www.nissan-krulc.com**

2003

NOVICE IZ Moravške doline

OBČINA MORAVČE

Avgust/September 2003, Letnik IV, Številka 7

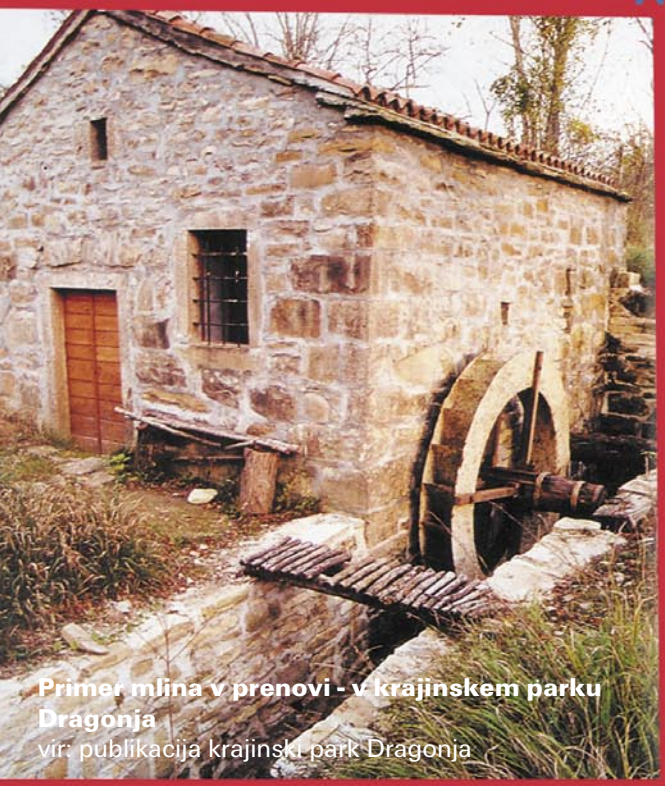

Primer mlina v prenovi - v krajinskem parku Dragonja
vir: publikacija krajinski park Dragonja

Maktarjev mlin ob Drtijščici,
vir S. Stražar, Moravška dolina

Majcetov mlin ob Rači,
vir S. Stražar, Moravška dolina

Tomažetov mlin v Serjučah ob Drtijščici

Vehovčev mlin pod Strugami pri Vrhpolju ob Rači

Križev mlin pod Sv. Andrejem

Ostanki Lukovega mlina na Drtijščici

OBČINA MORAVČE IN GRAD TUŠTANJ

vabita na koncert in dražbo likovnih del
v **soboto, 6. 9. 2003, ob 20. uri**
na grad Tuštanj pri Moravčah.

Nastopajo:

- **Pihalna godba Moravče**
- **Moški zbor KD - Tine Kos Moravče**
- **Komorni zbor Limbar in dramska skupina KID Limbar**
- **Ženska vokalna skupina ODA**
- **Mešani zbor DU Moravče**
- **Pevec Peter Pirnat**

Gost na prireditvi bo ansambel Nagelj.

Cena vstopnice je 1000 SIT.
V primeru izredno slabega vremena bo prireditev v dvorani Kulturnega doma Moravče.

Prisrčno vabljeni!

V novi sezoni Kulturni dom razširja ponudbo z abonmajem

Počitniški dnevi so se iztekli in zopet se je življenje vrnilo v ustaljene tirnice. Pričela se je šola, dopustniški dnevi so v glavnem porabljeni in zopet imamo vsakodnevne obveznosti, ki nas priganjajo, da postorimo to in ono.
Toda zaključek tedna je tisti čas, ko poleg druženja v družini, s prijatelji in znanci izkoristimo za obisk kakšne glasbene ali gledališke predstave.
Tudi letošnjo sezono vas pričakuje Kulturni dom Moravče. Poleg tradicionalnih prireditev, kot je v mesecu novembru Martinov večer ali konec meseca decembra tradicionalni Novoletni koncert, **vas Kulturni dom Moravče obvešča, da bo v jesensko-zimskem času na sporedu abonmajski cikel komedij z skupnim naslovom: » Mi imamo se fajn«.**
Programski svet Kulturnega doma že izbira predstave, ki bodo predvsem veseloigre in vam bodo prav gotovo popestrile kakšen zaključek delovnega tedna.
Torej lepo povabljeni na razpis in nakup abonmajskih vstopnic, ki bodo na voljo v začetku meseca oktobra.

MILAN KOKALJ, vodja kulturnega doma

PRODNIK

Odvoz kosovnih odpadkov iz gospodinjstev

Javno komunalno podjetje Prodnik d.o.o. bo opravilo odvoz kosovnih odpadkov v jesenskem periodu v občini Moravče

16., 18. in 19. septembra 2003.

Akcija je namenjena odstranjevanju kosovnih odpadkov iz gospodinjstev, ki morajo biti samo na dan rednega odvoza do 5. ure zjutraj postavljene poleg zabojnika za odpadke.
Med kosovne odpadke iz gospodinjstev **ne sodijo nevarni odpadki**, kot so: embalaža škropiv, olj in barv in podobno, katere odstranjujemo v posebni akciji odvoza nevarnih odpadkov ter sodov.
Ravno tako tudi ne **avtomobilski deli, pnevmatike in akumulatorji**.
Poleg tega med kosovnimi odpadki ne bomo odstranjevali **gradbenega materiala, drevja oz. živih meja**.

Zbiranje in odvoz nevarnih odpadkov

Obveščamo vas, da bomo v občini Moravče

v četrtek, 02.10.2003

izvedli zbiranje in odvoz nevarnih odpadkov iz gospodinjstev.

od 14.00 do 15.30 ure Peče pri gasilnem domu
od 15.30 do 17.00 ure Moravče pri Kulturnem domu
od 17.00 do 18.30 ure Krašce pri gasilnem domu

Med nevarne odpadke sodijo: akumulatorji, baterije, zdravila, pesticidi, barve, laki, kozmetika, svetila in gume osebnih avtomobilov.

Prosimo vas, da upoštevate naslednja opozorila.

- Nevarni odpadki naj bodo v embalaži, ki omogoča varen prenos do zbirnega mesta.
- Tekoči odpadki naj bodo zaprti, čeprav improvizirano.
- Odpadki iz iste skupine se ne smejo združevati v večjo embalažo, ker lahko pride med njimi do kemične reakcije.
- Odpadke naj prinesejo polnoletne osebe, ki bodo pri rokovanju z njimi upoštevale varstveno tehnična navodila, pridobljena ob nakupu izdelka.

Ob izteku poletja, dopustov in počitnic se znova pripravljajo Novice iz Moravške doline. Veliko dogajanj, veliko novic, zanimivih in vrednih branja. Pa začnite!

Končno smo dočakali tudi nekaj kapelj dežja. Po dolgotrajni vročini so bili to zares pravi osveževalci pregrete zemlje, rastlin in tudi ljudi. Žal pa dež prinaša tudi hude pretrese po nekaterih predelih naše domovine, saj se nevihte z vetrom razbesnijo v pravo katastrofo. In vedno znova se preprosto zavemo, kako kratka je naša pamet, ko hočemo za vsako ceno podrediti sistem narave človeškim potrebam in celo pohlepnosti po še več. Res smo pravi nebodijihtreba z vsaj dveh vidikov: in sicer , da vedno znova posegamo v naravne zakonitosti in tem, da svojih napak ne priznamo in jih nismo pripravljeni popravljati. Morda se bomo še pravočasno zgrozili nad količino pljunkov v lastni skledi in globino jame, ki si jo kopljemo. Pa ničesar ne moremo narediti skupaj, če se vsak posameznik ne bo odločil, da hoče ta modri planet v brezkončnem vesolju ohraniti kot modrega. Prva priložnost je že v ločenem zbiranju odpadkov v ekoloških otokih, ki smo jih v tem poletju dobili na dveh lokacijah, še letos pa se obeta namestitvi še dveh.

V uredništvo smo prejeli brošuro, plakat in letak prakristjanov v Univerzalnem življenju, ki odvračajo od uživanja mesa, kajti s tem povzročamo trpljenje živalim in naravi. Vau, sedaj bomo pa vegetarijanci! Ko sem si jih ogledala, mi nekaj dni res ni bilo do uživanja mesa. Vendar pa je človek ustvarjen kot »vsejeda žival«, torej mora za zdravo življenje uživati mešano hrano. Edino pravilo pa je: vsega v zmernih količinah, prevladuje naj zelenjava in sadje Zmernost v vsem pa poudarjajo tudi ljudje v visoki starosti. Tako razmišljam jaz, vi pa se boste ne glede na moje razmišljanje odločili sami, kako bo sestavljen vaš jedilnik.. Zagotovo pa je poziv vreden razmisleka o trpljenju živali v velikih prirejah, prevozu, usmrtitvi,…Tudi uživanje mesa v majhnih količinah je velik ekološki prispevek, če pomislimo na vse velike »pridelovalnice in predelovalnice« mesa z veliko količino odpadkov in njihovega vpliva na okolje.

Iz otroštvo se dobro spominjam misli: »Kdor ne mara živali, ne mara ljudi.« Še sedaj se velikokrat zamislim o pomenu te modrosti in jo razslojujem na mnoge pomene. Poskusite še vi.

Srečno vsem, ki začenjate na novo, karkoli že, tudi načrti za okolju bolj prijazno življenje veljajo.

Bernarda Mal, odgovorna urednica

Na občini je razgrnjen prostorski plan, ki je v javni obravnavi do 29. septembra. Vsi zainteresirani lahko dobijo pojasnila v zvezi s svojimi vlogami in podajo pisne pripombe na razgrnjeni osnutek plana. Javna obravnava bo v sredo, 17. septembra, predvidoma ob 18. uri v KD Moravče.

POHODI V ORGANIZACIJI PD

- *Nedelja, 14.september, LOGARSKA DOLINA - KAMNIŠKO SEDLO, lahka pot, vodita Jurček Novak (041 770 798) in Marjan Kocjančič (041 874 139)*
- *Sobota, 27.september, POREZEN, lahka pot, vodi Urša Jamšek (031 574 744)*
- *Sobota, 6.oktober, BOHOR, lahka pot, vodi Peter Klemenc (041 689 564)*

OBVESTILO

Društvo krajanov Tuštanja obvešča vse, ki ste sodelovali v nagradni igri, da bo **seznam nagrajencev objavljen v oktobrski številki** Novic iz Moravške doline.

V tej številki preberite

Županjina stran.....4

Poročilo s 6.seje OS.....5

Gradnja prizidka vrtca v Moravčah.....6

Ekološki otoki.....7

Ponovno o suši.....8

25.kmečki praznik 10

PGD Krašce ima novo orodno vozilo ...12

Z gradu Tuštanj ponovno odmevajo zvonovi 14

Svečanost ob obletnici požiga zlatopoljskih vasi 15

Mlinarstvo na Moravškem.....21

Naslednja številka Novic iz Moravške doline bo predvidoma izšla 10. oktobra. Vaše prispevke pričakujemo do 25. septembra.
Oddate jih lahko na sedežu Občine Moravče osebno, pošljete po pošti ali elektronski pošti. Naslovi so navedeni spodaj v modrem okvirčku.

Novice iz Moravške doline

5. september 2003, Letnik IV, Številka 7

Fotografije na naslovnici: Mojca Tercelj Otorepec

Novice iz Moravške doline je informativno glasilo Občine Moravče, ki je tudi izdajateljica. • Izhaja predvidoma enkrat mesečno in ga prejemajo vsa gospodinjstva v občini brezplačno. • Sedež izdajatelja in naslov uredništva: Občina Moravče, Trg svobode 4, 1251 Moravče, telefon 7231-229. • Izdajateljski svet: Milka Novak, Janez Cerar, Roman Cerar, Ivanka Kocjančič, Stanislav Ravnikar. • Odgovorna urednica: Bernarda Mal, E-pošta moravske.novice@email.si, tel. 031 452 022.• Uredniški odbor: Bojana Dorič, Nevenka Marolt, Aleš Vozel, France Ravnikar. • Medij Novice iz Moravške doline je vpisan v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS pod zaporedno številko 374 • Lektoriranje: Bernarda Mal. • Oblikovanje in priprava za tisk: Andrej Lombar. • Tisk: Tiskarna Januš. • Naklada 1500 izvodov.

Vsi prispevki, ki jih pošiljate za objavo, morajo biti lastnoročno podpisani, imeti morajo datum in kraj pisanja, naslov prispevka, zapis avtorja besedila in fotografij. Če pišete v imenu društva, politične stranke, skupine ljudi, opremite dopis z žigom in podpisom odgovorne osebe. Poleg prispevka, če imate le možnost, oddajte tudi zapis na disketi ali ga pošljite po E- pošti. Prispevki naj ne presegajo 1800 znakov vključno s presledki. V nasprotnem primeru bomo prisiljeni prispevek zavrniti ali krajšati. Rokopisov ne sprejemamo! Slikovnega in pisnega gradiva ne vračamo!

Spoštovane občanke in občani, dragi bralci!

Od zadnje izdaje občinskega glasila je minilo kar precej časa, zato bomo verjetno vsi z veseljem in radovednostjo odprli novo številko. Ker je bilo poletno dogajanje v občini pestro, bo najbrž tudi dovolj zanimivega branja.

Občinska uprava se je, skupaj s komisijo za kmetijstvo ter ***komisijama za sušo in točo****, v poletnih mesecih ukvarjala z zbiranjem in s posredovanjem podatkov na pristojna ministrstva. V primerjavi z vloženim delom so tako pridobljena sredstva za pomoč ob naravnih nesrečah največkrat zelo skromna, kar izzove negodovanje mnogih prizadetih. Tudi obljubljena pomoč v obliki koruze iz blagovnih rezerv je po izračunu na glavo živine smešno nizka, prav tako kot sedanja cena živine. Očitno je, da bo suša v letošnjem letu oklestila hleve in pridelek do take mere, da bomo v prihodnosti, še posebej ob ponavljajočih se sušah, znova znali ceniti s trudom pridelano hrano domačih pridelovalcev.*

V času vsesplošnih dopustov je težje izvajati zastavljene naloge, kljub temu pa je delo občinske uprave potekalo dokaj nemoteno in tekoče. Kot ste verjetno izvedeli že iz dnevnih medijev, je Občina Moravče ***podpisala pogodbo za gradnjo prizidka k vrtcu****. Izmed šestih prijavljenih na razpisu je komisija izbrala najugodnejšega ponudnika, to je podjetje Rudis iz Trbovelj. Gradnja se je pričela in upamo, da bomo v prihodnjem letu z deli uspešno zaključili in tako bo v osnovni šoli več prostora za potrebe devetletke. V času gradnje pa bo potrebno kar precej potrpljenja, tako s strani otrok in zaposlenih, kakor tudi s strani staršev, sosedov in drugih občanov, saj vsaka gradnja pomeni velik stres za okolico. Ob novi pomembni pridobitvi za najmlajše občane in občanke pa bodo, upam, tudi težave kmalu pozabljene.*

Začeli smo ***s postavljanjem ekoloških otokov****, kjer se bodo ločeno zbirali papir, plastenke in pločevinke ter steklenice, zato naj bi se postopoma zmanjšale količine odpadkov na komunalni deponiji. Pri postavljanju eko-otoka so se še posebej izkazali krajani Peč, ki so sami poiskali ustrezno lokacijo in jo tudi gradbeno uredili. V Moravčah pa sta dela izvedla delavca režijskega obrata Občine, ob sodelovanju komunalnega oddelka. V naslednjem letu je predvidena nadaljnja izgradnja ekoloških otokov na drugih lokacijah.*

Izbrani so tudi izvajalci za nekatere predvidene cestne odseke *(Dešen – Zg. Prekar in Zg. Prekar – Ribče). Za nekatere predvidene rekonstrukcije cest so bile narejene cestne odmere, postopki pa zaradi oblice vlog na Geodetski upravi še niso zaključeni, zato ne moremo povsod začeti s predvidenimi gradbenimi deli. Naročena je prometna signalizacija in oznake krajev ter kažipoti v okviru letošnjih proračunskih sredstev. V izdelavi so projekti za vodovode in kanalizacijo.*

Na občini je razgrnjen prostorski plan, ki je v javni obravnavi do 29. septembra*. Vsi zainteresirani lahko dobijo pojasnila v zvezi s svojimi vlogami in podajo pisne pripombe na razgrnjeni osnutek plana.* ***Javna obravnava bo v sredo, 17. 9., predvidoma ob 18. uri v KD Moravče****.*

Pomembna pridobitev za ***PGD Krašce*** *in celotno občino je* ***novo gasilsko orodno vozilo****, ki je bilo krščeno, blagoslovljeno in prevzeto na slovesnosti v Krašcah sredi avgusta. Zbralo se je lepo število gasilcev iz vseh moravških društev in tudi drugi gostje. Na srečo je v gasilskih vrstah še prisoten duh prostovoljstva in pripravljenost pomagati ljudem v stiski. Gasilcem želim varno vožnjo z novim vozilom in dobro pripravljenost v primeru nesreč.*

Medtem ko smo se v Krašcah veselili nove pridobitve za boj proti ognju, smo se na dveh slovesnostih v občini ***spominjali požigov nekaterih vasi****. Na prireditvi v Hrastniku se je zbralo veliko število borcev, domačinov in gostov. Čeprav se čas vojne vztrajno pomika v zgodovino, spomini na grozodejstva v udeležencih vojne in prizadetih še živijo. Vojna je čas, ko človek zaradi neke ideje, različnih interesov in želje po nadvladi ali iz samoobrambe posega po življenju in premoženju sočloveka. Na srečo živimo sedaj v miru in v primerjavi z vojnimi časi v pravem blagostanju. Imamo vse pogoje za boljše življenje in odnose med nami, za boljšo Slovenijo brez sovražnih delitev po barvah. Dejstvo je, da ljudje različno razmišljamo, da pripadamo različnim veram ali neveram, da se tudi politično opredeljujemo. Kljub vsemu pa je najbolj pomembno to, da si tudi tako različni lahko prizadevamo za mirno sožitje, ki prinaša vsakemu posamezniku in vsem skupaj največ koristi in zadovoljstva. In takšna je bila po mojem mnenju tudi želja večine udeležencev na slovesnosti v Hrastniku v začetku avgusta in nekaj dni kasneje na Hribu v KS Velika vas.*

Vroče poletje je tokrat streglo Društvu podeželske mladine, ki je za ***tradicionalni kmečki praznik*** *pridobilo veliko število udeležencev povorke, nato pa pogasilo žejo in lakoto potrpežljivih gledalcev in nastopajočih. Trud vseh se je obrestoval, saj je bila prireditev izredno dobro obiskana, zaslužek, še bolj pa zadovoljstvo po uspešno opravljenem delu, pa je odtehtal dolgotrajne priprave, delo in skrbi.V dvorani KD pa je Društvo podeželskih žena ob sodelovanju Društva rokodelcev in drugih posameznikov pripravilo pašo za oči in tudi za želodce. Ti dve društvi sta nas uspešno zastopali na srečanju turističnih vasi v Narinu pri Pivki in skupaj s čebelarji na srečanju čebelarjev v okviru Apimondije na Brdu pri Lukovici. Po mnenju nekaterih obiskovalcev je bila naša stojnica med najlepšimi.*

Naj vas ob zaključku povabim še na koncert, ki bo v soboto, 6. septembra, ob 20. uri na gradu Tuštanj*. Domača kulturna društva in skupine so se odzvali povabilu Občine in lastnikov gradu, da* ***z dobrodelnim koncertom zberemo nekaj sredstev za opremo poročne dvorane, kjer bo prva poroka že 20. septembra****. Hkrati bo izvedena tudi* ***dražba likovnih del Društva likovnih umetnikov Ljubljane, ki so lastnikoma gradu podarili svoja dela za potrebe obnove gradu****. Ker je edini preostali grad v Moravški dolini pomemben kulturni spomenik, hkrati pa služi tudi za promocijo občine in za razvoj turizma, je prav, da se vsi tega zavedamo in skušamo pri tem vsaj z nakupom vstopnice in udeležbo na koncertu sodelovati ter tako podpirati prizadevanja lastnikov in občine za ohranitev in obnovo petstoletnega gradu. To je tudi priložnost za druženje kulturnikov in vseh ljubiteljev kulture in kulturne dediščine. Vabilu za sodelovanje na prireditvi so se odzvali tudi priznani gostje, tako da boste lahko uživali v bogatem in pestrem kulturnem programu, med katerim bo potekala dražba likovnih del, zato vzemite s seboj malo večjo denarnico, če morda potrebujete darilo ali lepo sliko za prenovljeno stanovanje.*

Vsem občanom in občankam, kakor tudi drugim bralcem, želim veliko ustvarjalne energije po prijetnem dopustu; vsem učencem, dijakom in študentom pa uspešno šolsko leto in nad vašim znanjem in vedenjem veselo presenečene in zadovoljne učitelje, profesorje, vzgojitelje, katehete in starše.

LJUDMILA NOVAK,
županja

Poročilo s 6.seje Občinskega sveta Občine Moravče

Različni pogledi in skupne odločitve

Moravče, 9.julij 2003

6. seja Občinskega sveta Občine Moravče je kljub vročini potekala pred dopusti.. Na dnevnem redu je bilo kar 13. točk. Pri uvodnih točkah je potekala razprava tudi o sprejemu zapisnika 5. seje, ki so ga po različnih razlagah in komentarjih le oblikovali tako, da je bil primeren za sprejem.

Sledila je obravnava in sprejem **Odloka o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega plana Občine Domžale za obdobje 1986-2000 in srednjeročnega družbenega plana za obdobje 1986-1990, za območje Občine Moravče z dopolnitvijo za leto 2003.**

Po izčrpni razlagi strokovnega delavca Leona Kobetiča iz LOKUS-a, ki je predstavil izhodišča, ki izhajajo iz pridobljenih smernic strokovnih podlag ter sprememb in dopolnitev republiškega plana, je sledilo tudi nekaj vprašanj s strani občinskih svetnikov, na katera je bilo odgovorjeno.

V času zbiranja pobud je prispelo **211 pobud** za spremembo prostorskega plana. **Večina pobud** za spremembo je vezanih na spremembo namenske rabe prostora za **potrebe stanovanjske gradnje**. Stroka se je opredelila, da je prispelo **80 pozitivnih pobud, negativnih** je bilo **52** pobud, medtem ko je **43** pobud **delno sprejemljivih**. To pomeni, da so potrebne še dodatne utemeljitve s strani pobudnikov ali da iz smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora, veljavnih pravnih režimov prostora in strokovnih podlag ni mogoče zavzeti nedvoumnega stališča o spremembi prostorskega plana. 16 pobud je bilo podanih na obstoječih območjih namenjenih poselitvi stavbnih zemljišč in tako niso predmet sprememb in potrebe po dodatni obravnavi. Za 17 pobud je potrebna natančnejša opredelitev znotraj predlaganih območij na podlagi dodatnih podatkov, ki jih bodo pobudniki podali v postopku javne razgrnitve.

V osmi točki je bila predstavljena **informacija v zvezi z idejnim projektom razvoja socialnih varstvenih programov v okviru Zavoda Baragov dom Moravče**. Idejni načrt je obsežen, prilagojen zahtevam uporabnikov in standardom. Dom naj bi bil zgrajen v petih letih na lokaciji za župniščem. Njegove osnovne dejavnosti bodo namenjene starejši populaciji v obliki pomoči na domu, dnevnega varstva in institucionalnega varstva v obliki doma za starejše. Njihova dejavnost bo obsegala še socialno varstvene storitve za osebe s posebnimi potrebami ali motnjami v razvoju ter izobraževanje prostovoljcev. Zamisel je predstavila Ida Kušar, predstavnica Župnije Moravče. Župnija Moravče bo tudi investitor. Svetniki so sprejeli dva sklepa, in sicer o podpori o ustanovitvi zavoda in finančni pomoči v okviru proračunskih sredstev, predvsem pa kot partnerica pri kandidiranju za morebitna mednarodna sredstva. Vsa vložena sredstva pa bodo ovrednotena kot lastniški delež Občine. Zelena luč je torej za izvedbo že nekaj let perečega vprašanja prižgana.

Svetniki so med ostalimi točkami dnevnega reda obravnavali tudi sprejem **Pravilnika o spremembah in dopolnitvah pravilnika o plačah občinskih funkcionarjev in nagradah članov delovnih teles Občinskega sveta ter članov drugih občinskih organov ter o povračilih stroškov.** Po razpravah je sledil sprejem sklepa.

Svetniki so obravnavali tudi predloge javnega komunalnega podjetja Prodnik glede **povišanja cen gospodarskih javnih služb oskrbe s pitno vodo, ravnanja z odplakami, zbiranja in odvoza ter deponiranja odpadkov**. Direktor podjetja je prisotnim svetnikom odgovoril kar na nekaj vprašanj, ki so se nanašala na povišanja cen storitev. Po obravnavi so sprejeli sklep o predlaganem povišanju cen vseh komunalnih storitev. Zlasti cena vode je za občane visoka, kar je Marko Fatur, direktor JKP Prodnik, utemeljil z dotrajanostjo dolgih cevovodov, ob katerih je malo odjemalcev. Kot problem je izpostavil obračunana in nezbrana amortizacijska sredstva, ki bi se s še višjo ceno vode lahko namenila za vzdrževanje celotnega vodovodnega omrežja. Vsa amortizacijska sredstva se uporabijo po načrtih, ki jih pripravi upravljalec vodovoda, potrdi pa občinski svet. Svetniki so se tudi pritoževali nad nesmotrno rabo delovnih ur delavcev na cevovodih. Komunalne storitve v sodobnem načinu življenja so nujne, za uporabnike nadvse dobrodošle, imajo pa to pomanjkljivost, da so drage. Z ekološkim ozaveščanjem posameznikov in družbe za ohranjanje okolja z varčno rabo vode, energije, embalaž in drugega lahko sami največ pripomoremo, da se obseg tovrstnih storitev ne bo povečeval.

Svetniki so **potrdili zaključni račun za leto 2002, sprejeli Odlok o javnem glasilu Občine Moravče, podaljšali mandat članom uredniškega odbora do največ decembra 2003. Sprejeli so še sklep o prijavi na razpis Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.**

Pri točki **pobude in vprašanja** so nanizali najbolj pereče komunalne probleme, ki so prisotni v občini in s posameznimi predlogi izpostavili potrebo po čimprejšnji realizaciji izvedbe pločnika na Marokovi, prestavitev opornega zidu pri benificiju za ureditev pločnika. Predlagana je bila priprava dolgoročnega razvojnega planiranja za občino in sprostitev 50% sredstev iz rezervnega sklada Občine za namen kmetijstva in škode po suši.

Zaupne narave je bila obravnava točke dnevnega reda o prekinitvi predpogodbe za nakup zemljišča stare Rašice.

MAL

ISCG DOMŽALE
AVTOŠOLA LONČAR d.o.o.
Cesta talcev 10, 1230 Domžale
Marko: 041/785-735
Janez: 041/697-971
Tečaj CPP
15.9. ob 18. uri
v Domžalah
v septembru tečaj
za traktoriste

Gradnja prizidka vrtca v Moravčah

Kmalu bo minilo 10 let, odkar smo si začeli prizadevati za gradnjo prizidka k vrtcu. Sedaj se je začela naša želja uresničevati. Kljub izgradnji prizidka k šoli je ob uvedbi devetletke ostala velika prostorska stiska.
Občina Moravče kot soinvestitor gradnje prizidka vrtca v Moravčah na lokaciji starega vrtca za šolo, je že v letu 2001 pridobila gradbeno dovoljenje. Po usklajevanjih z ministrstvi za šolstvo in finance smo morali pridobiti še soglasja za sofinanciranje države, kar smo uspeli šele na začetku letošnjega leta.
Tako so nastali pogoji za pričetek javnega razpisa za izbiro izvajalca in pričeli z objavo v uradnem listu v mesecu aprilu letos. Javilo se je šest izvajalcev, med katerimi je razpisna komisija izbrala najugodnejšega v skladu s postavljenimi merili v razpisni dokumentaciji.
***Izbrano je bilo podjetje Rudis iz Trbovelj**, poslovno združenje za inženiring in izgradnjo objektov, organizirano kot delniška družba z večinskim lastnikom Primorje iz Ajdovščine. Podjetje se že preko petdeset let pojavlja na domačem in svetovnem trgu predvsem pri izgradnji industrijskih, v zadnjem času pa tudi stanovanjskih in poslovnih objektov. Po referenčni listi objektov je v zadnjih letih podjetje zgradilo tudi nekaj podobnih objektov kot so šole, vrtci, domovi za starejše in rekreacijski objekti. Tudi referenčna lista strokovnega kadra kaže na visoko strokovno usposobljeno podjetje. Po zahtevah iz razpisne dokumentacije ima izbrano podjetje v zadnjih treh letih sklenjenih preko sto izvajalskih pogodb doma in v tujini, predvsem v Nemčiji in izkazuje precej referenčnih izjav priznanih domačih in tujih inštitucij ter ugodno finančno stanje. Podobno tudi njihova pogodbena izvajalska podjetja prilagajo referenčne liste in usposobljene kadre za izgradnjo razpisanega objekta. Komisija je tako prepričana, da je izbrala na osnovi analiz in primerjav primernega izvajalca, ki je ponudil najnižjo ceno in pristal tudi na plačilni rok opravljenih del sto petdeset dni. Po uskladitvi pogodbenih obveznosti sta konec julija letos županja ga. Ljudmila Novak in pomočnik člana uprave Rudisa za področje gradenj, g. Branko Božjak svečano podpisala pogodbo v prostorih Občine Moravče.*
Po zakonodaji s področja varstva pri delu smo pooblastili družbo Komplast iz Ljubljane za izdelavo varnostnega načrta in koordinatorja za varnost in zdravje pri delu na gradbišču, kar se že izvaja.
*Dela so stekla v začetku avgusta. **Uvedba v delo je bila opravljena 11.8.** Izvajalec del je že organiziral gradbišče in pričel s širokim izkopom. Nadzor nad gradnjo bo vršila družba Pino iz Litije kot najugodnejši ponudnik, izbran na osnovi javnega razpisa malih vrednosti. V sklopu gradnje prizidka se prestavi tudi cisterna za kurilno olje, obnovijo se spremljajoči komunalni vodi, tudi elektro napajanje iz TP šola, ogrevanje še naprej ostane preko toplovodne kinete iz kotlovnice v šoli. Površine zunanjega otroškega igrišča se bodo povečale in v celoti opremile tudi z novimi igrali. V starem delu vrtca bo v celoti obnovljena kuhinja za povečano kapaciteto in prilagojena novim zahtevam po programu »hasap«, deloma tudi pleskarska dela v igralnicah in nadstreška pri igralnicah zunaj objekta. Kuhinja bo opremljena s plinskimi trošili v večini na tekoči naftni plin. Tudi strešna kritina starega objekta bo v celoti zamenjana z novo.*
***V prizidku vrtca bodo** poleg obveznih spremljajočih pomožnih prostorov v dveh etažah štiri nove igralnice s skupnim igralnim prostorom in večnamenskim prostorom za telovadnico, na galeriji pa še kotiček za vzgojiteljice. Pridobljenih bo preko 590 m^2 novih površin v prizidku in v starem delu obnovljenih skoraj 250 m^2. Glede na sedanjo prostorsko stisko v vrtcu se dogovarjamo z izvajalcem, da bodo večino hrupnih del izvajali v času, ko vrtec ne bo obratoval oziroma se bomo morali prilagajati tudi na dela izven rednega delovnega časa, tako tudi vodooskrba s toplo vodo in ogrevanje v obstoječem delu vrtca med gradnjo ne sme biti moteno. Tudi zaposleni si bodo prizadevali, da bi teklo delo tako v šoli kot v vrtcu čimbolj nemoteno. Hrana za vse oddelke vrtca se bo letos še naprej pripravljala v kuhinji vrtca.*
***Pogodbena vrednost objekta znaša 173 mio SIT**, pri čemer 40 % vrednosti krije država v letošnjem in naslednjem letu. V tej ceni pa ni zajete opreme in igral, kar bomo razpisali in izbrali dobavitelja v naslednjem letu.*
Prepričani smo, da bo izvajalec del dela izvedel po pogodbi in na osnovi potrjenega terminskega plana zaključil z gradnjo do junija prihodnje leto. Tako bomo pripomogli k veselju staršev za sprejem v organizirano varstvo še večjega števila malčkov.
*V času gradnje bomo **pogrešali igrišče in** seveda - tako starši kot zaposleni - **parkirne prostore**. Vsi skupaj se veselimo novega vrtca in že težko čakamo, da bo zgrajen.*

M. BRICL, E. KARAŽIJA

Mladi potniki spet na cesti

Šolarji so ob izidu našega glasila že nekaj dni v šolskih klopeh. Tako kot drugje, so počitnice našim prehitro menile, nekaj pa jih je verjetno že težko čakalo, kdaj se bodo odprla šolska vrata.
V času počitnic smo tisti, ki smo odgovorni za normalen potek pouka, predvsem za prevoze šolarjev, imeli kar precej dela. Predstavniki šole, občine, Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu in izvajalec šolskih prevozov smo se sestali in pregledali število otrok in šolske proge, po katerih se vozijo naši šolarji. Samo s kombiji se bo letos vozilo dvajset otrok več kot lani. Delovna skupina je znova preučila vse šolske poti, upoštevala normative šolskega ministrstva za določitev nevarnih šolskih poti, se seznanila z dejanskim stanjem na cestah, upoštevala termine in prostorske zmogljivosti vozil. Ker se prevoznik zaveda odgovornosti in želi pomagati pri organiziranosti prevozov kar se da, je kupil tudi nov 30 sedežni avtobus, ki bo prevažal šolarje predvsem iz nižinskih delov občine. Posebna pozornost je posvečena prvošolčkom. Prav pri tem je precej težav, saj naše ceste, predvsem v višje ležečih predelih, za enkrat še ne omogočajo povsod varnega prevoza in morajo zato starši poskrbeti za spremstvo šolarja do vstopnega mesta v šolski kombi. Nekaj dodatnega dela so povzročili tudi nekateri starši, ki so se šele proti koncu avgusta odločili, da se bo njihov prvošolček vozil s kombijem. Zato bo treba organizirati nekaj dodatnih šolskih prog. Vsi odgovorni se bomo prizadevali, da bomo, kolikor se bo dalo, najbolje poskrbeli za šolske prevoze, računamo pa seveda tudi na sodelovanje in razumevanje vseh staršev.
Veliko otrok obiskuje šolo z rednimi KAM-BUS-ovimi avtobusi, zato bomo podrobnejšo informacijo o šolskih progah in število vozačev sporočili v naslednji številki, saj se septembra šele dokončno oblikujejo skupine.

S. V.

Ekološki otoki – ločeno zbiranje odpadkov

Skrb za čisto in urejeno okolje je ena od pomembnejših nalog vsakega posameznika. Nepravilno odloženi odpadki, ki se kopičijo na divjih odlagališčih, kazijo podobo naše občine. Pomembno je, da jih ne odlagamo kjerkoli, ampak jih odložimo v za to namenjene zabojnike. Ekološki otoki niso namenjeni zbirališču odpadkov in kopičenju odvečnih stvari pri hiši, pač pa zbiranju točno določenih odpadkov, ki se kasneje lahko reciklirajo.
V letošnjem letu nameravamo zgraditi ŠTIRI (glede na razpoložljiva sredstva v proračunu) ekološke otoke, na katerih boste lahko odlagali ločeno odpadke. Ekološki otok sestavljajo trije zabojniki s posebnimi pokrovi, ki ne dovoljujejo odlaganja neprimernih odpadkov.

V zabojnik za **papir**
- sodijo: časopisi, revije, zvezki, knjige, prospekti, katalogi, pisma, pisemski, ovojni, embalažni, računalniški in pisarniški papir,
- ne sodijo: umazan odpadni papir, celofan, staniol, tetra pak, papir jedilnega pribora, zidne tapete, vreče za cement oziroma krmo, higienski papir, lepilni trakovi, embalaža od pijač.

V zabojnik za **pločevinke in plastenke**
- sodijo: pločevinke razne za pijačo, plastenke za pijačo
- ne sodijo: plastenke za nevarne snovi (kemikalije, zdravila, čistila), plastenke olja, konzerve.

V zabojnik za **steklo**
- sodijo: steklenice in stekleničke, kozarci za vlaganje, razbiti kozarci in steklenice, druge steklene posode
- ne sodijo: ogledala, kristal, steklo svetil, okensko steklo, armirano in svinčeno steklo, neonske in halogenske cevi.

Pri določanju lokacije smo upoštevali čim lažji dostop in možnost ustavljanja vozila brez oviranja prometa. Trenutno sta postavljena dva, in sicer v Pečah in Moravčah.
V eni od prihodnjih številk pa vas bomo obvestili še o preostalih dveh lokacijah.
Občina ne postavlja ekoloških otokov, ker je to moderno, ampak zaradi zavedanja in ozaveščanja sodobnega človeka, kako naj odgovorno ravna z odpadki in prispeva k ohranjanju okolja.
Naj ločeno zbiranje odpadkov postane Vaš vsakdan.

F.K.

Lokacijo ekološkega otoka v Pečah so krajani predlagali in izbrali sami, prav tako so ga tudi uredili s prostovoljnim delom.

Denar tudi za obnovo vodovoda

Tudi v letošnjem letu bomo reševali problematiko dotrajanega vodovodnega sistema. Zaradi dotrajanih cevi prihaja do velikih izgub. Stare salonitne vodovodne cevi pa so tudi zdravstveno in sanitarno oporečne.
Občina bo v prihodnjih mesecih obnovila sekundarni javni vodovod Drtija-Češnjice in odsek v smeri Podbrdo.
Po predhodnem geodetskem posnetku terena smo pridobili projekte za izvedbo zamenjave cevovoda na omenjenem odseku. Trenutno smo v pridobivanju ponudb in izbiri izvajalca internega javnega razpisa za vzdrževalna dela.

FK

Obnova cest v letošnjem letu

Tudi letošnji občinski proračun namenja precej denarja za obnovo dotrajanih in preozkih občinskih cest. Pri sestavi proračuna smo poskušali upoštevati čim več takih odsekov, da bi z nadaljevanjem ali dokončanjem začetih del v prejšnjih letih tako preprečili poškodbe na nedokončanih odsekih in s tem znižali vzdrževalne stroške. V naslednjih letih želimo zaključiti z obnovami povezovalnih cest proti litijski občini in podobno tudi proti Dolu preko Senožeti in Križevske vasi predvsem zaradi večje varnosti šolskih prevozov.
Letos bomo smotrno porabili ***denar za nadaljevanje obnove cestnih odsekov*** *iz Zg. Prekra proti Ribčam in proti Dešnu. Izvajalca sta že izbrana na osnovi vseh pridobljenih potrebnih dokumentov in izvedenega javnega razpisa malih vrednosti. Oba potrjujeta pričetek del letos v začetku septembra.*
Za ostale cestne odseke so javni razpisi še v zaključni fazi, *torej so v večini primerov že znani in potrjeni odseki za obnovo, izdelani popisi del s skicami in rešeno odvodnjavanje. Obstajajo pa še zadržki, kot so urejanje postopkov z lastniki zemljišč predvsem notarsko overjene odstopne pogodbe ali še v fazi geodetskih odmer cestnega sveta z določitvijo površin odstopnih zemljišč. Predvsem ti postopki nam vzamejo veliko časa, ker so izdaje odločb na Geodetski upravi RS, izpostava Domžale, dolgotrajne. Geodetske storitve pa so tudi zelo drage. To še izvajamo na odsekih v Drtiji, v Gabrjah na »levi« trasi nad Čajžem in podobno tudi v Gori pri Pečah, odsek Log, na cestah v Selce in proti Sv. Andreju.*
Prepričani smo, da bomo uspeli pridobiti manjkajoče dokumente in izvesti obnove še do konca letošnje gradbene sezone.

M. BRICL

Ponovno o suši

Ministrstvo za obrambo, Uprava za zaščito in reševanje, Izpostava Ljubljana je vse občine z dopisom dne, 26.8.2003, obvestila, da lahko vsi, ki do sedaj še niso prijavili škode po letošnji suši, to naredijo še naknadno, vendar ne za kulture, ki so se ocenjevale v juliju in so že spravljene. Ocena škode se bo opravila za vse površine, večje od 1 ha njiv ali vrtov ali 2 ha travnikov ali ekstenzivnih sadovnjakov ali 4 ha pašnikov ali 0,25 ha plantažnih sadovnjakov.

Občina Moravče je 209 vlog, ki so bile vložene pravočasno in upravičeno, poslala skupaj z izdelano analizo poškodovanosti na Upravo RS za zaščito in reševanje, Izpostava Ljubljana, do prvega določenega roka, to je do 31.7. 2003.

Kot smo kmete že obvestili, smo podatke o suši morali do 19.8.2003 poslati tudi na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je to zahtevalo od občin z dopisom 18.8.2003. Isto ministrstvo je dne 22.8.2003 tudi sporočilo občinam, da bodo upravičenci za dodelitev koruze iz blagovnih rezerv tisti kmetje, ki so pravočasno in upravičeno vložili svoje zahtevke in jih je obravnavala občinska komisija za ogled in oceno škode po suši ter podatke posredovala Upravi RS za zaščito in reševanje, Izpostava Ljubljana. Obenem smo občine morale izbrati pooblaščenega izvajalca delitve koruze, kar je na predlog občine sprejela KGZ Moravče. Na Zadrugi in Občini je bilo moč dobiti tudi ustrezne obrazce, ki jih je pripravilo kmetijsko ministrstvo in so jih zainteresirani kmetje za nakup koruze morali poslati do 29.8.2003 na Agencijo za kmetijske trge in razvoj podeželja.

Obenem se je oglasilo še nekaj kmetov, ki zaradi različnih vzrokov škode po suši v prvem roku niso prijavili, sedaj pa bi jo želeli prijaviti.

Dne 26.8 . 2003 je Uprava RS za zaščito in reševanje, Izpostava Ljubljana, občine obvestila, da je **možna še dodatna prijava škode po suši**. V skladu z 2.členom Uredbe o postopku delitve koruze imetnikom rejnih živali iz blagovnih rezerv RS zaradi omilitve posledic škode po suši v letu 2003 (Uradni list RS št. 82) ti vlagatelji niso upravičeni do nakupa koruze iz blagovnih rezerv.

V dogovoru s predsednikom občinske komisije za pregled in oceno škode po suši, je zato možno vložiti naknadne zahtevke

še do vključno petka, 12. 9. 2003, do 12. ure na Občino Moravče,

kjer je moč dobiti tudi obrazce za prijavo. Komisija si bo škodo ogledala na terenu in jo ocenila. Prav tako bo v skladu z navodilom Uprave RS za zaščito in reševanje, Izpostava Ljubljana, z dne 22.8.2003 občinska komisija še enkrat pregledala vse vloge, ki so bile vložene pravočasno in upravičeno in bo upoštevala povečanje suše in izdelala dokončno oceno poškodovanosti kultur. Tako obdelane vloge bo Občina poslala nato na Upravo RS za zaščito in reševanje, Izpostava Ljubljana, kjer jih bo pregledala regijska komisija za oceno škode po naravnih nesrečah.

Upamo in želimo, da bodo vsi ti postopki, ki so zahtevali veliko truda in časa vseh, ki so vključeni vanje, rodili uspehe in bodo upravičenci dobili primerno odškodnino zaradi zmanjšanih pridelkov in tako vsaj delno omilili posledice letošnje suše.

S.V.

Občina Moravče

OBVESTILO

Obveščamo vse, ki nameravajo vložiti prijave na objavljen razpis za dodeljevanje proračunskih sredstev za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v občini Moravče, objavljenem v Novicah iz Moravške doline, L IV, št. 6, str. 8, 9, da je rok za oddajo vlog je skrajšan do vključno 15. septembra in ne do 30. septembra, kot je bilo objavljeno. Nepopolno vlogo lahko dopolnite do vključno 23. septembra 2003.
Kmetje, ki so kupili hladilne naprave za mleko od drugih kmetov in nimajo računa proizvajalca oz. trgovca, morajo priložiti k vlogi notarsko overjeno kupoprodajno pogodbo.

Pohitite torej in ne pozabite:

15. september je zadnji dan za oddajo prijav.

Občinska uprava

Jedilne bučke rastejo z ljubeznijo

»Pridelek ni bogat, je pa velik,« nas je na ogled svojih bučk vabila upokojenka Terezija Kokalj iz Stegen. In kaj smo lahko videli! Na vrtu zakoncev Kokalj je zrasla jedilna buča v dolžini 1 metra, ki tehta kar 4,5 kg, drugi primerek je dolg 0,7 metra in tehta 4 kg. Seme izvira s Švedske, sadeži pa so bio pridelani.
Lastnika bučk nameravata nastopiti na tradicionalni vseslovenski Bučarijadi, ki bo 12.10. v Zalogu pri Cerkljah na Gorenjskem. Želimo jima veliko uspeha!

Po zapisu Jožeta Novaka

Skakalni klub Termit Moravče je povabil predsednike nekaterih odborov in županjo na ogled letnega skakalnega centra v Beljaku. Že nekaj let namreč klub goji zamisel, da bi tudi pri nas zgradili skakalni center. Če pa bo iz te moke tudi kaj kruha, bo pokazal čas.

BRANKA BIZJAN

Srečanje turističnih vasi Slovenije in zamejstva NARIN 2003

Na zdaj že tradicionalno srečanje turističnih krajev, ki svoje razvojne programe pripravljajo na osnovi projektov CRPOV je bila povabljena tudi Občina Moravče.

Organizacija je stekla in v nedeljo, 20.7.2003, so v Narin odpotovali predstavniki Rokodelcev Moravške doline, Društva podeželskih žena, Trio študent in Občine Moravče.

Po prihodu v Narin so na stojnico razstavili rokodelske izdelke, promocijski material občine Moravče in dobrote, ki so jih napekle članice društva podeželskih žena.

V povorki je sodelovalo petnajst gostujočih krajev, ki so predstavili delo in življenje v krajih, iz katerih so prišli. V besedi je direktorica občinske uprave predstavila našo občino, Trio študent pa je zaigral poskočni melodiji.

Kot vedno, je bila stojnica občine Moravče zelo zanimiva, obiskovalci so si ogledovali izdelke rokodelcev, poizkušali dobrote iz moravških kmetij, za veselo vzdušje pa je poskrbel Trio študent s svojo glasbo, katerim so se pridružili tudi glasbeniki drugih skupin in veselo igrali do poznih ur ter tako odlično prispevali k še eni uspešni turistični predstavitvi Moravške doline.

BRANKA BIZJAN

Spodnja Javrošica ima 100-letnika

Z vsem spoštovanjem smo dne, 21. 6. 2003, proslavili 100. rojstni dan g. Alojza Kostanjška iz Ljubljane, ki že 32 let s svojo ženo Jožo preživlja vsako poletje v počitniški hišici v Sp. Javoršici. Kot 20-letni mladenič se je iz domačih Brežic preselil v Ljubljano, se zaposlil najprej kot vrtnar in pozneje kot kletar v ljubljanski »Šestici«. Svojo vedrino in prisebnost je pogumno nosil skozi obe svetovni vojni, skozi smrti vseh svojih 11. bratov, sester in vseh bližnjih ter nam ju je v veliko veselje pokazal tudi na praznovanju svojega 100. rojstnega dne.

S svojim močnim glasom nam je zapel nekaj starih slovenskih pesmi, krajani pa smo mu v spomin podarili lepo sliko slikarke Inge Ivartnik, ki je na platnu upodobila njegovo počitniško hišico. Ob hrani, pijači in plesu smo se veselili dolgo v noč, prav tako tudi otroci, ki so slavljencu zapeli in zaplesali. Bilo je lepo in ganljivo.

Gospod Kostanjšek, želimo vam še veliko zdravih počitnic v Sp. Javoršici in ne zamerite, da si vaših 100 let s ponosom lastimo tudi mi!

BRANKA LANGERHOLC, foto Jože Žuna

Svetovni kongres čebelarjev »APIMONDIA 2003«

Ob svetovnem kongresu čebelarjev »Apimondiji 2003« se je del prireditev odvijalo tudi na Brdu pri Lukovici. Na povabilo Občine Lukovica so na spremljajočih prireditvah na Brdu pri Lukovici sodelovala tudi društva sosednjih občin.

Moravče so zastopali Rokodelci moravške doline, članice Društva podeželskih žena in Čebelarsko društvo.

Na dveh stojnicah so obiskovalci iz vseh držav sveta z velikim veseljem in užitkom poizkušali dobrote, ki so jih spekle moravške gospodinje, prav tako jim je dobro dela medica čebelarjev, nato pa so si na stojnici kupili še izdelke moravških rokodelcev in jih odnesli v svoje domovine.

BRANKA BIZJAN

Na 25. kmečkem prazniku z Društvom podeželske mladine Moravče

Konjeniški klub Jurij Vega je otvoril kmečki praznik s povorko, kjer so ponesli slovensko in moravško zastavo ter zastavo našega društva.

Tako smo se letošnji organizatorji pripeljali do prireditvenega prostora.

Tudi družine so predstavile, kako so včasih domov spravljali seno in kako so otroci kot postirji pasli koze.

Da še obstajajo gasilci, ki imajo tudi zelo staro brizgalnico so dokazali gasilci iz Stegn.

V zadnjih dveh mesecih smo imeli največ sestankov, in sicer vsak teden tudi po dva. V zadnjih nekaj dneh pred 27. julijem smo nekateri imeli celo dopust, da smo vse pripravili brezhibno. V soboto popoldne in nedeljo dopoldne smo uredili prireditveni prostor in parkirišča. Že okoli druge ure so prihajali prvi obiskovalci in nastopajoči v povorki. Ob 15.3o se je uradno pričel uradni del prireditve s povorko. Na začetku smo praznik otvorili, ko so skozi Moravče člani Konjeniškega kluba Jurij Vega ponesli zastavo Republike Slovenije, tej je sledila zastava Občine Moravče in nenazadnje je sledila nova zastava Društva podeželske mladine Moravče, katerim pa so sledili še ostali moravški konjeniki. Za njimi so se na prizorišče pripeljali letošnji organizatorji prireditve in sicer v sestavi: Janez Majdič, Nuša Cajhen- predsednica društva, Franci Urbanija- organizator in vodja prireditve, Branka Ravnikar in Igor Vidergar- podpredsednik za kmetijstvo in sodelovanje s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije na ZSPM- vsi člani DPM Moravče. Sodelovala je tudi Godba Moravče. Le-tem so sledile posamezne vasi in posamezniki, predstavile so se tudi družine, ki so predstavljale družinska dela v starih časih, sodelovali so konjeniki iz Lukovice, narodne noše iz TD Jarše - Rodica in drugod. Svoj nastop so prikazali tudi lovci iz Lovske družine Moravče, pa Društvo krajanov Spodnjega in Zgornjega Tuštanja in vaščani Javorščice, niso manjkali vasovalci VBK druščine in pritrkovalci z Brda ter TD Preserije pri Lukovici, lahko smo videli tudi člane iz DPM Kamnik, DPM Maribor in DPM Mežiške doline, kateri so v Moravče prišli kar z avtobusom. Na povorki smo tako lahko videli, kako so včasih mlatili žito in prešali jabolka, pa pastirje, ki so imeli s seboj koze, videli smo tudi, kako v Mariboru praznujejo zaključek trgatve, videli pa smo tudi prikaz žaganja hloda, pa šivilje, čevljarje,... in še bi lahko naštevali. Nastopajočih v letošnji povorki je bilo 392, kar je bilo nad pričakovanji, saj smo nazadnje povorko v Moravčah organizirali in videli leta 2ooo. Sicer pa tisti, ki ste si vse to v Moravčah ogledali na dan samega praznika, lahko potrdite, da ste videli veliko zanimivega. Ko je bila povorka končana se je na prireditvenem prostoru že slišala glasba. Igral je ansambel Mladi Dolenjci. Po prvi glasbeni točki je sledil krajši kulturni program, katerega je vodil, kot tudi povorko Pavle Ravnohrib in so sodelovali moravška godba in folklorna skupina, ki je na sam kmečki praznik prišla s Koroške. S svojim obiskom nas je počastila ter gostom in obiskovalcem namenila nekaj prijaznih besed županja Občine Moravče ga. Ljudmila Novak, le-tej pa so sledile podelitve priznanj vsem nastopajočim skupinam in posameznikom v povorki ter vsem tistim društvom, ki so nam pomagala pri organizaciji in izpeljavi 25. Kmečkega praznika v Moravčah. Dan se je prevesil v noč, Mladi Dolenjci pa so kar igrali in igrali, čeprav jim je njihov čas potekel, so svoj program podaljšali kar za dve uri, saj so na koncu dejali: »Res je, da igramo v teh krajih prvič, vendar v letošnjem letu še nismo imeli tako zadovoljnih in veselih obiskovalcev na naših veselicah, kjer smo igrali.« In še dodali: »Moravčani so zanimivi in veseli ljudje, predvsem pa, da ne delajo izjem med eno in drugo glasbo. So vsestranski, prilagodljivi.«.

Da je res »VROČINA IN PRAH« so nam prikazali člani Društva krajanov Spodnjega in Zgornjega Tuštanja, ko so prikazali obdelavo pšenice.

Bili smo priča tudi manjši nesreči, saj se je en gospod malo prevrnil in si razbil ličnico. Nudili smo mu zdravniško pomoč, poskrbeli zanj in ga odpeljali domov.

Naj se na koncu še javno opravičimo Občini Moravče, ker smo na svojo roko spremenili traso povorke, ker smo pridržali kot prijetno skrivnost. Opravičili pa bi se tudi vsem tistim, ki imajo hiše ob

poti, kjer je potekala povorka in so jim nastopajoči pred vhode nametali slamo, kakšne veje dreves, jim vhode zasuli z zrni pšenice,... Radi pa bi se tudi opravičili vsem nastopajočim, gostom in obiskovalcem, da so bili nekaj časa žejni, a smo stvar uspešno rešili.

Ob tej priložnosti bi se radi iskreno zahvalili našim staršem, da so nam stali ob strani, nas spodbujali pri našem delu. Zahvaljujemo se tudi vsem, ki so nam na kakršenkoli način pomagali, hvala vsem sponzorjem in donatorjem ter nastopajočim v povorki. Zahvala pa gredo tudi DPŽ Moravče, da so letos prevzele Kulturni dom in v njem pripravile zanimivo razstavo. Hvala tudi vsem drugim društvom, organizacijam in posameznikom, ki ste priskočili na pomoč pri izvedbi tako velikega projekta, ki je našo občino gotovo predstavil v lepi luči, kar pa nam je uspelo tudi zato, ker smo z roko v roki pripravljali vse potrebno.

Sedaj, ko smo zaključili s to prireditvijo smo si zaslužili malo oddiha, že pa se pripravljano na vsakoletno strokovno ekskurzijo, ki smo si jo letos še posebej zaslužili in nas bo popeljala na Primorsko. Nekateri naši člani bodo v začetku septembra odšli z ZSPM v Španijo - natančneje v Baskijo, kjer bo potekalo tekmovanje koscev in kosic. Sledilo bo še nekaj seminarjev, delavnih akcij, miklavževanje,... In ker bo leto kmalu naokoli se bomo pripravili tudi na naš redni Občni zbor društva.

Pa še to. Vedno nam lahko tudi pišete, nas v pismih pohvalite ali pa pograjate, nam svetujete ali pa prosite za pomoč. NAŠ NASLOV: Društvo podeželske mladine Moravče, Vegova ulica 7, 1251 Moravče.

NUŠA CAJHEN,
predsednica DPM Moravče

25. kmečki praznik skozi fotografski objektiv

Na letošnjem kmečkem prazniku so sodelovali tudi Rokodelci moravške doline in Dušrvo podeželskih žena. Skupaj so pripravili razstavo od zrnja do kruha in peciva ter razstavo pridnih rok moravških rokodelcev. V avli kulturnega doma so obiskovalci dobrote lahko poizkušali in jih tudi kupili. Kaj več pa naj povedo fotografije!

BRANKA BIZJAN

Žetev se prične s pripravo orodja

Peka kruha

Razstava jedi iz moke

Spravilo krompirja

18. spominski pohod ZVVS, SEVER, ZZB NOV in ZSČ na Triglav

Na 18. spominski pohod na Triglav se je 10.7.2003 odpravilo tudi trideset članov območnega združenja Veteranov vojne za Slovenijo Domžale. Svoj pohod so začeli v dolini Krme in prijetno utrujeni od hoje in obujanja spominov prenočili v Staničevi koči. Naslednje jutro so se zgodaj odpravili proti Kredarici in naprej na Triglav. Na sončnem Triglavu so izobesili državno zastavo na štirimetrskem drogu, ki je ponosno plapolala v vetru, občinske pa so krasile Aljažev stolp, pohodniki pa so ponosno zapeli državno himno, tako je bilo vzdušje res svečano. V poznih popoldanskih urah je bila skupaj z drugimi pohodniki iz vse Slovenije organizirana proslava na Kredarici, kjer je bilo veliko pohodnikov s prapori. Ponosni so ugotovili, da bi se, če bi bilo treba, ponovno borili za svojo domovino Slovenijo.
Naslednje jutro so zgodaj odhajali proti Vodnikovi koči in Rudnem polju, kjer se je zbralo vseh 500 pohodnikov in gostov na centralni proslavi v počastitev 60. obletnice Prešernove brigade. Tudi tu je bilo v slavnostnem govoru poudarjeno, da smo ponosni, da imamo končno svojo samostojno in neodvisno Slovenijo, za katero se bodo še borili, če bo potrebno. Po zaključku proslave je bilo še družabno srečanje, na katerem so se pohodniki ob zvokih ansambla veselo zavrteli in v večernih urah vračali domov.

BRANKA BIZJAN, veteranka

PGD Krašce ima novo orodno vozilo

V Krašcah je bila v soboto, 16.avgusta, ob 65. obletnici delovanja tamkajšnjega gasilskega društva slovesnost s prevzemom novega orodnega avtomobila. Na prireditvi se je zbralo kar 17 sosednjih gasilskih društev, ki so v organizaciji domačih gasilcev pripravili ob pričetku prireditve tudi gasilsko parado.

Na čelu s praporščaki in Pihalno godbo Moravče je povorka krenila proti prireditvenemu prostoru s častnimi gosti. Po formiranju gasilskih vrst in predanemu raportu je sledil slavnostni program. Kot prvi govornik je nastopil predsednik PGD Krašce Jože Kudeljnjak, ki je predstavil potek priprav in samo realizacijo nakupa avtomobila. Med drugim je pomembno dediščino gasilstva na Slovenskem predstavil tudi predsednik Gasilske zveze Moravče Ivan Vidic. Prav tako je pomembnost gasilstva in sodelovanje Občine z gasilci omenila županja Ljudmila Novak. Širši, slovenski oz. državni pomen gasilstva, je v svojem nastopu pojasnil tudi predstavnik Gasilske zveze Slovenije Jože Berlec. Gasilsko društvo Krašce se je s posebnimi priznanji in zahvalami zahvalilo vsem, ki so kakorkoli pomagali pri nakupu novega avtomobila.. Tako je bilo s strani društva podeljenih pet zahval, priznanja Gasilske zveze Moravče je prejelo 9 dobitnikov in PGD Krašce. Republiška priznanja GZ Slovenije pa so prejeli: Boštjan Stražar, Rok Vozel, Stanislav Brodar, Peter Svetlin, Ivo Kofolj, Aleš Vidic, Jože Klopčič, Jože Kudeljnjak, Štefan Jamšek in Ivan Vidic.

V nadaljevanju je sledil najbolj slavnostni trenutek prireditve - prevzem in blagoslovitev vozila, ki ga je opravil domači župnik Viktor Primožič.

Po blagoslovitvi novega avtomobila, predaji ključev in demonstracijski vožnji je ob zvokih moravških godbenikov sledila zdravica. Botra novega gasilskega avtomobila Marinka in Feliks Lukati sta ob spremstvu častnih gostov slovesno

predala kraškim gasilcem avto v uporabo.

Ob odpovedi programa voditeljice Bernarde Mal, ki je z izbranimi besedami vodila celotno prireditev, je častni postroj gasilcev z odhodom s prireditvenega prostora zaključil prvi del praznovanja.

Z nekaj zaključnimi akordi Pihalne godbe je v nadaljevanju sledilo družabno srečanje z ansamblom Viharnik, ki so ga na bolj sproščen način proslavili gasilci in nazdravili novi pridobitvi. Naj mnoge izrečene želje po varni in srečni vožnji z novim vozilom in čim manj interventnih voženj bodo izpolnjene.

KOKALJ, MAL, foto Aco Majhenič

Nakup drage gasilske opreme je za vsako društvo, ki se loti tega projekta, zahtevno opravilo in sleherni član mora postoriti kaj, da se načrtovano tudi uresniči.. Vozilo je stalo 13,5 milijona, od tega je 8,5 mio. prispevala Občina, 5 mio. so zbrali v društvu člani s prispevki krajanov, sponzorjev in donatorjev. Nadgradnjo vozila je izvedlo podjetje AS-BUS Domžale. Avtomobil znamke Volkswagen LT 2,8 TDI z močjo 116 KW je bil dan v nadgradnjo in po gasilski tipizaciji opremljen v gasilsko orodno vozilo GV V 1. V vozilo je vgrajena osnovna oprema za gašenje: motorna brizgalna Rosenbauer, 500-litrska cisterna za vodo in visokotlačna črpalka. Ima 9 sedežev. Poleg osebne zaščitne opreme in ostalih pripadajočih elementov je še agregat, motorna žaga, mešalec penila, kar je najnujnejše za izvajanje intervencije. Kraški gasilci se zavedajo, da je danes požar ali druga intervencija zahteven in nevaren poseg, zato bodo tudi v prihodnje skrbeli za posodobitev opreme in sledili novim tehnikam interveniranja.

Člani PGD Krašce so nekaj dni pred slovesnostjo izvedli gasilsko vajo gašenja obrata Plastika Dvorje.

Poveljnik GZ Moravče Herman Šlibar, podpoveljnik Anton Burja in poveljnik PGD Krašce Jure Božjak ob prihodu na kraj požara v prvem posvetu.

Po vaji so izvajalci pozorno poslušali analizo, ki jo je podal poveljnik GZ Moravče. Na napakah se učimo, z izkušnjami oz.vajami pa svoje znanje utrjujemo.

Namen vaje je bil izkoristiti čim cenejše vodne vire, kar je bil opuščeni vodnjak s kapnico kot prva ali«udarna voda«, nato so se poslužili črpanja iz Rače.

JOŽE KLOPČIČ
za PGD Krašce

To je bila le vaja in gasilca sta se raje odločila za zalivanje izsušenega travnika, kot pa vodni curek usmerila v poslopje.

Prostovoljno gasilsko društvo Krašce
se za nabavo novega vozila in praznovanje
65-letnice zahvaljuje za izkazano pomoč.

Vsem krajanom in prijateljem gasilstva, Občini Moravče, županji Milki Novak, Občinskim svetnikom, botroma vozila Marinki in Feliksu Lukati, župniku Viktorju Primožič, povezovalki programa Bernardi Mal, Pihalni godbi Moravče, Milanu Kokalju, GZ Moravče, GZ Slovenije, vsem gasilskim društvom, ter vsem ki ste karkoli pripomogli, da je prireditev uspela, in predvsem temu, da smo prišli do novega gasilskega vozila, katero bo lahko nam v zahvalo služilo, če bomo pomoči potrebni.

HVALA LEPA

PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUŠTVO KRAŠCE

Kraški gasilci

Tekmovati je odgovorno, smejati se pa zdravo

PGD Vrhpolje je v soboto, 12. julija 2003, organiziralo že tradicionalno tekmovanje na preko sto let stari ročni brizgalni. Tekmovanja se je udeležilo 15 ekip iz gasilskih zvez Lukovica in Moravče. Med ekipami je bila tudi ženska. Na tem tekmovanju je zmagala ekipa PGD Vrhpolje-enota Stegne, drugi so bili člani PGD Peče, tretje mesto so osvojili člani PGD Vrhpolje-3, med ženskami pa so pokal za prvo mesto osvojile članice PGD Trojane. Prehodni pokal je ostal v domačem društvu. Tekmovanje si je ogledala tudi županja ga. Milka Novak, ki je podelila pokale. Pohvalila je vse nastopajoče in organizatorje. Ob tej priliki bi se še zahvalili sponzorjem, ki so prispevali sredstva, da smo to

tekmovanje izvedli. Že sedaj pa vabimo na naslednje tekmovanje tudi tiste, ki ste se do sedaj še obotavljali.

IVAN LEBAR, tajnik PGD Vrhpolje

Po 78 letih z gradu Tuštanj znova odmevajo zvonovi

V nedeljo, 14.julija, je bila na gradu Tuštanj slovesna posvetitev novih zvonov, ki so utihnili pred 78 leti. Zvonova sta bila med 1. svetovno vojno vzeta za potrebe vojne in tako je po vseh teh letih sedanjemu lastniku gradu uspelo, da bodo zvonovi ponovno pozvanjali iz gradu Tuštanj.

Nedeljsko slovesnost je ob sodelovanju ostalih duhovnikov vodil ljubljanski nadškof in metropolit dr. Franc Rode. Na slovesnosti sta bila prisotna tudi župan Občine Lukovica Matej Kotnik in županja Občine Moravče Ljudmila Novak.

Nadškof se je s svojim spremstvom pripeljal na kočiji z Vrhpolj. Po posvetitvi zvonov in tradicionalnim udarjanju botrov po zvonovih je sledilo bogoslužje, na katerem se je z vrhpoljskim cerkvenim zborom, orkestrom in solisti Slovenskega komornega zbora izvajala Mazartova maša. V zelo dobri akustiki grajskega atrija je izvajanje vseh glasbenikov ustvarilo pravo vzdušje, tako so bili zvonovi dani v svoj uporabni namen kar najbolj slovesno.

Zvonova sta bila izdelana v tovarni Feniks v Žalcu. Prvi zvon tehta 130 kg in je posvečen Janezu Nepomuku, po katerem nosi ime tudi grajska kapela. Drugi zvon tehta 80 kg in je posvečen zavetnici sv. Ani. Pri nabavi obeh zvonov so bili darežljivi mnogi darovalci in tudi domačini, vaščani okoliških vasi, ki so prispevali svoj delež. Posebno so se izkazali vaščani Tuštanja, ki so poleg darov zelo veliko pomagali pri pripravi nedeljske slovesnosti.

Že v letu 1766 je bil na gradu zvon posvečen sv. Janezu in Mariji. Drugi

zvon pa je bil leta 1808 posvečen sv. Katarini. Po vseh teh letih je nedeljska slovesnost le potrdila človeško moč in voljo, da se z veliko dobre volje in sodelovanjem uresniči vsaka želja, ki ima svoj dober namen.

M.KOKALJ, foto Mal

Nova podoba Frfravovega znamenja

V petek, 15.avgusta, je bila slovesna blagoslovitev zaključka prenovitvenih del Frfravovega znamenja. Znamenje je staro preko 100 let. Prvotno je stalo na nasprotni strani ceste in so ga, po pripovedovanju, postavili Lavričevi oz. Bergantovi iz Krašc. Znamenje je poslikano s freskami sv. Andreja in sv. Jožefa z Jezusom v naročju. Kdo je to znamenje sezidal ni znano, prvotno poslikavo je napravil slikarski umetnik Mrčun iz Bišč. Znano pa je, da je bil kip Marije, ki je odlitek iz gipsa, pripeljan z Bavarske. Da ne bi zob časa preveč poškodoval tega znamenje, so se Bergantovi odločili za prenovo. Prenovo je opravil slikarski mojster iz Ljutomera, ki je dober poznavalec podobarstva na Slovenskem. S poslikavo in ureditvijo okolice so bila obnovitvena dela zaključena in kapelica je bila pripravljena za blagoslov, ki ga je opravil domači župnik Viktor Primožič.

Prisotno občinstvo in narodne noše so s svojim obiskom še polepšale praznični dogodek in ob gostoljubnosti Bergantovih dali blagoslovitvi še dodaten pomen.

V pozno popoldne so se vsi zbrani ob kozarčku in ob postrežbi gostilne Frfrav zadržali v prijetnem druženju ter zadovoljni, da je v vasi še vedno prisotna dobra medsosedska klima, zapuščali Bergantovo domačijo.

MILAN KOKALJ, foto Franci Kos

Spominska svečanost ob obletnici požiga zlatopoljskih vasi, Korena in Hrastnika pod Limbarsko goro

V soboto, 2. 8. 2003, ob 10.uri je bila pri spomeniku žrtvam požiga vasi Hrastnik pod Limbarsko goro svečanost ob 60-letnici požiga zlatopoljskih vasi, Korena in Hrastnika pod Limbarsko goro. Skupine pohodnikov so na kraj svečanosti prihajale že od ranih jutranjih ur, udeleženci iz daljne okolice pa so prišli na kraj z avtobusi in osebnimi avtomobili, tako da je bilo ob pričetku svečanosti okrog spomenika zbranih več sto obiskovalcev, ki so želeli počastiti ta pomemben in dramatičen dogodek iz obdobja narodno osvobodilne borbe slovenskega naroda. Svečanost prireditve je potrdil tudi vod Veteranov za Slovenijo ter množica praporov bližnjih in daljnih združenj borcev v NOB.

Prireditelj tega svečanega srečanja so bile organizacije Zveze borcev iz Moravč, Lukovice in Društvo izgnancev Domžale, ki so za svečanega govornika povabili škofa dr. Vekoslava Grmiča in ta se je vabilu dostojanstveno odzval in svečanost obeležil z zelo prepričljivim in z vrsto konkretnih podatkov podkrepljenim govorom, katerega prepričljivost so prisotni poslušalci prekinili z večkratnim spontanim ploskanjem in pritrdili njegovim poudarkom v govoru.

Zaradi splošne sporočilnosti in aktualnosti njegovega govora je le-tega vredno v celoti objaviti. (Uredniški odbor se je odločil, da objavi povzetek celotnega, 4 tipkane strani obsegajočega, slavnostnega govora.) Vsem, ki ga bodo prebrali, je to lahko v tehten premislek o naših skupnih ravnanjih tako v naši občini kot širše v slovenski domovini in predvsem poduk za vnaprej.

Svečano prireditev so domiselno dopolnili nastopi moravške godbe, Moškega pevskega zbora Tine Kos, recitatorja izvirne pesmi Franca Ravnikarja in recitatorska skupina OŠ Moravče ter upokojenski pevski zbor iz Moravč ob povezovanju prireditve g. Antona Pajka.

Po prireditvi je bilo tovariško srečanje ob glasbi na posebej pripravljenem prostoru, ker so se v izredno lepem naravnem okolju obiskovalcu in borci veselo družili in obujali spomine. Večina prisotnih je izražala splošno zadovoljstvo nad dobro organizirano in izvedeno prireditvijo v prepričanju, da tovrstne prireditve vedno bolj utrjujejo zavest in prepričanje v slovenskem narodu, kako pravilno se je v usodnem trenutku v veliki večini odločil, na kar je v svojem govoru tudi izredno jasno opozoril slavnostni govornik.

Po zaključku uradnega dela prireditve je g. škof na svojo izrecno željo v spremstvu gostiteljev obiskal in si z zanimanjem ogledal cerkev na Limbarski gori. Posebej pa je razveseljivo, da je bilo na prireditvi opaziti zelo veliko mlajših obiskovalcev, kar kaže na to, da tovrstna tematika vedno bolj prodira v zavest in zanimanje mlajših generacij. Za tako programsko pestro in kvalitetno prireditev in pogostitev je prireditelju priskočila na pomoč vrsta sponzorjev, ki so s svojimi prispevki pripomogli, da je prireditev tako dobro uspela v vseh ozirih in jim tudi ob tej priliki velja iskrena hvala.

STANE RAVNIKAR
OO ZB in udeležencev Moravče

Povzetek slavnostnega govora dr. Vekoslava Grmiča

Slavnostni govornik škof Vekoslav Grmič je uvodoma dejal, da je do tragičnega in okrutnega požiga vasi Hrastnik prišlo le zato, ker so bili vaščani zavedni Slovenci, ki so podpirali osvobodilno gibanje. Slovenci so bili tako kot ostali Slovani, posebej pa še Judje in Romi, s strani fašizma obsojeni na smrt. Zato so tako Nemci kot tudi Italijani od vsega začetka pobijali in izseljevali Slovence.

Slovencem tako ni preostalo drugega, kot da so se uprli. »Upor je bil naravnost njihova moralna dolžnost,« je, sklicujoč se na Edvarda Kocbeka, dejal Grmič, ki je dodal, da je bila večina partizanov vernih. Slovenci so se z bojem proti okupatorju postavili na pravo stran in za vsako ceno branili svoj narod in evropsko kulturo, katere sestavni del je tudi krščanstvo.

Na pravo stran pa se niso postavili tisti, ki so se borili proti partizanom in prisegli zvestobo nacistom. Domobranci so bili prevarani in zapeljani od tistih, ki bi jim morali oznanjati evangelij in povedati resnico. Domobranci se niso borili za boga in domovino, ampak proti, saj so nacisti sovražili tako krščanstvo kot tudi slovenski narod, je bil neposreden Grmič, ki pa je hkrati poudaril, da je bilo povojno maščevanje in poboj domobrancev zločinsko dejanje.

Grmič je dejal, da Slovenci ne smemo pozabiti žrtev narodnoosvobodilnega boja v letih 1941 - 1945, brez katerega tudi samostojne Slovenije leta 1991 ne bi bilo. Slavnostni govornik je govor sklenil s pozivom, naj bomo Slovenci dobri ljudje in kljub različnim pogledom na svet in življenje strpni drug do drugega. V evropsko unijo pa naj vstopimo odločeni,da ohranimo svojo identiteto.

Povzetek pripravil Aleš Vozel

Svečani trenutek počastitve spomina

Prisotne obiskovalce in svojega birmanskega škofa je pozdravila tudi ga županja.

Objektiv ni bil dovolj širok, da bi zajel vse prisotne

Jernejeva nedelja

Tudi letos so v Pečah pripravili praznovanje Jernejeve nedelje. Na ta dan praznujemo god župnijskega zavetnika sv. Jerneja. Župljani so tovrstno prireditev, ki zahteva veliko priprav in medsebojnega sodelovanja, letos pripravili že petič. V nedeljo, 24. avgusta 2003, se je v Pečah zbralo mnogo ljudi, domačini so bili posebej veseli vseh, ki so prišli od daleč: to so nekdanji farani, sorodniki, sosedje ali pa znanci, ki jih je pot življenja zanesla na vse konce Slovenije, ali pa celo v tujino. Ob 9. uri je bila slovesna sv. maša. Po

maši je bil blagoslov zdravilnih zelišč, ki so bila pripravljena na stojnici pred cerkvijo. Koliko vrst dišečih čajev! V Pečah in okolici v še neokrnjeni in čisti naravi jih raste mnogo vrst. Zdravilna zelišča so spet vse bolj cenjena in tudi tukajšnji ljudje jih z veseljem nabirajo in sušijo.
Sledil je nastop folklorne skupine Društva upokojencev iz Kamnika. Pari v narodnih nošah so se veselo zavrteli ob poskočnih vižah harmonike, kar je še spodžigalo že sicer razpoložene gledalce. Trg pred cerkvijo je bil poln veselih ljudi. Največja gneča je bila vsekakor ob prodajalcih srečk. Tudi tokrat so bile skoraj hipoma razprodane. Kako tudi ne, ko pa je zadela vsaka srečka, dobitki pa so bili tako vabljivi! Marsikdo si je domov odnesel krompir za ozimnico, hleb domačega dišečega kruha, domače klobase, žganje, med ali zaseko….
V župnišču je bila na ogled razstava o pionirju sadjarstva na Slovenskem Francu Pircu. Kot župnik je deloval tudi v Pečah, še preden je odšel kot misijonar v Ameriko. Tam je ob Missipiju oznanjal evangelij Indijancem ter jim prinašal znanje in civilizacijo. V Pečah je deloval v času od 1820. do 1830. leta. Zasadil je župnijski sadovnjak in za sadjarstvo navduševal tudi svoje župljane. Iz tega časa izhaja mnogo starih sadovnjakov v peškem okolišu, seveda so to zelo dobre vrste sadja, ki pa se žal že redčijo. Veliko teh sadnih sort je bilo razstavljenih na razstavi, manjkale pa niso tudi jedi in pijače narejena iz sadja.
Tudi tokrat so se ljudje še dolgo zadržali pred cerkvijo in ob domačem pecivu in pijači kramljali in obujali spomine in si pripovedovali o vsem, kar je novega od prejšnjega žegnanja. Tako je praznovanje spet doseglo svoj namen: ponovno združiti pod zvonikom cerkve sv. Jerneja ljudi, ki ne glede na to kje zdaj živijo, čutijo s krajem, se tu še vedno počutijo doma in s tem premagujejo domotožje in generacijske razlike.

JELKA LALIČ, foto Tone Stenko

Obisk moravških faranov pri sestrah klarisah v Nazarjih

Na povabilo moravšega župnika g. Viktorja Primožiča se je za obisk samostanskega reda - sester klaris na slavje ob petindvajsetletnici sestrskega reda v Sloveniji odločilo kar za poln avtobus faranov.
Sestre klarise so slavje izjemno lepo pripravile in se sv. mašo glede na predpise svojega reda tudi vključevale. Veliko število duhovnikov, naškof g. Franc Rode, gostje škofi iz koprske in mariborske škofije.
Sv. mašo je vodil škof g.Kramberger. Pozdravni govor sestram, ki je bil hkrati tudi pridiga nam obiskovalcem tega prazničnega srečanja, pa je pripravil gospod nadškof. V vsebini pridige je bilo pogosto omenjeno prizadevanje sv. Klare, ki je s svojo izjemno trmo in prepričanjem v svoj prav pri takratnih cerkvenih oblasteh izvojevala zmago v smislu sprejetja pravil za samostanski red, ki jih je spisala in postavila ženska.
Z ustanoviteljem reda sv. Frančiškom (oba sta bila doma iz istega kraja in iz kar primerno situiranih družin) sta zagovarjala duh ponižnosti, pomoči ubogim in življenja v uboštvu.
Sv. Klara se je v svojem dejavnem življenjskem obdobju dopisovala tudi s češko svetnico sv. Nežo. Druga drugo sta podpirali v molitvi in vključevanju žensk v cerkev kot institucijo. Iz besedila, ki sta ga pripravila pisatelj Alojz Rebula in njegova soproga, je pozoren poslušalec razbral, da je zdajšnja popularna Evropska unija obstajala že pred mnogimi stoletji.
V red sv. Klare v dvoletno klavzuro je naša katehistinja Marija vstopila po desetmesečnem pripravljalnem obdobju, ki ga je preživela v samostanu sester klaris v Nazarjih. Na praznični dan reda smo se z njo še obiskovalci lahko pogovarjali in jo prosili za pomoč v molitvi. Povedala mi je, da se po pomoč v molitvi lahko obrnemo na njihov red po telefonu ali s pismom. Sama bo v teh dveh letih klavzure brez stika z zunanjim svetom z vsemi tistimi, ki nas pozna, v stiku z molitvijo.
Izlet smo dopolnili še z ogledom Mozirskega gaja in radmirskimi farnimi zakladi.

MK

Moravški upokojenci na splavu po Dravi

Izletniška sekcija DU Moravče je 19. 7. 2003 organizirala enodnevni izlet po Koroški. Koroška postaja vedno bolj zanimiva turistična destinacija, še posebej za organizirane skupine, zaradi svoje bogate etnološke in zgodovinske dediščine, neokrnjene narave in prijaznih ljudi.
Nepozabno doživetje je bila dvourna vožnja s splavom po Dravi, ki je bila za večino udeležencev prva. Splavarjenje ima na Koroškem že več kot petstoletno tradicijo, vendar je pomembna gospodarska dejavnost po2. svetovni vojni zamrla.

Moravčani v tujih gorah: TATRE 2003

Da so Moravčani pravi planinci, so dokazali tudi letos, saj so se skupaj s planinci iz drugih krajev Slovenije podali na Slovaško, v Tatre.

Po prihodu v bazo, v kraj Stara Lesna pod Visokimi Tatrami, namestitvi v hotelu Bratislava in zasluženem počitku, so se 3. avgusta odpravili v dolino Jasne - na severni strani Nizkih Tatr (največje ležeče smučišče na Slovaškem, kjer je prvič zmagala Mateja Svet). Ta dan so osvojili vrhova Chopok /2023 m/ in Džumbier /2043 m/. Naslednji dan je bil osvojen najvišji vrh Poljske, na meji s Slovaško, Rysy /2499 m/.

5. avgusta so odšli na izlet na Poljsko v najbolj znan rudnik soli Wieliczko, kjer so si ogledali približno dva kilometra (od celotnih 200 km rudnika) muzeja in umetnin, narejenih iz soli. Na poti proti bazi so si ogledali mesto Krakow in znano smučarsko središča Zakopane, kjer je zmagal Primož Peterka.

Sedaj je splavarjenje le še turistična zanimivost.

Ogledali smo si tudi znameniti muzej o dravskih splavarjih nekoč in danes ter obiskali turistično kmetijo družine Kogelnik v Podklancu pri Dravogradu. Gospodar nas je z navdušenjem sprejel in povedal nekaj o svoji kmetiji, kjer gojijo jelenjad in prašiče ter se ukvarjajo s proizvodnjo mleka.

Po prijetno preživetem dnevu smo se zadovoljni poslovili od prijaznih Koroščev in si rekli nasvidenje 30. 8. na pikniku.

po zapisu Jožeta Novaka

Naslednji dan je bil ogled zgodovinskega mesta Levoča, kjer je živel in delal znan rezbar Pavel iz Levoče. V baziliki sv. Martina so si ogledali trinajst prekrasnih zrezbarjenih oltarjev.

7. avgusta so bile na programu zelo lepe apnenčaste Baleanske Tatre, počitek za

dušo in telo, čeprav je bilo hoje za 6 ur, prekrasna zelen narava, cvetje, potočki in jezera. Cilj je bila Koča pri zelenem jezeru na 1550 metrov nadmorske višine. Naslednji dan so se odpravili v Veliko mrzlo dolino (v njej je res pihal mrzel veter) in zadovoljni dosegli cilj ob jezeru in Zbojnicki koči na 1960 metrih.

Hoja po Tatrah je bila pravi užitek, Tatre so granitnega izvora, poraščene z zelenjem, tudi lišaji so zelenorumene barve, veliko je jezer, slapov in potokov, tako da pohodnikom ni nikoli zmanjkalo vode, s katero so si gasili žejo. Pa še en podatek za matematike. Vsak od planincev je po

visokogorju naredil približno 105.800 korakov.

Na poti domov so planinci zadovoljni sklenili, da se prihodnje leto ponovno odpravijo v Tatre in s seboj povabijo prijatelje.

BRANKA BIZJAN

Premierna uprizoritev Gogoljeve Ženitve v poletnem gledališču na Studencu

Dober jezik dobra nevesta

Veliko sezon KD Mirana Jarca iz Škocjana je zaznamovanih z gledališkim delom domačega amaterskega gledališkega ansambla in gosti iz širše slovenske kulturne javnosti. Nekateri umetniki so pravi prijatelji studenškega gledališča in jih v zaporednih sezonah večkrat videvamo. Po dveh izjemno uspešnih in odmevnih uprizoritvah del domačih avtorjev (Miklova Zala in Martin Krpan) se je režiser Lojze Stražar odločil za rusko komedijo iz srede 19.stoletja.

Velika skrb takratnega meščanstva je bila najti pravo ali pravega. Da se kasneje ne bi jezili nase, da niso dobro izbrali žene ali moža, imajo posebno vlogo ženitni posredovalci. Posel, ki bi se danes lahko primerjal z menindžerskim. Posredovalčeva edina skrb je dobro zaslužiti. Ampak moški dolgojezičnež (Jurij Sešek), ki skuša v zanko zakonskega stanu spraviti priletnega samca (Stane Maselj), se sam prav čedno in bogato oženi. Zgodba ni zapletena in ponuja obilico smeha tako v govorni kot situacijski in značajski komiki, ki jo igralci dobro interpretirajo. Številni igralci, ki pričarajo vzdušje mesta, so za celotno predstavo nepogrešljivi. Manj premišljena je vključitev avtomobilskih »starčkov« v predstavo, ki je sicer spektakularna privlačnost, vendar zgodovinsko neustrezna, saj sredi 19.stoletja jekleni konjiček še ni bil izdelan. Scena in kostumi so tudi tokrat dopolnjevali celotno podobo komedije. Pohvalna pa je tudi glasbena oprema predstave in pevski vložki Pie Brodnik in Primoža Krta.

MAL

Ujemi čar davnine

Končno! Prišla je dolgo pričakovana nedelja, 13.7., ko se je četa Friderika Barage odpravila na prvi poletni tabor v Želimlje. Nanj smo se dolgo pripravljali, tako fizično kot psihično, in zato smo si ga tudi zaslužili.

Ob prihodu na naš travnik nas je pričakala tabla z naslovom našega tabora: Ujemi čar davnine! Bistvo te misli smo odkrivali skozi ves teden. Najprej smo se lotili postavljanja šotorov in kopanja jarkov za primer dežja. Voditelji so nam razložili pravila tabora, red, kazni … ker je rutka pomemben skavtski znak, smo jo morali imeti ves čas na sebi. Če tega nismo upoštevali in nam je rutko nekdo vzel, smo morali zanjo odslužiti kazen. Vsak dan je določen vod odšel z nosili in sodom v bližnjo vas

po pitno vodo. Za pripravo ognja pa so poskrbeli posamezniki, ki so imeli nato tudi čast, da ga prižgejo. Nočno stražo, vrstni red in jedilnik pa smo prepustili voditeljem. Kuhali smo si na odprtem ognjišču v kotlu, po obrokih nam je koristila bližina potoka Želimeljščice, v katerem smo imeli »pomivalni stroj« (žal z mrzlo vodo). Ko je padla noč, se je začela straža. Vsako noč smo imeli štiri izmene straže, ki je trajala od 23:00 do 7:00. stražila sta po dva skavta, ki sta pazila na taborni prostor in zastavi. Za lažjo stražo smo postavili tudi stražni stolp, s katerega smo

imeli pregled nad vsem taborom. Ker je bil tabor na zelo urejenem prostoru in se šumenje ni slišalo, smo okoli tabora naredili pasti. Ves naš trud, da bi preprečili vdor sovražnikov, je bil poplačan v noči s petka na soboto. Skavti iz Škofljice so nam hudeli ukrasti zastavi, vendar jim ni uspelo. Na taboru je bilo tudi dovolj prostega časa. Izkoristili smo ga za ohladitev v potoku, različne igre, pogovore in petje. Izvedli smo olimpijske igre, na katerih smo med seboj tekmovali v vodi. Da bi zapolnili prosti čas, smo si domislili gradnjo mostu čez Želimeljščico, kar nam je tudi uspelo. Vsak dan smo slišali tudi eno izmed zgodb o Jožefu v Egiptu, kateri je proti večeru sledila tudi kateheza. Najbolj se nam je v spomin vtisnila kateheza o prijateljstvu, saj smo naredili ladjice, nanje napisali kaj o prijateljstvu in jih zvečer spustili po potoku. Med taborjenjem nas je obiskal župnik in imeli smo sveto mašo na oltarju, ki smo ga sami izdelali. Med taborom smo se podali tudi na celodnevna izleta, prvi je bil na bližnjo vzpetino Kurešček, drugi pohod pa je bil Frido. To je bil orientacijski pohod po okolici, na katerega nas je dobro pripravila voditeljica iz Škofljice. Največji dogodek tabora pa je bil skavtski krst, kjer smo dobili nova imena. Tabor smo zaključili s sveto mašo v Želimljah, si izmenjali mnenja o taboru in razžagali jambor, da je vsak odnesel del jambora, ki ga bo prinesel na nsalednji tabor.

Laura Gotar, Tjaša Kosmač

Povratni udarec

Konec julija so v Moravče prišli na desetdnevni tabor skavti iz Škofljice četa Stari Maharji. Moravški skavti se je z njimi spoprijateljila na svojem taboru v Želimljah. Da bi prijateljstvo ohranili in utrdili, smo se odločili za krajo njihove zastave.

Povabili so nas na skupno sveto mašo in zabavni večer. Hkrati smo to priložnost izkoristili za ogled tabora. Zabavnega večera je bilo konec, mi pa smo šli skovat bojni načrt. Razdelili smo se v štiri skupine po tri skavte, da smo zaprli vse izhode. Dve skupini sta bili zadolženi za krajo zastav 8 slovenske in skavtske), tretja je imela nalogo »tečnega komarja«, četrta pa je poskušala priti do shrambe. Ob 1.20 naj bi začeli z napadom, vendar smo morali zaradi pozorne straže udariti že prej. Ura je šla že proti četrti zjutraj, ko smo dobili ponovno priložnost za napad. Nato so se začela zaspana in utrujajoča pogajanja. Dogovor je padel! Zmenili smo se, da v soboto pridemo na obilno večerjo in goro sladoleda. Vrnili smo jim zastavi, se prijateljsko poslovili in odšli prespat ostanek noči; ups, jutra.

Laura Gotar, odgovorna pikapolonica
Tjaša Kosmač, vsevedna žabica

Taborniki gostili na tabornem prostoru škofljiške katoliške skavte

Skavti iz Škofljice so izvedeli za naš taborni prostor preko sošolcev. Telefonsko smo se domenili za ogled. Presenečeni nad lepoto Moravške doline, urejenostjo našega tabornega prostora in gostoljubnostjo, ki smo jo nudili ob prvem srečanju, so se navdušili in kocka je padla.

Pridemo 21. julija !

V nedeljo 20.julija je prišla manjša skupina, ki je pripeljala opremo in hrano. Skupaj smo naredili načrt, kako postaviti tabor, zasilno kopalnico, kje bo latrina … Peljali smo jih k bližnjemu kmetu zaradi drv in ostalega lesa za izvajanje programa. Ponudili smo naše kanuje in z veseljem so sprejeli ponudbo, čeprav so nameravali narediti tudi splav za vožnjo po vodi.

Ko smo jih med taborjenjem obiskali, so bili videti zelo zadovoljni. Ravno so se vračali z Limbarske gore. Načelnik Jure jih je prosil za nekaj podatkov o delovanju in načinu dela, ki je le nekoliko drugačen od našega.

Delujejo že 5 let in imajo 40 članov, ki so razdeljeni v čete, vode in klane. Fantje in dekleta so ločeni po vodih. ***Pred taborjenjem si izberejo temo tabora in letošnja je bila »KOLIŠČARJI«. Program je potekal na to temo in delali so predvsem z lesom, glino in vrvjo.*** *Hrano si pripravljajo po vodih. Njihovo ime je STARI MAHARJI.*

Njihov program ima v temeljnem cilju zapisano, prav tako kot taborniški, čim bolj otrokom približati naravo, jih naučiti spoštovati in ohranjati jo*. Imajo tudi skavtski krst, dan vodnikov, dan odrtih vrat in sveto mašo. V letošnjem programu taborjenja je bil tudi obisk in delo na kmetiji ter družabno srečanje z moravškimi skavti.*

Ob zaključku tabora so povabili našega starešino, mu izročili v zahvalo in spomin skavtsko majico in se mu zahvalili za pomoč. Starešina jim je povedal, da je vesel in si želi sodelovanja med sorodnimi društvi, prav posebej pa še med skavti in taborniki, ki imajo skupne korenine globoko v preteklosti pod takratnim imenom gozdovniki. Povabil jih je, da še pridejo!

S.M.

Taborniki rod Moravške doline v Savudriji

Andreja je poskrbela, da nam zvečer ni bilo živeti brez »žura«..

Fantje med plesnim nastopom, koreografija SAMI, izbor glasbe SAM, kostumi SAMO domača zaloga..

Pred nami je taborjenje, za letos smo se ločili od našega Bohinja in se preselili k morju.

Da bi se izognili sobotni prometni gneči na cesti proti morju, smo se na dan odhoda že ob 5 uri zjutraj zbrali pred šolo. Tabornikom so se pridružili tudi trije (sedaj lahko že rečemo novi člani), ki bi radi spoznali taborniško življenje in nove prijatelje.

Točnost je lepa čednost in 15 minut kasneje smo poskakali v avtomobile in krenili na pot. Prišli smo tako, kot so planirali naši vodje. V Savudriji so nas že pričakali naši člani. Pripravili so nam domiseln in lep sprejem.

Pred šotorom je bila namesto zastave izobešena velika kopalna brisača z motivom dveh simpatičnh mačkov, ki sta naznanjala, kje so MORAVČANI DOMA.

Pretegnili smo svoje ude, se odpočili od vožnje, najedli in napili, starejši so dobili še kavico, in nato poprijeli za delo.

Šotore smo postavili med gostimi borovci, ki so nam v času taborjenja delali prijetno senco. Ko je nad vhodom v tabor zaplapolala ***prava moravška zastava****, je bil tabor postavljen in lahko smo odšli na kopanje. Komaj smo čakali, da smo poskakali v morje, ki nas je prijetno ohladilo.*

Letos je mladina taborila ločeno od starejših tabornikov in zato smo ***»ta večji, že bolj izkušeni«*** *dobili nalogo paziti na mlajše. Tako je vsak t.i. medvedek ali čebelica dobil svojega »angela varuha«. Povem naj, da smo delo odlično opravljali (taborjenje je minilo brez poškodb, sončnih opeklin in brez konfliktov).*

Zaradi razlike v starosti (seveda tudi v telesni višini) smo bili prepoznavni med številnimi skupinami otrok na daleč. Tukaj se zbirajo otroci iz vse Evrope. Kot prepoznavni znak smo imeli tudi vsi enake majice, dečki rdeče in deklice rumene, katere smo si v ročnih delavnicah na taboru sami poslikali.

Velike simpatije smo poželi tudi v restavraciji pri natakarjih in kuharjih, saj smo bili dobri jedci in nekateri so kar po dvakrat šli po »repete«.

Dnevi so hitro minevali, časa za dolgčas ni bilo, saj je bilo toliko stvari, ki smo jih počeli. Vodniki smo pripravili zanimiv in pester program.

Veliko pa smo se tudi kopali, saj zato smo tudi šli na morje !

Na koncu pride vedno slovo in sklenjena nova prijateljstva bodo kmalu šla v pozabo ali pa tudi ne!? Stara pa bodo prav gotovo postala še bolj trdna.

Pa da ne boste pozabili!

V septembru se pričenja novo TABORNIŠKO LETO in če vam je bilo med taborniki všeč, pripeljite na urice in srečanja tudi svoje prijatelje in sošolce. Veseli bomo novih članov!

Srnica

Počitnice in hišica iz sanj

Fotografija, ki je prikazana, ni tisto kar bi želela povedati z njo. Je veliko več. To tudi ni stara fotografija, ki bi nosila neko posebno dediščino. Ne, to je hiška iz lesa, postavljena v mali gozdiček in prinaša pomembno sporočilo. Vsaj jaz mislim tako.

To tudi ni hišica, ki bi jo postavil očka svojemu sinu ali hčerki, da se bo v njej igral/a. Takšne hišice si vsi želimo, ko smo otroci, kajne? Hišico, ki je kot iz sanj. A to je hišica, ki jo je zgradil najstnik zase in svoje vrstnike. To ni delo tega poletja. Jaz spremljam hišico že mnogo dlje. In nisem edina.

Ključno ime pa je Boris Knez. Fant, ki je star 13 let in je že pred leti začel razmišljati in risati načrte za hišico na drevesu. Ko je bila že postavljena, sem jo videla in sem bila prepričana, da mu je nekdo od odraslih pomagal, vsaj postaviti temelje. A mi je povedal, da je skoraj vse naredil sam. Če mu je kdo kaj pomagal, so bili to njegovi vrstniki, ker seveda čisto sam tudi ne bi zmogel. Hišica še ni končana. Ves čas jo Boris prenavlja in obnavlja.

Sporočilo, ki vam ga želim posredovati pa je:

Vesela sem, da lahko vidim, kako se mladi danes znajo zamotiti in uporabiti prosti čas. To ni zapravljanje časa s slabo družbo nekje za vogalom. To tudi ni slabo delo. Je koristno uporabljen čas za vse, ki se igrajo v njej in prav gotovo se tam odvija tudi veliko njihovih stvari, ki so čisto njihove. Če bi bilo tega še več, smo lahko samo veseli. Mladi talenti svojo nadarjenost tako razvijajo. Jaz

sem prepričana, da se bo v tej hišici igralo veliko otrok, ki mogoče več ne bodo znali ceniti Borisovega daru, a vedeli bodo, da se je nekdo potrudil zanje in prepričana sem, da bodo veseli, ker ga poznajo. Jaz sem. Srečala sem čudovitega fanta, ki je naredil hišico iz sanj. Vsakič ko se sprehajam mimo, se počutim, kot da sem v njej, kljub temu da ni moja in ne spadam vanjo. To je hišica tudi zame, ker je jaz nisem imela. Nimam takšnih spretnosti in idej. Hvala, Boris, da si to naredil tudi zame!

NATALIJA BRODAR, foto Jože Novak

PA BREZ ZAMERE

Dejstva s Sela odgovornim v razmislek

V letih osamosvojitve si vaščani v večini smo želeli
ter z veliko volje in dela za vzgled vsem
vas smo uredili
tudi na Remzovo kapelico sredi vasi nismo pozabili.
Pogojem zelenih smo sledili,
z asfaltom praha se znebili,
z lučmi pa temne noči osvetlili.

Danes pa gospodarji so se poskrili,
na naš smetnjak so pozabili,
rekonstrukcijo glavne ceste, izvoz in avtobusno postajo pa kar na pol pustili,
prah kar Jančku namenili,
da o stanju javnih luči sploh ne bi govorili.

Kdo zavihal bo sedaj rokave,
da odpravi se težavene le dejstva zdrahe stare?

»Vladimir«

Srečanje upokojencev Slovenije v Rakičanu v Prekmurju

Vsako leto se ob koncu junija moravški upokojenci udeležijo vseslovenskega srečanja, ki je bilo letos na letališču Rakičan pri Murski Soboti. Že od zgodnjih jutranjih ur se je proti Pomurju vila dolga kolona avtobusov in osebnih avtomobilov z več kot 20.000 upokojenci. Med gosti te velike manifestacije je bilo več kot 10 gostov z državnega vrha in pomurske regije, med drugimi tudi predsednik vlade Anton Rop in nekdanji predsednik Milan Kučan.

Prireditev so organizirali člani Pokrajinske Zveze DU Pomurja z Mirkom Lebaričem na čelu. V bogatem kulturnem programu je nastopilo okoli 250 ljudi, med njimi ljudski pevci, godbeniki in folklorne skupine.

Nastopilo je več govornikov; uvodni pozdravni govor je imel prvi mož pomurskih upokojencev Mirko Lebarič. Njemu so sledili še drugi, med njimi župan mestne občine Murska Sobota Anton Slavic, predsednik ZDUS Vinko Gobec in drugi. 26. junij je dan slovenskih upokojencev, saj je bil na ta dan leta 1946 sprejet zakon o obveznem osnovnem pokojninskem zavarovanju. Slavnostni govornik predsednik vlade Anton Rop, ki je pozitivno ocenil pokojninske reforme, je bil deležen bučnega aplavza.

Po uradnem delu so se udeleženci zabavali vsak po svoje v senci velikih

Moravški upokojenci ob poslušanju Zdravljice

šotorov. Moravčani smo se pozdravili s prijatelji in si obljubili ponovno snidenje naslednje leto na 16. srečanju slovenskih upokojencev.

po zapisu JOŽETA NOVAKA

MOJA DOLINA
skozi prizmo obrti, stavbne dediščine in varovanja narave

Mlinarstvo na Moravškem

Tokratni prispevek posvečamo eni izmed najstarejših obrtnih dejavnosti. Kot piše Janez Bogataj, je bila ta dejavnost na slovenskih tleh izpričana že v zgodnjem srednjem veku. To je obrtna dejavnost, ki je bila tesno povezana z vodo – potoki, kmetijstvom – pridelavo različnih žitaric in v končni fazi tudi s prehranjevalno verigo ljudi. Ljudje so že zgodaj spoznali, da lahko izkoriščajo potoke za energijo, ki je dajala različnim napravam pogon, da so si lahko z njo pomagali oziroma olajšali marsikatero delo. Naprave na vodni pogon so bile predvsem žage, nekatere kovačije in mlini. Današnji prispevek govori o mlinih in mlinarstvu na Moravškem. Mlinarstvo je bilo na tleh Moravške doline v preteklosti precej razvita dejavnost, saj to dolino obvladujeta potoka Drtijščica in Rača.

Mlinarstvo pravzaprav ne sodi na področje prave obrti, je bolj **podaljšana roka kmetijstva** in je ustvarila eno izmed poklicnih skupin – mlinarje in mlinarice, ki so imeli možnost, da so si ob potokih zgradili stavbe, imenovane mlini. Večina mlinov na Moravškem je delovala na vodna kolesa, na t.i. zgornjo odlivno vodo, kamor je bila speljana mlinščica ali rake iz potokov na vodna kolesa. Vodna kolesa so poganjala mlinske kamne v notranjosti mlina. Mlinski kamni so bili vedno v paru, bili so črni, za črno moko in beli, za belo moko. Nekateri mlini so imeli poleg mlinskih kamnov še posebno napravo, imenovano stope, za phanje prosa, ječmena ali ajde.

Podrobneje si bomo ogledali, kako je sestavljena **mlevna naprava v notranjosti mlina** pri Lukovih v Vinjah pri Moravčah. Lukov mlin in žaga sta bila nekdaj ločena. Mlinski prostori so bili v kleti, pod bivalnim delom. Danes je stavba mlina renovirana, mlevna naprava pa prestavljena v prostor pri žagi, ki še stoji in tudi deluje, predvsem pozimi.

Od zgoraj navzdol je mlevna naprava sestavljena iz vsipalnika ali grota, kamor mlinar nasuje zrnje. Zrnje potuje skozi vsipalnik v koritce, med mlinska kamna in nato skozi sito v »pajkel«. »Pajkelj« ponekod imenujejo le sito, ki ima nekakšno obliko rokava, pritrjenega v stene lesenega zaboja, ki stoji pod mlinskimi kamni, drugod pa je »pajkelj« vse skupaj s sitom in zabojem vred. Ponekod temu zaboju pravijo »skrinja«, na Štajerskem pa »truga«. Zmleto zrnje potuje izpod kamnov skozi sito v zaboj, kjer ostaja fino mleta moka, grobo mleta pa nadaljuje pot iz zaboja na leseno sito in v leseno korito pod njim.

Morda bi bilo zanimivo, da si ogledamo še **delovanje stop**. Stope so sestavljene iz pokončnih lesenih tramov, ki so pritrjene v vodoravne trame in v luknje na kladi. Stopa ali pokončnik ima na spodnjem koncu roke, zato, da jih lahko poganja vreteno, ki ima v ta namen na vretenu tudi t.i. tace. Na vretenu je na zunanji strani mlina pritrjeno vodno kolo. Ko priteče voda na mlinsko kolo, se vreteno začne obračati in zažene tudi stope. Kot smo že dejali, so bile stope povezane z drugo vrsto žit: prosa, ječmena in ajde. Phanje je v resnici ločevanje zrn od plev. Za mlinarja je bilo to zelo zahtevno in dolgotrajno delo, saj je moral sproti pobirati zrna izpod stop.

Različna sita v Lukovem mlinu - v ospredju iz blaga izdelani "pajkli", v ozadju lesena sita, kamor se iz skrinje vsiplje grobo mleta moka.

Na Moravškem danes deluje le še nekdanji Maktajnarjev mlin na Drtijščici, danes bolj znan kot Rotarjev mlin, ki je posodobljen. Mlinarska obrtna dejavnost na Moravškem je bila kot piše Stane Stražar, zelo zastopana. Na dveh potokih se je vrtelo okoli 42 mlinov, od katerih je bilo nekaj grajskih, saj je ta dolina znana kot Dolina gradov, nekaj pa hišnih, za domačo rabo, mleli so tudi za okoliške ljudi. Od naštetih so danes ob Drtijščici ohranjeni le štirje, ki so bili, razen Rotarjevega vsi opuščeni. **V Lukovem mlinu**, kot pravi Janez Pergar st., bi bilo mogoče mlin še pognati, saj je v celoti ohranjen. Na Rači stoji danes pet mlinov, ki so vsi po vrsti opuščeni. Glede na to, da so bili evidentirani kot kulturna dediščina, skupaj z območjem ob potoku Rača od Krašc do Stegen pri Vrhpolju, bi kazalo kakšnega izmed njih prenoviti in obuditi v življenje. Temu je namenjen tudi načrt Učno – sprehajalne poti, ki naj bi jo poskušali skupaj z Občino Moravče, sodelavci, tamkaj živečimi prebivalci, lastniki mlinov in s sodelovanjem ZRSVN, OE Kranj in ZVKDS, OE Kranj tudi uresničiti.

MOJCA TERCELJ OTOREPEC,
konservatorka ZVKDS, OE KRANJ

SPOŠTOVANI STARŠI IN OTROCI

Obračamo se na vas z željo, da bi postala udeležba vaših otrok v prometu prijetna. Predvsem zato vas v sestavku obveščamo o temeljnih pogojih za udeležbo pešcev udeležencev v prometu, varni hoji in prečkanju vozišča ter varnem šolskem prevozu otrok. S skupnimi močmi se potrudimo, da bo otroštvo prijetnejše, varno in brez neprijetnih posledic.

OTROCI UDELEŽENCI V PROMETU

Na otroke – udeležence v prometu – so ostali udeleženci dolžni posebej paziti in jim pomagati.

Otroci smejo **samostojno sodelovati v prometu** šele, ko se starši prepričajo, da so otroci sposobni razumeti nevarnosti v prometu in so seznanjeni s prometnimi razmerami na prometnih površinah, kjer se srečujejo s prometom.

Otroci morajo imeti na poti v prvi razred osnovne šole ter domov spremstvo. Spremljevalci so poleg odraslih oseb lahko tudi stari od 10 do 14 let, če to dovolijo starši otroka. Otroci mlajši od 7 let lahko hodijo v šolo brez spremstva, če to dovolijo starši, vendar le v območju umirjenega prometa.

Otroci morajo **ponoči in ob zmanjšani vidljivosti** med hojo po cesti nositi na vidnem mestu predpisan odsevnik – kresničko.

Otroci, ki obiskujejo prvi razred osnovne šole, morajo na poti v šolo in iz nje nositi poleg odsevnika **tudi rumeno rutico**, nameščeno okoli vratu.

Pešci morajo hoditi po površinah namenjenih za hojo pešcev, če le te niso urejene, smejo **izjemoma** hoditi tudi po drugih površinah (kolesarska steza, cesta). Pri tem pa ne smejo ovirati drugih udeležencev v prometu, katerim je omenjena površina namenjena. **Zunaj naselja** in v naselju, kjer ni urejenih površin za pešce, morajo pešci hoditi ob levem robu vozišča v smeri hoje, vendar lahko uporabljajo le 1 meter ceste.

Izjemoma lahko pešci hodijo po desni strani vozišča v smeri hoje, če je to zanje varneje (nepregleden ovinek, plaz).

Pešec mora **prečkati cesto ali kolesarsko stezo na prehodu za pešce**, če je le-ta oddaljen več kot 100 metrov, pa sme cesto prečkati izven prehoda za pešce. Pešec ne sme prečkati vozišča izven prehoda za pešce, kadar sta smerni vozišči ločeni fizično ali ju ločuje neprekinjena črta.

Pešec mora prečkati vozišče brez ustavljanja in po najkrajši poti, preden stopi na vozišče, se mora prepričati, ali lahko to varno stori.

Prav tako vas opozarjamo **na varno vožnjo otrok v vozilih**, saj morajo biti otroci **mlajši od 12 let in manjši od 150 cm** zavarovani z ustreznimi zadrževalnimi sistemi, ki so primerni otrokovi rasti in telesni meri. V vozilih, v katerih zaradi konstrukcijskih lastnosti vozil otroka ni mogoče zavarovati na tak način, smejo ti otroci sedeti le na zadnjih sedežih.

STARŠI:

Opozarjamo vas, da v prisotnosti otrok in tudi sicer **ne kršite cestno-prometnih predpisov**, saj boste s tem pripomogli k varnejši udeležbi v prometu, prav tako bodo tudi vaši otroci v prometu varnejši, ko se bodo po vas zgledovali. V šoli se pozanimajte, kje mimo vašega doma poteka **varna šolska pot** in po njej spremljajte otroka v šolo.

Pozivamo vas, da vaša pozornost in previdnost ob začetku šolskega leta ne bo trajala samo nekaj dni ali tednov, saj so otroci na cesti skozi celo leto. Otroke **opazujete in nadzorujte** tudi v prostem času, saj se njihova igra lahko kmalu sprevrže v nesrečo.

ORGANIZIRANI PREVOZI OTROK V ŠOLO IN IZ ŠOLE:

Varnost na šolskih avtobusih in kombiniranih vozilih za prevoz:

- šolski avtobusi so najvarnejša oblika prevoza otrok v šolo;
- najbolj nevaren del vožnje s šolskimi avtobusi je izstopanje in vstopanje;
- število smrtnih žrtev med tistimi, ki vstopajo v šolske avtobuse ali izstopajo iz šolskih avtobusov, je v primerjavi s številom smrtnih žrtev med otroci na avtobusih trikrat večja.;
- prostor, kjer otroci vstopajo in izstopajo, se imenuje »nevarna con«;
- nevarna cona je prostor okoli avtobusa, kjer obstaja nevarnosti, da voznik otroka ne bo videl (3 metre pred avtobusom, ker je voznik lahko previsoko, da bi videl otroka, 3 metre na katerikoli bočni strani avtobusa, kjer je lahko otrok v voznikovem mrtvem kotu in za avtobusom).

Šolarji, ki se vozijo s šolskimi avtobusi, naj bi vedno:

- na avtobusno postajo prišli **vsaj pet minut pred** prihodom avtobusa,
- stali vsaj **5 velikih korakov** (3 metre) **od roba** vozišča,
- **počakali**, da se avtobus ustavi, odpre vrata in jim dovoli vstop,
- bili prepričani, **da jih voznik avtobusa vidi** in oni lahko vidijo njega,
- se **pred prečkanjem ceste ustavili** ob robu avtobusa (pred njim) in se prepričali, če je prečkanje varno, tako da pogledajo levo- desno-levo

Med vožnjo:

- morajo biti **pripeti** z varnostnim pasom
- morajo vedno pravilno **sedeti na sedežu**, obrnjeni v smeri vožnje
- **ne smejo motiti voznika**
- ne smejo nikoli stati na premikajočem se avtobusi, če so sedeži prosti
- **morajo ubogati voznika**
- ne smejo biti glasni
- ne smejo ničesar dajati skozi okno-rok, nog, glave, šolske torbe ipd.
- **se ne smejo prerivati**

Prevozi otrok ne območju občine Moravče so v zadnjih letih zelo dobro organizirani in varni, za kar gre posebna zasluga Občini Moravče in prevozniku gospodu ARSIČU, saj so kombiji, s katerimi opravlja prevoze otrok, sodobni, udobni in ustrezajo vsem strogim predpisom in standardom, ki se zahtevajo za prevoz šolskih otrok.

MARKO KLADNIK,
vodja policijskega okoliša

Morda, bi prav zaradi teh dejstev otroci morali še bolj upoštevati zahteve varnosti pred, med in po prevozu. Tu pa starši z mnogimi pogovori in osveščanjem otrok storite za varnost svojega otroka največ.

Zgovorno tretje oko

Brez avta ne moremo niti do trgovine; postal je tako rekoč družinski član, ki nam požira denar iz žepov in nažira živce, ko nas neha ubogati. Za jeklene konjičke nimamo nobenega razumevanja več, ko dokončno odpovejo. Tale s fotografije se je dokončno ustavil ob Rači v Tuštanju, lastnik pa si je verjetno že kupil novega.

Bi tako pustil svojega otroka, Te vprašamo? Ti je res čisto vseeno, če samemu sebi koplješ jamo z onesnaževanjem in konec koncev tudi izgledom? Če te je kaj v hlačah, vem, da boš pospravil svoje odpadke na mesto, kamor sodijo.

Zavod za izobraževanje odraslih

CONTINUA, DOMŽALE

Vpisuje v programe:

- **STROJNI TEHNIK PTI**
- **EKONOMSKI TEHNIK PTI**
- **TRGOVEC (tudi prekvalifikacija)**

Prvovrstna učiteljska sestava, dobro počutje, znanje in samozavest, mesečno plačevanje šolnine

Informacije po telefonu:
01 7873 592 in 041 583 245

CONTINUA od 1993

Manufaktura VANDA vas obvešča o spremenjenem delavnem času, ki je po novem od 8.00 do 19.00 ure. Se priporočamo!

Nekje v tebi je bila bol,
a ti zamahnil si z roko,
češ zmagal bom –
a vendar ni bilo tako.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in starega očeta

Valentina CERARJA
iz Stegen 9 pri Moravčah

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom, znancem, sodelavcem, podjetju SAM d.o.o in vsem, ki ste ga spoštovali in imeli radi ter ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.
Iskrena hvala vsem za darovano cvetje, sveče, svete maše in denarno pomoč cerkvi ter izrečeno ustno in pisno sožalje. Posebno se zahvaljujemo gasilcem, s katerimi se je tako rad družil, PGD Vrhpolje in ostalim gasilskim društvom, ki so ga tako lepo in častno pospremili na njegovi zadnji poti ter govorniku za ganljive besede slovesa. Hvala tudi cerkvenemu pevskemu zboru Vrhpolje in pevcem iz Moravč za odpete žalostinke.
Lepa hvala tudi osebju Zdravstvenega doma Moravče in Domžale, gospodu župniku z Vrhpolj za lepo opravljen obred in pogrebno mašo ter vsem, ki so kakorkoli pomagali v času bolezni in ob slovesu.

Iskrena hvala še enkrat

vsi njegovi

Kje si ljuba žena, mami
kje tvoj mili je obraz,
kje tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?

V SPOMIN

16. avgusta mineva žalostno leto, od kar nas je zapustila draga žena, sestra, zlata mami in stara mama.

Štefka VETTORAZ
Štancerjeva Štefka iz Peč

Hvala vsem, ki obiskujete njen prerani grob in se je spominjate.

Njeni domači

ZAHVALA

V 74. letu starosti nas je zapustil oče in dedi

Alojzij ZRIMŠEK

Iskreno se zahvaljujemo vaščanom Dešna, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala za izrečena sožalja in darovano cvetje ter topel govor ob njegovem grobu.

Hči Lenka in sin Matjaž z družinama.

ZAHVALA

V dvainsedemdesetem letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, svak in stric

Ivan GRILJ
Majcetov ata z Dol pri Kraščah

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih, vzpodbudne besede, izrečena sožalja, darovano cvetje, sveče in svete maša. Hvala tudi vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti in g. župniku za lepo opravljen obred.

Njegovi

AVTOSERVIS PLANINC d.o.o.

Vrhpolje 43, Moravče
Tel.: 01/723-13-38
GSM: 041/686-509

VULKANIZERSTVO

prodaja, premontaža, centriranje in hranjenje gum

Nudimo kompletno usluge na vseh tipih vozil.
Za čas popravila nudimo nadomestno vozilo.
Smo pogodbeni servis za vse slovenske zavarovalnice.
Odkup in prodaja celih in poškodovanih vozil.

Dopustniški dnevi so lahko lepši in brezskrbni, če se vozite varno. V Avtoservisu Planinc se oskrbite z dobrimi pnevmatikami.

Na zalogi so tudi avtomobilske in motociklistične pnevmatike proizvajalcev BRIDGESTONE, METZELER, PIRELLI in DUNLOP.

Polnjenje in kontrola avtomobilskih klimatskih naprav.

SREČNO IN VARNO VOŽNJO!

Delavni čas: od ponedeljka do petka 7.00 - 19.00
sobota 7.00 -13.00

iWare INFORMATIKA

tel/fax: 01/72 32 675
GSM: 041/377-122
email: trgovina@iware.si
www: http://www.iware.si

STORITVE

- Informacijski sistemi za podporo logističnim procesom.
- Razvoj namenske programske opreme po naročilu.
- Izdelava internetnih strani ter gostovanje na strežniku.
- Prodaja in vzdrževanje računalniške opreme ter omrežij.
- Tehnična podpora ter svetovanje.

Iz naše ponudbe...

RAČUNALNIK **IWARE BASE 1.7 - UGODNO!!**

OS. PL. - NB77-BL Intel845GE P4 LAN,VIDEO, SB, 478 pin, 533MHz, DDR
CPU - **CELERON 1700/400** 128KB 478 BOX
POMNILNIK - **DDR 256MB PC333** MS **garancija: 10 let
GIBKI DISK - TEAC 1.4MB 3.5"
TRDI DISK - MAXTOR 40 GB U133/5400 **garancija: 2 leti
CD/RW - **PHILIPS PBRW5224G bulk 52/24/52 IDE int.**
OHIŠJE - MIDI TOWER FRONTIER PL03A BN, NAPAJALNIK 300W
TIPKOVNICA - BTC 5201 DESKTOP PS/2, MIŠ LOGITECH PILOT WHEEL
MONITOR - PHILIPS 107E51 17"

CENA z DDV: **140.900,00 SIT***

RAČUNALNIK **IWARE - PROFESSIONAL P4 2,4 - AKCIJA!!**

OS. PL. - NB78-BL Intel845E P4 LAN, SB, 478 pin, 533MHz, DDR
CPU - **P4 /2,4Ghz**/INT-478/533MHz 512, BOX
POMNILNIK - **DDR 256MB Pc333** MS **garancija: 10 let
GIBKI DISK - TEAC 1.4MB 3.5"
TRDI DISK - **MAXTOR 80 GB U133/7200 ****** garancija: 2 leti
G.K. - **ATI RADEON 9200 128MB DDR** VIVO
CD/RW- **PHILIPS PBRW5224G bulk 52/24/52 IDE int.**
OHIŠJE - MIDI TOWER FRONTIER PL03A BN, NAPAJALNIK 300W
TIPKOVNICA - BTC 9000A MULTIME. PS/2
MIŠKA - LOGITECH PILOT WHEEL OEM PS/2 + podloga
MONITOR - **PHILIPS LCD 150S4FG 15"**

CENA z DDV: **252.490,00 SIT***

HONORARNO ZAPOSLIMO ŠTUDENTA ALI DIJAKA Z ZNANJEM PROGRAMIRANJA V OKOLJU **MS WINDOWS**. ZAŽELJENO JE POZNAVANJE PROGRAMSKIH JEZIKOV **DELPHI, SQL, HTML/ASP**. ZA DODATNE INFORMACIJE POŠLJITE EMAIL NA NASLOV info@iware.si

*Cene računalnikov so informativne in se lahko brez predhodnega opozorila spremenijo.

slikopleskarstvo PIRC

Matej Pirc s.p.
gsm 041·647·602
Stegne 11
1251 Moravče
www.slikopleskarstvo-pirc.com

SPINA

Obveščamo in vabimo vas k nakupom v naši prodajalni, kjer lahko koristite vse prodajne akcije in bonitete Mercatorja.

- **Vabimo vas k nakupom v naši prodajalni v Kraščah, kjer lahko koristite vse prodajne akcije in bonitete Mercatorja.**
- **Z nakupi sodelujte v mesečnih, tedenskih in dnevnih akcijah.**
- **Še posebno ugodni nakupi so nakupi izdelkov s trajno nizko ceno in Mercatorjevo blagovno znamko.**

S Spino je začetek šolskega leta cenejši.

Mercator

stavbno kleparstvo

Robi Jančar s.p.
Vrhpolje 5, 1251 Moravče
gsm. 041 352 057

2003

NOVICE IZ Moravške doline

OBČINA MORAVČE

Oktober 2003, Letnik IV, Številka 8

Grad Tuštanj - kulturna dediščina ohranjena, obnovljena, s pomenom, ki gradu pripada.

OBČINA MORAVČE
Kulturni dom Moravče

Kulturni dom Moravče obvešča
vse svoje obiskovalce,
da bo **v novembrski številki** Novic iz Moravške doline **objavljen abonmajski program petih gledaliških predstav.**

Abonmajske **vstopnice bodo na voljo**
na predprodajnih mestih
(M-market, Center Resnik in na prvi abonmajski predstavi konec novembra 2003)
Interesenti boste **pravočasno obveščeni o ceni nakupa abonmajskih vstopnic, možnosti izbire sedeža in popustih.**

Za dober uvod v gledališko sezono pa KD
vabi
v soboto, 11.oktobra, ob 20.00 uri
na odlično **komedijo** z naslovom

Pacienti v čakalnici

v izvedbi Gledališča smeha iz Kopra.

IZ VSEBINE: *Gospa Rozi, kot samoplačnica čaka v čakalnici na specialistični pregled. Gospod Franci pa se bo dal pregledati na stroške socialne. In to je že zadosten povod za konflikt.... Pridite pogledat, kdo je koga ugnal v kozji rog! Bo to (znanstveno nedokazano) daljši ženski jezik? Ali pa.....?*

Vstopnice so po 1.000 SIT v predprodaji in 1.300 SIT uro pred predstavo v avli KD.

Martinov večer po štajersko z nastopom folklorne skupine, ljudskih godcev, krstom mošta in pokušino mladega vina bo **v soboto, 7. novembra ob 20.00** v dvorani Kulturnega doma. Pokušina vina bo od 19.30 dalje v avli. Vstopnice so na voljo na običajnih predprodajnih in prodajnih mestih po običajni ceni.

Vabi k vpisu v radioamaterski tečaj II. razreda.
KDAJ: 23. in 24. oktobra 2003 med 17. in 19. uro
KJE: V prostorih radiokluba Moravče v 1. nadstropju Kulturnega doma - poleg balkona
V A B L J E N I !
Radioamaterski pozdrav ´73

Dijaki, študentje,

se vam zdi, da bi morali poglobiti svoje znanje angleškega jezika? Na Občini Moravče se zavedamo, da pomeni formalen vstop v Evropo, kot pravijo nekateri, tudi velik izziv na različnih strokovnih področjih. Eno od pomembnih znanj, ki jih bomo potrebovali vsi, predvsem pa mladi, je tudi dobro znanje angleškega jezika. Morda vam lahko pri tem pomagamo!

Torej: ob lastni **soudeležbi 5.000 tolarjev** vam ponujamo udeležbo na **konverzacijskih tečajih angleškega jezika,** ki jih bomo organizirali s strokovno usposobljenimi predavatelji v zimskih mesecih. Predviden je **32- urni tečaj (2 uri tedensko - 4 mesece) oz. 28- urni tečaj (2 uri tedensko - 3 mesece)**. Podrobnejše informacije boste lahko dobili na prvem skupnem predstavitvenem sestanku.

Pisno prijavo pošljite do konca meseca oktobra na Občino Moravče, Trg svobode 4, 1251 Moravče. Morebitne dodatne informacije lahko dobite pri Sonji Vraz po tel. 7231 -229.

S.V.

ISCG DOMŽALE
AVTOŠOLA LONČAR d.o.o.
Cesta talcev 10, 1230 Domžale
Marko: 041/785-735
Janez: 041/697-971

Tečaj CPP
20.10. ob 18. uri
v Domžalah

tečaj za traktoriste
13.10. ob 17. uri

mig d.o.o.
market_inženiring_storitve gradbeništvo

- IZDELAMO VAM URBANISTIČNO IN PROJEKTNO DOKUMENTACIJO IN ZA VAS PRIDOBIMO TUDI GRADBENO DOVOLJENJE
- SVETUJEMO PRI PRODAJI IN NAKUPU ZEMLJIŠČ ALI NEPREMIČNIN
- VRŠIMO PROJEKTANTSKI, IZVAJALNI IN STROKOVNI NADZOR
- SVETUJEMO PRI NOVOGRADNJAH ALI ADAPTACIJAH

NA VOLJO STAVBNE IN KMETIJSKE PARCELE. MOŽNOST TAKOJŠNJE GRADNJE NA LEPI LOKACIJI V MIRNEM OKOLJU
M MIG d.o.o. VEGOVA 1, MORAVČE _ INFORMACIJE: 01 723 12 08 _ PONUDBE: fax 01 723 15 66 e-naslov: MIG.CD@SIOL.NET

Zebe me, ko pišem te uvodne vrstice, kar je zanesljivi znak, da se po vročem poletju v vse pore življenja krade hladna jesen in mrzla zima. Upam, da so hladne sape tudi vsem šolajočim se privzdignile krila za polet v nova obzorja znanj. Naj poletu dodajo še delček vedoželjnosti, resnosti in zdravega medčloveškega odnosa, da bo tudi pristanek v zgodnjem poletju tak, kot si ga želimo vsi starši, učitelji in goreče upam, da tudi učenci. V šolo se namreč hodi po znanje, ne pa po dobre ocene, na okusne malice in brezglavo divjanje med šolskimi odmori, ki spravljajo v nevarnost divjake in vse, ki se znajdemo v tem vrvenju.

V septembru sem se udeležila srečanja lokalnih časopisov Slovenije v Nazarjah. Izjemna izkušnja. Zbrali smo se predstavniki 73 lokalnih časopisov od 153 vpisanih v Razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo. Lokalni časopisi smo resna konkurenca velikim časopisom, ker obveščamo o dogajanju v majhnem okolju, o državnih dogodkih pa smo obveščeni preko elektronskih medijev. Pestrost lokalnih časopisov pa je prava paša za oči. Tudi naših nekaj razstavljenih izvodov je hitro našlo novega lastnika. Predavanja so se nanašala na vprašanja piarovstva in novinarstva, raziskave o bralnosti časopisov, kako oblikovati zanimiv časopis, članke, kako jih naslavljati in tudi o vlogi lokalnih glasil v EU. Naše glasilo je bilo v družbi preostalih 73 z njimi primerljivo, zagotovo pa se je odlikoval po videzu . Že naslovnica je bila tako zelo drugačna, da je kar vabila, naj pokukamo v notranjost.

Nad vse poučni pa so bili pogovori med odmori, ko smo si izmenjavali izkušnje. Kakšen je bil razplet tekme med novinarji in piarovci pa ne vem, ker sem že pred tekmo zapustila srečanje. Druge obveznosti pač.

Naj ob koncu uvodnih vrstic povabim k sodelovanju vse, ki imate voljo do sodelovanja pri glasilo in ste pripravljeni tudi pisati o dogajanju v občini. Delo je nadvse mikavno, vendar pa zahteva tudi nekaj prostega časa. Vsekakor je to posel za tiste, ki ste radi vključeni v dogajanje, se radi pogovarjate in imate smisel za pisanje. Sporočite svojo pripravljenost v nekaj vrsticah na naslov Občina Moravče, Uredništvo Novic iz Moravške doline, Trg svobode 4, 1251 Moravče. Veseli bomo vaše pošte.

Pred nami so dnevi spomina, ko se bomo udeleževali komemoracij in verskih obredov ter obiskovali grobove. Preživite jih strpno in se ne obremenjujte z vožnjo z avtomobili prav do pokopališča. Morda se lahko tja za spremembo odpravite kar peš, da bo več časa za izmenjavo pozdravov z znanci in manj slabe volje.

Pozdravljeni do naslednjih uvodnih vrstic,

Bernarda Mal, odgovorna urednica

Taborniki rodu Moravške doline vabijo na predstavitev dejavnosti in vpis novih članov v soboto, 11.10. 2003 ob 10.00 na tabornem prostoru. Vrnite se k naravi in postanite tabornik.

Vesela vrhpoljska jesen bo v soboto, 15.11.2003, ob 19.00 v dvorani gasilnega doma na Vrhpolju. Vabljeni in pričakovani!

POHODI V ORGANIZACIJI PD

- **sobota, 18.10.** – **NEZNANO 2003**, *lahka pot*, vodita Leon Lavrič (041 433 254) in Janez Jesenšek (041 388 990)
- **sobota, 25.10.** – **TRAVNA GORA**, *lahka pot*, Jurček Novak (041 770 798) in Marjan Kocjančič (041 874 139)
- **sobota, 8.11** – **OD LITIJE DO ČATEŽA**, *lahka pot*, vodita Mele in Peterc *(v seznamu ni navedenih imen in telefonskih številk, op.ur.)*

V tej številki preberite

Županjina stran....4

Poročilo s 7.seje OS....5

Dimnikar v hiši praviloma....5

Monografija o občini Moravče....7

Dnevi evropdke kulturne dediščine....8

Baragovi dnevi v Moravčah 9

Grad Tuštanj....10

Rokodelci začeli sezono 2003/04 11

Peti mednarodni šahovski turnir....12

Nepismenost v plavanju....13

Moja dolina....14

Naslednja številka Novic iz Moravške doline bo predvidoma izšla **14. novembra**. Vaše prispevke pričakujemo do **28. oktobra**. Oddate jih lahko na sedežu Občine Moravče osebno, pošljete po pošti ali elektronski pošti. Naslovi so navedeni spodaj v modrem okvirčku.

Novice iz Moravške doline

10. oktober 2003, Letnik IV, Številka 8

Fotografije na naslovnici: Bermarda Mal in Franci Kos

Novice iz Moravške doline je informativno glasilo Občine Moravče, ki je tudi izdajateljica. • Izhaja predvidoma enkrat mesečno in ga prejemajo vsa gospodinjstva v občini brezplačno. • Sedež izdajatelja in naslov uredništva: Občina Moravče, Trg svobode 4, 1251 Moravče, telefon 7231-229. • Izdajateljski svet: Milka Novak, Janez Cerar, Roman Cerar, Ivanka Kocjančič, Stanislav Ravnikar. • Odgovorna urednica: Bernarda Mal (mal.bernarda@siol.net), E-pošta moravske.novice@email.si, tel. 031 452 022. • Uredniški odbor: Bojana Dorič, Nevenka Marolt, Aleš Vozel, France Ravnikar. • Medij Novice iz Moravške doline je vpisan v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS pod zaporedno številko 374 • Lektoriranje: Bernarda Mal. • Oblikovanje in priprava za tisk: Andrej Lombar. • Tisk: Tiskarna Januš. • Naklada 1500 izvodov.

Vsi prispevki, ki jih pošiljate za objavo, morajo biti lastnoročno podpisani, imeti morajo datum in kraj pisanja, naslov prispevka, zapis avtorja besedila in fotografij. Če pišete v imenu društva, politične stranke, skupine ljudi, opremite dopis z žigom in podpisom odgovorne osebe. Poleg prispevka, če imate le možnost, oddajte tudi zapis na disketi ali ga pošljite po E- pošti. Prispevki naj ne presegajo 1800 znakov vključno s presledki. V nasprotnem primeru bomo prisiljeni prispevek zavrniti ali krajšati. Rokopisov ne sprejemamo! Slikovnega in pisnega gradiva ne vračamo!

Spoštovane občanke in občani, dragi bralci!

Zaradi letošnjega vročega poletja *je tudi grozdje kmalu dozorelo in vinotok (lepo staro slovensko ime za mesec oktober) se že ponaša s polnimi sodi sladkega mošta, ki se hitro spreminja v vino. Morda ste tudi vi bili deležni sladke in naporne trgatve v kateri izmed slovenskih vinorodnih pokrajin, potem ko smo se vsi skupaj spet »utirili« na stare tire in navadili na obveznosti, ki jih prinaša kimavec (september) in začetek šolskega leta.*
S prehodom na devetletko tudi v višjih razredih osnovne šole je bilo tega prilagajanja še več. Upam, da so začetne težave premagane in usklajevanja z urniki, prevozi, krožki,… že uspešno opravljena. Vsem skupaj želim uspešno delo in veliko novega znanja v tem šolskem letu, staršem pa čim manj skrbi s šolajočo se mladino.

V času priprav na vstop v Evropo *se vse bolj zavedamo, kako pomembno je znanje tujih jezikov. Ni dovolj, da se tujega jezika samo učimo za šolsko oceno, prihaja čas, ko ga bomo morali aktivno uporabljati na delovnem mestu. Vsi pa vemo, da to ni tako enostavno. Občina Moravče želi pomagati mladim pri izboljšanju tega znanja, zato bo ob simbolični soudeležbi tečajnikov financirala konverzacijske tečaje za srednješolce in študente. Trenutno še ne vemo, koliko mladih se bo prijavilo, predvidevamo pa dve skupini srednješolcev in eno skupino študentov, ki bodo obiskovali tečaj po dve šolski uri na teden v treh ali štirih mesecih, kar bo odvisno od števila udeležencev in razpoložljivih sredstev.* ***Mladi, izkoristite priložnost!***

Tako kot se Slovenija pripravlja na vstop v Evropo*, se tudi sedanje članice EU pripravljajo na vstop novih članic. Pri tem se srečujejo z mnogimi pomisleki, hkrati pa že načrtujejo, kako bodo iz tega kovale dobiček zase. Na jubilejnem 50. srečanju združenja avstrijskih občin v Wiener Neustadtu, kamor sem bila povabljena kot gostja iz Slovenije, je bilo največ govora o tem, kako se Avstrija pripravlja na vstop novih članic v EU. V kulturnem programu so v kratkem filmu predstavili sosednje države, kandidatke za vstop (Slovaška, Češka, Madžarska, Slovenija), sledila pa je glasbena točka predstavnika te države. Slovenijo je odlično zastopala mlada violinistka iz Ljubljane, ki je zaigrala posebej za to priložnost napisano skladbo Od Drave do Mure, skladatelja Štuheca, ki je bil prav tako gost večera. V filmu je bilo lepo predstavljeno glavno mesto Slovenije, tako da je štiričlansko slovensko zastopstvo bilo ponosno na svojo domovino. Rdeča nit celotne predstave so bile vode, ker je letošnje leto razglašeno za leto voda. Poudarek pa je bil tudi na iskanju skupnih korenin sosednjih narodov zaradi zgodovinske povezanosti, saj smo nekoč že živeli v skupni Avstro-Ogrski monarhiji. Tako se nekdanja hladnost do našega naroda spreminja v iskanje novih priložnosti, kar dokazuje tudi večje zanimanje za učenje slovenskega jezika. Iz pogovora z avstrijskimi Korošci slovenskega porekla je bilo zaznati, da jim njihovi otroci že očitajo, zakaj jih niso naučili slovenščine, ko je bil za to najbolj ugoden čas (otroška leta), ker je tisti, ki zna slovensko, že v prednosti in ima boljše izhodišče za poslovne priložnosti. Imela pa sem tudi priložnost z avstrijskim kanclerjem Schüsslom spregovoriti nekaj besed o naši občini.*

In kako se mi pripravljamo na Evropo? *V Dobrni je 25. in 26. septembra potekal Slovenski forum za razvoj turizma na podeželju. Strokovnjaki s tega področja so z različnih vidikov predstavili možnosti razvoja turizma na podeželju. Prevečkrat se govori o kmečkem turizmu ločeno od drugih možnosti. Ker pa je za neko turistično destinacijo (npr. Moravško dolino) veliko bolje, če razvija svojo ponudbo celostno, je primerneje govoriti o turizmu na podeželju. Uspešni so tam, kjer znajo izrabiti naravne danosti v povezavi s kulturno dediščino, kmetijstvom, gostinstvom, športom, kulturo in še s čim. Vsi že napisani programi so brez vrednosti, če jih ne bomo znali uresničiti in spraviti v življenje. Trend v današnjem turizmu so kratki družinski izleti v bližnjo okolico, z možnostjo rekreacije v naravi, z možnostjo domače zdrave prehrane, ki pa mora biti ponujena na primeren način. Velik poudarek je na dopolnilnih dejavnostih, saj izračuni hitro pokažejo, da so kmetijski pridelki zelo poceni, če pa jih ustrezno predelamo in primerno zapakiramo, se pa njihova vrednost nekajkrat poveča. Ob načrtovanju občinske politike razvoja je prav v tem času že dogovorjen sestanek s predstavniki nekaterih društev, zadruge in občinskih odborov, da bi skupaj naredili korak naprej. Občina bo podpirala (finančno in moralno) vse tiste posameznike in skupine, ki želijo na tem področju napredovati. Evropska kmetijska politika ne podpira več intenzivnega kmetovanja, za katero naše podeželje tudi ni konkurenčno, pač pa obdelano krajino, kakovostno in čim bolj ekološko pridelano prehrano, predelavo kmetijskih pridelkov ter kvalitetno preživljanje prostega časa v zdravem naravnem okolju. Moravška dolina ima veliko priložnost za tovrsten razvoj, če bomo delovali povezano, podjetno in bomo znali izkoristiti možnosti, ki se nam ponujajo. Korak za korakom se daleč pride.*

V pripravi je učno sprehajalna pot Rača*, ki jo bomo odprli spomladi, ker je to primernejši čas kot pa v jeseni. Prav podobni projekti, ki povezujejo naravno, kulturno, sakralno dediščino, hkrati pa nudijo možnost rekreacije, so idealna priložnost za bližnje gostince, za prodajo kmetijskih pridelkov, turističnih spominkov, rekreativnih površin ipd., če se bodo znali ljudje ob tej poti za to organizirati. Enako velja za druge, že obstoječe ali predvidene poti. Tako bi si morali prizadevati za to, da bi takšna pot potekala čim bliže doma tistega, ki želi od nje tudi kaj iztržiti, žal pa je večkrat obratno, da prav tisti, ki bi lahko od tega imeli koristi, ovirajo izvedbo ali se ne zavedajo svoje priložnosti. S temi razmišljanji želim spodbudi in izzvati tiste, ki o tem po tihem že razmišljajo, pa se še ne morejo odločiti. Kmetijstvo ne more in ne sme živeti samo od subvencij, ampak mora poiskati nove možnosti.*

Skupaj bomo naredili največ*, saj denarja ni nikjer na pretek in denar tudi ni vse, če ni dobrih idej in sodelovanja. Z dobro voljo in ugodnim odzivom smo organizirali tudi dobrodelni koncert na gradu Tuštanj, ki je dokazal prav to, da skupaj zmoremo več. Skrb za kulturno dediščino ni le skrb posameznika, ampak mora biti skupna skrb nas vseh, ki tukaj živimo in se ponašamo z njo. Z vstopnino smo zbrali nekaj manj kot sto tisoč tolarjev, medtem ko je bil izkupiček od prodanih slik na dražbi več kot tri krat večji. Nastopajoči so bili veseli druženja in skupne akcije, nevoščljivci pa razpravljajo o tem, kdo je plačal malico. Naj povem, da so vso hrano prispevali sponzorji, ki se jim ob tej priložnosti še enkrat zahvaljujem, druge stroške pa smo si delili z lastnikom gradu.*

Poročilo s 7.seje Občinskega sveta Občine Moravče

Potrdili zaključni račun proračuna za leto 2002

Občinski svet občine Moravče se je 1. oktobra zbral na sedmi seji. Svetniki so med drugim potrdili zaključni račun proračuna za preteklo leto, se seznanili z izvrševanjem letošnjega proračuna in sprejeli predlog cen storitev za osebno pomoč in pomoč na domu. Podaljšali so pogodbo z dosedanjima izvajalcema za vzdrževanje cest in zimsko službo v občini, niso pa se strinjali s prenehanjem plačevanja rente lastnikom objektov v okolici deponije komunalnih odpadkov v Dobu pri Domžalah.

Svetniki so sprejeli **Odlok o zaključnem računu** proračuna Občine Moravče za leto 2002, potem ko je pozitivno mnenje na izvrševanje proračuna dal tudi nadzorni odbor. Po zaključnem računu so realizirani prihodki za leto 2002 znašali 489.638.286,16 SIT, realizirani odhodki pa 443.627.038,31 SIT. Proračunski presežek je tako znašal 48.710.252,85 SIT in se je prenesel v sklad Občine Moravče za posebne namene, kjer bo porabljen za pokritje pogodbenih obveznosti proračuna iz leta 2002.

Občinski svet se je seznanil tudi z **izvrševanjem proračuna** za letošnjih prvih osem mesecev. Prihodki so glede na plan realizirani 57%, odhodki pa 41%.

Svetniki se zaenkrat **niso odločili za soglasje k sklepu, po katerem bi ukinili rente lastnikom objektov v okolici deponije komunalnih odpadkov** v Dobu pri Domžalah. Kot je na seji dejal direktor Javnega komunalnega podjetja Prodnik, katerega solastnica je tudi Občina Moravče, Marko Fatur, je študija pokazala, da so škodljivi vplivi deponije na neposredno okolico v okviru predpisanih standardov, tako da okoliški prebivalci niso več upravičeni do rente, ki znaša približno sedem milijonov tolarjev letno. Toda svetniki so izrazili pomisleke nad verodostojnostjo študije, zato so se odločili, da se bodo najprej sami prepričali o stanju na deponiji, nato pa bodo sprejeli ustrezen sklep.

V nadaljevanju je Občinski svet soglasno **sprejel Odlok o območjih predkupne pravice Občine Moravče na nepremičninah**, ki omogoča občini, da uveljavlja predkupno pravico na vseh nepremičninah. Do sedaj je imela namreč občina predkupno pravico samo na nezazidanem stavbnem zemljišču.

Občinski svet je še **do junija 2004 podaljšal pogodbo z dosedanjima koncesionarjema za vzdrževanje cest in zimsko službo** Markom Zupančičem in Francijem Avbljem. Pogodba z obema se je sicer iztekla, vendar bi bilo neprimerno tik pred zimo menjati koncesionarja oziroma objavljati javni razpis, tako da se pogodba podaljša.

Svetniki so sprejeli tudi cene **storitev za "osebno pomoč" in "pomoč na domu"**, ki ju je občina po zakonu dolžna zagotoviti. Sprejeta cena za osebno pomoč tako znaša 797.492 SIT mesečno na enega strokovnega delavca. Cena za storitev pomoč na domu znaša 863.313 SIT mesečno, cena za pomoč na domu – neposredna socialna oskrba pa 1.875 SIT na efektivno uro, pri čemer občina subvencionira 875 SIT.

Občinski svet je potrdil sklep, po katerem bo iz rezervnega sklada občine namenil 1.000.000 SIT za pomoč kmetom, prizadetim zaradi suše, in 500.000 SIT za škodo po toči.

Občina Moravče se je **odpovedala soustanoviteljstvu v Javnem zavodu Muzej Kamnik**, saj bo zavod potrebno reorganizirati, poleg tega pa so tudi stroški čedalje višji, tako da je odpoved soustanoviteljstvu najbolj primerna rešitev. Posamezni projekti na območju občine Moravče pa se bodo še naprej lahko urejali s posebno pogodbo z muzejem Kamnik.

Svetniki so po hitrem postopku sprejeli še **pravilnik o dodeljevanju posojil** za pospeševanje razvoja obrti in malega gospodarstva na podlagi subvencioniranja obrestne mere v občini Moravče.

ALEŠ VOZEL

S hitro akcijo in brezplačnim sodelovanjem mnogih pomočnikov smo izpeljali tudi otvoritev poročne dvorane v gradu. *Slike in poročila z otvoritve so po medijih obšle Slovenijo in iz mnogih krajev že prihajajo odmevi na to. Na gradu sta bili opravljeni tudi že dve poroki v splošno zadovoljstvo parov in svatov. Tako upamo, da bo postal grad kraj mnogih srečnih zakonskih zvez. Spet se pri tem nekateri sprašujejo, koliko bo občina imela dobička in koliko bo lastnik pri tem zaslužil. Glavni dobiček bo ta, da bo grad živel in ga bomo lahko še naprej obnavljali in ohranjali zanamcem ter preko njega promovirali občino in privabljali obiskovalce od drugod, ki bodo potem v Moravški dolini nekje dobro kosili ali večerjali, morda kupili domače proizvode, se dogovorili za posel z obrtnikom ali uporabili rekreativne površine…*

To pomeni - delovati povezano. In na ta način bi morali izkoristiti vsako večjo prireditev, vsako pomembnejšo turistično točko in vsakemu, ki se pri tem dobro znajde, čestitati in ga posnemati.

LJUDMILA NOVAK, županja

V Novicah iz Moravške doline številka 7 je bila v članku Poročilo s 6.seje Občinskega sveta objavljena napačna informacija, da je bil sprejet Zaključni račun Občine Moravče za leto 2002. Za neljubo napako se vsem prizadetim opravičujem.

urednica

Dimnikar praviloma v hiši vsaka dva meseca

Živimo na podeželju. Za kurjavo se še vedno pogosto rabijo trda goriva. Takšna kurjava pa zahteva v času kurilne sezone, to je od oktobra do aprila, **čiščenje dimovodnih in kurilnih naprav vsaka dva meseca**. Občani, bodite na to pripravljeni!

F.K.

SDS – Slovenska demokratska stranka

SDS se je pred nekaj dnevi preimenovala v Slovensko demokratsko stranko. Odločitev je sprejel Svet SDS in s tem zaključil že tri leta trajajočo razpravo o spremembi imena stranke. Prevladalo je prepričanje, da je sedaj, dobro leto pred parlamentarnimi in evropskimi volitvami, najprimernejši trenutek za to pomembno odločitev. Kot je poudaril predsednik SDS Janez Janša, SDS s spremembo svojega imena zaokroža svojo politično identiteto. Program stranke ostaja nespremenjen, saj bo stranka še naprej poudarjala pomen demokracije in narodne identitete. S spremembo imena se bo SDS še približala svojima evropskima partnerjema, Evropski demokratski uniji (EDU) in Evropski ljudski stranki (EPP), ki se na ravni evropskega parlamentarnega življenja združujeta v skupni parlamentarni skupini, ki je najmočnejša v evropskem parlamentu. V njenem okviru bodo delovali tudi poslanci SDS.

Sprememba imena je povezana tudi z dejstvom, da želi SDS okrepiti svojo pozicijo na sredini slovenskega političnega prostora in med srednjim slojem. Socialna struktura se je na Slovenskem v zadnjih desetih letih namreč zelo spremenila. Oblikoval se je sloj izjemno bogatih, na drugi strani se je povečal sloj revnih ali tistih, ki so na meji revščine. Srednji sloj, ki je socialni steber stabilne demokracije in povsod glavni nosilec napredka, pa je naraščal zelo počasi. Slovenska demokratska stranka želi bolj simbolizirati razvojni zasuk Slovenije, ki ga potrebujemo ob vstopu v EU – več vlaganj v človeka, v znanje, večje razvojne spodbude za razvoj malega in srednjega gospodarstva in v projekte, ki lahko v prihodnosti dejansko omogočijo, da bo v Sloveniji srednji sloj kot motor razvoja in stabilnosti obsegal 60 ali 70 odstotkov prebivalstva. Seveda pa ostaja SDS tudi v prihodnje socialno naravnana. Poslej bo bolj poudarjala selektivno socialno politiko, kar pomeni, da naj bodo blagodati socialne države deležni le tisti, ki jo res potrebujejo. Predvsem pa se bo SDS še naprej, tako kot je zapisala v svoj program, zavzemala za to, da se ustvarijo takšne razmere, v katerih si bodo revni lahko sami pomagali in si ustvarili dostojno življenje. To pomeni, da se bo SDS zavzemala za ustvarjanje novih produktivnih delovnih mest z gospodarskim in demografskim razvojem, za dostopnost šolanja, ugodnejše kreditiranje mladih družin in druge razvojne spodbude. SDS je danes kot naslednica dveh izvirnih demokratičnih organizacij iz vrst nekdanjega Demosa – Slovenske demokratične zveze in Socialdemokratske zveze Slovenije, prehodila pomembno razvojno pot. Strankarsko prizorišče se v Sloveniji postopoma ureja in postaja bolj prepoznavno. Prispevek SDS k temu je tudi sprememba imena, s čimer bo olajšana politična izbira volivcev.

Nenazadnje je pomembna tudi promocija imena slovenske države. Slovenija postaja del evropskih in svetovnih integracij, SDS pa strankarskih. Da se ne bi stopila z drugimi v nepotrebno in nevarno enovito gmoto, je nadvse pomembno tudi ohranjati in poudarjati slovensko nacionalno identiteto. S spremenjenim imenom, ki vsebuje tudi besedo SLOVENSKA, bo SDS v okviru Evropske Unije laže opravljala to pomembno nalogo.

Torej, **SDS** *je odslej naprej*

SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA.

Občinski odbor SDS Moravče
ROMAN CERAR, predsednik

Zahvaljujemo se vsem volivkam in volivcem, ki ste v nedeljo, 21.9.2003, podprli referendum o odpiralnem času trgovin. Moč kapitala in propagande je nedeljo hotela iztrgati iz konteksta vrednot in jo izkoristiti v svoje namene. Tokrat je bila volja volivk in volivcev močnejša in nedelja ostaja dela prosti dan za večino Slovencev. S tem dejanjem smo tudi omejili nakupovalno potrošništvo vsaj en dan v tednu. V hitrem tempu življenja imamo tako malo časa zase in tudi drug za drugega. Zato je nedelja tisti dan, ko lahko vsak na svoj način in v krogu družine poskrbi tudi za duhovno hrano v takšni ali drugačni obliki.

OO NSI Moravče

---

strankamladihslovenije

SMS za varnost otrok v prometu

www.sms.si

Počitniški čas se je iztekel. Pred nami je novo šolsko leto. Zato želimo vsem šolarjem, dijakom in njihovim vzgojiteljem in učiteljem uspešen začetek učnega leta.

Člani in članice Stranke mladih Slovenije smo v prvem tednu šolskega leta izvedli akcijo SMS za varnost otrok v prometu. Z akcijo smo opozorili, da je problem v prometu kompleksen in ga je potrebno reševati na številnih področjih. Tudi v občini Moravče smo se zavzeli za to akcijo. V vseh občinah po Sloveniji smo prvošolčkom razdelili 10.000 kresničk.

V Moravčah in na Vrhpolju je letos prvič šolski prag prestopilo 68 prvošolčkov in prav vsi so bili obdarjeni z varnostno kresničko. Vendar svetlobni znak in rutka nista dovolj za varnost otrok. Zavedati se moramo, da so najbolj ogrožene skupine v prometu pešci, kolesarji in mladi vozniki. Najpogostejša vzroka prometnih nesreč pa sta alkohol in hitrost. Od leta 1995 pa do leta 2000 so pešci predstavljali vsako peto smrtno žrtev, skupaj jih je umrlo kar 374. V naseljih povzročajo vozniki kar 71% vseh nesreč s smrtnim izidom pešca, medtem ko je odstotek izven naselij nekoliko nižji, 62%. Še posebej so med pešci ogroženi otroci in starejši od 65 let, saj je med njimi bistveno več žrtev kot v drugih starostnih skupinah. Ker so posredni vzroki številnih nesreč predvsem neustrezne ureditve površin za pešce, kot so varne sprehajalne površine in pločniki, pomanjkanje urejenih prehodov za pešce, elementov za usmerjanje prometa, primerne signalizacije in osvetlitve. V SMS in Odboru za otroško varstvo, izobraževanje in raziskovanje poudarjamo, da mora občina pri vlaganju v cestno infrastrukturo kljub velikim potrebam po novih asfaltiranih cestah, upoštevati kakovost in varnost obstoječih površin, saj le-te ključno vplivajo na varnost v cestnem prometu. Prav tako mora za te posege zagotoviti ustrezna sredstva.

Omenjeno problematiko smo obravnavali tudi v Odboru za otroško varstvo, izobraževanje in raziskovanje in skupaj s člani, ravnateljico in direktorico občinske uprave prišli do zaključka, da je potrebno vestno upoštevati kakovost in varnost obstoječih cestnih površin.

Skupaj za prometno varnost!

RENATA VIDERGAR, svetnica iz SMS
in predsednica Odbora za otroško, varstvo,
izobraževanje in raziskovanje Občine Moravče

Pogovor s pravnikom Timotejem Lapajnetom

Nova delovna moč

Marsikdo je že opazil, da v prostorih občinske uprave najdemo nov obraz. To je novi sodelavec Timotej Lapajne. Ker ne prihaja iz domačih logov in si večina ne predstavlja njegovega dela, sem ga poprosila za kratek pogovor. Bil je prijazen. Za Novice pa je povedal naslednje.

Se lahko predstavite bralcem Novic?
Sem Timotej Lapajne, v lepih mladih letih. Prihajam iz centra Ljubljane, mestni otrok torej. Živim, za enkrat, še s starši. No nekaj izkušenj z vaškim življenjem pa imam, saj sem mnoge ure preživel v naši počitniški hišici na podeželju.

Je to vaše prvo delavno mesto?
Ne. Nadomeščal sem pravnico , ki je bila na porodniškem dopustu, na Občini Trzin. Tam sem tudi opravil pripravništvo.

Kaj pa študij?
Doštudiral sem na Pravni fakulteti v Ljubljani. Trenutno sem vpisan na podiplomski magistrski študij. Končujem prvi letnik in upam, da bom študij dobro in v roku tudi končal.

Katere so vaše temeljne naloge iz opisa del za vaše delavno mesto?
Moja temeljna naloga je nudenje pomoči upravi in občinskemu svetu pri pripravi, sestavi in izvajanju odlokov, pogodb in drugih aktov. V zvezi s tem jim tudi svetujem.

Se na vas lahko obračajo tudi občani po nasvete?
Ja, če potrbujejo pomoč v zvezi s pristojnostmi občine da, če pa so to strogo osebne zadeve, kot so razni prekrški, pogodbe,.. pa žal ne, ker nismo servisna služba. Torej pomoč da, če gre za pristojnosti občine, sicer pa morajo občani poiskati pomoč odvetniške pisarne.

Nekaj sej občinskega sveta ste že spremljali. Ste si izoblikovali mnenje o delovanju občinskih svetnikov in svetnic?
Ne bi dal kakšnega prav posebnega mnenja, ampak želim povedati, da delujem in sem na strani stroke. Kar pa so politične odločitve, pa ni moj problem. Moja naloga je, da svetujem občinskemu svetu pri njegovem delu, v skladu z zakonodajo in poslovnikom. In pri tem lahko nudim pomoč.

V mesecih, kar ste zaposleni tu, ste verjetno opazili kraj, navezati prve stike s prebivalci? Kakšni so vtisi?

Ljudje so zelo odprti, čisto drugačni kot v mestu, kjer sosed ne ve za soseda, kaj se dogaja z njim. Res so odprti. Tudi narava je zelo lepa. Prvi dan, ko sem se vozil sem, sem opazoval srne po poljih. Prelepo! Sedaj pa sem že bolj previden, ker so te lepotice tudi nevarne za promet. In voznika.

Kaj pa prihodnost? Želite ostati na tem delavnem mestu?
Da, za enkrat prav gotovo. Tisti dolgoročni načrti pa so zaenkrat le moji in jih ne želim izdati.

Hvala za vaš čas in uspešno ter zadovoljno službujte v našem kraju.

MAL

Monografija o občini Moravče

Letos (predvidoma v oktobru) bo v založništvu Založbe ZRC Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti izšla knjiga z naslovom Geografija občine Moravče avtorice dr. Maje Topole in sodelavcev Maura Hrvatina in dr. Draga Perka, raziskovalcev na Geografskem inštitutu Antona Melika ZRC SAZU.

Dela s področja regionalne geografije so izjemnega pomena, a so v slovenskem prostoru v novejšem času zelo redka. Občina Moravče se sicer lahko pohvali z obsežnim domoznanskim delom, bogatim z dragocenimi viri in podatki s področij arheologije, zgodovine, etnologije, geografije in celo geologije in vremenoslovja (Stane Stražar, 1979: Moravška dolina, Ljubljana.), nova monografija pa bo izpolnila drugo vrzel. Na kvantitativni način sistematično za celotno občino **analizira** vse glavne **naravne** in mnoge **družbene pokrajinske dejavnike**: kamninsko podlago, tipe reliefa, nadmorske višine, nagnjenost tal, vodne razmere (vključno s poplavnimi razmerami), podnebne razmere (tudi osončenost), prst in rastlinstvo, prebivalstvo, naselja in gospodarstvo. Podaja podrobno **členitev občine** na majhne homogene enote. Loči tri regije v podolju in štiri regije v hribovju, ki se med seboj močno razlikujejo. Seznanja nas z **vrednotenjem pokrajine** z vidika kmetijske rabe; ugotavlja primernost površin za njive, za travnike in sadovnjake ter primernost tal z vidika poselitve. Na koncu **predlaga** najustreznejšo **rabo tal** in **opozarja na neracionalno rabljene površine**. Tu niso uporabne le **sintetske karte**, nepogrešljive so tudi **tematske karte**, ki prikazujejo posamezne naravne dejavnike in prav tako zajemajo površino celotne občine. Omenimo le nekatere! Karta poplavnih območij uporabniku prostora jasno pokaže, katere površine so varne pred poplavami in katere redno zaliva voda. Karti toplotnih pasov in osončenosti (ta loči območja z različno količino letno prejete sončne toplote), sta v pomoč kmetijcem pri izbiri posameznih poljskih kultur in sadnega drevja, energetikom in iskalcem primernih zazidalnih površin. Najrazličnejšim namenom bodo služile karte naklonov, nadmorskih višin, višinskih razlik, prsti in rastlinstva ter na podlagi letalskih posnetkov izdelana karta obstoječe rabe tal. Ena od kart prikazuje **kakovostne razrede obstoječe rabe tal**; tako zlahka izločimo vse nesmiselno rabljene površine in jim namenimo drugo, primernejšo funkcijo.

Poudarek je na ugotavljanju **odvisnosti** med pokrajinskimi dejavniki, na iskanju vzrokov za posamezne pojave, na iskanju **zakonitosti** in na medsebojnih **primerjavah** mikroregij.

Takó temeljita **sintetska obdelava** je bila doslej v Sloveniji opravljena le v primeru dolenjske Mirnske doline, omejene z razvodnico rečice Mirne. Bistvena zanjo je uporaba metode prekrivanja kart in številnih kvantitativnih - **matematično-statističnih metod** oziroma **geografskega informacijskega sistema. Občina Moravče bo prva slovenska občina in prva regija v slovenskem predalpskem svetu, ki bo obdelana po tej metodi.** Pokrajinske sestavine in posamezni tipi rabe tal so v knjigi podrobneje razčlenjeni, dosledno prikazani na zemljevidih in ponazorjeni s fotografijami, grafi in preglednicami.

Knjiga je namenjena vsem, ki žele poglobiti védenje o svoji domači pokrajini, posebej pa uporabnikom prostora – kmetijcem, iskalcem primernih zazidalnih površin, prostorskim načrtovalcem, načrtovalcem različnih poti in obiskovalcem. Nudi tudi obsežen seznam virov in literature z različnih strokovnih področij, ki obravnavajo Moravško dolino.

dr. MAJA TOPOLE, avtorica knjige

Dnevi evropske kulturne dediščine

Trinajst dni kranjske razstave

V sredo, 1.oktobra, je bila v Kranju na razstavišču Zavoda za varovanje kulturne dediščine Slovenije, enota Kranj odprta razstava z naslovom Strokovne zasnove za varstvo kulturne dediščine občin na območju ZVKDS OE Kranj. Ta območna enota pokriva kar 20 občin. Razstavo je slovesno odprl Stanislav Mrvič, direktor Uprave RS za kulturno dediščino pri Ministrstvu RS za kulturo. Razstava predstavlja štiriletno delo konservatork in dokumentalistk zavoda. Na razstavi je bila vsaka občina predstavljena z dvema razstavnima panojema in spremnim gradivom v EŠD mapi ob panoju, ki so opredeljevale varovanje, ohranjanje in vzdrževanje nepremične kulturne dediščine. Podlaga tem zasnovam je Register kulturne dediščine, ki ga zbirno za celotno državo vodijo na Upravi RS za kulturno dediščino pri Ministrstvu RS za kulturo. Precejšen poudarek na razstavi je bil namenjen številnim arheološkim najdiščem na trasi avtoceste, ki poteka skozi teh 20 občin. Razstava je bila odprta z veliko optimizma, zato ne bo napak, če jo tudi mi vzamemo za svojo in si jo v zadnjih razstavnih dneh (do 13.oktobra) ogledamo. Morda bomo na njej opazili v zvezi s svojo občino

kaj, česar v vsakdanji naglici ne opazimo ali pa se nam ne zdijo, ker smo pač vajeni vseh teh objektov v svoji okolici že od nekdaj, nič posebnega.

MAL, foto Franci Kos

Dobra ozimnica

Jablane bogato obrodile

Le kdo si ne želi lepih in dobrih jabolk za ozimnico?! Tako sem se tudi sama odpravila v edini nasad jablan na Moravškem, na kmetijo Pr Matčk v Serjuče. Že od daleč me je pozdravljal sadovnjak poln zlato-rdečih plodov. Do kmetije so me vodili lični usmerjevalniki.

Prijazna gospodarja sta mi z veseljem pokazala sadovnjak z 2550 drevesi različnih sort: jonagold, idared, zlati delišes, brebrn in elstar, seveda sem lahko vse poizkusila. V razgovoru sem izvedela, da je sadovnjak v šestem letu in tako v polni rodnosti. Letos bodo obrali okoli 25 ton kvalitetnih jabolk. Kvalitetna so tudi zato, ker imajo integrirano pridelavo, ustrezen certifikat in pridnega gospodarja, ki je vozil vodo iz Drtijščice in zalival nasad, tako da se suša v sadovnjaku ne pozna.

Vem, da vas zanima tudi cena! Pr Matčk stane zaboj, v katerem je 15 kg jabolk, 2.000 tolarjev. Poglejte in poskusite torej dar in moč sadja izpod Limbarske gore.

BRANKA BIZJAN

Po mnogih letih je zacvetela ajda...

Vzhodno od Moravč je na prostorni TRZNARJEVI njivi letos prvič na tem mestu zacvetela ajda. Pridelek zaenkrat dobro kaže, čebele obirajo cvetje kot za stavo, vendar se čebelarji pritožujejo, da med zaradi kakovosti pojedo že med poletom…

Da se je gospodar Tine odločil po premisleku posejati ajdo,

je zelo pohvalno, saj kaže na to, da je čut povezanosti kmeta z naravo še prisoten. Setev ajde ne more biti vezana na dobiček, saj se v to vloženo delo in sredstva ne povrnejo vedno, pa vendar je zmagala lepota cvetoče ajdove njive…

Naši predniki so sejali ajdo povsod, kjer so živeli. Tako je očak SVARUN dal seme ajde sinovom , ki so poseljevali predele proti zahodu, rekoč, naj se ustavijo tam, kjer bo ajda vzcvetela in rodila. Zato bi jo morali kmetje že iz naše tradicije sejati več kot sedaj. Pogled na cvetočo ajdovo njivo pa je edinstven in je najboljša turistična propaganda samobitnosti naroda in kraja, kjer raste in zori. Zamislite si, kakšen bi bil pogled z vzpetin okrog Moravč na celo dolino, če bi jo konec poletja skoraj mesec dni krasile deset ali petdeset cvetočih ajdovih njiv!

Zato posebno mladim priporočam, naj tudi na zunaj pokažejo, da so kmetje, ki so pripravljeni živeti tesno z naravo.

Ajdovih žgancev pa se ne sramuje postreči nobena gospodinja, čeprav so zabeljeni v lončeni skledi.

FRANC RAVNIKAR

5. Baragov večer v cerkvi Marije Kraljice angelov na Drtija

Moč velikega duha odseva v kulturi sedanjosti

V SOBOTO, 3.oktobra, je Drtija dihala v Baragovem duhu, saj je temo večera razsvetlila glasbena akademija posvečena prav njemu, svetniškemu kandidatu Ireneju Frideriku Baragi. Akademijo so družno oblikovali domačih izvajalci in gostje iz Trebnjega, ki imajo na rojstni dan Friderika Barage tudi svoj občinski praznik. Trebnje je Baragova rojstna občina. Obe občini torej povezuje prizadevanje za postavitev Baragovega imena na mesto, ki mu pritiče glede na njegovo življenjsko poslanstvo, delo, energijo in moč duha.

Večer je pričel Komorni zbor Limbar z znano ameriško skladbo Deep river in tako na simbolen način povezal dve deželi, katerima je Baraga pripadal. V koncertni večer je z iterpretacijo misli in molitev Friderika Barage posegal amaterski igralec Franc Slapar, ki je tako sooblikoval prireditev.

Županjin pozdrav in dobrodošlica zbranemu občinstvu je vseboval tudi kratek oris

povezanosti Velikega moža z moravško občino. Iva Bišček in Emilijana Pavlin, predstavnici KD Trebnje, sta predstavili zgodovinsko mesto Friderika Barage v občini Trebnje. Baraga je Trebnje obiskal le dvakrat. Na drugem obisku leta 1851 so mu prebivalci izkazali veliko čast, saj so ga pozdravili v velikem številu in mu napisali celo pesem. Leta 1978 je bila na njegovem rojstnem domu v Mali vasi odkrita spominska plošča. Danes Trebanjci 29.junija obhajajo spominski dan, na katerem se vršijo zgodovinski simpoziji. V dneh konec junija je še več sprehajalcev po Baragovi poti in ogledov v Baragovi galeriji. Baragov duh je v Trebnjem živ, zato sta predstavnici KD izrekli iskreno povabilo in željo po nadaljnji izmenjavi kulturnih dobrin med občinama.

Nastop Godalnega orkestra Glasbene šole Trebnje pod vodstvom prof. Radivoja Spasiča je odlično ustvarjal poti do dobromislečih. Mladi instrumentalisti so z zrelim odnosom in občutkom sledili suvereni dirigentski roki, ki je preko izvajanja znanih klasičnih del prepričljivo vodila melodijo in pozornemu občinstvu nudila lep glasbeni užitek. Ta je nekako doživel vrhunec z nastopom mlade vokalne solistke Simone Kukenberg, ki je s simpatično mladostno interpretacijo arije iz opere Rinaldo zares navdušila

Na koncu so bile izrečene zahvale vsem nastopajočim. V zraku pa je visela tiha želja, da bi Baragovo nesebično veličino začutilo več ljudi naše občine.

MAL

BARAGOV DUATLON

V nedeljo, 28. septembra, je v Belneku pri Drtiji potekal 5. Baragov duatlon, izvirna športno-rekreativno prireditev, ki jo v spomin na Baragovo otroštvo, ki ga je preživljal pri svojem stricu Ignaciju na gradu Belnek, organizira Kulturno izobraževalno društvo LIMBAR . Pri pripravi in izvedbi prireditve so letos sodelovali: Markacijski odsek Planinskega društva Moravče, Občinska gasilska zveza, moravški skavti in mnogi donatorji: od Občine Moravče do podjetnikov, obrtnikov in posameznikov.

Baragov duatlon predstavljajo štiri različne rekreativne preizkušnje: Tek na Limbarsko goro, duatlon, ki ga sestavlja 6 km tekaški del ter 17 km dolga kolesarska proga, ki povezuje tudi dve sosednji občini, družinski tek oz. pohod in kolesarska preizkušnja za otroke poimenovana »Fricelj« po vzdevku, ki ga je Friderik Irenej Baraga dobil od svojih belneških bratrancev.

Letošnjega Baragovega duatlona se je aktivno udeležilo 50 udeležencev – tekačic, tekačev in kolesarjev iz Slovenije in zamejstva (Trst). Lahko torej rečemo, da je duatlon postal mednarodna – evropska prireditev. Tako se še bolj približuje izvirni ideji, ki je povezovanje

in promocija kraja, kakor tudi oživljanje spomina na pogumnega in izjemnega Slovenca Friderika Brarago ter spodbuda k gibanju.

Družinskega teka (pohoda) se je udeležilo 19 rekreativcev. Na zaključni prireditvi, ki jo je spremljal ansambel Študentski trio, so udeleženci prejeli nagrade in praktična darila v spomin na sodelovanje. Čeprav rezultati niso najpomembnejši pa jih vendarle predstavimo.

1. Tek na Limbarsko goro za pokal »Zlate Braragove krplje« (12 tekačev)

1 BOŠTJAN POTOČNIK, Škofja Loka
2 TOMO PETEK, Laze v Tuhinju
3 DUŠAN TARIČ, Domžale

2. Duatlon – za pokal »Limbar« (15 udeležencev med njimi tudi 4 ženske)

1 BOJAN KEMPERL, Stahovica
2 JOŽE DOVŽAN, Ljubljana
3 DRAGO BREGAR, Domžale

3. Kolesarska dirka FRICELJ:

A. Starejši šolarji

1 SEBASTJAN LEVIČNIK
2 DOMEN LAVRIČ
3 NEJC CAPUDER
4 DOMINIK ŠTEFAN
5 JANJA JUVANČIČ

B) Mlajši šolarji

1 ALJAŽ JUVANČIČ
2 VID CAPUDER
3 BLAŽ LAVRIČ
4 JOŠT SRENJŠČEK

Vsem nagrajencem in udeležencem 5. Baragovega duatlona iskrene čestitke.

ALOJZIJ ŠTEFAN, foto Franci Kos

Dobrodelni koncert in dražba

Društva za grad Tuštanj

13. septembra 2003 je bil v atriju gradu Tuštanj dobrodelni koncert moravških društev in dražba likovnih del, ki so jih gradu podarili slikarji Društva likovnih umetnikov Ljubljana. Izkupiček je bil namenjen nabavi pohištva za poročno dvorano, kjer se je 20. septembra poročil prvi moravški par.

Povabilu županje so se odzvali Mešani zbor Društva upokojencev Moravče, Pihalna godba Moravče, Moški zbor KD - Tine Kos, Komorni zbor Limbar in dramska skupina KID Limbar, Ženska vokalna skupina ODA, lastnik gradu in pevec Peter Pirnat ob klavirski spremljavi. Med pevskimi nastopi je bila gledališka izvedba balade

Ignacija Lavriča o grajski gospodični Ančki zanimiva in izvirna popestritev. Rokodelci moravške doline so okrasili prireditveni prostor, kot gostje pa so nastopili člani ansambla Nagelj. Prireditev je povezovala Bernarda Mal. Za tehnično opremo je poskrbel vodja

kulturnega doma. Nastopajoči so z izbranimi nastopi skrbeli za primerno vzdušje med posameznimi sklopi dražbe, ki jo je vodila Klavdija Vrečer. Na dražbi je bilo prodanih 20 del od 28. Pri posameznih slikah so udeleženci zares ustvarili pravo vzdušje dražbe in ceno nekaterih del več kot podvojili glede na izklicno ceno.

Po končani prireditvi se je županja vsem nastopajočim zahvalila za njihov prispevek k oživljanju gradu. Domači pa so nastopajoče skupaj s sponzorji prireditve pogostili, tako da so se lahko zadržali v prijetnem klepetu in ogledu prenovljene poročne sobe in sprejemnice..

BRANKA BIZJAN

Prizadevanja obrodila sadove

Sobota, 20.september 2003

Ob pol desetih se je na grdu zbrala pisana množica povabljenih gostov in domačinov, ki so si prišli ogledat prenovljeno sobo v gradu Tuštanj, ki bo služila kot poročna dvorana in protokolarni prostor Občine Moravče. Led je prebit, prvi lastovki sta pristali z željo, naj ne bosta zadnji. Mediji so bogato poročali o dogodku, zato naj tokrat slika pove svojo zgodbo.

***Straža**. Zastražen vhod kot nekdaj.*

***Rogisti**. V kulturnem delu programa sta nastopila Komorni zbor Limbar in Leseni rogisti. Slednji so bili resnična atrakcija že po izgledu in glasbi, ki so jo izvajali. Bili so v stilu in času ravno pravšnji.*

***Atrij**. Pričakala nas je grajska gospoda, Peter Pirnat, ki ga je direktor ZVKDS OE Kranj Vlado Knific imenoval gospod grajski z damami in županja Ljudmila Novak.*

***Pirnat**. Navdušenja nad rezultati dela, lastnik gradu ni mogel skriti. Podrobno je opisal potek del od leta 1991, ko je bila obnovljena streha in arkade, ki so bile tedaj v res slabem stanju in utrditev temeljev. V letu 1995 je OS in tedanji župan Matjaž Kočar podpisal najemno pogodbo. Mnogokrat so v zraku visela vprašanja o prepočasnem napredovanju del. Toda obnova je težko in drago delo, ki ga je treba opraviti temeljito. Ob obnovi poročne dvorane so se našle freske. Konservatorka Nika Leban je strokovno vodila obnovo poslikav, ki so jih odlično izvedli študenti restavratorstva pri profesorju Francu Kokalju. Med bodočimi restavratorkami je bila tudi domačinka Nina Dorič. Slavnostna govornika sta bila tudi moravška županja in Vlado Knific z ZVKDS OE Kranj, ki sta poudarjala zlasti to, da se gradu vrača veljava kot jo je v kraju nekoč imel. Pomembne stvari se dogajajo tu.*

Rokodelci začeli sezono 2003–2004

4. septembra 2003 so Rokodelci moravške doline začeli z novo sezono s sestankom članov in vabljenih gostov, med katerimi je bila tudi županja Ljudmila Novak. Po sprejetih poročilih in novem programu dela je županja pohvalila sodelovanje Rokodelcev z Občino in želela, da bo tudi v prihodnje tako. Za sodelovanje se jim je zahvalila tudi predsednica Društva žena in deklet Vače, Sonja Zidar-Urbanija.

Ker rokodelci dobro sodelujejo tudi z društvi izven občine Moravče so 31.8.2003 sodelovali **na 11. vaškem dnevu**, kjer so imeli razstavo svojih izdelkov in delavnico izdelovanja rož iz krep papirja. Obiskovalci so radi zavili v delavnico in si izdelali svoj cvet.

V lanskem letu sta se **društvi Rokodelci moravške doline in Društvo žena in deklet Vače skupaj prijavili na razpis za dodelitev sredstev iz projekta »Zagotavljanje enakih možnosti med spoloma na lokalnem nivoju v obdobju 2002-2003.« Projekt je bil odobren.** Prva delavnica na temo »TRŽENJE IN PRODAJA IZDELKOV NA DOMU« je potekala 19.9.2003 na Vačah, kamor so povabili tudi Društvi podeželskih žena Moravče in Polšnik. Delavnico sta vodila mag. Tatjana Čop in Damjan Jerič s Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. Oba strokovnjaka na področju trženja in promoviranja. Na delavnici so izvedeli, da **KGZS pripravlja projekt kolektivne blagovne znamke »DOMAČA PRODAJA«**, ki bo namenjena večji razpoznavnosti in promociji tega načina prodaje in kmetij, ki se s to dejavnostjo ukvarjajo. V okviru te blagovne znamke pa bi za posamezna področja (tudi za občino Moravče) izdelali **prepoznavne podznamke**.

Teme rokodelskih delavnic v sezoni 2003–2004

oktober - kvačkanje (zvončki, nageljni)
november - izdelki iz das mase in slanega testa
december - voščilnice
januar - slikanje na steklo in keramiko
februar - rože iz krep papirja
marec - pirhi, košarice, piščanci
april - rešilje
maj - kleklanje

Delavnice bodo vsak drugi četrtek v mesecu v avli kulturnega doma od 19. ure dalje, v zimskem času pa od 18. ure dalje. Material prinesite s seboj.

BRANKA BIZJAN

***Rezanje traku**. Otvoritev so družno opravili županja Občine Moravče, direktor ZVKDS OE Kranj in lastnik gradu. Blagoslovitveni obred sta vodila duhovnika Vinko Čampa z Vrhpolja in Viktor Primožič iz Moravč. Sledil je ogled poročne sobe in navdušenje nad profesionalno opravljenim delom mnogih*

***Ženin in nevesta**. Sprejem ženina Petra Svetlina in neveste Maje Uštar kot prvega para, ki sta se odločila za poroko na gradu. Poroko je opravila županja Ljudmila Novak. Cerkveno pa vrhpoljski župnik ob petju Ženske vokalne skupine Oda v grajski kapeli.*

Naj izrečem ob koncu še čestitke vsem, ki ste se potrudili s tako veličastno otvoritvijo in povabim vse bodoče pare, da se odločijo za sklenitev zakonske zveze v gradu. Bilo je in bo nepozabno!

MAL, foto Franci Kos

STARA FOTOGRAFIJA

Ličkanje koruze

Ob večernih urah so se zbrali sosedje, sorodniki in domači v toplem prostoru. Med ličkanjem pa običajno stečejo zanimivi pogovori in petje. Ogromen kup koruznih storžev sredi kmečke hiše je obetal delo dolgo v noč. Prostor za ličkanje se je tako hitro polnil z obiskovalci, kot se je kup koruze manjšal. Eni so ličkali, drugi so koruzo vezali, tretji pa so jo v koših odnašali na kozolec. Obtrgano kožuhino so nekoč shranjevali za posteljne blazine, metle za peko kruha v peči, s tršo kožuhino so nastlali živini, pa tudi za WC je bila dobra, saj takrat ni bilo papirja v izobilju. Na koncu je sledila pogostitev. Naj omenim, da je ličkanje koruze eno najprijetnejših kmečkih opravil, zato povabljeni uživajo, še zlasti če jih je veliko.

Ugodnejši razplet večera je bil, če je fant spremljal dekle do njenega doma. Zapletalo pa se je mnogokdaj med fanti, saj je bilo v navadi, da si si še ob dnevu pripravil »batino«, če si se odpravljal ličkat. Stroji, ki so nadomestili ročno opravilo ličkanja, so negativne razplete »likofnih« dogodkov prenesli na druga področja.

Fotografija prikazuje ličkanje v oktobru 1975. leta na srednje veliki kmetiji pri Kržanovih – Kosmačevih na Gorici pri Moravčah. Fotografija je iz arhiva upokojenca Jožeta Novaka z Vrhpolja.

po zapisu Jožeta Novaka

Bili smo na 11. mednarodnem srečanju upokojencev v Pliberku

V soboto, 30. avgusta 2003, se je trideset upokojencev odpeljalo na 11. mednarodno srečanje upokojencev v Pliberk. Udeležba je bila številna. V dopoldanskih urah je bil po ulicah Pliberka sprevod narodnih noš, vozov in prikaz starih običajev. Sprevoda se je udeležilo tudi nekaj naših upokojencev, med njimi tudi Jože Kveder, predsednik občinske borčevske organizacije. Med obiskovalci smo opazili tudi deželnega glavarja Jorga Heiderja.
Mednarodno srečanje upokojencev iz Slovenije in Pliberka je bilo v velikem šotoru SPD Edinost. Vse navzoče je pozdravil predsednik pliberških upokojencev, zatem je sledil kratek kulturni program, ki so ga izvajali domačini in upokojenci iz Slovenije. Med nastopajočimi je bil dobro poznani harmonikar Božo Matičič iz Kamnika, ki je igral in pel partizanske borbene pesmi. Sledil je še srečolov in srečanje z upokojenci. Naj omenimo, da so prireditve potekale od petka, 29. avgusta, do vključno ponedeljka, 1. septembra 2003.
Prireditve so obogatili tudi Slovenci in sicer Lojze Slak s svojimi pevci. Koncert sta izvajali dve godbi na pihala s Hrvaške. Ples in zabava sta bili ob glasbi ansambla Vitezi celjski (zmagovalci festivala Števerjan 2002).

Ob povratku smo se ustavili v Dravogradu pri družini Kogelnik na pikniku. V letošnjem letu bodo moravški upokojenci organizirali še nekaj skupnih izletov na Madžarsko in po Sloveniji.

po zapisu Jožeta Novaka

Bojan Kos znova med duatlonci

Po dveletni prekinitvi so Bojana znova pritegnile želje po nenehni meritvi lastnih moči, vzdržljivosti in srčnosti z drugimi športnimi zanesenjaki. Letos je sodeloval na treh slovenskih duatlonih in dosegel odlične rezultate. Z ekipo Novice Extrem je na državnem ekipnem prvenstvu v Ribnici dosegel 2.mesto, drugi je bil tudi v Kranju, v Kamniku pa 8. Tekme se točkujejo in štejejo za slovenski pokal v duatlonu. Njegov glavni cilj letošnje sezone je udeležba na svetovnem prvenstvu v najtežjem duatlonu na svetu, ki je bil septembra v švicarskem Zofingenu. Duatlon sestavlja 10 km teka, 150 km kolesarjenja in 30 km teka. Tekma se lahko primerja le s havajskim IRONMAN. Bojan ve, da je lažje tekmovati, če vse mesto diha s tekmovalci in v Zofingenu tako je, saj spremljajoče prireditve potekajo od četrtka do nedelje. V nedeljo se je ob progi zbralo 100 000 športnih navdušencev, ki športno spodbujajo prav vsakega tekmovalca. Vse poletje pa se je Bojan uril in preizkušal na duatlonskih tekmah po domovini in tujini.

MAL, foto iz arhiva Bojana Kosa

ŠAH

Petega mednarodnega šahovskega turnirja se je udeležilo 120 šahistov

V nedeljo, 7. septembra, je bil v dvorani Kulturnega doma Moravče že 5. mednarodni šahovski turnir. Prizadevni člani Šahovskega kluba Moravče so privabili preko 120 šahistov, ki so se pomerili na črno-belih poljih. Šahisti so tekmovali po pravilih FIDE za pospešeni šah in po švicarskem sistemu 9. kol , 15 min. po igralcu. Organizatorji so pripravili 10 denarnih nagrad za najboljše igralce ter še dodatne nagrade za najboljši rating, najboljšo šahistko, veterana nad 50 let, mladinca, pionirja in najboljšega domačina.

Za bolj svečan pričetek turnirja so organizatorji pripravili najprej glasbeno dobrodošlico, ki jo je izvedla Pihalna godba Moravče. Godbeniki so z udarnimi takti dokončno prebudili vse udeležence in s svojim nastopom dali dimenzijo velikega športnega dogodka v občini.
V protokolarni organizaciji je sledil prihod županje, ki se je ob spremstvu predsednika šahovskega društva pripeljala na zapravljivčku, katerega je prav za to priložnost pripravil Ignac Bizilj, ki je bil voznik z lepo opremljenimi konji.
V dvorani so pevci Moškega zbora Moravče ob spremljavi citrarja Rada Kokalja s tradicionalno moravško himno uradno odprli turnir. Udeležence turnirja županja nagovorila s predstavitvijo občine in željo po dobrem počutju in uspešnem šahiranju .
V nadaljevanju so sledile partije, katere so obiskovalci in ljubitelji šaha z zanimanjem spremljali. Po nekaj urah so sledili rezultati, ki so nakazovali, kateri udeleženci turnirja se bodo potegovali za najvišja mesta. Po končanem turnirju so bile podeljene nagrade. Največ točk in s tem prvo mesto je osvojil šahist Robert Zelčić, ki je prišel v Moravče iz sosednje Republike Hrvaške. Najboljše med slovenskimi šahisti se je odrezal mladinec, ki je tudi slovenski članski državni prvak Jure Borišek iz Nove Gorice. Na turnirju so sodelovala praktično vsa društva iz Slovenije, ki redno sodelujejo na moravškem šahovskem turnirju.
Tekmovalci so poleg dobre organizacije navdušeni nad sprejemom, dobrimi pogoji in nad pozornostjo kraja tej prireditvi. Čeprav so imeli organizatorji precej dela s samo tehnično izpeljavo prireditve, jim ne manjka optimizma in bodo tudi prihodnje leto pripravili že 6. mednarodni šahovski turnir v Moravčah, ki je že po tradiciji prvo nedeljo v mesecu septembru.

KOKALJ

KOLEDAR PRIREDITEV IN DEJAVNOSTI

9.10. - govorilne ure
9.10 - predavanje za starše
24.10. - šolsko tekmovanje v programih Word in Corel
27. - 30.10 jesenske počitnice
V tednu otroka različne dejavnosti
V mesecu požarne varnosti bo izvedena gasilska vaja.
13.11. - govorilne ure

V primeru objektivnih okoliščin si šola pridržuje pravico do spremembe datuma napovedanih dejavnosti in prireditev.

Bili smo v Čatežu

Že po dveh napornih tednih pouka smo učenci 3. razreda devetletke tretji šolski teden preživeli v Čatežu. Ker moramo tretješolci v sklopu športne vzgoje opraviti 20-urni plavalni tečaj, smo se odločili, da ga izvedemo v obliki petdnevne šole v naravi v Čateških toplicah.

Nekako smo pričakovali, da se bomo iz Čateža vrnili spočiti in polnih novih moči, vendar - daleč od tega. V petih dneh bivanja v tamkajšnjih bungalovih smo doživeli marsikaj. Naučili smo se skrbeti sami zase, se umivati, oblačiti, pospravljati in še in še. In šele sedaj smo spoznali, kako je to naporno.Najpomembnejše pa je to, da smo skorajda vsi splavali. Eni malo bolj, drugi pa malo manj.

Po napornem mahanju z rokami in brcanju z nogami smo si prav vsi privoščili vodno poslastico - gusarski otok. Uh, kako nas je ta poredni gusar zalival z vodo!

Lačni in izmučeni smo se prav radi posedli v jedilnico in v miru pojedli.

Po vsakem obroku smo si privoščili kratek počitek, ki smo ga preživeli vsak po svoje. Nekateri v postelji,

drugi pa takole:
Daljše septembrske večere smo si popestrili na različne načine. Ogledali smo si pravega pravcatega čarodeja Nika, ki nam je pričaral cel kup zanimivih reči, na koncu pa nas je prav vse nagradil s čokolado. Verjetno jih je toliko

pričaral, kajne?
Tudi na brod smo se vkrcali in se odpeljali na drugo stran Save.

Vlakec Čatež express nas je odpeljal na Mokrice, kjer

smo si ogledali golf igrišče in golf opremo, nato pa smo gostom v tamkajšnjem gradu zapeli gorenjsko podoknico.

To so nas bili veseli!
Najlepši pa je bil zadnji večer, ker je bil zadnji, ker smo ga učenci pripravili čisto sami. Vsaka hiša je pripravila svojo točko, s katero se je predstavila, nato pa smo zaplesali.

In plesali smo vsi, tako učenci kot učiteljice.
In že je bil tukaj petek. Še zadnjič smo si oblekli kopalke, skočili v vodo in pokazali, kaj znamo. Nato pa smo veselo vstopili na avtobus, ki nas je popeljal v Moravče, kjer so nas že težko pričakovale mamice in očetje.

KSENJA VOLF

Nepismenost v plavanju

Naslov je zelo skrivnosten. V medijih velikokrat beremo razprave o pismenosti, funkcionalni pismenosti, plavalni pismenosti,… Pod okriljem Ministrstva za šolstvo že več let poteka projekt Odpravljanje plavalne nepismenosti. Naši učenci nimajo veliko priložnosti za plavanje, saj v občini ne premoremo takšnega športnega objekta. V šoli pa si močno prizadevamo, da se že najmlajši navajajo na vodo, plovnost, spoznavajo zakonitosti vode že od vstopa v šolo naprej. Pravzaprav imajo vsako leto priložnost se udeležiti različnih oblik plavanja. Seveda starše to nekaj stane, a je odziv učencev kljub vsemu velik in njihovo zadovoljstvo ob spoznanju, da plavajo, še toliko večje.
Letošnja generacija petošolcev (57 učencev) je bila konec septembra preverjena v plavanju v Termah Snovik. Rezultati pa so nadvse navdušujoči. Prikazuje jih spodnja preglednica in diagram. Na preverjanju je manjkal le en učenec, zato je dobil oceno 0, kar pomeni, da se ni udeležil preverjanja. ***Oceno 0*** *dobijo tudi učenci, ki so neprilagojeni na vodo.* ***1 pomeni****, da učenec zna drseti stegnjen na vodni površini z rokami naprej, da drsi na prsih z glavo v vodi, gibanje pa izvaja vsaj 5 sekund.* ***Ocena 2*** *pomeni, da učenec plava 8 metrov.* ***Oceno 3*** *dobi tisti, ki preplava 25 m.* ***Ocena 4*** *pomeni, da učenec plava 35 metrov in plavanje prične s skokom v vodo na noge.* ***Ocena 5*** *ali bronasti delfin pripada plavalcu, ki preplava 50 metrov v kakršnikoli tehniki, plava mrtvaka in plavanje začne s skokom v vodo.*

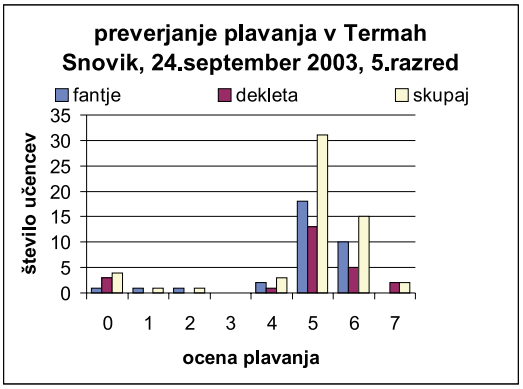

Ocena 6 *ali srebrni delfin pripada plavalcu, ki začne plavanje s skokom v vodo na glavo in preplava 50 metrov v tehniki kravel v 70 sekundah (fantje) ali 75 (dekleta) in deset minut neprekinjeno plava. Za zlatega delfina ali* ***oceno 7*** *učenec plava 150 metrov v različnih tehnikah v času pod 4 minutami. 8 učencem, ki niso plavalno opismenjeni, kar pomeni, da ne dosegajo ocene 5, bo Ministrstvo plačalo 8 urni tečaj plavanja, kar pa upam, da bodo z veseljem izkoristili. En učenec pa bo moral preizkus plavanja še opraviti. Preverjanje je opravil strokovnjak , zato so ocene verodostojne. V primerjavi s prejšnjimi generacijami, so letošnji petošolci plavalno bolje opismenjeni, kar je tudi rezultat celotedenske letne šole v naravi na Krku v juniju 2003. Pravzaprav pa radi plavajo, saj so enourni odmor na ekskurziji po Primorski v Piranu izkoristili za namakanje in plavanje v morju.*
Ob koncu pa še čestitke dobitnicama zlatega delfina.

MAL

MOJA DOLINA
skozi prizmo obrti, stavbne dediščine in varovanja narave

Strokovne zasnove za varstvo kulturne dediščine občin na območju ZVKDS OE Kranj

Uvodni pano k razstavi, katere otvoritev je bila 1. oktobra 2003 na ZVKDS OE Kranj, Galerija Kokra in Sava

Razstava prikazuje gradivo z naslovom Strokovne zasnove za varstvo kulturne dediščine občin v gorenjski in delu ljubljanske urbane regije. Zajema območje dvajsetih občin: Bled, Bohinj, Cerklje na Gorenjskem, Domžale, Jesenice, Jezersko, Kamnik, Komenda, Kranj, Kranjska Gora, Lukovica, Mengeš, Moravče, Naklo, Preddvor, Radovljica, Šenčur, Trzin, Tržič in Žirovnica, ki jih v pomenu ohranjanja, varovanja in vzdrževanja nepremične kulturne dediščine strokovno pokriva Območna enota Kranj Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije. Gradivo je nastalo v zadnjih petih letih, izdelalo ga je enajst konservatorjev z odgovorno konservatorko za Register kulturne dediščine in dokumentalistko, potrdil pa Vodja Območne enote Kranj Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije.

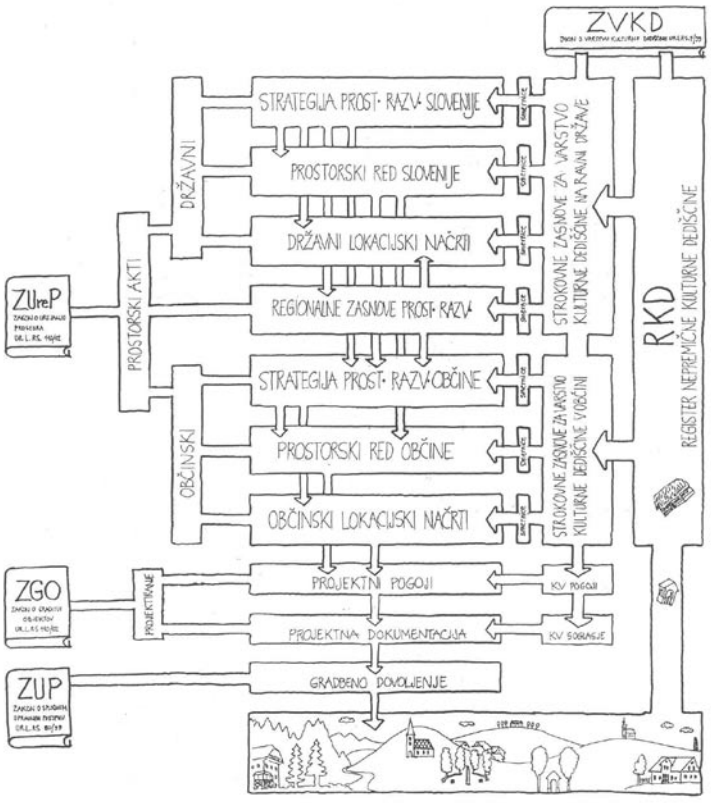

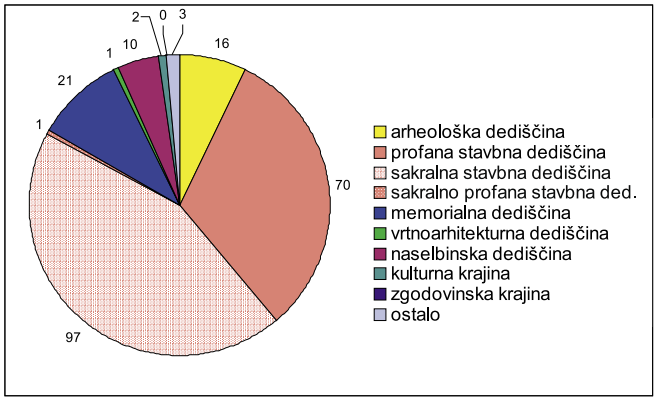

Strokovne zasnove opredeljujejo ohranjanje, načine varovanja in vzdrževanja nepremične kulturne dediščine, katerih osnova je Register nepremične kulturne dediščine (RKD), ki ga sicer zbirno vodijo na Upravi RS za kulturno dediščino, na INDOK centru Ministrstva RS za kulturo. Tekstualni del razlaga njihovo uporabo, pravne osnove in vodila, torej veljavno zakonodajo, ki velja na območju Republike Slovenije in v mednarodnem prostoru. Obvezane so jim občine in država. Poleg tega vsebujejo tudi pregled enot dediščine, varstvena merila in režime ter načine varovanja in vzdrževanja teh enot. Sestavni del sta tudi **prilogi o razglasitvenih aktih in grafični del tega gradiva**. Delo, ki smo ga konservatorji ZVKDS OE Kranj izdelali, je podlaga za kakršnekoli spremembe ali dopolnitve prostorskih aktov, tako na ravni sprememb in dopolnitev prostorskih sestavin dolgoročnega družbenega plana občin kot na ravni izvedbenih aktov, ki so na primer: prostorsko ureditveni pogoji, ureditveni in zazidalni načrti, po novem ZUreP-u tudi lokacijski načrti in bodoči urbanistični redi ter nenazdanje tudi KV pogoji in soglasja h gradbenim dovoljenjem. **Sistem vključevanja Strokovnih zasnov** za varstvo kulturne dediščine kot obvezne sestavine prostorskih aktov in podaktov na ravni občin in na državni ravni, smo **zaradi lažjega razumevanja prikazali tudi grafično (pripravila Saša Lavrinc ZVKDS OE Kranj)**. Poleg tega je to gradivo osnova za določitev pomembnejše nepremične kulturne dediščine, ki ga pravno-formalno imenujemo odlok o razglasitvi za kulturni spomenik.

Tip	*Ime*	*Moravče*	*Delež*
1	*arheološka dediščina*	*16*	*7.24%*
2	*profana stavbna dediščina*	*70*	*31.67%*
3	*sakralna stavbna dediščina*	*97*	*43.89%*
4	*sakralno profana stavbna ded.*	*1*	*0.45%*
5	*memorialna dediščina*	*21*	*9.50%*
6	*vrtnoarhitekturna dediščina*	*1*	*0.45%*
7	*naselbinska dediščina*	*10*	*4.52%*
11	*kulturna krajina*	*2*	*0.90%*
12	*zgodovinska krajina*	*0*	*0.00%*
13	*ostalo*	*3*	*1.36%*
	SKUPAJ	*221*	*100.%*

Z razstavo želimo konservatorji, dokumentalistka in ostali delavci te enote predstaviti tisto bogastvo v obliki vidnih in nevidnih sledov človeka na ozemlju dvajsetih občin, ki ga vidimo kot raziskovalci tega prostora in varuhi tiste prepoznavnosti, ki je danes na našem regionalnem območju še prisotna. **Varstvo nepremične kulturne dediščine ni odvisno le od konservatorjev in države, temveč tudi od zavedanja in znanja o prisotnosti dediščine od predstavnikov lokalnih skupnosti in ljudi, ki tu živijo.**

Besedilo uvodnega panoja:
Mojca Tercelj Otorepec, konservatorka, ZVKDS OE Kranj

Statistični pregled nepremične kulturne dediščine na območju občine Moravče:
Bernarda Jesenko Filipič, odgovorna konservatorka za RKD, ZVKDS OE Kranj

Dne, 12. 9. 2003, je bil na sestanku krajanov Spodnjega in Zgornjega Tuštanja izvršen žreb za razdelitev nagrad na nagradno vprašanje iz junijske številke Novic iz Moravške doline. Pravilen odgovor se glasi B-10 (deseti po vrsti).

Žreb pa je določil naslednje nagrajence:

1. nagrado – kosilo za 4 osebe v gostilni Soklič prejme: **Valerija Rožič, Goričica 6, Moravče**
2. nagrado – 2 uri vožnje z oldtimer-jem po Moravški dolini prejme: **Simon Groboljšek, Vrhpolje 32, Moravče**
3. nagrado – majica in kapa podjetja Natura prejme: **Miha Groboljšek, Vrhpolje 32 1251 Moravče**
4. nagrado – družinski ogled gradu Tuštanj prejme: **Ambrož Lenček, Vrhpolje 18a 1251 Moravče**

Vsi nagrajenci dobijo tudi kaseto ansambla Svetlin. Nagrajenci bodo nagrade oziroma obvestila dobili tudi po pošti.

Društvo vsem nagrajencem čestita, vsem ostalim pa želi več sreče prihodnjič.

Društvo krajanov Tuštanj

UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENSKO OBDOBJE

LIPA DOMŽALE Kolodvorska 8, Domžale
Tel. 041 727 873
Uradne ure: ob ponedeljkih in petkih
10.-12. ure in 16.-18. ure

PROGRAMI V ŠOLSKEM LETU 2003-04:

TUJI JEZIKI: angleščina, nemščina, italijanščina
potekajo v treh stopnjah: začetni, nadaljevalni in konverzacija. Organizirali bomo tudi tečaje drugih tujih jezikov: španščina, francoščina, ruščina, če se bo prijavilo od 8 – 10 članov.
ZGODOVINA IN KULTURA DRUGIH LJUDSTEV
PO SLEDEH NAŠIH PREDNIKOV
UMETNOSTNA ZGODOVINA v novih oblikah bodo samo začetne stopnje. Pouk se izvaja s predavanji z uporabo AV sredstev in z ogledi kulturnih znamenitosti doma in v tujini.
LIKOVNI KROŽEK – ŠOLA RISANJA začetna in nadaljevalna stopnja (Delo poteka v kabinetu in v naravi.)
LITERARNI KROŽEK: literarna in študijska srečanja članov, srečanja z literarnimi ustvarjalci drugih univerz za tretje življenjsko obdobje, razgovori s slovenskimi literarnimi ustvarjalci, sodelovanje na srečanjih in na natečajih za seniorje, izdaja literarnega zbornika
GLASBENI KROŽEK: radi pojemo – pevski zbor Lipe, sintetizator
KROŽEK ROČNIH SPRETNOSTI: keramični krožek, krožek ročnih del: šivanje, pletenje, kvačkanje, pletenje s slamo, zdrava kuhinja
REKREACIJA: fitnes in telovadba, pohodništvo in kolesarstvo, joga
POMAGAJMO SI SAMI: nega in masaža, KROŽEK LEPEGA IN PRAVILNEGA GOVORA in BEREMO LEPO LITERATURO, RAČUNALNIŠKI KROŽEK, ZDRAVILNA ZELIŠČA – DAR NARAVE, ASTROLOGIJA, PREDAVANJA, IZLETI, KULTURNO-ZABAVNA SREČANJA

Pridružite se nam, vaše življenje bo zanimivejše, lepše, bogatejše!

SPINA

Obveščamo in vabimo vas k nakupom v naši prodajalni, kjer lahko koristite vse prodajne akcije in bonitete Mercatorja.

Mercator

ZAHVALA

V 89. letu starosti je mirno dokončala življenjsko pot in odšla po plačilo v onostranstvo draga mama, sestra in teta

Katarina URBANIJA
Gašpirjeva iz Serjuč

Hvaležni smo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki ste jo pospremili na zadnji poti in jo ohranili v lepem spominu. Zahvaljujemo se tudi zboru Limbar, ki je s petjem polepšal pogrebno slovesnost.

Vsi, ki jo imamo radi

So mrtvi živim potožili:
»Sveča prižgana nas ne greje!«
V mraku al´ podnevi,
zmikavt(ka) grobove oskrunjuje,
tatu zadnji dan se šteje,
oko kamere njega(njo) zasleduje,
ki mu(ji) je spoštovanje mrtvih tuje…

Bukev pada z zelenjem odeta,
ne seka jo roka gospodarja,
na delu je pohlep, tatvina vneta,
saj gozd nima svojega vratarja.
Lastnina grobo je lastniku vzeta!
Verjetno huda zima se obeta!

Ob cesti trupel cel kup leži.
In cel kup voznikov
pred dejstvom groznim le zamiži.

Mene pa zanima,
če zares nobena služba
za te nesrečne živali
v opisu dela svojem nima
dostojno odstranitev?

AVTOSERVIS
PLANINC d.o.o.

Vrhpolje 43, Moravče
Tel.: 01/723-13-38
GSM: 041/686-509

VULKANIZERSTVO
prodaja, premontaža, centriranje in hranjenje gum
Nudimo kompletno usluge na vseh tipih vozil.
Za čas popravila nudimo nadomestno vozilo.
Smo pogodbeni servis za vse slovenske zavarovalnice.
Odkup in prodaja celih in poškodovanih vozil.
SREČNO IN VARNO VOŽNJO!

Delavni čas: od ponedeljka do petka 7.00 - 19.00
sobota 7.00 -13.00

ALMERA IN PRIMERA

Izjemna avtomobila za še bolj izjemen prihranek!

Sliki sta simbolni

Garancija 3 leta ali 100.000 km

ALMERA in PRIMERA

POPUST ZA ALMERO IN PRIMERO - Pri nakupu nove **Nissan Almere** z bencinskim motorjem vam nudimo **popust 350.000 SIT,** z dizelskim motorjem pa **200.000 SIT.** Prav tako vam pri nakupu **Nissan Primere** z dizelskim motorjem nudimo **popust 300.000 SIT**, z bencinskim motorjem pa kar **pol milijona.**

Hkrati pa vas vljudno vabimo na Dneve odprtih vrat od 18 - 19. oktobra v naš salon v Moravčah.

NISSAN

SHIFT_expectations

NISSAN KRULC, Cesta heroja Vasje 8, 1251 Moravče,
tel: 01 72 31 200, 72 31 143, **fax:** 01 72 31 084
e-mail: nissan@nissan-krulc.com, **www.nissan-krulc.com**

stavbno kleparstvo

Robi Jančar s.p.
Vrhpolje 5, 1251 Moravče
gsm. 041 352 057

sliko pleskarstvo PIRC

Matej Pirc s.p.
gsm 041·647·602
Stegne 11
1251 Moravče
www.slikopleskarstvo-pirc.com

Jesenska ponudba

Da bo jesen res zlata, vam v naši banki nudimo:

Potrošniške kredite

- po izredno ugodnih obrestnih merah z odplačilom do 84 mesecev
- za naše zveste stranke, ki z nami poslujejo preko osebnih računov, ponujamo možnost najetja kredita brez zamudnega potrjevanja obrazcev, s fiksnim obrokom in z minimalnimi stroški odobritve tudi do 60 mesecev
- **NOVO** v naši ponudbi - potrošniški krediti z valutno klavzulo

Stanovanjske kredite

- svetujemo in pomagamo vam najti najugodnejšo finančno rešitev za nakup, gradnjo ali preureditev vašega doma
- varčevalcem, ki so v Banki Domžale sklenili pogodbe o varčevanju v nacionalni stanovanjski varčevalni shemi, nudimo možnost pridobitve kredita že po dveh letih varčevanja
- smo najugodnejši ponudniki stanovanjskih kreditov z valutno klavzulo
- odlikuje nas kratek odziven čas ter prijazna in osebna obravnava strank

banka domžale
Banka za vas

2003

NOVICE IZ Moravške doline

OBČINA MORAVČE

November 2003, Letnik IV, Številka 9

Mojster Kokalj pri delu

Orodje za luknanje in obdelavo usnja

Mojstrova delavnica

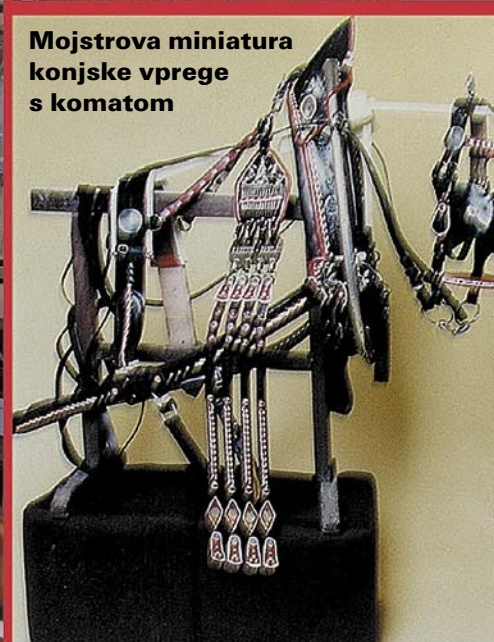

Mojstrova miniatura konjske vprege s komatom

KULTURNI DOM MORAVČE

KOLEDAR PRIREDITEV

- **petek, 21.nov. 2003, ob 18. uri VILINKA** Lutkovna predstava za otroke in starše.Gostuje Mavrično gledališče, Zavod za izvedbo pravljičnih projektov iz Ljubljane. Predprodaja na običajnih mestih. Otroci 500 Sit, starši 800 Sit. Na dan predstave, otroci 700 SIT, starši 1.000 SIT.
- **sobota, 22.nov. 2003, ob 19.30. Koncert zborovske glasbe**. MePZ. Groblje, MPZ Komenda in KZ Limbar Moravče.
- **sobota, 29.nov. 2003, ob 19.30 uri. Gledališka predstava "Burka o jezičnem dohtarju" komedija.** Za abonma in izven. Predprodaja na običajnih mestih po 1.000 SIT in uro pred predstavo v avli KD po 1.300 SIT.
- **petek, 5.dec. 2003, ob 9.uri. TOBIJA** abonmajska predstava za vrtec Moravče.
- **sobota, 13.dec. 2003, ob 19.30. Glasbeni koncert Marjana Zgonca in Viktorije.** Predprodaja vstopnic na običajnih mestih po 1.000 SIT in uro pred koncertom v avli KD po 1.300 SIT.

Pfizer H.C.P. Corporation Podružnica Ljubljana, bo v četrtek, 27. novembra 2003, od 9.00 - 12.00 ure in od 15.00 - 17.00 ure organizirala brezplačno analizo krvnega sladkorja in holesterola s preventivnim predavanjem (od 13.00-14.00 ure) v Zdravstvenem domu Domžale, Mestni trg 2, 1230 Domžale.

Vljudno vabljeni!

Janez Svoljšak, dr.med.spec., direktor

OSNOVNA ŠOLA JURIJA VEGE ORGANIZIRA

NOVOLETNI SEJEM

KAJ? Sejem novoletnih izdelkov: čestitke, aranžmaji, okraski, darilca...

KDAJ? V četrtek, 11. decembra, ob 16. uri

KJE? Na šolskem hodniku v prvem nadstropju

UČENCI IN DELAVCI ŠOLE

KULTURNI DOM MORAVČE

GLEDALIŠKI ABONMA

Nakup abonmajskih izkaznic v avli KD za sezono 2003/04

- v petek, 21.11. 2003, od 16.00 do 18.00
- v soboto, 22.11.2003, od 17.00 do 19.30
- v sredo, 26.11.2003, od 17.00 do 19.00
- v soboto, 29.11.2003 od 17.30 do 19.30 na prvi abonmajski predstavi

PREDSTAVE:

1. sobota, 29. nov. 2003, ob 19.30 — ***»Burka o jezičnem dohtarju«*** komedija
2. sobota, 31. jan. 2004, ob 19.00 — ***»Čaj za dve«*** komedija
3. sobota, 28. feb. 2004, ob 19.00 — ***»Transvestitska svadba«*** komedija
4. sobota, 27. marca 2004, ob 19.30 — ***»Oblast gre v slast«*** komedija
5. sobota, 24. aprila 2004, ob 20.00 — ***»Štirje letni časi«*** komedija

Cena abonmaja znaša 4.000 SIT. Za študenta in dijake 3.500 SIT

Ob nakupu abonmaja 2003/04 bodo obiskovalci dobili abonmajsko izkaznico, ki bo veljala za vseh pet predstav. Za dober začetek in privabitev čim več obiskovalcev je za prvo sezono zelo ugodna cena, ki znaša 4.000 Sit. Poleg tega Kulturni dom nudi še dodaten popust za dijake in študente, ki znaša za celoten cikl petih predstav 3.500 Sit.

Vsi imetniki abonmajskih izkaznic bodo lahko izbrali svojo vrsto in sedež, kateri bo tudi na vsaki predstavi rezerviran.

Za vse ostale, ki ne bodo kupili abonmajskih izkaznic je cena enaka kot za vse predstave, in sicer v predprodaji 1.000 SIT in eno uro pred predstavo v avli KD po 1.300 SIT.

Uprava Kulturnega doma Moravče

OBČINA MORAVČE
KULTURNI DOM MORAVČE
ABONMA
sezona 2003/2004

Spomini *priklicani iz človekovih globin se vedno znajdejo v pravem času in na pravem mestu. Za nami so spominski dnevi velikih dogodkov. Natis prve slovenske knjige pred skoraj pol tisočletja ne pomeni le materialnega dokumenta neke minule dobe. Je dokument časa, ko Slovenec spozna, da je pripadnik slovenskega narod; te majhne klene množice delavnih, marljivih in iznajdljivih ljudi sredi velikih narodov. Žal, pa istočasno vzplamenti tista ugonobljajoča sila slovenskega človeka, nevoščljivost, privoščljivost in zavidljivost. Smola. Zakaj neki se v štirih stoletjih in pol Slovenec ni naučil, da ima to šibkost v svojem sicer vse pohvale vrednem značaju?*

So *temu krivi drugi? Kdorkoli pričakuje spremembo izven sebe, je ne bo dočakal. Spreminjati in spremeniti svoj značaj. Trd oreh za kratkost življenja. Svoje minljivosti se še posebej zavedamo, ob dnevu spomina na umrle svojce. Koliko globokih vezi nas povezuje z njimi. So kakor močne korenine, na katerih rastemo in zorimo k istemu cilju. Če je v teh koreninah močna opora, potem drevo živečega prestane tolike viharje. Upogiba se pod sili življenjskih neurij, a vedno znova zmore zravnati svoje veje, jih ozeleniti in se veseliti življenja. Poznavanje svojega rodu in modrosti prednikov je dar, ki ni vsakomur dan. In je dar, ki ga mnogi zavržejo, potem pa blodijo, se izgubljajo in klonijo pred preizkušnjami časa.*

Nezmotljivi *vodniki so spomini na tiste, ki so nas spočeli v življenje, nam usmerjali prve korake, posredovali vrednote in nam z lastno pokončnostjo tlakovali pot v svet.*

Kažipot *imamo, imamo življenje, s katerim smemo in moramo upravljati po svojih najboljših močeh za lastno dobro in dobro vseh in vsega kar nas obdaja.*

Le še nekaj tednov je do nekega konca in nekega začetka. Vsak začetek pa znova ponuja možnost odločitve in izbire. Izbirajte in odločajte se tako, da boste občutili svoje trdne korenine in vas ne bo že prvi piš prelomil kot nebogljeno in osamljeno in pozabljeno bilko sredi jesenskih livad.

BERNARDA MAL, odgovorna urednica

Informativna oddaja iz občine Moravče na ATV Litija vsako sredo ob 20.uri in ponovitev v četrtkih ob 21.uri.

Društva, skupine in posameznike, obveščajte o svojih dejavnostih, zanimivosti, prireditvah in aktualnih dogokih Milana Kokalja z Občine Moravče, da bo zanimivosti posnel in pripravili prispevek za informativno oddajo.
Tel. Občina: 7231-044 ali 7231-229
Fax Občina: 7231-035
E-mail: kulturni.dom.moravce@siol.net
tel 041/782-789 (Milan Kokalj)

POHODI V ORGANIZACIJI PD

- **sobota, 22. november – PEKEL PRI BOROVNICI,** *lahka pot, vodi Urša Jamšek (031 574 744)*
- **sobota, 13. december – MPP-GRMAČE-GEOSS,** *lahka pot, vodita Leon Lavrič (041 433 254, Marijan Gril (01 7231 737)*

V tej številki preberite

Razpis abonmaja..... 2
Županjina stran.....4
Prvi sneg in prve težave na cestah.....5
Ob mesecu požarne varnosti.....6
Srečanja starejših in invalidnih.....9
Bog živi zlatoporočenca.....10
10 let planinskega društva.....12
Sedmi razred devetletke, prve izkušnje.....18
O Primožu Peterki posnet drugi film.20
Moja dolina, sedlarstvo.....21

Naslednja številka Novic iz Moravške doline bo predvidoma izšla **19. decembra**. Vaše prispevke pričakujemo do **3. decembra**.
Oddate jih lahko na sedežu Občine Moravče osebno, pošljete po pošti ali elektronski pošti. Naslovi so navedeni spodaj v modrem okvirčku.

Novice iz Moravške doline

14. november 2003, Letnik IV, Številka 9

Fotografije na naslovnici: Mojca Tercelj Otorepec

Novice iz Moravške doline je informativno glasilo Občine Moravče, ki je tudi izdajateljica. • Izhaja predvidoma enkrat mesečno in ga prejemajo vsa gospodinjstva v občini brezplačno. • Sedež izdajatelja in naslov uredništva: Občina Moravče, Trg svobode 4, 1251 Moravče, telefon 7231-229. • Izdajateljski svet: Milka Novak, Janez Cerar, Roman Cerar, Ivanka Kocjančič, Stanislav Ravnikar. • Odgovorna urednica: Bernarda Mal, E-pošta moravske.novice@email.si, tel. 031 452 022.• Uredniški odbor: Bojana Dorič, Nevenka Marolt, Aleš Vozel, France Ravnikar. • Medij Novice iz Moravške doline je vpisan v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS pod zaporedno številko 374 • Lektoriranje: Bernarda Mal. • Oblikovanje in priprava za tisk: Andrej Lombar. • Tisk: Tiskarna Januš. • Naklada 1550 izvodov.

Vsi prispevki, ki jih pošiljate za objavo, morajo biti lastnoročno podpisani, imeti morajo datum in kraj pisanja, naslov prispevka, zapis avtorja besedila in fotografij. Če pišete v imenu društva, politične stranke, skupine ljudi, opremite dopis z žigom in podpisom odgovorne osebe. Poleg prispevka, če imate le možnost, oddajte tudi zapis na disketi ali ga pošljite po E- pošti. Prispevki naj ne presegajo 1800 znakov vključno s presledki. V nasprotnem primeru bomo prisiljeni prispevek zavrniti ali krajšati. Rokopisov ne sprejemamo! Slikovnega in pisnega gradiva ne vračamo!

Spoštovane občanke in občani, dragi bralci!

V času sv. Martina in novega vina *občudujemo tudi lepoto narave, ki se razodeva s pisanimi jesenskimi barvami gozda in s slano prekritimi travniki. Jesen je lep letni čas in lepa je naša Slovenija, mi vsako leto znova prihaja na misel, ko se vozim po slovenski deželi.*

Za nami so tudi prazniki*, ko se spominjamo naših rajnih svojcev in znancev ter obiskujemo njihove grobove. Tudi letos sta bili naši pokopališči zelo lepo urejeni in tudi večina grobov. Osrednja spominska slovesnost pa je bila , kljub deževnemu vremenu, zelo lepo obiskana. Vsem, ki ste pri urejanju pokopališča in pri pripravi in izvedbi spominske slovesnosti sodelovali, se lepo zahvaljujem.*

Zemeljska dela na cestnih odsekih *Dešen – Zg. Prekar in Ribče – Zg. Prekar so v glavnem zaključena. V naslednjem letu je predvideno asfaltiranje na teh odsekih, tako da bo z urejeno cesto tudi na tem obrobnem delu naše občine izboljšana kvaliteta življenja. V tem času potekajo priprave na rekonstrukcije cest v Logu (Gora pri Pečah), cesta Sv. Andrej, Drtija in Selce. Tudi za cesto Gabrje – Limbarska gora je že izbran izvajalec, zataknilo pa se je pri vpisu odmer v zemljiško knjigo, saj imajo na Geodetski upravi velik zaostanek pri izdajanju odločb. Zaradi pritožbe lastnika zemljišča pa se je postopek še podaljšal. Znova bi rada opozorila na to, da se mnogi občani zavedate, da občina gradi ceste ali vodovode prav za vas in ne zaradi sama sebe in pri tem zelo zavzeto sodelujete, odstopate zemljišča za potrebno razširitev na vašem območju in za vas. Vedno znova pa me preseneti kdo, ki želi s cesto, ki se dela tudi zanj, čim več iztržiti, misleč, da ima občina veliko denarja in če hoče narediti cesto (sebi?), naj kar dobro plača. Presenetila me je tudi izjava nekoga, da se je že nameraval odjaviti iz občine Moravče, samo da občina ne bi dobila njegove dohodnine. Mislim, da dodatni komentar ni potreben.*

Zaključena so dela na mostu v Serjučah. *Kljub težavam, ki so se pojavljale v času gradnje, je most sedaj lep (in trden kakor »kamen kost«) ter uporaben tudi za prevoz strojev, ki jih potrebuje podjetje Termit v kamnolomu v Jelši. To je bila skupna investicija občine Moravče in Termita, ki je bila letos, po dolgih letih načrtovanja, tudi uspešno izvedena. Upam, da v zadovoljstvo občanov s tega območja, čeprav rešitev cestne problematike, zaradi obstoječega mlina, ki ga varuje Zavod za varovanje kulturne dediščine Kranj, ni idealna.*

V Uradnem listu smo razpisali dela za izgradnjo kanalizacije Krašce. Razpisno dokumentacijo je dvignilo že veliko število zainteresiranih podjetij. Upam, da bomo imeli pri izbiri srečnejšo roko, kot pri izbiri izvajalca za gradnjo prizidka k vrtcu.

Žal pa zelo počasi napredujejo dela pri izgradnji prizidka vrtca. *Ob razpisu smo postavili zelo zahtevne pogoje za izbiro izvajalca, da bi se zavarovali pred slabim izvajalcem. Ker pa je pri izbiri vedno najbolj odločilna cena, sicer bi lahko imeli afero »klinični center«, smo morali izbrati prav tega izvajalca, ki pa je poleg zelo ugodne cene predložil tudi vse najboljše reference in v svoji ponudbi v celoti izpolnjeval zahtevane pogoje. Če izvajalec ne bo v najkrajšem času resneje pristopil k delu z ustrezno ekipo, se bomo morali odločiti za nadaljnje ukrepe in neprijetne korake.*

Nekatere vasi v občini bodo v kratkem »dobile ime«*, saj so že prispele naročene oznake in kažipoti. V dveh letih bomo tako v dobršni meri označili kraje, preostanek pa še v prihodnjem letu.*

Začela se bodo gradbena dela na vodovodu proti Češnjicam, *kjer bomo zamenjali dotrajane azbestne cevi. Za načrtovanje ustrezne trase smo opravili veliko razgovorov z lastniki zemljišč, ker smo skupaj z njimi skušali poiskati najboljše rešitve. Hvala vsem, ki ste pri tem pokazali veliko pripravljenost in razumevanje, saj je potem izvedba lažja.*

V letošnjem letu bo kmetijski del proračuna skoraj v celoti realiziran. *Občinska uprava skupaj s komisijami je imela veliko dela s prijavo suše, saj so z ministrstev kar naprej pošiljali različne obrazce in večkrat zahtevali iste podatke. Občina bo iz rezervnega sklada plačala tudi prevoz koruze do KZ Moravče, ki se je odločila, da jo brezplačno razdeli.*

Na tečaj angleščine za dijake in študente *se je prijavilo skoraj 40 kandidatov. Kmalu bodo dobili povabilo na začetni sestanek. Na ta način želi občina podpreti izobraževanje mladine, saj postaja znanje tujih jezikov čedalje bolj potrebno v vsakdanjem življenju.*

Želim vam lepo in bogato jesen!

LJUDMILA NOVAK,
županja

Občinski svetniki v Prlekiji

Občini Moravče in Ljutomer že več let dobro sodelujeta na kulturnem področju. Letos pa se je županja odločila, da pelje na strokovno ekskurzijo v Ljutomer občinske svetnike, nadzorni odbor in občinsko upravo.

Na občini v Ljutomeru, so jih seznanili s podatki o občini in njihovem delovanju. V pogovorih so izvedeli, da se tudi tam srečujejo s podobnimi problemi kot v Moravčah, le da je občina dosti večja, temu primerno večji pa je tudi občinski proračun.. Potem so se peš sprehodili po mestu, si ogledali spomenik Franca Miklošiča, hrastov park, kjer so se porodile prve ideje o zedinjeni Sloveniji na prvem slovenskem taboru leta 1868. Skozi park so prišli do doma starejših občanov Ljutomer, ki je vrata stanovalcem odprl leta 2001. Z zanimanjem so poslušali, kako so dom gradili in si ga ogledali. Dom je zgrajen v treh krakih in je zelo funkcionalen. V domu je 148 stanovalcev v eno in dvoposteljnih sobah, za katere skrbi 65 delavcev raznih poklicev.

Naprej jih je pot vodila po turističnih poteh v Jeruzalem, Veržej (Babičev mlin na Muri), Terme 3000 (Moravske Toplice) in nazaj v Prlekijo, kjer jih je čakala večerja. Polni vtisov in veselo razpoloženi so se s prvim snegom vračali proti Moravčam.

BRANKA BIZJAN

Prvi sneg in prve težave na cestah

Letošnji oktober je voznike in vzdrževalce cest »prestrašil« s prvim snegom, ki je napovedal pričetek zime. K sreči je toplejša vremenska fronta pobrala sneg in po deževnih praznikih je posijalo jesensko sonce. Je pa prvi sneg povzročil določene težave na cestah tudi v moravški občini, predvsem v hribovitih predelih, kjer se je na cesto upogibalo drevje in oteževalo promet.

Občinska uprava je že v preteklih letih opozarjali in prosili lastnike gozdov in ostalih zemljišč ob cesti, da naj poskrbijo za posek vej in dreves, ki bi lahko ogrožala promet in varnost po cestah v občini.

Žal so se našemu pozivu v Novicah iz Moravške doline odzvali le redki posamezniki. Občina Moravče je sicer poskrbela za košnjo zemljišč ob cesti, ne moremo pa posegati v zemljišča in posekati vseh dreves, ki rastejo na privatnih zemljiščih, pa vendar ovirajo promet po lokalnih in ostalih cestah v občini.

45. člen Odloka o občinskih cestah med drugim prepoveduje trajno ali začasno zasesti občinsko cesto ali njen del, izvajati kakršna koli dela na cesti in zemljišču ali objektih ob cesti, ki bi utegnila poškodovati ceso ali objekte na njej ter ovirati ali ogrožati promet ob cesti. Vse stroške zavarovanja in odstranitve ovire na cesti in drugih posledic prepovedanih dejanj nosi tisti, ki jih je povzročil.

Prepovedano je predvsem na cesto odvajati vodo, odplake in druge tekočine. V zadnjem času opažamo, da nekateri občani pri urejanju dvorišč in dostopov do stanovanjskih hiš vodo enostavno speljejo na lokalno ali drugo občinsko cesto. Zaradi takšnih dejanj, bo morala Občina Moravče pristopiti k obravnavi posameznih primerov in povzročiteljem naložiti odpravo pomanjkljivosti s pomočjo inšpekcijskega nadzora.

Skrb in odgovornost za stanje cest tako ne more biti izključno zadeva občine, saj na zagotavljanje prevoznosti poleg rednega vzdrževanja cest vpliva tudi odnos lastnikov zemljišč ob cesti, ki prav tako nosijo svoj del odgovornosti za morebitne poškodbe, ki bi lahko nastale bodisi zaradi nedovoljenega poseganja v cesto ali zaradi poškodb, ki nastajajo zaradi neodgovornega odnosa (odtekanje vode na cestišče, prekomerno onesnaževanje cest s traktorji in drugimi motornimi vozili, lomi drevja, postavljanje betonskih ali kamnitih zidov).

M.B.

ZDRUŽENA LISTA
socialnih demokratov
Občinski odbor Moravče

Govorimo o ohranjanju slovenske identitete tudi po vstopu s prvim majem v EU. Potrditev, da se Slovenci ne bomo utopili med velikimi, nam daje tudi obisk na slovenskem Koroškem, kjer so nas pričakali s toplo slovensko besedo.

V času, ko se trudimo z demokratično izvolitvijo predstavnikov oblasti, smo se z velikim zanimanjem poglobili v govor o ustoličevanju koroških vojvod in karantanskih knezov na Gosposvetskem polju, ki so bili demokratično voljeni že od devetega stoletja dalje.

Pri Prešmanovi domačiji nad Železno Kapljo smo si ogledali muzej in spomenik fašističnega nasilja, kamor smo položili venec. Predsednik koroških partizanov je ponosno poudaril upor koroških Slovencev proti fašističnemu nasilju, ki so se tako pridružili evropskim narodom, kjer je že potekal upor.

MARTIN REBOLJ

Avtorji člankov preberite

Po Odloku o občinskem glasilu sem dolžna vsak članek, ki ni reklamnega značaja ali drugače določeno, honorirati. Po vsaki izdani številki glasila pripravim predlog izplačil honorarjev in ga izročim finančni službi pri Občini Moravče. Vse, s katerimi se osebno srečujemo in večkrat sodelujemo, sem že ustno pozvala, da na sedežu Občine Moravče podpišete avtorsko pogodbo, ki je osnova za izplačilo honorarja. Vse druge pa pozivam, da to storijo takoj, če želijo, da se jim obračunani honorar za besedilo ali fotografijo tudi izplača.

urednica

Strokovna ekskurzija

Dopolnilne dejavnosti na kmetijah

Društvo podeželskih žena je 25. oktobra organiziralo strokovno ekskurzijo na škofjeloško območje, kjer se že večje število kmetij ukvarja z dopolnilnimi dejavnostmi. Na poti so si ogledali še uršulinski samostan na Sv. Duhu in crngrobsko cerkev nad Škofjo Loko. Obiskali so štiri kmetije, ki se ukvarjajo z dopolnilnimi dejavnostmi: peka v krušni peči in sušenje sadja, predelava sadja (mošt, kis, sokovi in usluge prešanja za stranke), gostinska dejavnost (zelo zanimiva predelava kozolca toplarja v gostinski objekt). Na četrti kmetiji pa izdelujejo lesno galanterijo, ki služi kot embalaža. Na vseh kmetijah so tudi poizkušali domače dobrote. Upamo, da bo ekskurzija vzpodbudila moravške gospodinje, jim vlila nekaj poguma in jim pomagala pri odločitvi, da se tudi same odločijo za dopolnilne dejavnosti na svojih kmetijah.

BRANKA BIZJAN

Predavanje o bučah in jedeh iz njih

ČAROBNI SVET BUČ

Buče so zdrava hrana, *saj dobro vežejo strupe in maščobe, ki jih zaužijemo s hrano. So bogate z vitamini, minerali in imajo malo kalorij, zato so primerne tudi pri shujševalnih in drugih dietah.*

Da bi buče bolje spoznali je Društvo podeželskih žena, 14. oktobra 2003, organiziralo predavanje o jedilnih bučah, ki ga je vodila Ruth Podgornik Reš ob asistenci sestre Mateje. Ob polni mizi raznovrstnih buč in pokušini izdelkov iz njih (kruh, marmelade, vložene buče, namazi) je bil večer zelo zanimiv in živahen, saj vprašanj ni manjkalo.

Buče sodijo med najstarejše gojene rastline. Ime buča se pojavlja v 37 jezikih, kar pomeni, da na svetu raste veliko različnih vrst (seme se dobi za 250 sort). Pri nas so najbolj znane: navadna buča ali cukini, patišoni, zvezdasto oblikovane, bučni špageti, bučne lučke, oljne bombe, okrasne lepotice, velikanke in mnoge druge (več lahko najdete v knjigi Čarobni svet buč, ki jo je napisala predavateljica). Buče niso samo zdrave, so tudi lepe in okras našemu domu v zimskih dneh. Rade so na toplem, zato jih imamo lahko v stanovanju za okras, nekatere so tako lahko skladiščene tudi do treh let (voščenka).

Na koncu sta predavateljici izdali številne recepte za jedi iz buč in tudi pokušina, ki sta jo prinesli s seboj, je šla v slast.

In še recept za bučni golaž za tiste, ki radi kuhate in poiskušate nove jedi. *Potrebujemo: 800 g bučnega mesa, 50 g paradižnika, 1 rdeča paprika, 500 g čebule, 4 stroki česna, 2 žlici balzamičnega kisa, 5 žlic oljčnega olja ali masla 0,5 1 vode ali jušne osnove, 2 žlici paradižnikove mezge, 1 žlica paprike v prahu, majaron, timijan, kumina, sol, poper. Postopek priprave je enak kot za golaž z mesom.*

Pa dober tek!

BRANKA BIZJAN

Ob mesecu požarne varnosti – aktivni tudi na Vrhpoljah

Ob mesecu požarne varnosti smo se učenci in učitelji podružnične šole Vrhpolje skupaj z gasilci z Vrhpolj odpravili na ogled Centra za požarno varnost Kranj. Center v Kranju je zelo velik in sodobno opremljen, zato je bil vreden ogleda. Sprejeli so nas gasilci, ki se s tem delom ukvarjajo profesionalno oziroma so po poklicu gasilci.

Učenci so se v Kranju lahko preizkusili v škropljenju iz pravih gasilskih cevi, ogledali so si velike gasilske tovornjake od zunaj

in od znotraj, se popeljali z gasilskim dvigalom (starejši učenci)... Zelo zanimiv jim je bil drog, po katerem se gasilci spuščajo, saj je bil podoben tistemu iz risanke o gasilcu Samu.

Prostovoljno gasilsko društvo Vrhpolje, je poskrbelo za malico in za prijetno vzdušje na izletu. Povabili so nas tudi v njihov gasilski dom poleg naše šole, kjer smo si za primerjavo lahko ogledali tudi njihove pripomočke in opremo. Moramo priznati, da se pripomočki in oprema zelo razlikujejo, tako po kvaliteti kot po kvantiteti. Kljub temu pa smo spoznali, da so vsi gasilci, tako v Kranju kot tudi naši, zelo prijazni gospodje in vedno pripravljeni pomagati. Naši gasilci so nam to izkazali s tem, da so nas obdarili z bonboni, s katerimi smo se prav radi posladkali.

DAŠA LIPOVŠEK, foto Tomaž Grošelj

3. tekmovanje za memorial Staša Lebarja

Begunjčanke vse ugnale v kozji rog

V Moravčah, 11. oktobra. Tretjič zapored je GZ Moravče organizirali tekmovanje za memorial Staša Lebarja. Na letošnjem tekmovanju je sodelovalo že preko 200 gasilcev, kar potrjuje, da se tega memoriala vsako leto udeleži vse več gasilcev, ki na simbolen način obudijo spomin na Staša Lebarja, prizadevnega in požrtvovlnega gasilca, ki pa je žal prezgodaj zaključil svojo življenjsko pot.

Izvedena je bila hitra mokra vaja z ženskimi in moškimi desetinami. Tekmovalo je 16 moških in 4 ženske ekipe. Z udeležbo 200 gasilcev je memorial presegel občinske in regionalne meje. Zanimiva popestritev tekmovanja je bil nastop gasilk iz Begunj, ki so pokazale izredno dobro pripravljenost. Tekmovanje je bilo izvedeno na izredno primernem prostoru, to je na avtobusnem parkirišču. in je trajalo 4 ure. Tekmovalci so poleg domače Gasilske zveze prišli še iz GZ Grosuplje, Litija, Lukovica, Domžale in Begunje. Celotno tekmovanje je potekalo v prijateljskem vzdušju, katerega ni pokvarila niti športna smola nekaterih favoriziranih ekip.

***Končni najboljši čas so dosegle gasilke iz Begunj**, ki so dosegle tudi najboljši absolutni čas in s tem osvojile prehodni pokal. Sledile so jim gasilke s Trojan, Peč in Moravč.*

***V moški konkurenci so dosegli najboljši čas tekmovalci s Studenca**, gasilci iz ekipe Vače 2, Vrhpolje, Vače 1 in na petem mestu z odličnim rezultatom mladi gasilci iz Moravč. Dosežen rezultat je lepa nagrada za njihovo dosedanje delo ter seveda spodbuda in obveza za prihodnje debitante.*

Ob 17. uri je sledila razglasitev tekmovalnih rezultatov in podelitev pokalov najboljšim. Sledilo je družabno srečanje. Prava atrakcija je bil izziv sodniškemu zboru, da se pomeri s zmagovalkami iz Begunj. Obilo smeha in nerodnosti, ki so se dogajale pri medsebojnem obračunu, je dodalo končno dobro oceno celotnega tekmovanja.

Prostovoljno gasilsko društvo Moravče se želi zahvaliti vsem, ki so kakorkoli pomagali pri izvedbi tekmovanja. Le ob pomoči sodelavcev in ne nazadnje dobri organizaciji gasilcev je tekmovanje izpadlo tako, kot so si organizatorji želeli. Vsi ti dobri občutki pa so več kot odlična popotnica že za prihodnje leto, kjer se bo srečanja na memorialu Staša Lebarja prav gotovo udeležilo še več tekmovalnih ekip iz vse Slovenije.

KOKALJ, foto Anton Stenko

Mladi gasilci šestič na preizkušnji

Peče, 25.oktober 2003. Komisija za mlade pri GZ Moravče je organizirala 6.gasilski kviz. Namen kviza je prijateljsko druženje in sproščanje adrenalina v tekmovalnem vzdušju. Katera ekipa bo letos najmočnejša? Bodo to znova Pečani? Že šestič zapored? Podobna vprašanja so se motala po glavah tistih, ki kviz spremljajo vseh 6 let. Sodelovalo je 5 ekip, kar pomeni po ena iz vsakega PGD v občini. Vsaka tekmovalna ekipa je imele tudi svoje navijače, ki so vsak na svoj način bodrili svoje predstavnike. Prireditev je kot vsakokrat doslej tudi tokrat vodila Bernarda Mal. Vprašanja na temo gasilstva je pripravil Anton Stenko. Mladi so se pomerili tudi v splošni razgledanosti ob nalogah, ki jih je izbrala tajnica GZ Andreja Vavpetič. Prijetno vzdušje na kvizu je razgibal mladi harmonikar Peter Merela. Za regularnost tekmovanja je skrbela komisija v sestavi: Rok Vozel, Mitja Kveder, Peter Lavrič ter predsednik komisije Jože Klopčič. Rezultati ob koncu kviza so določili naslednji vrstni red:

1 mesto (66 točk) - ekipa PGD Peče, pod vodstvom mentorja Antona Stenko *tekmovalci: Lucijan Strehar, Katarina Stenko in Ajda Lalič.*

2 mesto (64 točk) - ekipa PGD Krašce, pod vodstvom mentorja Aleša Vidica *tekmovalci: Tilen Novak, Milan Mihelčič in Karmen Arnuš*

3 mesto (61 točk) - ekipa PGD Velika vas, pod vodstvom mentorja Petra Lavriča *tekmovalci: Simon Pirc, Barbara Močilnikar in Lili Avbelj*

4 mesto (59 točk) - ekipa PGD Moravče, pod vodstvom mentorja Gregorja Matečko *tekmovalci: David Peterka, Aljaž Korošec in Žiga Dostal*

5 mesto (58 točk) - ekipa PGD Vrhpolje, pod vodstvom mentorja Antona Lebarja *tekmovalci: David Burja, Kristjan Cerar in Peter Merela*

Sorazmerno enakovredni rezultati kažejo, da je delo po društvih dobro in je v gasilskih vrstah prisotna nova mlada in zagnana generacija. Predsednik GZ Ivan Vidic in poveljnik GZ Herman Šlibar sta ob koncu pohvalila tekmovalce in mentorje. Ivan Vidic je ob asistenci Jožeta Klopčiča sodelujočim podelil medalje in darila, ki so jih prispevali sponzorji.

Gasilsko društvo Peče se je izkazalo kot dober organizator in gostitelj, saj je za vse udeležence pripravilo družabno srečanje z zakusko, ob kateri so že snovali načrt za naslednji kviz, ki bo prihodnje leto.

MAL, foto Anton Stenko

Jamarska reševalna vaja MAJČEVO BREZNO 2003

V Sloveniji je registriranih preko 8 tisoč kraških jam. Z raziskovanjem le teh se ukvarjamo jamarji, ki smo preko jamarskih društev povezani v Jamarsko Zvezo Slovenije (JZS). Pod okriljem JZS deluje tudi Jamarska reševalna služba Slovenije (JRS), kjer aktivno deluje 53 operativnih reševalcev, ki so usposobljeni za zelo težavna reševanja iz jam. Za profesionalno delovanje jamarskih reševalcev je potrebno ogromno usposabljanj, vaj in odlično poznavanje jamarske reševalne vrvne tehnike. Vrvna tehnika je tehnika, kjer s pomočjo vrvi, vponk, škripcev in prižem izdelamo sistem za vertikalni ali horizontalni transport nosil.

V soboto 25.10.03 smo eno takšnih vaj izvedli jamarski reševalci Reševalnega centra Ljubljana in člani Društva za raziskovanje jam Simon Robič Domžale. Vaja se je zgodila v 160 metrov globoki jami Majčevo brezno, ki leži na območju Javoršice pri Moravčah, na njej pa je sodelovalo 5 jamarskih reševalcev in 12 jamarjev.

Majčevo brezno (kat. št. 3576) je bilo prvič raziskano že davnega leta 1968. *V prvi seriji raziskav so jamo raziskali do globine 160 metrov.* ***Leta 1976*** *so preko zadnjega, šestdeset metrskega brezna napeli jekleno žičnico in* ***odkrili približno 250 m rovov,*** *ki so se tedaj končali z*

neprehodno ožino. ***Leta 1998 smo domžalski jamarji to ožino razširili in pred nami se je odprlo še okoli 300 metrov novih neraziskanih rovov.***

Občutek jamarja*, ko stopa po nedotaknjenih tleh, kamor pred njim še* ***ni stopila nikogaršnja noga****, je nepopisen. ˝Kaj doživljaš tisti trenutek, se ne da opisati niti v romanu. Doživiš mešane občutke, ker bi se rad ustavil in si ogledoval novo odkrite jamske bisere, po drugi strani pa bi šel rad še naprej in še naprej…˝ Kdo ve, kako bi se zadeva končala, če bi se jama nemoteno nadaljevala v kilometre. Ali bi se zmogli ustaviti pravi čas, da bi še imeli moči za povratek? Kdo ve? Majčevo brezno pa se takrat, na žalost ni nadaljevalo v kilometrih, ampak se je razcepilo na dva dela, ki se »zaenkrat«*

končata po približno 250 metrih. V tem delu je še veliko potencialnih nadaljevanj jame. ***Treba jih je le še odkriti.***

Predpostavka sobotne reševalne vaje *je bila, da se je* ***na globini 100 m zgodila nesreča****. Jamar je med raziskovanjem padel 2 m globoko in si zlomil levo nogo. Njegov kolega je preko Regijskega centra za obveščanje (112) aktiviral Jamarsko reševalno službo. Vsaka akcija se prične najprej s* ***pripravo osebne opreme*** *in nato še* ***opreme****, ki jo potrebujemo* ***za reševanje****: specialna jamarska nosila, vrvi, vponke, škripci, prižeme, vrvne zavore, kladivo, baterijski vrtalnik in še bi lahko naštevali. Za izvedbo takšne akcije smo potrebovali približno* ***200 kg opreme****. Poglavitnega pomena pri vsaki akciji je poznavanje jame.* ***Vodja intervencije*** *je ob načrtu jame natančno* ***razložil situacijo*** *in glede na prisotne reševalce* ***sestavil reševalne ekipe****, ki so nato delale na različnih točkah (lokacijah) v jami.*

V jamo se je najprej spustila ***zdravniška ekipa z nosili.*** *Ta ekipa je poškodovancu imobilizirala zlomljeno levo nogo, mu namestila grelno napravo in ga dala v posebna jamarska nosila. V tem času je do poškodovanca prišla tudi* ***telefonska ekipa****, ki je po jami potegnila dvožilno žico. Preko te žice deluje jamarski telefonski sistem VOX, ki omogoča komunikacijo med ekipami v jami in med Štabom reševanja, ki se nahaja pred jamo.* ***Naloga Štaba*** *je bila* ***koordiniranje ekip****, ki so delale v jami,* ***zagotavljanje opreme, kronološko beleženje vseh dogodkov v jami ter risanje diagrama poteka dogodkov.*** *Med tem sta dve* ***opremljevalni ekipi*** *že pričeli z opremljanjem zgornjih dveh brezen. Vsaka ekipa je morala z opremo, ki je bila na razpolago,* ***opremiti določen del jame za čim varnejši in čim hitrejši transport nosil****. Večje število ekip je bilo potrebno zato, ker je opremljanje brezen in meandrov zelo naporno in dolgotrajno. Prvo brezno je bilo globoko 30 metrov, drugo pa 45 metrov. Pri opremljanju je bila potrebna velika pazljivost, ker bi reševalec lahko sprožil kamenje na reševalca pod njim.*

Opremljanje brezen za transport nosil je potekalo približno 3 ure in nato smo lahko pričeli z dviganjem. Poleg nosil vedno pleza spremljevalec, ki vodi transport tako, da poveljuje kdaj se nosila lahko dvignejo in kdaj jih je treba ustaviti. Spremljevalec mora biti izkušen reševalec v odlični kondicijski pripravljenosti. Transport čez obe brezni je trajal malo več kot eno uro. V konkretnem primeru, ko je šlo samo za vajo, smo ponesrečenca lahko dali iz nosil še pred izhodom iz jame. Na globini 25 metrov je jama namreč tako ozka, da gredo še prazna nosila s težavo skozi. V primeru prave nesreče bi morali okoli 15 metrov dolgo ožino razširiti, kar pa bi lahko trajalo tudi več dni. V primeru širjenj ožin jamarski reševalci dostikrat potrebujemo tudi pomoč drugih reševalnih služb, zato smo v soboto aktivirali še Center za požarno varnost Domžale. Dva gasilca sta tako dokazala, da bi v primeru

resne nesreče lahko z dihalnimi aparati prišla do omenjene ožine. Vaja je bila zelo uspešno zaključena še pred nočjo, nas pa je čakalo še pranje okoli 200 kg umazane opreme.

Ob priliki, bi se rad zahvalil še Občini Moravče, ki nam je priskrbela malico, ter PGD Vrhpolje, ki bi nam po potrebi zagotovilo električni agregat in luči.

Z jamarskim srečno,

MAKS MERELA,
vodja RC JRS Ljubljana
foto: Aleš Stražar in Jože Jerman

V oktobru mlajši razveselili starejše

Peče: Suša je bla, pa bo treba neki telec ven dat

Krajevna organizacija Rdečega križa Peče je pripravila v oktobru že 20. srečanje za starejše in invalidne krajane. Gledališka skupina KŠD Peče, je tudi letos s posrečeno gledališko vsebino vse nedeljske obiskovalce spravila v dobro voljo. Besedilo so ustvarili gledališčniki kar sami. Preprosto, o kmečkem gospodarjenju, suši in ženitvi. Zanimivi dialogi v domači narečni govorici so bili kot nalašč za dobro sprostitev, ko je marsikateri obiskovalec pozabil na svoje zdravstvene in drugačne težave, kar pa je največje plačilo za organizatorje.

Po končani predstavi je vse prisotne pozdravila županja, ki je zbranim spregovorila nekaj besed. Dolgoletni organizatorki in gonilni sili pri delovanju krajevne organizacije RK Peče, Mariji Brvar, je bil v znak zahvale izročen šopek kot skromna obdolžitev za njen prispevek.

V nadaljevanju nedeljskega srečanja je bila za vse prisotne

pripravljena tudi zakuska, ob kateri ni manjkalo dobre volje in razposajenega harmonikarja.

KOKALJ, foto Anton Stenko

Moravče: Če več nas je, bolj smo veseli

Že vrsto let organizirata Župnijska Karitas in KS Moravče na prvo oktobrsko nedeljo srečanje starejših in invalidnih krajanov Moravč. Pri sveti maši je letos nagovoril starejše in bolne jezuit p. Zupančič, skupaj z gospodom župnikom V. Primožičem sta delila bolniško maziljenje.

Slavje smo nato nadaljevali v Kulturnem domu Moravče. Goste

je pozdravila županja Milka Novak, tudi v imenu odsotnega predsednika KS. Priporočala nam je optimizem in pogum, s katerima premagujemo vsakodnevne težave. V kulturnem programu so nam otroci in mladi recitirali in peli ter igrali na inštrumente. Člana KUD Limbar Franc Slapar in Simon Kušar sta odigrala Krjavlja iz Jurčičevega Desetega brata., Mile Kokalj je ob inštrumentalni spremljavi Gašperja Kokalja zapel nekaj pesmi. Vse to je povezovalo petje Mešanega PZ DU Moravče pod vodstvom Alojza Štefana, ki so se mu pridružili tudi ostali ljubitelji lepe slovenske narodne pesmi. Kuhar Drago je poskrbel za hrano, mnoge gospodinje za domače pecivo, pri strežbi so pomagali moravški skavti.

Prireditev sta financirali Karitas in Krajevna skupnost Moravče. Občina nam je brezplačno odstopila dvorano, sodelovali sta tudi Cvetličarna Markuš in OŠ Jurija Vege.

Obljubili ste, da prihodnje leto pridete spet, če bo Bog dal. Kaj pa ostali, ki o srečanju berete le to suhoparno poročilo? Že sedaj si recite, da boste prvo nedeljo v oktobru leta 2004 preživeli nekoliko drugače, lepše, v krogu svojih mladostnih znancev in prijateljev, ki vas pričakujemo in jih morda že dolgo niste srečali..

ŽK Moravče, foto Franci Skok

Vrhpolje: Prepevanje prežene vse skrbi

Kjer si starost in mladost podajata roke, je otroštvo srečno, starost pa lepa. Veliko pomoči potrebujejo stari ljudje. In razumevanja. Predvsem pa prijaznosti in tople besede. Babici in dedku ni težko, ker imata vnučke. Mnogo pa je starih ljudi, ki svojih vnučkov nimajo. Nimajo nikogar. Najhujši sovražnik starih ljudi je osamljenost.

Članice RK Vrhpolje so tudi letos vsaj malo poskušale pregnati to osamljenost iz src ostarelih. V nedeljo, 12. oktobra, so organizirale srečanje starostnikov. Po SVETI MAŠI v domači cerkvi, se je srečanje nadaljevalo v prostorih krajevne skupnosti Vrhpolje. Najprej je vse navzoče pozdravila predsednica OORK Vrhpolje Pavla Lebar, ga. županja Milka Novak pa jim je povedala nekaj toplih besed. V kulturnem programu so sodelovali najmlajši učenci OŠ Vrhpolje in Mešani pevski zbor upokojenskega društva Moravče pod vodstvom Alojzija Štefana. Po kulturnem programu so se vsi povabljeni okrepčali s toplo obaro in dobrimi piškoti. Seveda pa tudi raznovrstne pijače ni manjkalo. Med povabljenimi so bile prisotne tudi Polonca

Požar, Francka Boštaj in Vida Ravnikar, ki so v letošnjem letu dopolnile 80 let. Prejele so šopek nageljnov.

Pri klepetu ob kavici in prijetni domači pesmi, se je srečanje nadaljevalo še v popoldanske ure. Poslovili smo se v upanju, da se naslednje leto spet srečamo.

FRANCKA PAČNIK

BOG ŽIVI ZLATOPOROČENCA

je napis, ki je krasil srce na mlaju pred hišo Cerarjevih (Jerganovih) v Sp. Javoršici št. 5. Jerganova Mici in France sta si pred 50 leti prisegla zvestobo, obojestransko pomoč, oporo in spoštovanje. Gotovo še kaj drugega in tudi če ne, se je v njunih 50 letih skupnega življenja kalila moč, odpuščanje, vera, zaupanje...

Kako sta, draga gospa Marija, s svojim soprogom preživljala ta dolga leta, ko vemo , da je bila po vojni revščina , lakota - na vašem obrazu pa izraz neke sreče, moči, zadovoljstva?

Mici: " Oh, veste, bili so težki časi. Rojena sem bila v Sp. Tuštanju št. 16 in služila kruh po kmečko na manjši kmetiji pr Mileš. Pa je prišel trenutek poroke, ko sem s težkim srcem zapustila zlato mamo, dva brata in dve sestri (oče je umrl v Kočevskem rogu) ter z mojim Francetom odšla v Sp. Javoršico. Delala sva od jutra do noči, jedla skromno kmečko hrano in živela v miru. Rodili so se nama trije otroci, sinova France in Marjan ter hčerkica, ki pa jo je Bog že zgodaj poklical k sebi. Pa sva z Božjo pomočjo preživela tudi ta težki trenutek."

Pa še recept za 50 let skupnega življenja nam zaupajte, saj veste, danes marsikateri zakon ne preživi več kot le nekaj let skupnega življenja.

"Ja, niso le delovne roke, preprosta hrana in seveda naklonjenost let življenju tisto, kar odloča. Marsikdaj je potrebno v zakonu potrpeti, preslišati kakšno besedo, odpuščati, se spoštovati in to vse z neko modrostjo, ki jo pridobivaš z leti in seveda s pomočjo Boga, kateremu sem se vedno zaupala. Zato sva v zahvalo za preživetih 50 skupnih let darovala tudi za zahvalno mašo, saj je že moja mama govorila: le Bog usodo vodi, sam on v prihodnost zna, kar reven človek blodi, pač malo le velja!«

Spodnja Javoršica se je veselila in v pozni noči pomahala Mici in Francetu v pozdrav, jima zaželela srečno pot na medene tedne v Strunjan ter srečo in zdravja do konca dni.

BRANKA LANGERHOLC

Jih bodo rodovi posnemali?

Srečanje 4 generacij rodbine SKOK iz Zgornjih Kosez na Limbarski gori 27.09.2003

Tega dne se je na Limbarski gori zbralo 64 potomcev rodbine Skok iz Zg. Kosez. Prišli so iz vseh krajev in obujali spomine na svojo prisotnosti v Moravški dolini, ki sega že za kar 3 stoletja nazaj.

Po plebiscitu 1866, ko je Beneška Slovenija pripadla Italiji, so bili mnogi slovenski rodoljubi prisiljeni poiskati košček kruha med Slovenci v Avstroogerski državi. Tako je iz vasi Breg (danes Clabuzaro v Italiji) prišel na Kranjsko kot ***organist in pomožni učitelj Anton Skok. Učil je od 1882 do 1884 v Pečah, kjer je tudi pokopan.*** *Utrl je pot* ***bratu Janezu, ki je sprejel delo cestarja na poti od Moravč do Peč. Janez se je v Zg. Kosezah oženil z Antonijo Češko in rodilo se jima je 11 otrok*** *(8 sinov in 3 hčere). Fantje so bili* ***glasbeno nadarjeni****. Kar 6 jih je bilo poleg svojih poklicev- čevljarja, krojača, cestarja, trgovca, kmeta, tudi organistov.*

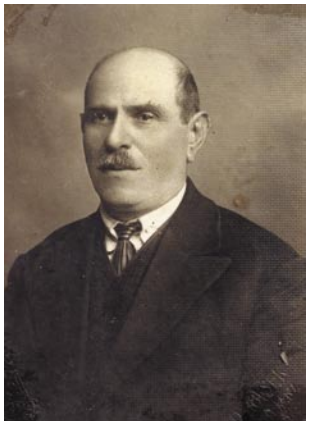

Niso imeli lahkega življenja. Dve svetovni vojni sta terjali krut davek. Zaradi strelnih ran je v Galiciji ostal sin Janez (1915), doma je za posledicami vojne umrl Jernej (1920), trije pa so se vrnili. V drugi svetovni vojni je bil leta 1942 kot talec v celjskem Piskru ustreljen še sin Lojze. Nikogar od Janezovih otrok danes ni več med nami, vendar je pa za njimi ostalo zajetno število potomcev, ki so ***rod še dodatno razvejali. Od 27 bratrancev in sestričen jih je na Limbarsko goro prišlo 22 z njimi pa tudi njihovi otroci, vnuki, pravnuki...***

Srečanje so popestrili z glasbo in prikazom zgodovine rodu v 19., 20. in na poti v 21. stoletje. Ob prijetnem dogodku so se za istim omizjem zbrali predstavniki ***4 generacij****, mnogi so se tokrat srečali prvič. Ponosni na zgodovino svojih korenin so se spoznavali, prijetno družili, izmenjali izkušnje in sklenili, da to ne bo zadnje srečanje skromnega a ponosnega roda.*

In še posebnost- ker je v rodbini ime ***Anton najbolj pogosto že od 1517 dalje****, so srečanje organizirali 3 Toneti (Skok) - iz Moravč, Čemšenika in iz Kopra.*

ANTON SKOK (iz Kopra)

Obiskali smo spomenike NOB

Bil je petek, 24. oktobra. Bilo je hladno, deževno in sneženo vreme. Z učenci OŠ Jurija Vege Moravče, 3. razreda smo se dogovorili, da kljub slabemu vremenu, obiščemo spomenik padlih borcev v Moravčah in v Krašcah. Pripravili smo kulturni program, se naučili pesmi, deklamacije in zapeli pesem »Kurirčku«. Položili smo cvetje, še posebno so obeležja polepšale prižgane svečke. Zadovoljni smo se vračali domov, da smo storili tistim, ki so padli za našo svobodo, nekaj lepega. Na ta način upamo, da smo se jim zahvalili.

tovariš ANTE PAJK

Dekanijsko romanje v Novo Štifto na Dolenjskem

V soboto, 18. oktobra 2003, je imela domžalska dekanija romanje k Novi Štifti na Dolenjskem. Cerkev je baročna, ima osmerokotno ladjo in je posvečena Marijinemu vnebovzetju. Poleg bogate arhitekture so v notranjosti cerkve čudovite rezbarije. Vsi oltarji so rezljani iz lesa, pozlačeni, posrebreni in pobarvani. Notranjost cerkve je poslikana s freskami. Na glavnem oltarju je čudovita svetloba za podobo Marije, ki jo angeli nesejo v nebesa. Že sam pogled na oltar te navda z rajsko milino. Romanja se je udeležilo lepo število vernikov, saj so tja prispeli z 11 avtobusi. Že ob 9. uri se je začelo srečanje z uvodnimi mislimi, s kratko predstavitvijo tega svetišča in nadaljevalo z molitvijo rožnega venca in petjem. Bilo je na razpolago tudi več spovednikov.

Ob l0.30 uri je bila slovesna sveta maša, ki jo je vodil upokojeni nadškof dr. France Perko. Pri maši je sodelovalo več duhovnikov, ki so prišli skupaj z verniki. Poudarek srečanja je bila molitev rožnega venca in molitev za duhovne poklice.

Bil je duhovno bogat dan, ki bi ga bilo škoda zamuditi. Po skupnem romanju je vsaka župnija še po svoje nadaljevala pot in zaključila svoj duhovni dan.

ANA M.

MRTVIM V SPOMIN

Ko srce bližnjega se ustavi ,
solza po licu spolzi
in tiho zvon zapoje
iz melodije svoje.

Ko srce bližnjega neha biti ,
oči hočejo jokati
in nima smisla živeti,
sojeno nam vsem je umreti.

A vedno nekje je upanje.
Zdaj večno imajo življenje.
Med zvezdami živijo
in Bogu venec krasijo.

Ne pozabimo na tiste dni ,
ko skupaj smo bili ,
čeprav minilo je
tega ne pozabi srce.

Ne pozabimo na ljubljeno osebo.
Vedno ji svečo prižgimo
In molitev zmolimo.

Sveča vedno naj gori ,
naj cvetje grob krasi.

Vsi naj mirno spijo,
naj jim bo toplo,
naj tiho govorijo,
da jim pri Bogu je lepo.

Vsi naj mirno spijo,
naj jim sveče gorijo ,
sveže cvetlice pa naj lepo cvetijo
in spomin blago krasijo.

PETRA PROSENC

Moravški skavti na logaški pustolovščini

Vsako leto skavti iz Logatca pripravijo dnevno-nočni potep po okolici Logatca za vse slovenske skavte .

Jakca 2003 smo se udeležili tudi moravški skavti. Sestavili smo štiri ekipe po pet pogumnih, iznajdljivih in drznih skavtov, ki so delali družbo ostalim 141 skavtskim ekipam.

Še zadnji počitek pred dolgo nočno pustolovščino

Sedemsto slovenskih skavtov željnih pustolovščine smo se nastanili v telovadnici Osnovne šole Logatec.

V dopoldanskih urah so svoje orientacijske spretnosti preizkusili izvidniki in vodnice, popotniki in popotnice pa smo se intenzivno ogrevali za tekmovanje Jakec song 2003.

Preizkusili so se na desetih točkah. Svoje znanje so izkazali pri topografiji, merjenju azimutov, morsejevi abecedi in tudi v previjanju pravih dojenčkov. Naši, imenovani »Snorčki«in »Kremenčkovi«, so zasedli odlično mesto in si pri tem prislužili pohvali.

Medtem ko so izvidniki in vodnice že trdno spali po večerni katehezi, smo še mi popotniki in popotnice (Pojoči Otorinolaringologi in Brez imena) odšli na nočni teren, da se izkažemo v svojih veščinah. Polni energije in optimizma smo odkrivali točko za točko(imeli smo enake naloge kot IV) in v zgodnjih jutranjih urah sklenili našo pustolovščino. Po zelo kratkem počitku (max 2h) je sledila nedeljska sv. maša. Po njej pa podelitev zasluženih priznanj in nagrad.

Prijateljsko vzdušje se je nato nadaljevalo pri poznem zajtrku, ki pa se je končal z obljubami, da se prihodnje leto na Jakcu 2004 zagotovo še vidimo.

KRISTINA, foto Vlado Karažija

10 let delovanja Planinskega društva Moravče

Pod dežniki prešerno razpoloženi

V soboto, 4.oktobra 2003, je bila pri planinskem domu v gradnji na Uštah (Žerenk) slovesna prireditev ob 10. obletnici Planinskega društva Moravče. Organizatorji so pripravili zanimiv kulturni program. Slovesnosti so se udeležili številni planinci iz domačega in drugih društev iz vse Slovenije. V programu so sodelovali pevci Moškega zbora »Tine Kos« Moravče, Pihalna godba Moravče ter mladi planinci recitatorji, ki so na simpatičen način sooblikovali kulturni program.

Z državno himno so moravški godbeniki pričeli program.

Moški zbor je svečano vzdušje še poglobil s t.i. planinsko himno »Oj Triglav moj dom«.

Predsednik Planinskega društva Janez Jesenšek je v svojem govoru kronološko orisal delovanje društva, pri katerem je omenil vse dosedanje predsednike in najbolj zaslužne člane, ki sodelujejo na vodniškem področju, markaciste,delu z mladimi in vsemi, ki se pri gradnji doma še posebej prizadevajo. Ob 10. obletnici je Planinsko društvo Moravče izdalo tudi bilten, v katerem je nazorno opisan in s fotografijami opremljen celoten potek 10-letnega delovanja. Ob zaključku so bila podeljena priznanja Planinskega društva donatorjem in tistim, ki so do sedaj največ pripomogli pri gradnji doma. Zahvala za dosedanje sodelovanje pa je veljala vsem kot tudi povabilo za nadaljno pomoč.

Voditelja programa, Ante Pajk in Špela Poznič, sta z branjem besedil o planinah, njihovi lepoti, zapeljivosti in planinski zaljubljenosti v obiskovalcih zbujala številne spomine na prehojene poti.

Na prireditvi je planince obiskala županja Ljudmila Novak, jim podarila plastificiran zemljevid Moravške doline, jim čestitala za uspešno prvo desetletko delovanja in zaželela še veliko podobnih. Iskreno pa je izrazila tudi željo, naj bi nov dom postal kraj prijetnega druženja z novimi prenočitvenimi zmogljivostmi v občini, ne pa kraj razvrata.

Planinci so ob obletnici prejeli številne čestitke in priložnostna darila sosednjih planinskih društev in nekaterih domačih..

Taborniki na Jančah

Megleno, neprijazno nedeljsko jutro je ravno pravšnje za pozno vstajanje iz tople postelje, obilen zajtrk in počitek v krogu družine.
Pa ravno takšno nedeljsko jutro je bilo 12. 10., ko se je večja skupina tabornikov podala na peš pot iz Moravč do Janč. Toplo oblečeni in dobro razpoloženi so se zgodaj zjutraj odpravili na dolgo pot. Hodili so po rahlo obarvanem jesenskem gozdu mimo Grmač in Katarije in se pod vrhom Sv. Miklavža po poti E6 spustili v dolino Save.
Prvi postanek so imeli v Jevnici, kjer so pred prihodom v naselje, prečkali Savo po ozkem mostu, ki je namenjen le za osebna vozila. Jevnica je priljubljeno izhodišče za izlet na Janče. Sonce je že premagalo meglo in pot navkreber do 792m visokih Janč ni bila dolga, niti težka.
Janče so prijeten izletniški kraj, kjer znajo izkoristiti domačini darove narave in jih ponuditi turistom v različnih letnih časih. Znani so izleti po jagode, gobe in kostanj.
Na vrhu so pridni domačini pripravili prireditev v času kostanja, domačega mošta, jabolčnega kisa, domačih dobrot in razstave koz. Taborniki so si ogledali razstavni prostor in se naužili tudi lepot ob čudovitem razgledu po dolini in okoliških hribih. Videli so tudi Sv. Miklavž in Limbarsko goro.
Utrujeni od poti in ogledov so se pozno popoldan vrnili v dolino. Med potjo si je vsak nabral tudi nekaj kostanja. V Jevnici jih je že čakal večji kombi, s katerim so se odpeljali domov.
Upajo, da to ni njihov zadnji skupni izlet v tem letu. Žal pa v vsej naglici dela in opravkov dnevi prehitro bežijo in konec leta se naglo bliža.

B. DORIČ

Iz bogate zgodovine društva

- *Moravški ljubitelji gora so vključeni v društva v širši ljubljanski okolici.*
- *1993 poleti v koči pri Krnskem jezeru trije moravški planinci (Franc Peterc, Dušan Grošelj in Jurček Novak) sklenejo, da bodo ob 100. obletnici planinske organizacije v Sloveniji tudi Moravčani dobili svojega.*
- *Marijan Gril pravi: »Poskusi. Bom pomagal…«*
- *27.10.1993 na prvem sestanku pripravljalnega odbora sodeluje 22 planincev.*
- *5.novembra 1993 so izvoljeni organi društva.*
- *10.novembra 1993 je na Sodišču v Domžalah podpisan ustanovni dokument. Podpisniki so bili: Niko Capuder, Marijan Gril, Dušan Grošelj, Jože Jamšek, Janez Jesenšek, Leon Lavrič, Franc Ciril Lavrič, Amalija Lemut, Jurček Novak, Filip Prašnikar, Franc Peterc in Ivo Pustotnik.*
- *19.november 1993 je bil ustanovni občni zbor, ki se ga je udeležilo kar 170 ljubiteljev planin.*
- *Prvi predsednik društva je postal Niko Capuder, tajnik Leon Lavrič, blagajnik Dušan Grošelj in mentor za delo z mladimi Marijan Gril.*
- *26.avgusta 1995 je bil razvit društveni prapor.*
- *1995 je društvo uredilo in odprlo 52 km dolgo Moravško planinsko pot, ki jo je do sedaj prehodilo v celoti 1200 pohodnikov, dva rekorderja pa kar po tridesetkrat.*
- *1.maja organiziran pohod po MPP, letošnji je bil že osmi. Prvič je sodelovalo le 8 pohodnikov, letos že preko 100.*
- *Leta 1998 je bila imenovana skupina petih članov (Franc Kmetič, Franc Peterc, Leon Lavrič in Janez Mele), da pridobijo gradbeno dokumentacijo.*
- *12.3.2001 je imenovan nov gradbeni odbor, ki je imel deset članov.*
- *Leta 2002 predsedovanje gradbenemu odboru prevzame Jurček Novak.*
- *Pri domu od vsega začetka s prostovoljnim delom sodelujejo Franc Brate, Slavko Cerar, Marijan Gril, Lojzka Kos, Vinko Kos, Leon Lavrič, Jurček Novak in Lovro Poznič. Veliko del je opravil tudi lansko leto umrli planinec Franc Žučko.*
- *Skupno so do 27.9.2003 opravili 10 437 ur prostovoljnega dela, Največ 675 Jurček Novak, 614 Lovro Poznič, 489 Franc Kmetič in po 486 Leon Lavrič in Ivan Mele.*
- *Bilančna vrednost doma ob koncu leta 2003 je cca 37.500 000,00 SIT.*
- *Društvo ima 630 članov; leta 1994 pa 401 člana.*

Najmlajši člani društva so z mentorico Marijo Gotar kot za šalo metali bistroumne domislice v celoten program. In to zelo dobro, saj smo se ob nekaterih besedilih pošteno nasmejali. Mladi damici sta peli: Mi pa spet zidamo, zidamo, in malo kasneje, mi pa spet fehtamo, fehtamo… Na tako prisrčen način znajo lepo a težko gradbeno delo predstaviti le otroci.

Srečolov po končani slovesnosti, glasba in prijateljstvo je mnoge obiskovalce prepričalo, da so v deževnem vremenu s planinci praznovali deseti rojstni dan v zavetju novega doma in šotora pred njim.

MAL

Godbeniki začeli novo sezono z velikimi načrti

Člani Pihalne godbe Moravče smo septembra po krajših počitnicah znova začeli z vajami. Imamo jih dvakrat tedensko ob torkih in četrtkih, kar godbenikom in kapelniku vzame veliko časa. Toda vse to se poplača, ko smo deležni pohval občinstva.

V prejšnji sezoni smo imeli nekaj zelo odmevnih nastopov. Najprej naj omenimo novoletni koncert in Večer Gvida Učakarja, ki je potekal v juniju na gradu Tuštanj. Novoletni koncert je že zvezda stalnica v našem prostoru, Večer Gvida Učakarja pa je nekaj novega. Vsakoletni koncert smo posvetili skladatelju in dirigentu Gvidu Učakarju, ki je bil po rodu Moravčan in je veliko pomagal pri nastajanju moravške godbe. Na ta večer godbeniki povabimo tudi prijateljsko godbo, tako so v Tuštanju nastopile godbe iz Bežigrada, Domžal in Mengša. Vrhunec lanske sezone je bil nastop na Mednarodnem festivalu godb in mažoret Trebnje 2003, kjer je poleg nas nastopilo še pet slovenskih godb in gostje iz Srbije in Črne gore, svetovno znani Duvački orkestar Milivoja Babiča.

Moravška godba bo v letu 2004 praznovala 80. obletnico ustanovitve in 30. obletnico ponovne oživitve, za kar ima največ zaslug Miro Capuder, ki je bil kapelnik skoraj četrt stoletja. Za to slovesnost načrtujemo samostojni koncert, ki bo 18. junija 2004 na gradu Tuštanj, v nedeljo, 20. junija pa bo parada godb v Moravčah. Trenutno se že aktivno pripravljamo na letošnji novoletni koncert s popolnoma novim programom.

Godbeniki smo torej polno zaposleni, saj imamo za prihajajoče leto veliko načrtov. Žal nas neprestano spremljajo finančni problemi, potreba po novih inštrumentih, tudi obleke so že preživele svoje, a o tem kdaj drugič.

BIZILJ, foto Franci Skok

Ustvarjalno leto umetnice Leonide Goropevšek-Kočar

»Kako čas beži « je stavek, ki si ga velikokrat izrečemo ob snidenju. V kratkem letu, ki se izteka, pa se lahko veliko zgodi ljudem, ki so nemirnega duha, ki iščejo novosti in izvirnosti.

Ena izmed takšnih oseb je tudi domačinka-likovna ustvarjalka Leonida Goropevšek-Kočar.

V letu 2003 je pripravila in sodelovala na 8 likovnih razstavah, kjer je širši javnosti pokazala svoja likovna dela.
Leonida upodablja podobe in strukture likov na več načinov. Njen osebni izrazni stil so elementi točk in črt, ki ga neprestano dopolnjuje.
Na njeni zadnji razstavi v Mengšu, katere otvoritev je bila 23. oktobra, jo je želja po iskanju novih možnosti ustvarjanja, pripeljala v svet grafike. ***V avli KD Mengeš si obiskovalci lahko do sredine novembra ogledajo vrsto del v grafični tehniki,*** *ki ustvarjajo skrivnostno ozračje in poudarjajo pomen človekovega obstoja. Izjemno poduhovljene so njene suhe igle, resnično malih formatov, pa zato toliko bolj prečiščene in prepričljive. Njena inovativnost, pripravljenost za oblikovanje, iskanje novih likovnih govoric in pri tem ne samo, da sprejema, ampak se tudi razdaja drugim, se kaže v sodelovanjih v različnih likovnih društvih in likovnih delavnicah. Leonida je tudi pobudnica za ustanovitev društva Rokodelk.*
Izvirnost in svežina ter svojevrstnost pri delu so obrodile tudi uradna priznanja in pohvale kritikov in obiskovalcev.

B. DORIČ

Zbor Proteja prepeval na Dunaju

11. in 12. oktobra se je cerkveni pevski zbor Proteja udeležil glasbenega izleta na Dunaj, s katerim je s slovensko besedo razveselil zamejske Slovence.

S prihodom na Dunaj se je začela naša »mala« pevska turneja. Po kratkem oddihu je sledila sv. maša v župnijski cerkvi Slovenskega pastoralnega centra na Dunaju, katero je daroval naš duhovni vodja gospod Viktor Primožič. Nato smo si ogledali nekatere kulturne znamenitosti: katedralo sv.Štefana, cerkev sv. Karla in zunanjost Hofburga, ki je bil nekdanji dvor habsburških vladarjev.
Ker Dunaj slovi po izvrstni glasbi, so zanj znamenite tudi operne hiše. In da smo Dunaj doživele v vsej njegovi lepoti, smo si ogledale opereto »Wiener Blut«.
Ker smo s predstave odšle polne glasbenega navdiha, smo večer nadaljevale z intenzivno pripravo na nedeljski koncert.
Nedeljsko jutro se je pričelo z okrepčilnim zajtrkom in z odhodom proti cerkvi Srca Jezusovega , v kateri se ob nedeljah zbirajo zamejski Slovenci. Njihov duhovni vodja je gospod Alojz Štekl. Pri sv. maši smo sodelovale s petjem. Po sv.maši pa je sledil pozdrav, naša predstavitev in koncert pod vodstvom Elizabete in Tomaža Pirnata.

Rojaki so v zahvalo, da smo jim prinesli domače besede, pripravili pogostitev, ob kateri smo naše druženje nadaljevali s pogovorom.
Da smo se prepričali, da ima Dunaj izredno bogato dediščino, smo si za slovo ogledali še Schonbrunn, vikend Marije Terezije.
V mislih in željah, da bi imele tako velik dvor in v njem prirejale slavne koncerte, smo se odpeljali proti domu.
Za duhovno vodstvo in finančno podporo pri uresničitvi izleta cerkvenega pevskega zbora Proteja, se iskreno zahvaljujemo župniku Viktorju Primožiču.

KRISTINA NOVAK, foto: Martina Majdič

Študentski trio nastopil v Holandiji

Znano je, da so Moravčani od nekdaj dobri muzikantje in pevci, ki so sloves Moravške doline ponesli tudi preko državnih meja. Veliko Moravčanov sodeluje pri znanih ansamblih, ki v svojih pesmih opevajo lepote domače doline. Tradicijo nadaljuje novoustanovljeni Študentski trio. Domačini Klemena Mehleta, Jožeta Vidergarja in Gašperja Kokalja kot glasbenike dobro poznamo, saj večkrat obogatijo različne kulturne programe.s svojim nastopom. Pred kratkim so gostoval v Holandiji na mednarodnem srečanju narodnozabavnih ansamblov v mestu Landgraf. Tako kot so pred leti bratje

Svetlin navdušili holandsko občinstvo, je tudi Študentski trio dokazal, da je prava slovenska narodno-zabavna glasba doma v Sloveniji in Moravčah..
Fantje so študentje elektronike in arhitekture. Odločili so se, da bodo čas, ki jim bo poleg študijskih obveznosti ostal, posvetili glasbi in zato tudi ime Študentski trio. S poskočnimi polkami in valčki so svoj nastop več kot upravičili, saj prihajajo nove ponudbe za njihove nastope. Že nastop je bil dobra promocija občine in države. Obiskovalcem pa so ponudili tudi nekaj propagandnega materiala, da ne bodo v zadregi, ko bodo pripovedovali o glasbi in vrlih fantih iz Slovenije in iz Moravč.

MAL, foto Kokalj

Predstavitev abonmajskih predstav KULTURNEGA DOMA MORAVČE

Sobota, 29.nov. 2003, ob 19.30 uri.

»Burka o jezičnem dohtarju« komedija.

Gostuje gledališka skupina Geoss, ki deluje pri Kulturnem društvu Lipa Vače že 25 let.
Skupino odlikuje prepričljiva igra in izredno dobro prikazovanje različnih človeških karakterjev. V burki o jezičnem dohtarju igralci s svojimi karakternimi vlogami ustvarijo pravo mavrico bogastva človeške narave.

IZ VSEBINE: *»Jezični dohtar« je čista farsa, ki ima namen gledalca zabavati ob širjenju zavesti njihove lastne nepopolnosti. Razvila se je v 15.stoletju in njeni liki niso več tipizirani, ampak je to do neke mere karakterna komedija, ki pa je še vedno na stopnji čiste burke. V šaljivi obliki oživlja zgodbo o oguljofanem goljufu, ki jo lahko strnemo v znan slovenski pregovor: »Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade!«*

Sobota, 31.januar 2004, ob 19.00 uri.

»Čaj za dve« komedija.

Velika uspešnica Toneta Partljiča, s katero je gledališče Senovo dobilo najvišje ocene kritikov. Z gledališčem sodeluje izredno veliko igralcev od 13. leta starosti pa tja do 70 let. Zadnja leta se je skupina usmerila le v igranje Partljičevih komedij, kar ni čudno, da je skupina eden najboljših interpretov njegovih del.

IZ VSEBINE: *V domu starejših občanov si po naključju delita sobo upokojena gledališka igralka in preprosta neuglajena kmetica, ki o teatru komaj kaj ve. Bivanje, četudi nekaj dnevno, se sprevrača v pravo katastrofo, iz katere se poskuša zdaj ena, zdaj druga umakniti. Toda, ko bi se morali ločiti želita ostati skupaj, kajti spoznata, kako zelo se potrebujeta...*

Sobota, 28.febr.2004, ob 19.00 uri.

»Transvestitska svatba« komedija.

Gostuje gledališka skupina iz Zaloga pri Ljubljani. Skupina ima profesionalnega režiserja, kar se odraža v izdelani oderski igri. Prepričljivi dialogi, ki so potrebni pri takšni predstavi so rezultat strokovnega dela s katerim imajo igralci vse večje uspehe.

IZ VSEBINE: *Roland Barthes je zapisal, da orientalski transvestiti ne oponašajo ženske, oni žensko pomenijo. Po Aristotelu je transvestija »svet spremenjenih oblik«. Je tudi situacija, ki primora človeka, da prilagodi svoje obnašanje, se spremeni, se preoblikuje. Transvestija je ahko celo tako prijetna, da ugaja. V tej igri je transvestija uporabljena kot «filozofska« metafora človeške duše, ki skozi situacijske zaplete kljub vsemu išče svojo pravo moško-žensko) identiteto. Situacijska komedija v enem samem dahu.*

Sobota, 27.marca 2004, ob 19.30 uri.

»Oblast gre v slast« komedija.

Vse dosedanje prestave gledališčnikov iz Doba so bile več kot odlično predstavljene. Zato je novo gledališko delo pravi izziv za ogled predstave. Skupina se je tokrat lotila izredno aktualne teme, ko so nekateri novopečeni župani tako oblasti željni...

IZ VSEBINE: *Avtor v svoji komediji naniza paleto preprostih značajev in okorno nerodno pričakovanje koristi.Velika oblast je neomajna v svoji razlovečeni drži. Zdaj štejejo le prijateljstva, ki utrjujejo še močnejši položaj. Sorodniki iz prvega, drugega....in desetega kolena pa še kar prihajajo, čakajo na sprejem in naivno prosijo.*
Naj jim kdo že reče...
Prva in poslednja beseda je oblast. (Ivan Cankar)

Sobota, 24.aprila 2004, ob 20.uri.

Premierna predstava »Štirje letni časi«

Gledališke skupine KŠD Peče.
Mladi igralci iz predstave v predstavo dokazujejo vse večji talent za igro. Posrečen programski izbor, všečna igra ter pripadnost do teatra, vse to odlikuje ta gledališki ansambel, ki s svojo simpatično igro zadovolji še tako zahtevnega gledalca.
Več kot dober zaključek prvega cikla abonmajskih predstav v Kulturnem domu Moravče.

IZ VSEBINE: *Igra govori o poslanski družini, ki se je med očetovim mandatom znatno finančno opomogla. Oče poslanec kot velik zagovornik poštenosti v ta namen v parlamentu predlaga ustanovitev komisije z imenom Kontrola Poštenja Sodržavljanov. Ko se komisija najavi pri njih doma na obisk, pa zavlada velik preplah*

Martinov večer po Štajersko

Spet je prišel sv. Martin in iz mošta je naredil vino. Krstitev mladega vina so lahko videli obiskovalci tradicionalne prireditve Martinov večer po Štajersko, ki je bila v Kulturnem domu 7. novembra.

Kulturni dom in Občina Moravče sta v goste povabila ljudske godce, pevce, plesalce in igralce iz Sp. In Zg. Velke v Slovenskih goricah., ki jih družita veselje do prepevanja in igranja.
V avli Kulturnega doma sta čakala obiskovalce mlado vino in kulinarične dobrote z območja, kjer prihajajo nastopajoči gostje ter domiselno okrašena dvorana, ki sta jo pripravili rokodelki Branka Bizjan in Nina Dorič.
Ljudski pevci in godci so na ljudske instrumente zaigrali in zapeli veliko ljudskih pesmi. Peti so jim lahko pomagali tudi obiskovalci, ki so radi sodelovali, še rajši pa so se nasmejali šaljivim besedilom. Veselo vzdušje so ustvarili tudi plesalci in plesalke folklorne skupine Marija Snežna.

Vrhunec prireditve je bila krstitev mladega vina. Igralci, oblečeni slavju in dogodku primerno, so na izviren in humoren način prikazali krst mladega vina. Na pomoč so poklicali tudi županjo Milko Novak, ki je lahko prva poizkusila mlado vino. Županja se je ob tem zahvalila nastopajočim in jim zaželela, naj tudi v bodoče ohranjajo ljudsko izročilo in naj s prepevanjem in plesi razveseljujejo ljudi v domačem kraju in še kje.
Veseli večer se je končal ob prepevanju pesmi. Dobro razpoloženi gostje iz Slovenskih goric in obiskovalci kar niso hoteli domov in s tem prekiniti vzdušje, ki so si ga ustvarili.

B. DORIČ

Izlet na Notranjsko

Društvo krajanov Sp. in Zg. Tuštanj smo v lepem jesenskem vremenu obiskali Notranjsko. Izlet je bil za nagrado pridnim rokam Društva krajanov Sp. In Zg. Tuštanj pri aktivnemu delu zdaj že tradicionalne prireditve za 1.maja na gradu Tuštanj. Bilo nam je lepo in prijetno, zato smo takoj sklenili, da bomo z izleti tudi v bodoče nadaljevali. Z dobro organizacijo in vodenjem celodnevnega izleta s strani g. predsednika Francija Cerarja, smo se v hladnem jutru odpravili s polno zasedenim avtobusom na pot proti Notranjski.

Na začetku naše poti smo si ogledali znamenitosti in lepote cerkniškega jezera.
Cerkniško jezero je tipičen in pokrajinsko razkošen primer obsežnega presihajočega kraškega jezera. Zaradi vodnih posebnosti so ga že od začetka novega veka dalje obiskovali učenjaki s celega sveta, še bolj pa je jezero zaslovelo na podlagi Valvasorjevih opisov pred 300 leti. Pisal je tudi o količini sena, katerega pridelajo kmetje na suhem dnu, in o ribah, ki jih ulove, ko "gre jezero dol". V namočeni polovici let je Cerkniško jezero naše največje jezero, ki meri okoli 25 km2 , v sušnem obdobju pa je Cerkniško polje največje kraško polje v porečju Ljubljanice in celo v vsej Sloveniji. Primernejša je oznaka Cerkniško jezero, saj je jezerska kotanja v povprečno namočenem letu napolnjena okoli 285 dni.
Nato smo si ogledali predstavitev žive makete Cerkniškega jezera v Jezerskem hramu, kjer smo tudi praktično doživeli mokro in sušno obdobje jezera z glasovi narave.
Živa maketa Cerkniškega jezera je razstavljena pri: Jezerski hram, Dolenje jezero
Vožnjo po suhi gladini jezera smo nadaljevali z lojtrnikom naloženim z domačimi dobrotami tamkajšnjega gostišča. Okrepčali smo se z domačimi žganci, obaro in kozarčkom dobrega domačega vina. Nato smo z avtobusom nadaljevali pot do Križne jame, kjer smo se preobuli v škornje, opremljeni z lučko in v spremstvu dveh jamarjev, stopili v svet podzemne kraške jame. Jama medvedov je bila prvič omenjena leta 1932, leta 1557 pa je zabeležen prvi podpis v njej. Njena posebnost je 22 podzemnih jezer s sigastimi pregradami, čez katere se preliva kristalno čista voda. Vodnega dela jame si s čolni nismo mogli ogledati, zaradi izrazito sušnega obdobja, ki je pustil posledice suše tudi v Križni jami. Prijetno hladen zrak Križne jame smo zamenjali s sončnim dnevom na poti proti gradu Snežnik.
Na sliki grad Snežnik.
Leži na robu vasice Kozarišče. Ime Snežnik (Schneeberg) je bilo prvič omenjeno leta 1461, toda prvi pisni viri o gradu so iz leta 1269. Grad je trinadstropen. Zelo lepo je ohranjena notranja oprema, ki je večinoma iz 19-tega stoletja. Idilično vzdušje gradu smo zapustili in dogajanje nadaljevali na polharski noči.
Ogledali smo si muzej slovenskih živali s zgodovinskim prikazom lova na polhe. Prikazali so nam izdelavo pasti za polhe in praktično namestitev le-te na drevo. Ob prijetnem vzdušju in dobri glasbi smo zaplesali ob spremljavi ansambla. V aktivnem druženju, klepetu, tkanju novih poznanstev, sprostitvi in nabiranju novih moči se je čudoviti dan neizbežno iztekal. Prijeten klepet smo nadaljevali ob dobri jedači in pijači gostišča En krajcar. Ob klepetu so se porodile nove ideje kdaj in kam naslednje leto...Prav gotovo je, da nas bodo narava, hoja, dobra družba z dobro vodenim in organiziranim popotovanjem po Sloveniji pritegnili še v bodoče.

MAJA SVETLIN

Primorci v čakalnici, Moravčani pa...

V soboto, 11. oktobra, se je pričela nova sezona gledaliških predstav. Za začetek je gostovalo Gledališče smeha iz Kopra, ki je predstavilo komedijo Andreja Jelačina »Pacienti v čakalnici«.

Avtor, ki je bil tudi glavni igralec, je napisal kar nekaj uspešnih komedij, ki so doživele zelo veliko ponovitev. Ena izmed najbolj uspešnih komedij je prav gotovo »Piknik s tvojo ženo«. Svojo ljudsko priljubljenost si je avtor pridobil s svojimi »slečenimi mislimi«, humorističnimi in satiričnimi domislicami, bodicami in anekdotami po meri in šegi človeka iz ljudstva.
Tak odrski projekt je bila tudi sobotna predstava, ko so bile izpostavljene napake včerajšnje »socialistične« kot današnje »prehodne« družbe. Jelačinov bič je udarjal po slabih človeških razvadah, praznem besedičenju, brezbrižnosti do revnih, slabim gospodarjenjem z družbenim imetjem, nezadostni izobraženosti vodilnih in podobno. Svojevrsten poizkus prikaza človeških problemov v zdravstvu sta glavna igralca uprizorila s stanjem čakajočih v čakalnici.
Marsikateri odrski dialogi, ki so bili večkrat pospremljeni s smehom, so tudi pri nekaterih obiskovalcih vspodbudili primerjavo lastnih izkušenj, ko le ni vse tako smešno, kot je ob prvem vtisu kazalo. Času primerna vsebina z aktualno problematiko in lahkim dialogom, brez posebnega klasičnega odrskega zapleta, je na Jelačinov način skušala občinstvu v Kulturnem domu Moravče posredovati del našega vsakdanjega življenja s povsem običajnimi problemi preko režije Adrijana Rustja iz Trsta.
Andrej Jelačin, bolj znan kot Toni Karjola, je izredno priznan humorist na primorskem in tržaškem koncu. Kako pa je njegov humor preko sobotne predstave uspel pridobiti svojo publiko na Moravškem, pa naj obiskovalci komedije »Pacienti v čakalnici« presodijo sami.

KOKALJ

11. tradicionalni spominski »Pohod po poteh vojne za Slovenijo« od Krumperka do GEOSSa

25. oktobra 1991 ob 24. uri je Slovenijo zapustil zadnji vojak JLA, ko je odplul iz pristanišča v Kopru. Od tedaj dalje je naša država postala dokončno samostojna in svobodna.
V počastitev tega datuma Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Domžale vsako leto organizira spominski pohod. Letošnji je bil 19. oktobra. Veterani, njihovi družinski člani, prijatelji in gostje (80 jih je bilo) so se ob 8. uri zbrali pri gradu Krumperk, kjer jih je pozdravil predsednik Dominik Grmek in vodja pohoda Janez Gregorič, ki je predstavil grad, katerega so prvič omenjali leta 1338, sezidali so ga gospoda Koprivniški, od tod prvi lastnik Herkul Krumperški. Na Krumperku je živel tudi Adam Ravbar, ki se je odlikoval v bojih s Turki. V gozd v neposredni bližini gradu so teritorialci leta 1991 po bitki v Trzinu prepeljali zajeta vozila JLA (dva oklepna transporterja in poveljniško vozilo) jih očistili in opremili s svojimi oznakami ter jih usposobili za nadaljnje bojevanje.
Pot je pohodnike vodila skozi Žeje, kjer je bil prvi počitek in okrepčilo, na Sv. Trojico, Murovico, Cicelj in Sv. Miklavž, kjer so se okrepčali s čajem krofi ter pečenim in kuhanim kostanjem. Pohod so nadaljevali čez Žerenk mimo prazgodovinskih naselbin Gorešca in Gradišče nad Dešnom, mimo

planinskega doma in Osoletove jame. V Štancih Lazih so si ogledovali dolino Save z okolico, se podali mimo najvišjega vrha občine Moravče Pivkl turna (880 m) na GEOSS, kjer od 17. maja letos {na dan Veteranov vojne za Slovenijo) ostala obeležja dopoljnjuje tudi Spomenik rodoljubu osamosvojitvene vojne iz leta 1991. Po zaključni slovesnosti so se pohodniki okrepčali in poslovili do prihodnjega leta.

BRANKA BIZJAN

Ženski korak krajši a vztrajnejši

Dobrnič pri Trebnjem, 12.oktober 2003. Območno združenje borcev in udeležencev NOB Domžale je organiziralo enodnevni jesenski izlet z udeležbo na slovesnosti ob 60. obletnici ustanovitve protifašistične ženske zveze v Dobrniču. Spominska svečanost se je začela ob 11.00 na prostoru pred OŠ Dobrnič.

S širšega domžalskega območja se je na prireditev odpeljalo okoli 100 udeležencev. Spremljala sta jih tovariš Rajko Hafner, predsednik Območnega združenja in tovariš Jože Kveder predsednik občinske borčevske organizacije. Na prireditvi se je zbralo tudi 40 praporščakov.Slavnostni govorniki na prireditvi so bili Marica Škoda, županja občine Trebnje, Danica Simšič, predsednica Društva Dobrnič, Silvester Prpar, predsednik KS Dobrnič in Živa Verbič, študentka sociologije na FDV v Ljubljani. Čas izpred 60 let je zaživel v pripovedi delegatke 1.kongresa Dragici Rome, ki je pripovedovala o naporni poti do Dobrniča, saj jih je od 220 delegatk na cilj prispelo le 178. Ostale so omagale na poti, kjer jih je zajel okupator. Tudi pot nazaj v času nemške ofenzive je zahtevala še marsikatero žrtev. Pa vendar prispevka žensk in njihove vztrajnosti v času NOB ni moč zanikati. V kulturnem programu so nastopili Pihalna godba Trebnje, Tržaški partizanski pevski zbor Pinko Tomažič, dobrniški učenci, recitator Jože Falkner in drugi. Posebna zlata plaketa ZZB Slovenije je bila podeljena Mokronožanu Stanetu Pečko.

po zapisu Jožeta Novaka

Moravčani na Mihaelov sejem s kolesom

Osem najbolj navdušenih upokojencev kolesarjev iz DU Moravče se je konec septembra odpeljalo s kolesi v Mengeš, kjer so dan preživeli v semanjem vzdušju. Mihaelov sejem v Mengšu je bil že 11 po vrsti in ga organizira Društvo Mihaelov sejem in Turistično društvo Mengeš. Letošnja rdeča nit je bil prikaz starih običajev in obrti. Kot zanimivost pa se je v sprevodu skozi kraj popeljalo veliko motoristov in kolesarjev na spoštovanja vrednih starih vozilih. Kot se za sejem spodobi, pa ni manjkalo niti glasbe, zabave, pijače in jedače.

Po zapisu Jožeta Novaka

Sedmi razred devetletke, prve izkušnje

V Moravčah imamo že tretje leto devetletko, tako je prva generacija devetletkarjev že v tretjem razredu. Sedaj pa smo dobili tudi sedmi razred devetletke. Učenci, ki so v prejšnjem šolskem letu obiskovali 5. razred osemletne osnovne šole, so prestopili v 7. razred devetletne osnovne šole. Seveda pa to prinaša kar nekaj sprememb. Med njimi so tudi izbirni predmeti. Šola oziroma učitelji so učencem in staršem predstavili več kot 20 izbirnih predmetov, ki se delijo na družbeno-humanistični sklop in naravoslovno-tehnični sklop, le-ti pa so se nato odločili za dva predmeta iz prvega sklopa in enega iz drugega ali obratno. Za delovanje posameznega predmeta se je moralo prijaviti tudi dovolj učencev. Tako se v okviru družbeno-humanističnega sklopa izvaja nemščina I, likovno snovanje I in turistična vzgoja, v naravoslovno-tehničnem sklopu pa astronomija: Sonce, Zemlja in Luna, obdelava gradiv: Les, prehrana: Sodobna priprava hrane, računalništvo: Urejanje besedil in šport: Šport za sprostitev.

Devetletka tako učiteljem kot učencem prinaša veliko zanimivih izkušenj in novih znanj, prav tako pa tudi veliko dela in skrbi, zato »držimo pesti«, da bi bil njihov trud poplačan z zadovoljstvom in uspehi.

Starši letošnjih petošolcev se bodo sestali 20.novembra na roditeljskem sestanku, da se bodo podrobno seznanili z novostmi v devetletni osnovni šoli.

BETKA GORJUP

BILČOVS NA AVSTRIJSKEM KOROŠKEM

Sodelovali smo na raziskovalnem taboru

V ponedeljek, 7.7.2003, smo se zbrali v Ljubljani. Ob 15.00 smo se z mini avtobusom odpeljali proti avstrijski meji. Na poti do Bilčovsa smo spoznali še druge sovrstnike, ki so se odločili, da bodo teden dni med počitnicami raziskovali in od bliže spoznali življenje na avstrijskem Koroškem. Pred mejo smo se ustavili in se odpravili v bližnji bar na sok. Ob 18.00 smo prispeli v vas Bilčovs, kjer smo se pred gostiščem Miklavž, spoznali z našimi gostitelji. Tam smo potešili žejo, ki se je pojavila med triurno vožnjo do cilja. Mentorice, ki so bile z nami, so poskrbele, da je bil vsak z eno od sodelujočih družin, ki so stanovale v bližini. O 18.30 smo se z družinami, ki naj bi skrbele za nas nadaljnih sedem dni, odpravili vsak po svoje.

Naslednji dan smo se zbrali v starem gasilskem domu, kjer so nam mentorji predstavili tematske skupine: turizem, raba slovenskega jezika v Bilčovsu, lesarstvo, kultura in gledališče. Ko smo se razdelili v skupine, smo šli vsak svojo pot. Vsaka skupina je raziskovala na svojem področju, čeprav smo večinoma imeli iste ljudi, ki smo jih »zasliševali« vsak po svoji temi področja. Za nekatere skupine so imeli povedati več, za nekatere manj, toda vsaka skupina je imela dovolj. Raziskovati ni bilo težko. Tako je bilo tudi nadaljnih pet dni. V soboto, dan pred odhodom, smo morali vsak s svojo skupino narediti plakat in pred starši predstaviti kratek povzetek, kaj smo počeli teh sedem dni. Predstavitev je bila lahko v obliki skeča, igre, filma ali preprosto s spisom. V nedeljo po kosilu smo pobrali potovalke in jih zložili v avtobus, ki nas je odpeljal nazaj v Slovenijo. Poslovili smo se od družin, čeprav je bilo za nekatere to zelo težko, saj smo se navezali drug na drugega. Okrog 16.00 smo prispeli v Ljubljano, kjer so nas že pričakovali nestrpni starši in nas stisnili v objem.

MAJA CERAR in LIDIJA KOKALJ

Preživeli smo prijeten pouk v naravi

20. oktobra smo se odpeljali z učenci 3. razreda na Vače. Tam je že čakala vodnica, prof. Mojca Kolenc, članica gledališke družine Kolenc. Pred cerkvijo smo se zbrali in lepo nas je sprejela, kakor tudi njen oče. Pozdravila nas je in opisala pomen kraja Vače.

Razdelila sva delovne naloge, ki so jih reševali ob opazovanju po poti. Spoznali so marsikaj zanimivega. Ogledali smo si tablo turističnega kraja. Šli smo po poti, kjer so skulpture, nato pa si ogledali in prepoznavali zdravilne rastline: meta, melisa itd.

Potem smo bili udeleženi pri dramskem prikazovanju sušilnice lanu tik ob poti.

Tu nas je pričakal škrat »Kihec«. Najbolj pa je bilo zanimivo pri domačih živalih, pravi mali živalski vrt. Sledile so delovne naloge na vseh postajah.

Reševali smo tudi naloge iz orientacije: »Kje je naselje Vače; Kaj je na zahodni strani, severni strani itd...« Učenci so opazovali, ugotavljali, iskali, se prepričali in na koncu zapisali. Naloge so bile izredno skrbno izbrane in zahtevne.

Nato smo prišli do hiše, kjer je tabla z napisom najditelja vaške situle.

Pri situli smo se zadržali dalj časa, jo natančno ogledovali in opazovali. Risbo z motivi vaške situle so imeli kot delovno nalogo. Ugotavljali so in iskali napake. Kako so to učenci z zanimanjem primerjali! Nekateri so našli kar 17 napak.

Nazaj grede, na zadnji naši postaji naravoslovnega dne, smo si ogledali ostanke fosilne morske obale. Učenci so bili seznanjeni z zgodovino, ki priča o tem, da je bilo na tem mestu nekoč morje. Ugotavljali so pripadnost školjk, polžev, pa tudi zob morskega psa. Vodji sta to strokovno izvedla.

Vse pohvale družini Kolenc za tako strokovno, skrbno pripravljeno izvedbo ekskurzijo naravoslovja. Rad bi se ob tej priliki obema iskreno zahvalil.

Prav z navdušenjem smo odšli in učenci so izrazili izredno zadovoljstvo. Moram pohvaliti tudi učence, saj so bili zelo aktivni in pridni pri ustvarjanju in reševanju delovnih nalog.

ANTE PAJK, učitelj

Jesenski kros na Viru pri Domžalah

Kot vsako leto je tudi letos na Viru pri Domžalah potekal kros za osnovnošolce domžalske regije. Tudi učenci naše šole so se v spremstvu učiteljev spremljevalcev krosa udeležili in dosegli lepe rezultate. Vsem udeležencem krosa iskreno čestitamo, zlasti še tistim, ki so se uvrstili med prvih pet. To so:

Petra Kunaver (1997) – 3. mesto;
Primož Šinkovec (1992) – 1. mesto;
Aljaž Korošec (1992) – 3. mesto;
Rok Prestor (1992) – 4. mesto;
Blaž Urbanija (1992) – 5. mesto;
Živa Košak (1992) – 2. mesto.

Vsem še enkrat iskrene čestitke!

BETKA GORJUP

Plavalna nepismenost moravških osnovnošolcev

V oktobrski številki Novic iz Moravške doline je (pod podobnim naslovom) objavljeno poročilo o zelo perečem problemu. Poročilo je podpisano z MAL. Upam, da je bilo napisano zato, da bi vzpodbudila k večji resnosti in boljšemu sodelovanju. še predvsem staršev, pri zagotavljanju znanja plavanja.

Vendar ta prispevek, skupno s še enim o isti temi na isti strani, ne deluje kot vzpodbuda, ampak kot poročilo o (dobrem) delu. Priložena je celo tabela, ki naj bi to dokazovala, vendar te uspešnosti ne moremo preveriti, ker nimamo primerjave. Primerjava pa je možna le z drugimi šolami in kraji.

Neznanje plavanja je tako velik problem, da so snovalci učnega načrta za slovensko osnovno šolo zapisali: **»znanje plavanja je življenjskega pomena«** in od vseh obstoječih in priporočanih športnih aktivnosti so edino za plavanje določili tudi: **»Vsi učenci naj bi zapustili osnovno šolo kot plavalci. Za učence, ki se niso naučili plavati** (po preverjanju znanja plavanja v 6.razredu), **mora šola organizirati plavalni tečaj.«** (tekst v oklepaju in podčrtano J.V.)

Vse to je razumljivo in nujno, če gre res za življenjski pomen.

Zakaj taka ocena življenjske pomembnosti znanja plavanja?

Naj navedem le nekaj razlogov, pa še malo zgodovine.

- Kljub vedenju o strahotnih številkah o utopljenih Napoleonovih vojakih na begu iz Rusije in še večjemu deležu žrtev zaradi utopitve v I.svetovni vojni – še posebno na italijansko-avstrijski fronti (ob prečkanjih rek Pada, Adiže in Soče), so pred II.svetovno vojno dojeli pomen plavanja le generali, kar pa je bilo premalo. II.svetovna vojna je prinesla še večji delež vseh smrti zaradi utopitve, kot dotlej.
- **Po II.svetovni vojni je evropsko šolstvo uvedlo v obvezno šolanje učenje plavanja** in to vestno izvaja. V Jugoslaviji smo prišli »k sebi« šele l.1963 (letos mineva 40 let), ko so ustanovili jugoslovanski odbor in nato še v istem letu tudi slovenski odbor akcije Naučimo se plavati. Pot do šolske obveze pa je bila še dolga. To je predpisal šele zadnji učni načrt v tedanji Socialistični R Sloveniji, ki pa je že imel dikcijo: šola mora naučiti otroke plavati. A 20 let kasneje smo v Moravčah še vedno zelo zadovoljni, da zna plavati le dve tretjini otrok.
- Danes verjetno ni več otrok, ki ne bi bili na počitnicah ob morju ali vodi-jezeru. In kaj naj počno in kako se počutijo, če ne znajo plavati? Seveda velja to tudi za odrasle.
- **Znanje plavanja sodi v celovitost človeka**. Kako je lahko suveren človek, ki ne zna plavati, ko se vozi z ladjo, čolnom ali ki ne more priskočiti na pomoč utapljajočemu?
- **Nesreč s smrtnim izidom zaradi neznanja plavanja** je v Sloveniji še vedno zdaleč preveč, čeprav se je število zmanjšalo v zadnjih 20 letih že več kot za polovico. Zadnja leta je takih utopitev **med 25 in 30 letno** (še leta 1980: 88), **med šolskimi otroci pa znašajo utopitve 3% vseh smrtnih nesreč** (leta 1989: 7,9 %)
- Otroci so neugnani in se igrajo ob vodah, če znajo plavati ali ne. V moravški občini je kar precej takih potencialnih črnih točk (»Havaji«, oba bajerja v Zalogu in kar nekaj tolmunov)
- Pa še to: **velike poplave** so zadnja leta vse pogostejše in vsak od nas se lahko znajde v kritičnem položaju – tudi v naši občini.

V Sloveniji je kljub sistematični skrbi v nekaterih sredinah še vse preveč neplavalcev: **vsak ŠESTI slovenski petošolec, toda v Moravčah je neplavalec vsak TRETJI!**

Vzrok temu je, žal, le eden: neresnost-neodgovornost najprej šol in nato še staršev.

Žal je moravška občina ena tistih, ki v tem prednjačijo.

V šolskem letu 2002/03 je osnovna šola (občina) **Moravče na 126.mestu med občinami v Sloveniji** po znanju plavanja otrok v petem razredu osnovne šole in daleč pod slovenskim povprečjem. Slovensko povprečje je: 84,4% plavalcev, v Moravčah le 68,4%. Bilo pa je v Moravčah še slabše. Uradni primerjalni podatki za vso Slovenijo po šolah se začnejo s šolskim letom 1994/95. Navajam le slovensko poprečje in podatek za OŠ Moravče (oboje v %):

	SLO	Mor			
94/95	72,7	54,8	98/99	76,1	64,4
95/96	72,7	25,8	00/01	80,4	41,8
96/97	73,4	58,1	01/02	82,6	63,0
97/98	72,1	71,7	02/03	84,4	68,4

Kaj torej storiti?

Učni načrt športne vzgoje slovenske devetletke (iz l.1998) to opredeljuje takole:

I. cit.:«Šola **mora** organizirati 20-urni plavalni tečaj v drugem ali tretjem razredu«.
II. cit.:«V šestem razredu **mora** šola preveriti znanje plavanja vseh učencev.«
III. V programih tako za 7. kot tudi 8.in 9. razred je zapisano, cit.:«Šola **mora** organizirati plavalni tečaj za neplavalce.«

Torej: ŠOLA **MORA** NAUČITI OTROKE PLAVATI, to pa v premnogih primerih ne gre brez staršev. Dolžnost staršev pri tem namreč je, da zagotovijo, **da otroci pri pouku plavanja sodelujejo**.

In še nekaj.

Ni problem denar, kajti za gornji program ga skoraj v celoti zagotavlja država!

Ne gre za to, da bi morali stanje popravljati počasi, po letih. Ob profesionalnem odnosu šole in skrbi staršev za svoje otroke, se to lahko popravi takoj, še v tem šolskem letu tako, da lahko vsi učenci, ki bodo letos zaključili moravško osnovno šolo, odidejo v življenje kot plavalci.

JANEZ VIRK

Na otvoritvi razstave

Z učenci likovnega krožka smo zadnji danpred jesenskimi počitnicami šli na mini ekskurzijo v Modro galerijo v Domžale. Bili smo priča otvoritvi razstave. Trije umetniki iz Gane (Afrike) se predstavljajo s svojimi kipi in slikami, po tehniki ustvarjanja bistveno drugačnih kot smo jih vajeni v evropskem prostoru. Nam so bili enako zanimivi kot razstavljeni izdelki tudi trije temnopolti in prijazni umetniki.

INGE

ŠOLSKI KOLEDAR

20.11. – roditeljski sestanek za starše učencev bodočih sedmih razredov devetletke
17. - 21. 11. – Šola naravoslovja v Kranjski gori za učence 7. razredov devetletke
05.12. – lutkovna predstava Tobija (vrtec)
11.12. – novoletni sejem v šoli in v vrtcu - govorilne ure

O Primožu Peterki posnet drugi film

Ljubljana, Kinodvor ,15.oktobra 2003 Premiera filma Peterka: leto odločitve

Športno pot smučarja skakalca Primoža Peterke z Novicami spremljajo že ves čas. V uspešnih sezonah, ko je osvajal velike zmage in postal svetovno znan športnik, je **režiser Beno Hvala posnel dokumentarni film Primož vleci!** (1997). Potem je sledila kriza v športu, osebnem življenju in zgodil se je pravi medijski linč. Toda Primož je kot feniks v sezoni 2002/03 znova vzpostavil stik s svetovno konkurenco in jo na dveh tekmah tudi premagal, osvojil je bronasto olimpijsko medaljo in rodil se mu je sin Maj. Vse, mu uspe, bi kdo celo nekoliko nevoščljivo pripomnil. A uspeh je vedno rezultat prizadevanj, osebnostne rasti in trdega dela.

V oktobrski premieri **120 minutne ljubezenske zgodbe in športne drame Peterka: leto odločitve** je prikazano eno leto najtršega Primoževega boja s samim seboj. **Avtor filma, Vlado Škafar**, s kamero beleži njegove dejavnosti, razmišljanja in čustvovanja v osebnem in športnem življenju. Primož, protagonistično brez igranja predstavi sebe takega kot je, prikupnega in zabavnega, pa tudi odrezavega in odločnega, globoko razmišljujočega in na trenutke preodraslega mladeniča. Največji vrednoti: vztrajati in doseči zastavljeni cilj ter obdržati moralno in odločno držo, sta ga pripeljala nazaj med šampione. Ob njem v filmu nastopajo tisti, ki ga spremlajo v življenje, ljubljena Renata, zaupanja vreden trener Matjaž Zupan, Robi Kranjec skakalec, brat Uroš s prijateljico Jano, Boštjan, mami Ivanka,... Film gotovo odlikuje zvočna oprema, naravno okolje in tista neposrednost, ki odraža veliko mero okusa pri ločevanju med dovoljenim in nedovoljenim pogledom tretjega očesa v zasebnost.

Morda najgloblja **Primoževa misel iz filma**: » Jaz si bolj kot kdajkoli želim uspeti. Priti nazaj. Pa ne, da bi želel svetu kaj dokazati, ampak da dokažem sebi, da sem sposoben in da nisem zavozil svojega življenja, da je še nekaj v meni, kar moram izkoristiti. Na stara leta si bom lahko mirnega srca rekel: No Primož, dokazal si, uspel si. Uspel bom, ko pridem nazaj. Prvi uspeh je prišel sam po sebi, drugi so vodili moje življenje. Sedaj pa sam vodim svoje življenje, s svojimi prizadevanji, s svojo glavo. In če mi sedaj uspe, vem da bo ta uspeh –JAZ.«

Še odmev na film po drugih medijih

»Gre nedvoumno za vizualno dognano, poetično stvaritev tiste vrste, ki bi si jo zaslužil (in se je veselil) vsak šampion.« Uroš Smasek, Večer

»Čeprav se Primožu in Renati povsem približamo, nista nikoli razstavljena, ali razgaljena na senzacionalističen način; režiser varuje in spoštuje svoja protagonista in ju naslika v čudovitih podobah in zvokih.« Chrostine Dollhofer, Ekran

Film je zanimiv tudi zato, ker je delček zgodbe posnet v naši okolici..

MAL

Skakalci končali poletno sezono

Konec meseca maja 2003 se je pričela poletna sezona smučarskih skokov. Skakalci Skakalnega kluba Termit Moravče so tekmovali za pokal Cockta, na posameznih društvenih tekmovanjih, prav tako pa so se udeležili državnega prvenstva v posamezni kategoriji. Tekmovali so v treh kategorijah, in sicer v kategoriji dečkov do 9 let, kategorija dečkov do 11 let in kategorija dečkov do 13 let.

David Avbelj, Matej Gabrovec in Luka Juhant, kateri so tekmovali v kategoriji dečkov do 9 let, so imeli v času poletne sezone največ tekem. Nastopili so na skupno osmih tekmah. David Avbelj se je redno uvrščal okoli 10. mesta, Matej Gabrovec okoli 20. mesta, Luka Juhant pa okoli 40. mesta med več kot 60 tekmovalci.

Miha Šlibar, Rok Mehle, Nejc Bergant in Jan Capuder, kateri so tekmovali v kategoriji dečkov do 11 let, so nastopili na skupno sedmih tekmah. Na teh tekmah se je Miha Šlibar redno uvrščal okoli 15. mesta, preostali trije pa so se uvrščali med 20. in 30. mesto med skupno 50 tekmovalci.

V kategoriji dečkov do 13 let pa sta tekmovala Kevin Kladnik in Vid Capuder.

MOJA DOLINA
skozi prizmo obrti, stavbne dediščine in varovanja narave

Sedlarji in jermenarji na Moravškem

Predzadnji prispevek v letošnjem letu želi Moravčanom predstaviti še eno izmed starih obrtnih ali bolje rečeno rokodelskih znanj, povezano predvsem s konji pa tudi z govejo živino, ki je za vleko voz, plugov ali bran potrebovala tudi pravo opremo – konjske in goveje naglavne komate. Rokodelci, ki so izdelovali vprežno opremo, so se imenovali sedlarji in jermenarji. Ta rokodelski poklic se na Slovenskem pojavi od 15. stoletja dalje za čas prevozništva ali furmanstva. Vpreganje konj za potrebe kmečkega in mestnega gospodarstva se je pri nas uveljavilo mnogo pozneje, nekako od druge polovice 17. stoletja naprej, piše dr. Janez Bogataj v monografiji Domače obrti na Slovenskem.

Moravčani so dobili v svoje kraje izučenega sedlarja in jermenarja šele leta 1952, ko se je z ženo sem priselil **Milan Kokalj iz Tupalič pri Preddvoru**. Za sedlarja in jermenarja se je izučil pri svojem očetu. Ko je napravil mojstrski izpit, zanj v očetovi delavnici ni bilo več prostora, saj je delavnica lahko imela le enega mojstra. Tako si je poiskal delo tam, kjer so imeli konje, a nobenega sedlarja in jermenarja – v Moravčah. Kot prišleku se je bilo težko uveljavljati, zato se je kmalu oprijel tudi drugih opravil, na primer tapetništva.

Najimenitnejši izdelek sedlarskega in jermenarskega rokodelstva **predstavlja konjski komat** z vprežnim jermenjem, ki jih je izdeloval tudi Milan Kokalj. Pred leti je za svoje odlično znanje in izdelavo konjskih komatov prejel **znak kakovosti** pri Obrtni zbornici Slovenije.

Komat je sestavljen iz dveh delov, ki ga na zgornjem delu oboda zaključuje streha. Stene predstavljajo **zunanji obod, notranji obod je** »futr« (polnilo iz žime), dveh »klještr« na zunanji strani, ki sta izdelani iz kovine in predstavljata ogrodje komata, na zunanji strani »klještr« je **usnjeni »žok«** (neke vrste žep) za »gajžlo« (bič), ki ga je mojster Kokalj spletal iz šestkrat klanega kostanjevega lesa. **»Kvebe« so kovinski obroči**, na katere so pritjeni »rukrem«, »štruci«, nožnica in »štrange« (vprežno jermenje). Na zgornjem koncu komata sta **rinki**, skozi kateri nadenejo konju uzdo, na drugi strani pa vajeti za »vižanje« (usmerjanje) konja, ki ga vodi voznik voza na primer.

Komatov je več vrst, glede na to, **za kakšno delo** so konje uporabljali. Delovni konji niso imeli posebnega kovinskega okrasja in so bili izdelani iz tako imenovanega blank usnja, ki ga je mojster Kokalj dobival iz tovarn v Šoštanju in Slovenjgradcu. Za delovnega konja je bilo potrebo izdelati posebno osnovo – »lajbkis«, ki so jo nadeli konju na vrat, da ga trda usnjena ovratnica - komat ne bi žulil. »Lajbkis« je bil sestavljen iz pušpanovih palic kot ogrodja, prevlečenega s platnom in polnjenega z žimo. Čez to osnovo so konju nadeli še komat z vprežnim jermenjem. Komati z vprežnim jermenjem **za praznične priložnosti** so bili izdelani prav tako iz »blank« usnja in so imeli več okrasja v obliki medeninastih zakovic - »šajb«, usnjenih trakov in res. Posebnost so predstavljala okrasna jermena, imenovana »plint« jermena.

Komati z vprežnim jermenjem so bili v celoti izdelani ročno. Sedlar in jermenar je moral imeti pri tem delu izredno **veliko moči**, da je posamezne dele sestavil skupaj in vse zašil. Pri delu je uporabljal **vrsto različnih orodij**, kot so več vrst klešč, orodje za izdelavo različnih lukenj in pozneje tudi posebne šivalne stroje za šivanje usnja. **Za izdelavo enega komata** z vprežnim jermenjem je mojster Kokalj potreboval **mesec dni**. Konjski komat ne spada med potrošne stvari ampak trajne, zdržati mora eno človeško življenje.

Človeško življenje in njegov razvoj je prinesel nove tehnologije, kjer konji kot pomočniki človeku pri delu niso več potrebni. Sodobna tehnologija za dela na poljih, travnikih, gozdovih in v prevozništvu pozna konja na bencinski pogon. **Človek še vedno vzreja konje, ampak ne za dela** na kmetiji temveč za na primer dodatne turistične ponudbe na kmetiji.

Tudi ti pomočniki bodo potrebovali primerno opremo - vprežno jermenje in sedla. Vprašanje pa je, koliko je še danes tistih mojstrov, ki to rokodelsko znanje še obvladajo? In koliko takih, ki ga bodo imeli priložnost prenesti na naslednje generacije?

MOJCA TERCELJ OTOREPEC,
konservatorka, ZVKDS OE Kranj

Nastopila sta na dveh tekmovanjih, uvrščala pa sta se v zadnjo tretjino tekmovalcev.

Rezultate bi lahko ocenili ob upoštevanju dejstva, da smo s treniranjem teh tekmovalcev začeli konec meseca septembra 2002, kot zelo dobre. Prve skoke na skakalnicah pa so opravili 11.11.2002. Nadalje je potrebno upoštevati domače klubske pogoje za trening. Za tekmovalca v kategoriji dečkov do 13 let so klubske skakalnice že premajhne, saj je bila tekma za državno prvenstvo za to kategorijo na skakalnici K 50. Klub pa premore skakalnico pokrito s plastiko z doskočiščem K 25. Problem smo reševali na ta način, da so treningi potekali na skakalnicah sosednih društev, predvsem v Kisovcu in v Mostecu. Želje Skakalnega kluba Termit Moravče in sanje tekmovalcev so, da bi podoben skakalni center imeli tudi doma v Moravčah. To pa je že tema za naslednji članek.

Potrebno pa je omeniti, da sta posredna krivca za nastanek tega članka Janez Prašnikar in Matej Novak, ki tudi po štirikrat tedensko trenirata skakalce. Brez njunega truda tudi rezultatov ne bi bilo.

RAJKO GABROVEC

PA BREZ ZAMERE

So taborniki sadno drevje posadili,
ga negovali, gnojili,
celo učno uro priredili.
Jeseni naj bi sadove pobrali
in se za svoj trud malo posladkali.
A tatinski barabin
obral je vse pred njim
in za zahvalo poteptal je še gredice
in s tem pokazal svoje nekrščansko lice.

Planincem!

Zakaj nekdo planinski prapor si lasti,
da na obletnici društva ga videti ni?
Nekje v kotu se praši, na spregled ga ni.
Planinci vsi na proslavi odprtih ust
strmijo, zakaj naš prapor je izpust.
Nakar predsednik društva se oglasi,
da prapora iz neznanih vzrokov ni.

Navkljub številnih razprtij in nepojasnjenih stvari
gradnja doma se kar vrti
z zaslugo in v zahvalo nekaterih ljudi.

Tatiču

Tako kot zgodnji sneg skopni, se našemu sodčku godi.
Na Limbarski gori prespi, pa ga že ni.
Preljubi neboditetreba,
če že krasti moraš,
to opravi temeljito
in pridi še po podstavek,
za noge »rosfrejastemu« lepotcu.
Še boljše pa bi bilo,
da vrneš sod, se ti ne zdi, ti dolgoprstnež?

Pred dnevi so dolgoletni pevci
kolega svojega pokopali,
pogrebcem so se smilili v resnici,
tiho so pod korom stali,
kot drugi veri bi pripadali.

Skozi Trzen vse globje so vdrtine
asfalt podobo beraško kaže,
proti Zalogu se dvigajo grbine,
on, ki grbine je gradil,
mere prave ni razvil.

PISMA BRALCEV

KAJ PA JE STORILA OBČINA MORAVČE ?

(problematika odlaganja gradbenih odpadkov)

»Ko so na občino začeli deževati klici o odlaganju gradbenih odpadkov, je pristojna služba ugotovila, da se na to območje s številnimi tovornjaki odvaža gradbene odpadke z delovišča…Glede na podatek o večjem številu prevozov s tovornimi vozili je občinska uprava opravila pregled ceste in ugotovila poškodbe (udarne jame, povožene bankine). Pristojni oddelek je z namenom, da bi preprečil nadaljnjo obremenjevanje ceste ter delanje škode, izdal odločbo o postavitvi prometne signalizacije, s katero je bil prepovedan promet za vsa tovorna motorna vozila…

Pristojni oddelek občinske uprave je tudi sam opravil ogled odlaganja in ugotovil, da se med gradbenimi odpadki nahaja tudi del komunalnih odpadkov. Izdal je odločbo o odstranitvi vseh komunalnih odpadkov in lastniku zemljišča, ki je omogočil tovrstno odlaganje, izrekel denarno kazen.

Sodni izvedenec je na pobudo občine… opravil ogled poškodb na cesti…, izvedeniško mnenje pa bo osnova za izračun povzročene škode…«.

Da ne bo pomote. Takšno sporočilo ni prišlo iz pisarne županje občine Moravče v zvezi z pritožbami krajevne skupnosti Vrhpolje, ekološkega društva Natura in posameznikov o odlaganju gradbenih in drugih odpadkov na območju Vrhpolj in Stegen.

Obvestilo je objavil urad županje v Domžalah v zvezi z odlaganjem odpadkov, ki so nastali pri rušenju tovarne Toko in odvozom teh odpadkov na območje Žej in Sv. Trojice.

Kako pa je v podobnem primeru zasipanja vrtače na Vrhpoljah ravnala moravška občina?

Po opozorilih občanov in javnemu vprašanju kluba Natura (Moravške novice, št.: 9/2002), je bila javnost obveščena, da je Občina Moravče »takoj obvestila inšpekcijske službe, točneje inšpektorja za okolje (katerega?), ki je zagotovil, da si bo mesto odlaganja odpadnega materiala ogledal in temu primerno ukrepal. O končnem epilogu te zgodbe, katere avtorji so naši občani, Občina Moravče še ni bila uradno obveščena…«(Mn, št.:9/2002).

Vrtačo so seveda veselo z raznimi odpadki zasipali naprej, dokler jo v letu 2003 niso tudi zasuli.

Vse kaže, da mislijo na Občini Moravče na podoben način »reševati« tudi problem smetišča, ki že več let nastaja v Stegnah. Naj spomnimo na vprašanje, ki ga je že leta 2002, v isti številki Moravških novic postavila Natura:

»V Stegnah, na kraškem področju že več let nastaja večje smetišče v kraški vrtači (Šajčeva dolina). Občina je bila s tem seznanjena. Kaj je bilo storjeno, da bi se onesnaževanje preprečilo?«

Kolikor vem ni bilo storjeno nič.

Komunalne odpadke pa so sedaj začeli prekrivati z gradbenimi (od kod in kdo je naročnik ?). Zemlja pa bo na koncu tako ali tako vse prekrila.

TONE PAČNIK

Vprašanje???

Najprej bi pohvalila vse, ki sodelujejo pri oblikovanju Moravških novic. Revija je od začetnega obdobja izjemno napredovala. Imam pa naslednje vprašanje. ***V oktobrski številki Moravških novic nas na peti strani v obvestilu z naslovom Dimnikar praviloma v hiši vsaka dva meseca obveščate, da naj pričakujemo dimnikarja vsaka dva meseca v obdobju od oktobra do aprila.*** *Zanima me, in prepričana sem da tudi druge bralce, v katerem letniku in številki Uradnega lista RS je ta uredba navedena?*
Vnaprej hvala za odgovor. Lep pozdrav,

Vinka Rokavec

Odgovor…

Odredba o oskrbi kurilnih naprav pri opravljanju javne službe pregledovanja, nadzorovanja in čiščenja kurilnih naprav, dimovodnih in prezračevalnih naprav zaradi varstva zraka je objavljena v **Uradnem listu Republike Slovenije št.2, 11.1.2002. Izvleček oziroma roki čiščenja kurilnih naprav so bili objavljeni tudi v Moravških novicah december 2002.**

FRANCI KOS, Občina Moravče

CENTER ZA SOCIALNO DELO DOMŽALE
vabi vse prostovoljce, ki bi jih zanimalo delo z mladimi
v PROJEKTU »UČENJE ZA ŽIVLJENJE«.

Vabljeni ste vsi, ki ste **radi v družbi mladih** in ste vsaj enkrat tedensko pripravljeni del svojega prostega časa posvetiti otroku ali mladostniku.
Projekt je namenjen otrokom in mladostnikom, ki potrebujejo **pomoč v smislu pomoči pri učenju, spremljanju šolskega dela, pogovora, druženja, usmerjanja v pozitivno koriščenje prostega časa, učenja socialnih veščin...**
Enkrat mesečno se vsi otroci in prostovoljci **srečujemo še na izletih in kreativnih delavnicah,** zato ste prostovoljci dobrodošli tudi pri izvedbi delavnic in podajanju svojih idej.
Vsi zainteresirani se lahko osebno oglasite na našem Centru za socialno delo, Ljubljanska 70, Domžale, v drugem nadstropju ali pokličete na tel. št. 01/ 724-63-70 ali 01/ 724-63-87, kontaktna oseba Veronika Dermastja.
Vljudno vabljeni!

ZAHVALA

Franc VEHOVEC
iz Drtije

Ob smrti našega ata Franca se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem, zdravstvenemu domu Moravče, podjetju Termit, Zvezi borcev Moravče, Društvu upokojencev, župniku Viktorju Primožiču in vsem, ki ste karkoli storili zanj.

Domači

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi upanja, trpljenja,
bolezen bila je močnejša od življenja.

ZAHVALA

V 70.letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, stari oče, brat in stric

Peter ZAVIRŠEK
z Vrhpolj pri Moravčah

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste bili v dneh slovesa z nami, nam izrekli sožalja, darovali cvetje in maše ter ga v velikem številu pospremili na njegovo zadnjo pot. Posebno hvala sosedom z Vrhpolj in Doba ter njegovim sodelavcem. Iskrena hvala PGD Vrhpolje, Krašce, Dob ter Helios, vsem praporščakom, govorniku Ivanu Lebarju ter pevcem MPZ iz Moravč. Zahvaljujemo pa se tudi župniku Vinku Čampi za lep pogrebni obred.
Pogrešali ga bomo!

Vsi njegovi

V domu našem je praznina,
v srcih naših bolečina.
Spomin na tebe pa živi,
čeprav te več med nami ni.

V SPOMIN

28. novembra mineva žalostno leto, od kar si za vedno odšla ljubljena mami in stara mama

Vida URANKAR
roj. Kunavar

Hvala vsem, ki postojite ob njenem grobu in ji prižigate sveče ter se je spominjate v molitvi.

Vsi njeni

ZAHVALA

V sedeminšestdesetem letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustil mož in ati

Viktor CERAR
Skorjevčev Viki iz Moravč

Zahvaljujemo se vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti, posebno še pevcem Moškega pevskega zbora Kulturnega društva Tine Kos Moravče, domačemu župniku in cerkvenemu pevskemu zboru. Hvala vsem in vsakemu posebej, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali in nam stali ob strani.

Hvala vsem, ki se ga spominjate in obiščete njegov grob.

Vsi njegovi

Srce je omagalo,
dih je zastal,
a spomin na vaju,
bo vedno ostal.

V SPOMIN

Ivanka in Anton MAJDIČ
iz Soteske

4.novembra je minilo 9 let, od kar je odšla v večnost mama Ivanka. 11. decembra pa bo minilo 10 let, od kar smo se poslovili od očeta Antona.

Hvala vsem, ki se ju spominjate in postojite ob njunem grobu.

Vsi njuni

Veliko korakov po gozdu je tvojih ostalo,
živalim ob poku je tvojem srce vztrepetalo.
Zdaj tiho in čudno živalcam se zdi,
da tebe ob poti več slišati ni.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, brata in tasta

Džura RADKOVIĆA
iz Peč pri Moravčah

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, Lovski družini Moravče, kolektivu Energoplan, župniku Janezu Zaletelu in peškemu pevskemu zboru. Posebej hvala sosedu in prijatelju Stanetu z družino.

žena Tamara in sin Stane z družino

AVTOSERVIS
PLANINC d.o.o.

Vrhpolje 43, Moravče
Tel.: 01/723-13-38
GSM: 041/686-509

VULKANIZERSTVO
prodaja, premontaža, centriranje in hranjenje gum
Nudimo kompletno usluge na vseh tipih vozil.
Za čas popravila nudimo nadomestno vozilo.
Smo pogodbeni servis za vse slovenske zavarovalnice.
Odkup in prodaja celih in poškodovanih vozil.

Če ste v hitrem tempu življenja pozabili na menjavo letnih gum z zimskimi, smo na to mislili pri Avtoservisu Planinc.

Pohitite, 15. november je namreč z zakonom določen dan, ko morate gume že imeti zamenjane.

Ob menjavi pnevmatik vam nudimo brezplačno kontrolo stanja zavornih oblog, motornega olja in moči hladilne tekočine.

Letos pa vi presenetite zimo in se pravočasno pripravite na zimske vozne razmere!

SREČNO IN VARNO VOŽNJO!

Delavni čas: od ponedeljka do petka 7.00 - 19.00
sobota 7.00 -13.00

FRIZERSTVO
Pr' Škarjet

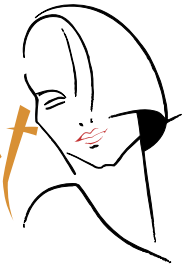

Vlasta Stražar s.p.
Trg svobode 2, 1251 Moravče
GSM: 041/215-378

V mesecu novembru Vam ob otvoritvi novega frizerskega salona nudimo 10% otvoritveni popust.
Vabljeni!

slikopleskarstvo PIRC
Matej Pirc s.p.
gsm 041·647·602
Stegne 11
1251 Moravče
www.slikopleskarstvo-pirc.com

AVTOŠOLA
LONČAR d.o.o.
Cesta talcev 10, 1230 Domžale

Marko: 041/785-735
Janez: 041/697-971

Tečaj CPP
17.11. ob 18. uri
tečaj za traktoriste
3.12. ob 17. uri
oba tečaja potekata v Domžalah

stavbno kleparstvo
Robi Jančar s.p.
Vrhpolje 5, 1251 Moravče
gsm. 041 352 057

SPINA

Obveščamo in vabimo vas k nakupom v naši prodajalni, kjer lahko koristite vse prodajne akcije in bonitete Mercatorja.

Mercator

NOVICE IZ Moravške doline

OBČINA MORAVČE

December 2003, Letnik IV, Številka 10

Novoletni izdelki

Primer jaslic

Izdelki z zaključne razstave v okviru projekta PHARE

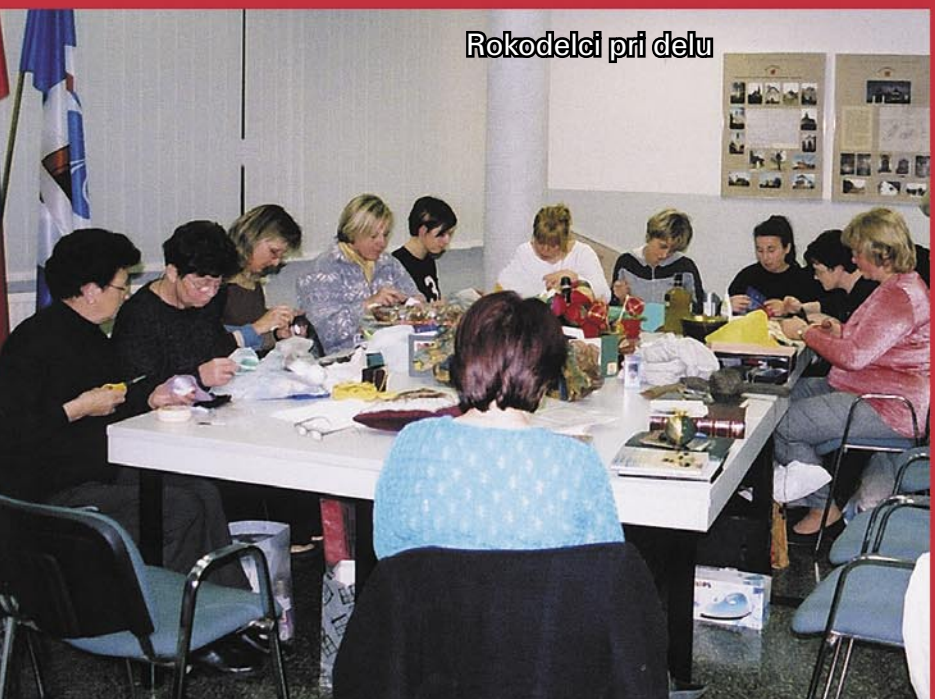

Rokodelci pri delu

Novoletne voščilnice

KULTURNI DOM MORAVČE

KOLEDAR PRIREDITEV

- **ponedeljek, 22. 12.2003,ob 10.uri igrica »Jaka in sraka« ter prihod dedka Mraza za OŠ Moravče**
- **sreda, 24.12. 2003,ob 8.30.uri predstava »Rdeča kapica« za OŠ in izven v izvedbi dramskega krožka OŠ Moravče**
- **nedelja, 28.12.2003, ob 18.uri tradicionalni Novoletni koncert.**
  Nastopajo:
  - **Pihalna godba Moravče,**
  - **Moški zbor in ženska vokalna skupina ODA, KD »Tine Kos« Moravče,**
  - **Dramska skupina KŠD Peče,**
  - **Leseni rogisti,**
  - **Študentski trio in**
  - **mladi harmonikar Peter Merela.**

Program bo povezoval radijski napovedovalec Jurij Sešek. Predprodaja vstopnic po 1000 SIT do sobote, 27.12. do 12. ure v Centru Resnik in M-marketu ter v nedeljo, 28.12. od 17. ure dalje v avli Kulturnega doma po 1 300 SIT.
KD obvešča, da bodo vsi sedeži oštevilčeni.

KULTURNI DOM MORAVČE

GLEDALIŠKI ABONMA

Sobota, 31.januar 2004, ob 19.00 uri,

»Čaj za dve« komedija.

Velika uspešnica Toneta Partljiča, s katero je gledališče Senovo dobilo najvišje ocene kritikov. Z gledališčem sodeluje izredno veliko igralcev od 13. leta starosti pa tja do 70 let. Zadnja leta se je skupina usmerila le v igranje Partljičevih komedij, kar ni čudno, da je skupina eden najboljših interpretov njegovih del.

IZ VSEBINE: *V domu starejših občanov si po naključju delita sobo upokojena gledališka igralka in preprosta neuglajena kmetica, ki o teatru komaj kaj ve. Bivanje, četudi nekaj dnevno, se sprevrača v pravo katastrofo, iz katere se poskuša zdaj ena, zdaj druga umakniti. Toda, ko bi se morali ločiti želita ostati skupaj, kajti spoznata, kako zelo se potrebujeta...*

Obveščamo vas, da bo Prosvetno društvo Vodice organiziralo osmi rock festival ROCKAJADA 2004. Rockajada 2004 bo potekala 21. 2. 2004 ob 19. uri v dvorani KD Vodice.

Na ROCKAJADO 2003 se lahko prijavijo skupine, ki še niso izdale lastne zgoščenke in imajo vsaj tri lastne skladbe. Zainteresirane skupine naj na naslov, Prosvetno društvo Vodice, Kopitarjev trg 1, 1217 Vodice, pošljejo svoje demo posnetke in opis skupine do vključno 12.1.2004

Prijavnina je 4.000 SIT.
Hkrati bo potekal natečaj fotografije ROCKAJADA 2004. Več o tem lahko preberete na spletni strani društva www.rockajada.com.

KZ Limbar vabi na tradicionalni **božični koncert**, ki bo ob dnevu samostojnosti, 26.12.2003, ob 16.uri v cerkvi svetega Andreja.

KD **Vrhpolje** organizira tradicionalni **novoletni koncert** v soboto, 27.decembra, ob 18.30 v dvorani gasilskega doma.

Konjeniško društvo Jurija Vege Moravče tudi letos vabi lastnike in ljubitelje konj, da se udeležijo **blagoslova konj na dan sv. Štefana, 26.decembra, v Zgornjih Kosezah**. Blagoslov bo po sveti maši, ki se prične ob 10.00.

Jaslice v Železni jami

Društvo za raziskovanje jam Simon Robič Domžale vabi na ogled jaslic v Železno jamo na Gorjušo. Jaslice bodo spremljane z avdio projekcijo božične zgodbe.
Vodeni ogledi bodo v času od 25. decembra do 2. januarja vsak dan ob 10.00, 15.00 in 17.00.
Vabljeni in pričakovani v času miru, veselja in družine.

Center za socialno delo Domžale želi vsem poslovnim sodelavcem in občanom vesele božične in novoletne praznike, v letu 2004 pa obilico zdravja, strpnosti in razumevanja v družinah in delavnih sredinah.

Namesto nakupu novoletnih voščilnic smo denar namenili Društvu rejnic in rejnikov Domžale.

Društvo krajanov Sp. in Zg. Tuštanja želi vsem občanom občine Moravče vesel božič ter srečno in uspešno leto 2004. Ob tej priložnosti se zahvaljujemo vsem, ki ste nam kakor koli pomagali pri organizaciji prvomajskega srečanja. Vse pa že sedaj vabimo na 11. prvomajsko srečanje. Potrudili se bomo, da vam bo v naši družbi prijetno.

S hrepenečimi pogledi proti nebu zaključujem pripravo še zadnje letošnje številke vašega in našega časopisa. Drobni beli puh pa se noče spustiti na zemljo, da bi prekril težke jesenske barve, odel golo drevje in ustvaril praznični čas v idilo bele čistosti, spokojnosti in umirjenosti.

Umirjenosti , ki jo tako zelo potrebujemo, le da se je ne zavedamo, dokler zdravje ne obrne hrbta.

Čas praznikov tako neumno prepuščamo potrošništvu in boleči glavi po nekontroliranih nakupih, kar decembrski dostikrat so. Kot da nam nekaj kiča lahko pričara praznike! Prazniki so vredni svojega imena le, če se vsakdo zase odloči, da težka torba službenih bremen ne bo po praznikih prav nič lažja, če se nam ves čas po glavi mota delo, skrbi, obveznosti. Še pomagača bo dobila, slabo voljo nad spoznanjem, koliko nedokončanega je ostalo.

Pričakujemo in sanjamo praznike. Prepustimo se pričakovanju, prepustimo se sanjam, kajti dan, kakršen je današnji, ne bo prav nikoli več točno takšen. Ga je vredno zapraviti tja v en dan?

Mnogim voščilom ob novem letu se pridružujemo tudi Bojana, Nevenka, Bernarda, France in Aleš, ki se dobivamo zato, da vam popišemo čas, v katerem smo in je enkraten, neponovljiv. Želimo ga v besedi in sliki ohranjati, ovekovečiti za nezanesljivi človeški spomin.

Naj leto nasuje vam zdravja največjo merico; sreče nasipa naj v drobcih prav takrat, ko ste najbolj prepričani, da je nimate; z ljubeznijo gorečo naj ne skopari; z modrostjo naj snuje velike načrte; z radostjo pa udejani prav te.

BERNARDA MAL,
odgovorna urednica

PLANINSKO DRUŠTVO MORAVČE

Želi vsem svojim članicam in članom
ter vsem bralcem Novic iz Moravške doline

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE,
V NOVEM LETU PA VSE DOBRO,
VELIKO ZDRAVJA, SREČE IN USPEHOV!

POHODI V ORGANIZACIJI PD:

- **sreda, 24.december 2003, pohod na Veliko planino** z obiskom polnočnice, lahka pot, vodi Marjan Kocjančič (041 874 139)
- **nedelja, 11. januar 2004: tradicionalni pohod iz Kandrš na Limbarsko goro**; vodi Janez Jesenšek (041 388 990)
- **nedelja, 18. januar 2004: pohod Golčaj – Špilk**; vodi Marjan Kocjančič (041 874 139)

Člane obveščamo, da bo občni zbor PD Moravče predvidoma sredi februarja 2004.

V tej številki preberite

Županjina stran.....4
Poročilo z 8.seje OS.....5
Še en korak za varnejšo.....6
Nova knjižica o delčku geološke.....8
Odločimo se za dopolnilno dejavnost...11
Abonma privabil.....15
Šola na moravškem nekoč in danes...21
Novoletni sejem.....22
Moja dolina 23
Bodi zvezda 24

Naslednja številka Novic iz Moravške doline bo predvidoma izšla **zadnji tedenv januarju**. Vaše prispevke pričakujemo do **15. januarja**. Oddate jih lahko na sedežu Občine Moravče osebno, pošljete po pošti ali elektronski pošti. Naslovi so navedeni spodaj v modrem okvirčku.

Novice iz Moravške doline
19. december 2003, Letnik IV, Številka 10
Fotografije na naslovnici: Mojca Tercelj Otorepec, Bojana Dorič, Branka Bizjan
Novice iz Moravške doline je informativno glasilo Občine Moravče, ki je tudi izdajateljica. • Izhaja predvidoma enkrat mesečno in ga prejemajo vsa gospodinjstva v občini brezplačno. • Sedež izdajatelja in naslov uredništva: Občina Moravče, Trg svobode 4, 1251 Moravče, telefon 7231-229. • Izdajateljski svet: Milka Novak, Janez Cerar, Roman Cerar, Ivanka Kocjančič, Stanislav Ravnikar. • Odgovorna urednica: Bernarda Mal, E-pošta moravske.novice@email.si, tel. 031 452 022. • Uredniški odbor: Bojana Dorič, Nevenka Marolt, Aleš Vozel, France Ravnikar. • Medij Novice iz Moravške doline je vpisan v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS pod zaporedno številko 374 • Lektoriranje: Bernarda Mal. • Oblikovanje in priprava za tisk: Andrej Lombar. • Tisk: Tiskarna Januš. • Naklada 1550 izvodov.

Vsi prispevki, ki jih pošiljate za objavo, morajo biti lastnoročno podpisani, imeti morajo datum in kraj pisanja, naslov prispevka, zapis avtorja besedila in fotografij. Če pišete v imenu društva, politične stranke, skupine ljudi, opremite dopis z žigom in podpisom odgovorne osebe. Poleg prispevka, če imate le možnost, oddajte tudi zapis na disketi ali ga pošljite po E- pošti. Prispevki naj ne presegajo 1800 znakov vključno s presledki. V nasprotnem primeru bomo prisiljeni prispevek zavrniti ali krajšati. Rokopisov ne sprejemamo! Slikovnega in pisnega gradiva ne vračamo!

Spoštovane občanke in občani, dragi bralci!

***Skoraj s »svetlobno hitrostjo« se bliža tisti lepi čas v letu**, ko delamo zaključke, načrtujemo prihodnost ter izrekamo najboljše želje domačim in prijateljem. Po navadi pa nam ti dnevi sežejo tako ali drugače tudi v srce in bolj intenzivno razmišljamo o življenju, ki ga živimo.*

*Ker mi za branje ne ostaja prav veliko časa, večkrat sežem po knjigah s kratkimi zgodbami, s katerimi nahranim svojo duševno in duhovno lakoto in izpraznjenost. To je potrebno še posebej zato, ker živimo v času »hitrega teka« skozi življenje in velikokrat pozabljamo, kaj je pravzaprav smisel tega našega početja in naprezanja na tem svetu. Prepisala bom zaključek razmišljanja z naslovom Kaj se splača iz knjige Ne pozabi na veselje. Avtor je Phil Bosmans in pravi tako: **»Le kako more biti človek v času tolikšnega znanstvenega napredka tako neumen? Upri se temu! Saj nisi stroj, skonstruiran za določene namene. Več si kot vsaka funkcija, vsak položaj, poklic ali delo. Si predvsem »človek«, da bi živel, ljubil, se smejal in bil »dober človek«. In to je edino, kar je resnično pomembno na tem svetu.«***

Če vsaj malo globlje razmislimo o teh besedah, se moramo z avtorjem strinjati. Že v naslednjem trenutku pa ob drobni težavi s svojimi dejanji in zaskrbljenostjo vse to zanikamo in se usmerimo na »stare tirnice« nezadovoljstva in tarnanja. Marsikaj okrog nas ali v nas močno pretresa naše misli in srce. Mnogokrat tudi po nepotrebnem. Če bi se večkrat ustavili in zamislili ob Bosmansovih besedah, bi mnoge težave in križe lažje prenašali, predvsem pa bi lažje odpuščali vsem tistim, ki nam, po našem mnenju, delajo krivico in prizadevajo zlo.

Velikokrat razmišljam o tem, ko se srečujem s svojimi občani. Mnogokrat sem veselo presenečena in navdušena, ko vidim, kako znajo biti ljudje hvaležni za majhno stvar ali izboljšavo in kaj so s skupnimi močmi že sami naredili. Včasih sem pa tudi presenečena, ko je kdo neizprosen in ima predober spomin za stare zamere; za prepir pa sta po navadi potrebna vsaj dva.

Pred nekaj dnevi smo si s kmetijskim in gospodarskim odborom ogledali klavnico vaškega društva kmetov v Selah na avstrijskem Koroškem. Več kot petdeset članov društva je združilo svoje delo, materialna sredstva in dobro voljo ter postavilo vaško klavnico. Preden so začeli z delom, so postavili pravila igre, ki se jih morajo vsi držati. Klavnico najamejo za svoje potrebe, tam opravijo koline, veterinar meso pregleda, napiše odločbo, kmetje po končanem opravilu za seboj pospravijo. Nekajkrat na leto postane družabni prostor nad klavnico kraj veselega druženja in preizkušanja domačih dobrot za vaščane in goste. Že stari pregovor pravi, da je v slogi moč. V tej vasi je ta pregovor postal resničnost. Med udeleženci ekskurzije, in tudi sicer, sem večkrat slišala, da je kaj podobnega v moravški občini nemogoče izvesti, ker so Moravčani »čudni«. Osebno mislim, da se Moravčani (rojeni) premalo cenite in večkrat tudi ne vidite lepot in prednosti domačega kraja. Včasih se mi zdi, da tisti, ki smo prišli od drugod, prej opazimo dobre strani domačinov in narave okrog nas. Povsod so takšni in drugačni ljudje, toda na Moravškem srečujem mnogo prijaznih, delavnih in poštenih ljudi, ki si iskreno želijo nekaj narediti za svoj kraj; mnogi so to že dokazali z različnimi akcijami pri gradnji vodovodov, cest, športnih objektov in ploščadi, župnišč, različnih domov, pri obnovi cerkva,…Zato tudi pri nas ni nič, kar so uspeli narediti že drugje, nemogoče, samo prav in složno se je potrebno lotiti stvari, zaupati v zastavljene cilje in pogled naravnati v prihodnost. Pri tem ne mislim le na klavnico, ampak tudi na druge razvojne možnosti, ki nam jih ponuja domači kraj.

V teh dneh so se uresničile tudi dolgoletne želje delavcev Termita in naših občanov, da bi podjetje Termit končno preneslo svoj sedež v občino Moravče in tako postalo čisto naše. Z otvoritvijo upravne stavbe na Drtiji se je ta dolgoletna želja tudi uresničila, za kar vsem zaposlenim v podjetju iskreno čestitam in želim uspešno delo v lepih novih prostorih.

Kmalu se bomo srečevali na različnih božičnih in novoletnih koncertih ter prireditvah. S svojo udeležbo bomo izrazili podporo vsem pripravljavcem in ustvarjalcem kulturnega in družabnega življenja v občini. Hkrati pa je to odlična priložnost za druženje in obogatitev nas samih in naših medsebojnih odnosov za lepše in polnejše doživetje božičnih in novoletnih praznikov.

Veliko zdravja, zadovoljstva in miru želim vsem skupaj. Ob tem se ne pozabimo s prijaznostjo ozreti tudi na tiste, ki prav v teh prazničnih dneh čutijo največjo osamljenost in stisko, saj jim naša pozornost lahko olajša marsikatero bolečino.
Poslednje leto slovenske samostojnosti je tudi čas, da obljubimo zvestobo slovenski besedi, pesmi, kulturi in vsemu tistemu, kar nas je do sedaj kot narod »držalo pokonci«.

LJUDMILA NOVAK, županja

Poročilo z 8. seje Občinskega sveta Občine Moravče

Novi podžupan je Franc Majdič

Občinski svet se je v sredo, 26. novembra, sestal na 8. seji, na kateri je za podžupana izvolil Franca Majdiča iz Negastrna. Poleg tega so svetniki sprejeli predlog rebalansa proračuna za leto 2003, osnutek Odloka o javnem redu in miru v občini Moravče in predlog za povišanje bazne cene komunalnega prispevka v občini Moravče. Občinski svet je še do marca 2004 podaljšal mandat dosedanji urednici občinskega glasila Novice iz Moravške doline Bernardi Mal, članom uredniškega odbora in izdajateljskega sveta.

Občina Moravče do sedaj ni imela podžupana, ki ga mora po zakonu o lokalni samoupravi imeti. Ker sta svetnika Anton Stenko in Franc Capuder zaradi službenih obveznosti zavrnila podžupansko mesto, je županja Ljudmila Novak za to funkcijo predlagala svetnika Franca Majdiča, ki je sprejel kandidaturo, nato pa dobil večinsko podporo tudi v občinskem svetu. Majdič se je ob izvolitvi zahvalil za podporo, hkrati pa izrazil upanje, da bo dobro sodeloval tako z županjo kot tudi s svetniki.

Zaradi zmanjšanja nekaterih prilivov občinskega proračuna v obdobju januar-oktober 2003 in povečanja nekaterih odhodkovnih postavk je županja občinskemu svetu predlagala predlog rebalansa. Po tem predlogu bodo prihodki v letu 2003 znašali 585,7 milijona SIT, odhodki pa 676,8 milijona SIT. Finančni primanjkljaj se bo kril iz prenosa sredstev iz proračuna za leto 2002 v višini 66 milijonov SIT, iz sredstev od vračila anuitet stanovanjskih kreditov v višini 1,7 milijona SIT in predvidenega zadolževanja v vrednosti 23,2 milijona SIT. Izpad priliva proračuna se beleži predvsem na naslednjih postavkah: davek od premoženja, upravna taksa, sofinanciranje investicij občanov, prihodki od prodaje stanovanj in zemljišč in finančna izravnava Ministrstva za finance. Svetnik Danijel Cerar je pri tej točki predlagal, da se predlog rebalansa proračuna ne sprejme, saj Cerar meni, da nekateri vzroki za rebalans niso dovolj argumentirani. Županja ga je zavrnila z besedami, da je skupaj z upravo že podrobno razložila, zakaj je rebalans potreben, zato se ji zdi Cerarjeva zahteva neupravičena. Občinski svet je nato sprejel predlog rebalansa proračuna.

Na območju Moravč še vedno velja Odlok o javnem redu in miru iz leta 1977, ki ob številnih spremembah zakonodaje ne predstavlja realne pravne podlage za izvedbo komunalnega nadzora v občini. Zato je občinska uprava pripravila nov odlok, ki bo pokrival prekrške s področja javnega reda in miru ter varovanja okolja, hkrati pa bo ena od pravnih podlag za delo komunalnega inšpektorja v občini. Svetniki so Odlok o javnem redu in miru v občini Moravče sprejeli, tako da bo šel v 30 dnevno javno obravnavo.

Decembra se izteče mandat urednici občinskega glasila Novice iz Moravške doline in uredniškemu odboru. Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja je zato pripravila predlog za mesto urednice in predlagala kandidate za uredniški odbor. Toda dosedanja urednica in kandidatka za uredniško mesto tudi v prihodnje Bernarda Mal je to funkcijo zavrnila z obrazložitvijo, da je ta funkcija zanjo velika obremenitev, ki jo težko uskladi z ostalimi obveznostmi. Poleg tega je izrazila tudi dvom in argumentirano utemeljila svoje pomisleke nad sestavo predlaganega uredniškega odbora. Pristojna komisija je zato predlagala, naj se dosedanji urednici, uredniškemu odboru in izdajateljskemu svetu mandat podaljša do marca 2004, kar je občinski svet tudi potrdil.

V nadaljevanju seje so svetniki sprejeli povišanje bruto cene osnove za odmero komunalnega prispevka iz 25.500 SIT na 35.000 SIT. Predlog je sicer sprva predvideval zvišanje na 50.000 SIT, a so svetniki temu nasprotovali, saj so menili, da je to preveč.

Potem ko svetniki na prejšnji seji niso dali soglasja za razveljavitev pogodbe o pogojih in načinu plačevanja rente lastnikom objektov v okolici deponije komunalnih odpadkov v Dobu pri Domžalah, so tokrat – po predhodnem ogledu deponije – dali soglasje. Prebivalci okoli deponije v Dobu tako ne bodo več prejemali individualnih rent, saj deponija, kar je pokazala tudi raziskava, nima škodljivih vplivov na življenje okoliških prebivalcev oziroma ti vplivi ne presegajo določenih standardov.

Svetniki so sejo zaključili s sprejetim mnenjem o denacionalizacijskem postopku zemljišča »stare Rašice«. Občinski svet se je strinjal, naj v zadevi vračanja zemljišča »stare Rašice« odloča komisija za denacionalizacijo kmetijskih zemljišč, gozdov in kmetijskih gospodarstev, ki je postopek vodila že do sedaj.

ALEŠ VOZEL

VAS LAHKO SPOMNIMO,
spoštovani bralci občinskega glasila, da ***bomo v januarski številki Novic iz Moravške doline objavili povabilo, da predlagate kandidate za dodelitev občinskih priznanj****, ki bodo podeljena ob občinskem prazniku v mesecu marcu. Morda bodo prav ti praznični dnevi priložnost, da boste imeli več časa ali se boste srečevali z več ljudmi ter razmislili tudi o tem. Nedvomno je v naši občini, morda tudi v vaši soseski precej takih, ki s svojim delom in življenjem zaslužijo, da so deležni tovrstne pozornosti.*

S.V.

Spoštovane občanke
in spoštovani občani,

občinska uprava vaše občine si bo tudi v prihodnjem letu prizadevala za strokovno in prijazno sodelovanje.
Da bi bilo leto 2004 prijazno do vas, vam voščimo vsi tisti, ki iz dneva v dan sodelujemo z vami.
Naj vam zaželimo še veselo in doživeto praznovanje božiča, dneva samostojnosti in novega leta.

delavci občinske uprave Občine Moravče

Še en korak za varnejšo Marokovo

V začetku decembra je bila na obisku v občini Moravče delegacija Agencije za ceste Republike Slovenije. Že dalj časa je znano, da je na Marokovi cesti v Moravčah ozko cestno grlo, ki je izredno nevarno in terja čimprejšnjo ureditev.
Predlagani predlog načrtuje, da se že obnovljeni del na zahodni strani vpadnice poveže s cesto skozi Moravče in tako reši resnično nevarno vožnjo skozi center Moravč. Da bi bila rekonstrukcija čim prej izvedena, je bilo pridobljeno tudi mnenje Zavoda za varstvo naravne dediščine v zvezi z drevoredom pred vstopom v Moravče. Dosedanji projekt bo potrebno na posameznih delih popraviti ali dopolniti. Po zagotovilih Agencije za ceste so v državnem proračunu zagotovljena sredstva za ta namen že v letu 2005 in 2006. Delavce občinske uprave pa čaka še veliko in težavno delo, saj morajo pridobiti soglasja lastnikov za pridobitev in odkup zemljišč ob omenjeni trasi ceste. V kratkem bo sprejet lokacijski načrt, kar pomeni v primeru neuspešnih pogajanj pri odkupu tudi razlastitev za rekonstrukcijo potrebnega zemljišča. Vsekakor je v občinskem in širšem državnem interesu, da se omenjeni odsek v vsakem primeru rekonstruira.
Tak interes pa bi moral prednjačiti tudi pri vseh lastnikih omenjenih zemljišč in uporabnikih omenjene ceste. Obče človeški odnos do sočloveka pa prav gotovo postavlja v ospredje varnost pred osebnimi interesi.

KOKALJ

OBVESTILO

Občinski svet Občine Moravče je na seji dne 26.11.2003 sprejel osnutek Odloka o javnem redu in miru v občini Moravče in ga dal v 30 dnevno javno razpravo, kar pomeni do konca tega leta.
Vse zainteresirane vabimo, da si osnutek odloka ogledajo na sedežu Občine Moravče, Trg svobode 4 in pošljejo morebitne pripombe v sprejetem roku.

DeSUS- Smelo kljubuje času in se bori za pravice upokojencev ter ostalih, še posebno mladih.

Izteka se staro leto in vsi zremo v prihajajoče leto ter si želimo, da bi bilo boljše, kot je bilo staro leto. Ob tej priložnosti OO DeSUS Moravče želi vsem članom in simpatizerjem ter ostalim občanom ZDRAVO in USPEŠNO NOVO LETO ter zadovoljne BOŽIČNE praznike, preživete v miru in v krogu domačih.
Pripadamo generaciji, ki je morala sprejeti nenehni boj za svoj obstanek, saj smo preživeti menjave režimov, vsiljene vojne ter druge igre, ki so nam bile "podarjene" na poti skozi kratki vek življenja.
Kljub vsemu pa smo združeni v stranki DeSUS močnejši, zato smo sposobni kljubovati vsem poskusom garnitur, ki želijo našo generacijo potisniti na stranski tir življenja.
Marsikaj se dogaja v naši domovini, kar nam ni po volji, življenje bi bilo lahko lepše, če bi bilo uveljavljeno načelo strpnosti, poštenja in samoumevna pravica sobivanja za vsakega državljana, vendar temu ni tako. . .
Zato se naša stranka bori na vseh področjih od zdravstva, sociale do zakonodaje, da bi se uveljavilo načelo »ZA VSE JE SVET DOVOLJ BOGAT, ČE KRUH PRAVIČNO DELIL BI Z BRATOM BRAT«
Tu ne bom našteval zablod in napak kogarkoli, zato poskrbi časopisje, želim le povedati, da smo dosegli, da je postala pokojnina USTAVNA pravica slehernega državljana, kar do sedaj ni bila.
V prihajajočem letu bodo državnozborske volitve, pozivamo vse člane, simpatizerje in posebno upokojence, da združijo svoje glasove v naši stranki DeSUS, ker moramo izbrati sposobne, poštene in borbene poslance, ki nas bodo uspešno zastopali v organih oblasti in se aktivno borili za pravice, ki so velikokrat zapostavljene.
Na koncu vam želimo obilo zdravja in osebne sreče in vedrega pogleda v bodočnost, saj BELI KNJIGI Kebra po večini ne zaupamo. . .

FRANC RAVNIKAR, OO DeSUS Moravče

ZDRUŽENA LISTA
socialnih demokratov
Občinski odbor Moravče

Spoštovane občanke in občani!
Vsem Vam, od najmlajših, do Vas najstarejših želimo v imenu Občinskega odbora ZLSD Moravče prijetne in mirne božične ter novoletne praznike. V prihajajočem letu 2004 pa vsem želimo zdravja, sreče in modrosti!

Občinski odbor ZLSD Moravče
DUŠAN GROŠELJ, predsednik

Novo v dogajanju ZLSD Moravče

Dne 14. in 15. 11 2003 je na Rogli potekal izobraževalni seminar o organiziranosti, financiranju in komuniciranju z javnostjo. Predavali so minister za delo, družino in socialne zadeve Vlado Dimovski, vodja poslanske skupine Miran Potrč, poslanec Bojan Kontič, glavni tajnik ZLSD Dušan Kumer, mednarodna sekretarka ZLSD Nataša Kovač in predstavnica za stike z javnostjo Tatjana Rajh. Med udeleženci so bile izmenjane izkušnje območnih organizacij in občinskih odborov. Na konkretnih primerih so nam bili dani napotki za možne spremembe. Seminar je pripravljal tudi na bližajoče se državnozborske volitve in volitve v evropski parlament.

Iz ZLSD Moravče sta se seminarja udeležila Vojka in Martin Rebolj.

SDS

Spoštovani občani!

Počasi, a vztrajno se od nas poslavlja leto 2003, ki je življenje vsakega od nas zaznamovalo z nepozabnimi spomini, vtisi in dosežki.

Pred nami je pomembno, izzivov polno leto - leto vstopa v Evropsko unijo, ki bo v marsičem vplivalo na vsakega izmed nas.

Želimo Vam, da bi prijetno preživeli praznične dni, v novem letu pa obilo zdravja, sreče in uspehov.

SREČNO 2004!

Občinski odbor
Slovenske demokratske stranke

N.Si
Nova Slovenija
Krščanska ljudska stranka

V prazničnih dneh želimo vsem članicam in članom N.Si ter drugim občanom in občankam kar najgloblje doživetje božičnih praznikov, v novem letu pa veliko zdravja, zadovoljstva in pripravljenosti za skupno dobro.

Vsem, ki ste v letošnjem letu podpirali delo županje in svetnikov Nove Slovenije, se iskreno zahvaljujemo. Vse dobro želimo tudi vodstvu in članom drugih strank in klubov, ki so zastopani v Občinskem svetu občine Moravče in si prizadevajo za naš skupen razvoj in napredek.

Ob izvolitvi Franca Majdiča za podžupana občine Moravče mu iskreno čestitamo in želimo uspešno sodelovanje z županjo, svetniki in občani.

OO N.Si Moravče

SLS.
Slovenska ljudska stranka

Kot zrnca v peščeni uri, drobec za drobcem, a vztrajno je minilo leto 2003. Na pragu novega smo.

Zadovoljni z dosežki iztekajočega leta že načrtujemo nove naloge, sprejemamo nove izzive in se zavedamo, da z dobro voljo, dobrimi nameni in premišljenostjo naredimo veliko za kvalitetnejše življenje posameznika in skupnosti. S tem zavedanjem vstopamo v volilno leto 2004.

Želimo vam umirjene praznične dni. Za leto 2004 pa so naše želje usmerjene v čim manj bolečega, a drzen vstop v Evropsko unijo. Naj vas ne zapustijo sreča, zdravje in intelekt zdrave osebnosti.

OO SLS Moravče

JAVNO SVETNIŠKO VPRAŠANJE

V vrtačo pod vikendi na Vrhpoljah je podjetje Hidrotehnik več kot leto dni dovažal odpadni gradbeni material in vmes še razne druge odpadke (od kod?). Krajani ocenjujejo, da so pripeljali več kot 1000 težkih tovornjakov raznega gradbenega materiala in drugih odpadkov. Na ekološki problem so že zelo zgodaj začeli opozarjati občani, ekološki klub Natura (Moravške novice št.9/2002) ZLSD Moravče (glej volilni program poslan vsem gospodinjstvom v novembru 2002) in svet krajevne skupnosti Vrhpolje (30.01.2003). Svet KS Vrhpolje je od Občine Moravče zahteval, »da nemudoma od inšpekcijskih služb doseže prepoved dovoza gradbenega materiala na Vrhpolje in da investitor poravna nastalo škodo«. Vrtača je sedaj zasuta in pokrita z zemljo. Zanima me, kaj je Občina Moravče v tem času naredila, da bi se preprečil dovoz gradbenih in drugih odpadkov in uničevanje lokalne ceste Selo-Vrhpolje. Kdaj so bile obveščene pristojne inšpekcijske službe in kako so ukrepale? Ali je kdo izdal dovoljenje za takšno uničevanje okolja?
Pred naročanjem projektov za gradnjo komunalne infrastrukture, pa bi se morala Občina (občinska uprava z županjo) bolj potruditi in predhodno uskladiti potek tras z lastniki zemljišč. Kaj se namreč dogaja?! Projekt se naroči, šele potem pa poskuša pridobiti soglasja od lastnikov zemljišč, katerega pa posamezni lastniki ne dajo iz upravičenih razlogov. Soglasje bi dali, če bi bila trasa prej usklajena z njimi, mogoče za meter levo ali desno. Tako ne bi bilo potrebno spreminjati projekta, prihranjen bi bil čas in denar. Tudi na pravega krivca se v takih primerih ne kaže s prstom, kajti to je občinska uprava z županjo.

REBOLJ MARTIN, svetnik ZLSD

Nova knjižica o delčku geološke zgodovine moravške zemlje

V decembru je izšla knjiga dr. Antona Ramovša z naslovom Peški apnenec z vzhodnega dela Moravške doline, ki jo je izdala Občina Moravče.

Dr. Ramovš je peški apnenec spoznal že v času sodelovanja s Stanetom Stražarjem, ko sta prehodila kamnolom Pečnarca nad Pečami. Kasneje je navezal stik z geološkim krožkom OŠ Jurija Vege iz Moravč in njihovo mentorico Majo Gerčar. Mladi geologi so v šolskih letih 1995/96 in 1998/99 izdelali dve projektni nalogi. Prva nosi naslov Kamnita dediščina Moravške doline, druga pa Po sledeh peškega apnenca. Za slednjo so prejeli zlato priznanje na državnem tekmovanju Znanost mladini, kateri je predsedoval dr. Anton Ramovš. Prav ta naloga pa ga je spodbudila, da je znova posegel po svojih zapiskih in obeh nalogah ter sestavil dokaj poljudno besedilo o znamenitem kamnu iz Moravške doline, ki ga najdemo po vsej Sloveniji. Razpoznaven je na desni ljubeljski piramidi, na mostu Pogonik in predoru Poganek, v številnih portalih, tudi najlepših dr. Ramovšu znanih, oknikih, stebrih, cerkveni opremi in drugem. Knjižica precejšen del izdelkov iz peškega »marmorja« dokumentira tudi slikovno. Neposredno s kamnom pa je povezana tudi kamnoseška dejavnost v Pečah, kjer se je peški apnenec prelevil v prave umetnine spretnih rok mojstrov kamnosekov. Ker je kamen obstojen, se da lepo polirati in ohranja lepoto, ga boste na sprehodih po domači občini, če boste prebrali knjižico, zagotovo z lahkoto prepoznali. Naj vam bo poznavanje geološke preteklosti zanimiv konjiček in izziv, saj v knjižici niso zajeti vsi ohranjeni izdelki, torej jo lahko dopolnjujete še sami z lastnimi spoznanji.

Pa prijetno praznično branje.

MAL, foto Andrej Lombar

Gensko spremenjeni organizmi (GSO)

Razlika med klasičnim žlahtnjenjem in genskim inženirstvom

Gojenje rastlin in živali z izboljšanimi lastnostmi je bila želja kmetovalcev od nekdaj, pa naj je šlo za povečanje rodnosti, odpornost proti boleznim ali za kaj tretjega. Kmetje so s tem namenom skrbno izbirali semena ter se ukvarjali s križanjem sorodnih vrst. S klasičnim žlahtnjenjem so ljudje poskušali pospešiti naravni razvoj in izboljšati zaželene lastnosti posameznih rastlinskih in živalskih vrst.

Bistven premik pri spreminjanju vrst se je zgodil z razvojem genske znanosti in metod, ki omogočajo manipuliranje z geni. Genska tehnologija namreč s posebnimi postopki omogoča prenos genov med organizmi popolnoma različnih vrst. Tako lahko na primer gene živali ali bakterij vnašamo v rastline in obratno. Pri tradicionalnem žlahtnenju to ni možno - ne moremo na primer križati krapa s krompirjem ali bakterije s koruzo. Za organizme, pri katerih je bila uporabljena tehnika spreminjanja z genskim inženirstvom pravimo, da so gensko spremenjeni (GSO).

Človekovo poseganje v genski zapis živih organizmov je precej nenatančno. Gene lahko v organizem vnesemo na dva različna načina, a pri nobenem ne moremo predvideti, na katero mesto v genomu se bo vrinil novi gen. Vnos je popolnoma naključen in zaradi tega ni mogoče predvideti vseh posledic take spremembe dednega zapisa, saj je delovanje gena odvisno tudi od tega, kje v genomu se nahaja.

Gen – enota v dednem zapisu, ki je nosilec posamezne lastnosti organizma
Genom – celotna veriga dednega zapisa, sestavljena iz velikega števila genov

Gensko spremenjeni organizmi na trgu

Podjetja, ki se ukvarjajo z genskim inženirstvom so najprej začela z genskim spreminjanjem najpogostejših komercialnih poljščin: koruze, soje, oljne repice, bombaža, krompirja, paradižnika, itd. V večini primerov so v rastline vnašali gene za dvoje lastnosti: odpornost na herbicide in odpornost na žuželke. Pri prvi nova rastlina postane neobčutljiva na izbrani herbicid, pri drugi pa zaradi na novo vnešenega gena rastlina sama začne proizvajati toksin, ki je strupen za žuželke.

V ZDA je uporaba gensko spremenjenih organizmov, predvsem soje in koruze, že precej razširjena, v Evropi pa je situacija precej drugačna. Rezultati nedavne raziskave, ki so jo izvedli med prebivalci Evropske unije so pokazali, da 70 % vprašanih ne želi uživati gensko spremenjenih organizmov. Uporabi te tehnologije nasprotujejo tudi kmetje, zato ni presenetljivo, da je v EU zasajenih le 20.000 ha površin z gensko spremenjeno koruzo, odporno na žuželke, čeprav bi kmetje lahko pridelovali nekatere vrste gensko spremenjenih poljščin, ki so bile v EU odobrene pred letom 1998.

V letu 2002 so bile gensko spremenjene poljščine posejane na 58,7 milijonih hektarjev v šestnajstih državah. Od tega je bilo največ površin s temi poljščinami v ZDA (68 %), sledile so Argentina s 23 %, Kanada s 6 % in Kitajska s 4 % površin, na katerih so gojili GSO.
Prav tako so lani prodali za 4 milijarde USD gensko spremenjenega semena, kar je znašalo 13 % celotnega prometa s semeni.

Glede na to, da v Sloveniji še nimamo sistematičnega spremljanja prisotnosti gensko spremenjenih organizmov je povsem mogoče, da smo nenamreno uvozili gensko spremenjeno semensko in konzumno koruzo iz ZDA in Argentine. Kot kažejo zgornji podatki, v teh dveh državah gensko spremenjene organizme gojijo v velikem obsegu, nimajo pa vzpostavljenega sistema ločevanja GSO od konvencionalnih pridelkov. Leta 2002 je Slovenija iz ZDA uvozila 345 ton koruze (od tega 234 ton semenske koruze), iz Argentine pa smo istega leta uvozili 96 ton konzumne koruze.

Odpornost proti škodljivcem in boleznim

Po mnenju zagovornikov genskega inženirstva je odpornost na škodljivce, herbicide in bolezni ena izmed glavnih trenutnih koristi uporabe GSO. Na prvi pogled zelo privlačna obljuba pa ne upošteva morebitnih škodljivih vplivov na okolje in zdravje ljudi ter tako ne daje celovite in korektne informacije o rezultatih uporabe GSO. Poleg tega je odpornost GSO na škodljivce lahko le kratkoročna, saj žuželke ob stalni prisotnosti toksinov v rastlini lahko hitreje razvijejo odpornost kot pri škropljenju. Hkrati s škodljivimi žuželkami tovrstni GSO lahko vplivajo tudi na koristne žuželke, posredno pa še na druge živali – na primer na ptice. Velika so tudi morebitni vplivi na organizme, ki živijo v prsti in so pomembni za rast in razvoj rastlin.

V Kanadi se že po šestih letih gojenja oljne repice odporne na herbicide različnih proizvajalcev, soočajo s pojavom tako imenovane večkratne odpornosti na herbicide. Gre za pojav, pri katerem so se zaradi prenosa cvetnega prahu v isti rastlini nakopičili različni geni, ki zapisujejo odpornost na različne herbicide. Tako so zdaj takšne rastline odporne na več herbicidov hkrati.

Vpliv GSO na uporabo kemikalij in na hektarski donos

Zagovorniki GSO zatrjujejo, da bo gojenje novih vrst omogočilo manjšo uporabo kemikalij in povečalo donose, vendar pa nekatere raziskave takšna predvidevanja spodbijajo. Analiza podatkov ministrstva za kmetijstvo v ZDA (objavljeni maja 2001) na primer kaže, da so v ZDA za gojenje gensko spremenjene soje, odporne na herbicid Roundup Ready pri proizvodnjem sistemu z zaoravanjem zemlje porabili 3,6 % več herbicidov kot pri konvencionalni pridelavi. Pri proizvodnji gensko spremenjene koruze brez zaoravanja pa je bila poraba herbicidov večja celo za 7,1%.
Tudi obljube o večjem donosu so vprašljive. Gensko spremenjenih rastlin niso razvijali z namenom povečati njihovih donosov. To se kaže tudi v praksi, saj pridelki praviloma ne presegajo tistih, ki jih prinašajo konvencionalne sorte. Pri uporabi gensko spremenjene koruze, ki je odporna na koruzno veščo, se v ZDA investicija v gensko spremenjeno seme, ki je praviloma dražje od konvencionalnih sort, povrne le vsakih 3 – 5 let, ko so napadi koruzne vešče močnejši. Ob tem je treba upoštevati še dodatne stroške, ki jih imajo kmetje, če želijo ločevati gensko spremenjene

od nespremenjenih pridelkov.
Vendar pa strokovnjaki obljubljajo, da se »razvoj« ne bo končal le pri vrstah GSO, ki so že na tržišču. Kmalu bo na voljo tako imenovana druga generacija gensko spremenjenih organizmov, ki naj bi ponudila tudi rastline odporne na sušo in takšne, ki bodo imele večjo hranilno vrednost. Ob tem se zastavlja vprašanje, zakaj bi morali v rastline vnašati posamezne sestavine, ki jih s pravilnim in uravnoteženim prehranjevanjem lahko dobimo po naravni poti?

Vpliv GSO na biotsko raznovrstnost

Na novo vnešeni geni iz GSO se v naravnem okolju prenašajo na sorodne vrste, njihovega širjenja pa ni moč kontrolirati ali omejiti. Ko so GSO enkrat v okolju, se lahko razmnožujejo, mutirajo, itd … Pri GSO se potencialna tveganja za okolje od rastline do rastline razlikujejo. Odvisna so od tega, za kakšno spremembno genoma gre, kakšne divje sorodnike ali plevele ima GS rastlina na posameznem območju in kako bo njena uporaba vplivala na ptice, koristne žuželke in mikroorganizme.

Tveganja za nastanek alergij

Eden glavnih pomislekov proti uživanju GSO je povezan z možnostjo pojava alergij. Alergijske reakcije lahko pričakujemo v primerih, ko GSO zaradi novega gena tvori nov protein, ki je odpornejši na temperaturo in prebavne sokove v človekovem telesu.
Pred odobritvijo GSO strokovnjaki sicer ocenijo, ali bo novi protein pri ljudeh povzročil alergije, vendar so testi pomanjkljivi, ker temeljijo na primerjavi novega proteina z do sedaj znanimi povzročitelji alergij, ne morejo pa ugotoviti, ali v rastlini nastaja nova snov, za katero še ne vemo, da povzroča alergije. Dodatna težava pri odkrivanju alergij je, da se reakcije včasih pokažejo šele po daljšem času. Podatkov, ki bi potrdili ali ovrgli potencialna tveganja razvoja alergij, nimamo, ker sistematičnih raziskav na tem področju ni.

Razvoj odpornosti na antibiotike

Večina GSO, ki so prisotni na svetovnem tržišču, vsebuje označevalne gene, odporne na antibiotike. V kolikor se GSO uporablja za prehrano ljudi ali živali, obstaja možnost, da se v prebavnem traktu gen odpornosti na antibiotik prenese na bakterije. Tovrstna možnost je sicer majhna, potrdile pa so jo raziskave profesorja Patricea Courvalina iz Pasterjevega inštituta. Njegovo poročilo opozarja, da bo obsežno gojenje GSO občutno pospešilo že sedaj problematično vprašanje odpornosti bakterij.
Tveganje so prepoznali tudi v Evropski uniji in od leta 2004 zakonsko prepovedali uporabo genov za odpornost na antibiotike v organizmih, ki bodo namenjeni prehrani ljudi.

Položaj kmetov, ki pridelujejo GSO

Proizvajalci gensko spremenjenih semen so v raziskave in razvoj vložili veliko denarja in od svojega vložka pričakujejo dobiček. Zato so nove gene patentirali, tako da je vsaka rastlina, ki vsebuje take gene pod patentno zaščito, kmetje pa morajo pri nakupu semena plačati še licenčnino. Na ta način se povečuje odvisnost kmetovalcev od izbranega proizvajalca gensko spremenjenih semen, ki v nekaterih primerih hkrati proizvaja tudi ustrezne herbicide in insekticide. Poleg patentne zakonodaje je problem pri gojenju GSO tudi kontaminacija pridelkov na sosednjih poljih. Do prisotnosti GSO v konvencionalnih, ekoloških ali integriranih pridelkih pride zato, ker ne moremo omejiti prenosa cvetnega prahu in prenosa semen z vetrom. Do kontaminacije lahko pride tudi pri posojanju kmetijskih strojev. Problem take kontaminacije je še bolj izrazit, ker potrošniki zavračajo take pridelke, zato imajo gensko spremenjene poljščine nižjo ceno. Poleg tega je treba označiti vse izdelke, v katerih je nad 1 % gensko spremenjenih sestavin. Ekonomsko škodo lahko torej utrpijo tudi tisti kmetje, ki gensko spremenjenih organizmov ne želijo gojiti.

Najbolj razvpit primer kontaminacije z GSO se je zgodil kanadskemu kmetu Percyju Schmeiserju. Zaradi kontaminacije njegove oljne repice z gensko spremenjeno sorto, ga je podjetje Monsanto obtožilo kraje intelektualne lastnine.
Pri tem se odvetniki multinacionalnega podjetja niso prav nič niso ozirali na dejstvo, da Percy Schmeiser sploh ni želel gojiti gensko spremenjene oljne repice in je z kontaminacijo izgubil sadove 50-letnega dela na žlahtnenju lastnega semena.
Percy Schmicher je leta 2001 svoj primer predstavil v Državnem zboru RS, na javni razpravi o GSO, kjer je sodeloval kot povabljeni gost.

Raziskave in izkušnje kažejo, da soobstoj ni možen

Dosedanje izkušnje in študije kažejo, da soobstoj konvencionalnega ali ekološkega kmetijstva na eni strani in pridelave GSO na drugi strani ni mogoč, saj razmnoževanja in širjenje GSO v naravi ni možno kontrolirati. To tveganje najbolj ogroža ekološke kmete, katerih standardi prepovedujejo uporabo GSO v pridelavi in predelavi. Najbolj zanesljiva možnost, da se v prihodnosti izognemo težavam, ki bi jih utegnile nastati zaradi uporabe GSO, je njihova dosledna izločitev iz pridelave, predelave in uporabe. V tej smeri razmišljajo tudi pobudniki ideje, da se Slovenija skupaj z dvema pokrajinama v Avstriji (Koroško in Štajersko) ter dvema pokrajinama v Italiji (Benečijo in Furlanijo Julijsko krajino) proglasi za območje, kjer ne bi gojili GSO. Zamisel omenjene pobude je, da bi se skušali čim bolj približati ekološkemu načinu kmetovanja, saj se povpraševanje po tovrstnih pridelkih povečuje tako v Sloveniji kot tudi v Evropski uniji. Več o tem lahko izveste na spletnih straneh www.bioalpeadria.info .

Starlink je vrsta gensko spremenjene koruze, v katero so vnesli gen za tvorbo toksina iz bakterije Bacillus thurengiensis (Bt). V ZDA so jo odobrili za krmo, za prehrano ljudi pa ne zaradi suma, da bi morda lahko povzročila alergijske reakcije.
Kljub temu je koruza Starlink prišla v izdelke za prehrano ljudi. Njeno prisotnost so med drugim odkrili v koruznem čipsu številnih proizvajalcev, kar je povzročilo enega od največjih škandalov v zvezi z GSO v ZDA. Pod pritiskom javnosti so proizvajalci iz prodaje umaknili več kot 300 vrst koruznega čipsa in koruzne moke. Poleg tega je prišlo do odpovedi vladnega odkupa Bt koruze StarLink, ki je bila posejana na 140.000 hektarih. Nakupe so ustavili tudi uporabniki iz Japonske in drugi ključni kupci ameriške koruze.

Primer Bt koruze Starlink kaže, kako težko je ločevati GSO in konvenciolalne poljščine in kako obsežne so lahko posledice kontaminacije.

Slovenska zakonodaja na področju GSO

V Sloveniji področje GSO ureja Zakon o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi, ki povzema pravni red EU. Naš zakon ureja tako ravnanje z GSO v zaprtih sistemih (laboratorijih), kot tudi namerno sproščanje v okolje in dajanje na trg. Sprejet je bil leta 2002, vendar zaenkrat še ni operativen, saj niso bili sprejeti vsi zahtevani podzakonski predpisi.
Zakon predpisuje, da je potrebno pridobiti dovoljenje za namerno sproščanje GSO v okolje (na primer gojitev gensko spremenjenih poljščin). Pred vložitvijo prijave je potrebno opraviti oceno tveganja in izdelati načrt za primer nepričakovanega širjenja v okolje. Zakon natančno opredeli, kaj vse mora vsebovati prijava in kako poteka postopek za izdajo dovoljenja. V postopek izdaje dovoljenja je vključena tudi javnost, ki lahko sodeluje z dajanjem mnenj in pripomb, kar se objavi tudi v sredstvih javnega obveščanja.
Z novim letom bo v Sloveniji treba označevati tudi tiste izdelke, v katerih je več kot 1 % sestavin, ki so gensko spremenjene. Še bolj strog režim označevanja in sledljivosti, pa se obeta po vstopu Slovenije v EU, ko bo treba označevati tudi tiste izdelke, ki so le izdelani iz gensko spremenjenih organizmov, kljub temu, da gensko spremenjene sestavine v končnem izdelku ni več. Označevati bo treba tudi krmo, ki vsebuje gensko spremenjene organizme oziroma je bila iz njih izdelana.
Evropska zakonodaja je na tem področju med najboljšimi in najbolj celovitimi, poleg tega pa zaradi nasprotovanja držav članic od leta 1998 ni bilo izdano nobeno novo dovoljenje za uporabo GSO. Prav to pa je razlog, zakaj so se ZDA ob podpori Kanade in Argentine odločile na Svetovno trgovinski organizaciji vložiti tožbo proti EU, češ da slednja krši pravila proste trgovine.

JURE POGAČNIK, Umanotera,
slovenska fundacija za trajnostni razvoj

Srečanje obrtnikov in podjetnikov

Prvi decembrski četrtek so se v kulturnem domu zbrali moravški obrtniki in podjetniki, ki jih je povabila županja. Seznanila jih je z osnutkom razvojnega načrta občine za obdobje od leta 2004 do 2007, predsednik odbora OS za gospodarstvo Danijel Cerar je spregovoril o položaju obrti in podjetništva v občini in možnostih nadaljnjega razvoja ter predstavil bodočo industrijsko cono v Moravčah. Direktorica občinske uprave Sonja Vraz je seznanila navzoče z določili pravilnika o dodeljevanju posojil za pospeševanje razvoja obrti in malega gospodarstva na podlagi subvencioniranja obrestne mere v občini Moravče. Dejavnost Zavoda za razvoj družinskega in ženskega podjetništva Meta in PC kotička v Domžalah je predstavila svetovalka zavoda Saša Premk in obljubila pomoč zavoda na različnih področjih obrti in podjetništva.
Vsi navzoči so dobili v izpolnitev tudi anketne vprašalnike, s katerimi bodo predstavili svoja pričakovaja glede položaja obrti in podjetništva v Moravčah.
Najbolj vneti zapisovalci izrečenih besed so bili štirje - upamo - bodoči podjetniki oz. obrtniki iz šolskega podjetniškega krožka, ki so se pod vodstvom mentorice Maje Gerčar prav tako udeležili srečanja. Precej izkušenj je bilo izmenjanih v neformalnem delu, kjer je bila za udeležence srečanja pripravljena skromna pogostitev.

S.V.

EVROPSKA UNIJA BO KMETU REZALA TRD KOS KRUHA ZATO:

Odločimo se za dopolnilno dejavnost

Dopolnilne dejavnosti na naših kmetijah niso nič novega. Kmetje so se že od nekdaj ukvarjali poleg kmetovanja še z drugimi dejavnostmi, v začetku le za lastne potrebe (domača obrt, predelava pridelkov), pozneje pa tudi za trg, da so si izboljšali socialni položaj.

Še sedaj imajo dopolnilne dejavnosti **velik pomen za razvoj podeželja**, tako kot vse druge gospodarske dejavnosti. Vsaka dejavnost, ki pripomore h krepitvi ekonomskega položaja kmetij, zagotavlja tudi njihov obstoj, z njim pa ohranjanje kmetijske pridelave in tudi kulturne krajine. Ohranjanje poseljenosti je še posebno pomembno v hribovskih in gorskih območjih, ki se zaraščajo, krajina pa izgublja svojo kulturno podobo. V interesu naših lokalnih skupnosti in države bi moralo biti, da ohranjamo poseljenost in kmetijsko pridelavo. Dopolnilne dejavnosti se razvijajo ves čas, a v zadnjih letih je zanimanje zanje še mnogo večje. Pozna se vse slabši položaj kmetijstva in vedno manjša možnost zaposlitve zunaj kmetije. Tako se tudi v evropskih državah kakšnih deset odstotkov kmetov ukvarja poleg kmetijstva z drugimi dejavnostmi. Ker so na našem območju kmetije manjše in težavnejše razmere za kmetijsko pridelavo, že od nekdaj silijo kmeta v iskanje možnosti za dodaten dohodek.

Kmetje se pri nas odločajo za dopolnilne dejavnosti predvsem iz ekonomskih razlogov. Tako želijo pridobiti dodatni dohodek za zagotavljanje socialne varnosti oziroma izboljšati socialni položaj kmečki družini in torej bolje izkoristiti svoje stanovanjske in gospodarske prostore ter stroje, zaposliti proste delovne moči na kmetiji, izkoristiti znanje in spretnosti ter bolje vnovčiti svoje kmetijske pridelke.

Pri nas se na kmetijah razvijajo dopolnilne dejavnosti, ki so tesno povezane s kmetijsko pridelavo. To so predelava in prodaja kmetijskih pridelkov in izdelkov, domača obrt in turistična dejavnost na kmetiji, kjer gre tudi za prodajo povečini doma pridelane hrane in izrabo razpoložljivega obrata.

Tudi v »Moravški dolini« oziroma v Občini Moravče imamo registrirane turistične kmetije. Zanimanje za turizem na kmetiji in tudi za druge dopolnilne dejavnosti na kmetij zelo narašča. Vedno težje je najti službo zunaj kmetijstva, zato se vsi, ki imajo možnost na kmetiji in malo »podjetniške žilice« odločajo, da si pridobijo nekaj prihodkov še iz dopolnilnih ali dodatnih dejavnosti na kmetiji. **Tisti, ki se zato odločate, ste ponavadi tudi zelo uspešni.** Izkoristila bom priložnost in pohvalila gospo Ivanko Kocijančič, ki se poleg dela na njeni turistični kmetiji vedno udeležuje še zahtevnih strokovnih tekmovanj in ocenjevanj in dosega zelo lepe rezultate. Tako je v letošnjem letu prejela dve bronasti medalji na »Dobrotah slovenskih kmetij« na Ptuju in sicer za krompirjev kruh in hruševo žganje. Zelo dobro pa se je odrezala tudi na Zboru turističnih kmetij na Bledu, kjer je na tekmovanju priprave pogrinjkov za dve osebi in pripravi ajdovih žgancev dobila srebrno medaljo.

Vsem, ki se odločate za dodaten vir zaslužka v obliki dopolnilnih ali dodatnih dejavnosti, svetujem, da nas že na začetku vašega dela povprašate za nasvete in z veseljem vam bomo priskočili na pomoč. Zelo pomembno je, da so pri nastajanju oziroma pred registracijo dopolnilne dejavnosti na kmetiji, upoštevani vsi pogoji in predpisi, ki jih predpisuje zakonodaja. Pomembno je, da se že pred registracijo dejavnosti uskladijo zahteve projektantov, inšpektorjev, UE..., saj je potem težje odpravljati pomanjkljivosti, ki jih pri gradnji ali opremi zelo hitro lahko naredimo.

Takšne in podobne izdelke pripravljajo članice društev podeželskih žena in deklet. Za enkrat se pojavljajo le na kulinaričnih razstavah, lahko pa bi jih tudi uspešno tržile.

Upam, da sem vas s tem člankom vzpodbudila k razmišljanju in morda se boste odločili, da tudi vi najdete primerno rešitev za dodaten vir zaslužka na vaši kmetiji. **Če boste imeli kakšno vprašanje na to temo, me lahko pokličete na telefonsko številko: 01/899-50-13 ali 041/310-176 (Kmetijska svetovalna služba Litija).**

Ker pa se približujejo prazniki, želim vsem občanom obilo družinskega razumevanja in osebne sreče v prihajajočem novem letu, vsem kmetom pa obilno letino.

SONJA ZIDAR URBANIJA, univ dipl. ing. kmet.
Svetovalka za dopolnilne dejavnosti in delo z društvi

Kmetija odprtih vrat Pri Mežnarjevih vabi v prazničnih dneh na sproščujoče pohode in obisk njihove kmetije, kjer boste postreženi z dobrotami iz domače kuhinje.

Vsem obiskovalcem, občanom in občankam želimo mirno praznovanje, v letu 2004 pa obilo zdravja, veselja in sreče.

Pri nas ste vedno dobrodošli,
Družina Kocjančič, Katarija 7

Termit odprl novo poslovno stavbo

TERMIT d.d. Domžale je bilo ustanovljeno leta 1960 in ima dolgoletne izkušnje pri načrtovanju, proizvodnji in uporabi kremenovih peskov in pomožnih livarskih sredstev.

Po večkratnih organizacijskih spremembah ima danes dva obrata in upravo.

V obratu Ilpos v Ihanu je letna proizvodnja 5.000 ton pomožnih livarskih sredstev, katere delimo na kemične in nekovinske livarske proizvode.

Vesele praznike
in srečno novo leto 2004!
TERMIT
SIQ
CERTIFIKAT št. 110
ISO 9001
Rudarsko podjetje kremenovih peskov in oplemenitenje nekovin d.d.
Ljubljanska c. 18
1230 Domžale
SLOVENIJA

Uporabljajo se pri proizvodnji jeklene in sive litine ter barvnih kovin v livarnah, jeklarnah in železarnah.

V obratu Peskokopi v Moravčah je proizvodna kapaciteta 350.000 ton kremenovih peskov letno. Kremenov pesek je pran, klasiran, atriran, sušen, sejan, oplaščen in oljni. Proizvedeni kremenovi peski se uporabljajo v livarstvu, železarstvu, gradbeništvu, športno rekreacijskih objektih in drugje.

Uprava podjetja je do sedaj imela poslovne prostore v Domžalah. Po dolgoletnih željah in zadnja leta tudi potrebah so delavci ob zaključku leta 2003 pridobili nove prostore v na novo zgrajeni poslovni stavbi v Drtiji.

Z graditvijo nove poslovne stavbe smo pričeli v mesecu marcu letošnjega leta in z dobro izbranimi in sposobnimi izvajalci projekt izpeljali do začetka decembra in jo 8. decembra tudi uradno predali namenu.

Termit s tem ohranja pomemben položaj v Moravški dolini, saj je to edina industrija, ki je stabilna in zna prisluhniti potrebam posameznikov iz kolektiva, potrebam društev, občine in širšega okolja.

Zaposlenim in vodstvu Termita lahko le čestitamo in zaželimo veliko poslovnih uspehov.

M.H., foto Janez Otrin

mig d.o.o.
market_inženiring_storitve gradbeništvo
• IZDELAMO VAM URBANISTIČNO IN PROJEKTNO DOKUMENTACIJO IN ZA VAS PRIDOBIMO TUDI GRADBENO DOVOLJENJE
• SVETUJEMO PRI PRODAJI IN NAKUPU ZEMLJIŠČ ALI NEPREMIČNIN
• VRŠIMO PROJEKTANTSKI, IZVAJALNI IN STROKOVNI NADZOR
• SVETUJEMO PRI NOVOGRADNJAH ALI ADAPTACIJAH
NA VOLJO STAVBNE IN KMETIJSKE PARCELE. MOŽNOST TAKOJŠNJE GRADNJE NA LEPI LOKACIJI V MIRNEM OKOLJU
M MIG d.o.o. VEGOVA 1, MORAVČE _ INFORMACIJE: 01 723 12 08 _ PONUDBE: fax 01 723 15 66 e-naslov: MIG.CD@SIOL.NET

PGD Krašce: Uspešni ob izteku leta 2003

December je poseben čarobni mesec pričakovanj, čas praznovanja in vpogleda nazaj v delo, ki smo ga opravili skozi leto.
Za PGD Krašce je to leto ob 65. letu obstoja, leto pomembne pridobitve in uspehov, oziroma doseženih rezultatov.
Ob koncu leta 2002 sem v članku zapisal "Naš veliki plan za leto 2003 - nabava avtomobila". Ta plan smo v celoti izpolnili in 16. avgusta smo imeli ob 65. obletnici gasilskega delovanja v Krašcah slovesen prevzem in blagoslov novega orodnega vozila, o čemer pa smo obširneje že pisali v avgustovsko-septembrski številki.

Dotakniti pa se velja še nekaj glede financiranja investicije avtomobila in gasilske nadgradnje - predelave v gasilsko orodno vozilo. Po sklepu, ki smo ga sprejeli na upravnem odboru, je bil vsak član gasilec, ki ima dohodek, prostovoljno "dolžan" prispevati 19.000 SIT. Odziv je bil soliden, saj je ta znesek vplačalo preko 90 % članov. Sicer smo zadnjih pet let namensko varčevali za novo vozilo, tudi s pomočjo raznih sponzorjev, donatorjev in krajanov. Nekateri od njih so se res velikodušno odzvali.
Iz občinskega proračuna smo v dveh letih za namen nabave vozila prejeli 8.500.000 SIT, od GZ pa 500.000 SIT. Vsota skupnega plačila je znašala, za avto 6.732.942,52 SIT in za nadgradnjo 6.879.788,47 SIT. Sami smo prispevali za avto 1.732.942.52 SIT, kar je 25.7 % in za nadgradnjo 2.879.788,47.SIT, kar je 41.9 %.
Tako smo želeli dobrohotno prikazati naš doprinos!

Obračun po veselici je pokazal, da smo nekaj pa le zaslužili, čeprav so časi, ko tovrstne gasilske prireditve finančno niso več zanimive. Za ta denar smo nabavili gasilsko opremo: 4 komplete delovnih oblek, 120 m gasilskih cevi in specialni ročnik za brizganje Turbo - AWG, v skupni vrednosti 290.000 SIT.
V društvu se zavedamo, da sama gasilska tehnika še ni vse. Redno usposabljanje aktivnih operativcev izvajamo vseskozi, tako da je pripravljenost za akcije na nivoju.
Velik poudarek dajemo našemu podmladku, od katerih se pričakuje, da bodo naši vzorni nasledniki, kar že tudi dokazujejo.....
Na letošnjem mladinskem tekmovanju, ki se je odvijalo v Jevnici, za vsa društva iz gasilskih zvez: Litija, Šmartno pri Litiji, Kamnik, Domžale, Komenda, Mengeš, Lukovica in Moravče, to je celotna vzhodna Ljubljanska regija, imenovana Ljubljana III. Med vsemi ekipami iz teh zvez, so naši mladinci osvojili prvo mesto in tako osvojili prehodni regijski pokal.
Dobro so se uvrstile tudi mladinke, na 4. mesto in pionirji na 16. mesto. Z vsemi rezultati smo lahko zadovoljni, saj je bila med ekipami iz kar 35 društev huda konkurenca.
Na mladinskem kvizu v okviru GZ Moravče pa smo med petimi ekipami dosegli 2. mesto.

Tako kot verjetno vsi krajani si tudi gasilci želimo čim več delovanja v skrbi za preventivo, preprečevanje in usposabljanje. Enkrat je letos žal šlo tudi zares. Na Imenjah je prišlo do požara, koder smo uspešno intervinirali na samem požaru, da je bil pogašen in naslednji dan še prostovoljna pomoč lastniku pri pospravljanju na požarišču.. Bili pa smo prisotni še na nekaj manjših požarih in drugih intervencijah.
V oktobru - meseca požarne varnosti - smo z novim vozilom tudi uradno izvedli prvo vajo. Primer: notranji in zunanji požar na gospodarskem objektu na Selu. Vse je potekalo po planu pod uspešnim vodstvom poveljnika. Ko smo na koncu opravili strokovno analizo, smo spoznali, da bo uspešnost interveniranja oziroma gašenja v primeru požara nedvomno veliko bolj učinkovita.

Kot vsako leto, bomo tudi letos pred božično novoletnimi prazniki obiskali vse krajane našega požarnega teritorija. Osebno vam bomo zaželeli vse NAJ v novem letu, prinesli koledar in še majhno presenečenje.

Zadovoljstvo po izpeljani vaji na Selu pri Novaku.

Pionirji veseli pred tekmovanjem, kot je videti, so tekmovali tudi v izvirnosti pred fotoaparatom. In prav je tako, kajti sproščenost je pot k uspehu.

Mladinke pa so se bile pred nastopom bolj zamišljene. Tako so se skoncentrirale in tudi uspel. Dosegle so odlično 4. mesto.

In to so naši mladi zmagovalci z mentorji. Osvojiti regijski pokal pa res ni "mačji kašelj". Zadovoljne so tudi mladinke.

GASILSKA ZVEZA MORAVČE
želi vsem občankam in občanom občine Moravče vesele božične praznike in varno leto 2004.
NA POMOČ!

Želimo Vam vesele božične praznike, zdravja in sreče ter mirno in varno leto 2004

JOŽE KLOPČIČ, PGD Krašce

Mladinska ekipa PGD Peče osvojila 3. mesto

Vsako društvo ali organizacija, ki nima dobrega podmladka, se prej ali slej znajde v situaciji, ki je lahko usodna za obstoj. Tudi pri mladinski komisiji GZ Moravče se tega zavedamo, zato želimo z vključevanjem mladine v kakršne koli aktivnosti tako nadaljevati.
Mladinska ekipa pri PGD Peče, ki jo že vrsto let uspešno vodi mentor Tone Stenko, je tudi letos dokazala, da je na področju iz znanja, ki se zahteva na kvizu res najboljša v GZ Moravče. Katarina Stenko, Lucijan Strehar in Ajda Lalič so 21 novembra v Dobu na kvizu regije Ljubljana III. tekmovali za Gasilsko zvezo Moravče. Tudi tokrat uspeh ni izostal, saj so v hudi konkurenci osvojili 3. mesto. Škoda le, ker take prireditve niso dovolj obiskane iz " Moravške doline", ki od Doba ni tako oddaljena, je bila udeležba res preskromna.
Gasilsko društvo Peče, katero v letu 2004 slavi 70 let obstoja in delovanja, je na pravi poti.
Iskrene čestitke v imenu Mladinske komisije GZ Moravče, tako mentorju Tonetu Stenku, ki mora za take uspehe vlagati svoj trud in veliko časa ter mladim tekmovalcem, katerim naj bo to vzpodbuda za nadaljnje delovanje v društvu.

JOŽE KLOPČIČ, foto Tone Stenko

Dobrotnik ovekovečen v običaju miklavževanja

December je mesec dobrih mož, iskric v očeh naivnih otrok in starega izročila, ki pridobiva na svoji sporočilnosti.
Prvi dobrotnik sv. Miklavž se je pomudil v vseh krajevnih skupnostih ter razveseli najmlajše občane. Povsod so ga spremljale tudi črne zverine, ki pa jih je dobri Miklavž znal ukrotiti in držati v primerni razdalji. Nekaterim večjim otrokom, ki so se zavedali, da vse pa le ni bilo prav, so se tresle hlače. Gledališke igrice, ki so jih otroci spremljali pred prihodom Miklavža, so svarile pred slabim in spodbujale k dobremu. Upajmo, da otroci le niso bili preveč želni daril in so prisluhnili dobronamirnim zgodbam. V Moravčah je igrico pripravila dramska skupina KID Limbar, v Pečah so gostovali mladi gledališčniki z Vač, ponekod pa se je Miklavž kar sam oglasil, kot na Limbarski gori.
Na vrh sv. Miklavža pa se je sam Miklavž povzpel 7. decembra, kjer je ob asistenci DPM obdaril vse obiskovalce svete maše, če že ne z vrečko daril pa s skodelico toplega napitka in nepogrešljivimi miklavževimi piškoti.

MAL

Miklavževanje na Vrhpoljah

Dramska skupina KD Vrhpolje je pod vodstvom Natalije Brodar, 10. 12. 2003, organizirala letošnji obisk sv. Miklavža. Številnim obiskovalcem so predstavili igrico, otroci pa so poklicali sv. Miklavža. Miklavž je kar 80 otrokom prinesel bogata darila.

PS.; Miklavž pa bi lahko obdaril tudi sv. Petra, ki je po odru že drugo leto zapored hodil brez čevljev.

FANI PAČNIK

Miklavž letos tudi na Limbarski gori

Miklavž nam je letos sporočil, da bo obiskal tudi Limbarsko goro. Ker je vedno več urejenih cest, lahko hitreje potuje in tako lahko podnevi obišče več krajev. Naši otroci so se tega zelo razveselili in težko pričakovali dan Miklavževega obiska. Končno je napočil petek, 5. december, ko so se skupaj s starši zbrali v gostilni Urankar. V veselem pričakovanju, pomešanim s strahom in zaskrbljenostjo, če so bili dovolj pridni, so zrli v duri. Ko je končno vstopil v spremstvu dveh parkeljnov, so obnemeli. Vendar pa jih je prijazno nagovoril in takoj so postali pogumnejši. Lepo so zmolili Sveti angel, za kar so si prislužili pohvalo, pa tudi parkeljna je Miklavž poslal ven, saj pri tako pridnih otrocih nista imela kaj iskati. Šele takrat so si mnogi oddahnili. Miklavž jim je nato razdelil darove, ki so jih za njih pripravili angeli in vsakemu je namenil nekaj lepih besed. Najpogumnejši so mu tudi zapeli, na koncu pa so se vsi z njim še slikali.
Ker pa ga je čakala še dolga pot, se je moral takoj posloviti, obljubil pa je, da drugo leto spet pride in tako še povečal veselje v otroških srcih in njihove očke so še bolj zažarele.

F. TOMAN

Abonma privabil stalne odjemalce kulturnih dobrin

Prodaja abonmajskih vstopnic je za naš kulturni prostor novost. Izjemno ugodna cena petih predstav je prepričala okoli 70 ljubiteljev gledališča, da so si kupili vstopnice za vseh pet abonmajskih predstav. Zbrali so se res iskreni ljubitelji gledališča. Presenetljivo pa je, da ta ponudba ne »ustreza« prav tistim, ki krojijo življenje v lokalni skupnosti.

Prva abonmajska predstava dramske skupina Kulturnega društva Geoss z Vač z naslovom Burka o jezičnem dohtarju je dodobra nasmejala publiko..
Razmeroma staro gledališko delo, ki datira v 15.stoletje je v besednem delu postreglo s dialogi, ki so bili vseskozi izvajani v verzih. Na svojevrsten način se je prikazala posebnost človeških karakterjev, ki tudi danes niso drugačni. In marsikdo je v burki našel delček svojega obraza, obraza današnjega časa.
V šaljivi obliki je oživela zgodba o oguljufanem goljufu, ki je na koncu predstave doživela potrditev starega slovenskega pregovora: kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade.
Preprosta in domača zgodba s krepkimi risanimi značaji je vsem obiskovalcem predstave nudila razpoloženje, ki ga je ob spremljanju odrske igre po svoje doživel vsak sobotni obiskovalec po svoje.
Nastop 6 igralcev je gotovo odlikovala govorica telesa, obraza in giba. Z neposrednostjo stopnjevana, včasih kar vsiljiva do gledalcev je besedno in položajsko komiko le še nadgrajevala in marsikdaj z gibanjem povzročila več smeha kot z besedo. Še nekaj pa je igri dajalo večjo vrednost; ljudsko petje in uporaba različnih narečij, te pojoče govorice, ki je je le še malokdo vešč.

Še se lahko vstopite na vlak smeha in dobrega razpoloženja z nekaj zrnci soli; že 31.januarja, ko se bomo smejali Partljičevim domislicam.

MAL

Moški pevski zbor obvešča občane, da je prenehal s petjem na pogrebih

Pevci pogrebnega moškega pevskega zbora pod vodstvom Mira Capudra iz Moravč so se odločili, da bodo prenehali peti na pogrebih v Moravčah. In kaj jih je vodilo k tej težki odločitvi po skoraj štiridesetletnem prepevanju ob slovesu od občanov, starih in mladih, verujočih in neverujočih?
Največ je k temu pripomoglo vedenje domačega župnika, ki je pred skoraj desetimi leti odredil ali morda sam zaklenil vrata, ki vodijo na cerkveni kor. Vseskozi so se pevci počutili manjvredne, neenakopravne, hkrati pa so se čudili občanom, ki so ob tem dogodku samo šepetali, niso pa zahtevali odprave dejanja, ki so ga sicer obsojali. Žal se vse pogosteje upamo kritizirati le ravnanje javnih uslužbencev državne ali lokalne skupnosti in raznih zavodov.
Kot drugi razlog za odpoved petja na pogrebih so pevci navedli tudi nemogoče določanje časa pogrebov predvsem v zimskem času.
V dandanes ni mogoče zapustiti službe zaradi petja na pogrebu, prav tako pa tudi ob vsakem času ni mogoče vzeti uro ali dve dopusta.
Tretji in morda največji razlog pa je samovolja posameznika, zaradi katerega pevci ne morejo zapeti svojemu stanovskemu kolegu niti ene pesmi v domači cerkvi, ne glede na to, da je nešteto ur svojega časa posvetil tudi petju v božjo čast.
Ob prenehanju petja se pevci zahvaljujejo vsem, ki so jih v zadnjih štirih desetletjih povabili, da so sodelovali s svojo pesmijo pri slovesu od svojih sorodnikov, znancev ali prijateljev pa naj si bo to v dežju ali ob poletni vročini, v nedeljo ali na praznični dan. Svoje pevsko poslanstvo so jemali z vso odgovornostjo. V primeru, da so nehote storili kakšno napako, pa prosijo, da jim oprostite.
S tem obvestilom pevci ne želijo izzvati obsodb ali kritik. Vsekakor pa bodo odgovorili na morebitna pisanja, ki ne bodo ustrezala resnici.

Po pogovoru s člani pevskega zbora članek zapisala Bojana Dorič.

Na Vrhpoljah šranganje po stari slovenski navadi

Ena izmed jesenskih sobot je bila na Vrhpoljah zelo živahna, saj so vaščani pripravili tradicionalno šranganje. Vse je potekalo po starih običajih. Mladeniči so za nevesto, ki jo je ženin odpeljal iz rojstne vasi, zahtevali odkupnino že ob odhodu iz hiše, za ceno pa so se po napornem pogajanju dogovorili ob šrangi - oviri, ki so jo vaščani postavili pri župnijski cerkvi.
Nevesta Maja Uštar in ženin Peter Svetlin sta se nato odpeljala v grad Tuštanj, kjer sta kot prvi par dahnila »Da« v prenovljeni poročni dvorani pred županjo Ljudmilo Novak, cerkveni obred pa je opravil vrhpoljski župnik Vincencij Čampa v grajski kapeli.
V tej jeseni sta kar dve Vrhpoljčanki s svojima ženinoma začeli skupno življenjsko pot: Maja Uštar z ženinom Petrom Svetlinom in Jelka Lebar z ženinom Primožem Lavričem.
Izkupička obeh šranganj so vaščani konec novembra skupaj z obema novoporočenima paroma »spremenili« v večerjo v gostilni Frfrau. Takšna navada sicer ni prava po stari šegi, je pa za današnji čas nadvse primerna, saj se imajo vaščani vsaj takrat čas usesti za mizo in kakšno modro reči.

po zapisu JOŽETA NOVAKA

šranganje Maji in Petru

gasilska fotografija z večerje vaščanov

Planinsko društvo Moravče: Peš na Gorjušo

PD Moravče je 22.11. organiziralo pohod. Udeležili smo se ga tudi člani planinskega krožka OŠ Jurija Vege Moravče. Obiskali smo Železno jamo – pravi mali biser Gorjuše. Tu nas je pričakal vodnik, jamar, gospod Božo Stupica.

V Jamarskem domu smo si najprej ogledali bogato speleološko zbirko najlepših kapnikov, ki jih je društvu odstopil Prirodoslovni muzej v Ljubljani. V speleološki zbirki so predstavljene vse oblike kapnikov in sige, ki obstajajo v naših jamah ter se razlikujejo po načinu nastanka.

Ogledali smo si Robičevo zbirko, imenovano po Simonu Robiču, ki je bil kaplan v Dobu v letih 1856-1859 ter znan naravoslovec, katerega pozornost so vzbudile jame okoli Doba. V omenjenih jamah je našel posebno vrsto slepih hroščev - robičev (tako so jih poimenovali strokovnjaki). Bogata arheološka zbirka vsebuje najdbe iz Babje in Mokriške jame. V Babji jami so našli razbite kosti živali in orodje ledenodobnega lovca.

Zelo nas je pritegnila zbirka slamnikarstva, skrbno urejena razstava razvoja slamnikarstva na območju Domžal. Zbirka predstavlja pletenje kit, ročno šivanje, pripomočke, ki so jih rabili, končne izdelke, izdelovanje slamnikov in podobno. Odšli smo še do Železne jame. Vodnik nam je opisal izvor imena »Železna jama«. Jama ima dve dvorani, ki sta med seboj povezani z rovom in z mostovi.

Obe povezuje dolga ožina z vidnimi sledovi vodnega toka stropa in tal. Voda tukaj ponikne. Občudovali smo stalagmite, stalaktite, ponvice, ter manjše zavese. Neverjetno si je bilo od blizu ogledovati jamske »prebivalce« – netopirje. Vodnik Božo nam je izredno natančno opisal način življenja teh zimskih zaspancev. Mladi planinci bi jih najraje prebudili.

Sprehod po jami, poln lepih vtisov, je prehitro minil. Čakala nas je malica iz nahrbtnika, saj smo bili že pošteno lačni. Sledila je pot proti domu. Planinci smo bili povabljeni na krajši oddih pri kolegici ga. Inge Ivartnik in Marku. Postregla nam je z dišečo kavo, ki nam je dobro dela, mladi planinci pa so se preizkusili v plezalnih veščinah.

Planinski pohod smo nadaljevali do Svete Trojice in nato prišli do Tuštanja. Nekateri najmlajši so bili že pošteno utrujeni. Za varen in prijeten pohod sta med drugim poskrbela vodnika g. Leon Lavrič in g. Marijan Gril. Seveda ne smem pozabiti tudi mamic, ki so skrbno spremljale planince. Res lepo doživet dan, pa čeprav s soncem nič kaj obsijan.

ANTE PAJK,
mentor planinskega krožka

Petič na pohodu od Litije do Čateža

8. novembra je bil, kot vsako leto, tradicionalni pohod od Litije do Čateža. Bilo je hladno, deževno jesensko jutro. S Slavkom Cerarjem, vodnikom PD Moravče, sva se odpeljala do Litije. Tu se je zbralo že veliko popotnikov-planincev. Pot smo nadaljevali po naši standardni smeri. Kljub slabemu vremenu (pot je bila blatna, bili smo mokri) je bilo vzdušje izredno lepo.

Levstikova pot je nastala 1987. Letos smo izbirali med dvema severno in južno traso popotovanja. Nekateri so izbrali novo, južno traso Levstikove poti, ki vodi skozi Ježni Vrh, Vinji Vrh in Poljane ter skozi Sevno, Gornji in Kamni Vrh proti Moravčah (Čatežu). Druga trasa je bila severna.

Izhodiščna točka oziroma zbirno mesto je bilo v Litiji. Prvi del poti se delno pokriva z Badjurovo krožno potjo. Od Šmartna nadaljujemo na Slatno. Nekoliko kasneje pot pelje skozi gozd do Jelše. Po odprtem slemenu z lepim razgledom pridemo do zaselka Rodni Vrh. Od tu sledi bolj strma pod do vasi Liberg. Sledi še nekaj strmin do vasi Preska, kjer je odcep za Tisje. Prišli smo v Moravče. Tu smo se ustavili pri hiši Tone Zidarjeve, kamor je zahajal Levstik. Iz Moravč smo nadaljevali pot proti Čatežu. Ko se je Levstikova pot ločila od glavne poti, smo pri Grmadah pot nadaljevali po gozdu vse do Gobnika. Pred prihodom v Moravče smo se pred Gabrovko srečali planinci severne in južne trase ter skupaj nadaljevali pot do cilja.

Ustavili smo se na kontrolnih točkah, kjer smo dobili žige. Prijazni domačini omenjenih krajev so dobro pripravili in ponudili svoje izdelke – domače okusne dobrote. V Moravčah (beri pri Gabrovki) smo dosegli cilj. Res pa je bila letos organizacija drugačna.

Tako nas je veliko pohodnikov vztrajalo, da nadaljujemo pot na Čatež. Prispeli smo do Čateža. Tudi tukaj je bil organiziran lep kulturni program. Ker je bil pohod v času martinovanja, so tukajšnji vinogradniki predstavili »svoja vina«.

Vzdušje je bilo enkratno. Srečali smo se planinci z vseh koncev Slovenije, že kar stari znanci in prijatelji. Zaželeli smo si, da se drugo leto ponovno snidemo na Čatežu.

ANTE PAJK

Martinovali v Lenartu v Slovenskih goricah

Kar 50 upokojencev se je malo pred praznikom sv. Martina udeležilo nakupovalnega izleta v Lenti na Madžarskem. Izlet smo zaključili v znani gostilni Sonje Potvar v Lenartu v Slovenskih Goricah z obilnim domačim kosilom. Po obedu smo prisostvovali blagoslovu novega vina in z njim nazdravili svetemu Martinu. Ob dobri kapljici smo upokojenci prijetno pokramljali in potarnali nad vsakodnevnimi težavami. Skrbi pa je pregnala harmonika, ob zvokih katere smo veselo zaplesali in zapeli.

Da je bil naš izlet prijeten in uspešen, gre še posebna zasluga vodički Sonji Sever in vozniku Janezu ter harmonikarju Lipetu Štefanu.

Izletniška sekcija DU Moravče vsako leto organizira veliko izletov po Sloveniji in zamejstvu, ki se jih povprečno udeleži 35 izletnikov. Povsod, kamor pripotujemo, smo dobrodošli in ogledamo si turistične znamenitosti. Da se imamo prijetno, ni potrebno posebej poudarjati. Na željo upokojencev bo tudi leto 2004 ostalo takšno.

po zapisu JOŽETA NOVAKA

Vrhpoljska vesela jesen

Prostovoljno gasilsko društvo Vrhpolje je, 15. 11. 2003, organiziralo tradicionalno prireditev VRHPOLJSKA VESELA JESEN. Ljubitelji narodnozabavne glasbe so lahko uživali ob zvokih različnih ansamblov: ansambel Tineta Stareta, Gamsi, Rokovnjači, Prjatli, ansambel Mlaj. Poslušalcem pa sta zaigrala tudi dva mlada harmonikaša iz domačih logov – Alen Cerar in Peter Merela. Obiskovalci so se po zaključni prireditvi lahko zavrteli ob zvokih Gamsov, za pijačo in jedačo pa so poskrbeli domači gasilci. Druženje se je zavleklo še dolgo v noč.

FRANCKA PAČNIK

Veterani izvolili novi izvršni odbor

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Moravče je izvolilo novo vodstvo območnega združenja. Pred štirimi leti smo v Moravčah ustanovili območno združenje veteranov vojne za Slovenijo. V dobrih štirih letih je združenje postalo zelo pomemben član Zveze veteranov vojne za Slovenijo.
Veteranska organizacija je v teh letih prehodila trnovo pot, da je postala organizirana celota, ki je prepoznavna v naši družbi. Naše združenje ima edino v Sloveniji svoj veteranski postroj, saj ima dvajset članov svečano veteransko uniformo. V letu 2002 je bilo našemu območnemu združenju dodeljena organizacija glavnega zbora Zveze veteranov vojne za Slovenijo. V veteranski organizaciji smo zadovoljni s svojim delom. Zbor veteranov je ocenil delovanje združenja kot zelo uspešno. Predsednik nadzornega odbora, mag. Miran Zajc, je poudaril, da je bilo delo v preteklih štirih letih v skladu s pravili združenja. Veterani so pri predlogu članov za nove organe združenja poudarili, da ni potrebno menjati člane v organih vodstva.
Za predsednika OZVVS Moravče je bil soglasno ponovno izvoljen Vito Cerar, podpredsednika Franc Podržaj, sekretarja Mirko Kržišnik, praporščaka Bojan Merela in za predsednika nadzornega odbora mag. Miran Zajc.
Plan dela za obdobje 2003-2007 je zelo obsežen. Predvsem bo poudarek pri ohranitvi in širitvi tradicije osamosvojitvene vojne in časa organizacije maneverske strukture narodne zaščite. (MSNZ).

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Moravče vam želi vesele božične praznike in zdravo, uspešno in srečno novo leto 2004, ki bo leto velikih sprememb za našo državo.

OZVVS Moravče

Občinsko združenje borcev in udeležencev NOB v letu 2003

Občinsko združenje borcev in udeležencev NOB je v letu, ki mineva, aktivno delovalo na področju ohranjanja tradicij narodnoosvobodilnega boja.
V mesecu aprilu so borci organizirali spominsko svečanost v gozdu nad Remzovo domačijo v Češnjicah, osrednja prireditev pa je bilo vsekakor spominsko srečanje v Hrastniku, ki se ga je udeležilo rekordno število borcev in izgnancev ter ostalih občanov, ki ne želijo pozabiti grozot druge svetovne vojne, iz katerih se učijo tudi kasnejši rodovi. V nepozabnem spominu je ostal obisk dr. Vekoslava Grmiča v Hrastniku. Sicer pa je Občinsko združenje borcev NOB v okviru aktivnosti obnovilo spomenik v Hrastniku in na Vrhpolju, ob 1. novembru pa so se tiho poklonili spominu na vse mrtve v II. svetovni vojni. V iztekajočem se letu se bodo spomnili ostarelih in bolnih članov, jih obiskali in jim prenesli dobre želje vseh članov OO ZB NOV.
Občinsko združenje NOB šteje preko sto članov, v zadnjem letu pa so sprejeli tudi nekaj novih, kajti le tako bodo tradicije NOB lahko preživele nenehna prizadevanja za drugačen pogled na narodnoosvobodilni boj. Tako kot so bili borci odločilni pri snovanju nove države med drugo svetovno vojno, tako so odločno podprli tudi plebiscit o samostojnosti nove države Slovenije.
Ob zaključku leta vsem občanom želijo veselo praznovanje božičnih dni, ponosno praznovanje dneva samostojnosti, v novem letu 2004 pa vsem obilo sreče in zdravja, hkrati pa vabijo vse svobodomiselne ljudi, da se včlanijo v njihovo organizacijo.

M.B.

Zbor članstva ZLSD

V sredo, 3. decembra smo imel člani območne organizacije ZLSD Domžale zbor članstva v gostilni Furman v Lukovici. Povabljeni so bili tudi predstavniki Zveze borcev NOB.

Dnevni red je bil zelo obsežen. Izvolili smo delovno predsedstvo, katerega član sem bil tudi sam.. Predsednik ZLSD mag. Mirjan Trampuž je podal izčrpno poročilo za leto, ki se poslavlja. V poročilu je navedel vse opravljeno delo območne organizacije.

Seznanjeni smo bili tudi s finančnim poročilom v letu 2003 in ga potrdili. Sledilo je finančno poročilo, pregled interesnih organiziranosti ter poročilo o delu pokrajinske organizacije OB Ljubljana.

Predsednik nam je predstavil program dela za leto 2004. Cilji so: vzpodbujanje dela v nekaterih občinskih organizacijah, aktiviranje članstva, delo v občinskih svetih, sodelovanje z drugimi strankami, organiziranje okroglih miz in javnih debat, vključevanje v dela medobčinskih in republiških organov stranke, oživeti delovanje Foruma svétnikov, zagotavljati stalno pomoč Mlademu forumu in izpeljati državnozborske volitve.

Sledilo je poročanje predstavnikov stranke o delu v posameznih krajih.

Mag. Mirjan Trampuž pa je članstvo razveselil z objavo, da je na vrsti podelitev priznanj zaslužnim članom. Priznanje ZLSD za Moravče je dobil g. Martin Rebolj, za kar mu osebno čestitam! Tov. Mira Zemljič pa je članstvu predlagala, da bi bilo lepo, da se pošlje čestitko tov. Janezu Stanovniku za izvolitev predsednika Zveze borcev NOB Slovenije.

Seveda pa moram pohvaliti organizatorja – Območno organizacijo ZLSD Domžale, saj nas je prijetno presenetil z okusno večerjo, ki je sledila po uradnem delu. Vzdušje je bilo prijetno, saj smo že vrsto let stari znanci in dobri prijatelji - tovariši. Zabavali smo se ob zvokih ansambla Vrhovec in veselo zaplesali.

Območni organizaciji ZLSD Domžale in vsem njenim članom želim veliko uspeha pri delu. Z novim elanom v prihajajoče leto!

ANTE PAJK, ZLSD

Občni zbor Društva diabetikov Domžale

Društvo diabetikov vključuje bolnike, svojce, prijatelje in druge ljudi iz občin Domžale, Lukovica, Mengeš, Moravče, Trzin in se nahaja v Zdravstvenem domu Domžale.

Vsako leto pregledamo in ocenimo naše delo. Letos smo se 18. novembra ob 16. uri zbrali na 17. rednem občnem zboru v Gostišču Kovač na Količevem.

Vse prisotne je najprej pozdravil predsednik Franc Hrovat. V nadaljevanju je povedal, da je društvo v celoti izpeljalo program, ki si ga je zastavilo lani ob tem času. Pohvalil je vse, ki so pri tem sodelovali. Največ članov je poslušalo predavanja o zdravi prehrani in bolečini v prsih. Z zaskrbljenostjo pa ugotavlja, da se je na vabilo 250 diabetikom, ki niso člani našega društva, na predavanje o ustrezni prehrani za sladkorno bolezen, odzvalo le 9 vabljenih. Vprašali smo se, kaj storiti. Predstavnik Zveze diabetikov Slovenije je menil, da se s podobnimi težavami srečujejo tudi druga društva diabetikov v Sloveniji. Posebno pa je pohvalil natančno in vestno ravnanje društva z denarjem, ki je na voljo za izvedbo celotnega programa aktivnosti v Društvu diabetikov Domžale.

Maks Grošelj, referent za šport, je pohvali številno udeležbo naših članov, na društvenih in meddruštvenih pohodih diabetikov gorenjske regije (Kranj, Jesenice, Škofja Loka, Tržič). Prehodili so dobršen del Gorenjske. Tudi sankali in smučali so se, kolesarili, šli na rafting pa tudi obirali češnje ali nabirali kostanj. Na izletu v Beli krajini so obudili spomin na kulturno-zgodovinske dogodke polpretekle zgodovine. Najbolj pogumni so se mrzlega jesenskega dne, po prvem sneženju letos, spustili v jamo Pekel pri Žalcu.

Urednik spletne strani je povabil mlajše diabetike k aktivnejšemu sodelovanju na tem področju.

Ker bodo prihodnje leto volitve novih članov v vse odbore društva, je predsednik povabil vse prisotne, da že sedaj razmišljajo, koga bodo predlagali. Spomnil je na dosedanjo slabo ali nikakršno zastopanost sladkornih bolnikov iz občin Mengeš, Trzin, Lukovica in Moravče pri delu v našem društvu. Predstavniki društev diabetikov gorenjske regije so prijazno pozdravili vse navzoče in vsem zaželeli še boljše sodelovanje pri vodenju skupnih športno rekreativnih dejavnosti.

Ob koncu uradnega dela občnega zbora pa sta predsednik društva in predstavnik Zveze diabetikov Slovenije trem članom našega društva podelila priznanje in zahvalni listini za dosedanje uspešno in požrtvovalno delo v Društvu diabetikov Domžale od ustanovitve leta 1986.

Srečanje smo zaključili dobro razpoloženi ob zvokih harmonike in prijetnem klepetu s prijatelji in znanci.

Izvršni odbor društva diabetikov Domžale se zahvaljuje vsem, ki ste nas pri našem delu denarno ali drugače podpirali.

Prav vsem pa želimo vesele praznike, predvsem pa zdravo in uspešno novo leto 2004.

ANICA COTMAN ANŽIČ,
foto Maks Grošelj

SKAKALNI KLUB TERMIT MORAVČE

Skakalnice na Miklavžu pripravljene za snežno odejo

Skakalci SK Termit Moravče se pospešeno pripravljajo na zimsko sezono. V tem času, ko ni snega, opravljajo »suhe« treninge, kar pomeni, da si poskušajo pridobiti čim več moči, saj vedo, da je pred njimi naporna zima. Ker pa je znano, da so zimske tekme na snegu, sneg pa najprej zapade v višjih legah, smo se starši naših skakalcev in nekateri člani kluba dobili na Miklavžu. Ob nekajurnem druženju smo naredili tudi nekaj koristnega, saj smo očistili vse skakalnice in jih pripravili na zimo, prav tako pa je bil na streho stolpa pritrjen snegolov. Po končanem delu, smo veseli ugotovili, da smo skakalnice lepo pripravili. Upamo, da jih bo kmalu prekril sneg, saj bodo tako naši skakalci imeli dobre pogoje za trening. Ob tej priložnosti se skakalci zahvaljujemo gospe Ivanki KOCJANČIČ za njeno dovoljenje, da na njenem zemljišču lahko nemoteno treniramo.

Ponovno smo se člani skakalnega kluba in simpatizerji srečali 21.11.2003, vendar v tem primeru ne na delovni akciji. Tokrat smo se skupno udeležili družabnega srečanja v gostilni FRFRAV v Krašcah. Čeprav malo pozno, je bil namen tega srečanja predvsem druženje vseh, ki so kakor koli pomagali klubu na prireditvi Po nagelj na Limbarsko goro marca letos. Prav je, da se po vseh naporih tudi posedemo in se ob dobri hrani in pijači kaj pogovorimo. Srečanje je vsekakor doseglo svoj namen, saj smo ugotovili, da smo v klubu pripravljeni delati in tako tudi posredno pomagati našim otrokom pri njihovi športni dejavnosti. Prav pa je, da se tudi v tem primeru zahvalimo osebju gostilne FRFRAV za gostoljubje in predvsem za odlično pripravljeno hrano.

RAJKO GABROVEC

Prostovoljci z dobro voljo do osamljenih

Deseta obletnica ustanovitve Združenja za socialno gerontologijo in gerontagogiko Slovenije in šestnajsta obletnica delovanja medgeneracijskih skupin za kakovostno starost

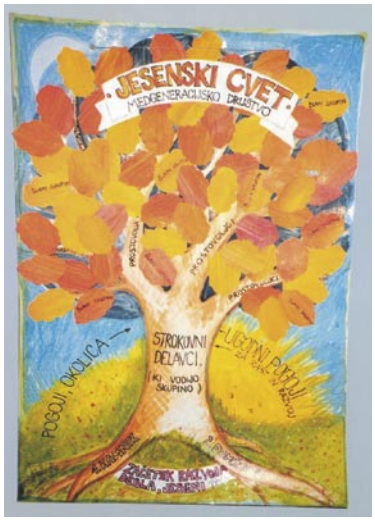

Županja je na zadnji seji občinskega sveta v Domžalah pri sprejemanju osnutka proračuna za leto 2004, na vprašanje, kaj se dogaja s projektom izgradnje DSO Vir, ki bi naj bil po občinskem planskem dokumentu »Razvojni program Občine Domžale od leta 2001 do leta 2005« zgrajen do leta 2005, odgovorila, da država ne podeljuje nobenih koncesij za izgradnjo DSO, da zato interesa investitorjev ni več, saj je DSO brez državne podpore prevelik poslovni rizik.

V reviji Prepletanja, v 8. številki, str. 4, pa minister dr. Dimovski v intervjuju navaja, da država pridno uresničuje oba nacionalna programa: Nacionalni program SV do leta 2005 in Nacionalni program SV starejših do leta 2005 in da bodo konec tega leta, najkasneje do sredine prihodnjega zagotovili kapacitete v domovih za 7,5 % populacije, starejše nad 65 let. In pravi: »To bomo dosegli z intenzivno izgradnjo domov in s podelitvijo koncesij.«

Iz navedenega se vsekakor zelo dobro vidi razhajanje med teorijo in prakso v politiki.

Nadalje minister poudarja pomen prostovoljnega dela in navaja, da je s stališča odnosa do sočloveka skrajno pomembno in plemenito dejanje, predvsem v smislu povezovanja družbe. In si postavlja vprašanje, kako prostovoljstvu dati pravo veljavo in pomen, kako ustrezno moralno nagraditi prostovoljce in kako za prostovoljstvo vzpodbujati mlade.

No, za začetek bi bilo zelo lepo in prav, če bi se med prostovoljci pojavil kakšen politik ali drugi vodilni, za vzgled in potrditev, da se tudi pri nas prostovoljstvu daje veljava in pomen. Država pa bi morala za delovanje skupin nameniti več sredstev, ne pa iz leta v leto manj (v letu 2003 smo prejeli le 40% sredstev iz leta 2002) in tako omogočiti boljše možnosti za delo skupin tudi v revnejših občinah.

Pri starih ljudeh se najbolj pogosto pojavlja osamljenost in iskanje smisla bivanja. Življenje brez smisla in osamljenost sta namreč najbolj pogosta povzročitelja socialnih in psihosomatskih motenj. Zato se v skupinah učimo smiselnega in ustvarjalno polnega življenja. Znani psiholog in logoterapevt Viktor Emil Frankl je zapisal: »Človek z duhom kljubuje usodi in veliko laže obvlada telesne, duševne, socialne in druge rizične situacije, če v njih odkrije smisel. Smisel bivanja je treba udejanjati kot nalogo: živeti za nekoga in za nekaj«.

Za premagovanje osamljenosti, ki stare najbolj obremenjuje, so po večini najbolj pomembni neposredni stiki med ljudmi, vzajemno dajanje in prejemanje izkušenj, nasvetov, informacij, razmišljanje na glas, prijateljstvo, skupni projekti in skupni cilji, pri katerih lahko aktivno sodelujemo in soodločamo.

Neposredni stik nam omogoča radost in zadovoljstvo medčloveških odnosov, ki jim pravimo osebni odnosi. Nudi nam možnost občutenja varnosti, pripadnosti, spoštovanja, samouresničevanja, vedrine, radosti in zadovoljstva, možnost za sprostitev in zabavo.

V Društvu »Jesenski cvet« dosledno uresničujemo naše programske cilje. Izbrali smo dobro voljo za sodelovanje z ljudmi in za pomoč ljudem in to tudi uresničujemo.

V našem društvu vemo, da veljava in pomen prostovoljstva najbolj sigurno raste iz vztrajnega in požrtvovalnega dela v skupinah. Pomen prostovoljstva torej raste iz drobnih celic ljubezni do sočloveka, iz medčloveške solidarnosti, iz vsakokratne sreče in zadovoljstva naših članov, raste s pomočjo zavzetega in poštenega dela voditeljic in voditeljev skupin, za kar se jim v imenu društva tudi na tem mestu najlepše zahvaljujem.

In upajmo, da raste pomen prostovoljstva iz naših skupin tudi navzgor – kot ozaveščanje pristojnih o tem, da se na terenu opravlja res veliko delo in kot pripravljenost na ustrezno podporo na državnem nivoju. Ob tej priliki bi izrazila zadovoljstvo ob dobrem sodelovanju s pristojnimi na Občinah Domžale, Mengeš, Trzin, Moravče in Lukovica, ki cenijo naše delo ter moralno in finančno podpirajo naš razvoj.

Združenje za socialno gerontologijo in gerontagogiko Slovenije je ob dvojnem jubileju vsem voditeljicam in voditeljem podelilo priznanja, obletnici pa proslavilo v Kulturnem domu Mengeš, v septembru. Slavnostni govorniki so bili: Zmaga Prošt, predsednica ZSGGS, Danica Matjanec, organizatorka nacionalne mreže skupin starih ljudi za samopomoč, mag. Tone Kladnik, ustanovitelj prve skupine, predstavnica MDDSZ, župan mag. Tomaž Štebe in dr. Manca Košir.

Ob koncu leta se vsem članom društva ter vsem občinskim upravam, sponzorjem in Centru za socialno delo Domžale, ki podpirate naše delo, iskreno zahvaljujemo za sodelovanje. Obenem vam želimo prijetne božične in novoletne praznike ter zadovoljstva, sreče in uspehov v letu 2004!

mag. MAJDA PUČNIK RUDL,
predsednica Društva »Jesenski cvet«

Delavnica BOJ PROTI DROGAM na SŠ Domžale

Blazno resno zadeti

Študentski klub Domžale že vrsto let deluje, izvaja in sodeluje na domžalsko-kamniškem področju. V svoje okrilje želimo povabiti čim več mladih, da se nam pridružijo pri različnih aktivnostih, ki jih ponujamo. Program je zastavljen po malem za vse, ker se želimo tako prilagoditi širši množici različnih okusov. Z delavnico BOJ PROTI DROGAM smo želeli vstopiti v obdobje najstništva in pozne pubertete, kjer je svet velikokrat videti obrnjen na glavo, predvsem pa je izrazito pomemben del naše mladosti, kjer se začenja proces samozaznavanja.
Mlajši so predvsem dovzetni za okušanje novosti in vsaj večina od njih rada raziskuje in sega po neznanem. Pomemben del odraščanja je osveščanja o vseh možnostih, ki vplivajo na razvoj osebnosti. Tukaj stopi v dejavno obliko nacionalni program naše države, javne službe na področju preprečevanja in obravnave odvisnosti od prepovedanih drog, vse nevladne organizacije, strokovno izobraževalne institucije in manjše skupnosti, ki skrbijo za dobrobit družbe kot celote. Študentski klub Domžale se je odločil govoriti o družbenih tabujih in sekati predsodke.

Delavnica BOJ PROTI DROGAM je bila zasnovana tako, da niso čakali na odziv mladih, saj bi pri tako delikatni temi, kot so droge, čakali zaman. Zato smo v sodelovanju s Srednjo šolo Domžale izvedli delavnice na šoli, kjer imajo posluh za tovrstne aktivnosti in se zavedajo, kako pomembna je preventiva. Na delavnice smo v okviru pouka povabili k pogovoru 1. in 3. letnike vseh smeri. Študentki Medicinske fakultete in Fakultete za socialno delo sta vrteli kolo pogovora, izbrana področja pa smo izbrali zato, ker se močno povezujeta in zajemata tako zdravstveni kot družbeni nivo.
Delavnice so bile osredotočene na sistematično in načrtno preventivo, saj je pri tako specifični temi, za vse nadaljnje informacije in pomoč potrebna strokovna razlaga. Tako smo po študentsko poskušali spodbuditi dijake naj razmišljajo o posledicah, ki jih prinašajo uživalcem drog – tako alkohola, tobaka kot vseh ostalih, predvsem najbolj aktualnih tako imenovanih party drogah. Naš cilj je bil zajeti reakcijsko verigo, ki vpliva na psiho-fizične sposobnosti in se kasneje kaže pri volji, koncentraciji in zavzetosti za uresničevanje ciljev. Sicer pa smo bili nad vednostjo in razumevanjem dijakov presenečeni v pozitivnem smislu. S svojo aktivnostjo in vključevanjem v pogovor so pokazali, ne le pripravljenost k spremembam, ampak tudi določeno zrelost, da se je o stvareh potrebno pogovarjati, zaupati in razmišljati.
Študentski klub Domžale se zaveda dejstva, da so droge med nami, da prepoved nima vidnih rezultatov v praksi, še manj pa v teoriji. Dejstvo je, da besede imajo svojo moč, še večjo težo pa dobijo takrat, ko so povezane s pozitivno naravnanostjo in pogledom v smeri jasnih in odkritih realnosti. Informiranost, ustrezno izobraževanje, vzgoja in jasen šolski režim povezujejo v celotni razvoj mladostnikov v osebnosti z zdravim odnosom do življenja.

Radi bi se zahvalili Srednji šoli Domžale za sodelovanje. Tako ravnatelju g. Škoficu, kot socialni delavki ga. Strojnikovi, predvsem pa dijakom, da so tako zavzeto poslušali in sodelovali.

TJAŠA KUZMIČ

Astronomija je izbirni predmet v devetletki

V devetletni osnovni šoli je bil med izbirne predmete uvrščen tudi predmet astronomija.
To je naravoslovna veda, ki proučuje pojave v vesolju, na nebu in tudi na Zemlji, saj je le-ta majhen del neomejenega vesolja. Pravijo, da je astronomija mati matematike in fizike, saj astronomske pojave opisujemo z matematičnimi in fizikalnimi obrazci. Mnogim je astronomija tuj pojem, ker je njena vsebina premalo popularizirana in se zdi, da je v vsakdanjem življenju ne potrebujejo. Radi pa pogledajo astrološko napoved, ki je »kvaziveda«. Astrologija seveda nima nič skupnega z astronomijo.
Osnovnošolci so se že leta navduševali za krožek astronomije, sedaj se odločajo za izbirni predmet. Potrebno jim je le ustrezno predstaviti zanimivosti in skrivnosti te vede. Ljudje smo vedoželjna bitja in radi raziskujemo neznana področja. Zakaj bi to počeli samo na našem malem planetu? S sodobno opremljenimi teleskopi se lahko podamo na čudovita potovanja tisoče in milijone svetlobnih let oddaljenih od Zemlje. Kdor se nikoli ne odloči za tako »potovanje«, gotovo zamudi nepozabno doživetje. Je pa zaželeno, da si pridobi nekaj teoretičnega znanja, preden pokuka skozi večji teleskop. Moravški šolarji so si ga že pridobili, zato so se odpravili na tradicionalno srečanje ljubiteljev astronomov na obronke Velike planine.

Tisto jesensko soboto se je obetalo zelo lepo vreme, kar je nujen pogoj, zato smo se neobremenjeni odpeljali s kombijem visoko v hribe nad Kamnikom. Z nami je bil tudi mentor planinskega krožka Ante Pajk, ki je skrbel za varnost otrok.
Prispeli smo malo pred mrakom. Na

jasi pred kočo so bili razporejeni veliki amaterski teleskopi. Kolikor je bilo še dneva, smo ga izkoristili za ogled teleskopov velikanov, nato pa prisluhnili uvodnemu predavanju s projekcijo slik. Množica je zavzeto prisluhnila, ugašanje luči in spuščanje zaves »v razredu« (beri gozdni jasi) ni bilo potrebno, saj se je že spustila noč, nad nami pa je močno zasvetil Mars, na katerega smo po predavanju najprej »odpotovali«. Kazal nam je lepo belo polarno kapo.
Ob teleskopih so potekale živahne debate o opazovanih objektih, v katere so bili namerjeni. Nekateri teleskopi so bili precej višji od ljudi. Slike v njih so bile čiste, jasne in velike, tako da so zadovoljile pričakovanja mladih astronomov kot tudi vseh ostalih udeležencev.

Šola na Moravškem nekoč in danes

Nekdaj so imeli pravico do izobraževanja le plemiški otroci, iz preprostega ljudstva pa le tisti, ki so bili namenjeni za duhovnike ali grajske pisarje.
Graščaki so imeli za svoje otroke šolo kar doma, na gradu. Leta 1543 se omenja takšna šola v Belneku, kasneje pa tudi na gradovih v Zalogu in Tuštanju. Šolstvo na Moravškem je izčrpno opisal Stane Stražar v Moravški dolini. Moj namen je namreč pisati o nečem drugem.
Spominjam se pripovedovanja svoje stare matere, da je hodila v šolo na farovški pod ali pod kozolec in še to le takrat, ko doma na kmetiji ni bilo veliko dela. Moj oče, njegova brata in sestri so hodili – seveda peš in to celi dve uri s Cveteža blizu Zg. Slivne – v šolo v Moravče. Kako so korakali po snegu in mrazu prek visokih zametov; lačni in slabo oblečeni, si težko predstavljam. S podobnimi težavami so se srečevali vsi hribovski otroci. Zjutraj so pojedli malo močnika ali spili skodelico mleka s koščkom kruha, če je bil pri hiši. Za malico so od doma prinesli kakšno jabolko ali pest suhih hrušk. Zato so po pouku tekli domov strmo v hrib, da so čimprej dobili kaj za pod zob.
Sam sem šolo začel obiskovati med okupacijo, hodil sem v nemško šolo. Nismo se veliko naučili, največ smo peli, risali in telovadili. Govoriti smo morali nemško in ker nismo znali, smo večinoma molčali. Mnogo večjih stavb v Moravčah je bilo med vojno požganih, tudi šola. Da otroci ne bi bili povsem brez pouka, je učitelj Janko Toman z dovoljenjem nemške oblasti organiziral neke vrste tečaj na svojem domu. Pozneje, ko je že delovala OF, je nadaljeval s poukom v partizanski šoli. Te šole so bile organizirane tudi v nekaterih drugih vaseh v Moravški dolini. Toman nas je učil brati, pisati in računati. Imeli smo tudi računalnik, takšnega na velike lesene kroglice. Zaradi pomanjkanja papirja smo pisali na kamnite tablice, liste pa uporabljali le za domače naloge. Za pisanje smo uporabljali kar ploščate mizarske svinčnike ali barvice. Radi smo se učili in hvaležen sem gospodu Tomanu za vse, kar nas je naučil.
Za vsako nemško besedo, ki smo jo izgovorili, smo bili po vojni kaznovani z denarno kaznijo 50 par.
Današnjim učencem svetujem, naj izkoristijo »sanjske« možnosti za učenje in poleg fulov in kulov povejo tudi kakšno lepo slovensko besedo.

MARIJAN GRIL

Pregledali so jesenska ozvezdja. Rimska cesta je bila tu zgoraj lepo vidna po celem nebesnem oboku. Razburjenje so povzročali umetni sateliti, ki so se vozili med zvezdami, in utrinki. Pogledali smo si nekatere galaksije na čelu z Andromedino, kroglaste kopice, planetarne meglice, razsute zvezdne kopice in zvezdni prah, v katerem se rojevajo nove zvezde.
Mislim, da so takšna srečanja neprecenljive vrednosti za učence. Lepo je bilo videti, kako učenci uživajo, postavljajo vprašanja številnim ponosnim lastnikom teleskopov in se zanimajo za vse, kar se dogaja ob teleskopih in njihovih zornih poljih. V enem večeru so se naučili veliko ter videli, kako so stvari videti »v živo«.
Pripravljamo se že na novo opazovanje, saj je v bližini naše šole »zrastel« nov astronomski observatorij Vega, ki ga je postavil naš bivši navdušeni krožkar Matej Mihelčič. Takrat se bomo posvetili opazovanju zimskega neba, kjer bosta posebne pozornosti deležna Jupiter in Saturn.

MARKO OSOLNIK

UTRINKI S ŠOLSKIH HODNIKOV

O nasilju v šoli nekoliko drugače

V četrtek, 20. novembra, so si v Kulturnem domu v Moravčah učenci moravške osnovne šole ogledali predstavo z naslovom Nasilje v šoli.
Pro Fortis iz Kamnika je učencem na drugačen, zanimiv in razgiban način prikazal, kakšno nasilje se v šoli lahko dogaja, kako ravnati v primeru, če sami postanejo žrtev nasilja in nenazadnje tudi, kakšen odnos naj posamezen učenec vzpostavi do ostalih učencev šole, da do koga od njih ne bo nasilen.
Ker so si predstavo ogledali učenci različnih starosti, je bila tudi njena zahtevnost prilagojena. Tako so skozi dopoldan v kulturnem domu potekale tri predstave o nasilju, vsaka je bila prilagojena starosti gledalcev.
Kakšen je bil odziv učencev na predstavo?
Anketa, ki jo je pripravila in učencem posredovala šolska svetovalna delavka, ga. Nika Cerar, kaže, da so bili učenci s predstavo zelo zadovoljni, zato se bomo v bodoče še posluževali tovrstnih oblik seznanjanja otrok z že omenjeno problematiko.

foto: Branka Peterlin

Okrasimo učilnico

Prvo sredo v decembru smo v prvem razredu devetletke imeli ustvarjalne delavnice na temo okrasimo učilnico. Ob pričetku so si otroci ogledali igrico z naslovom Zajčkov čarobni lonček, ki so jo pod vodstvom učiteljice Marije Gotar zaigrali starši otrok 1. razreda, ki obiskujejo podaljšano bivanje.
Ustvarjali so otroci, skupaj s svojimi starši. Delavnice se je udeležilo večina staršev in otrok. Naše učilnice smo lepo okrasili, bilo pa je tudi prijetno druženje med otroki, njihovimi starši in učiteljicami prvih razredov.

BRANKA PETERLIN

Terme Zreče raziskali sedmošolci

Učenci 7. razredov devetletke, ki obiskujemo izbirni predmet turistična vzgoja, smo v soboto, 18. oktobra 2003, obiskali Terme Zreče. Spremljali sta nas učiteljici Vanda Urbanija in Alenka Rajh. Da ne bo pomote! Tja nismo odšli samo na kopanje, temveč na pravo delovno ekskurzijo. V sklopu izbirnega predmeta turistična vzgoja smo pripravili projekt predstavitve turističnega kraja. Odločili smo se za Terme Zreče. Projekt smo oblikovali v obliki obsežnega intervjuja z osebjem. Rezultate projekta bomo predstavili v posebnem poročilu. Predstavnik tega zdraviliškega objekta nas je popeljal po zdravilišču in nam razkazal vse zmogljivosti. Postavili smo mu številna vprašanja, na katere je z veseljem odgovarjal. Opravili smo tudi intervju z receptorjem in nekaj gosti. Na koncu smo smeli zaplavati v bazenu in se okrepčati v kopališki restavraciji. Kdo ve, morda bomo nekoč v prihodnosti tudi sami skrbeli za turistično ponudbo kakega kraja.

TINA BRICELJ 7.c/9

Novoletni sejem

V četrtek, 11. decembra, je na šoli potekal sedaj že tradicionalni novoletni sejem, na katerem so učenci prodajali svoje izdelke. Ves december je potekal v vzdušju izdelovanja aranžmajev, voščilnic, okraskov, lampijončkov, okrasnih predmetov... Večinoma so uporabljali naravne materiale in odpadne materiale. Izkupiček sejma je bil 91. 000 SIT, denar pa je namenjen pomoči staršem in otrokom, ki težje plačujejo šolske potrebščine in ostale dejavnosti. Denar je v šolskem skladu.

Ob koncu sejma je potekalo dvojno žrebanje, prvo je bilo namenjeno obiskovalcem, drugo pa vsem učencem –prodajalcem, katerih je bilo kar 45.

Pri organizaciji sejma so nam materialno pomagali sponzorji, ki so prispevali nagrade za žrebanje. To so: Perutnina Ptuj, Iskratel Kranj, Telekom Slovenije, Simobil, Tinex Kranj, Eti Izlake, ATP Povirk in Mizarstvo Košak. Za pripravljenost se jim iskreno zahvaljujemo.

Nenazadnje pa še pohvala in zahvala za odlično izvedbo sejma Inge Ivartnik, ki je bila organizator in idejni vodja sejma.

BETKA GORJUP

Regijsko tekmovanje iz računalništva

26. novembra je na OŠ Venclja Perka v Domžalah potekalo regijsko tekmovanje iz računalništva, v programih Corel Draw in Word. Udeležila sta se ga učenca Nika Žuna iz 7.razreda pod vodstvom Andreje Vavpetič in Lucijan Strehar pod vodstvom Inge Ivartnik. Učenca sta dosegla lepo uvrstitev, saj je Lucijan dosegel tretje mesto, Nika pa drugo.

Z drugim mestom je Nika pridobila možnost tekmovanja na državnem nivoju, katerega se bo udeležila 13. decembra v Mariboru.

Obema učencema in njunima mentoricama Andreji in Inge iskreno čestitamo, Niki pa želimo veliko sreče na državnem tekmovanju.

BETKA GORJUP

ŠOLSKI KOLEDAR

- **23. 12. 2003 – modna revija v osnovnošolski knjižnici ob 16. uri, pripravlja jo mentorica Mojiceja Podgoršek z učenci 7. a razreda devetletke**
- **24.12. 2003 – kulturni dan z ogledom filma**
- **25. 12. 2003 - 04. 01. 2004 – novoletne počitnice**
- **5.1.-9.1.2004 - Zimska šola v naravi za 5. razred na Pohorju**

15. 01. 2004 – govorilne ure

Šola si v primeru objektivnih okoliščin pridržuje pravico do spremembe terminov napovedanih dejavnosti.

OSNOVNA ŠOLA JURIJA VEGE
Vegova 38, MORAVČE
tel.: 72 31 003

VPIS V PRVI RAZRED 9- LETNE OSNOVNE ŠOLE ZA ŠOLSKO LETO 2004/2005

Osnovna šola Jurija Vege Moravče, vabi k vpisu v prvi razred devetletne šole vse otroke, rojene med 1. 1. 1998 in 31. 12. 1998

Vpis bo potekal v prostorih osnovne šole Jurija Vege, Vegova 38, in sicer v

PETEK, 06. 02. 2004, 8. – 14. ure
SOBOTO, 07. 02. 2004, 8. - 12. ure

S seboj prinesite zdravstveno izkaznico.
Zaželeno je, da otroka pripeljete s seboj.

MOJA DOLINA
skozi prizmo obrti, stavbne dediščine in varovanja narave

Društvo rokodelcev Moravške doline

Zadnji prispevek v letošnjem letu namenjamo predstavitvi Društva rokodelcev Moravške doline. Društvo danes združuje okrog štirideset članov. Redno se jih udeležuje vsakomesečne delavnice v Kulturnem domu Moravče okoli dvajset. Do leta 1996 so delovali v okviru moravškega Turističnega društva, nato so se osamosvojili. Društvo je nastalo na pobudo Branke Bizjan in Leonide Kočar Gorepevšek, ki še danes vodita vrsto delavnic v popoldanskih urah.

Vsaka delavnica ima svojo temo, ki jo izberejo ob pričetku novega leta in sestavijo program dela. Delavnice se navezujejo na letne šege in navade. Letos so na decembrski delavnici izdelovali božično novoletne okraske v obliki okrasnih bunk za drevesce, voščilnice, drobne izdelke iz gline, angelce iz testenin, pladnje, drobne figurice in še mnogo drugega. V februarju so se polotili tudi izdelovanja rož iz krep papirja, kar je izročilo znanja nekaterih slovenskih vasi. Rože iz papirja so skupaj z žitnimi klasi sestavljali v živobarvne kompozicije. V marcu so se posvetili pomladanskemu prazniku, velikonočnim šegam in navadam, kjer so barvali pirhe, izdelovali košarice, piščance in še mnogo drugih drobnih mojstrovin je nastalo izpod spretnih rok.
Svoje izdelke tudi razstavijo ob različnih skupnih praznovanjih drugim prebivalcem in obiskovalcem na ogled. Letos so se predstavili tudi na svetovnem dnevu Apimondia na Brdu pri Lukovici v Čebelarski zvezi Slovenije, na srečanju turističnih vasi Slovenije in zamejstva v Narinu in še kje.

Ob zaključku delavnic društvo pripravi tudi strokovni izlet v druge kraje na Slovenskem, kjer si skupaj ogledajo kraje, njihove naravne in kulturne znamenitosti, posebna pozornost pa je posvečena dediščini rokodelcev in obrtnikov krajev, ki jih obiščejo.
Druženje ljudi, skupne želje, da nekaj ustvarijo s svojimi rokami je del velike skrivnosti, ki je bila v preteklosti nuja za vsakdanje preživetje ljudi. Danes različna društva predstavljajo dediščino preteklih znanj, ki jih prav v okviru delavnic razvijajo naprej in prav je tako.
Morebiti bi kazalo malce podrobneje raziskati korenine ročnih spretnosti in pozabljenih obrti na območju Moravške doline in jih vnesti v delavnice. Dediščina preteklih znanj ročnih spretnosti in obrtnih znanj predstavlja osnovo za delo sedanjih. **Rokodelska in obrtna znanja niso nekaj statičnega, moramo jim dati priložnost in spodbudo, da se nadgradijo Tako dediščina preteklosti zaživi tudi danes in postane dediščina sedanjosti za prihodnje rodove.**

MOJCA TERCELJ OTOREPEC,
konservatorka ZVKDS OE Kranj

Bodi zvezda, ne meči petard!

Policija se vsako leto znova srečuje s pojavi množičnega metanja petard in uporabe drugih pirotehničnih izdelkov. Medtem ko je tako početje določenim posameznikom in skupinam v zabavo, je za večino državljanov neprijetno in predstavlja svojevrstno nasilje nad ljudmi.

Nepremišljena, neprevidna in objestna uporaba pirotehničnih izdelkov pogosto povzroči telesne poškodbe (opekline, raztrganine rok, poškodbe oči,...), vznemirja ljudi in živali ter onesnažuje okolje.

Uporaba pirotehničnih izdelkov je dovoljena v času od 26.12.2003 do 2.1.2004, je pa tudi v tem času izrecno prepovedana:

- **v strnjenih stanovanjskih naseljih,**
- **v zgradbah in vseh zaprtih prostorih,**
- **v bližini bolnišnic in domov za ostarele,**
- **v bližini vrtcev in šol,**
- **v bližini kino dvoran, gledališč in na stadionih,**
- **v prevoznih sredstvih,**
- **na drugih površinah, kjer so športne in druge prireditve,**
- **na mestih, kjer je naključno zbrano večje število ljudi.**

Vsaka uporaba pirotehničnih izdelkov na zgoraj omenjenih krajih pomeni kršitev Uredbe o pirotehničnih izdelkih, v primerih prizadejanih telesnih poškodb ali povzročitve materialne škode pa kaznivo dejanje.

Kljub vsem prizadevanju policije se moramo zavedati, da je neprimerna uporaba pirotehničnih izdelkov problem vseh, zato opozarjamo vse, predvsem pa starše, skrbnike, učitelje in vzgojitelje, da z opozarjanjem na nevarnosti in možne posledice takega početja ter s svojim lastnim zgledom pripomorejo k preprečevanju in zmanjševanju posledic.

Pirotehnične izdelke, ki jih mladoletniki lahko uporabijo, naj uporabljajo pod nadzorstvom staršev ali skrbnikov.

Policisti opozarjamo vse, še posebej otroke, na nevarnosti in posledice objestne, neprevidne, nepremišljene in zlonamerne uporabe pirotehničnih izdelkov, da bi preprečevali telesne poškodbe, grobo ravnanje z živalmi, vznemirjanja ljudi in materialno škodo.

Spoštujte pravico sosedov, otrok, starejših, da v miru uživajo praznike, zato ne mečite petard v njihovo bližino in njihove domove.

Zavedajmo se, da že ena sama petarda lahko pokvari praznike in pusti hujše posledice.

MARKO KLADNIK, vodja policijskega okoliša

Opazovanje vremena v letu 2003

Vreme človekov nepovabljeni sopotnik

Vreme je pomemben del naravnega okolja. Neposredno ali posredno vpliva na veliko naših aktivnosti. Najbolj ga opazimo takrat, ko nas prizadenejo izjemnimi ali nevarnimi pojavi, ki lahko ogrozijo naše imetje, varnost ali celo življenja.
V naši občini v Moravčah ima Agencija za okolje meteorološko padavinsko postajo. Postaja je na nadmorski višini 373m.

Vreme na postaji Moravče je do leta 1991 opazoval Leopold Götz, od leta 1991 naprej pa opazuje in meri Miro Capuder, ki ves čas opravlja svoje delo na istem opazovalnem mestu z enakimi instrumenti.

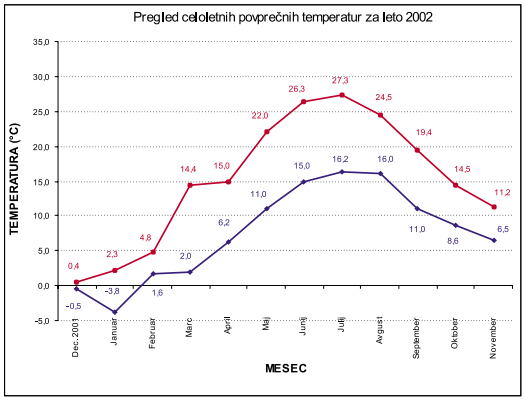

V spodnjih dveh tabelah so prikazane najvišje (rdeča črta) in najnižje (modra črta) povprečne temperature zraka.

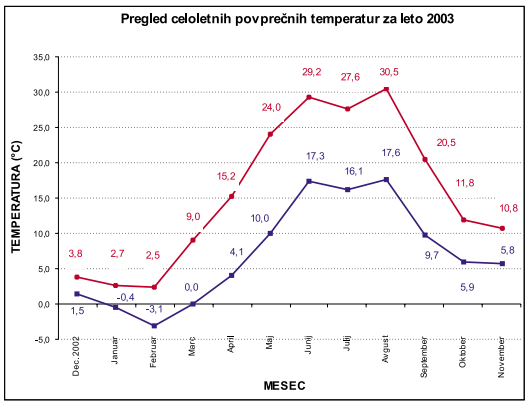

V spodnji tabeli pa so primerjave med povprečnim temperaturam lanskega (rdeča črta) in letošnjega (modra črta) leta.

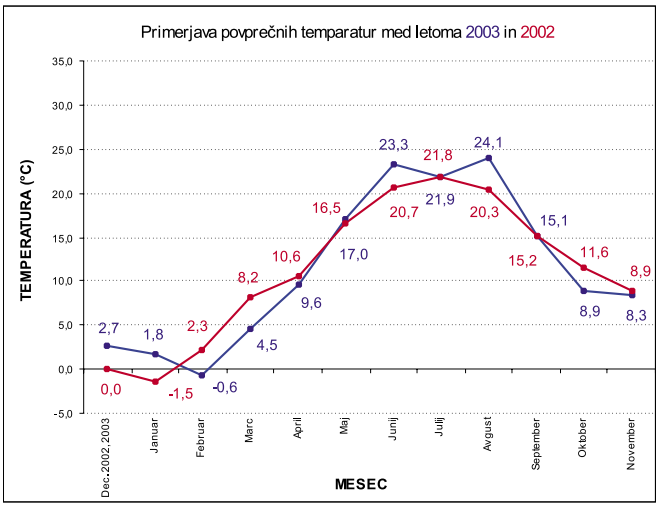

Podatki so pridobljeni z opazovanjem na meteorološki postaji Moravče.

FRANCI KOS, podatke posredoval Miro Capuder

PISMA BRALCEV

Spoštovani!
Nameravala sem Vam pisati že dolgo časa nazaj, a sem upala, da se bo v naši občini kaj spremenilo in mi sploh ne bi bilo treba, toda Moravče so se vedno iste kot so bile pred desetimi leti. Isti obrazi na občinskih položajih (in povsod drugje), ista poškodovana cestišča (ne verjamem, da kdo tega ni opazil)...v glavnem NIČ NOVEGA. Ni nobenih prostorov namenjenih za druženje ali aktivno ustvarjanje mladih, kjer bi bili mladi brez obvez in se jim ne bi bilo treba grupirati (npr. Skavti) in ne bi bilo pranja možganov. Moti me tudi to (in sigurno nisem edina), da se v Moravčah vse izvaja v neki tajnosti, in so vedno na boljšem tisti, ki so pri koritu. Govori se tudi, da ima moravška občina veliko denarja... saj ga lahko ima, ko pa ni nič naredila (seveda bodo sedaj vsi skočili v zrak in povedali, da so naredili prizidek k šoli, ki smo ga mimogrede, čakali par let in ga je sofinancirala država, in da gradijo prizidek k vrtcu). Seveda, obljubljajo dom za ostarele (ki bi rešil problem brezposelnosti v moravški občini) in sprehajalno pešpot ob Rači, pa drsališče na šolskem igrišču in lahko bi se naštevala, a mislim, da je itak brez veze, ker se ne bo nič spremenilo. Včasih je potrebno čisto malo in vse je lepše npr. urejena okolica šole (spomnim se, ko je za nek državni praznik visela zastava čez okno, in sprašujem se čemu služijo trije drogovi ob šoli??), namestitve smetnjakov na igrišču... kakšni pločniki izven Moravč bi tudi prav prišli. In vedno znova je govora o turistični ponudbi moravške doline... problem je, da vedno vse ostaja le pri govoričenju in tožarjenju, da ni denarja blablabla.
In vse to se dogaja v današnjih časih, ko je trend preseljevanja ljudi iz mest v vasi se posebno velik.
Grajam torej zaposlene na Občini Moravče, ker ne opravljajo svojega dela.
Vem, da nisem edina, ki tako misli, toda rada bi pomagala pri oblikovanju prijetne atmosfere (predvsem za mlade, ker se na njih vse gradi), le možnost nam je treba dati.
P.S: Vem, da dobivate veliko graj (glede delovanja občine), ki pa jih začuda nikoli ne objavite, pač cenzura, ane? Upam, da tale email ni naletel na gluha ušesa, in zato bi prosila za javni odgovor.

MAJA HREN, Vegova

Kadar gredo cenzorji na »dopust«, se lahko objavi vse, a ne. Pismo ni prijazno, še zlati ne za praznični čas. Obtoževanje vsega in vsevprek je del naše zgodovine, saj se je čas socializma, v katerem smo bili vsi krivi za vse in nihče za nič, zamenjal z demokracijo, v kateri pa posameznik odgovarja za posamezno napako. Mlado gospodično sem pozvala naj zapiše, kdo in česa ni opravil, pa mi je odgovorila, da se v pisanju prepozna lahko vsak, da pa so podatki verodostojni, saj jih ji je posredoval član (svetnik) občinskega sveta. Tu pa se začenja že nova zgodba neprofesionalnosti.

urednica

Turistična karta Občine Moravče

Z letnico 2002 je Občina Moravče izdala Turistično karto občine Moravče, kar je v osnovi nedvomno nadvse pohvalno iz vrste razlogov pa tudi nujno.

Že večkrat je bilo v Novicah iz Moravške doline zaslediti izjave županje in drugih zaposlenih na Občini ter poročila o aktivnostih, da je ena najpomembnejših perspektiv za razvoj gospodarstva občine Moravče TURIZEM. Če se ne motim, je to celo ena od prioritet ne le naše občine, ampak naše celotne regije, ki je v ta namen menda že začela snovati projekte.
Seveda so želje in ideje eno, potrebno pa je še mnogo več volje za realizacijo zastavljenih ciljev. A ne le volje, tudi znanja in (samo)kritičnosti ob ocenjevanju morebitnih dejanj.
Iz tega zornega kota je primerno pogledati enega od prvih korakov v to smer: izdano turistično karto občine.
1. Eden od namenov turistične karte je, da pride v roke turistom ali drugim popotnikom, ki bi radi spoznavali naš košček zemlje. Z moravško turistično karto ni bilo tako, saj je bila kar nekaj mesecev na razpolago le v gostišču na Limbarski gori. Malo nerodno za turiste, če šele na cilju dobijo navodilo za pot, ki so jo že prehodili.
2. Še enkrat zapišem, da je pohvalno, da je turistična karta sploh izdana (na njej piše, da gre za I. izdajo). Sedaj, ko je izdana in vidimo, kakšen je izdelek, bo nujno izdati še II. popravljeno izdajo, ker prva izdaja pač ni turistična karta in vsebuje preveč napak. Dandanes je verjetno res že vsak izmed nas kdaj videl kakšno turistično karto, zato je odveč dokazovati, da pričujoči izdelek to ni.
3. Karto sem kupil zato da bi prehodil občino po dolgem in počez in videl, kar je zanimivega na tem koščku slovenske zemlje. Pa sem že kaj kmalu ugotovil, da ta karta lahko služi le za okvirno orientacijo, poti pa so zarisane precej »na oko«. Sam stanujem pod Limbarsko goro in vidim, da se mnogi obiskovalci močno lovijo z orientacijo. Obe poti z moravške strani sta narisani preveč poljubno. Čebelarski dom ni na Vahtenberku, ampak 2,5 cm bolj levo (po karti, seveda) v Zalogu. Manjka oznaka za Trzen, ki pa je označen v Atlasu Slovenije, kljub temu da je slednji v enkrat večjem merilu. Novembrska številka Novic poroča o Majčevem breznu, ki leži na območju Javoršice pri Moravčah, vendar na karti zanj ni nobene oznake +…
4. Karte imajo tudi LEGENDO, ki prikaže pomen posameznih znakov na karti. Ta karta sicer nima napisa legenda, a ima temu namenjen primeren prostor. V njej manjka pojasnitev najmanj naslednjih znakov, ki sicer na karti so, za ribarjenje (glej Zalog pri Moravčah), za kraške jame (glej Osoletova jama), znak za kulturne spomenike (ga sploh ni, čeprav so to vsaj vse cerkve, pa še gotovo kaj drugega v občini – vse cerkve so označene z znakom za naravne znamenitosti, kar niso, cerkev na Drtiji pa sploh nima oznake), znak za športno igrišče (edino v občini: Rigelj, igrišča v Moravčah sploh niso označene) ni pravi (uporabljen je znak za teniško igrišče), manjka oznaka smučarskih skakalnic tako v Moravčah kot na Miklavžu, če se ne motim, je nekje v občini strelišče, a na karti ga ni, enako velja za planinski dom, ki je bil v času priprave te karte že v gradnji, na mali legendi sta zamenjana znaka za trgovino in gostinski lokal; morda bi kazalo označiti še avtobusne postaje, stare mline in kovačije in še kaj od tistega, kar tako prijetno in resnično privlačno predstavljajo Novice iz Moravške doline, pa še bi se kaj našlo. Zavestno ne omenjam teksta na hrbtni strani, morda o tem drugič. To pot le to, da je zanimiv, a nima podlage v karti, zaradi katere je napisan.
Če drži že povedano, da je turizem prihodnost občine (po mojem mnenju to še posebej velja ob vstopanju v »Evropo«), bomo morali biti bolj pozorni in tudi bolj delavni. Upam, da ta »turistična karta« predstavlja le skromen začetek in bo nadaljevanje boljše. Izdati bo treba najmanj novo, imena vredno turistično karto, pred tem postaviti pano v središču Moravč in morda še kje, ki bo predstavljal turistično ponudbo občine ter prospekte, opozorilne table in smerokaze, pred tem pa sploh pripraviti strategijo razvoja turizma in dogovor o enotnem označevanju za ogled in obisk priporočanih objektov.

Ob koncu pa še enkrat na začetek: če je taka turistična karta izdana, naj ne bo v ilegali. Kje bo turist, ki bo prišel v kraj najprej vprašal po njej: (vsaj jaz) najprej na bencinski črpalki. Toda na bencinski črpalki v Moravčah je nimajo. Pa potem v trgovinah, kjer prodajajo časopise – pa je tudi nimajo. Kje torej lahko popotnik dobi turistično karto občine ?

JANEZ VIRK,
Limbarska Gora

ZLATARNA

Cesta na Grmače 16, Moravče, tel. 01/723-18-68
Odprto: 8. - 12.ure in 14. - 18.ure
sobota od 8. do 12.ure

Ul. Mire Pregelj 4, Litija, tel. 01/899-53-93
Odprto: 9. - 19.ure, sobota od 8.30 do 12.ure

- bogata kolekcija daril; od skromnih srebrnih pozornosti do razkošnih zlatih unikatnih izdelkov

Želimo Vam vesel božič in veliko sreče v letu 2004!

Cenjene stranke in poslovne partnerje obveščamo, da smo namesto poslovnih daril darovali za ultrazvočno napravo v ZD Litija in za ureditev dnevnega varstva starejših – Beneficij Moravče.

AVTOŠOLA
LONČAR d.o.o.
Cesta talcev 10, 1230 Domžale

Marko: 041/785-735
Janez: 041/697-971

Varno in previdno tudi v letu 2004

Tečaj CPP
12.1. ob 18. uri
tečaj za traktoriste še po starem programu - 19.1. ob 17. uri
Oba tečaja potekata v Domžalah.

V SPOMIN

20. novembra 2003 smo se moravški planinci na pokopališču v Moravčah poslovili od našega ustanovnega in častnega člana društva, gospoda Iva Pustotnika.

Že v rani mladosti je rad občudoval lepote Zasavskih gora in Moravške doline. Kasneje, med šolanjem v Ljubljani, se je pridružil skupini mladih planincev ter z njimi obiskoval Julijske Alpe pa tudi Kamniške planine. Prijatelje iz Moravč je popeljal tudi na Mont Blanc. Ko je bilo ustanovljeno PD Moravče, je postal ustanovni član društva. S svojimi bogatimi izkušnjami je veliko pripomogel k razvoju planinske dejavnosti na Moravškem.
Ob zadnjem slovesu se je od njega poslovil predsednik društva, gospod Janez Jesenšek z besedami slovesa.

Dragi planinski prijatelj Ivo!
V tej pozni jeseni, ko je vsa narava v prelepih jesenskih barvah, nas je presunila žalostna vest, da je ugasnilo Tvoje življenje. Že v rani mladosti si občudoval lepote Zasavskih gora in Moravške doline. Vzljubil si naravo, še zlasti so Te privabljale planine. Lepote slovenskih planin so Te tako prevzele in privabile, da se jim nisi mogel odreči. Vse te lepote, ki si jih doživljal, si prenesel tudi na veliko število moravških planincev. Bil si nam dober zgled vodnika. Čeprav ne šolan, vendar z bogatimi izkušnjami, si nam pomagal varno hoditi po gorah. Koliko nas, mladih Moravčanov, si popeljal na prelepi, mogočni očak Triglav in na številne druge vrhove. Čudoviti razgledi z vrhov so Te tako prevzeli, da je Tvoja harmonika prelepo zaigrala in prenesla na nas poseben čar. Tvoj nemirni duh Ti ni dal miru, da bi planinaril samo po naših gorah. S sinom Ivom in prijateljem si se podal na streho Evrope – Mont Blanc.
Po vrnitvi s planin se Ti je porajala ideja, da bi tudi Moravška dolina imela svoje planinsko društvo.
Želja se Ti je 1993. izpolnila. Postal si ustanovni član našega društva. Mlademu društvu si bil s svojimi idejami in bogatimi izkušnjami v veliko pomoč. Žal s planinskega doma, ki si si ga tako želel, nisi več mogel uživati prelepega razgleda na Tvoje planine. Danes smo se Tvoji prijatelji planinci zbrali, da se še zadnjič poslovimo od Tebe, dragi Ivo, na Tvoji zadnji poti.
Vsem Tvojim najdražjim, ženi Slavki, hčerki Mileni in sinu Ivu pa v imenu Planinskega društva Moravče izrekam globoko in iskreno sožalje!

MARIJAN GRIL, za PD Moravče

A jutri pojdem na goro,
naj se oči mi napijo
višin, daljin –
da z bleskom tem
nasproti pojdem
hudim dnem.
(O. Župančič)

ZAHVALA

V 73. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, dedek, pradedek in tast

Ivo PUSTOTNIK (starejši)
Vegova 20, Moravče

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani in žalovali z nami, mu poklonili cvetje, sveče, darove za svete maše ali cerkev in ga v velikem številu pospremili k večnemu počitku.
Še posebej se zahvaljujemo zdravniku Marjanu Dežmanu, medicinskim sestram Lidiji, Martini in sosedi Poloni za pomoč. Hvala župniku, gospodu Primožiču, za lepo opravljen pogrebni obred in ganljive besede ter pevcem za zapete pesmi; godbi, ki je na zadnjo pot pospremila svojega ustanovnega člana; prav tako iskrena zahvala velja Juretu za zaigrano Tišino; Planinskemu društvu za besede slovesa svojemu ustanovnemu članu; gasilskemu društvu, Društvu zveze borcev, praporščakom in ostalim za sodelovanje na pogrebu.

žena Slavka, hči Milena, sin Ivo in vsi njegovi

V domu našem je praznina,
v srcih naših bolečina.
spomin na tebe pa živi,
čeprav te več med nami ni.

ZAHVALA

V 74. letu starosti nas je po težki bolezni zapustil naš mož, ata, brat in stric

Ivan RAVNIKAR st.
Uričev ata s Sela pri Moravčah

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem za izrečena sožalja, podarjeno cvetje, sveče, darove za sv. maše in spremstvo na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se osebju ZD Moravče, patronažni sestri Martini ter zdravniku Marjanu Dežmanu za vsestransko pomoč ob bolezni. Hvala župniku gospodu Vinku Čampi za lepo opravljen pogreb. Hvala tudi moravškim in vrhpoljskim pevcem ter nosačem.

Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala.

Vsi njegovi

Bolečino se da skriti,
tudi solze zatajiti,
a kako srce boli,
od kar več tebe ni,
vemo samo mi.

V SPOMIN

Franc ŽUČKO
iz Češnjic

Minilo je že leto dni, od kar več tebe, dedi, ni. Čeprav si nas zapustil, boš v naših srcih ostal za večno.

Hvala vsem, ki se ga spominjate in mu prižigate svečke.

Vsi domači

ZAHVALA

V 95. letu nas je zapustila naša sestra, teta in svakinja

Frančiška PER
Martinova Francka z Drtije

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, podarjeno cvetje, sveče in darove za sv. maše ter za spremstvo na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se župnikoma g.Primožiču in g. Šlibarju za opravljen obred, g. Kvedru za govor, pevcem ter g. Andreju za zaigrano žalostinko.

Hvala vsem, ki se je spominjate in postojite ob njenem grobu.

Domači

AVTOSERVIS
PLANINC d.o.o.

Vrhpolje 43, Moravče
Tel.: 01/723-13-38
GSM: 041/686-509

VULKANIZERSTVO
prodaja, premontaža, centriranje in hranjenje gum
Nudimo kompletno usluge na vseh tipih vozil.
Za čas popravila nudimo nadomestno vozilo.
Smo pogodbeni servis za vse slovenske zavarovalnice.
Odkup in prodaja celih in poškodovanih vozil.

Menjava katalizatorjev na vozilih vseh znamk.

Nudimo zimske pnevmatike po zelo ugodnih cenah.

Vsem bralcem, še posebej pa našim strankam, želimo prijetno praznovanje in srečno, varno in uspešno leto 2004.

SREČNO IN VARNO VOŽNJO!

Delavni čas: od ponedeljka do petka 7.00 - 19.00
sobota 7.00 -13.00

FRIZERSTVO
Pr' Škarjet

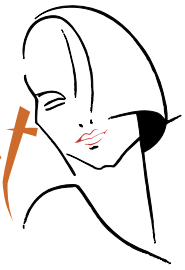

Vlasta Stražar s.p.
Trg svobode 2, 1251 Moravče
GSM: 041/215-378

Delavni čas
PON, ČET 7 - 13
TOR, SRE, PET 13-19
SOB 7-12

Vse dobro v letu 2004!

slikopleskarstvo PIRC
Matej Pirc s.p.
gsm 041·647·602
Stegne 11
1251 Moravče
www.slikopleskarstvo-pirc.com

stavbno kleparstvo
Robi Jančar s.p.
Vrhpolje 5, 1251 Moravče
gsm. 041 352 057

Ob novem letu vsem poslovnim partnerjem, strankam in vsem občanom želimo sreče, zadovoljstva in varne vožnje v letu 2004.

NISSAN
SHIFT_expectations

NISSAN KRULC, Cesta heroja Vasje 8, 1251 Moravče,
tel: 01 72 31 200, 72 31 143, **fax:** 01 72 31 084
e-mail: nissan@nissan-krulc.com, **www.nissan-krulc.com**

SPINA

Srečno in zdravo leto 2004.
Naj bo vsak dan v letu s Spino cenejši.

Mercator